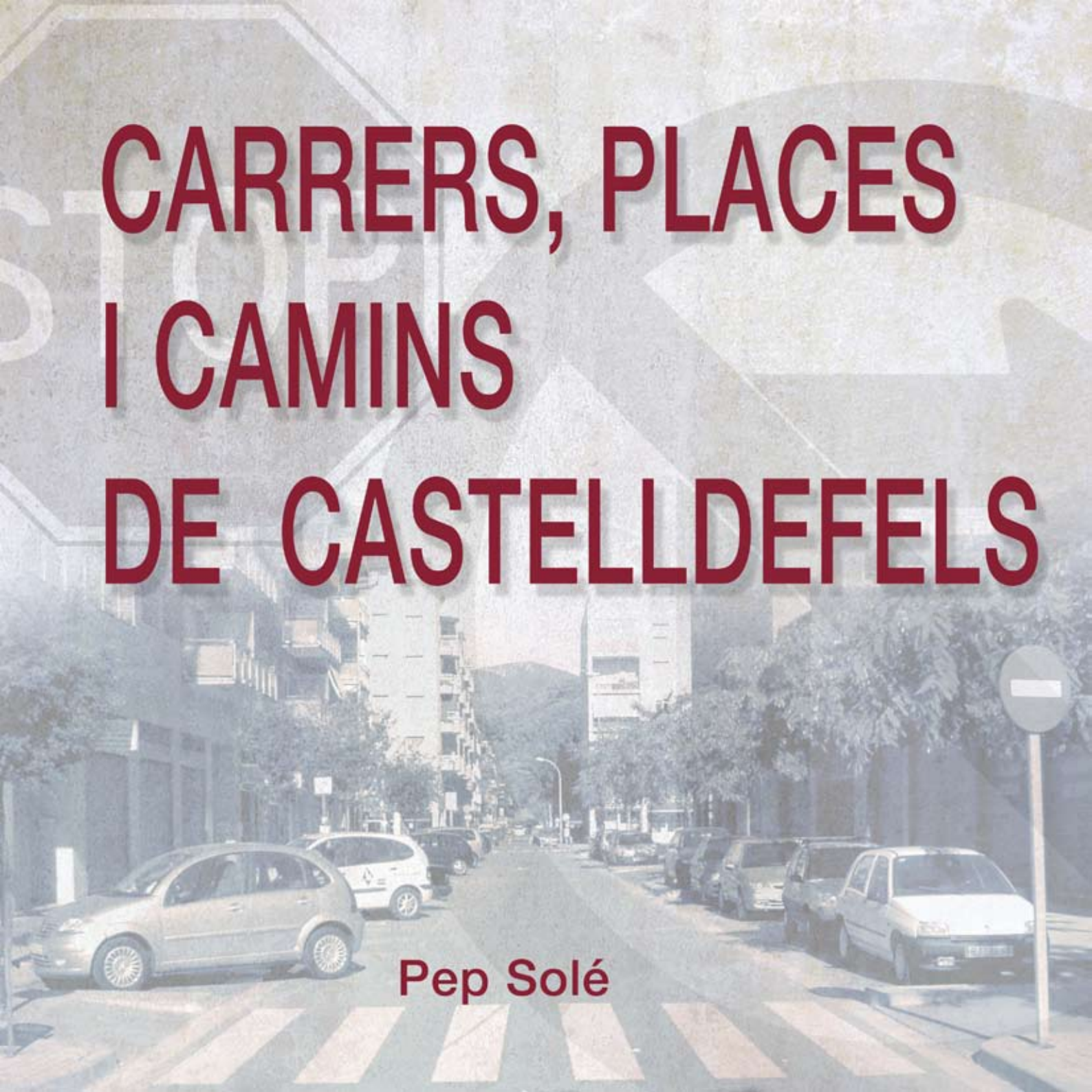

CARRERS, PLACES I CAMINS DE CASTELLDEFELS

Pep Solé

Ajuntament
de Castelldefels

PRESENTACIÓ

Sap vostè quin és el carrer més llarg de Castelldefels? Segurament dubta entre l'avinguda Constitució i el passeig Marítim. Aquesta i altres curiositats les trobarà resoltas en les següents pàgines. Gràcies a aquest llibre podrà saber la longitud i l'amplada del seu carrer i l'origen del seu nom, entre altres informacions que han estat recopilades de manera pacient pel seu autor.

Aquest llibre sobre els carrers de Castelldefels podrà ser per algunes persones una eina útil per múltiples raons; per altres, serà un instrument curiós o d'entreteniment. En qualsevol cas, és una aproximació a la ciutat, perquè l'ànima d'una ciutat també es veu pels noms dels seus carrers. L'Ajuntament fa alguns anys va fer aquesta lectura i, per exemple, va descobrir que hi havia una mancança de carrers amb noms de dona. És per això que es va aprovar donar prioritat als noms femenins a l'hora de batejar noves vies públiques.

Per cert: tant el passeig marítim com l'avinguda Constitució tenen més de 4 kilòmetres de longitud i només tenen una diferència de 250 metres. Però per saber quin és el més llarg haurà d'endinsar-se en les pàgines del llibre.

Joan Sau. Alcalde de Castelldefels

Joan Lluís Amigó. Regidor de Cultura

Foto: JAUME TOUS

Josep “Pep” Solé Alseda va néixer a Barcelona l’any 1938. És diplomat en Direcció i Administració d’Empreses per ESADE.

Ha treballat en diverses empreses i entitats, ha estat regidor de l’Ajuntament de Castelldefels, en les carteres d’Urbanisme i d’Economia, i ha exercit com a professor de comptabilitat i fiscalitat en diversos centres.

Ha publicat nombrosos articles en diferents revistes, la majoria de caire professional.

Amb la seva esposa ha tingut quatre fills, ha plantat algun arbre i ha publicat quatre llibres: *L’Olla del Rei*, *Pirates a Castelldefels*, *Els prohoms de Banyeres* i *Salut companys!*.

Com a músic amateur toca a la Banda Simfònica de Castelldefels, al Quartet Assai, de Castelldefels i a dues formacions de Barcelona.

AGRAIMENTS

Als bons periodistes i millors amics Jordi Notó i Francesc Sistac que van tenir la idea i van engegar el motor d'aquest treball en forma de programa radiofònic.

Al Grup de Recerques Històriques de Castelldefels (GREHIC) i especialment a David Dalmases i Jaume Tous que em van animar a continuar-lo fins al final quan el programa radiofònic va deixar d'existir, que es van proposar la seva publicació un cop estigués acabat, i que mai no han deixat de donar-me suport.

Al prohom de Castelldefels i també bon amic Xavier Clemente per la informació que havia recollit pel seu compte i que m'ha posat gentilment a les mans.

A la Virgínia Pioli que s'ha cremat les celles dissenyant i maquetant el llibre.

Als veïns i veïnes de Castelldefels que m'han aturat pel carrer mentre feia treball de camp interessant-se per la feina, animant-me a no defallir i oferint-me detalls que només ells podien conèixer.

A l'Ajuntament de Castelldefels, al seu alcalde, al regidor de cultura Sr. Joan Lluís Amigó i a tot el seu equip, que han fet possible la seva publicació.

Sense els uns no existiria i sense els altres estaria groguejant al fons d'un calaix.

Gràcies a tots i totes.

l'autor

PRÒLEG DE L'AUTOR

Si passem el nostre esguard per l'entorn geogràfic que ens envolta, i encara millor si ho fem des de la finestra d'un avió, descobrirem que hi ha bàsicament dos models de poble: el poble radial i el poble axial.

El poble radial s'ha desenvolupat a l'entorn d'un nucli i ha anat creixent en forma de cercles més o menys concèntrics. Aquest creixement radial reforça la centralitat del nucli. Al nucli hi solem trobar una plaça, herència del *forum* romà. A la plaça hi sol haver la casa de la vila, l'església, alguna mansió senyorial, l'hostal i, a les plantes baixes, en ocasions porticades, els principals comerços de la vila. Encara avui, si vas a un poble que no coneixes i vols trobar una agència bancària, una farmàcia, o una gestoria, el millor que pots fer és buscar la Plaça Major. Allà, o a les seves immediacions hi acostuma a ser tot.

El poble axial, per contra, ha crescut al llarg d'una via de comunicació que pot ser un riu o un camí. Si el poble radial sol ser més o menys rodó, ovalat, o poligonal, l'axial presenta una forma allargassada que ens recorda un fus. Però també té un centre on s'hi poden trobar els mateixos edificis i serveis que presenta el model radial. Si al model radial amb el temps l'hi han crescut anelles, a l'axial li han crescut ales.

En qualsevol cas, el centre generalment fa una funció social i econòmica innegable: tothom hi ha d'anar i allà els veïns es troben, es relacionen, compren i venen, hi fan activitats culturals i lúdiques i també plans de futur. El centre vila és el cervell i el cor de la ciutat i, de resultes, el que facilita la cohesió, el sentit de pertinença i, quan cal, la solidaritat.

Generalment, a un poble li correspon un municipi, però hi ha pobles petits que formen part d'un municipi més gran i també hi ha municipis sense un poble pròpiament dit. En aquests casos l'ajuntament és un edifici més o menys aïllat enmig del terme i, al seu entorn, un conjunt de masos disseminats, alguns força allunyats, que conformen el terme municipal.

Aquest era el cas del Castelldefels històric, un model que va perviure fins els inicis del segle XX. Tenia un castell i una església acompanyant la seva solitud dalt del turó i, escampats per la plana i les serralades, un cert nombre de masos. L'any 1460 n'hi havia 14 que a 1797 havien crescut fins a 33. Alguns, pocs, encara són dempeus com a mostra de l'estructura social i agrària de la vila. D'altres només en queden les torres de defensa que van construir el segle XVI, i de la majoria només en resta el record en documents i mapes antics.[MAPA 1]

Certament, a partir del segle XVI a Castelldefels va aparèixer un nucli incipient: Cal Moliner era al mateix temps hostal, taverna, carnisseria i el local on es reunien els *jurats*, el protoajuntament. Al seu entorn immediat hi van construir algunes cases que, comptant el propi mas, van arribar a cinc. Un conjunt de cinc cases juntes en contrast amb un terme disseminat va constituir un principi prou important per als habitants del terme com perquè la cruïlla de camins que allà confluien rebés el nom, certament optimista, de Plaça Major. Encara se'n diu.

D'aquells dos camins, un era el Camí Vell de Castelldefels i procedia de Sant Boi passant per Viladecans (avui Carrer de Gavà) i per Gavà (avui Carrer de Castelldefels). Corria paral·lel a l'actual carretera (Av. Constitució) i a Castelldefels rep el nom, gairebé obligat, de Carrer Major. L'altre camí partia del Camí Ral de València, que passa una mica més al sud i que manté el nom original, i pujava de dret cap al Castell. Actualment, el tram que n'ha sobreviscut es diu Isaac Peral. És curiós constatar com al llarg dels segles aquest país ha imitat, encara que sigui de forma rudimentària, el disseny urbà dels romans: el *forum* com a centre neuràlgic i dos carrers perpendiculars que el travessen: el *cardum* i el *decumanum*.¹

Aquell embrió de centre urbà prometia, però no va complir. Probablement el rendiment agrícola no donava per a nous habitants. No gaire terra, no gaire bona, i escassetat d'aigua. Segurament els habitants de les masies veïnes se sentien prou còmodes i no veïen la necessitat de sacrificar part de les seves terres construint una nova casa només perquè fos més cèntrica, mentre que els de les masies allunyades no volien haver de recórrer grans distàncies per anar i venir del tros. De resultes, ni

1 - Actualment aquest sector rep el nom de "Poble Vell". Un nom una mica surrealista si tenim en compte que consistia en 5 cases de les quals no en queda cap.

els habitants existents es van moure, ni en van venir d'altres. La insalubritat del terme no hi ajudava.

Amb els nuclis urbans passa una mica com amb la gravetat: un nucli gran exerceix una atracció forta però un nucli petit és feble fins i tot en això.

Aquesta situació d'estancament urbà i demogràfic es va perllongar fins a les darreries del segle XIX. Però l'any 1881 hi va haver un revulsiu: van inaugurar la línia fèrria Barcelona-Vilanova, amb estació a Castelldefels. Una estació que era un edifici solitari enmig de camps i vinyes. Em costa creure que la fessin amb criteris de rendibilitat a curt termini. Més aviat m'inclino per pensar que els inversors sabien d'experiències anteriors que el ferrocarril era per si mateix un motor de desenvolupament i que aquell llogarret pobre i oblidat, si tenia estació, pujaria al tren del progrés.

En aquella època la població del terme era de 270 persones.

Poc després (1887), el banquer Manuel Girona, home emprenedor, de bon olfacte, i un dels socis de la companyia ferroviària, va comprar a bon preu la baronia d'Eramprunyà que incloïa el Castell de Castelldefels i les seves terres. Va fer una lleugera restauració el Castell (el nostre, no el d'Eramprunyà) i el va convertir en segona residència. Hi passava caps de setmana i curtes temporades estiuenques. Però Manuel Girona no feia les coses perquè sí: aquella terra plana al costat mateix d'una estació, a poca distància de la ciutat...

Va començar per finançar la construcció d'una nova església a la plana. Amb aquella acció aconseguia d'una banda la seva privacitat domèstica -ja que, fins aleshores, es veia obligat a deixar entrar els castelldelencs a la seva finca per anar a l'església- i de l'altra crear, amb visió de futur, un eix vertebrador: la nova església és just davant per davant de l'estació i a una distància calculada: 250m. Va acabar les obres l'any 1905. Imagino que es devia dir: ja que el nucli inicial de la Plaça Major no va prosperar, és qüestió de promoure'n un altre, lligat amb el ferrocarril i amb la religió, dos focus socials de pes. Per assegurar el tret va obrir un camí ample que unia els dos edificis (avui Av. Sta. Maria) i va desbrossar dues petites esplanades, una al davant de cada edifici: Plaça de l'Estació i Plaça de l'Església. Manuel Girona probablement pensava que fent això estava posant la primera pedra d'un poble que fins aleshores no existia com a tal.

Ben segur que hauria tingut èxit si no hagués mort el mateix any 1905. Els seus fills no van mostrar gaire interès en continuar la tasca promotora que havia iniciat son pare. Segurament hi van influir dos factors adversos que ells no podien controlar: la fil·loxera, que va matar els milers de ceps que hi havia al terme, arruïnant la població, i les febres produïdes per les aigües pantanoses i propagades pels tristament cèlebres mosquits, que allunyaven la gent i les inversions.

Així i tot, alguns particulars es van moure i van adquirir terrenys al nou eix i també a les seves immediacions, a banda i banda de la carretera. Així van néixer les primeres cases del Castelldefels contemporani: habitatges de planta baixa o de planta baixa i pis. Encara en queden algunes, cada dia menys.

La I Guerra Mundial va ser una tragèdia immensa però al mateix temps i donada la neutralitat hispànica va propiciar la creació de no poques fortunes, entre d'altres, en els rams tèxtil i del calçat. En el moment dolç de la immediata postguerra va aparèixer per Castelldefels un empresari barceloní d'empenta. Es deia Arcadi Balaguer, baró d'Ovilvar, i era, entre d'altres coses, un molt popular president del Barça i amic personal del rei Alfonso XIII. Va veure les possibilitats gens explotades que oferia el terme i va adquirir terres a diferents propietaris però sobretot als hereus de Manuel Girona. Tot seguit va aconseguir els permisos pertinents i va començar a traçar carrers per tota la zona que avui anomenem centre del poble: el carrer que porta el seu nom, Pintor Serrasanta, Església, Onze de Setembre, Drs. Ferran, Trueta, Fleming i Barraquer, Einstein, Edison, Isaac Peral, Pompeu Fabra, Llibertat, la Plaça d'Espanya i la de Pau de Casals...² Va col·laborar activament amb l'ajuntament de l'època pel que fa a l'arribada de l'electricitat al terme i a la instal·lació dels primers fanals d'enllumenat públic. Va obrir un pou d'ús públic a la Plaça d'Espanya i el va rematar amb una escultura que representava la Caputxeta Roja. Va cedir terrenys al municipi per la construcció d'una escola primària (Lluís Vives) i per la d'una nova Casa de la Vila (l'edifici actual). I no cal dir que va començar

a vendre solars edificables i se'n va fer un tip.

El fet que a la mateixa època –anys 20- la Mancomunitat de Catalunya dessequés les maresmes i plantés pins per fixar les dunes, hi va jugar a favor. La gent començava a perdre la por a Castelldefels. Així i tot, l'empenta constructora va ser molt modesta: als nous solars venuts per Balaguer s'hi van construir casetes unifamiliars d'una o dues plantes. Ni un sol bloc de pisos. La majoria d'aquelles casetes les van ocupar les noves generacions dels habitants del poble de manera que el creixement demogràfic va ser molt minso.

L'any 1929 Castelldefels va rebre una empenta demogràfica i urbanística: la construcció de la fàbrica Rocalla ran de carretera i via, a la qual, de mica en mica, van seguir altres indústries disposades en rengle, a peu de carretera. Van entrar a treballar a la Rocalla un bon nombre dels habitants, sobretot dones i joves, però com que eren insuficients, van acudir-hi una quantitat relativament considerable d'immigrants. Així, en un temps molt curt la població de la vila va passar de poc més de 300 habitants a 797. On vivien? La pròpia companyia es va veure obligada a construir casetes a corre cuita per allotjar els nousvinguts. Eren habitatges unifamiliars de planta baixa, adossades en rengle i amb coberta de... rocalla, naturalment. Si ens espavilem encara en podem veure unes quantes al carrer Dr. Trueta entre Arcadi Balaguer i Santiago Rusiñol, a la banda parells. Dic si ens espavilem perquè estan desapareixent a bon pas.

Durant els anys vint i copiant costums estrangers es van posar de moda els banys de mar i de sol. A la platja ben aviat hi van néixer els primers serveis: un establiment de banys que llogava cabines individuals o familiars i oferia dutxes i servei de guardarooba; els primers bars i restaurants i posteriorment un hotel. La majoria dels establiments eren *xiringuitos* de temporada, de construcció precària, legalitat dubtosa i higiene més dubtosa encara. Així i tot aquella incipient activitat va propiciar la construcció del baixador del ferrocarril i va ser probablement l'embrió de la rica i variada oferta gastronòmica actual.

L'any 1931, l'adveniment de la primavera republicana va incidir positivament en el desenvolupament socioeconòmic del país. La Generalitat de Catalunya va encomanar al GATPAC ³ el disseny d'una Ciutat de Repòs i de Vacances a la Pineda de Castelldefels. El projecte, modèlic en molts aspectes, contemplava la construcció d'hotels de preu assequible, bungalows, pistes de tennis i de patinatge, camps d'esports, jocs infantils, piscines, etc. tot orientat al gaudi de la classe treballadora de Barcelona i rodalies. Ja preveia la construcció de la C31, la famosa autovia. Tot plegat s'havia de desenvolupar mitjançant la creació d'una Societat Cooperativa que, en poc temps, va assolir milers de socis. El projecte, però, va topar amb la resistència frontal dels propietaris dels terrenys, que no veien clara la rendibilitat del projecte i que es van negar en rodó a col·laborar-hi. Per la seva banda, l'administració no disposava de recursos per endegar una campanya d'expropiacions forçoses, de manera que el pla es va quedar encallat i, quan semblava que potser es podria començar a moure, va esclatar la guerra civil i tot se'n va anar al botavant. [MAPA 2]

Per cert, arquitectes suïssos i holandesos, entusiasmats amb el projecte del GATPAC, el van posar en pràctica al seus respectius països. Almenys va servir d'alguna cosa.

No cal dir que la guerra va suposar un desastre socioeconòmic per a Castelldefels, com arreu. Joves al front, incautació de les terres de conreu, aturades de producció a les úniques indústries importants del terme: la Rocalla i les pedreres. Misèria, fam sense paliatius (la gent s'alimentava de garrofes bullides) i també mort. A les darreries, bombardejos aeris sobre Rocalla i, expressament o per mala punteria, sobre alguna casa del poble.

La immediata postguerra no va ser gaire millor però, almenys, l'activitat industrial va reprendre i va tornar a haver-hi feina. Malgrat les dificultats, a mitjans de la dècada de 1940, a Barcelona i d'altres ciutats industrials va anar apareixent una burgesia i també una classe mitjana amb unes certes possibilitats. Fou aleshores que, gairebé al mateix temps, la companyia Llobregat SA, propietària de terrenys a Can Roca, el promotor barceloní Josep Huguet, a Montmar, i diversos inversors a la zona de la Pineda van presentar sengles plans parcials per urbanitzar les zones esmentades. El cas de la Pineda va ser poc clar, si més no en alguns casos, perquè es lamentaven alguns dels antics propietaris que s'havien vist pràcticament obligats a vendre sota

amenaces, coaccions i falsedats com ara que si no venien acabarien expropiats a preus més baixos. En algunes ocasions, es veu que els nous propietaris posaven tanques a les seves finques, que barraven el pas a les altres. En alguns casos, els inversors aprofitaven que el propietari era difunt, a l'exili, o pres, per forçar el canvi de nom de la finca.

D'una manera o d'una altra, els promotors urbanístics van anar obrint carrers, parcel·lant i venent solars, amb orientacions diverses: solars petits i econòmics a Can Roca, que van donar lloc a un nucli de cases senzilles, sovint autoconstruïdes ⁴; solars de mida mitjana amb facilitats de pagament a Montemar, destinats a la construcció de torretes; i solars més grans a la Pineda pensats per a xalets de luxe, hotels, o blocs d'apartaments.

Així, de mica en mica, van anar creixent dues urbanitzacions: la de Montmar, connectada amb el petit centre urbà mitjançant la Diagonal, i la de la Pineda, que quedava separada del centre per una distància considerable (1 Km en línia recta) i per la via del ferrocarril, que dificultava la comunicació. Ambdues urbanitzacions eren disperses i mancades de serveis urbanístics, si exceptuem l'aigua corrent i l'electricitat (quan n'hi havia, que era època de restriccions). Cap de les dues va aportar nous habitants de forma directa -les cases eren segones residències- però sí que van assenyalar l'inici del que seria l'ona immigratòria: allà on hi ha feina, ni que sigui a petita escala, s'hi encaminen aquells que en busquen.

La Rocalla prosperava, necessitava més treballadors i va construir uns blocs de pisos al carrer de l'Església, pisos que van inaugurar el mossèn i les *autoridades* amb voleiar de banderes i amb rams de flors, tot mirant l'astre solar de front. Aquells pisos han durat fins a les primeries de l'any 2008 en que han estat demolits per construir nous habitatges.

Al mateix temps creixia la moda dels banys de mar i de sol, una atracció que, combinada amb l'oferta de solars edificables, va cridar noves inversions i va incrementar el nombre de xalets a la zona marítima. Com que el parc automobilístic es començava a desenvolupar, els inversors van pensar que, si es volia promoure l'àrea castel·lofelenca, calia una carretera directa i en condicions. Així va néixer la C31, la famosa *autovia*, la primera i modesta aprenenta d'autopesta que vàrem poder veure en aquests verals. Causa o efecte, l'autovia va propiciar la construcció de més xalets i l'arribada de més banyistes, amb la conseqüència de més establiments de cuina i barra. Però cal aclarir que el país anava coix i mancat de recursos i que, per tant, el creixement urbanístic i demogràfic anterior a 1960 caminava a càmera lenta. Pensem, per exemple, que entre 1940 i 1960 la població de Castelldefels va passar de 2013 a 3920 habitants. És un creixement important en termes relatius (un 95%), però certament modest en termes absoluts.

A partir de 1960 la vida va fer un tomb. Els Plans de Desenvolupament del ministre Ullastres estaven donant el seu fruit, els americans oferien inversions i ajut a canvi de bases militars, les classes mitjanes feien un cop de cap i adquirien un 600. La construcció es va disparar. Les empreses del ram del totxo naixien com a xampinyons, acompanyades de les seves auxiliars: moviment de terres, guixaires, pintors, fusters, electricistes, etc. Hi havia feina per a tothom qui en volgués. Va ser una allau. Però calia sostre per a tots els nouvinguts i no n'hi havia. Aviat es va formar un nucli de barraquisme a l'extrem occidental del territori, a les Botigues de Sitges i, a petita escala, en d'altres racons. El consistori, espantat davant la perspectiva d'una *bidonville* prop de casa, va cuinar a aprovar un pla parcial al turó d'en Llopart, lluny del centre i fora de la vista. Solars barats i facilitats burocràtiques i de pagament. Li van posar un nom optimista, Vista Alegre, i va realitzar les obres bàsiques d'urbanització la companyia promotora urbanística APAU SA. Una urbanització tirant a elemental: res de clavegueram ni d'enllumenat. És clar que, ben mirat, tampoc no n'hi havia ni a Montmar ni a la platja. Els immigrants, la majoria treballadors de la construcció, van exercir el seu ofici també els caps de setmana construint les seves pròpies cases amb materials que un comerciant del poble, un veritable prohoms, els venia a còmodes terminis. Pel que fa a llicències d'obra, l'ajuntament no s'hi mirava gaire i sovint les donava a posteriori, per legalitzar allò que ja estava fet.

Així va néixer un barri amb sabor andalús, façanes blanques, flors als patis, *coplas* a la ràdio i Derbi a la porta, barreja d'esperança en un futur millor i melangia per uns orígens deixats enrere. Carrers estrets, sovint costeruts, on tothom es coneixia i on fins els bars i botigues tenien sabor bètic. Vista Alegre no gravita sobre el centre del poble sinó que era i és una

4 - A partir de 1980 hi van construir xalets i la fesomia del barri va anar canviant. Avui les modestes construccions inicials són minoria.

mica un poble en si mateix, però un poble que tampoc no té un centre definit. El sentiment de pertinença a Castelldefels que, al centre, si entenem per centre la zona de la plaça de l'Església i la de l'Estació, ja era escàs en nombre i en intensitat, a Vista Alegre era vague i difús. Als anys 60 i 70 probablement els habitants de Vista Alegre no se sentien ni castelldefelencs (vaja un mot difícil) ni vistalegrins (quin altre) sinó *andaluces*. I al cens eren majoria tota vegada que el terme havia passat dels 3.920 habitants l'any 1960 als 13.219 l'any 1970.

A alguns pobles els ha nascut, amb el temps, una segona centralitat. A Castelldefels, que no tenia la primera, o la tenia molt feble, tampoc no li va néixer la segona. A les darreries de la dècada de 1960 tenia dues zones urbanes bastant poblades i li creixien noves urbanitzacions per totes bandes però ni tenia un nucli mínimament potent, ni una columna vertebral que articulés una mica aquell *totum revolutum*.

Ja abans de 1960, la família Viñas, propietària de terra a l'entorn del seu mas, va endegar, amb la col·laboració dels promotors barcelonins Creus- Barnet-Borràs, la urbanització de la vall que van batejar com a Bellamar. La trama urbana de Bellamar neix a continuació de la de Montmar encara que amb el gran tall que representa el fons de Can Eimerich ⁵. S'estén pels turons i baixa pels vessants de la vall fins a la carretera (avui Av. Constitució).

Al llarg de la dècada de 1960 a Bellamar s'hi van construir apartaments i un gran nombre de xalets, molts d'ells a iniciativa de famílies estrangeres que recalaven a Castelldefels pel seu bon clima i per la proximitat a Barcelona i el seu aeroport. Holandesos, alemanys, francesos, britànics, japonesos, etc. fan avui companyia a famílies del país que comparteixen amb ells la preferència per viure fora de la ciutat i prop de la natura. Així aviat es va veure com a Bellamar, més que no pas a La Pineda i a la platja en general, les cases eren per viure-hi i no solament per a l'estiu. Però el barri de Bellamar té 17Km lineals de carrers. Baixa densitat equival a poca societat. Cadascú a casa seva. Cada qual rega el seu gerani i sovint no coneix els seus veïns si no és de vista i encara. No tenint tampoc un centre de gravetat propi, cap on gravita Bellamar? Potser cap al supermercat més proper, l'únic lloc on tots els veïns fan cap tard o d'hora i on es poden saludar i intercanviar algunes paraules. Certament, hi ha també una església i una associació de veïns, però només hi van aquells que s'hi senten atrets. Recentment hi han inaugurat una escola que segurament actuarà una mica com a catalitzador social: mares i pares coincideixen a la porta, nenes i nens del barri segellen amistats que probablement continuaran després.

Al mateix temps -per això hi havia tanta feina- construïen no solament xalets sinó hotels i blocs d'apartaments a la platja i creixien les urbanitzacions de Marisol i Gran Via Mar, simètriques a banda i banda de l'Avinguda de la Pineda. Aquesta avinguda durant molts anys va compartir amb la dels Banys el privilegi de fornir una connexió entre el petit centre urbà i la platja, amb les seves urbanitzacions i establiments. Hi havia un pas a nivell amb barrera que el creixent trànsit ferroviari feia cada cop més problemàtic. A la dècada de 1970 l'Ajuntament va fer una obra important: un pas subterrani a l'Av. de la Pineda. Aquesta infraestructura, en facilitar les comunicacions platja-centre urbà i amb l'autovia, va repercutir positivament sobre el comerç i els serveis de la població, un comerç que fins aquell moment havia estat molt minso. A Gran Via Mar hi va néixer un cert centre neuràlgic constituït pel club de tennis del mateix nom. Juguessin o no, bona part dels veïns s'hi trobaven i es relacionaven. Molts d'ells però, en aquells moments, només eren veïns ocasionals, d'estiu i de caps de setmana i, per tant, el seu arrelament al medi era més aviat precari.

Tot seguit i a continuació de Bellamar, la família Güell, propietària dels terrenys, i els promotors Creus-Borràs, van desenvolupar la vall del Pou Alt, més coneguda per l'apòcop Poal. És una vall paral·lela i contigua a la de Bellamar, més oberta i menys arbrada, i hi dominen els blocs d'apartaments tot i que també hi ha un bon nombre de xalets. En principi els estadants eren majoritàriament ocasionals. A l'hivern i entre setmana allà amb prou feines s'hi veia ningú que no fos un jardiner. Els pocs veïns fixos, allunyats els uns dels altres i *commuters* ⁶ la majoria, no es coneixien entre ells. En aquestes condicions, la cohesió social era inexistent i s'afegia a la manca de cohesió general del terme.

L'any 1979 el primer consistori democràtic de la postguerra va substituir un ajuntament més aviat inoperant per manca de

5 - Aleshores ocupat per la pedrera i activitats afins de Cubiertas y Tejados.

6 - Faig servir el mot anglès per descriure aquelles persones que treballen a la ciutat però que viuen fora i a una certa distància d'ella. Cada dia van i vénen i només se'ls troba als vespres. Per això tot i ser veïns de fet i de dret, són força invisibles i solen participar poc de la vida social i cultural del municipi on tenen la seva llar..

quorum, de recursos, i –exceptuant la infraestructura mencionada una mica més amunt- d’iniciativa. El nou ajuntament va trobar greus dèficits urbanístics i de tota mena de serveis, uns comptes corrents que no tenien ni pols, factures endarrerides per pagar ⁷, i un sistema de recaptació d’ingressos obsolet, insuficient, ineficaç i, en ocasions, injust. La vila tenia 167Km lineals de carrers ⁸ i la majoria no tenien ni clavegueram, ni enllumenat, ni asfalt. Quan n’hi havia, estava en mal estat.

Posar Castelldefels al dia ha costat anys d’esforç, d’equilibris financers, d’imaginació, de paciència per part de tothom, de reivindicacions i de protestes, i no es pot dir que ja s’hagi aconseguit del tot. Encara queda camí per córrer.

Durant els anys 80 l’ajuntament va aprovar els plans parcials de Can Bou i de La Muntanyeta, que no es van desenvolupar fins uns deu anys més tard per causa de la crisi econòmica general, però que finalment ho van fer amb força. Majoria de cases adossades a Can Bou i edificació intensiva a La Muntanyeta. Veïns nous, la majoria vinguts d’altres municipis, amb Barcelona al capdavant. Veïns, molts dels quals no coneixien Castelldefels ni la seva història, ni el seu caràcter. Però aviat detecten que és un municipi amb un cert dèficit de cohesió, una mancança a la qual ells, amb un bon nombre de *commuters*, sense voler-ho, contribueixen.

També dins d’aquella dècada l’ajuntament va construir el polisportiu de Can Roca i la Biblioteca Popular annexa, que havien de complementar-se per allò de la *mens sana in corpore sano* i que havien de constituir al mateix temps un centre de gravetat, encara que, al parer d’alguns, quedaven un xic allunyats en aquell moment.

A finals de la dècada de 1980, va començar a prendre forma el que seria la zona comercial i industrial dita del Camí Ral, que va de les Marines a Can Rabadà i continua fins al límit del terme de Gavà empalmant amb la indústria gavanenca. Cal reconèixer el bon criteri de l’ajuntament en no deixar que s’hi posessin indústries contaminants o de risc. Els carrers i places que conformen l’àrea són amplis i porten, encertadament, noms de científics tals com Kopernik o Galileo. La zona s’ha anat desenvolupant i la darrera aportació de pes, ja l’any 2005, ha estat un potent centre comercial. Aquest sí que exerceix una forta atracció sobre la ciutadania, fenomen que fins i tot irradia sobre les localitats veïnes.

A mitjans de la dècada de 1990 l’Ajuntament vol fer front a l’especulació immobiliària i construeix, amb la participació d’una companyia constructora, un sector que és gairebé un barri: Can Vinader. Pisos en venda a un preu raonable. La idea és que el preu raonable farà competència a la iniciativa privada i frenarà l’alça de preus del mercat. Però els pisos es venen ràpidament i un cop exhaurits l’efecte refrigerant sobre el mercat desapareix. Així i tot, el nou sector millora l’entorn amb la urbanització de Blas Infante, la creació del passeig de Maria Aurèlia Capmany ⁹, la construcció d’un segon polisportiu i del camp de futbol de Vista Alegre, barri contigu. Aquest entorn acull, a més, el mercat setmanal dels dimecres en un espai ampli i còmode tant per als marxants com per als compradors. Si hi ha alguna institució que all llarg de la història de la humanitat ha aglutinat la ciutadania, és el mercat. En el nostre cas, el popular *mercadillo*, un diminutiu que no li fa justícia. Aquí tothom s’hi troba i fa petar la xerrada entre roba, calçat, estris de cuina, flors i mercaderies de tota mena... excepte una: l’alimentació. A diferència d’altres, al nostre mercat no hi ha parades de queviures. Aquesta singularitat té un origen històric: l’entrada de l’ajuntament democràtic va coincidir aproximadament amb el lamentable afer de l’oli de colza. Es va comprovar que mentre els comerços del ram venien productes de marca reconeguda, amb control sanitari, alguns venedors ambulants oferien productes sense marca o de marca *no t’hi fixis*, a baix preu però sense cap garantia. Pensant que més val prevenir que plorar l’ajuntament va prohibir la venda ambulant de productes alimentaris, i fins avui.

Si fa no fa al mateix temps que creixia Can Vinader, una facultat de la UPC va demanar llicència per instal·lar-se a uns terrenys d’equipaments de Castelldefels, a l’Est de Gran Via Mar. Aquella facultat era a una població del Baix –no diré el nom- i allà no la hi volien. Es veu que els feia nosa. Castelldefels va dir sí i la facultat va venir. Darrera d’aquella una altra i una altra. Avui podem presumir d’un campus de notables dimensions que, a més, continua creixent. Un dels edificis és una biblioteca que, per conveni amb l’ajuntament, és oberta a tota la ciutadania local.

Molts pensaven que la implantació d’un campus a Castelldefels interaccionaria amb la població. Qui més qui menys tenia in

7 - Fins i tot d’electricitat.

8 - Barcelona, a l’època, en tenia 1.000. La proporció parla per si sola.

9 - Que curiosament es diu “carrer” mentre hi ha molts carrers que, pomposament, s’anomenen “passeig” o “avinguda” i no ho són.

mente les típiques ciutats universitàries europees o americanes. No ha estat així. En la pràctica, la presència d'estudiants i professors és gairebé imperceptible. En canvi sí que hi ha sinèrgies importants entre la universitat i les indústries de l'entorn pel que fa a R+D+I, a la implantació de noves tecnologies, a pràctiques d'estudiants i també a enllaços permanents entre la Universitat i alguna entitat cultural del poble.

Ja dins del nou segle s'han desenvolupat els penúltims terrenys edificables del terme municipal: els Canyars, Can Ferret i l'exemple de Can Roca.

Els Canyars rep el nom de la riera que hi passa. Era una esplanada erma situada a la banda de Gavà i limitant amb el seu terme municipal, de la qual, amb bon criteri, s'ha salvat l'únic element valuós que contenia: un petit xiprerar que avui presideix el parc del mateix nom. Teixit urbà intensiu, amb blocs de pisos separats per carrers i places de prou amplitud com perquè gaudeixin de llum i distància. Nous habitatges ocupats per famílies de classe mitjana vingudes de fora, donen una imatge social semblant a la de la Muntanyeta i, potser, Can Bou. Abunden les parelles joves, els bebés, i, com no, els *commuters*.

Can Ferret és un racó situat entre la carretera (Av. Constitució) i el fons de Can Eimerich. Havia estat successivament escola, casa de colònies i institut de batxillerat, tot de forma un xic provisional. Ara hi ha blocs de pisos. Es un sector a part, petit i una mica reclòs.

L'exemple de Can Roca és un sector situat al NE del barri del mateix nom, que estava qualificat com a edificable en el PGM ¹⁰ però que, per alguna raó, no s'havia desenvolupat. Ara ho ha fet en poc temps a base de xalets de notables dimensions i amb bona vista panoràmica. Ha comportat l'obertura de nous carrers: Montseny i Julivert. Un d'ells ja existia en part, en forma de camí de terra que duia a la masia de Cal Tiesso.¹¹

Amb aquestes noves promocions, el sòl edificable de Castelldefels s'acosta a l'esgotament. Queden solars escadussers esquitxats per les urbanitzacions i algun sector pendent de rematar. Mirem-nos-els bé perquè segurament no hi seran gaire temps.

Però la construcció de nous habitatges no explica per si sola el creixement demogràfic de Castelldefels, un cens que ha passat dels 13.219 de 1970 a més de 60.000 el 2008. Altres dos factors han contribuït i estan contribuint de forma continuada a aquest creixement:

1. La substitució de cases unifamiliars per blocs de pisos. Ho veiem cada dia. Només cal passejar pel que és o hauria de ser el centre vila per comprovar com aquesta o aquella caseta ja no hi són i al seu lloc hi ha un forat, una grua, i uns senyors amb casc que es guanyen la vida complicant –indirectament i sense culpa- la dels altres a base d'hipoteques.

2. La progressiva ocupació estable de xalets i apartaments d'estiueig. Es van construir o adquirir com a segones residències però de mica en mica esdevenen primeres. Unes vegades per jubilació dels propietaris: *quan plegui de la feina m'hi quedaré a viure*. Unes altres per matrimoni (o equivalent) del fill o de la filla: *tal com estan els preus dels pisos, seria una rucada desaprofitar la caseta o l'apartament dels papàs*. I els papàs, què han de dir? D'altres, finalment, per venda o lloguer d'un habitatge que ja no fan servir. Aquelles urbanitzacions que, tret de l'estiu i el cap de setmana eren paratges silenciosos i solitaris, ara bullen de vida... i el fenomen no s'atura.

He dit al principi que la majoria de pobles, o prenen una forma radial o la tenen axial i que uns i altres acostumen a tenir una centralitat que, essent geomètrica, és també social i cultural. Castelldefels no s'ajustava ni s'ajusta a cap dels dos models. Vist des de l'aire pren la forma d'un triangle rectangle format per la juxtaposició de diverses teranyines urbanes sense que es vegi amb claredat on és el centre primari, si és que n'hi ha algun, i tampoc l'existència de centres secundaris. Dóna la impressió de ser, físicament, un poble invertebrat. I aquest aspecte visual es tradueix, una mica, en una realitat social. Com que 100 anys enrere només hi havia unes 300 persones i encara disseminades, el terme era una mena d'ameba sense nucli. No hi havia tradicions ¹², ni productes típics, ni costums autòctons, ni folklore local, ni caliu de poble, ni res que fes pensar

10 - Pla General Metropolità, 1976

11 - Cal Tiesso va ser, fins el seu òbit, el domicili i taller del pintor i escultor Josep Guinovart.

12 - Tret de les colles de caramelles, de periodicitat anual, que daten ja del segle XX.

en una *cultura* pròpia. Hi havia individualitats, algunes molt interessants, però que no formaven un teixit social sòlid. A sobre d'aquests 300 habitants hi hem anat caient milers i milers de persones vingudes de tot arreu, cadascuna amb la seva història i els seus maldecaps. No hi hem trobat un nucli i les circumstàncies amb que s'ha desenvolupat la vila tampoc no han afavorit la seva creació.

Si la història no ens ajuda, la geografia tampoc no s'hi posa: som molts però continuem escampats en una xarxa urbana molt extensa i no gaire intercomunicada: tenim una línia fèrria, una autopista i una autovia que tallen tots els carrers que troben, excepte aquells que tenen pont. Tenim un tall profund que és el *fondo* de Can Eimerich, tenim barris costeruts que no conviden a passejar ni tan sols amb bici. Només els vehicles de motor s'hi atreueixen. Tenim barris sencers sense ni una sola botiga, ni un baret on anar a prendre un cafetó i arreglar el món amb el veí. Tenim penya-segats impracticables, carrers sense sortida i passatges amb innombrables escales per on no hi passa ningú. Tenim barris, o més aviat sectors, que viuen una mica els uns d'esquena als altres: la platja és tot un món a part. El Poal, Bellamar, Can Bou... cadascú pel seu cantó.

Però també tenim grans riqueses: el mar, una platja esplèndida, terra plana, muntanya, bosc, natura, vista panoràmica, un castell fotogènic, onze torres del segle XVI que són monuments històrics i arquitectònics, uns frescos admirables a l'interior de l'església parroquial que haurien de ser més coneguts dins i fora de la població, un clima privilegiat, una atmosfera raonablement neta i un nivell de benestar envejable. I una Plaça de l'Església que, ara sí, està esdevenint un centre social de forma creixent, amb l'ajut, gens menyspreable, dels carrers de vianants adjacents.

Tenim més coses: tenim una diversitat humana al·lucinant. Segons dades municipals de 2007 hi ha més de 100 nacionalitats convivint en aquesta vila: europeus, africans, americans del nord, del sud i del mig, asiàtics de tota mena, fins i tot neozelandesos, perquè no hi falti ningú. L'Assemblea de les Nacions Unides convivint en un sol poble i sense problemes. Això és *cosmòpolis*, o potser un petit Manhattan, salvant les distàncies i dimensions. Societat moderna, oberta, internacional, que mira endavant perquè li sembla bé i perquè tal vegada al darrere no hi té gran cosa.

I en aquesta escudella tan rica i variada malden uns grups de ciutadans i ciutadanes que miren de fer-la bullir encara que costi: grups de cultura popular, de teatre, de dansa, de música vocal i instrumental, de poesia, d'escacs, d'astronomia, d'intercanvi de coneixements, de voluntariat, equips esportius de tota mena, associacions de veïns que sovint van més enllà de les tasques cíviques que els són pròpies i que organitzen festes i ofereixen serveis socials, associacions de mares i pares d'alumnes, clubs, societats i colles d'amics units per una afició, una habilitat, o uns orígens. En resum, un ric teixit associatiu i participatiu... en el que hi participen no gaires persones.¹³

Perquè aquest és un aglomerat al qual costa arribar, on no és fàcil fer-se sentir i unir voluntats ni que sigui per passar-s'ho bé. Creureu que, per exemple, hi ha a Castelldefels 8 entitats corals en actiu, algunes d'elles força veteranes, i que encara trobes habitants que no saben que n'hi hagi cap i es queden molt sorpresos quan els ho diuen? Creureu que s'anuncien activitats culturals i cíviques pràcticament a diari i encara se sent algú que es lamenta que en aquest poble *no es fa mai res*?

Personalment ho atribueixo al fenomen que anomeno *la civilització del gerani*. Arribem a casa i reguem el gerani. Aquesta és tota la nostra activitat en l'àmbit local, veïnal i cívic. Tot el que passa enllà del gerani no existeix. No cal dir que aquest fenomen no és general ni tampoc privatiu de Castelldefels. És propi de la societat actual, catalana, sueca, o californiana. Però és una mica una llàstima. La diversitat que ens enorgulleix podria donar molt de si, en molts aspectes, si oblidéssim una mica el nostre gerani i sortíssim al carrer, a veure què passa. Al carrer: a aquests prop de 500 carrers, camins i places que tenim i que aquest llibre, modestament, pretén descobrir, descriure i comentar.

Castelldefels és aquí i és una realitat esplendorosa en molts sentits. Només li falta trobar-se, descobrir-se, adonar-se que batega i que té un potencial increïble i, a partir d'aquest moment, gaudir del goig de saber-se, i generar un sentiment de pertinença que ens faci dir, amb satisfacció: Castelldefels és la meua ciutat.

Pep Solé

Castelldefels, setembre de 2008

BIBLIOGRAFIA

Amigó, Joan Lluís: *Notes sobre el desenvolupament de Castelldefels*. Inèdit.

GEC: *Gran Enciclopèdia Catalana*.

De Habsburgo, Alejandra: *Propiedad y espacio en Castelldefels*. Ed. Ajuntament de Castelldefels, 1983.

Capmany, Josep: e.a. *Castelldefels, temps d'Història*. Ed. Ajuntament de Castelldefels, 2003.

Wikipedia: *base de dades Google i webs diverses*.

CARRERS, PLACES
I CAMINS DE
CASTELLDEFELS

Carrers numèrics

BARRI: Platja, sector Lluçanet.
INICI: Pg. Marítim entre Av. dels Banys i Carrer 4.
FINAL: Av. Castelldefels (autovia, C31).
LONGITUD: 230m aprox. Darrer número: 26.
AMPLADA: Calçada: 8m, vorera senars 2m, vorera parells 2m, total 12m.
DIRECCIÓ: S a N.

PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Primer dels carrers del terme que tenen número en lloc de nom.

3 (Carrer)

El probable origen dels carrers amb número radica en el costum de les oficines tècniques de posar números als carrers i parcel·les que projecten, comptant amb que, després, l'Ajuntament, que és qui té atribucions per fer-ho, anirà posant noms als carrers.

Al sector platja, pel que sembla, l'Ajuntament va començar a posar noms per la banda W: Av. de la Platja i Av. dels Banys devien ser els números 1 i 2 respectivament. Però no va continuar. A partir del 3 i fins el 23, es van quedar amb els números inicials. Hi va haver un projecte de nomenar alguns d'aquests carrers com a prolongació dels carrers de Marisol i Granvia Mar que coincideixen en línia. Així, per exemple, el carrer 7 seria Girona, el carrer 11 Av. Pineda, el carrer 13, carrer del Liri, etc. Però la construcció de l'autovia, que va tallar la comunicació entre tots aquests carrers, excepte el carrer 11, va fer que el projecte no prosperés.

Pel que fa al "3", és el tercer dels números dígit, també dits *guarismes* en homenatge al matemàtic àrab Al Kuarismi. Durant molt de temps s'ha cregut que els *guarismes* eren d'origen

àrab, però estudis més recents han demostrat que el seu origen és a Índia. Els àrabs els van aprendre dels indis i els van donar a conèixer a Occident. D'aquí la confusió. Els *guarismes* van substituir lentament la numeració romana que, a l'hora de fer càlculs, era summament incòmoda.

El número 1 era un palet horitzontal "—" (que posteriorment va esdevenir vertical per evitar confusions amb el "no res", que també era i sovint encara és un guió). El número 2 eren dos palets horitzontals paral·lels "=". El número tres, que ens ocupa, eren tres palets horitzontals paral·lels "≡". L'escriptura caligràfica és la responsable de la unió entre palets tant al número 2 com al 3. Es veu que als escrivans els costava aixecar la ploma.

El 3 és, després de l'1 el primer número primer de la sèrie de primers i el segon de la sèrie de Fibonacci. En l'àmbit cristià representa la Trinitat. En l'àmbit de la parella representa o bé un intrús, ai ai, o un bebé, això està millor. En castellà diuen que *no hay dos sin tres* i tot seguit parlen del *tercero en discordia*. També se sol dir que 3 és multitud. En qualsevol cas és el nombre mínim de persones que calen per fundar una associació.

BARRI: Platja, sector Lluçanet.
INICI: A la platja, entre l'Av. dels Banys i el carrer 5.
FINAL: Av. de Castellet (autovia, C31).
LONGITUD: 350m aprox. Darrer número: 36.
AMPLADA: Calçada: 6m, vorera senars 2m, vorera parells 2m, total 10m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única ascendent.

4 (Carrer)

Quart dels números dígitos o guarismes. Representa un conjunt de quatre elements i en el seu origen es grafiava amb quatre palets formant un quadre. Posteriorment el quadre va anar derivant cap a una forma així: “#” i finalment, per progressiva simplificació, va acabar com el coneixem avui.

El 4 és el primer número divisible que no dona la unitat com a resultat. Es divisible per 2. Es també el resultat d'elevat 2 al quadrat.

L'expressió “quatre” està relacionada precisament amb la forma que prenia: el “quadre” o quadrat.

El 4 és un número que es dona sovint a la natura: tots els vertebrats tenen, en principi, quatre potes. També els humans. Només que ens hem acostumat a caminar sobre dues i fer

servir les altres dues per altres menesters.

El quadrilàter és una de les formes geomètriques més habituals: terrenys, cases, habitacions, mobles, capses, electrodomèstics, la majoria tenen els típics 4 cantons o 4 costats.

Per cert, els números dígitos es diuen així perquè corresponen al nombre de dits que tenim a les mans. No oblidem que les nostres mans van ser –i encara ho són- la primera calculadora que vàrem fer servir els humans. Per tant podríem dir sense faltar a la veritat que quan algú compta amb els dits està fent càlcul digital. En seguirem parlant.

BARRI: Platja, sector Lluminetes.
INICI: A la platja, entre els carrers 4 i 5 bis.
FINAL: Av. Castelldefels (autovia, C31).
LONGITUD: 370m aprox. Darrer número: 41.
AMPLADA: Calçada: 9m, vorera senars 3m, vorera parells 3m, total 15m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a totes dues bandes.
CIRCULACIÓ: Doble.

5 (Carrer)

Ocupa la posició central entre els números dígit. Representa un conjunt de cinc elements. Es el tercer dels números primers. Forma part de la sèrie de Fibonacci. La grafia original consistia en un quadrat (el número 4) del que en sortia un pal per la banda superior esquerra. Per tant semblava una mica la lletra "b" minúscula amb la particularitat de tenir forma quadrada en lloc de rodona.

Notem que la grafia original dels guarismes consistia en dibuixar tants pals com unitats volien representar. Altrament dit: que la majoria dels guarismes no eren signes abstractes sinó que expressaven de forma gràfica la realitat que volien representar: un pal, dos pals, tres pals... Era sempre així? En tornarem a parlar.

BARRI: Platja, sector Lluminetes.
INICI: A la platja, entre el carrer 5 i el carrer 6.
FINAL: Al Pg. del Garbí.
LONGITUD: 170m aprox. Darrer número: 12.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1,5m, vorera parells 1,5m, total 7m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Xalets i d'habitatges.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a banda i banda però només a trams.
CIRCULACIÓ: Unica ascendent.

5 bis (Carrer)

El carrer número 5 té una curiosa tendència a repetir-se, com podem veure i com seguirem veient.

La probable explicació d'aquest carrer 5 bis és que es tracta d'un carrer més curt que els altres, que queda tallat a no gaire distància del seu naixement. Com si només fos mig carrer. D'altra banda, la distància entre els carrers anterior (5) i posterior (6) és escassa, més o menys la meitat del que hauria de ser. Tot fa pensar que es tracta d'un tram de carrer no previst en el projecte inicial i obert amb posterioritat, segurament per donar entrada a alguna o algunes finques.

Pel que fa a la partícula "bis", prové del prefix llatí "bi", que es deriva del grec "di" i que significa doble, dues vegades. Amb l'afegit d'una "s" significa repetit. Al teatre o a la sala de concerts, quan el públic queda content demana un "bis", és a dir, una

repetició.

Com anirem veient, aquest fenomen del carrer "n bis" es repeteix, a Castelldefels, en diverses ocasions.

BARRI: El Poal.

INICI: Al carrer de Joan Maragall, entre Jacint Verdaguer i la confluència de Maragall amb l'Av. del Poal.

FINAL: Av. del Poal entre Jacint Verdaguer i Ausias March.

LONGITUD: 50m aprox. Darrer número: 3.

AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars 1,5m, vorera parells 1,5m, total 8m.

DIRECCIÓ: De SE a NW aproximadament.

PENDENT: Ascendent.

EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Doble.

5 del Poal (Carrer)

L'origen d'aquest carrer numèric probablement consisteixi en un *despiste*. Quan van projectar l'urbanització de la Vall del Pou Alt van posar, com de costum, números als carrers. Posteriorment l'Ajuntament va substituir els números per noms, generalment d'escriptors o poetes, però aquest, pel que sembla, es va escapar i es va quedar com a carrer 5.

Pot ser un problema perquè a la platja hi ha un altre carrer 5. Però canviar el nom també és una molèstia pels veïns. Segurament per això l'han deixat tal com està, amb l'afegit de "Carrer 5 del Poal".

Per si fos poc, encara hi havia un altre Carrer 5 al barri de Can Bou. Sortosament van subsanar aquesta re-repetició ràpidament posant-li un nom.

Al parlar del Carrer 5 de Lluminetes ja va quedar clar que el 5 tenia, a la nostra vila, tendència a multiplicar-se.

BARRI: Platja, sector Lluçanet.
INICI: A la platja, entre els carrers 5 bis i 504.
FINAL: Av. Castelldefels (autovia, C31) entre els carrers 5 i 6-bis.
LONGITUD: 380m aprox. Darrer número: 40.
AMPLADA: Calçada: 8m, vorera senars 2m, vorera parells 2m, total 12m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: A totes dues bandes però només a trams. Hi ha també algun pi roig adult.
CIRCULACIÓ: Única ascendent.
COMENTARI: De la banda senars, entre Marina i l'Av. de Castelldefels neix un ramal sense sortida d'uns 25m de llarg i 10m d'ample (6+2+2) que dona accés a diverses finques, entre elles un bloc d'apartaments. No és pas un cas únic a Castelldefels, però crida l'atenció que, a diferència d'altres, aquest no tingui nom.

6 (Carrer)

Sisè dels números dígit. Representa un conjunt de sis elements. Es número parell, divisible per 2 i per 3. La grafia original partia d'un quadrat (el 4), al que després d'afegir-li un pal vertical a l'esquerra (el 5) se li afegia un altre pal, aquest horitzontal i fent angle recte amb l'anterior. Una cosa semblant a aquesta: "5". Realment representa 6 pals.

BARRI: Platja, sector Lluçanet.
INICI: Al Pg. de Marina entre els carrers 6 i 7.
FINAL: Av. de Castelldefels (autovia, C31) entre els carrers 6 i 7.
LONGITUD: 100m aprox. Darrer número: 16
AMPLADA: Calçada: 6m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 8 m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets, cases adossades i apartaments.

Vegeu comentari.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Única sentit ascendent amb sortida per la C31.

COMENTARI: A la banda parells hi ha la "Residència St. Jordi, Unitat de Disminuïts".

6, bis (Carrer)

El 6 també significa mitja dotzena. El costum de comptar per dotzenes, és a dir, en base 12 en lloc de base 10, és antic i té el seu origen en els fenicis. Els comerciants fenicis van ser els primers que van arribar a les nostres costes i ens van ensenyar a comprar i vendre i a comptar segons el seu sistema.

Per què 12 si tenim 10 dits a les mans? Els fenicis a més de comptar amb els dits, d'1 a 10, també feien servir les mans tancades, una mà era l'11 i totes dues eren el 12. Però per què fer aquesta maniobra una mica forçada? Doncs per vendre més. És evident que si vens per dotzenes vens més producte que si el vens per desenes. Eixerits els fenicis.

Els industrials i comerciants actuals van saber veure els avantatges de comptar per dotzenes i van adoptar el sistema. Fins i tot van inventar la dotzena de dotzenes, que es diu grossa i

comprèn 144 unitats (12^2).

En alguns casos la mitja dotzena facilita l'embalatge del producte: és més fàcil embalar 6 unitats (3+3) que 5.

BARRI: El Poal.
INICI: A l'Av. del Poal, a l'alçada del número 71
FINAL: A la muntanya, un cop passat Comte Güell.
LONGITUD: 200m aprox. Darrer número: no n'hi ha.
AMPLADA: 3m dels quals 1 correspon a l'escala i 2 als laterals.
DIRECCIÓ: SW a NE.
PENDENT: Ascendent fort amb escales.
EDIFICACIÓ: Laterals de xalets.
PAVIMENT: Escales de ciment i laterals també de ciment.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Només per vianants.
COMENTARI: al barri del Poal hi ha diversos passatges que comuniquen carrers situats a cotes diferents. La majoria no tenen nom però n'hi ha un, prop d'aquest, que porta el nom de Miguel Delibes, i aquest que porta número. Segurament en origen (al projecte urbanístic) tots devien tenir número, però aquest és l'únic que l'ha conservat en forma de placa de ceràmica a la intersecció amb Comte Güell. Al mapa de la població hi apareix grafiat sense nom. Al llistat de carrers no hi figura. El passatge neix a la banda parells de l'Av. Poal, una mica més amunt de Joan Maragall, travessa Comte Güell i continua pujant fins a desembocar directament al bosc, sense que cap camí li doni continuïtat. Però certament ofereix als excursionistes (i eventualment als bombers) l'accés a la muntanya ja que si no fos per aquest passatge, la corrua continua de xalets barraria totalment el pas. Aquest no és l'únic cas a Castelldefels en que dos vials que porten el mateix nom, o número, estan allunyats l'un de l'altre. Els carrer 6 i 6-bis, com bé sabem, són a la platja.

6 (Passatge número)

Si parlem anglès hem de pronunciar clarament "six" ja que sinó l'altra persona podria entendre "sex".

No és el mateix dir-li a algú *I want six* (en vull sis) que *I want sex*.

La resposta podria ser sorprenent.

BARRI: Platja, sector Lluminetes.
INICI: A la platja, entre els carrers 504 i 502.
FINAL: Av. de Castelldefels (autovia, C31) entre els carrers 6-bis i 7-bis.
LONGITUD: 400m aprox. Darrer número: 30.
AMPLADA: Calçada: 8m, vorera senars 2m, vorera parells 2m, total 12m.
DIRECCIÓ: S a N.

PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.
PAVIMENT: De ciment.
ARBRAT: A totes dues bandes però no a tot el carrer.
CIRCULACIÓ: Única ascendent fins a Marina i doble la resta.

7 (Carrer)

Un número amb personalitat. Es senar i el més gran dels números primers d'un sol dígit, amb la particularitat que $7^2 = 49$, $7^3 = 343$, $7^4 = 2401$, $7^5 = 16.807$, $7^6 = 117.649$, $7^7 = 823.543$, $7^8 = 5.764.801$... tots números primers.

Una altra particularitat d'aquest número dígit és que la seva grafia, a diferència dels anteriors i posteriors, no representa un nombre de pals equivalent al conjunt d'elements que vol representar (set) sinó que és un símbol abstracte. Un cas únic.

Aquestes particularitats li han donat una certa fama de número estrany que, per a alguns, té connotacions cabalístiques, màgiques o esotèriques.

Set són els dies de la setmana, organitzada a partir del relat bíblic del Gènesi que diu que Jahvé va crear el món en 6 dies i el setè va descansar. De mica en mica aquest cicle de 7 dies s'ha anat imposant també en cultures no bíbliques. Es dona

el cas que el mes lunar, que ha estat en vigor durant mil·lenis, és de 4 setmanes justes. També la gestació d'un nadó se sol comptar per setmanes (40) tot i que la natura humana no és matemàtica i en la pràctica el naixement es pot avançar o endarrerir uns dies.

El conegut canelobre hebreu dit *menoràh* té 7 braços, que corresponen als dies de la setmana. Els 7 savis de Grècia casualment eren set. També les 7 meravelles del món. Les arts eren 6, però hi van afegir el cinema i ara ja són 7.

Diu l'Església que hi ha 7 pecats capitals i pel que fa a la Quaresma la pinten com una vella que té 7 peus. Set són les portes d'un conegut restaurant barceloní. En canvi i per contra el número 7 no se sol donar a la natura.

BARRI: Platja, sector Lluminetes.
INICI: A l'Av. de Castelldefels entre els carrers 7 i 8.
FINAL: A l'interior de l'illa, sense sortida, passat Tramuntana, entre els carrers 7 i 8.
LONGITUD: 100m aprox. Darrer número: 10.
AMPLADA: Calçada: 5m, no hi ha voreres.
DIRECCIÓ: N a S.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.

PAVIMENT: De llambordes.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Reservat a vianants, excepte per als veïns, que poden accedir als garatges de les finques.
COMENTARI: La numeració d'aquest carrer comença per l'Av. Castelldefels, de manera que creix en direcció S, a la inversa dels altres carrers del sector.

7, bis (Carrer)

No és el primer carrer "bis" que trobem en aquest sector ni serà el darrer. Tots comparteixen una mateixa característica: que són carrers frustrats, interromputs, i que ocupen una posició intermèdia entre dos carrers "normals" dividint les illes en dues meitats.

A aquest carrer en concret li escauria més el nom de passatge que no pas el de carrer: és estret, de vianants, i queda tallat sense sortida.

Més coses sobre el número 7, relacionades amb el setè art:

- Un famós musical anomenat *Seven brides* (Set novies per a set germanes).
- Un no menys famós western titulat: *Seven guns for sale* (Els set magnífics).
- Un film amb en Brad Pitt i en Morgan Freeman anomenat precisament *Seven* (el títol original ho diu així: "Se7en").
- Un film japonès anomenat Els Set Samurais.
- I no oblidem el famós conte de la Blancaneus i els 7

nans, posat en pantalla per Walt Disney fa ja unes quantes dècades.

I no s'acaba: *Seven* és el nom d'un grup musical de pop-rock, *Seven Springs* (Set Fonts) és una coneguda estació d'esquí americana, *Seven Sisters* (Set Germanes) és el nom d'un poble anglès i també el d'un carrer i un barri del Gran Londres. El Cígronet, aquell nen que deixava caure molles de pa pel camí, era el petit de 7 germans i l'ogre que els va segrestar tenia 7 filles. El Gat amb Botes, quan les duia posades, feia 7 llegües d'un pas. El Sastre Valent va matar 7 mosques d'un sol cop. A Balears hi ha un diari que es diu *Set Dies*. Els daus de jugar són "daus al 7" perquè les seves cares oposades sempre sumen 7. Hi ha una sèrie de TV que s'anomena *Siete Vidas*... Però cal acabar i ho farem amb una dita que també va ser el títol d'una pel·lícula: *El setè cel*.

BARRI: Platja, sector Lluçanet.
INICI: Al Pg. Garbí, entre els carrers 7 i 9.
FINAL: Av. Castelldefels (autovia, C31) entre els carrers 7-bis i 9.
LONGITUD: 230m aprox. Darrer número: 29.
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars 2m, vorera parells 2m, total 9m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.

PAVIMENT: De ciment.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: És un carrer més curt que la majoria d'aquest sector perquè no neix de la platja ni del Pg. Marítim, sinó més amunt, del Pg. Garbí. La probable causa d'aquest escurçament és la direcció que porta el carrer 9, que no és paral·lel als seus veïns sinó que transcorre en diagonal i es pot dir que "li talla el peu" al carrer 8.

8 (Carrer)

Vuitè dels números digitals o naturals. Expressa un conjunt de vuit elements. Es parell i divisible també per 4. La seva grafia original consistia en dos quadrats (dos quares) situats l'un damunt de l'altre. Amb el temps va evolucionar fins a la seva forma actual.

Aquesta forma ha despertat la imaginació d'algunes persones: hi ha qui diu que sembla una carabassa, d'altres que té forma de guitarra i no manca qui opina que recorda un tors femení.

En qualsevol cas, la seva rotunditat rubensiana fa pensar en una certa tendència a l'obesitat i a la bonhomia. Si el 7 és un número de ressonàncies màgiques, el 8 és tot el contrari: prosaic, materialista i *bon vivant*. Es podria dir que el 7 simbolitza el Quixot i el 8 representa Sancho Panza.

En qualsevol cas, en castellà consideren que el 8 és un número fatxenda perquè diuen *Es más chulo que un ocho*.

En informàtica se sol utilitzar el sistema binari. La unitat mínima

d'informació és el bit, però la unitat operativa és el byte, format per un conjunt de 8 bits. Això explica els múltiples: 16, 32, 64, 128, 256, 512 i 1024. Un Kilobyte no són 1000 bytes, com podria semblar, sinó 1024 per causa d'aquesta progressió basada en múltiples del 8.

Vuit són les potes dels aràcnids. En això es diferencien dels insectes, que només en tenen 6.

El castell "3 de 8" és una fita important dels castellers. Es un castell de 8 pisos formats per 3 persones cada un. A Vilafranca hi ha una revista que porta aquest nom.

El 8 quan s'ajeu creix moltíssim perquè esdevé el símbol d'infiní.

El 8 és el número atòmic de l'oxigen.

Es també el número de la sort per als xinesos.

I en el budisme, 8 són els passos que cal fer per assolir el Nirvana.

BARRI: Platja, fa de límit entre Lluçanet i La Pineda.
INICI: Al Pg. Marítim, entre els carrers 7 i 9-bis.
FINAL: Conflueix amb el carrer 10 a poca distància de l'Av. Castelldefels.

LONGITUD: 410m aprox. Darrer número: 53.

AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars 1,5m, vorera parells 1,5m, total 8m.

DIRECCIÓ: Neix apuntant al NE i vira una mica cap el N, quedant en NNE.

PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.

PAVIMENT: De ciment.

ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Única descendent.

COMENTARI: És un dels pocs carrers numèrics del sector marítim de Castelldefels que no és paral·lel als altres, seguint la direcció S-N, sinó que va inclinat, en diagonal. L'explicació més plausible és que segueix el traçat d'un camí anterior a la urbanització del sector. Això explicaria també que faci una mica de corba.

9 (Carrer)

Es el més gran dels números naturals o digitals ja que és el darrer que es pot expressar amb un sol guarisme. Representa un conjunt de nou elements. Es senar però no primer perquè és divisible per 3 i al mateix temps és el quadrat de 3. La seva grafia original consistia en dos quadres superposats (el número 8) dels que en sortia una pota. Per tant, constava de 9 pals. Amb el temps ha evolucionat fins a la seva forma actual.

En el món escolar és –o era– famós per ser el protagonista de la “prova dels nous”. Aquesta prova es basa en una curiosa particularitat del número 9 consistent en que qualsevol número multiplicat per 9 dóna un resultat tal que la suma dels seus números sempre és 9:

$$\begin{array}{ll} 9 \times 1 = 9 & 0+9 = 9 \\ 9 \times 2 = 18 & 1+8 = 9 \\ 9 \times 3 = 27 & 2+7 = 9 \end{array}$$

$$\begin{array}{ll} 9 \times 4 = 36 & 3+6 = 9 \\ 9 \times 5 = 45 & 4+5 = 9 \\ 9 \times 6 = 54 & 5+4 = 9 \text{ etc.} \end{array}$$

Seguint en el món matemàtic, hi ha un teorema anomenat *Teorema de Feuerbach o dels 9 punts* que ara no desenvoluparem perquè potser no és el moment però que és prou interessant. A la ciutat de Barcelona hi ha un districte anomenat *Nou Barris*.

A Catalunya hi ha una revista que es diu *El 9 Nou*.

Ens van ensenyar que el Sol té 9 planetes. Ara, però, sembla que han trobat el desè.

El 9 es presta al joc de paraules, en català, perquè a més del número que ens ocupa, indica una novetat i també el fruit de la noguera.

BARRI: Platja, sector La Pineda.
INICI: Al Pg. Marítim, entre els carrers 9 i 10.
FINAL: Al carrer 9, a la confluència amb Garbí.
LONGITUD: 80m aprox. Últim número: 9.
AMPLADA: Calçada: 6m, vorera senars 2m, vorera parells 2m, total 10m.
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a totes dues bandes, però no a tot el carrer.
CIRCULACIÓ: Única descendent.
COMENTARI: És un dels pocs carrers d'aquest sector que no porta la direcció S-N sinó que va esbiaixat. Es un carrer molt curt i no té altra motivació que dividir en dues l'illa que quedaria entre els carrers 9 i 10. Això no obstant, a aquest mateix sector hi ha illes més grans.

9, bis (Carrer)

Potser val la pena continuar la sèrie dels múltiples de 9, perquè dóna sorpreses:

$9 \times 7 = 63$	$6+3 = 9$	
$9 \times 8 = 72$	$7+2 = 9$	
$9 \times 9 = 81$	$8+1 = 9$	
$9 \times 10 = 90$	$9+0 = 9$	
$9 \times 11 = 99$	$9+9 = 18$	Ep!
$9 \times 12 = 108$	$1+0+8 = 9$	
$9 \times 13 = 117$	$1+1+7 = 9$	
$9 \times 14 = 126$	$1+2+6 = 9$	
$9 \times 15 = 135$	$1+3+5 = 9$	
$9 \times 16 = 144$	$1+4+4 = 9$	
$9 \times 17 = 153$	$1+5+3 = 9$	
$9 \times 18 = 162$	$1+6+2 = 9$	
$9 \times 19 = 171$	$1+7+1 = 9$	etc.

La mecànica és prou clara i es veu a cop d'ull: mentre el primer dígit de la dreta va minvant en una unitat, el segon va creixent en una unitat, del que en resulta una suma sempre igual.

Sempre? No. Ja hem vist que l'11 és una excepció i a partir de 50 el fenomen deixa de funcionar. Això no obstant, hi ha números més grans que compleixen la condició. Per exemple: $1234 \times 9 = 11.106$. $2500 \times 9 = 22.500$ i n'hi ha molts més.

Trobar-los pot ser molt divertit en un dia de pluja d'aquells en que a la tele no fan res de bo.

BARRI: Platja, sector La Pineda.
INICI: Al Pg. Marítim, entre els carrers 9-bis i 11, davant del Parc de les Dunes.
FINAL: Av. de Castelldefels (autovia, C31) confluint amb el carrer 9.
LONGITUD: 330m aprox. Últim número: 32.
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars 2m, vorera parells 2m, total 9m.

DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.
PAVIMENT: De ciment.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única ascendent.

10 (Carrer)

El número 10, parell i divisible per 5, és el que actualment fem servir com a base de càlcul. No sempre ni a tot arreu ha estat així. Els fenicis comptaven amb base 12. Els celtes ho feien amb base 20 perquè a més dels dits feien servir els artells. D'aquí ve que encara avui els francòfons diguin *quatre vingts* per dir 80. Es una reminiscència dels temps de l'Àstèrix. El número 10 és el primer enter que necessita dos dígit i el primer que fa servir el zero. El zero va ser el darrer número que els indis van inventar. Abans, per expressar el "no res" deixaven un espai en blanc. Com que això es prestava a confusions ho van substituir per un guió. Aquest costum del guió ha subsistit residualment fins els nostres dies. Quantes vegades hem vist un preu escrit així: 15.- volent significar que no hi ha cèntims, o bé, en una columna de números, un guió tot sol per indicar que en aquesta posició no hi ha res? Però quan van introduir el guió com a signe menys altre cop van arribar les confusions: 2-1 volia dir 201 o 2 menys 1? Finalment, un savi va inventar el zero, que és un espai buit. De mica en mica va anar substituint, ja veiem que no sempre ni del tot, el guió. Una particularitat del número 10 és que es multiplica per si mateix -és a dir, s'eleva- simplement afegint cada vegada un

zero a la dreta: 10, 100, 1000, 10000, 100000, 1000000, etc. Sobre aquest fonament es basa tot el sistema numèric actual. Observem que els números els encolumnem creixent cap a l'esquerra:

1
12
123
1234

mentre que les columnes de noms creixen cap a la dreta. Aquesta particularitat és testimoni de l'origen oriental del nostre sistema de notació numèrica. Una altra aplicació del número deu com a base és el sistema decimal de medicions: longituds, superfícies, pesos, volums, temperatures i, en general, totes les unitats físiques se solen expressar amb múltiples i submúltiples del 10. Però aquest costum no és encara universal: a alguns països subsisteixen unitats arcaïques: milles, lliures, galons, polsades, etc. que obliguen a perdre temps calculant equivalències. Un altre camp on no hi ha entrat el sistema decimal és el del cercle i els angles. Segueixen funcionant a base de graus (360), minuts (60 per grau) i segons (60 per minut). Un sistema antic que ha perviscut.

BARRI: Platja, sector La Pineda.
INICI: Al Pg. Marítim, entre els carrers 10 i 12.
FINAL: A la Pl. de la Rosa dels Vents on, mitjançant un pont elevat comunica amb l'Av. de la Pineda.
LONGITUD: 300m aprox. Últim número: 28.
AMPLADA: Calçada: 6m, vorera senars 7,5m, vorera parells 3,5m, total 17m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges

PAVIMENT: Standard.
ARBAT: No, però al tram entre Marina i Tramuntana, a senars, hi ha un rengle de pitosporum a la vorera. A la cruïlla amb Marina hi ha una rotonda ajardinada.
CIRCULACIÓ: Única ascendent, sentit cap a l'Av. de la Pineda.
COMENTARI: Es un dels carrers més transitats del sector Platja. Mitjançant el pont i l'Av. de la Pineda comunica aquest sector amb el centre urbà.

11 (Carrer)

Davant d'aquest número és obligat parlar de futbol. El joc original, *Foot-ball* va néixer en el medi rural anglès, el s.XIX. Diuen els que hi entenen que, en principi, posaven una pilota, que no era com les d'ara, a mig camí entre dos pobles. Es tractava d'empènyer-la amb els peus fins a fer-la arribar a l'entrada d'un dels pobles, on una ratlla de guix a terra assenyalava el *goal*, la meta. El joc s'acabava quan la pilota creuava la meta i entrava al poble. De manera que tots els partits obtenien el mateix resultat: 1-0. En canvi la durada del *match* era indeterminada. Si les forces estaven igualades podia durar hores.

Tots els jugadors eren veïns dels pobles implicats i tots eren amateurs. Com ara. S'observa que el partit dominical era la sublimació ritualitzada d'una batalla en la que un poble, el vencedor, envaïa l'altre. El poble vençut immediatament demanava la revenja i quedaven pel diumenge següent.

Les autoritats aviat van donar suport a aquell joc perquè pen-

saven que allunyaria els homes de la taverna: uns perquè jugaven i els altres perquè anaven a animar el seus veïns. Però la idea va resultar una mica utòpica perquè acabat el partit els vencedors anaven a celebrar-ho a la taverna i els vençuts hi anaven a consolar-se.

Ben aviat van haver d'inventar el *referee*, l'àrbitre, per aclarir situacions dubtoses, evitar abusos i aturar el joc violent. Això darrer no ho va aconseguir mai del tot i sovint va ser ell l'objectiu dels batzacs i els OVPIs (Objectes Volants Perfectament Identificats). Per raons de neutralitat el *referee* havia de ser foraster i això facilitava que tothom s'hi veiés amb cor: no tenia darrere seu una afició que el defensés.

Un sociòleg va dir que un camp de futbol és un prat enmig d'una selva, però que si no n'hi hagués tal vegada el món seria una selva sense prat.

BARRI: Platja, sector La Pineda.
INICI: Al Pg. Marítim, entre els carrers 11 i 13, davant del Parc de les Dunes.
FINAL: Av. de Castelldefels confluint amb la Diagonal Ponent.
LONGITUD: 330m aprox. Últim número: 24.
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars 2m, vorera parells 2m, total 9m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.
PAVIMENT: De ciment.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única ascendent.
COMENTARI: A aquest carrer hi ha un jardí ple d'escultures de qualitat. Es la casa i taller d'un conegut escultor.

12 (Carrer)

La dotzena. Ja hem comentat anteriorment que era la base de càlcul dels mercaders fenicis i com que van ser ells els primers que ens van ensenyar l'art de comprar i vendre, el costum de les dotzenes ha arribat fins els nostres dies. No van trigar a venir els grecs, però ja ens van trobar aviciats.

Aquest número és tan adient com qualsevol altre per ponderar la saviesa dels científics anònims que van inventar la notació numèrica que fem servir. De l'1 al 9 tot és relativament senzill, però ve un moment que cal emprar dos dígit per representar una quantitat. Van optar per posar les desenes en segona posició i les unitats en primera (recordem que l'invent funciona de dreta a esquerra).

El 12 ens està dient que en aquest conjunt hi ha deu elements (l'1 de l'esquerra) més dos (el 2 de la dreta). Haurien pogut es-

criure 10+2, però això ocupa més espai i dificulta el càlcul. La lògica d'aquest sistema és tan perfecta que havent passat bastant més de 1000 anys ningú no ha estat capaç de millorar-lo.

Les hores del dia se solen dividir en dos blocs de 12 hores: de mitjanit a migdia i de migdia a mitjanit. Això, i el costum encara viu de comptar per dotzenes, fa que els múltiples de 12 siguin força coneguts i emprats: 24, 36, 48, 60, 72, 84, 96, 108, 120, 132 i 144. Molts productes industrials es venen en packs que contenen aquestes quantitats. El submúltiple 6, la mitja dotzena, també és molt freqüent.

En l'àmbit del cristianisme es diu que els apòstols eren 12. Un va sortir "rana", però es continua parlant de 12.

BARRI: Platja, sector La Pineda.
INICI: Al Pg. Marítim, entre els carrers 12 i 13-bis.
FINAL: Av. de Castelldefels (autovia, C31) entre Diagonal Ponent i 14.
LONGITUD: 390m aprox. Últim número: 32.
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars 1,5m, vorera parells 1,5m, total 8m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.

PAVIMENT: De ciment.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única ascendent.
COMENTARI: Com podem veure, no tots els carrers numèrics de la platja tenen la mateixa amplada. En canvi bastants d'ells tenen la particularitat, que no es dona a d'altres sectors de la vila, d'estar pavimentats amb ciment en lloc d'asfalt. Una altra particularitat, d'alguns, no pas tots, és que a les cruïlles hi tenen rotondes. Aquest carrer queda en línia amb el carrer del Llíri.

13 (Carrer)

Deu més tres. Número senar i primer. Número que arrossega mala anomenada per causa d'una antiga superstició molt estesa per tot Occident. Diuen que porta mala sort i, per si de cas, fins i tot alguns que no s'ho acaben de creure eviten organitzar activitats importants en dia 13.

En alguns hotels l'habitació 13 no existeix i fins i tot en alguns edificis de la planta 12 es passa directament a la 14. També alguns avions tenen el seient 12-bis per evitar el mal número. No crec que les companyies aèries creguin en aquestes coses, però miren d'evitar possibles conflictes amb passatgers susceptibles.

El cas faria riure si no fos que de vegades afecta la nostra vida social o laboral. Reunions ajornades perquè queien en dia 13 o perquè eren 13 els assistents, viatges suspesos o endarrerits,

etc. Sortosament aquestes coses van desapareixent, però ho fan amb més lentitud de la que cabria esperar d'una societat que li agrada pensar de si mateixa que es comporta racionalment.

Es dona la circumstància que l'origen d'aquesta superstició es troba als evangelis: resulta que Jesús de Natzareth i els seus apòstols sumaven 13 i la cosa va acabar malament. Una curiosa conjunció de religió i "iuiu".

BARRI: Platja, sector La Pineda.
INICI: Al Pg. Marítim, entre els carrers 13 i 14.
FINAL: Marina.
LONGITUD: 210m aprox. Últim número: 22.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 4m, vorera parells 4m, total 6m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.
PAVIMENT: Standard, de ciment.

ARBRAT: Sí, a totes dues bandes.
CIRCULACIÓ: Única descendent.

13, bis (Carrer)

Parlant del número 13 comentàvem la superstició, bastant estesa, que creu que aquest número porta mala sort.

Però no és sempre ni arreu així: per a alguns comerciants, el 13 equival a una oferta temptadora: és el "tretze per dotzena", pagui 12 unitats i n'hi regalem una altra. Davant d'aquesta oferta no hi ha superstició que valgui. Tothom l'aprofita. L'euro és l'euro i poca broma.

Parlant d'euros, el que certament porta mala sort és un bitllet de 13 euros. Ningú no el voldrà bescanviar.

BARRI: Platja, sector La Pineda.
INICI: Al Pg. Marítim, entre els carrers 13-bis i 14-bis.
FINAL: Av.de Castelldefels (autovia, C31) a una franja lateral.
LONGITUD: 410m aprox. Últim número: 36.
AMPLADA: Calçada: 6m, vorera senars 2m, vorera parells 2m, total 10m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.
PAVIMENT: Standard, de ciment.

ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única ascendent.
COMENTARI: Queda en línia amb el carrer de la Dàlia. A la cruïlla amb Marina té una rotonda ajardinada.

14 (Carrer)

Número parell, divisible per 7. En català hi ha una dita escatològica que diu: *Catorze, agafa un ... i esmorza*. Cal dir que hi ha poques paraules que rimin amb catorze, però pel que fa a l'aliment, n'haurien pogut triar un de més apetitós, la veritat sigui dita.

Les referències escatològiques, sexuals, o alimentàries, sovintegen molt a les dites i refranys dels temps vells. En una societat rural, agrària i no gaire culta, tot s'ha de dir, els cops d'enginy de la gent solien rodar per aquests verals.

Més encara: els òrgans i activitats sexuals se solien relacionar amb productes del camp o de la natura i amb activitats més o menys laborals. No faré una llista. Aquest és un catàleg de carrers i no d'altres coses.

A més, no cal.

BARRI: Platja, sector La Pineda.
INICI: Al Pg. Marítim, entre els carrers 14 i 15.
FINAL: No passa de Garbí.
LONGITUD: 110m aprox. Últim número: 10
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1,5m, vorera parells 1,5m, total 7m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Xalets i cases adosades.
PAVIMENT: Standard, de ciment.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única descendent.
COMENTARI: Un dels "carrers bis" que sovintegen en aquest sector, en aquest cas, el darrer. Carrers que, com hem comentat anteriorment, parteixen pel mig una illa i tenen un abast limitat.

14, bis (Carrer)

Parlant del carrer 14 recordàvem una vella dita local. Cal aclarir que la frase és: *Set i set, catorze...* etc.

De manera que la rima de mal gust començava bé: amb un càlcul.

Per cert: hi ha una coincidència entre càlcul, parlant de fer números, i càlcul referit a una pedra al ronyó o a la vesícula. Casualitat? No.

Antigament –o no tant- la gent a l'hora de fer números s'ajudava amb pedretes. Fins i tot venien uns cubilets en rengle que facilitaven la tasca: al primer cubilet de la dreta s'hi podien posar fins a 9 pedretes. Si l'afer anava a més es posava una pedreta al segon cubilet i es retiraven les del primer: era el 10. A partir del 99, es posava una pedreta al tercer cubilet, etc. L'estri permetia sumar i restar amb relativa facilitat. Com una mena de

calculadora primitiva.

Els inques feien el mateix amb nusos a un seguit de cordes que penjaven d'un bastidor. Els xinesos van refinar la tècnica amb l'àbac.

Vaja, que càlcul, en grec, significa còdol, pedreta, i per tant la coincidència no és casual sinó força lògica.

Quan parlem de "calcular" ens estem referint, segurament sense saber-ho, a "mourre pedretes".

BARRI: Platja, sector La Pineda.
INICI: Al Pg. Marítim, entre els carrers 14-bis i la Diagonal Ponent.
FINAL: Av. de Castelldefels (autovia, C31) a franja lateral entre 13 i 15.
LONGITUD: 390m aprox. Últim número: 36.
AMPLADA: Calçada: 6m, vorera senars 2m, vorera parells 2m, total 10m.
DIRECCIÓ: S a N.

PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.
PAVIMENT: Standard, de ciment,
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única descendent.

15 (Carrer)

Número senar divisible per 3 i per 5. A Barcelona hi ha un barri que s'anomena *Els Quinze*. Molts dels seus habitants no saben d'on li ve aquest nom. El barri és al Pg. Maragall, allà o es troba amb l'Av. Borbó. Anys enrere pel Pg. Maragall hi circulava un tramvia que arribava fins a la Pl. Eivissa.

El bitllet de la Pl. Catalunya fins a aquesta cantonada valia 15cts. Però si volies anar més enllà, costava 20cts. Es nota que d'això ja fa uns quants dies.

Quan el tramvia arribava a la parada de l'Av. Borbó, el cobrador cridava: *Final dels quinze!* Allà, els que duïen bitllet de 15cts. havien de baixar.

Aviat es va posar de moda fer servir *els quinze* com a topònim orientatiu: *jo visc als quinze, prop dels quinze, més enllà*

dels quinze, etc. i d'aquí que aquell sector acabés essent *Els Quinze*.

La pesseta va ser substituïda per l'euro, que com sabem equival a 166,386 pessetes, però avui amb 15cts. d'euro no es paga cap tramvia. Amb 20cts. tampoc.

BARRI: Platja, sector La Pineda.
INICI: Al Pg. Marítim, a la confluència amb la Diagonal Ponent
FINAL: Av. de Casteldefels (autovia, C31), franja lateral, entre 15 i 17.
LONGITUD: 400m aprox. Últim número: 28.
AMPLADA: Calçada: 7,5m, vorera senars 3,5m, vorera parells 2m, total 13m.
DIRECCIÓ: Descriu un arc, neix apuntant a NW i acaba a NE.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.
PAVIMENT: Standard, d'asfalt, no de ciment.
ARBRAT: Sí, a senars.
CIRCULACIÓ: Única ascendent.
COMENTARI: Aquest carrer i la seva parella, el carrer 18, són arquejats, fent un arc regular que abraça, com un parell de parèntesis, el carrer 17. Per aquest carrer hi circula una línia de bus que neix al Port Ginesta i s'encamina a Barcelona per la C31.

16 (Carrer)

Número parell, divisible per 4 i per 8 i quadrat de 4. La pronunciació d'aquest número és una mica difícil per als castellano-parlants. D'aquí ve la dita popular que fa: *Setze jutges d'un jutjat mengen fetge d'un penjat*.

Avui, aquesta frase pot constituir un petit joc de societat que sempre s'acaba rient, però l'any 1650 aquest assumpte no feia cap gràcia. Resulta que a l'inici de la Guerra dels Segadors, les forces locals van provocar una desbandada de soldats del rei, els quals vagaven corglaçats i esmaperduts pel territori cercant la manera de sobreviure sense prendre mal.

Quan la pagesia trobava un foraster l'obligava a dir la famosa frase i pobre si no se'n sortia...

De tots els mals, no hi ha cap dubte que la guerra és el pitjor.

Per això és tan important saber una mica d'història: per no repetir-la.

Als anys 60 del segle XX va fer forrolla una cançó que es deia *Sixteen tons*. La cantava, amb veu de baix, l'actor Lee Marvin. *Sixteen tons* vol dir setze tones i ens parla d'un miner que en una jornada de treball va extreure el solet tot aquest carbó de la mina. Ningú no podrà dir que no fos un paio pencaire. I a sobre encara li quedaven ganes de cantar.

BARRI: Platja, sector La Pineda.
INICI: Al Pg. Marítim, entre els carrers 16 i 18, davant del Parc de les Palmeres.
FINAL: Empalma amb el pont elevat que travessa la C31 i esdevé l'Av. del Canal. A banda i banda del pont hi ha sengles passatges de vianants que connecten amb la C31.
LONGITUD: 350m aprox. fins la C31. Ultim número: 22.
AMPLADA: Calçada: 8m, vorera senars 2,5m, vorera parells 2,5m, total 13m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Hi ha alguns exemplars de pi roig adults repartits de forma irregular. Fa pensar que són més vells que el carrer.

CIRCULACIÓ: Doble i bastant intensa.

COMENTARI: Aquest carrer és un dels que enllacen el sector Platja amb el centre urbà. Abans només es podia passar per l'Av. Pineda/Carrer 11 o per l'Av. dels Banys mitjançant un pas a nivell amb barrera. Hi havia un altre pas a nivell automàtic i petit ran de la fàbrica Rocalla, però era poc operatiu. Actualment es pot passar per aquest carrer i l'Av. del Canal; per la Pl. Pau Casals/Joanot Martorell i carrer Barcelona; per l'Av. Pineda/Carrer 11; per Ciutat de Màlaga; pel Ramal de Ferrocarril/Av. de la Platja; per Bellamar, carrer dels Eucaliptus i pel Poal, carrer de la Cova Fumada. A peu també es pot passar pel pas elevat de Bellamar, a l'alçada del Baixador.

17 (Carrer)

Número senar i primer. Podem fer un petit repàs dels números primers que hem trobat fins ara. Recordem que són aquells que només es poden dividir (amb resultat enter) per si mateixos o per la unitat.

2, 3, 5, 7, 11, 13 i 17

Els números primers sempre han fascinat els matemàtics. Quants n'hi ha? Són o no són infinits? Quin és el número primer més gran? Quina raó explica la distància entre un número primer i el següent?

En aquesta petita sèrie d'estar per casa veiem que els 3 primers es presenten a una distància de 2. Però de 7 a 11 en van 4, d'11 a 13 tornen a ser 2 i de 13 a 17 tornen a ser 4. Quin és el proper? I a quina distància queda?

BARRI: Platja, sector La Pineda.
INICI: Al Pg. Marítim, a la confluència amb la Diagonal Orient.
FINAL: Av. de Castelldefels, a una franja lateral entre 17 i 19.
LONGITUD: 400m aprox. Últim número: 21.
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars 2m, vorera parells 2m, total 9m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant a NE, vira a N i acaba apuntant a NW.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Hi ha alguns exemplars de pi roig adult.
CIRCULACIÓ: Única descendent.
COMENTARI: Aquest carrer és arquejat i fa parella amb el carrer 16. En aquest cas l'arc és invers i gràficament tanca el parèntesi que el 16 obre.
 Aquests carrers arquejats tenen una perspectiva visual molt diferent de la majoria de les vies urbanes, que són rectilínies. Des d'un punt qualsevol no es pot veure sinó un tram de carrer, però en canvi ressalten més les cases i sobretot els jardins que les envolten. Es una sensació agradable, potser només pel fet de ser diferent.

18 (Carrer)

Número parell, divisible per 9. No ha mancat algun caricaturista que l'ha presentat com una parella humana en la que ell és molt prim mentre que ella té un aspecte una mica revingudet. Faig un petit homenatge als caricaturistes. Saben representar no solament el nostre aspecte sinó la nostra personalitat, amb quatre traços i sovint amb pocs minuts.

Per això són d'admirar i de témer al mateix temps. Ens retraten tal com som i pot passar que no ens agradi veure'ns. No és estrany que alguns polítics es queixin de com els humoristes gràfics els representen a les vinyetes dels diaris. Aquells ninots no tenen res d'innocents i sí alguna cosa de mirall.

Probablement sigui cert allò que tenim la cara que ens meixem.

BARRI: Platja, sector La Pineda.
INICI: Al Pg. Marítim, entre 18 i 20.
FINAL: Av. Castelldefels (autovia, C31), entre 18 i 21.
LONGITUD: 400m aprox. Últim número: 29.
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars 2m, vorera parells 2m, total 9m.
DIRECCIÓ: S a N.

PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.
PAVIMENT: De ciment.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única ascendent.
COMENTARI: A l'alçada de Garbí el creua la Diagonal Orient.

19 (Carrer)

Número senar i primer. El més alt dels primers que hem trobat fins ara. N'hi ha molts més i ja en una ocasió anterior ens vàrem preguntar quin devia ser el número primer més alt.

No podem afirmar que el número que segueix sigui el més alt (Euclides ja va demostrar que són infinits) però sí que és el més alt que s'ha pogut trobar fins ara. Es el:

$$(2^{30402457}) - 1$$

és a dir: 2 elevat a la 30402457 potència, menys 1. Resulta un número una mica grandet. Es una troballa recent: porta data de desembre de 2005.

Aquests números només es poden trobar amb l'ajut de grans ordinadors. El primer matemàtic que va establir un número primer relativament gran va ser Cataldi, l'any 1603. Era:

$$(2^{19}) - 1$$

També va descriure un mètode per trobar els números primers, però ben aviat un altre matemàtic, Fermat, en va demostrar la incorrecció en enunciar i demostrar el seu teorema. Diu:

Si p és un número senar primer, aleshores tots els divisors de $2^p - 1$ adoptaran la forma $2kp + 1$.

L'any 1772 Euler va trobar el primer més gran, fins el moment. Era:

$$(2^{31}) - 1$$

De 1772 ençà han passat moltes coses, però ara ens allargàriem massa. En parlarem més endavant.

BARRI: Platja, sector La Pineda.
INICI: Al Pg. Marítim, entre 19 i 21.
FINAL: Pg. Marina a la confluència amb Diagonal Orient.
LONGITUD: 180m aprox. Últim número: 5.
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars 2m, vorera parells 2m, total 9m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i cases adossades.
PAVIMENT: De ciment.
ARBRAT: Arbres de carrer no, però hi ha dos pins adults.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Curiosament aquest carrer no arriba a l'Av. Castellde-

fels com ho fan tots els altres, excepte els n-bis. Queda tallat al Pg. de la Marina. Té una explicació històrica una mica llarga d'explicar. En síntesi: algú, ja fa una colla d'anys, va construir un bloc d'habitatges a sobre del carrer mentre l'ajuntament mirava cap a l'altre costat. Hi va haver una denúncia i l'afer va anar als tribunals, però mentrestant l'edifici ja estava fet i els apartaments venuts. Els compradors no en sabien res de la pirula i per tant eren víctimes innocents del promotor. Va passar temps entre recursos i noves vistes i al final el cas va quedar com ho podem veure avui: amb el carrer escapçat ja per sempre. Crida l'atenció l'escassetat de números (5) en un carrer de 180m. L'explicació la podem trobar en les cases adossades: tot el rengle té un sol número i dins d'aquest número, casa 1, casa 2, etc.

20 (Carrer)

Número parell, divisible per 4, per 5 i per 10. Els humans tenim 20 dits entre peus i mans. Els celtas comptaven amb base 20 i d'aquí ve que, com ja vàrem comentar en una altra ocasió, encara avui en francès per dir 80 diguin *quatre vingts*, una prova de com els costums antics poden perdurar al llarg de segles i mil·lenis.

La majoria dels habitants de Castelldefels van néixer al segle XX, que és tant com dir el segle 20. A Europa continental acostumem a numerar els segles amb numeració romana. Però al Regne Unit i, en conseqüència, als USA i Canadà, ho fan amb números dígit.

Recordem, per exemple, la companyia productora de pel·lícules Fox, que porta com a rètol *20th Century Fox*, que significa Fox del segle 20. No sé que n'hi hagués cap de Fox al segle XIX, però potser sí que n'hi havia alguna i això explicaria aquest rètol altrament estrany.

BARRI: Platja, sector La Pineda.
INICI: Al Pg. Marítim, entre 20 i 22.
FINAL: Av. de Castelldefels (C31) entre 19 i 22.
LONGITUD: 400m aprox. Últim número: 31.
AMPLADA: Calçada: 6m, vorera senars 2,5m, vorera parells 2,5m, total 11m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments.
PAVIMENT: Standard, de ciment.
ARBRAT: Arbres de carrer no, però hi ha diversos pins adults.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: A la cruïlla amb Tramuntana travessa la Diagonal Orient.

21 (Carrer)

Número senar divisible per 3 i per 7. Hi ha un joc de cartes força conegut que porta aquest nom. Es una variant del popular *Set i mig*. L'objectiu consisteix en acumular punts i acostar-se el més possible als 21 punts, sense passar-se. S'hi sol jugar als casinos i, per tant, negoci pel casino i mal negoci pel jugador.

El joc ha atret la espècie humana des de l'antiguitat més remota. Jugaven els caldeus i els assiris, els fenicis, els grecs, els egipcis i els perses. Els daus són prehistòrics i no les cartes, per manca de cartolina, però en lloc de cartes feien servir tauletes de ceràmica, llavors d'arbres tropicals, pexines, de tot.

La qüestió era jugar, grans i petits. Però per als grans el joc no tenia emoció si no hi havia risc. Ben aviat, ni se sap quan, van inventar les apostes. Els nostres avantpassats apostaven al joc i a les carreres. Els grecs feien carreres de cavalls i a manca de *jockeys* de pes ploma feien muntar nens. Els nens, verita-

bles especialistes, muntaven a pèl, per evitar el pes dels arreus, anaven descalços i vestien una túnica curta o camisola.

Hi havia gent que arribava a jugar-se la casa, les terres, els esclaus i fins i tot la muller. Però el sùmmum de l'obsessió era aquell que s'apostava a si mateix: si perdia esdevenia esclau del guanyador. Si avui això no passa és únicament perquè aquesta mena d'esclavitud no es porta, que si no...

Avui a tot li posem nom i a l'obsessió malaltissa per al joc li diem ludopatia. Els que certament pateixen són els familiars de l'obsès. Hi ha històries molt tristes.

BARRI: Platja, sector La Pineda.
INICI: Al Pg. Marítim, entre 21 i 23.
FINAL: Al'Av. Castelldefels (C31) entre 21 i 23.
LONGITUD: 370m aprox. Últim número: 20.
AMPLADA: Calçada: 5,5m, vorera senars 2,5m, vorera parells 2m, total 10m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Xalets, blocs i cases adossades.
PAVIMENT: De ciment.
ARBRAT: Arbres de carrer no, però hi ha diversos pins adults.
CIRCULACIÓ: Única ascendent.
COMENTARI: Prop de l'inici, a la banda senars i com a desviació surt el Pg. de Garbí, que fa un revolt i pren la direcció W que ja mantindrà fins al final. Prop de l'Av. de Castelldefels desemboca la Diagonal Ponent, que ja no continua.

22 (Carrer)

Número parell, divisible també per 11. 22 són els futbolistes que surten a la gespa, però en realitat hi ha 25 persones fent cames: cal afegir l'àrbitre i els dos *liniers* o jutges de línia, que són els abanderats del futbol i que realitzen uns gestos que a més d'un li recorden els caps d'estació quan donen la sortida a un tren.

Per a algunes persones i, sobretot, els aficionats al bingo, el 22 són *els dos aneguts* o bé *los dos patitos*. La similitud amb el perfil de dos ànecs nedant en parella és evident. Un poeta diria que són dos cignes, però la majoria dels ciutadans i ciutadanes són més prosaics i es queden amb els ànecs.

Hi ha una dita que vol ser axiomàtica, gairebé dogmàtica, i que diu: *dos i dos fan quatre*. Vigilem, que no sempre és així:

- dos i dos, posats de costat, segurament faran un 22.
- dos i dos poden fer zero si són 2 positius i 2 negatius.
- dos i dos poden fer 3 si son conjunts que interseccionen.

Vejam un exemple:

Es tracta d'una endevinalla infantil. Diu: dos pares i dos fills es menjaren tres conills i els va tocar a conill per cap.

La solució és prou clara: un d'ells era al mateix temps pare i fill. Formava part dels dos conjunts.

I per acabar: dos i dos poden fer dos i uns altres dos, perquè són heterogenis: dos pins i dos patins, en principi, no es poden sumar, ni barrejar, ni compensar, ni interseccionar: seran, en general, dos arbres i un parell de patins.

Ja veiem doncs que les frases lapidàries cal agafar-les amb pinces perquè fins i tot quan semblen clares "com la llum del dia" resulta que potser no ho són tant. Parlant de la llum del dia, ves al Cap Nord en ple hivern i busca la llum del dia, a veure si la trobes.

BARRI: Platja, sector La Pineda.
INICI: Al Pg. Marítim, entre més enllà del 22.
FINAL: En terme de Castelldefels, al Pg. de Marina.
LONGITUD: En terme de Castelldefels, 120m aprox. Últim número: 13.
AMPLADA: Calçada: 6m, vorera senars variable de 2m a 6m, vorera parells 6m, total variable de 14 a 18m (vegeu comentari).
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets, blocs i cases adossades.

PAVIMENT: De ciment.
ARBRAT: Pins a la banda parells.
CIRCULACIÓ: Única descendent.
COMENTARI: La divisòria del terme Castelldefels-Gavà travessa aquest carrer, de biaix, a l'alçada del Pg. de Marina. A partir d'aquest punt i fins a trobar la C31, el carrer és terme de Gavà. Manté el nom però no l'amplada: el tram de Gavà té les voreres més estretes. Aquest és el darrer dels carrers numèrics del sector platja que van del 3 al 23, però en realitat encara n'hi ha tres més: 501, 502 i 504. Els comentarem quan els toqui el torn, és a dir, al final.

23 (Carrer)

Número senar i primer. Comentant un número primer anterior ens preguntàvem si hi ha algun patró conegut pel que fa a la distància entre números primers.

Doncs sembla ser que no. En tot cas, si n'hi ha algun, ningú no ha estat capaç fins ara de descobrir-lo. Tot un repte per a joves matemàtics. Dóna la impressió que a mesura que creixen han d'estar cada vegada més distanciats i és cert, però no sempre ni de manera regular. Aquest és un dels motius pels quals els números primers exerceixen aquesta fascinació entre els amants de la matemàtica.

Ja els deixebles de Pitàgores (s.III AC) es van interessar pels números primers però van desvirtuar l'afer en donar-los propietats místiques. En canvi van descobrir els que van anomenar *números perfectes* que són aquells en que els seus divisors sumen el número en qüestió. Vejam un parell d'exemples:

6 és divisible per 1, 2 i 3.

$$1+2+3 = 6$$

28 és divisible per 1, 2, 4, 7 i 14

$$1+2+4+7+14 = 28$$

Canviem de tema: a Barcelona hi havia un tramvia que feia la línia 23, que és el número del carrer que ens ocupa. Era una circumval·lació per la part alta de la ciutat: de la Pl. Catalunya a la Pl. Bonanova pujant o baixant per Gràcia i per Muntaner. El complement era la línia 29 que feia la circumval·lació baixa: de la Pl. Catalunya al port. Entre les dues línies dibuixaven un 8. Si sumem els números d'aquestes dues línies ($2+3 + 2+9$) trobarem un 16. Com que són dues cal partir per la meitat i obtindrem un 8, que és la figura que feien sobre al mapa de la ciutat. La substitució dels tramvies per busos va comportar canvis en els itineraris.

BARRI: Montmar l'indant amb el centre urbà i amb Can Roca.
INICI: Av. de la Constitució entre Dr. Fleming i 301.
FINAL: Pge. de la Molsa (vegeu comentari).
LONGITUD: 820m aprox. Últim número: 83.
AMPLADA: Calçada: 6m, vorera senars 2m, vorera parells 2m, total 10m.
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Al principi pla, després ascendent.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a totes dues bandes.
CIRCULACIÓ: Única descendent.
COMENTARI: A partir del Carrer de la Vinya esdevé un passatge de vianants de 5m d'amplada fins arribar al Pge. de la Molsa. Entre el Pge. de les Maduixes i el Carrer de la Vinya vira una mica a W i manté aquesta direcció fins el final. Sembla que l'origen dels carrers numerats de Montemar és el mateix

dels de la platja: l'oficina tècnica que va projectar la urbanització va posar números als carrers, al seu criteri, comptant que després, un cop oberts, l'Ajuntament, que és qui té atribucions per fer-ho, substituiria els números per noms. L'Ajuntament ho va començar a fer: Pg. del Bosc, de Ribera, de Bellavista, de Miramar, del Munt, de Circumvalació i de les Aigües, Pl. del Munt, Pl. del Bosc i Pl. del Mas Jové, però per alguna raó que desconec es va aturar i la resta de carrers van quedar amb els números dels plànols originals. Posteriorment, a partir de 1980, alguns veïns es van posar d'acord per posar nom al seu carrer, ho van proposar a l'Ajuntament i el consistori va aprovar les propostes veïnals. Són els carrers: Farigola, Ficus, Oleandre i Petúnia.

Un altre pregunta sense resposta és per què els números comencen pel 300. Els de la platja s'acaben al 23 (excepte els 500...). S'entén que volguessin evitar confusions, però potser no calia tirar tant amunt. Com aviat veurem, el criteri de numeració emprat pel tècnic o tècnics que van fer el projecte és un xic enigmàtic.

300 (Avinguda)

Número parell rodó, divisible, a més, per 3, 5 i 6. Els 300Km per hora són una fita assolida i fins i tot superada pels cotxes de la Fórmula 1. També és la velocitat mínima a la que s'enlairen o aterren alguns models d'avions. Per això necessiten unes pistes tan llargues. Els cal espai per poder accelerar en el primer cas i frenar en el segon. I això que tenen una acceleració que ja m'agradaria per al meu utilitari. Pel que fa a la frenada, fan servir un sistema molt enginyós: posen unes pantalles còncaues a la

sortida dels gasos de la combustió i acceleren els motors. Els gasos a pressió troben l'obstacle de la pantalla i frenen l'avió amb molta eficàcia. Una cosa així:

=>)
1 2 3

on 1: motor; 2: gasos que en surten; i 3: pantalla de frenat.

BARRI: Montmar.
INICI: Av. de la Constitució entre 300 i 302.
FINAL: Al Pg. de la Petúnia. Vegeu comentari.
LONGITUD: 1000m aprox. Ultim número: 138.
AMPLADA: Tram I: calçada 8m, voreres 2m, total 12m.
 Tram II: calçada 4m, voreres 1m, total 6m
DIRECCIÓ: De SE a NW. A partir del 312 vira una mica a W.
PENDENT: Al principi pla, després ascendent i ascendent fort.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Al tram I sí, al tram II no.

CIRCULACIÓ: Doble, excepte un tram entre 305 i Diagonal, que és única descendent.

COMENTARI: El tram I va de l'inici fins el carrer 312. A partir d'allà el carrer vira una mica a W i s'estreny. El tram II va del 312 al final. De fet, el vial no s'acaba al carrer de la Petúnia sinó que continua en forma de camí encimentat amb el pas barrat per una reixa de ferro. Aquest camí porta a un gran dipòsit d'aigua potable que abasteix bona part de la població. Una altra particularitat d'aquest carrer és que travessa la Pl. de St. Jaume.

301 (Avinguda)

Número senar i, ves per on, aquí tenim un altre número primer. En un cas anterior vàrem comentar que Euclides va demostrar que el nombre de números primers és infinit, però això ens planteja una qüestió filosòfico matemàtica:

Si el nombre de números enters és infinit i només uns quants d'ells són primers i el nombre de primers també és infinit... és que hi ha "infinits" de dimensions diverses? Pot ser que un infinit contingui al seu interior un altre infinit, més petit? I si no és més petit, és que són iguals i si són iguals, aleshores hi ha tants números primers com enters.

Però ja es veu que no és així... o sí?

Encara més. Si els números positius són infinits i els negatius també, es pot parlar de dos infinits? Aquests dos infinits, no s'anul·len mutuament?

En seguirem parlant.

BARRI: Montmar.
INICI: Av. de la Constitució entre 301 i 303.
FINAL: Al carrer 315, a la confluència amb el Pg. de Circumvalació.
LONGITUD: 870m aprox. Últim número: 117.
AMPLADA: Tram I: calçada 6m, voreres 2m, total 10m.
 Tram II: calçada 4m, voreres 1m, total 6m
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Al principi pla, després ascendent.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Al tram I sí, al tram II no.
CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: El tram I va de l'inici al carrer 312. Allà s'estreny i comença el tram II que va fins al final. Al final a la dreta hi ha un passatge estret que va a sortir a l'Av. 301.

En aquests carrers el nom d'avinguda és escaient perquè baixen de la muntanya cap a la plana i aquest és precisament el sentit del mot avinguda: avinguda de les aigües, és a dir, per allà on baixen les aigües quan plou.

Per contra, el nom és inadequat quan l'apliquen a vials que transcorren de forma transversal al pendent (Castelldefels, Constitució, Lluís Companys, Tarradellas) per molt que es tracti de vials amples.

302 (Avinguda)

Número parell. Si el dividim per 2 ens dona un número primer: 151.

De moment s'observa que les avingudes porten números consecutius: han començat pel 300, 301 i ara 302. Aquesta sèrie lògica continuarà, però no gaire.

BARRI: Montmar.
INICI: Av. de la Constitució entre 302 i 304.
FINAL: Al carrer 336.
LONGITUD: 1030m aprox. Ultim número: 121.
AMPLADA: Tram I: calçada 6m, voreres 2m, total 10m.
 Tram II: calçada 4m, voreres 1m, total 6m
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Al principi pla, després ascendent.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Sí, però no a tot el carrer.

CIRCULACIÓ: Única ascendent, sentit cap a l'Av. de la Pineda.

COMENTARI: Al final continua en forma de passatge de vianants, amb un tram d'escales, que va a sortir a Petúnia.

En aquestes avingudes de Montemar, els blocs d'habitatges es concentren a la part baixa, de l'inici a la Diagonal. A partir de la Diagonal desapareixen per donar lloc a xalets. Però hi ha algunes excepcions, de manera que no es pot dir "sempre" ni "mai". Per exemple, a l'Av. 300 hi ha blocs fins dalt de tot, inclòs el tram de passatge de vianants.

303 (Avinguda)

Número senar, divisible per 3. La divisió dóna un número primer: 101.

Es un número dels anomenats *capicua* perquè tant es pot llegir en un sentit com en el contrari. Aquest fenomen quan s'aplica a les paraules s'anomena palíndrom. Amb els números capicua passa una mica el mateix que amb els números primers: que constitueixen una sèrie infinita, tot i que com més grans són els números, més allunyats queden els uns dels altres, cosa que no passa sempre amb els primers.

Els primers capicues van d'11 en 11: 11, 22, 33, 44, 55, 66, 77, 88, 99. Ara ve una excepció: 101, a una distància de 2 de l'anterior. Continua: 111, 202, 222, 303, 333, 404, 444,... 1001, 1111, 2002, 2112, 2222, etc.

Vejam alguns palíndroms senzills: "pop", "tot", "sis", "seies", "tacat", "remer", "kaiak" i un en castellà: "reconocer".

També hi ha frases palindròmiques: va una en castellà, "dábale arroz a la zorra el abad". I ara una en llatí: "Sator Arepo tenet opera rotas". Aquest, a més, és quadrat:

S A T O R
 A R E P O
 T E N E T
 O P E R A
 R O T A S

Prova de llegir en horitzontal i en vertical, pujant o baixant, començant per on vulguis.

BARRI:	Montmar.
INICI:	Av.de la Constitució entre 303 i 305.
FINAL:	A la Diagonal.
LONGITUD:	400m aprox. Ultim número: 43.
AMPLADA:	Calçada: 5m, voreres 1,5m, total 8m.
DIRECCIÓ:	De SE a NW, amb revolts.
PENDENT:	Al principi ascendent, després descendent i al final, pla.
EDIFICACIÓ:	Xalets i blocs d'habitatges.
PAVIMENT:	Standard.
ARBRAT:	Sí, a totes dues bandes.
CIRCULACIÓ:	Doble. No té entrada per l'Av. de la Constitució.
COMENTARI:	Tot i que el carrer neix a l'Av. de la Constitució, el pas

de vehicles està tallat i només es pot passar a peu. Per tant, el primer tram, de Constitució a 305, és un atzucac del punt de vista del trànsit.

Aquest carrer té una forma estranya: neix apuntant al NW, com totes les avingudes numèriques anteriors, en travessar el 305, fa un angle i mira al N, però uns metres més enllà rectifica i torna a dirigir-se al NW. A més, i a diferència dels anteriors que comencen plans i després pugen, aquest puja a partir del 305, després baixa una mica i acaba essent pla fins al final.

Una altra particularitat: ha quedat dit que neix entre el 303 i el 305 però al paràgraf anterior s'indica que travessa el 305. L'explicació és que el 305, com veurem, gira.

304 (Avinguda)

Número parell, divisible per 4, 8 i 16. Aquests números que tenen diversos divisors es consideren "sociables" o "amistosos" (en anglès *friendly*) perquè dóna gust treballar amb ells.

Això ve del rebuig que en general ens causen els decimals. Ens molesta treballar amb decimals i fraccions. Els números trencats són una llauna a l'hora d'operar i els decimals són una font d'inexactitud, sobretot quan no s'acaben mai o quan cauen en una periòdica pura del tipus: $10/3 = 3,33333333333333...$

Per aquest i d'altres motius semblants als matemàtics els disgusta que la seva carrera universitària s'anomeni *Ciències exactes*. Es que sovint no ho són.

BARRI: Montmar.
INICI: A l'Av. 300 com a continuació del Carrer de la Llibertat.
FINAL: A l'Av. de la Constitució, entre 304 i Carrer de la Font.
LONGITUD: 600m. Últim número: 68.
AMPLADA: Calçada: 6m, voreres 2m, total 10m.
DIRECCIÓ: De NW a SW. Al final vira a S.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a totes dues bandes.
CIRCULACIÓ: Única ascendent, excepte els darrers metres, que és

dobles.

COMENTARI: Aquest carrer ja no segueix la sèrie que s'inicia amb l'Av. 300 perquè si bé acaba desembocant a l'Av. de la Constitució, durant la major part del seu recorregut transcorre paral·lel a aquest vial i és per tant perpendicular a les avingudes que el precedeixen en número.

Abans de girar al S per sortir a Constitució vira una mica a W, en un revolt obert. La probable raó d'aquesta manca de linearitat segurament la tenim al paràgraf que segueix.

La major part d'aquest carrer passa per sobre del Camí Ral de València, un camí que després continua pel Pg. de la Ribera.

305 (Avinguda)

Número senar divisible per 5. El resultat és un número primer: 61. Per tant es tracta d'un número no gaire amistós, si ens atenem a la descripció feta parlant del carrer anterior. També comentàvem la poca gràcia que a algunes persones els fan els decimals. D'aquí ve el costum de treballar en tants per cent.

Vejam: la meitat d'1 és 0,5, la quarta part és 0,25, etc. Decimals. Però si ho multipliquem tot per 100 tindrem que la meitat d'1x100 és 50, la quarta part és 25, etc.

Per aclarir que no estem parlant de números naturals sinó de números multiplicats per 100 els afegim el símbol % que signi-

fica "x100".

De manera que en realitat: $10\% = 0,1$ $15\% = 0,15$ $20\% = 0,2$ etc.

Tot per l'avversió a treballar amb decimals.

Per cert, quan diem al *cent per cent* volem dir 1 sobre 1, és a dir, la totalitat, quelcom sencer, sense merma. No passa gaire.

En tornarem a parlar del %.

BARRI: Montmar.
INICI: Av. 300 entre 305 i 307.
FINAL: Av. 302 entre 305 i 307.
LONGITUD: 180m aprox. Últim número: 28.
AMPLADA: Calçada: 5m, voreres 1,5m, total 8m.
DIRECCIÓ: NE a SW.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a totes dues bandes, plàtans i alguns oleandres entremig.

CIRCULACIÓ: Única descendent (direcció 300).

COMENTARI: Els vials entre 300 i 304 són contigus, paral·lels entre si i perpendiculars a l'Av.de la Constitució. A partir del 305 són contigus, paral·lels entre si i perpendiculars als anteriors (300 a 304), de manera que formen amb ells una quadrícula. La sèrie s'inicia amb el 305 i continua en direcció a la muntanya fins al 315. Una altra particularitat dels vials numèrics de Montemar és que no hi ha carrers: tots son avingudes, sigui quina sigui la seva direcció, longitud o amplària.

306 (Avinguda)

Número parell, divisible per 3, 6 i 9. Dividit per 2 dóna 153 que és divisible per 3. Dividit per 3 dóna 102, que és parell. Dividit per 6 dóna 51, que és número primer. Dividit per 9 dóna 34, que és parell. Es per tant un número *friendly*, amistós, tractable.

Amb els % cal anar amb molt de compte perquè a la que et descuides un moment ja t'han enganyat. Posem un exemple: Si un número (diguem 100 per facilitar) creix un 50% valdrà 150.

Si aquest resultat després minva un 50% tornarà a quedar com estava, és a dir, a valdre 100?
 De cap manera: el 50% de 150 no és 100 sinó 75. Valdrà 75. En seguirem parlant.

BARRI: Montmar.

INICI: Av. 300 com a continuació del carrer d'Arcadi Balaguer.

FINAL: A l'Av. 348 a la confluència amb el Pg. de la Ribera.

LONGITUD: 550m aprox. Últim número: 76.

AMPLADA: Calçada: 7m, voreres 2m, total 11m.

DIRECCIÓ: Neix apuntant al SW, al creuar la 303 vira al S i després rectifica.

PENDENT: Pla, excepte el darrer tram que ascendeix una mica.

EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Sí, a totes dues bandes, plàtans i alguns oleandres entremig.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: Aquest vial travessa la Pl. de St. Jaume. Es un dels que són continuació de carrers del centre urbà i que en entrar al barri de Montmar canvien de nom per agafar un número: el 305 és continuació de Llibertat, aquest, d'Arcadi Balaguer i el 311, de Lluís Companys.

307 (Avinguda)

Número senar i primer. Encara anem trobant números primers tot i que cada vegada més espaiats.

Si descartem el número 1, trobarem que el primer número primer és el número 2 perquè compleix la condició que només pot ser dividit per 1 i per si mateix. Però el número 2 presenta una particularitat molt personal: és l'únic número primer parell. Tots els altres són senars, condició sine qua non perquè si fossin parells serien divisibles per 2 i ja no serien primers.

Per cert, com s'anomenen els números que no són primers? Es que potser es diuen segons? No. Es diuen compostos perquè són el resultat de multiplicar dos o més números entre si.

I per què els primers es diuen primers? Perquè són els primers factors d'un altre número però ells en canvi no tenen cap factor

(enter).

En castellà els anomenen *primos*. Res a veure amb el parentesc ni amb el mal costum d'acabar pagant sempre. *Primo* procedeix directament del llatí i significa primer.

BARRI: Montmar
INICI: Av. 300 a la conjunció amb la Diagonal.
FINAL: A la confluència amb la 309 a l'alçada de la 350.
LONGITUD: 550m aprox. Últim número: 57.
AMPLADA: Calçada: voreres 2m, total 10m però a partir de la 303 són $5+1.5+1.5=8$ m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant al SW, al trobar-se amb la 340 vira a W fins a desembocar en la 309.
PENDENT: Pla, excepte el darrer tram que és ascendent.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a banda i banda, plàtans, però no a tot el carrer.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Aquest carrer fa una mica estranya perquè en un moment donat gira i va a trobar el carrer següent, el 309, amb el que es fon. El darrer tram llinda per la banda parells amb un petit parc amb pins.

308 (Avinguda)

Número parell divisible també per 4 i 7. Dividit per 2 dóna un altre parell. Dividit per 4 dóna 77, que és divisible per 7. Dividit per 7 dóna 44, parell i divisible per 4.

Es tracta per tant d'un número friendly, amistós, que dóna joc.

Continuem amb els %, que també donen joc. Imaginem una persona que ha adquirit un producte i diu:

-M'han fet un 20% de descompte.

L'altre contesta:

-Segurament t'han enganyat: primer hi han carregat un 20% i després han descomptat el 20%, de manera que ha quedat com estava.

Cert o fals? Ara ja sabem que és fals. Per facilitar el càlcul ima-

ginem que el producte costava 100 euros.

$$100 + 20\% = 120$$

El 20% de 120 és 24. Restant 24 de 120 obtindrem 96.

Perquè quedés com estava hi haurien hagut de carregar no un 20% sinó un 25%:

$$100 + 25\% = 125$$

El 20% de 125 és 25

Restant obtindrem els 100 euros originals.

Encara en tornarem a parlar.

BARRI: Montmar.
INICI: Carrer del Dr. Fleming entre la Diagonal i 310.
FINAL: A la confluència entre el Pg. de la Ribera i el de Bellavista.
LONGITUD: 830m aprox. Últim número: 78.
AMPLADA: Calçada: 6m, voreres 2m, total 10m però a partir de la 303 són 5+1.5+1.5=8m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant al SW, al trobar-se amb la 350 vira al S, després rectifica una mica a pocs metres del final, de manera que fa un doble revolt.

PENDENT: Pla, excepte el darrer tram que és ascendent.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a banda i banda, i també oleandres.
CIRCULACIÓ: Única ascendent.
COMENTARI: Com el carrer anterior, el 308, fa una forma estranya al darrer tram. Aquesta irregularitat ve donada pel desnivell. Mentre el carrer discorre per terra plana, va recte, però quan troba les primeres estríbacions del turó que culmina a la Pl. de la Torre Moruna, fa giragonses per adaptar-se al terreny.

309 (Avinguda)

Número senar divisible per 3 i prou. El quocient és 103, que és número primer. Per tant ens trobem davant d'un número poc amistós. Es una mica tibet.

Acabem amb els %. Sovint sentim dir coses d'aquest estil:

-L'humitat ambiental era del 75%. Ha pujat un 5% i ara és del 80%

Cert o fals?

Vejam: el 5% de 75 és 3,75. Per tant, si realment ha pujat un 5% ara deu ser del 78,75%. No del 80%.

La persona que ens ha donat aquesta informació ha confós el 5% amb "5 punts percentuals", que, com veiem, són una altra

cosa.

Un altre exemple. Ens diuen:

-Tal producte l'any passat va pujar un 5% i enguany ha pujat un 10%. Així doncs, ha pujat un 5% més que l'any passat.

Si l'any passat va pujar un 5% i enguany ha pujat un 10%, segurament ha pujat el doble que l'any passat perquè 10 és el doble de 5.

Ull viu i que no ens enganyin amb els %.

BARRI: Montmar.
INICI: A la confluència de 309 amb 348.
FINAL: A 350.
LONGITUD: 140m aprox. Ultim número: 14.
AMPLADA: Calçada: 6m, vorera parells 1m, total 6m.
DIRECCIÓ: d'ENE a WSW.
PENDENT: Ascendent, primer suau, després fort.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No al carrer, sí a les immediacions, a la banda senars.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: Vet ací un vial de Montemar que no es diu Avinguda. Benvingut sigui. Es més ample i vistós que alguns que se'n diuen. A la banda parells hi ha un rengle de xalets, però a la banda senars hi ha un petit, o no tant petit, bosc natural, delimitat pels carrers 308, 348, 350 i aquest mateix. El bosc forneix una mena d'oasi de verdor enmig del sector de Montemar baix que la vista i els pulmons agraeixen i que fins i tot té un efecte sedant sobre l'esperit. Es agradable passar per allà i trobar-se de sobte un *Central Park* en miniatura on menys te l'esperes.

BARRI: Montmar.
INICI: Carrer del Dr. Fleming entre 309 i 311.
FINAL: A la confluència de la Diagonal amb 303.
LONGITUD: 340m aprox. Últim número: 34.
AMPLADA: Calçada: 6m, voreres 2m, total 10m.
DIRECCIÓ: NE a SW.
PENDENT: Una mica descendent.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a banda i banda.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: A diferència d'altres carrers, que creuen la Diagonal i continuen el seu camí, aquest no la passa.

310 (Avinguda)

Número parell i rodó. Dividit per 2 dóna un número senar però divisible per 5. Dividit per 5 dóna un número parell. Es, per tant, relativament tractable.

Diem números rodons d'aquells que tenen com a mínim un zero a la dreta. Es sabut que els zeros a la dreta tenen valor perquè cada un d'ells multiplica per 10 la xifra que els precedeix. En canvi diu la dita popular: *val menys que un zero a l'esquerra o bé és un zero a l'esquerra*, volent significar que algú o alguna cosa no val res.

Cert o fals?

Els decimals poden portar i sovint porten zeros a l'esquerra. El que no té gaire valor és el número que hi ha a la seva dreta. Com més zeros, menys valor té: 0,0001 val menys que 0,1

Parlant de valdre menys, de vegades sentim a la televisió o llegim al diari que una cosa val *tres vegades menys* que una altra. Es correcte dir que una cosa val tres vegades més que una altra, però tres vegades menys no ho és gaire.

Volen dir que val un terç, que no és pas el mateix.

Suposem que una cosa val 100 euros. Si una altra cosa val tres vegades menys vol dir, en realitat, que val tres vegades 100 euros menys i, per tant, val -200 euros.

BARRI: Montmar.
INICI: És continuació de Lluís Companys, a partir de 300.
FINAL: A la confluència de la Diagonal amb 319.
LONGITUD: 470m aprox. Últim número: 42.
AMPLADA: Calçada: 6m, voreres 2m, total 10m.
DIRECCIÓ: NE a SW.
PENDENT: Primer descendent suau i cap al final, ascendent suau.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Sí, a la banda senars.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Carrer amb notable circulació perquè uneix la part alta del centre urbà amb l'últim tram de la Diagonal, fornint una bona drenada.

311 (Avinguda)

Número senar i primer. Tornem a parlar dels números primers, que és un tema que mai no s'acaba. Donada la irregularitat amb que es presenten es fa molt difícil esbrinar si un número és primer. Per tant, se sol treballar a l'inrevés: amb un algorisme que aconsegueixi demostrar que tal número no és compost. Si no és compost només pot ser primer.

Hi ha una conjectura que diu que són primers les potències de 2 més o menys 1:

$$P = 2^n \pm 1$$

Provem-ho: $2^2 = 4$ $4+1 = 5$ i $4-1 = 3$ primers
 $2^3 = 8$ $8-1 = 7$ primer
 $2^4 = 16$ $16+1 = 17$ primer
 $2^5 = 32$ $32-1 = 31$ primer

$2^6 = 64$ $64-1 = 63$ i $64+1 = 65$ compostos
 $2^7 = 128$ $128+1 = 129$ i $128-1 = 127$ primers
 $2^8 = 256$ $256+1 = 257$ primer
 $2^9 = 512$ $512+1 = 513$ i $512-1 = 511$ primers
 $2^{10} = 1024$ $1024-1 = 1023$
 $1024+1 = 1025$ compostos

Veiem que la conjectura falla en ocasions. Per això no passa de conjectura. Té una fiabilitat baixa.

Més elaborat és el teorema de Fermat:

$$P = 2^{2n} + 1$$

BARRI: Montmar.
INICI: Carrer del Dr. Fleming entre Lluís Companys i Maduixers.
FINAL: A la confluència entre 316 i 317, passat 303.
LONGITUD: 400m aprox. Ultim número: 32.
AMPLADA: Calçada: 6m, voreres 2m, total 10m.
DIRECCIÓ: NE a SW.
PENDENT: Primer pla, després descendent i finalment ascendent.
EDIFICACIÓ: Xalets i algun bloc.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a banda i banda, però només a trams.
CIRCULACIÓ: Doble.

312 (Avinguda)

Número parell i sociable perquè és divisible també per 3, 4, 6 i 8. La meitat també és parell i sociable. El terç també és parell i sociable. Total, que és un compost molt compost i de bon tracte.

BARRI: Montmar.
INICI: Av. 301 entre 312 i 314.
FINAL: Av. 303.entre 312 i 314.
LONGITUD: 140m aprox. Últim número: 15.
AMPLADA: Calçada: 5m, voreres 2m, total 9m.
DIRECCIÓ: NE a SW.
PENDENT: Descendent.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRA: No.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: Carrer més curt que la resta de la sèrie i també més estret. Atenció: passada l'Av. 302 hi ha una placa municipal que diu "Av. 318". Es tracta d'un error evident. El 318, tot i estar al mateix barri, no té cap relació amb aquest carrer.

313 (Avinguda)

Senar i primer. No tenim més remei que seguir parlant dels números primers.

N'hi ha de diverses classes. Dos carrers abans hem comentat els primers de Fermat. També hi ha els de Mersenne:

$$M = 2^p - 1$$

on p és un número primer.

I els de Sophie Germain: nombres p tals que $2p+1$ també son p .

Ah, també hi ha nombres primers bessons. Són aquells que:

$$n \text{ i } n+2 \text{ són } p$$

per exemple: 11 i 13, 17 i 19, 29 i 31, 99 i 101

BARRI: Montmar.
INICI: 301 entre 313 i 315.
FINAL: 318, entre 320 i 321.
LONGITUD: 300m aprox. Últim número: 33.
AMPLADA: Calçada: 4m, voreres 1,5m, total 7m.
DIRECCIÓ: NE a SW.
PENDENT: Una mica descendent i després pla.

EDIFICACIÓ: Xalets i algun bloc.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Dos arbres a la banda parells.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Una mica més llarg que el 313 però una mica més estret. Cap el final encara s'estreny una mica més.

314 (Avinguda)

El superestrella número Pi. De la lletra grega Π que fonèticament equival a la nostra P. Aquest nom és modern, del s.XVIII, i li van posar perquè és la inicial de "perímetre". En canvi aquesta constant és tan antiga que es desconeix el seu descobridor i el seu origen geogràfic. Sabem que els egipcis i els babilonis la coneixien i, no cal dir, els grecs.

Pel que sembla algú va mesurar, segurament amb un fil o cordill, el perímetre d'un cercle i després el va comparar amb el diàmetre, trobant que la relació era de 3,141592... Es a dir, que el perímetre és 3 vegades coma 141592... la longitud del diàmetre. Tot seguit el mateix savi desconegut va verificar que aquesta proporció es mantenia sempre fos quin fos el perímetre. Des d'aleshores la humanitat sap que el perímetre d'un cercle, dit també circumferència, és igual a Pi pel diàmetre: $P = \Pi D$. A alguns els agrada més treballar amb el radi. Com que el radi és la meitat del diàmetre: $P = 2\Pi R$.

Posteriorment van descobrir que Π també servia per calcular la superfície del cercle: $C = \Pi R^2$ i més endavant els paràmetres de l'esfera, que són: superfície, o àrea: $S = 4\Pi R^2$

$$\text{Volum: } V = (4\Pi R^3)/3$$

Avui aquestes equacions es troben per mitjans purament matemàtics, però segurament quan les van establir ho van fer pel mètode empíric: l'àrea embolicant l'esfera amb roba i mesurant la roba fins a trobar la fórmula que l'encertava; i el volum aplicant el teorema d'Arquímedes: tanta aigua desplaça, aquest és el volum, ara cerquem l'equació que s'adigui.

El número Π és considerat "irracional" perquè no es pot expressar en forma de trencat: té infinits decimals i es succeeixen sense seguir cap patró o periodicitat. Aquesta característica ha fascinat des de sempre els matemàtics.

Amb ordinador s'han calculat uns 50.000 decimals de Π , però en la pràctica se sol treballar amb dos: 3,14 o amb quatre: 3,1416, ajustant el quart a 6 per proximitat.

Hi ha altres constants en matemàtica, però segurament cap tal popular com aquest número amb nom d'arbre. Per cert, al carrer 314 pujant a mà dreta hi ha dos pins força macos.

BARRI: Montmar.
INICI: 301 entre 314 i 336.
FINAL: 327, entre 314 i 330.
LONGITUD: 320m aprox. Últim número: 26.
AMPLADA: Calçada: 4m, voreres 1m, total 6m.
DIRECCIÓ: NE a SW.
PENDENT: Pla, i després ascendent.
EDIFICACIÓ: Xalets i una comunitat de cases adossades.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: aquest és el darrer de la sèrie de carrers paral·lels a l'Av. de la Constitució, que comença amb el 305. S'observa que a mesura que guanyen cota pel vessant es van fent més estrets, segurament en funció del gradient del terreny, cada vegada més costerut.

315 (Avinguda)

Número senar, divisible per 3, 5, 7 i 9. Es tracta doncs d'un número força tractable i que és divisible pels senars. El seu terç és divisible per 5, el seu cinquè és divisible per 7, el seu setè és, evidentment, divisible per 5, i el seu nové torna a ser divisible per 5. Sempre senars. La suma dels dígitos dóna 9, que és un dels divisors.

De vegades tendim a pensar que els nombres parells són més sociables que els senars, però l'evidència ens diu que no sempre és així i que cadascú és com és.

Igual que les persones.

BARRI: Montmar.
INICI: A la confluència entre 312 i 317.
FINAL: A la Pl. del Bosc, on continua però amb el nom de Ficus.
LONGITUD: 440m aprox. Últim número: 68.
AMPLADA: Calçada: 4m, voreres 1m, total 6m.
DIRECCIÓ: De SE a NW però no paral·lel a les Av. 300 i següents, sinó apuntant una mica més a NW.
PENDENT: Ascendent.
EDIFICACIÓ: Xalets.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única ascendent.
COMENTARI: Aquest carrer inicia una curta sèrie de carrers que pugen de forma que en podríem dir de "biaix" de les Av. 300, 301... Aquesta irregularitat ve donada per les característiques del terreny. El dissenyador va mirar d'adaptar el teixit urbà als pendents de la forma més pràctica possible.

316 (Avinguda)

Número parell divisible també per 4. El quocient és 79, número primer. Per tant es tracta d'un número poc sociable. I no ho semblava. Què hi farem.

En canvi, el carrer és molt agradable i força tranquil.

BARRI: Montmar.
INICI: A la confluència entre 303 i 311
FINAL: Al Pg. de Circumvalació, entre 316 i 327.
LONGITUD: 500m aprox. Últim número: 59.
AMPLADA: Calçada: 4m, voreres 1m, total 6m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant a W. A la confluència amb 318 gira a NW.
PENDENT: Ascendent.
EDIFICACIÓ: Xalets.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única descendent.
COMENTARI: Aquest carrer fa un gest estrany perquè tot d'un plegat sembla canviar de nom –de número- i esdevenir el 318. Però no. El 318 neix com a continuació d'aquest i aquest el que fa és girar i continuar amunt divergint del 318 i pujant paral·lel al 316. Sembla una mica complicat. Cal mirar el mapa.

317 (Avinguda)

Hola. Un altre número primer. Ja en portem uns quants. Avui parlarem del Colador d'Eratòstenes. Un colador és un estrí amb forats que quan hi posem els spaghetti que acabem de bullir deixa caure l'aigua però no la pasta.

Doncs bé, Eratòstenes, (Cirene, avui Libia, 276 AC) va dissenyar un colador per retenir els nombres primers. Funciona així:

1. Escrivim una sèrie de números, fins que ens cansem:
1 2 3 4 5 6 7...
2. Eliminem el número 1 que, per convenció, no es considera primer.
3. Barrem el 2 i els seus múltiples, és a dir, un de cada 2 números.
4. Barrem el 3 i els seus múltiples, és a dir, un de cada 3 números. *
5. Barrem el 5 i els seus múltiples, és a dir, tots els que s'acaben amb 5 o amb 0.
6. Fem el mateix amb 7 i 9.

Els que queden, són primers, segons Eratòstenes.

(*) alguns ja els haurem barrat, per exemple el 6, el 18, etc.

Eratòstenes va ser matemàtic i geògraf. Era el director de la Biblioteca d'Alexandria, una de les meravelles del món antic, amb milers de llibres.

Va ser el primer en calcular el perímetre del planeta Terra i ho va fer amb gran precisió (40.000Km). Per aconseguir-ho va mesurar l'ombra que feia el sol al punt del migdia del mateix dia en dues ciutats diferents. Si la terra hagués estat plana, les dues ombres haurien estat iguals, però no ho eren. A partir de la diferència de longitud de les ombres i sabent la distància entre les dues ciutats va ser capaç de calcular el perímetre terrestre i encertar.

I no tenia ordinador.

BARRI: Montmar.
INICI: Continuació del 317.
FINAL: A la confluència amb el 326.
LONGITUD: 200m aprox. Últim número: 12.
AMPLADA: Tram I: calçada 6m, sense voreres. Escales a senars. Vianants.
 Tram II: Calçada 3m, sense voreres. 3 graons. Vianants.
 Tram III: Calçada 3m, sense voreres. Pas de vehicles.
 Tram IV: Calçada 3m, sense voreres. Graons. Vianants.
 Tram I: De 317 a 314
 Tram II: De 314 a 321
 Tram III: De 321 a 322
 Tram IV: De 322 a 326
DIRECCIÓ: E-W.
PENDENT: Ascendent acusat.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Tram I de terra natural, amb plantes i herbes. Es pa-

ssa per un caminet o per una escala adossada a la paret dels senars.

Tram II: 3 graons de ciment, la resta de terra excepte algun tros que presenta restes de ciment.

ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Trams I i II únicament vianants. Al tram III hi pot passar un cotxe amb certa dificultat.

COMENTARI: si la denominació "Avinguda" és sovint discutible, en aquest cas és una broma. Ens trobem en un passatge que comença amb 6m d'ample però que aviat passa a 3m. Que a trams (II i IV) té graons, que és ple d'herbes i de sots. Si això és una avinguda, un passeig deu ser una escala de caragol i una rambla un ascensor. A mitja alçada i a la banda parells s'observa una notable instal·lació d'antenes, amb una parabòlica de grans dimensions apuntant al cel, com si fos una estació de seguiment de satèl·lits, o de caire astronòmic. No hi ha cap rètol.

318 (Avinguda)

Nombre parell, divisible també per 3 i 6. El terç també és parell. En canvi el sisè és senar i primer. Es tracta, per tant, d'un número relativament sociable.

Quan parlem de números sempre pensem en càlcul i mates, però hi ha una altra accepció: *Números* és també el títol del IV llibre de la Bíblia, un dels cinc primers, els que formen la Toràh o Pentateuc. Aquest llibre en hebreu s'anomena *Ba-midvar* que significa *Al desert*. Però la traducció grega s'anomena *Arithmoi*, que significa *Números*. El títol segurament al·ludeix a les xifres

que l'autor dóna al principi del llibre. Es divideix en 3 seccions: 1. Xifres de persones que formaven el poble jueu en el seu viatge d'Egipte a la terra promesa i preparatius per continuar el camí. 2. Crònica de la marxa a través del desert i queixes de la gent per la duresa de les condicions de vida. 3. Transaccions a la plana de Moab abans de travessar el riu Jordan.

BARRI: Montemar.
INICI: 308 entre 348 i 350.
FINAL: 307 entre 303 i 320.
LONGITUD: 320m aprox. Últim número: 31.
AMPLADA: Calçada: 5m, voreres 2,5m, total 8m.
DIRECCIÓ: SSE a NNW.
PENDENT: Primer descendent i després ascendent.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Alguns a la banda senars.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: Aquest carrer inicia una curta sèrie de vials que discorren paral·lels entre sí en direcció SSE-NNW, a l'W de l'Av. 304, de forma perpendicular a la Diagonal. Són: 319, 320, 321 322 i 326. El 326 sembla que hauria de ser el 323, però no. En ocasions costa veure-hi la racionalitat en la numeració dels carrers d'aquest barri. Aquest carrer és conegut pel molí de vent que hi ha a l'interior d'una finca, al final, a la banda senars. Es força visible i està en funcionament.

Una altra particularitat d'aquest carrer és que hi passa el bus urbà.

319 (Avinguda)

Senar i primer. Com veiem, als carrers de Montemar hi abunden els xalets i els nombres primers.

Es fàcil reconèixer els nombres primers quan són petits. Es veu a cop d'ull, però en números grans la cosa ja canvia i es fa realment difícil. Així i tot hi ha mètodes força bons. Aquest n'és un:

$$x = \log(n)^2 \log \log n$$

si x és un nombre primer podem pensar que n també ho és.

BARRI: Montmar.
INICI: 350 entre 319 i 321.
FINAL: Allà on 317 canvia de nom i esdevé 318 entre 319 i 321.

LONGITUD: 270m aprox. Últim número: 31.
AMPLADA: Tram I: calçada 5,5m, voreres 2m i 1,5m, total 9m.
 Tram II: calçada 4, voreres 2m, total 8m.
 Tram I de l'inici a la Diagonal.
 Tram II de la Diagonal al final.

DIRECCIÓ: SSE a NNW. Al final gira bruscament a W.
PENDENT: Primer descendent, després ascendent i al final descendent.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Alguns a la banda parells.

CIRCULACIÓ: Segon dels carrers perpendiculars a la Diagonal. Té la particularitat de canviar de rasant tres vegades i de virar a l'esquerra als darrers metres.

Aquest carrer i els seus companys presenten un caràcter diferent segons si ens situem al S o al N de la Diagonal. Canvien d'aspecte. La part S radica al fons d'una vall mentre que la part N és a la muntanya, amb tot el que això implica de pendent, ambient, vista panoràmica, llum, vent, etc.

Des d'aquest carrer es pot contemplar la masia "Can Patxoca", avui més coneguda com a "Torre Fael", amb la seva torre forta quadrada adossada a l'angle SW de la casa. La façana de la casa ha sofert modificacions, però els costats i el darrere, així com la teulada, encara conserven l'aspecte de masia.

320 (Avinguda)

Nombre parell i rodó. Divisible per 2, 4, 5, 8 i 10. La meitat torna a ser divisible per 2, 4, 5, 8 i 10, etc. etc. Ens trobem davant d'un número especialment sociable.

BARRI: Montmar.
INICI: Neix del Pg. del Bosc allà on conflueix amb 350.
FINAL: 318 entre 320 i 322.
LONGITUD: 270m aprox. Ultim número: 28.
AMPLADA: Tram I: calçada 3m. Passatge de vianants amb graons.
 Tram II: calçada 4, voreres 1m, total 6m.
 Tram III: calçada 3m. Passatge de vianants amb escales.
 Tram IV: calçada 4, voreres 1m, total 6m.
 Tram I: de l'inici a 324. Descendent fort.
 Tram II: de 324 a la Diagonal. Pla.
 Tram III: de la Diagonal a 323. Ascendent fort.
 Tram IV: de 323 al final. Ascendent i després descendent.
DIRECCIÓ: SSE a NNW.
PENDENT: Descrit als trams.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBAT: Alguns a la banda parells als trams II i IV.

CIRCULACIÓ: Doble als trams II i IV. Vianants als trams I i III.

COMENTARI: Un carrer molt accidentat. En només 270m presenta quatre seccions clarament delimitades. Comença com un passatge de vianants que s'inicia amb uns graons descendents i continua avall cobert d'herbes deixant només un petit corriol per on poden passar les persones en fila índia. Aquest primer tram dona a tanques laterals de finques i no té cap número.

El segon tram és un carrer standard, pla, amb alguns arbres. Les primeres finques que hi trobem porten els números 1 i 2 respectivament.

En passar la Diagonal, el carrer esdevé per segona vegada un passatge de vianants de 3m d'amplada (i es continua dientAVINGUDA!) amb trams d'escales ascendents separats per trams de pujada. Dona a tanques de finques però hi ha alguna entrada.

Finalment, a l'arribar al 323 torna a ser un carrer standard, de les mateixes dimensions d'abans.

Acaba al 318, que també és peculiar per la seva estretor i variabilitat.

321 (AVINGUDA)

Senar, divisible per 3. El resultat és un número primer. Per tant estem mirant un número poc amistós.

BARRI: Montmar.
INICI: 324 entre 321 i 326.
FINAL: 315 confluència amb 327.
LONGITUD: 290m aprox. Ultim número: 33.
AMPLADA: Tram I: calçada 3m. Passatge de vianants amb graons.
 Tram II: calçada 4, voreres 1m, total 6m.
 Tram III: calçada 3m. Passatge de vianants amb escales.
 Tram IV: calçada 4, voreres 1m, total 6m.
 Tram I: de l'inici al peu de les escales. Descendent fort.
 Tram II: del peu de les escales a Diagonal. Pla.
 Tram III: de Diagonal a 323. Ascendent fort.
 Tram IV: de 323 al final. Ascendent, pla i després descendent.

DIRECCIÓ: SSE a NNW.
PENDENT: Descrit als trams.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard. Les escales són de ciment.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble als trams II i IV. Vianants als trams I i III. El tram II no té sortida per als vehicles: l'accés únic és per la Diagonal.

COMENTARI: Carrer semblant al 321 pel que fa a la variabilitat. La diferència és que al 321 el tram II té sortida mentre que en aquest cas és un atzucac del que és freqüent veure sortir vehicles fent marxa enrere. Cada un dels quatre trams presenta un aspecte completament diferent que fa difícil pensar que som al mateix carrer i al mateix indret.

322 (Avinguda)

Nombre parell divisible també per 7. La meitat torna a ser divisible per 7. Es dona el cas que essent divisible dues vegades per 7, la suma dels seus dígits dona 7 i el primer més el producte dels altres dos també dona 7. El doble, 644, també és divisible per 7 i, evidentment, ho és tres vegades. El quàdruple també i, naturalment, ho és quatre vegades, l'òctuple també...

Els números mai no deixen de sorprendre. Sovint sembla que juguïn.

BARRI: Montmar.
INICI: 320 entre Diagonal i 317-318.
FINAL: A la placeta sense nom que formen el Pg. del Bosc, el de Circumvalació i aquest mateix.
LONGITUD: 350m aprox. Últim número: 42.
AMPLADA: Calçada: 4m, voreres 1m, total 6m.
DIRECCIÓ: ENE a WSW, paral·lel a la Diagonal.
PENDENT: Ascendent, després pla i al final descendent fins la placeta.
EDIFICACIÓ: Xalets.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: El número d'aquest carrer és sorprenent perquè sembla indicar que es tracta del carrer següent al 322 per l'W i en canvi es tracta d'un carrer perpendicular als anteriors (319, 320, 321, 322).

323 (Avinguda)

Senar, primer i capicua. Abans es pensava que els números capicua portaven sort i la gent els buscava i guardava. O comprava números de loteria que ho fossin. Qui tenia un bitllet de transport públic capicua es pensava que tenia un tresor i una mica sí que el tenia perquè els col·leccionistes eren (o són) capaços de pagar un import considerable per un bon capicua.

Però què és un bon capicua? Doncs un capicua llarg. Un capicua com ara 22 no té gràcia. Però un bitllet de tren que digui:

543373345

té més valor. Prou que es veu. A més, hi ha capicues bonics:

12345654321

és molt més maco que aquest altre:

28349694382

tot i que la probabilitat que et surti és la mateixa. El summum d'un capicua és d'aquesta mena:

333333333

Hi ha qui no es mira mai els números de sèrie dels bitllets, entrades, tickets de caixa, etc. i possiblement es perd una font d'ingressos impensada.

BARRI: Montmar.
INICI: 304 entre 309 i la Diagonal.
FINAL: Pg. de Bellavista.
LONGITUD: 530m aprox. Últim número: 45.
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars 1,5m, vorera parells 1,5m, total 8m.
DIRECCIÓ: d'ENE a WSW. Al creuar el Pg. del Bosc vira a SW i al creuar el Pg. Miramar torna a WSW.
PENDENT: Al principi pla, després ascendent.
EDIFICACIÓ: Xalets.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a banda i banda, però només a trams.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Si el 323 circula paral·lel a la Diagonal, per sobre, aquest vial ho fa per sota.

324 (Avinguda)

Número parell divisible, a més, per 3, 4, 6 i 9. La meitat és 162, parell i divisible per 3, 6 i 9. El terç és 108, parell i divisible per 3. Si el dividim per 3 dona 18 i 324 és el quadrat de 18. Si el dividim per 9 ens dona 36, que és, lògicament, el doble de 18. Ens trobem davant d'un número molt simpàtic i tractable.

BARRI: Montmar.
INICI: 327 entre 323 i 318.
FINAL: Pg. Circumval·lació.
LONGITUD: 190m aprox. Ultim número: 23.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 6m.
DIRECCIÓ: Aproximadament d'E a W. Cap a la meitat vira una mica a N.
PENDENT: Al principi ascendent i després descendent.
EDIFICACIÓ: Xalets.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Al final a la banda parells el carrer llinda directament amb el bosc.

325 (Avinguda)

Senar, divisible per 5. El quocient torna a ser divisible per 5 i dóna 13, que és número primer. Caldrà pensar que el 325 és una mica sociable però no gaire.

BARRI: Montmar.
INICI: A la Diagonal en forma de passatge de vianants amb escales, entre 327 i Circumval·lació.
FINAL: Pl. del Mas Jové.
LONGITUD: 300m aprox. Últim número: 38.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 6m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant a NNW i a l'alçada de 318 vira a NW.
PENDENT: Ascendent. El darrer tram és gairebé pla.
EDIFICACIÓ: Xalets.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Doble, excepte el primer tram, que és de vianants.

COMENTARI: L'amplada indicada correspon al tram de carrer pròpiament dit. El tram inicial, que és passatge de vianants amb escales fa 3m.

Cap el final, a la banda senars, hi ha l'entrada principal al Mas Jové, masia molt antiga, restaurada, modificada i, actualment, habitada. Durant els anys 60 i 70 del segle passat hi va haver un restaurant i això permetia visitar el seu interior, força interessant.

326 (Avinguda)

Número parell. La meitat és 163. No va gaire lluny. Es un tibet.

BARRI: Montmar.
INICI: Continuació de 322 a l'alçada de 315.
FINAL: 330 entre 317 i 326.
LONGITUD: 100m aprox. Últim número: 16.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 6m.
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Ascendent.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Carrer curt que enllaça el 322 amb el 330. Es paral·lel a 317.

327 (Avinguda)

Senar, divisible per 3. El quocient és 109 i ja no dona més joc.

BARRI: Montmar.
INICI: Pg. de Bellavista, entre el de Miramar i 339.
FINAL: Al bosc, sense sortida per vehicles.
LONGITUD: 420m aprox. Ultim número: 52.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 6m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant a NW, en creuar el 339 vira una mica a N i en passar el 338 una mica més.
PENDENT: Al principi ascendent, després descendent i al final ascendent.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: El darrer tram, per la banda senars, llinda directament amb el bosc.

Al final, continua en forma de camí de terra que s'endinsa al bosc i connecta amb un camí transversal que uneix les capçaleres teòriques dels carrers 331, 329, 328 i 337. Probablement hi havia el projecte que tots aquests camins fossin nous carrers. Algun tros fins i tot presenta restes de voravia de pedra. L'administració no devia donar els permisos corresponents i els suposats carrers es van quedar en camins de terra on dóna gust passejar si fa bon temps, amb gos o sense.

Hom s'esforça en trobar un sentit a la planificació dels números dels carrers de Montemar, però no se'n surt. Al principi tot va bé: carrers contigus, números contigus. Però després el patró es trenca i passen coses com la d'aquest carrer 328 que, en línia recta, és a més de 300m a l'W del 327. Però el 327 és a l'E del 326, de manera que és més proper al 326 que al 327

328 (Avinguda)

Número parell, divisible també per 4 i 8. El quocient per 8 és 41, número primer. No dóna gaire de si.

BARRI: Montmar.
INICI: Continuació del Pg. Miramar a partir de la confluència amb el Pg. del Bosc i el 345.
FINAL: Al bosc en forma de camí de terra per vianants
LONGITUD: 100m aprox. com a carrer. Ultim número: 9.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 2m, vorera parells 2m, total 8m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Ascendent.
EDIFICACIÓ: Xalets.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: A la banda senars hi ha oleandres joves.
CIRCULACIÓ: Doble. El carrer queda tallat sense sortida.
COMENTARI: De fet és la continuació del Pg. de Miramar. Al final esdevé una pista sense asfaltar, tan ampla com el propi carrer, que discorre dins del bosc i que connecta amb els vials 328, 331 i 337. El pas de vehicles està tallat per una cinta.

329 (Avinguda)

Senar, divisible per 7. El quocient és 47, nombre primer.
 Es tracta, per tant, d'un número *unfriendly*.

BARRI: Montmar.

INICI: Neix del 336 entre 315 i la Pl. del Bosc (vegeu comentari).

FINAL: Al Pg. Circumval·lació a la confluència amb 327, a poca distància de la Pl. del mas Jové.

LONGITUD: 300m aprox. dels quals 260m són útils. Ultim número: 33.

AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 6m.

DIRECCIÓ: NE a SW.

PENDENT: Descendent, després pla, i finalment ascendent.

EDIFICACIÓ: Xalets.

PAVIMENT: Standard, excepte el primer tram.

ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: El primer tram, de 336 fins a 303 és un passatge de vianants de 3m d'amplada, costerut i ple d'herba. Es veu que habitualment no es fa servir. A partir de la cruïlla amb 303, esdevé el carrer standard descrit.

330 (Avinguda)

Parell i divisible també per 3, 5, 6, 10, 11 i, naturalment, 33.

El terç és 110, parell, divisible per 5, 10 i 11.

El cinquè és 66, parell i divisible per 3, 6 i 11.

El sisè és 55, senar divisible per 5 i 11.

El desè és 33, divisible per 3 i 11.

L'onzè és 30, parell i divisible per 3, 5, 6 i 10. No per 11.

$1330/33 = 10$, parell i divisible per 5 i 10. No per 11.

Un número certament sociable, que dóna molt de si i que té com a particularitat que tant ell com la majoria dels seus components són divisibles per 11.

Aquesta particularitat ve donada per la presència de dos dígitos iguals a l'esquerra seguits d'un zero. Forma família amb 220, 440, 550, etc.

BARRI: Montmar.
INICI: Neix a la Pl. del Mas Jové, entre 332 i Circumval·lació.
FINAL: Al bosc en forma de camí de terra per a vianants.
LONGITUD: 110m aprox. Ultim número: 6.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 0m, vorera parells 1m, total 5m.
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Ascendent i després descendent.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard. A la banda senars no hi ha vorera.

ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble. Tallat sense sortida per a vehicles.
COMENTARI: La referència a Circumval·lació és teòrica perquè aquest tram del Passeig no està urbanitzat.
 A la banda senars aquest vial llinda directament amb el bosc.
 Al final, el carrer esdevé pista forestal tancada a la circulació de vehicles. Aquesta pista vira a W i és la que enllaça amb les capçaleres dels vials 329, 328 i 337.
 Es bo de passejar per aquest camí sempre que hom miri on posa els peus. Pels *souvenirs* dels gossets.

331 (Avinguda)

Senar i primer. Aviat hem acabat.

BARRI: Montmar.
INICI: A la Pl. del Mas Jové, entre 337 i Circumval·lació.
FINAL: En creuar Oleandre canvia el nom per Petúnia.
LONGITUD: 400m aprox. Ultim número: 28.
AMPLADA: Tram I calçada 4m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 6m.
 Tram II calçada 4m, vorera parells 1m, total 5m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant a NNW, vira a N i després a NE.
PENDENT: Ascendent, descendent i al final ascendent.
EDIFICACIÓ: Xalets.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Hi ha un pi adult, probablement anterior al carrer.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: El tram I comprèn els primers 100m. A partir d'aquí el carrer llinda directament amb el bosc per la banda senars, sense vorera.

332 (Avinguda)

Número parell i divisible per 4. La meitat és 166, òbviament parell. El quart és 83, número primer. Aquí se li acaba la història.

BARRI: Montmar.
INICI: Ramal del 332 per la banda parells.
FINAL: Al Pg. del Ficus.
LONGITUD: 90m aprox. Ultim número: 22.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 6m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Primer pla i després descendent.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Alguns arbres a senars.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: Com que el 332 es va separant del Pg. de Circumval·lació, apareix aquest nou vial, paral·lel al passeig, probablement per evitar una illa massa extensa.

333 (Avinguda)

Senar, capicua i divisible per 3, 9 i 111.

El terç és 111, nombre primer i capicua.

El novè és 37, nombre primer.

Cada un dels dígitos equival al primer divisor.

La suma dels dígitos dona 9, que és el segon divisor.

Es capicua de la mateixa família que el tercer divisor: 111, 222, 333...

BARRI: Montmar.
INICI: Neix del 307 entre 304 i 348.
FINAL: Mor al 304 entre 307 i 308.
LONGITUD: 150m aprox. Ultim número: 19.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 6m.
DIRECCIÓ: De S a N aprox.
PENDENT: Ascendent i després descendent.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Carrer curt que traça una diagonal entre el 307 i el 304.

334 (Avinguda)

Número parell. La meitat és 167, número primer. The end.

Nota: el vial 335 no existeix. Del 334 passa al 336.

BARRI: Montmar.
INICI: Neix del carrer de l'Oleandre més amunt de la Pl. del Bosc.
FINAL: Va a parar al 301 entre 315 i Petúnia.
LONGITUD: 300m aprox. Ultim número: 148.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 6m.
DIRECCIÓ: W a E.
PENDENT: Planer.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: En ocasions anteriors hem comentat les originalitats que fan els números de les finques dels carrers d'aquesta vila. Aquest carrer és candidat al primer premi. Ja es veu que resulta una mica difícil arribar al número 148 en un carrer de 300m edificat de xalets amb jardí.

In situ s'aprecia la causa del misteri: per la banda senars la numeració salta del 21 al 135 i per la banda parells del 32 al 146. Tal com sona. A la foto, a l'esquerra, en segon terme, es veu una tanca de pedra de color beige. Correspon al 32. En primer terme un mur de pedra blanca amb unes finestres reixades. Es el 146. A la dreta hi ha una casa de color fosc: és el 21. En primer terme una tanca llarga: és el 135.

336 (Avinguda)

Número parell, divisible per 3, 4, 6, 7, 8, 12, 14, 16, 21, 24, 28, 56 i 112

La meitat és 112, parell, divisible per 4, 7, 8, 14 i 16.

El quart és 84, parell, divisible per 3, 4, 6 i 7.

El sisè és 56, parell i divisible per 4, 7 i 8.

El setè és 48, parell, divisible per 4, 6 i 8.

El catorzè és 24, parell, divisible per 4, 6 i 8.

El setzè és 21, divisible per 3 i per 7.

$336/24 = 14$, divisible per 2 i 7.

$336/28 = 12$, divisible per 2, 3 i 6.

$336/56 = 6$, divisible per 2 i 3.

$336/112 = 3$ número primer.

La suma dels seus dígitos dona 12, que és un dels seus components.

Ha costat arribar al final. Hem trobat un dels números més amistosos del món.

BARRI: Montmar.
INICI: Neix del 336 entre Oleandre i 303.
FINAL: Pg. de Circumval·lació entre Pl. del Bosc i 330.
LONGITUD: 50m aprox. Ultim número: no hi ha cap número.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 6m.
DIRECCIÓ: NE a SW.
PENDENT: Descendent.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Aquest vial no apareix indicat al mapa, segurament per manca d'espai. Tampoc no figura al llistat de carrers, segurament per manca d'alguna altra cosa. En canvi, a la cantonada hi ha una placa municipal que indica:
 RAMAL 336

Encara sort, que si no seria un carrer fantasma.

BARRI: Montmar.
INICI: Neix del 342.
FINAL: Acaba al bosc, convertit en un petit camí de terra que puja muntanya amunt.
LONGITUD: 350m aprox. Ultim número: 27.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 6m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant a NW, vira a NE i torna a NW.
PENDENT: Descendent, pla, ascendent i finalment pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i un bloc d'apartaments al final a senars.
PAVIMENT: Standard fins al número 10. En mal estat la resta.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble. Sense sortida.

COMENTARI: A partir del número 10 llinda directament amb el bosc a banda i banda, sense voreres, fins al número 19. Del 19 al final té construccions a la banda senars i llinda amb el bosc a la banda parells.

Del final del carrer neix un sender ascendent que segueix la vall. Un tros amunt, a la dreta surt un ramal que va a trobar-se amb el caminet que és continuació del 328. Continua amunt i finalment conflueix amb un altre corriol que puja com a continuació del 343.

A partir d'aquí, el terreny és costerut i s'enfila fins el Turó del Peu de Santa Maria, de 199m de cota. La vista panoràmica en dies clars justifica l'ascensió. No us deixeu la càmera.

337 (Avinguda)

Senar i primer. No té bon caràcter.

BARRI: Montmar.
INICI: És un ramal curt del 328.
FINAL: S'acaba al bosc.
LONGITUD: 50m aprox. Ultim número: hi ha una finca que, si tingués número segurament seria l'1, però no en té.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 6m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant a W i vira fins a N.
PENDENT: Ascendent.
EDIFICACIÓ: 1 xalet a senars, lateral d'un altre a parells i un solar sense edificar a parells.
PAVIMENT: Standard fins passar la finca mencionada. De terra i vegetació un tros més.

ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble. Sense sortida. Tampoc per vianants.
COMENTARI: En d'altres ocasions hem comentat que una de les curiositats de la numeració de finques de la nostra vila consisteix en que els números deuen ser cars perquè hi ha moltes finques que no en porten. Són de plànyer els carterers, repartidors i subministradors de serveis a domicili. Encara, en aquest cas, com que només hi ha una porta, no és fàcil perdre's. D'altres són més complicats, sobretot quan les finques veïnes pateixen del mateix mal.
 A aquest carrer se li nota molt que la denominació d'Avinguda li ve gran.

338 (Avinguda)

Parell. La meitat és 169, nombre primer. El joc que dóna és tan curt com el propi carrer.

BARRI: Montmar.
INICI: Neix del Pg. Bellavista entre Farigola i 328.
FINAL: Acaba al 328.
LONGITUD: 300m aprox. Ultim número: 38.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 6m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant a NW i vira E. Es una mica sinusoidal.
PENDENT: Ascendent i després descendent.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: A la confluència amb 337 forma una mica de placeta. D'aquesta placeta en surt un passatge de vianants amb escales i molta vegetació que va a parar al Pg. de Bellavista. Es veu que ningú no el fa servir, entre d'altres raons perquè l'accés és complicat. Té més aspecte de torrentera que de passatge. Aquest carrer segueix un itinerari més o menys paral·lel al Pg. Bellavista però a una cota més elevada.

339 (Avinguda)

Senar, divisible per 3. El quocient és 113, número primer.

Rien va plus.

BARRI: Montmar.
INICI: Neix al 334 entre 304 i 307.
FINAL: Acaba al 308 entre 304 i 348.
LONGITUD: 70m aprox. Ultim número: 7.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 6m.
DIRECCIÓ: Apuntant a NW.
PENDENT: Descendent.
EDIFICACIÓ: Xalets i un bloc d'apartaments a l'inici.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No, però hi ha un pi adult a la banda senars.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Carrer curt, tranquil, amb pocs veïns.

340 (Avinguda)

Número parell i rodó. Es divisible per 2, 4, 5, 10, 17 i 34.

BARRI: Montmar.
INICI: Neix al 334 entre 307 i 340.
FINAL: Acaba al Pg. del Bosc entre Pg. de la Ribera i 309.
LONGITUD: 230m aprox. Ultim número: 24.
AMPLADA: Calçada: 6m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 8m.
DIRECCIÓ: D'ENE a WSW.
PENDENT: Descendent, després pla i finalment ascendent fort.
EDIFICACIÓ: Xalets i alguns blocs d'apartaments.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: N'hi ha uns quants a la banda parells i 2 pins a senars.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: A la part més alta del barri només hi ha xalets, però a la part més baixa s'hi observa la presència d'alguns blocs d'habitatges intercalats entre una majoria de xalets.

341 (Avinguda)

Nombre senar i primer. Si multipliquem els dos primers dígit de l'esquerra i hi afegim el tercer obtindrem 13, número primer.

Si multipliquem els dos de la dreta i afegim el tercer obtindrem 7, número primer.

BARRI: Montmar.
INICI: Neix a la muntanya, en forma d'atzucac, prop del Pg. de la Farigola.
FINAL: Acaba al 337. Va per sobre del 339, gairebé en paral·lel.
LONGITUD: 220m aprox. Ultim número: 18.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 6m.
DIRECCIÓ: Es una mica sinusoidal. La direcció general és d'W a E.

PENDENT: Pla, ascendent i després descendent.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Hi ha un garrofer a senars i uns quants pins a parells.
CIRCULACIÓ: Doble. El primer tram no té sortida.
COMENTARI: Alguns carrers acaben tallats sense sortida. Aquest hi comença. Es digne de menció l'enredadera que penja de la tanca de la finca que hi ha a l'inici del carrer, a la banda senars. Sobretot en primavera quan floreix.

342 (Avinguda)

Número parell divisible per 2, 3, 6 i 9. La meitat és 171, nombre primer.

BARRI: Montmar.
INICI: Neix de la banda E de la Pl. del Munt.
FINAL: Acaba tallat a la muntanya, però a la banda senars hi ha un passatge de vianants amb escales, sense nom, no assenyalat al mapa, que comunica amb el Pg. del Munt. També hi ha un camí que continua l'itinerari del 343 cap a muntanya.
LONGITUD: 170m aprox. Ultim número: 16.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 6m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant a NE i vira a N.
PENDENT: Descendent i després ascendent.

EDIFICACIÓ: Xalets. A la banda parells hi ha un tram que llinda amb el bosc.
PAVIMENT: Standard. On llinda amb el bosc no hi ha vorera.
ARBRAT: No, però allà on llinda amb el bosc hi ha profusió de pins.

CIRCULACIÓ: Doble, com tots els carrers que no tenen sortida.
COMENTARI: A la banda parells hi ha un passatge de vianants que baixa fins al 337, però que no es fa servir gaire perquè la vegetació l'ha envaït.

343 (Avinguda)

Senar, divisible per 7. El quocient és 49, que torna a ser divisible per 7. Per tant, 343 és el cub de 7, o sigui: 7^3 o $343 = 7 \times 7 \times 7$

Nota: el 344 no existeix. Del 343 salta directament al 345.

BARRI: Montmar.
INICI: Neix a la confluència entre el Pg. del Bosc, el Pg. de Miramar i 329.
FINAL: Acaba al Pg. de Circumvalació, on forma un angle recte.
LONGITUD: 130m aprox. Ultim número: 13.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 6m.
DIRECCIÓ: WSW a ENE.
PENDENT: Descendent i després ascendent.

EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Pocs, a la banda parells, cap a senars.
CIRCULACIÓ: Doble.

345 (Avinguda)

Nombre senar divisible per 5. El quocient és un número primer i, per a alguns, simbòlic: 69.

BARRI: Montmar.
INICI: Neix del Pg. del Bosc de biaix una mica més amunt del 323.
FINAL: Acaba al bosc, sense sortida, en forma de sender de curt recorregut.
LONGITUD: 160m aprox. Ultim número: 19.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 6m.
DIRECCIÓ: Apunta a NNW.
PENDENT: Ascendent.

EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Hi ha alguns arbres a la banda parells.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Fa un itinerari paral·lel al 328, 329 i Pg. de Miramar. El camí podria enllaçar amb el que uneix el 331 amb el 337, però queda tallat pels matolls del sotabosc. Al final del carrer, a la banda senars, s'observen les restes d'un antic forn de calç. Pel que sembla, n'hi havia uns quants en aquest terme municipal. La proximitat d'uns vessants de roca calcària n'era la causa evident.

346 (Avinguda)

Número parell. El quocient és primer. Volada curta.

BARRI: Montmar.
INICI: Neix del 342 i s'enfila cap a la Pl. del Munt.
FINAL: S'acaba a la Pl. del Munt. De fet continua però amb un altre nom: Pg. del Munt.
LONGITUD: 80m aprox. Ultim número: 8.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 6m. Però de l'inici fins al número 4, la vorera parells té 3m, fent un total de 8m.
DIRECCIÓ: Apunta a NW.
PENDENT: Ascendent.

EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Aquest carrer i els que el precedeixen en ordre numèric encara tenen, en el moment de confeigir aquest catàleg, alguns solars sense edificar, però cada vegada menys perquè es poden observar obres de construcció per tot arreu. Fa pensar que aquests solars residuals duraran poc.

347 (Avinguda)

Senar i primer.

La suma dels tres dígitos que el componen dóna 14.

El producte dels tres dóna 84 i 84 és divisible per 14.

El quocient és 6, que és divisible per 2 i per 3.

La suma dels dos dígitos de l'esquerra dóna el tercer: 7

84 també és divisible per 7: dóna 12, que és el doble de 6.

Fins i tot els números que semblen intractables acaben donant peu a jugar-hi una mica si hom en té ganes.

BARRI: Montmar.
INICI: Neix del Pg. de la Ribera, entre 334 i 350.
FINAL: Acaba al 324.
LONGITUD: 290m aprox. Ultim número: 40.
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars 1,5m, vorera parells 1,5m, total 8m.
DIRECCIÓ: SSE a NNW.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i algun bloc d'apartaments.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble excepte el tram entre 309 i 324 que és única descendent.
COMENTARI: Entre 308 i el Ramal 309, a la banda senars llinda amb el bosquet que queda enquadrat entre aquests 3 carrers i el 350.

348 (Avinguda)

Parell, divisible per 2, 3, 4, 6 i 12.

Nota: el 349 no existeix: es passa directament al 350.

BARRI: Montmar.
INICI: Neix del Pg. de la Ribera, entre 348 i Pg. del Bosc.
FINAL: Conflueix amb el Pg. del Bosc a l'alçada del 321.
LONGITUD: 350m aprox. Ultim número: 45.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 6m
DIRECCIÓ: Neix apuntant a NW, cap el final vira a W.
PENDENT: Primer pla i després ascendent.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: Entre el 308 i el Ramal 309 llinda, per la banda parells, amb el bosquet descrit anteriorment.

Aquest és el darrer carrer numèric de Montemar i, per tant, de la sèrie 300. Que la sèrie arribi al 350 no significa que els carrers siguin 50: d'una banda hi ha carrers que, des del primer moment, tenen nom en lloc de número; d'una altra, n'hi ha que han substituït el número per un nom; i finalment, hi ha, com acabem de veure, algun salt de número. A continuació vénen uns quants carrers de la sèrie 500, que són a la platja.

350 (Avinguda)

Número parell i rodó. Divisible per 2, 5, 7, 10 i 14.

BARRI: Platja, sector Lluminetes, llindant amb La Pineda.
INICI: Neix a la platja.
FINAL: Al Pg. Marítim, sense continuïtat, entre els carrers 9 i 9-bis.
LONGITUD: 30m aprox. Ultim número: no n'hi ha cap.
AMPLADA: No es pot parlar d'amplada perquè no està delimitat: és un solar.
DIRECCIÓ: S a N
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Tanca lateral d'un xalet a la banda senars. Res a parells.
PAVIMENT: No n'hi ha: sorra de platja i herba.
ARBRAT: No
CIRCULACIÓ: No hi ha cas. Hi aparquen alguns vehicles.

501 (Carrer)

Número senar i primer.

COMENTARI: aquest carrer existeix sobre el mapa però no en la realitat. Allà on hauria de ser hi ha un solar de grans dimensions que llinda amb la platja i amb el Pg. Marítim. No hi ha cap indicatiu de vorera ni d'asfalt.

Aquest "no carrer" enceta la sèrie 500. Són carrers curts que connecten la platja amb el Pg. Marítim i que no tenen continuïtat. Quan en tenen, porten el nom o el número del carrer que continua.

Per exemple: el que seria el 502 és en realitat el 7, etc. Això explica els salts que fa aquesta sèrie.

Es dona el cas que la sèrie numèrica bàsica de la platja creix en direcció a Gavà mentre que la sèrie 500 ho fa a la inversa, en direcció a Sitges.

BARRI: Platja, sector Lluçanet.
INICI: Neix a la platja.
FINAL: Al Pg. Marítim entre els carrers 7 i 9.
LONGITUD: 30m aprox. Últim número: no n'hi ha cap.
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars 1,5m, vorera parells 1,5m, total 8m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Blocs d'apartaments a banda i banda i un xalet.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble, sense sortida per la platja.
COMENTARI: Segon carrer de la sèrie 500. No té números perquè dóna a tanques laterals de finques que tenen l'accés principal pel Pg. Marítim.

502 (Carrer)

Número parell i poca cosa més.

BARRI: Platja, sector Lluçmarfes.

INICI: Neix a la platja.

FINAL: Al Pg. Marítim entre els carrers 6 i 7

LONGITUD: 30m aprox. Últim número: no n'hi ha cap.

AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars 1,5m, vorera parells 1,5m, total 8m.

DIRECCIÓ: S a N

PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Blocs d'apartaments a banda i banda.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Doble, sense sortida per la platja.

COMENTARI: Tercer carrer de la sèrie 500. El carrer 503 no existeix perquè és el carrer 7.

504 (Carrer)

Número parell, divisible per 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 12, 14, 18, 21, 24, 28, 36, 42, 56, 63, 72, 84, 126, 168 i 252. El carrer és curt però en canvi el número és tot un campió de la sociabilitat aritmètica. Una autèntica troballa.

BARRI: Platja, sector Lluminetes, llindant amb el sector Baixador.

INICI: Neix a la platja.

FINAL: Al Pg. Marítim entre Estrella de Mar i Barques.

LONGITUD: 50m aprox. Últim número: 2.

AMPLADA: Calçada: 8m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 10m.

DIRECCIÓ: De S a N, una mica esbiaixat a NNW.

PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Blocs d'apartaments a banda i banda i un xalet a

senars.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Uns quants a la banda senars.

CIRCULACIÓ: Doble, sense sortida per la platja.

COMENTARI: Hem saltat del 504 al 512 perquè els carrers que hi ha entremig tenen continuïtat i, per tant porten un altre nom o número: 6, 5-bis, 5, 4, Av. dels Banys, Masteler i Estrella de Mar. Hi ha, a més, dos passatges curts que comuniquen amb la Ribera de St. Pere i que no tenen nom ni número.

512 (Carrer)

Número parell. Divisible per 2, 4, 8, 16, 32, 64, 128 i 256. Si observem la sèrie de divisors veurem que cada un d'ells és el doble de l'anterior. Aquesta sèrie està constituïda per les potències de 2.

512 és la setena potència, és a dir: 2^9 .

En informàtica, la 8ª potència de 2, 1024, equival al famós "KBytes". Per tant, 512 és "mig K".

BARRI: Platja, sector Lluinetes, llindant amb el sector Baixador.

INICI: Neix a la platja.

FINAL: Al Pg. Marítim entre Navegants i Barques.

LONGITUD: 30m aprox. Últim número: no n'hi ha cap.

AMPLADA: Calçada: 6m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 8m.

DIRECCIÓ: S a N

PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: A senars hi ha el Club Nàutic i a parells un bloc

d'apartaments.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Doble, sense sortida per la platja.

COMENTARI: El carrer 513 no existeix perquè és el carrer de les Barques.

514 (Carrer)

Número parell, divisible per 2 i 257, que és la seva meitat. I no va més enllà.

BARRI: Platja, sector Baixador.
INICI: Neix a la platja.
FINAL: Al Pg. Marítim entre Dofí i Romaní.
LONGITUD: 40m aprox. Ultim número: no n'hi ha cap.
AMPLADA: Calçada: 6m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 8m.
DIRECCIÓ: S a N
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Blocs d'apartaments a banda i banda.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Arbres a la banda parells.
CIRCULACIÓ: Doble, sense sortida per la platja.
COMENTARI: Del carrer 514 hem saltat al 517 perquè entremig hi ha

els carrers dels Navegants i de les Ones.

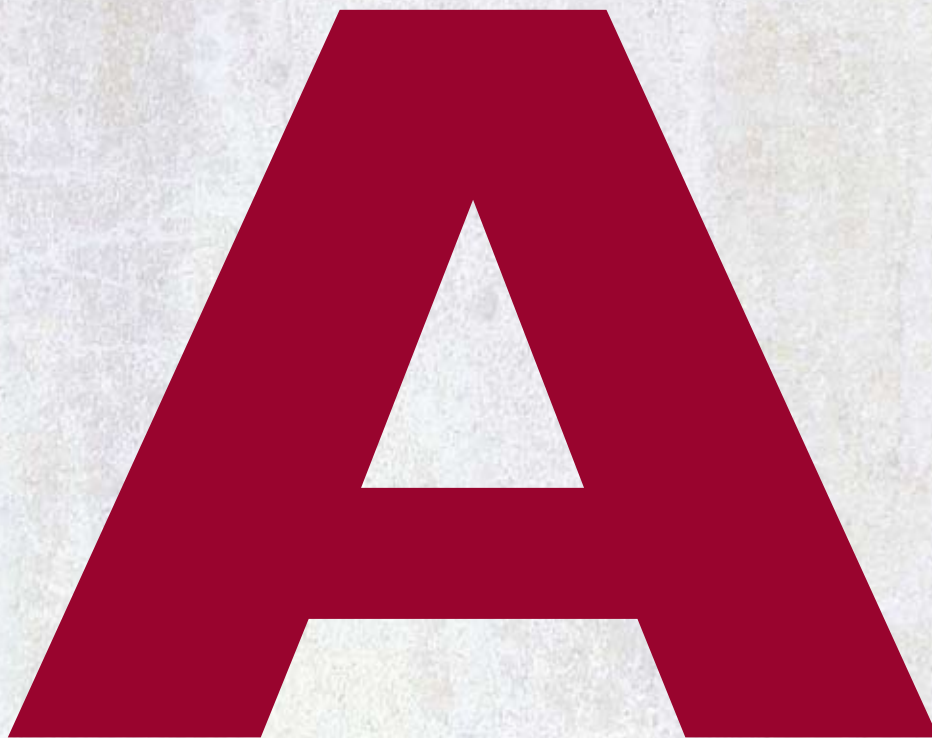
Aquest és el darrer dels carrers numèrics de la sèrie 500 i de tot el terme municipal. Amb aquest carrer s'acaba el "nomenclàtor"... de moment.

Ben segur que apareixeran nous carrers i places. També és possible que l'ajuntament posi nom a aquells indrets que avui no en tenen. O que algun vial canviï de nom. El teixit urbà és quelcom viu, que creix i es modifica. De vegades ho fa lentament i d'altres a velocitats de vertigen. En pocs anys hem vist créixer la nostra vila de dia en dia. Darrerament la tendència s'està alentint perquè ja gairebé no queda terreny per urbanitzar, però no es pot dir que estigui exhaurit del tot, de manera que segurament encara podrem veure novetats.

517 (Carrer)

Acabem un número senar però no primer, perquè és divisible per 11.

**CARRERS, PLACES
I CAMINS DE
CASTELLDEFELS**

BARRI: Els Canyars.
INICI: Av. Constitució (davant de Tallers Barberán).
FINAL: Tallat pel Parc dels Xiprers, amb accés per C. Església.
LONGITUD: 120m. aprox. Ultim número: 5 (provisional).
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera parells: 3m, vorera senars: 3m. Total 10m
DIRECCIÓ: SW-NE.
PENDENT: Ascendent suau.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos, a banda parells una gran plaça sense

nom i a totes dues bandes alguns solars sense edificar.

PAVIMENT: Voreres a nivell amb línia blanca, calçada asfaltada.
ARBRAT: Arbres a la banda dels senars i bancs a la banda dels parells.

CIRCULACIÓ: Primer tram (1 a 5) doble perquè no té accés rodat a Av. Constitució. Resta únic descendent.

COMENTARI: Carrer de nova creació amb edificacions recents. Hi ha una oficina de La Caixa al número 2, cantonada Av. Constitució.

AGRICULTURA (Carrer)

Art de domesticar les plantes silvestres per tal d'obtenir-ne els productes de forma controlada. L'agricultura data aproximadament dels primers temps del neolític. Fins aquell moment els humans es limitaven a recol·lectar els productes vegetals que creixien de forma espontània al seu entorn. L'agricultura va lligada de forma indissoluble amb la sedentarització dels grups humans. Quan només recollien i caçaven es veien obligats a desplaçar-se de forma gairebé contínua a la recerca de nous productes vegetals i de nous animals. El fet de plantar o sembrar i de criar animals en captivitat, que pel que sembla va ser una mica anterior (ja que alguns animals es podien desplaçar juntament amb els humans) va provocar que la gent es quedés allà on hi tenia plantes o arbres plantats per cuidar-los, vigilar-los i finalment collir i emmagatzemar o elaborar els productes. Aviat van desenvolupar tècniques de rec, d'empelt i d'adobament de la terra amb productes orgànics, que han arribat fins els nostres dies. L'agricultura anava lligada a la màgia o religió: tot depenia del déu sol, del de la pluja, i de la deessa terra:

Brahma, Ra, Isis, Gea, Diana, Ceres, Inti i Patxamama en són alguns exemples. Els primers tractats de caire científic procedeixen de la Grècia clàssica: Hesíode, Xenofont i Teofrast, seguits dels romans Virgili, Cató i Porci. Fou a partir del s.XIX que les ciències de la biologia es van desenvolupar de forma creixent fins arribar als nostres dies amb el conreu hidropònic i les discutides plantes transgèniques. La progressiva mecanització de les tasques del camp arreu del món ha suposat un gran avenç per una banda però en canvi ha expulsat cap a les ciutats un gran contingent de treballadors sobrants. Un altre problema social típic de l'agricultura és el de l'estacionalitat de la feina, amb pics i valls que provoquen una precarietat permanent. Finalment i malgrat els avenços, l'agricultura encara depèn de la climatologia, amb anyades bones i dolentes. Es pot dividir l'agricultura en extensiva: camps grans, baix rendiment unitari però molt volum de producció; i intensiva: unitats més petites, rendiment alt amb quantitats limitades i més d'una collita anyal.

BARRI: Vista Alegre i els Canyars.
INICI: Al bosc, entre pins, com a eixamplament d'un camí que ve de la Sentiu.
FINAL: Al bosc a tocar del terme de Gavà, on es troba amb la riera dels Canyars.
LONGITUD: 1100m. Últim número: 86 (hi ha més cases en construcció)
AMPLADA: Calçada: primers 50m: 6m, de Cibeles fins a Dr. Marañón 12m, resta 6m.
 Circulació doble o única segons trams.
 Vorerres molt variables, de 1m a 5m segons trams.
DIRECCIÓ: De N a S fins a Dr. Marañón. La resta d'W a E.

PENDENT: Baixada el primer tram, pla la resta.
EDIFICACIÓ: Habitatges en pisos, cases unifamiliars adosades i alguna unifamiliar.
 Als últims 100m blocs de pisos en construcció.
PAVIMENT: Standard: asfaltat, voravies de pedra i vorerres de panots.
ARBRAT: Sí, a la major part.
CIRCULACIÓ: Doble sentit fins a Dr. Marañón.
 Únic descendent la resta.
COMENTARI: Artería principal de Vista Alegre on la majoria de carrers van a parar.

AGUSTINA D'ARAGÓ (Carrer)

Nom real: Agustina Saragossa. Va néixer a Reus l'any 1786. Casada amb un militar va anar a viure a Zaragoza en ser destinat ell a aquella ciutat. El 15 de juny de 1808 durant la Guerra del Francès, les forces napoleòniques que havien posat setge a Zaragoza van aconseguir esbotzar la porta anomenada El Portillo. Al carrer que desemboca a la porta hi havia un gros canó que impedia el pas dels francesos. Aquests, parapetats a l'exterior, van anar disparant contra els artillers fins que no en va quedar ni un dempeus. Aleshores van entrar confiats. Però Agustina, que era rera una cantonada, copsant la situació, va sortir ràpidament, va prendre la teia encesa que duia a la mà un artiller ferit i va disparar el canó. Els soldats francesos que avançaven pel mig del carrer van rebre la descàrrega de ple patint moltes baixes. Es van retirar i no van tornar. Finalment van prendre Zaragoza però entrant per altres llocs. Agustina, lluitadora, va continuar prenent part a la defensa de Zaragoza.

Després, seguint el seu marit es va traslladar a Tortosa i va prendre part a la defensa d'aquesta ciutat. Va ser feta presonera però es va escapar. Havent donat el seu marit per mort (desaparecido en combate) es va unir a un altre militar. Després va resultar que no era mort, però la gràcia ja estava feta. Mort el segon encara es va casar amb un tercer que va ser destinat a Ceuta on finalment Agustina va morir de forma natural l'any 1857 als 71 anys. La gesta del Portillo la va convertir en un mite de la resistència front a l'exèrcit invasor. Goya la va immortalitzar en un conegut quadre anomenat "¡Qué valor!" i Fernando VII li va atorgar una pensió vitalícia de 100 rals. El valor d'Agustina, demostrat en diverses ocasions, no va ser tant el fet en si de disparar un canó, cosa bastant fàcil si ja està carregat i a punt, com en el de fer-ho de cara a una tropa que avançava cap a ella. Realment cal tenir sang freda i alguna cosa més.

BARRI: Vista Alegre.
INICI: Agustina d'Aragó.
FINAL: Rafael Casanova.
LONGITUD: 80m. Últim número: 14
AMPLADA: Calçada: 6m, voreres: 2m cada una. Total 10m.
DIRECCIÓ: NW-SE
PENDENT: Descendent.
EDIFICACIÓ: Habitatges en pisos. La majoria dels edificis tenen un petit jardí al davant.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: 1 palmera adulta al costat dels senars, a l'alçada del #3.
CIRCULACIÓ: Sentit únic ascendent.
COMENTARI: Als pocs edificis que no tenen jardí al davant la vorera guanya 3m.
 A la banda senars hi ha dos passatges particulars que s'endinsen a l'interior de l'illa.

BARRI: Montmar alt.
INICI: Plaça del Mas Jové.
FINAL: Tallat sense sortida, a poca distància de la plaça.
LONGITUD: 60m. Ultim número: 7
AMPLADA: Calçada 5m, cada vorera 1m, total 7m.
DIRECCIÓ: NW-SE
PENDENT: Ascendent, fort al principi i suau al final.
EDIFICACIÓ: Parells: 3 xalets; senars: 1 equipament i accés al Mas Jové

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: 2 arbres a la banda de la dreta, on hi hauria d'haver els parells.
CIRCULACIÓ: Doble, sense sortida.
COMENTARI: Carreró curt i sense sortida. Com a curiositat els números senars creixen entrant per la dreta de l'1 al 5. En canvi el 7 és a l'esquerra. L'equipament de l'esquerra, que ocupa gairebé tot el carrer no té número. Amb la numeració de les finques d'aquesta vila, de curiositats en veurem unes quantes.

AIGUA (Carrer)

Resultat de la combustió del gas hidrògen amb l'oxigen. Fórmula H_2O , que significa que la seva molècula té 2 àtoms d'hidrògen i 1 d'oxigen. En estat líquid entre els 0 i els 100 graus Celsius, es solidifica per sota dels 0 graus formant glaç o neu i bull a 100 graus convertint-se en un gas anomenat vapor. De fet l'aigua s'evapora a qualsevol temperatura, fins i tot quan està glaçada, però per sota dels 100 graus ho fa de forma lenta.

L'atmosfera terrestre conté una bona quantitat de vapor en suspensió. L'anomenem humitat. Quan el vapor es condensa forma gotes microscòpiques que anomenem núvols o boira. Eventualment les gotetes s'uneixen per formar-ne de més grans i per efecte de la gravetat cauen a terra en forma de pluja, de neu, o de calamarsa.

L'aigua forma part de tots els éssers vius, de manera que sense ella no hi hauria vida al planeta. L'aigua potable és un bé limitat que hem d'administrar amb saviesa. En números rodons, el

70% de l'aigua dolça disponible s'aplica a la agricultura, el 15% a la indústria i el 15% restant al consum domèstic.

La disponibilitat mitjana és constant però la demanda és creixent i aviat no hi haurà més remei que aprofitar l'aigua del mar dessalant-la. Es perfectament possible, però té un cost que, lògicament, encareix el preu.

Per què el carrer de l'aigua s'anomena així? Fàcil: perquè l'equipament que hi ha a l'esquerra és un dipòsit d'aigua que subministra al barri de Montmar, i també un magatzem de material i recanvis, tot propietat de la Societat General d'Aigües de Barcelona. Abans era de SACSA.

Aquest dipòsit el va construir el Sr. Huguet, promotor de la urbanització de Montmar per donar aigua a les parcel·les que posava a la venda.

BARRI: Can Bou.
INICI: Pg. del Pi Tort
FINAL: espetega contra el mur de l'autopista C32 però connecta amb el Pg. del Ferrocarril.
LONGITUD: 160 m. aprox. Darrer número: 11
AMPLADA: calçada 5m, aparcament en bateria 4m, vorera parells 2m, vorera senars 1m. Total 12m.
DIRECCIÓ: SE a NW
PENDENT: pla.
EDIFICACIÓ: parells: unifamiliars adosades, senars: xalets.

L'últim tram a parells llinda amb el parc de Can Bou de nova construcció.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: arbres a la banda dels números parells
CIRCULACIÓ: única ascendent excepte els darrers metres que és a la inversa.
COMENTARI: carrer de nova construcció pertanyent al pla parcial de Can Bou. A l'inici fa una mica de curva cap a l'W i després segueix recte fins al final. Es un carrer tranquil on només hi passen els veïns i serveis. No hi ha cap equipament ni comerços.

AIGUAMOLLS (Carrer)

Indrets, generalment plans, saturats d'aigua de forma permanent o semipermanent. Són propis de terres baixes properes al mar, de valls fluvials i de zones lacustres o pantanoses. Quan són propers al mar també es poden anomenar maresmes o marines.

En algunes comarques en diuen aiguamoix i en d'altres aiguamorts. Solen tenir una flora i una fauna peculiars i ser lloc de pas o de cria de diverses espècies d'aus. Malauradament també hi oren els mosquits.

El motiu de posar-li aquest nom a aquest carrer és prou evident. El cas és que hi hauria molts carrers que el podrien portar. Pel que sembla, el municipi en va triar un perquè quedés record

i memòria del que hi havia abans en aquell indret i d'altres del terme.

Els veïns també se'n recorden del que era l'indret cada vegada que plou intensament i els soterranis i garatges se'ls omplen d'aigua, però de moment no hi ha notícia que a ningú li hagin sortit granotes a la sala d'estar. Abans prou que n'hi havia.

BARRI: Marisol.
INICI: Carrer del Molinot, abans camí del Molinot.
FINAL: Tallat pel FC amb sortida pel Carrer Darrera l'Estació.
LONGITUD: 140m aprox. Ultim número: 10.
AMPLADA: Calçada 4m, vorera senars 1m, , aparcament 1,5m, vorera parells 1,5m, total 8m.
DIRECCIÓ: De SSE a NNW.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Blocs d'habitatges.
PAVIMENT: Calçada de llambordes i voreres a nivell enrajolades.
ARBRAT: Sí a la vorera parells.
CIRCULACIÓ: Única ascendent.
COMENTARI: Carrer curt de nova construcció que, tot i estar a l'E de l'Av. de la Pineda, encara pertany al pla parcial de Can Bou. Ara hi ha la comissaria dels Mossos d'Esquadra.

ALACANT (Carrer)

Ciutat costera del País Valencià, capital de la província més meridional de les tres que el formen.

Té 316.170 habitants, dels quals un 50% ha nascut fora de la ciutat i 31.542, un 10%, són estrangers amb residència permanent. Ciutat turística, centre la "Costa Blanca", acull un bon nombre de jubilats europeus que es beneficien del seu clima suau.

Té port de mar bona part del qual està dedicat a embarcacions esportives i a un club de regates.
 Val la pena esmentar el seu passeig marítim, un dels més bells de l'arc mediterrani.

El seu nom romà era Lucentum, que significa "Luminosa". Els àrabs li van posar Al Acantil que significa "El Penyasegat".

Segurament el nom feia referència al turó escarpat situat vora el mar al N de la ciutat, on avui hi ha el castell de Santa Bàrbara.

Entre les poblacions que formen la província cal esmentar: Alcoi, Benidorm, Calp –amb el penyal d'Ifac- Crevillent, Dènia, Elx, Vila Joiosa i Xixona.

BARRI: Centre.
INICI: Av. Constitució, antigament Carretera de Calafell (C245).
FINAL: Tallat pel turó del Castell, amb accés per Bisbe Urquinaona.
LONGITUD: 170m aprox. Últim número: 23.
AMPLADA: Calçada 5m, vorera senars 1m, vorera parells: primer tram 1m, segon tram 2m. Total: 7m o 8m segons tram.
DIRECCIÓ: De SE a NW.
PENDENT: Ascendent suau.

EDIFICACIÓ: Parells: bloc d'habitatges, esplanada d'aparcament, bloc d'habitatges, Pl. Catalunya.
 Senars: blocs d'habitatges i una casa antiga de planta baixa i pis.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí a la vorera parells.

CIRCULACIÓ: Única descendent.

COMENTARI: Aquest carrer forma part de la sèrie de carrers que neixen a l'Av. Constitució i que porten noms de científics. La sèrie s'inicia amb Alexander Fleming i acaba amb Narcís Monturiol, amb l'excepció de Manuel Girona.

ALBERT EINSTEIN (Carrer)

Ulm (D) 1879, Princeton (NJ,USA) 1955. Físic jueu alemany naturalitzat suís i posteriorment americà. Va estudiar a Munic i a Zürich. Va ensenyar a la Universitat de Berlin. L'any 1916 va publicar la seva famosa Teoria de la Relativitat on establia, entre d'altres coses, l'equació $E = mc^2$.

L'any 1921 va guanyar el Nobel de Física, curiosament pel seu treball sobre l'efecte fotoelèctric i no per la relativitat, cosa que fa pensar que no l'havien entès o acceptat. Va viatjar per diversos països i ciutats, entre elles Barcelona (1923) on va dictar un curs i diverses conferències.

L'any 1933 s'hagué d'exiliar de l'Alemanya nazi i es va instal·lar a Princeton on hi ha una prestigiosa universitat.

Einstein és un dels científics més notables del s. XX i de tota

la història i la seva personalitat ha esdevingut tot un símbol. Per cert, a més de físic, era un bon violinista.

El seu tarannà pacifista no li va impedir d'avisar el govern americà de com s'estava armant Hitler i de com aviat esdevindria un perill mortal per a Europa i per tota la civilització occidental.

BARRI: Centre.
INICI: Carrer Indústria, ran del FC.
FINAL: Av. Constitució, en línia amb el carrer Albert Einstein.
LONGITUD: 65m aprox. Últim número: 5.
AMPLADA: Calçada: 6m, vorera senars: 4m, aparcament: 2m, aparcament: 2m, vorera parells: 3,5m, total 17,5m.
DIRECCIÓ: SE-NW
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Blocs d'habitatges a parells i senars.
PAVIMENT:
ARBRAT: Sí a totes dues bandes.

CIRCULACIÓ: Única descendent.

COMENTARI: En enderrocar la fàbrica Rocalla i urbanitzar els terrenys resultants es va poder perllongar el carrer Albert Einstein fins a la via del FC, però com que la numeració del carrer començava per l'Av. Constitució es va plantejar el problema de com numerar les noves construccions. La solució va consistir en canviar el nom de carrer pel de passatge i fer una nova numeració.

Es dona la circumstància que el passatge, de nova construcció, és més ample que no pas el carrer.

BARRI: El Poal.
INICI: Pg. del Cim
FINAL: Pl. del Collet.
LONGITUD: 250m. Últim número: 43
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera parells: 1 m, vorera senars: 1m. Total 6m
DIRECCIÓ: S-N
PENDENT: Descendent de l'inici fins al carrer Azorín, ascendent la resta.
EDIFICACIÓ: Blocs d'apartaments i algun xalet intercalat.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Als primers metres vira una mica cap a E. tant el plànol com les plaques diuen Carrer d'Alcover, cosa que fa pensar que es tracta de la vila d'aquest nom de l'Alt Camp. Però si tenim en compte que l'abassegadora majoria de carrers del Poal van dedicats a escriptors i poetes i la total absència de topònims, cal pensar que es tracta de Joan Alcover. Així ho han entès alguns veïns que, a la porta de la casa, han posat "Joan Alcover número tal". Potser valdria la pena que l'Ajuntament corregís aquesta anomalia.

JOAN ALCOVER (Carrer)

Palma de Mallorca 1854-1926. Poeta, assagista i polític. Estudià a l'Institut Balear on fou deixeble de Pons i Gallarza i condeixeble de Costa i Llobera, Estelrich i Antoni Maura. L'any 1869 es traslladà a Barcelona per seguir la carrera de Dret.

Completada, va tornar a Palma on va residir i exercir l'advocacia. Va tenir diversos càrrecs públics: regidor, diputat provincial i diputat a les Corts pel Partit Liberal. Les seves primeres obres van ser gairebé totes en castellà perquè en català se sentia insegur.

Al tombant de segle es va adonar que com a poeta en castellà no tenia èxit i que en canvi uns poemes que havia fet en català per encàrrec de Costa i Llobera i de Santiago Rusiñol havien agradat a tothom i només rebia felicitacions. De resultes es va replantejar la qüestió idiomàtica i es va incorporar a la literatura autòctona.

Va participar als Jocs Florals de Barcelona l'any 1905 i el 1909 i va guanyar aquesta edició.

En pocs anys va esdevenir una de les figures punteres de la poesia catalana. L'any 1909 es va publicar un recull anomenat "Cap al tard", però va ser l'any 1951 quan es van editar les seves Obres Completes, en poesia i prosa i en ambdues llengües.

Algunes de les seves obres han estat traduïdes a diversos idiomes i una d'elles, la Balanguera, va ser musicada per Amadeu Vives i ha esdevingut una mena d'himne de Mallorca. Diverses corals de les Illes i de Catalunya i en especial la Maria del Mar Bonet l'han difós i enregistrat.

BARRI: Vista Alegre.
INICI: Confluència entre Mesquita de Córdoba i Cortes de Cádiz
FINAL: Al bosc, amb sortida per Murillo.
LONGITUD: 90m aprox. Últim número: 26
AMPLADA: Calçada: 2,5m (últim tram 4m), vorera parells: 0,8m, vorera senars: 0,7m. Total 4m (últim tram: 4,8m senars sense vorera)
DIRECCIÓ: SE-NW
PENDENT: Ascendent pronunciat.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos de poca alçada i alguna casa unifamiliar.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única ascendent.
COMENTARI: El final del carrer constitueix el punt més alt del barri i a la banda dels senars en lloc de cases hi ha uns dipòsits d'aigua envoltats de pins. Entre els números 22 i 24 neix un petit passatge amb el mateix nom, sense sortida, que desemboca al bosc i té una longitud d'uns 30m i una amplada de 6m a l'inici i 2 al final. Últim número: 4. Pavimentat sense voreres.

ALHAMBRA (Carrer)

Conjunt monumental situat dalt d'un turó a la ciutat de Granada. Aixecat el s.XIV, era el lloc de residència dels reis àrabs nazaris. El recinte està fortificat i comprèn tres elements: el castell militar, dit "alcazaba" (la fortalesa) a l'oest, el palau pròpiament dit, al centre, i els habitatges dels funcionaris, artesans i cortesans, a l'est.

La sàvia combinació de jocs d'aigua, jardineria, arquitectura i decoració interior posa de manifest el cim de l'esplendor de la monarquia àrab d'Al Andalus.

Un dels amplis patis interiors és el conegut "Pati dels Lleons" perquè té una font ornamentada amb les figures de diversos lleons, cosa insòlita ja que l'islam prohibeix tota mena de representacions de figures ja siguin humanes o animals. L'explicació, segons sembla, és que la font va ser un regal del rei de Pèrsia,

que no era musulmà i no sabia que aquelles figures podien ser conflictives. El rei àrab va entendre la bona fe del donant i per no fer-li un lleig va posar la font al bell mig del pati principal. Encara hi ha una altra excepció i és una pintura al sostre de la sala de tron on s'hi veuen representades diverses figures humanes. Diuen que l'autor era cristià i que el rei àrab va acceptar l'obra d'art per no ser descortès amb l'artista.

També diuen els que hi entenen que la cultura i el fonamentalisme s'exclouen mutuament.

El nom Alhambra deriva de "Al Hamra" que significa "El Vermell" fent al·lusió al color rogenc dels murs exteriors.

Després de la conquesta castellana algunes de les habitacions de l'Alhambra van ser modificades al gust del rei Carles I. L'obra nova, renaixentista i de bona qualitat no respecta i per tant desvirtua parcialment el conjunt original.

BARRI: Marisol, a tocar de Can Bou.
INICI: Carrer Corunha.
FINAL: Tallat per l'autopista C32 amb eixida per Rambla Marisol.
LONGITUD: 90m. Ultim número: 13
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars: 0,7m, vorera parells: 1,5m + zona d'aparcament de 2m. Total: 9,2m.
DIRECCIÓ: S-N amb un angle d'uns 30° cap a l'W a l'últim tram.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos i xalets.
PAVIMENT: Calçada de llambordes i voreres de rajoles a nivell de

calçada separades de la calçada per línies blanques.
ARBRAT: Sí, a la banda parells.
CIRCULACIÓ: Doble sentit.
COMENTARI: A la confluència amb el carrer de Cádiz i coincidint amb l'angle cap a l'W forma una petita placeta triangular amb arbres i una illa d'aparcament.
 Forma part del conjunt de carrers de Marisol que porten noms de ciutats.

ALMERIA (Carrer)

Ciutat costera d'Andalusia oriental, capital de la província del mateix nom. 80.000 habitants. Port de mar amb predomini de l'activitat pesquera. Un castell de grans dimensions anomenat l'Alcazaba (la fortalesa) situat dalt d'un turó domina la ciutat.

Ocupada pels àrabs, el s.XI va esdevenir la capital d'una taifa, el Regne d'Almeria, dominat per la família regnant a València. Va esdevenir un niu de pirates que atacaven les costes mediterrànies i el tràfic marítim. De resultes, Ramon Berenguer IV i Alfonso VII de Castella es van posar d'acord i mentre el primer atacava per mar, l'altre ho feia per terra. Les forces combinades van reeixir a prendre la ciutat. Però poc després, el califa Abd al Mumin la va recuperar. La ciutat no va ser definitivament reconquerida fins el s.XV, per Ferran i Isabel. A part del castell, queden restes d'una mesquita i d'alguns habitatges.

La catedral és d'estil gòtic tardà però el portal és renaixentista. Després de la conquesta cristiana i l'expulsió dels morescs la ciutat pràcticament va desaparèixer com a tal perquè no hi va haver repoblament cristià. El s.XIX va reneixer mercès a l'exploració de mines de plom a la serra de Gador, origen del folklòric "Cante de las minas" una variant local, amb caràcter propi, del *Cante hondo*.

Actualment és un centre turístic i residencial. Té un Museu Arqueològic molt interessant perquè acull troballes dels poblats ibèrics d'El Argar i Los Millares. La ceràmica d'El Argar dona nom a un tipus de treball nou i diferent que es va escampar per l'arc mediterrani i és, per tant, mundialment coneguda i estudiada.

BARRI: Can Roca.
INICI: Carrer de la Noguera, a la confluència amb el de l'Ametller.
FINAL: Esdevé una pista de muntanya tallada al tràfic, que porta al Centre de Documentació de l'Aigua: "La Guixera".
LONGITUD: 80m. Últim número: 9
AMPLADA: Calçada: 6m, no hi ha vorera a senars, vorera parells: 1m, total: 7m.
DIRECCIÓ: SE-NW.
PENDENT: Ascendent pronunciat.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble sentit.
COMENTARI: A la banda dels parells, a partir del número 8 el carrer llinda amb el bosc, sense vorera ni separació. Forma part del conjunt de carrers de Can Roca que porten noms d'arbres.

ALZINA (Carrer)

Quercus ilex. Arbre de capçada espessa, escorça clivellada, fulla petita, dura i generalment dentada. Perennifoli: verd tot l'any. El seu fruit és el gla. Arbre típic de la mediterrània forma boscos en indrets assolellats, anomenats alzinars. Necessita poca aigua però molta llum.

Té una variant anomenada alzina surera perquè la seva escorça és el suro. El suro és un producte molt emprat en la fabricació de taps, aïllants tèrmics i acústics i productes d'artesanía. Antigament se n'utilitzava la fusta, que és molt dura, per fabricar mànecs d'eines del camp i rodes de carro. També s'en feia carbó. De l'escorça no surera se n'extreuen tanins que es fan servir en adoberia i tintoreria.

Arbre de llarga vida pot arribar a mil·lenari i assolir un tronc de 2,5m de diàmetre.

BARRI: Can Roca.
INICI: Carrer del Castanyer.
FINAL: Carrer de la Noguera, a la confluència amb el de l'Alzina.
LONGITUD: 90m. Ultim número: 12.
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars: 1m, vorera parells: 1m. Total: 7m.
DIRECCIÓ: NNW-SSE
PENDENT: Ascendent.

EDIFICACIÓ: Banda parells: xalets, banda senars: Escola La Gines-ta (part posterior).
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: 6 pins grans a la banda dels senars.
CIRCULACIÓ: Única descendent.
COMENTARI: Forma part del conjunt de carrers de Can Roca que porten noms d'arbres.

AMETLLER (Carrer)

Prunus amygdalus. Arbre d'origen oriental (Xina) molt conreat a la mediterrània. Caducifoli, té fulles petites i dentades que perd a la tardor. La flor és blanca amb el botó groc i surt en ple hivern abans que la fulla.

El fruit és l'ametlló i la llavor és l'ametlla, comercialitzada com a fruit sec.

Es arbre de terra baixa, airejada i no massa freda (les glaçades fortes maten la flor i es perd l'anyada). No necessita gaire aigua. No creix gaire i viu entre 70 i 80 anys.

Hi ha diverses subespècies: la d'ametlla dolça és el més conreada de cara a l'alimentació, directament o en forma de picades, i en l'elaboració de productes de pastisseria: torrons, crocanti, massapà, etc. La d'ametlles amargantes té una llavor poc comestible pel seu mal sabor però és emprat en farmà-

cia. Dins la subespècie dolça hi ha diferents varietats: marcona, llargueta, mollar, esperança, forta, molleta, carrasset, rodona i cresteta són les més freqüents.

De les ametlles dolces se n'extreu un líquid blanc alimentici anomenat "llet d'ametlles" que també s'utilitza en la fabricació de cosmètics i també un oli fi que s'utilitza en mecànica de precisió i per untar les juntes d'instruments musicals de vent. L'ametlla és rica en fibra i en greixos vegetals.

Finalment, la closca de l'ametlla és un bon combustible.

- BARRI:** Canyars.
SITUACIÓ: Rda. Otero Pedrayo entre Agustina d'Aragó i Mansió.
DIMENSIONS: 35x35m aprox. Ultim número: no n'hi ha.
PENDENT: Ascendent suau.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos.
PAVIMENT: 3 zones: llambordes, gespa i sauló.
ARBRAT: Hi ha 7 arbres, entre ells un garrofer.
CIRCULACIÓ: Pels carrers que la circunden.
COMENTARI: Plaça de nova creació. Al mapa de la ciutat la pinten circular. Es quadrada.

AMISTAT (Plaça de l')

com que tots sabem en què consisteix substituïrem la descripció per un petit recull d'aforismes i refranys sobre la matèria:

Qui té un amic té un tresor. Qui té un tresor mai no sabrà si té un amic.

Conec l'amic perquè no em fa mal ni preguntes.

Sé que a tal lloc hi tinc un amic. Es tot el que em cal saber.

Per les pujades necessito els amics, que la baixades les pujo jo sol.

Sé que estic amb un amic quan ni ell ni jo sentim la necessitat de trencar el silenci.

Si el millor amic de l'home és, com diuen, el gos, caldrà pensar que això dels amics ho tenim una mica mal parat.

Si em cregués tot el que em diuen em creuria moltes mentides, però si aprengué a escoltar, per això sol ja seria un bon amic.

Un amic es pot perdre, de vegades, per un no res. En canvi un

enemic ho és per tota la vida.

Saviesa galega: *amiguinhos, pero la vaquinha por lo que vale.*

Tothom serveix per a enemic. Per a amic només uns quants.

Qui confia un secret a un amic queda a les seves mans.

Segons Josep Pla, hi ha amics, coneguts i saludats.

Amic de molts, amic de ningú.

Comptes clars, amistat llarga.

A ca l'amic ric no hi vagis si no ets requerit.

L'amic el pots triar. El veí i el parent els has d'aguantar.

En l'adversitat coneixeràs l'amistat.

Qui té bon amic té bon abríc.

Qui presta a un amic cobra d'un enemic.

I per acabar: allí on estiguis, amic de la dona siguis.

BARRI: Vista Alegre.
INICI: Agustina d'Aragó.
FINAL: Tallat per Cervantes amb accés pel mateix carrer.
LONGITUD: 180m. Últim número: 41
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera parells: 1 m, vorera senars: 1m. Total 7m
DIRECCIÓ: SW-NE. A partir del #39 gira una mica al N.
PENDENT: Ascendent.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos i algunes cases unifamiliars. A l'últim tram a la banda parells hi dona la tanca lateral de l'antiga Escola Vista Alegre.

PAVIMENT: Standard:
ARBRAT: No. Algunes cases tenen pati davanter amb moltes plantes.

CIRCULACIÓ: Únic descendent.
COMENTARI: Pertany al conjunt de carrers de Vista Alegre que porten noms andalusos.
A la confluència amb García Lorca i Mansió forma una placeta triangular amb arbres, bancs i alguns jocs infantils.
El carrer Manuel de Falla hi va a parar en forma de passatge peatonal amb escales.

ANDALUSIA (Carrer)

Territori i Comunitat Autònoma que ocupa tota la franja sud de l'Espanya peninsular. El nom prové de l'àrab Al Andalus, derivat de "Al Vandalus", "Terra de Vàndals", que així és com els àrabs denominaven aquells verals.

Es la Comunitat més extensa, amb 87.268Km² (3 vegades Catalunya), 7.606.848 habitants, el PIB és de 27.722M € i la taxa d'atur del 15% 5 punts més alta que la mitjana espanyola. (Dades de setembre de 2004),

Té 8 províncies, d'W a E: Huelva, Càdiz, Sevilla, Córdoba, Jaen, Granada, Màlaga i Almeria.

Habitada des de l'antiguitat, conté nombroses restes ibèriques, va contactar amb els fenicis donant lloc a la cultura tartèssica. Els romans la van anomenar primer Hispania Ulterior i després Bètica. En època romana va assolir un gran esplendor econòmic, social i polític i fins i tot va ser bressol de dos emperadors: Traianus, natural de Triana, i Adrianus, que va néixer circum-

tancialment a Itàlia però d'una família noble andalusa i es va criar a la terra dels seus pares. El filòsof Sèneca era cordobès. La invasió dels vàndals va suposar un retrocés però la posterior ocupació àrab va aportar un fort ressorgiment en tots els aspectes, sobretot a Córdoba, que era la capital del califat, i posteriorment a Granada. La reconquesta castellana i l'expulsió dels morescs va implicar el repartiment del territori en grans latifundis entre la noblesa castellana i l'església i, de resultes, un fort retrocés socioeconòmic del qual encara avui no s'ha refet del tot.

Un territori tan extens ofereix una gran varietat de paisatges i d'activitats: turisme de neu a Sierra Nevada, de platja a tota la costa i sobre tot a la de Màlaga, indústria i comerç a Sevilla, viticultura a la major part, amb resultats òptims, producció d'oli d'oliva en gran quantitat. Menció a part mereixen els monuments i obres d'art així com el ric i original folklore, conegut arreu de món.

BARRI: Bellmar.
INICI: Pg. de la Muntanya.
FINAL: Carrer de la Vall que, amb una mica d'angle, el prolonga.
LONGITUD: 170m. aprox. Ultim número: 16
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera parells: 1m, vorera senars: 1m. Total: 7m
DIRECCIÓ: S-N.
PENDENT: Ascendent el primer tram i descendent la resta.
EDIFICACIÓ: Xalets, alguns blocs d'apartaments i un solar sense edificar.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Baladres a un tram de la banda dels senars i 2 pins a la banda dels parells. El solar sense edificar és bosc de pins.
CIRCULACIÓ: Doble, aparcament a una sola banda
COMENTARI: Carrer típic d'urbanització de segona residència sovint esdevinguda primera. Al final a la banda dels senars hi ha un passatge de vianants amb escales, sense nom, que comunica amb el Pg. de la Muntanya.

ANGEL GUIMERÀ (Carrer)

Sta. Cruz de Tenerife 1845, Barcelona 1924. Resident al Vendrell, d'on era originari son pare, des de 1853 (als 9 anys) i després a Barcelona. Dramaturg i poeta. Els seus primers versos eren en castellà però aviat es va decantar pel català, llengua amb la que va guanyar nombrosos premis a concursos i jocs florals.

Entre les obres de teatre cal mencionar Mar i Cel, Gal·la Plàcidia, Maria Rosa, Terra Baixa, La Filla del Mar, La Festa del Blat, Les Monges de Sant Aimant, Aigua que corre, La Miralta, La Santa Espina i Sol solet. Totes elles tenen un marcat caire dramàtic, sovint tràgic, però sempre amarat de poesia i d'esperança. Home profundament religiós, sovint deixa que les seves creences traspuïn i influeixin la seva obra, matisada, al mateix temps, per les seves inquietuts socials. Algunes d'aquestes obres han esdevingut peces clàssiques

del teatre català i encara avui es representen. També han estat portades al cine en diverses ocasions i han estat traduïdes a diversos idiomes.

Va exercir diversos càrrecs: president de la Lliga de Catalunya, de l'Ateneu Barcelonès, membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans i portador del Memorial de Greuges davant del rei Alfons XIII. Va assolir un gran prestigi tant en l'esfera artística i intel·lectual com entre les classes populars.

Pel que fa als carrers gairebé es pot dir que no hi ha poble ni ciutat a Catalunya que no tingui un carrer, plaça, escola, o biblioteca que porti el seu nom. També a Sta. Cruz de Tenerife hi té un carrer important, encara que no tant com el del General Franco (l'any 2004).

BARRI: Montmar, sector de Can Ferret, fons de Can Aimerich.

INICI: A l'Av. Constitucio (abans carretera C245).

FINAL: Desapareix a la plana de la pedrera i reapareix a dalt amb el nom de Ramal de Bellavista, acabant al Pg. de Bellavista.

LONGITUD: 230m. aprox el primer tram i uns 150m el darrer, amb el nom canviat.

AMPLADA: Calçada: 3m, no hi ha voreres.

DIRECCIÓ: S-N.

PENDENT: Pla el primer tram i ascendent suau el darrer.

EDIFICACIÓ: Sense edificar.

PAVIMENT: Terra natural.

ARBRAT: Bosc a banda i banda.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: Actualment és l'accés al fondo de Can Eimerich, sense sortida. El darrer tram, amb el nom de Ramal de Bellavista tampoc no té sortida: es perd a la muntanya, envaït per la vegetació

ANTIC CAMÍ DE CAN VINYES (Camí)

Abans que al fondo de Can Aimerich hi obrissin una pedrera el terreny natural feia un pendent continuat. A l'indret on hi ha la rotonda que connecta la C32 amb la C245 surt aquest camí, que era de carro i s'enfilava per la vessant fins a enllaçar amb l'Antic Camí de València que passava per l'actual Pg. de Bellavista.

Aquest camí unia Can Vinyes amb la zona marítima i fornava una via de comunicació de caràcter local entre la casa i les terres de conreu que devien tenir a la vall, al peu de la serralada, entre la muntanya i la platja, ja que la naturalesa aspra i rocosa del Garraf no permetia l'agricultura.

L'accés principal de Can Vinyes no era aquest sinó l'Antic Camí de València que passava just pel davant i que era la raó de

ser de l'ermita de Sant Salvador i, com a conseqüència, de la casa adjacent, el nom original de la qual era Sant Salvador dels Arenys.

BARRI: Travessa tot el terme municipal.
INICI: Al límit de Gavà a l'alçada del carrer Copèrnic.
FINAL: A la muntanya lldant amb el terme de Sitges a l'alçada del carrer d'Anton Gaudí.
LONGITUD: Indeterminada per estar fragmentat i portar diversos noms. Últim número: per la mateixa raó no es pot parlar de números.
AMPLADA: Variable: primer tram, a la zona industrial 15m. darrer tram a la muntanya entre 2 i 3m
DIRECCIÓ: E-W, amb revolts i giragonses.

PENDENT: Primer i segon trams pla, darrer tram ascendent fort.
EDIFICACIÓ: naus industrials, IES Les Marines, habitatges, bosc...
PAVIMENT: Primer i segon trams: standard, darrer tram terra.
ARBRAT: Primer i segon trams: a ambdues bandes, darrer tram, muntanya.
CIRCULACIÓ: Primer tram sentit únic direcció W, segon: únic direcció E, darrer tram: prohibida, només peatonal.

ANTIC CAMÍ DE VALÈNCIA (Carrer i camí)

Probablement el camí és més antic de Castelldefels i, amb tota seguretat, seria el més llarg si no estigués tallat, fragmentat i camuflat a tot el llarg del seu recorregut. D'origen romà, sortia de Barcelona (com a mínim), passava per Bellvitge, travessava el nostre terme i seguia per les Costes de Garraf, Sitges, Vilanova, etc. fins a enllaçar amb la Via Augusta a l'alçada, aproximada, de Coma Ruga. Era de carro fins a Castelldefels on, per causa del terreny muntanyós s'estrenyia i era només per cavalleries fins a Sitges. El trobem primer a la zona industrial que porta el seu nom. Segueix ran dels supermercats cap a l'IES Les Marines. Entra al teixit urbà per les actuals andanes del FC i va a parar a l'Av. Constitució, on se'n conserva un tram entre l'Av. Pineda (pont del FC) i la pròpia Av. (on hi havia la primera botiga d'en Cotán). D'allà seguia per l'actual Montemar fins a Can Vinyes i ara entrarem en el terreny de les hipòtesis. Si agafem un plànol amb curves de nivell i mirem de reconstruir amb la imaginació el traçat més lògic sospitarem la seva presència al Pg. de la Ribera i al de Bellavista. Devia seguir el recorregut del passeig i després pel de Can Solé fins arribar a l'ermita

de St. Salvador i Can Vinyes, que havia estat un hostal de traginers. D'allà el camí havia de retrocedir i vorejar per dalt de Bellamar, segurament pel Pg. Panoràmic, on hi trobem un antic forn de calç, que normalment eren sempre al peu d'un camí, fins a la Pl. del Collet i d'allà probablement, per Comte Güell, passant a tocar de Can Poal (Can Pou Alt) i seguint lògicament per Anton Gaudí fins a esdevenir el camí de muntanya que encara es conserva (amb les restes d'un altre forn de calç) i endinsar-se per un collet en terme de Sitges on queda esborrat perquè hi ha una pedrera. Certament hi caben altres hipòtesis però aquesta em sembla la més raonable. Només cal seguir aquest itinerari a peu o amb vehicle per intuir que no em dec equivocar gaire. Al llarg de les Costes es ben visible i practicable. Apareix als mapes amb el nom de GR-92 (Gran Recorregut 92) i està marcat amb pintura vermella. Algú podria pensar perquè el camí es complicava tant la vida i no passava pel pla, seguint l'actual Av. Constitució per Bellamar i el Poal: la resposta és òbvia: allà a baix hi havia el mar i segurament, en alguns llocs, el pas tallat.

BARRI: El Poal, a la part baixa, prop de l'Av. Constitució.
INICI: Pg. dels Garrofers.
FINAL: A l'Av. Escolana amb accés per la mateixa Av.
LONGITUD: 100m aprox. Ultim número: 13.
AMPLADA: Calçada: 5m, voreres 1m cada una, total 7m
DIRECCIÓ: E-W.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: 1 pi gran a la banda dels senars.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: Cap a la meitat del carrer surt un passatge en direcció S que travessa el Pg. dels Tarongers i desemboca a l'Av. Constitució a l'alçada de Cal Jaume. Porta el nom de Ramal dels Forns.

ANTICS FORNS (Carrer)

Sobre mateix d'aquest carrer s'hi veu una antiga pedrera de petites dimensions. Fa pensar que de la pedra que n'arrencaven en devien extreure calç. La presència de forns de calç al terme de Castelldefels és nombrosa i ben visible perquè queden en peu les restes d'uns quants.

En aquest carrer, a l'estar tot edificat, no s'hi veu cap vestigi dels forns. Si en queda algun deu estar dins del jardí d'algun xalet, però el més probable és que al construir desapareguessin les restes que hi poguéss haver i que segurament hi havia. El plural fa pensar en més d'un.

La major part d'aquests forns eren de petites dimensions i de caire artesanal. Devien representar un complement a l'agricultura i ramaderia pròpies de la vila en èpoques passades. La calç que se n'extreia sempre ha tingut mercat al ram de la construcció.

BARRI: El Poal, a la part alta, a tocar de Can Pou Alt.
INICI: Av. del Poal, del que és continuació.
FINAL: C. Gómez de la Serna, que el continua.
LONGITUD: 400m aprox. Últim número: 21.
AMPLADA: Calçada: 5m, voreres 1m cada una, total 7m
DIRECCIÓ: En general E-W, amb revolts. Darrer tram N-S.
PENDENT: Primer tram descendent, després puja i torna a baixar.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: A l'inici 6 palmeres, algun pi i diverses atzavares.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: l'existència de grans blocs d'apartaments amb una sola entrada fa que malgrat ser un carrer relativament llarg només tingui 21 números.

Es molt probable que estigui fet a sobre de l'antic Camí Ral de València, que aflora en un revolt i s'enfila muntanya amunt per passar al terme de Sitges en forma de camí de terra tallat al pas de vehicles.

ANTON GAUDÍ (Carrer)

Reus 1852, Barcelona 1926. Arquitecte format a Barcelona, màxim exponent, del corrent anomenat Art Nouveau o Modernisme, que va transcendir i convertir en un estil propi, únic i irreplicable, amb elements neogòtics i d'altres d'una modernitat avançada al seu temps.

Quatre trets diferencials de la seva obra criden en especial l'atenció de l'observador: 1, la gairebé total absència de línies rectes; 2, l'afició a les figures geomètriques i en especial a l'arc catenari (parabòlic); 3, els materials emprats: pedra natural, ceràmica en trencadís, ferro forjat i maó normal; i 4, la integració d'elements escultòrics en l'arquitectura, formant part de la pròpia edificació.

Entre les seves obres cal mencionar el temple de la Sagrada Família, encara en construcció, el Parc Güell, el Palau Güell, la Colònia Güell amb la seva església, el convent de Bellesguard, el Col·legi de les Monges Teresianes, la Casa Vicens, la Casa

Milà, la reforma de Can Batlló, els fanals de la Plaça Reial, els fanals-bancs del Passeig de Gràcia (totes elles de Barcelona), algunes naus industrials, la Casa Botines de León i el Palau Episcopal d'Astorga.

No content amb tot això encara va tenir temps per fer interiorisme: disseny de mobles i làmpares, de portes i finestres, de vitralls i d'altres elements decoratius. També va inventar tècniques i mecanismes per modernitzar o facilitar el treball dels artesans paletes. Famós a Catalunya va ser poc conegut a l'estranger fins acabada la Segona Guerra Mundial, moment en que el seu prestigi s'estengué arreu del món i especialment als Estats Units i al Japó. Com a anècdota curiosa, va projectar un gratacels per a l'illa de Manhattan, a New York, que per diverses raons no es va arribar a construir. L'actual Torre de les Aigües de la plaça de les Glòries de Barcelona en recorda la forma parabòlica, com si volgués retre un homenatge al geni reusenc.

BARRI: Castell i Canyars.
INICI: Pl. Joan XXIII.
FINAL: Av. de l'Havana Vieja. Segueix com a camí en terme de Gavà.
LONGITUD: 550m aprox. Ultim número: 78.
AMPLADA: Calçada: 7m, voreres 3m cada una, total 13m.
DIRECCIÓ: SW-NE. el darrer tram gira a E.
PENDENT: Primer tram ascendent suau, resta pla.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos i algunes cases adosades.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Sí, a totes dues bandes i a tot el llarg.
CIRCULACIÓ: Única ascendent fins a Otero Pedrayo, resta, doble.
COMENTARI: Arribava fins a Otero Pedrayo. Amb la construcció del barri dels Canyars l'han prolongat fins al límit de Gavà. A la confluència amb Lormont hi ha una casa vella en mal estat. Al darrer tram a la banda senars llinda amb la Riera dels Canyars que l'acompanya durant uns 100m.

ANTONIO MACHADO (Carrer) *abans Pablo Martín Alonso*

Sevilla 1875, Cotlliure, 1939. Va estudiar a Madrid, a la Institución Libre de Enseñanza i es va doctorar en Lletres a la facultat d'allà mateix. Després prosseguí estudis amb Bergson a París, a la Sorbona. Va ser catedràtic de llengua francesa a l'institut de Sòria. República de soca rel, durant la guerra es va refugiar primer a València, després a Barcelona i finalment a Cotlliure on poc després va morir

Machado és un dels més grans poetes en llengua espanyola del s.XX. En la seva poesia hom pot detectar la seva recerca de la simplicitat: dir-ho tot amb poques paraules, expressar pensaments i sentiments sense emperifollar-los de retòrica buida però en canvi fent un fort impacte en el lector.

Va publicar "Soledades, galerías y otros poemas", "Campos de Castilla", "Nuevas canciones" y finalment "Poesías comple-

tas", un recull que inclou els seus darrers treballs. També va col·laborar amb el seu germà Manuel en la redacció d'obres de teatre.

Aquests dies en que tresco pels carrers de la nostra vila i de vegades descobreixo camins no assenyalats en el mapa recordo sovint el més conegut dels seus poemes quan diu que "se hace camino al andar", i quan des dels turons albiro la mar i veig alguna vela blanca em ve al cap allò de: "no hay caminos sino estelas en la mar".

A què més podríem aspirar sinó a fer una mica de camí i a deixar, després d'haver passat, una petita d'estela ni que sigui, com totes, de curta durada?

Per cert, la idea de: "se hace camino al andar" és un antic aforisme àrab.

BARRI: Bellamar, a tocar de Montemar.
INICI: Pg. del Parc Forestal.
FINAL: Al jardí del bloc d'apartaments que motiva la seva existència, sense sortida. Només hi passen els veïns del bloc.
LONGITUD: 350m aprox. Ultim número: no hi ha números.
AMPLADA: Calçada: 5m, voreres: no n'hi ha.
DIRECCIÓ: Primer tram W-E, després gira a S i a W.
PENDENT: Primer tram ascendent, després descendent i ascendent altre cop.

EDIFICACIÓ: Matollar a l'esquerra (fondo de Ca l'Aimerich) i bosc a la dreta.
PAVIMENT: Standard, amb vorals de pedra.
ARBRAT: No hi ha arbres de carrer.
CIRCULACIÓ: Doble.

APARTAMENTS (Carretera dels)

Els anys 60 van edificar un bloc d'apartaments al cim del turó anomenat Penya Escorxada. Per arribar-hi van construir aquesta petita carretera que mor allà mateix i que només fan servir els veïns. Un ramal empalmava amb l'Av. de l'Hotel (Hotel Rei Don Jaume) però els propietaris de l'establiment el van tallar amb una tanca d'obra.

Atenció: a l'esquerra de la carretera surt un vell camí de carro que porta directament a la torre Barona. Entrem al terreny de les hipòtesis: si l'antic Camí de València passava pel Pg. de Can Solé, o prop d'ell, per anar a Can Vinyes, és raonable pensar que el ramal que duia els guaites i el seu material a la torre Barona sortís d'aquest camí principal (i gairebé únic). Si hi ha una torre de guaita important hi ha d'haver un camí que hi porti i més si tenim en compte que a la torre hi van posar un canó. Per tant podem pensar que un tram de la Carretera

dels Apartaments segurament està construït seguint aquest vell camí. Després la carretera gira cap a la dreta i tira amunt i el camí cap a l'esquerra i una mica més avall ja que la torre queda per sota, a mitja alçada del turó.

També hi podria haver un camí a la torre des de la plana seguint, per exemple, l'Av. de l'Hotel, però penso que és poc probable: ningú no dóna facilitats a l'enemic. El més segur és que l'accés a la torre fos pel darrera i per dalt.

Aquest camí, perfectament accessible i transitable, que podríem anomenar provisionalment "de la Torre Barona" no està marcat en cap mapa dels que he consultat.

BARRI: Montmar.
INICI: Pg. de Can Solé.
FINAL: Pg. de la Creu.
LONGITUD: 150m aprox. Últim número: 12
AMPLADA: Calçada: 5m, voreres: 1m cada una quan n'hi ha.
 Total 7m.
DIRECCIÓ: SSE-NNW.
PENDENT: Ascendent suau.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard, amb voravies discontinües.

ARBRAT: 1 pi.
CIRCULACIÓ: Doble. Aparcament: a una banda.
COMENTARI: Carrer típic d'urbanització, amb xalets i jardins i a cada xalet un gos concertista.

APEL·LES MESTRES (Passeig)

Barcelona 1854-1936. Escriptor, poeta, músic, dibuixant i pintor. Va estudiar dibuix a Llotja i s'hi va dedicar professionalment fins que una afecció a la vista el va obligar a cercar altres camps d'activitat. Va publicat diversos llibres de poemes, va traduir Heinrich Heine.

Va recollir un gran nombre de cançons, rondalles i llegendes populars que va posar per escrit, essent aquest possiblement el seu llegat més important. Algunes d'aquestes cançons tradicionals les va musicar ell mateix i d'altres les va passar a músics coetanis com ara Enric Granados, Amadeu Vives o Enric Morea perquè fessin o harmonitzessin ells la música.

En ocasions composava la cançó però demanava als altres que fessin l'acompanyament de piano, considerant que estaven més preparats. També va escriure diverses obres de teatre.

El seu estil, així com el seu pensament, era plenament modernista i per tant contraposat al "noucentisme". Es va fer famós entre els seus contemporanis pels seus aforismes i comentaris, alguns dels quals apareixen en els seus llibres, i per la seva erudició pel que fa al folklore català.

Entre les seves obres cal remarcar: "Contes i llegendes del Montseny" (1927) que encara avui és un llibre de referència; "Liliana", "l'Estiuet de Sant Martí", "Mascarada", "Ballades" (per a veu i piano) i "Dotze Madrigals" (per a veu a capella).

Quan es va fer gran es va retirar de les activitats artístiques considerant que el seu temps ja era periclitat i que ell no es podia, o no es volia, adaptar a les noves tendències.

BARRI: Gran Via Mar.
INICI: Av. del Canal Olímpic (abans era la continuació d'un camí rural que venia de més enllà).
FINAL: Av. de la Pineda.
LONGITUD: 600m. Últim número: 68.
AMPLADA: Calçada: 8m, voreres 2m cada una, total 12m
DIRECCIÓ: E-W.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Sí, a totes dues bandes.

CIRCULACIÓ: Única ascendent, sentit cap a l'Av. de la Pineda.

COMENTARI: Prop del final surten dos passatges: en direcció S el Pge. d'Aragó, curt, que arriba al Pg. d'Espanya i en direcció N el Pge. de la Pineda, també curt, que desemboca al Pg. del Pi Tort. A l'inici per la banda senars el carrer llinda amb el lateral del Club de Tennis Gimeno i a la banda parells amb el lateral de The British School of Barcelona.

Aquest carrer forma part del conjunt de carrers del barri que porten noms de ciutats.

ARAGÓ (Carrer)

Territori septentrional de la Península Ibèrica i Comunitat Autònoma del mateix nom situat entre els Pirineus i la Serralada Ibèrica. Entremig hi ha la depressió de l'Ebre amb el riu que travessa de NE a SE. Comprèn tres províncies: Zaragoza, Huesca i Teruel. La ciutat de Zaragoza n'és la capital. Té 47.000 Km² (Catalunya 29.000) i 1.217.514 habitants, dels quals un 64% habiten en zona urbana.

Poblat des del neolític va ser colonitzat pels romans que hi van fundar una ciutat important: Cesar Augusta, avui Zaragoza. Envaïda pels musulmans sense violència, un sector de la població es va refugiar a les valls pirinenques. Carlemany va intentar conquerir-ne la zona nord, com havia fet a Catalunya, però va ser vençut a Roncesvalles i va desistir. Posteriorment van ser els autòctons, aliats amb navarresos i un comte del sud de França, Aureol, establert a Jaca, els que van empen-

dre la reconquesta del territori. El primer rei aragonés va ser Ramiro I. Amb el temps, el regne d'Aragó es va federar amb el comtat de Barcelona en època de Ramon Berenguer IV, casat amb Petronila, filla de Ramiro II i així va seguir fins que Ferran II d'Aragó, el Catòlic, va morir deixant en testament els seus territoris al seu nét Carles I.

Territori històricament agrari, amb grans extensions de cereals, Aragó s'ha industrialitzat intensament en els darrers decennis assolint una posició destacada dins del conjunt del país. A la franja pirinenca s'ha desenvolupat també una intensa activitat turística, sobretot d'esquí, a les valls de Benasque, Cerler, Panticosa, Canfranch, etc.

BARRI: Centre urbà. Presenta 3 trams diferenciats.
INICI: Av. 300 com a continuació del carrer 307.
Trams: *Tram I:* Av. 300 a Pl. de l'Església.
Tram I bis: Dr. Trueta a Pl. Església.
Tram II: Pl. Església a Dr. Barraquer.
Tram III: Dr. Barraquer a Juan de la Cierva.
FINAL: Tallat per la rotonda de la Pl. Colom amb sortida per Juan de la Cierva.
LONGITUD: Total 780m aprox. (deduïda la Pl. Església), últim número: 95.
AMPLADA: *Tram I:* calçada: 10m, voreres 2,5m c/u, total 15 m.
Tram I bis: vianants sense voreres, 15m.
Tram II: vianants sense voreres, 12,5m
Tram III: calçada 8m, vorera senars 1,5m parells 2,5m = 12m
DIRECCIÓ: SW-NE a partir de la Pl. de l'Església gira una mica a E.
PENDENT: Baixada el primer tram, pla la resta.
EDIFICACIÓ: Intensiva, blocs de pisos. Darrer tram parells llinda amb uns jardins amb palmeres i margallons que

arriben a l'Av. Constitució.
PAVIMENT: *Tram I:* standard.
Tram I bis: vianants sense voreres.
Tram II: vianants, sense voreres amb una petita calçada de llambordes al mig per al pas de veïns i serveis.
Tram III: standard
ARBRAT: *Tram I:* a totes dues bandes.
Tram II: una filera gairebé al mig, una mica a banda senars.
Tram III: a totes dues bandes fins al c/. Edison. Resta sense.
CIRCULACIÓ: Única ascendent excepte els trams peatonals.
APARCAMENT: A dos costats allà on no és peatonal.
ENTITATS: Esc. Lluís Vives, lateral Casa de la Vila, torres Folcher i Savall, locals de serveis municipals.
COMENTARI: És un dels carrers principals de la vila, amb molt de comerç.

ARCADI BALAGUER (Carrer)

Burgès barceloní, president del Barça, que va adquirir terres al que avui és el centre del poble a diversos antics propietaris, però sobretot dels fills de Manuel Girona. Balaguer esperava fer negocis immobiliaris. Interessat en el desenvolupament de Castelldefels i volent-hi contribuir va cedir dos terrenys al municipi, un al costat oest de la nova església, perquè hi edificuessin una escola com cal i un altre al davant d'aquest per a fer-hi la nova casa de la vila. Ambdós edificis van trigar però efectivament es van construir allà on Balaguer havia dit. També va construir un pou d'aigua al centre de la Plaça d'Espanya, el va equipar amb

una bomba manual i va rematar l'obra amb una escultura que representava la Caputxeta Roja, escultura que va desaparèixer l'any 1939 amb la instauració del règim militar. Mai més no se n'ha sabut res, però encara avui per a molts castelldefelencs aquella és i serà la Plaça de la Caputxeta. L'actual consistori hi ha tornat a posar una Caputxeta al centre.

El consistori agraït li va dedicar a Arcadi Balaguer aquest carrer als anys 30, abans de la Guerra Civil. Aleshores no era tan llarg ni estava, òbviament, tan edificat.

BARRI: Can Bou.
INICI: Al lateral de l'autovia, a la confluència amb el carrer Santacana.
FINAL: Tallat per l'autopista C32 amb sortida pel carrer de les Canyes.
LONGITUD: 400m aprox. Últim número: 28 però amb moltes més cases, com veurem.
AMPLADA: Calçada: 4,5m, voreres 0,75m cada una, zona d'aparcament: 4m, total 10m.
DIRECCIÓ: Inici SW-NE, va girant cap W i finalment acaba a NNW.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Cases adossades en passatges, blocs d'apartaments

ARENYS (Carrer dels)

Dit dels indrets en que el sòl és format de sorra. Solen ser platges, lleres de rieres, o terrenys guanyats al mar. En el cas que ens ocupa es tracta de la tercera accepció, terrenys que abans eren platja i anteriorment fons arenós del mar.

Es ben sabut que tota la part baixa del terme de Castelldefels està formada per arenys ja que aquesta plataforma s'ha anat guanyant de forma natural al mar per aportació de sorres procedents de territoris situats més al N.

El fet que sigui una sorra tan fina ja és de per si un indicatiu que es tracta de sorra molt "viatjada", sorra que s'ha anat desplaçant i desgastant amb la fricció provocada pel moviment.

Es pot dir que són arenys tots els terrenys situats enllà de la via fèrria i alguns dels situats més ençà (Av. Constitució i zones

i algun xalet.
PAVIMENT: Modern, amb voreres a nivell. Llambordes i a trossos rajoles.
ARBRAT: Sí, a totes dues bandes.
CIRCULACIÓ: Doble, estacionament en bateria al costat dels senars.
COMENTARI: De la banda parells surten 9 passatges amb rengles de cases adossades. Els passatges no tenen noms sinó números del carrer i dins de cada passatge les cases també porten números. Els passatges no tenen sortida per al trànsit però alguns comuniquen per a vianants amb el carrer Màlaga. Aquest carrer forma part del conjunt de carrers del barri que porten noms de topònims.

properes).

Aquest fenomen ha suposat i suposa un encariment de les obres de construcció ja que la inestabilitat del terreny implica uns fonaments fondos i molt sòlids. També va complicar, al seu moment, la construcció de la via fèrria així com de les carreteres, autopistes i ponts.

Els arenys són permeables però, en el nostre cas, com que el nivell freàtic és molt superficial, aviat queden negats i provoquen inundacions d'aigua mansa que solen durar més de l'habitual.

Sembla que l'ajuntament, al posar aquest nom a un carrer que, efectivament, és fet sobre la sorra, ens vulgui recordar on està construïda una bona part de la nostra vila.

BARRI: Can Bou.
INICI: Ocupa l'interior de l'illa formada per Pi Tort, Granada i Tarragona.
LONGITUD: 130m aprox. a partir de Tarragona. Últim número: no n'hi ha.
AMPLADA: 70m aprox. al punt més ample.
DIRECCIÓ: W-E .
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Darreres de cases adossades a una certa distància.
PAVIMENT: Sauló.

ARBRAT: Nombrós: pins, salzes, oliveres i d'altres. Molta gespa
CIRCULACIÓ: No n'hi ha.

COMENTARI: Entrant a mà esquerra hi ha un estany de forma sinusoidal, sense peixos. Al fons a la dreta hi ha una escultura. Els jardins es perllonguen a l'altra banda del c.Tarragona fins al c. Girona, però aquest tram ja no s'anomena Pl. d'Astúries. Hi ha 5 passatges per vianants que comuniquen la plaça amb els carrers del Pi Tort i Granada.

ASTURIES (Plaça)

Territori i Comunitat Autònoma situada al N de la Península Ibèrica ran del Mar Cantàbric, entre Cantàbria i Galícia. Llinada al S amb Castilla-León. Es travessada per dues serralades paral·leles, una litoral i una prelitoral, que sovint sobrepassen els 2000m sobretot als anomenats Picos de Europa. Territori molt plujós i travessat per rius curts però cabalosos com ara el Nalón, el Nàvia, el Narcea i el Sella. Durant segles Astúries ha comptat amb una llengua pròpia, el bable o asturianu, avui en retrocés.

El país estava poblat pels íbers "asturs" que van resistir l'ocupació romana durant un temps. Envaït després pels sueus i pels visigots es va fer fort contra l'ocupació dels àrabs, que no van aconseguir dominar mai el territori. Des de les seves muntanyes els asturians juntament amb altres gots que, venint del sud, s'hi van refugiar, van avançar cap el sud alliberant el

territori de León i la part septentrional de la Meseta castellana. El regne d'Astúries es va convertir en el de León i Astúries va quedar reduït a principat depenent de León. El sistema feudal va empobrir el territori en provocar l'emigració de molts camperols, situació que no es va redreçar fins al s.XVIII en que la mineria del carbó, les drassanes i una incipient metal·lúrgia van aportar una vessant industrial a les activitats tradicionals agrícoles i ramaderes tot i conservant una estructura social arcaica. L'abundància de carbó va propiciar la siderúrgia a gran escala (Ensidesa) i Astúries va viure uns anys de prosperitat i també d'intensa lluita social, sovint violenta, fins que l'escassa qualitat del carbó, la modernització dels processos industrials i l'obertura de fronteres van provocar una forta crisi socioeconòmica de la que encara no s'ha refet del tot.

La capital és Oviedo, ciutat administrativa, i són ciutats importants Gijón i Avilés, centres industrials i comercials.

BARRI: El Poal.
INICI: Av. Poal.
FINAL: Carrer Jacint Verdaguer amb el que conflueix.
LONGITUD: 300m aprox. Ultim número: 21 (teòric).
AMPLADA: Calçada: 5,5m, voreres 1,25m cada una, total 8m.
DIRECCIÓ: E-W amb revolts.
PENDENT: Ascendent excepte el darrer tram que és descendent.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments, alguns en construcció.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: Al costat del #2 neix un passatge peatonal amb escales que arriba fins a Antoni Gaudí i al costat del #11 el travessa un torrent que baixa del Garraf i que va a parar a l'Av. Poal on hi ha l'entrada d'una clavaguera que en recull les aigües.

AUSIAS MARCH (Carrer)

Gandia 1397- València 1459. Poeta valencià de la nissaga dels March. Era fill de Pere March i nebot de Jacme March, el propietari del castell d'Eramprunyà i per tant senyor feudal d'una part de Castelldefels. Pere March havia participat a la conquesta de València amb Jaume I i rebut terres en compensació. Ausias March va participar en campanyes militars al costat d'Alfons I el Magnànim, que el va recompensar amb més terres i privilegis. Senyor feudal típic, va portar una vida dissoluta i llibertina, essent acusat de corrupció de menors i d'altres excessos en més d'una ocasió, acusacions que no van prosperar mercès a la protecció reial. Es va casar amb Isabel Martorell, germana de Joanot Martorell (l'autor de Tirant lo Blanch) que va morir jove i sense fills. Es va tornar a casar però altre cop sense descendència. De fet sí que va tenir fills, però extramatrimonials. Va litigar contra gairebé tots els seus parents i veïns, va fer i rebre desafiaments i finalment va morir al llit, això sí: amb pocs amics

i una legió d'enemics.

La seva obra poètica, de gran qualitat, consta de 128 poemes conservats en 13 manuscrits. En ella canta -curiosament- l'amor ideal, pur, espiritual i serè; la virtut en la dona i la cavallerositat en l'home. La seva obra mestra és el "Cant espiritual" una de les millors poesies mai escrites en llengua catalana. El seu estil arrenca de la poesia medieval trobadoresca i evoluciona al llarg de la seva vida fins a entrar de ple en el Renaixement.

El seu domini de la llengua era excepcional i només comparable al del seu cunyat Joanot Martorell. Així mateix, entre línies es descobreix que era un home molt lúcida i que de vegades sabia jugar amb les paraules de manera que un mateix text pogués tenir dos sentits: l'idealista... i l'altre, o bé el clar i l'obscur, o l'esperançat i el pessimista, com si ell mateix tingués una doble personalitat i aquesta dualitat es manifestés de forma subtil a través de la seva ploma.

BARRI: Can Roca (connexió amb Montmar).
INICI: Av. 301, dalt de tot.
FINAL: c/. Alzina (i en projecte fins a c/. Castanyer, però no està obert).
LONGITUD: 80m aprox. Últim número: 4
AMPLADA: Calçada: 5m, voreres 1,5m cada una, total 8m.
DIRECCIÓ: SW-NE. Els últims metres gira cap el N.
PENDENT: Ascendent la primera meitat i descendent la resta.
EDIFICACIÓ: Xalets.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No. A partir del c/. Petúnia, a la banda parells llinda amb el bosc.
CIRCULACIÓ: Doble.

AVELLANER (Carrer)

Nom científic: *corylus avellana*. Arbre caducifoli de poca alçada (5 a 6m màxim), d'escorça grisenc, fulles grans, rodones i dentades. Les flors apareixen en ple hivern, abans que les fulles, com en l'ametller. Les flors creixen agrupades i la llavor és l'avellana, comestible i de bon sabor.

L'avellaner és un arbre molt resistent i per aquest motiu prolifera en latituds ben diferents i en climes durs, calorosos o freds, sempre que no siguin massa secs. Resisteix bé les glaçades i la neu i per això tant se'n pot trobar tant a la plana com al Pirineu o al Montseny on creix de forma espontània a les valls i fondalades. Curiosament a les illes Balears no n'hi ha. Es reproduïx bé per llavor, per empelt de tascó o rebrot. Hi ha diverses varietats entre les que cal destacar l'avellaner turc, més gran que l'europeu i molt apreciat perquè les seves avellanes són més grosses i molt saboroses.

Aquesta característica i el seu preu assequible planteja problemes als productors locals, concentrats sobretot al camp de

Tarragona, els quals difícilment poden competir i de vegades no troben compradors pel seu producte. De fet l'avellana –com passa amb l'ametlla i altres anomenats fruits secs– no és pròpiament el fruit de l'avellaner sinó la llavor. Es consumeixen fresques o torrades i tenen diverses aplicacions gastronòmiques en torrons, gelats, xocolates, müsli, i també per la fabricació de sabons i cosmètics.

L'avellana té un elevat contingut de lípids o greixos vegetals i per això se sol dir que engreixa. En canvi és la campiona de la fibra vegetal. La segueix en segona posició l'ametlla però l'avellana en té 3 vegades més. Alimenta molt i per aquest motiu sol formar part de la dieta d'esportistes, excursionistes, escaladors, pastors de muntanya, etc. ja que, a més, és petita, de poc pes, i en general es conserva bé. La closca es fa servir com a combustible en forns i calderes perquè crema fàcilment i proporciona una temperatura prou alta. L'inconvenient és que es consumeix ràpidament.

BARRI: Platja, sector del Baixador.
INICI: A la platja.
FINAL: Tallat per la via fèrria amb accés pel Pg. del Ferrocarril.
LONGITUD: 190m aprox. Últim número: 16.
 Té dos trams diferenciats: el primer va de la platja al Pg. Marítim i el segon del Pg. Marítim al Pg. Ferrocarril.
AMPLADA: I tram: calçada 7m, voreres 1,5m cada una, total 10m
 II tram: calçada: 3m, voreres 2m cada una més una zona d'aparcament a la banda dels senars de 2m, total 9m.
DIRECCIÓ: S-N.

PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Blocs d'apartaments i xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: I tram: doble.
 II tram: única descendent.
COMENTARI: A la confluència amb Pg. Marina i Timó forma una placeta amb una rotonda al centre.

AVET (Carrer)

Nom científic: abies alba. Arbre perennifoli de la família de les coníferes pinàcies. Té un tronc dret que pot arribar als 60m d'alçària i una copa de forma cònica. Les branques surten més o menys perpendiculars al tronc. Les fulles, sempre verdes, són linears, d'un verd fosc per sobre i amb dues ratlles blanquinoses al revers.

Arbre propi de climes freds abunda a Europa Central i a Amèrica del Nord. A la Península Ibèrica creix en zones muntanyoses: Pirineu, Montseny, Sierra Nevada, Sistema Ibèric, Guadarrama, etc. essent molt típic dels paisatges de muntanya.

El tronc, recte i llis, se sol utilitzar per la preparació de pals elèctrics o telefònics i la fusta d'avet, en general, en la fabricació de pasta de paper. De la reïna se n'obté l'essència de trementina i també un oli especial.

El seu fruit és la pinya, que és estreta i allargada i la llavor és de les que el vent s'emporta. perquè té una petita ala.
 El fet que mai no perdi la fulla i que resisteixi la neu i les glaçades sense ressentir'se'n ha donat peu a diverses metàfores i llegendes essent la més coneguda la d'origen germànic del "tannenbaum" o arbre sagrat, perquè és fidel i constant i perquè la seva base ofereix protecció al caminant ja que la pluja i la neu difícilment hi arriben, al mateix temps que serveix d'amagatall.

D'aquesta metàfora se n'ha derivat el costum de situar un avet a les cases i als carrers per Nadal, guarnir-lo i posar als seus peus els regals que els membres d'una família intercanvien.

BARRI: El Poal.
INICI: Pg. del Cim.
FINAL: c/. Joan Alcover.
LONGITUD: 180m aprox. Ultim número: 21.
AMPLADA: Calçada: 5,5m, voreres 1,25 cada una, total 8m.
DIRECCIÓ: Comença apuntant a l'W, gira al N i acaba NNE.
PENDENT: Inici descendent, després del revolt ascendent fins el final.
EDIFICACIÓ: Blocs d'apartaments i alguns xalets.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: De la banda senars en surten 3 passatges de vianants, amb escales, que comuniquen amb el carrer Becquer. El tercer té nom: Miguel Delibes.

AZORIN (Carrer)

Pseudònim de José Martínez Ruiz (Monòver 1873, Madrid 1967). Escriptor valencià. Va estudiar Dret a València i al mateix temps es va iniciar amb les lletres. L'any 1896 es va establir a Madrid on va esdevenir una de les primeres figures de l'anomenada Generació del 98. Es va obrir camí com a periodista a diaris de caire republicà com ara El País.

En alguns moments va flirtejar amb l'anarquisme però tot seguit es va fer enrere, va optar per la monarquia i va passar a l'ABC. Va ser 5 vegades diputat a Corts, cronista parlamentari, sotsecretari d'Instrucció Pública (avui Educació) i membre de la Real Academia.

La seva obra reflecteix la melangia per un poble en decadència, la idealització de l'ànima castellana dins d'una Espanya ideal centrada en una Castella imperial, i en l'obra dels clàssics cas-

tellans, que glossava i comentava sovint. L'any 1936 es va exiliar però el 1939 va tornar.

Entre les seves obres cal mencionar entre d'altres: *La ruta de don Quijote*, *Lecturas españolas*, *Castilla*, *Clásicos y modernos*. Posteriorment es va dedicar també al teatre amb: *Lo invisible*, *La guerrilla*, *Madrid*, etc.

**CARRERS, PLACES
I CAMINS DE
CASTELLDEFELS**

B

BARRI: Platja.
INICI: A la mateixa platja.
FINAL: Av. de Castelldefels (lateral de l'Autovia). Físicament segueix a l'altra banda, mitjançant un pas subterrani de vianants, però amb el nom canviat per Av. del Mar. 350m aprox. Ultim número: 49.
LONGITUD:
AMPLADA: Tram I: inici fins a Marina carrer de vianants, 10m sense voreres.
 Tram II: de Marina al final, calçada 7m, voreres 1,5 cada una, total 10m.
DIRECCIÓ: Inici: SSE-NNW. A l'alçada de Garbí gira una mica més a W.

BANYS (Avinguda dels)

El probable origen del nom és degut a que aquest carrer era, anys enrere i abans que fessin l'autovia, el camí més avinent, per no dir l'únic, que permetia anar des de la carretera de Calafell (avui Av. Constitució) fins a la platja amb vehicle, travessant la via per un pas a nivell que existia des del s.XIX i que va durar fins que van fer l'autopista C32.

Pel que fa als banyes, diuen que els banyes de mar es van posar de moda a principis del s.XX essent els anglesos els primers que els van practicar i recomanar com a activitat de lleure, esportiva, higiènica i saludable, acompanyats dels banyes de sol i de la conseqüent morenor de la pell. Aviat els vàrem copiar i a la platja de Castelldefels van proliferar primer les casetes de fusta de colors vistosos on els banyistes es podien canviar de forma discreta i deixar la roba tancada amb clau, allò tan antic de nedar i guardar la roba. Posteriorment, l'any 1928, van construir

PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Blocs d'apartaments, hotels, restaurants, bars i altres establiments.
PAVIMENT: De rajoles fins a Marina, standard la resta.
ARBRAT: Sí a banda senars de la Pl. del Mar fins a Marina.
CIRCULACIÓ: De vianants fins a Marina, única descendent la resta.
COMENTARI: carrer molt comercial especialment pel que fa a l'hostaleria. Les terrasses de bars, restaurants i pizzeries n'ocupen la meitat. Es el rovell de l'ou de la marxeta i de les copes. També és el punt més cosmopolita de la vila, on s'hi poden veure rètols en moltes llengües, fins i tot en rus.

les instal·lacions dels "Baños Castelldefels" o "Bañosca".

Però si ens sentissin els nens i joves que en èpoques anteriors vivien a la platja o no gaire lluny d'ella ens mirarien amb un somriure una mica despectiu perquè entre la mainada i el jovent el costum de banyar-se al mar és tan vell que segurament és prehistòric. Sabem, per exemple, que els grecs del temps d'Alexandre el Gran (s.III aC) ja ho feien. El que no sabem és quan van començar a fer-ho. Diuen també que Juli César era un gran nedador.

A les fotos antigues crida l'atenció la mena de banyadors que feia servir la gent a principis del s.XX, sobretot elles. Aquí sí que es pot dir que la societat ha evolucionat una mica.

BARRI: Marisol.
INICI: Pi Tort.
FINAL: Tallat pel FC amb sortida pel Pg. del Ferrocarril.
LONGITUD: 620m aprox. Ultim número: 27.
AMPLADA: Calçada: 7m, vorera senars 3m, marge per aparcament en bateria a banda parells: 3m (sense vorera), total 13m.
DIRECCIÓ: S-N
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: A banda senars: blocs d'apartaments i algun xalet, a banda parells: camps i campus.

BARCELONA (Carrer)

Bàrkeno pels íbers, Barcino pels romans, Barçalona pels barçalonins, Bagrcelon per en Samaranch, Can Fanga per molta gent de poble i Downtown pels anglesos que viuen a Castelldefels. Ja veieu que per noms no queda. Es tracta d'un poble gran i força quadriculat que té una forta dependència de Castelldefels perquè els caps de setmana, sobretot a l'estiu, milers dels seus habitants inunden la nostra vila i la nostra platja. Als nadius de Barcelona els agrada l'arrò amb cuní i la sangria i per això hem hagut de posar uns quants restaurants ja que, pel que sembla, porten bona gana. Si també porten euros i els deixen aquí, benvinguts siguin.

Barcelona va créixer en època romana a l'entorn d'un poblet íber i va tenir, de bon principi, port de mar. L'aeroport és més tardà. Els gots van substituir els romans i van ampliar la ciutat però no gaire. Els àrabs van enviar els gots al Pirineu i s'hi

PAVIMENT: Standard, sense voravia a la banda parells.
ARBRAT: Sí a banda senars. A la banda parells abunden els canyars.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: El carrer llinda a la banda parells amb els darrers camps agrícoles que queden a Castelldefels. Una mica més enllà hi ha la UPC, amb accés de vianants per la prolongació del carrer d'A Corunha. A més d'aquest accés urbanitzat, a la banda parells trobem el camí del Molinot, el de la Corredora Mestra i la pròpia Corredora, que travessa per sota del carrer.

van quedar a viure, a Barcelona, però no els va fer gaire profit perquè tot seguit va venir Charlemagne i els va empènyer a aquesta banda del Llobregat. A partir d'aquell moment Barcelona va ser un comtat franc. Amb el temps el comtat es va fer fort perquè els barcelonins tenien fama de gent treballadora i molt comerciant. Barcelona va acabar dominant tot Catalunya més les Illes, el regne de València, amb un peu a Sicília i un altre a Sardenya. Després es va federar amb el Regne d'Aragó i finalment, per herència, va acabar en mans de Carles I, aquell del brandy. Després de moltes vicissituds va acabar muntant uns Jocs Olímpics i fins i tot un Forum de les Cultures.

Ara Barcelona és tan plena de gent que ja no hi caben i per això molts d'ells vénen a viure als Canyars i diuen que s'hi està tan bé.

BARRI: El Rourell.
INICI: Av. del Canal a l'alçada del Camí Ral de València.
FINAL: Av. del Canal a l'alçada del Pg. del Ferrocarril.
DIMENSIONS: Forma elíptica, eix longitudinal: 200m aprox. transversal: 110m aprox. Últim número: no n'hi ha.
DIRECCIÓ: SSE-NNW si prenem l'eix longitudinal.
PENDENT: Ascendent suau.
EDIFICACIÓ: A la plaça no n'hi ha, però tenim un centre comercial a pocs metres.
PAVIMENT: Vies de circulació standard, resta de terra amb herba i

un estany al centre.

ARBRAT: Sí, amb espècies diverses: àlbers, pins, i molta gespa.
CIRCULACIÓ: En rotonda. No s'hi aparca.
COMENTARI: Al centre hi ha una notable depressió coberta de gespa i al fons hi tenim un llac d'aigües pluvials. Es un lloc força atractiu i constitueix una entrada espectacular al centre urbà pels que vénen per l'autopista C32 o els que pugen per l'Av. del Canal.

BARONA (Plaça de la)

Curiosament es coneixia amb aquest sobrenom una senyora que no ho era de baronessa. Es tracta de na Maria Vidal (muller i després vídua de Pere Pérez Moreno), copropietària al s.XVIII per meitat del castell d'Eramprunyà i per tant del de Castelldefels. L'altra meitat era de na Caietana de Copons. Maria Vidal era una burgesa barcelonina amb empena i ganes. Va fer redactar les primeres ordenances municipals completes de la vila, que encara avui són motiu d'admiració pels que les estudien. Va plantar milers de ceps, traient així profit dels vessants de la muntanya que fins aleshores havien estat erms. Les vinyes ja no hi són però encara podem veure els murs de pedra seca que els feien de suport. Va revitalitzar un projecte per explotar agrícolament les Marines, fins aleshores uns aiguamolls infectes. Dins del projecte hi anava la Corredora Mestra, que havia de drenar i higienitzar la zona, així com el pont de pedra que la travessa (Rbla.Marisol entre la Pineda i Barcelona) així com

també les valls secundàries que hi desemboquen.

Tot plegat va representar una gran millora pel terme i molta feina pels seus habitants, donant lloc a una època de prosperitat socioeconòmica.

No és doncs estrany que la gent de Castelldefels l'apreciés i posés, no el seu nom sinó el sobrenom amb que l'havien rebatejat, a diversos indrets del terme: la torre de la Guàrdia (molt anterior) va passar a dir-se Torre de la Barona i el camí que anava de l'interior a la platja per la banda de Gavà, el camí de la Barona, segurament perquè el va obrir ella.

L'Ajuntament ha volgut retre homenatge a una senyora tan intel·ligent com treballadora posant el seu sobrenom a aquesta plaça que és, ara com ara, la més gran de Castelldefels i que es relaciona amb el camí de la Barona, que seguia aproximadament el traçat de l'actual Av. del Canal.

BARRI: Platja, sector del Baixador.
INICI: Pg. Marítim.
FINAL: Tallat pel FC amb sortida per Pg. Ferrocarril, que queda també tallat en aquest punt, fent un colze.
LONGITUD: 200m aprox. Ultim número: 29.
AMPLADA: Calçada: 3m, voreres 2,5m cada una, més zona d'aparcament en línia de 2m, total 10m.
DIRECCIÓ: SSE-NNW.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Blocs d'apartaments i xalets.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí a la banda senars. A la banda parells hi ha 2 pins.
CIRCULACIÓ: Única ascendent, l'aparcament és a la banda parells.
COMENTARI: Una mica abans d'arribar al Pg. del Ferrocarril travessa la carretera C31 (abans 246) per sota mitjançant un pont. Al #14 hi ha un edifici singular. Es un xalet d'estil discutible però sens dubte curiós i diferent.

BARQUES (Carrer de les)

Aquest carrer està en una zona on abunden els noms de caire mariner: ones, navegants, timó, masteler, remers, estrella de mar... i barques.

No cal dir que en aquell indret de la platja abans hi havia barques de pescadors. L'Ajuntament va voler recordar-les posant el seu nom a un carrer. Ben fet perquè ara ja no en queda cap de barca i només roman el seu record.

Les barques que hi havia a Castelldefels, segons la informació que he pogut aplegar, eren de dos tipus: llaguts les més grans, i gussis les més petites. El llagut era la barca típica de pesca de la costa mediterrània: amb un pal central inclinat a proa i vela llatina (modernament substituïda per un motor) i era la més freqüent. En d'altres indrets encara se'n veuen i molt sovint estan representades en quadres d'ambient mariner o "marines".

El gussi era més petit i sovint actuava com a embarcació auxiliar portant fanals de petroli que, de nit, atreïen el peix cap a la xarxa que llançava el llagut.

Llagut és una expressió àrab que significa "fusta". Val a dir que no és del tot exacte que no quedin barques a Castelldefels. A escassa distància d'aquest carrer hi ha un club nàutic on hi podem veure embarcacions de moltes menes.

BARRI: El Poal.
INICI: Av. Poal, com a continuació de Pío Baroja.
FINAL: Joan Maragall a la confluència amb un dels dos carrers 5 que hi ha a Castelldefels.
LONGITUD: 590m aprox. Últim número: 44.
AMPLADA: Tram I: calçada 11m, vorera senars 1,5m, parells 3,5 = 16m
 Tram II: calçada 6m, voreres 1,5m cada una, total 9m.
DIRECCIÓ: Inici W-E, gira a S, gira a N, gira a W, gira a NNE i acaba NNE.
PENDENT: Inici ascendent fort, final descendent.

BECQUER (Carrer de)

Pseudònim de Gustavo Adolfo Domínguez Bastida. Sevilla 1836, Madrid 1870. Becquer era el cognom germànic d'un avantpassat del seu pare. L'any 1854 es va traslladar a Madrid on va exercir de funcionari i de periodista. Va viatjar per tot el país per preparar el seu llibre "Historia de los templos de España".

Però la fama li va arribar de la mà de la poesia romàntica. Les seves "Rimas" van assolir una immensa popularitat, que en part encara es manté. Va reaccionar contra la línia grandiloquent i va construir, ben al contrari, estrofes curtes, senzilles, però molt inspirades, cosa que sens dubte va facilitar en gran mesura la comprensió i difusió dels seus poemes. En reproduiré només un i ben curtet. Diu així:

*Hoy la he visto,
 la he visto y me ha mirado.
 Hoy creo en Dios.*

EDIFICACIÓ: Blocs d'apartaments i xalets.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: Carrer aventurer amb molts revolts, un cop passat Pérez Galdós travessa una antiga pedrera –avui zona verda– amb baranes a banda i banda, s'enfila fins al Pg. del Cim, formant tot seguit una placeta a la banda senars amb una gran vista panoràmica, i finalment baixa fins a trobar Joan Maragall.

Forma part del conjunt de carrers d'aquella zona que porten noms d'escriptors o poetes.

Es poden dir més coses amb menys paraules?

De la seva obra en prosa destaca el llibre *Leyendas* que és un recull de tradicions populars, sovint fantàstiques.

Malauradament va morir massa aviat, als 34 anys, víctima de la tuberculosi, una malaltia que al s.XIX feia estralls sobretot entre les persones joves.

BARRI: Bellamar.
INICI: Av. Constitució, entre el Pg. del Brollador i Eucaliptus.
FINAL: Tallat per la muntanya amb accés pel Pg. Panoràmic.
LONGITUD: 950m aprox. Ultim número: 96.
AMPLADA: Calçada: 7m, voreres 2m cada una, total 11m.
DIRECCIÓ: SSE-NNW. A l'alçada del Pg. de l'Olivera gira una mica a N i a la confluència amb Angel Guimerà una mica més.
PENDENT: Primer pla i després ascendent.
EDIFICACIÓ: Blocs d'apartaments i xalets. A partir del Pg. del Collet dóna al bosc a banda i banda.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí encara que no sempre, amb espècies diverses: pins, xiprers, baladres i alguna alzina.
CIRCULACIÓ: Doble. No s'hi aparca perquè té molt tràfic i passen busos.

COMENTARI: És la via principal del barri de Bellamar. Prop de l'inici, a la banda senars, hi ha un passatge de vianants que comunica amb una placeta i amb el carrer dels Eucaliptus. A la banda parells i més amunt hi ha un altre passatge amb escales que comunica amb la confluència entre Pg. de Can Vinyes i Pg. Bellavista.

BELLAMAR (Avinguda)

Nom no gaire original (es repeteix a d'altres municipis costers) que els promotors de l'urbanització li van donar, al·ludint segurament a la vista sobre el mar que gaudeixen alguns carrers, sobretot els de la part més elevada. Justament el carrer que ens ocupa no en té gaire, de vista.

Originàriament aquestes terres pertanyien a Can Vinyes. La part baixa, plana, eren conreus i als vessants de la muntanya s'hi feien garrofers, oliveres i també, no cal dir-ho, vinyes.

A l'extrem superior allà on el carrer queda tallat pel massís del Garraf hi ha les restes d'un forn de calç, un dels diversos que encara avui podem trobar escampats pel terme de Castelldefels.

BARRI: Montmar - Bellamar.
INICI: c/.309 com a camí, avui pavimentat amb formigó.
FINAL: A la confluència amb el PG de Can Vinyes (Bellamar).
LONGITUD: 1600m aprox. Ultim número: 180.
AMPLADA: Variable, de 2,5m sense voreres a 8m la major part (6+1+1).
DIRECCIÓ: E-W com a orientació general, però amb molts revolts. Final S.
PENDENT: Ascendent, descendent, ascendent, etc. final descendent fort. .
EDIFICACIÓ: Tram I: 1 xalet.
 Tram II: pista estreta de muntanya envoltada de bosc.
 Tram III: xalets a banda i banda.
 Tram IV: xalets a banda parells i bosc a banda senars.
 Tram V: xalets a banda i banda.

BELLAVISTA (Passeig)

Com que puja a la muntanya i en part discorre en cornisa, el nom és obvi: la vista és realment bella.
 Segons nombrosos indicis bona part d'aquest camí-carrer és fet sobre el Camí Ral de València.

El seu traçat sinuós, el fet que una part d'ell sigui realment un camí, encara que avui estigui formigonat (jo l'he conegut de terra), que vingui de la plana (pel Pg. de la Ribera, un altre camí sinuós), que d'ell surtin altres camins (Can Aimerich, Antic de Can Vinyes, el que passant pel Coll de Sta Maria porta al Pla de les Basses i el de la Torre Barona) i que vagi a parar, encara que amb un altre nom, a Can Vinyes, fa pensar que té tots els

PAVIMENT: Tram VI: xalets a banda i banda.
 Tram I: camí actualment formigonat (abans de terra).
 Resta standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Carrer aventurer: neix com un camí estret, s'enfila per la muntanya i esdevé un carrer normal d'urbanització, després té cases a la banda parells però ni vorera ni cases a la banda senars sinó que dóna al fons de Cal Aimerich. Travessa la Pl. de Bellavista i baixa per Bellamar fins que canvia de nom. A l'alçada del carrer 308 neix l'antic camí de Cal Aimerich, avui intransitable per la vegetació. Més endavant neix el Ramal de Bellavista que discorre uns 200m i acaba perdent-se entre la vegetació. D'aquest ramal ja n'hem parlat com a final de l'Antic Camí de Can Vinyes. Davant per davant surt el camí del Coll de Sta. Maria, continuació de l'anterior.

números per coincidir amb l'antic camí de la costa.

Tot el tram que dóna al Fons de Cal Aimerich i el seu entorn va estar declarat ja fa anys zona verda. Es per això que només hi ha xalets a la banda dels parells i que la dels senars sigui un bosc gairebé impenetrable d'alzines, pins, margallons, ginesteres i fenassa.

En aquest bosc s'hi poden veure les runes del que va ser Cal Aimerich, avui només unes quantes parets envoltades de brolla, poc accessibles.

BARRI: Montmar.
SITUACIÓ: A la confluència del Pg. Bellavista amb els passeigs de la Salut, de Can Solé, de la Creu i Panoràmic.
DIMENSIONS: Uns 50m de diàmetre màxim.
PENDENT: Inclínada amb vessant cap el S.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Al centre hi ha una rotonda amb pins adults i gespa.

CIRCULACIÓ: En rotonda.

COMENTARI: El Pg. de Bellavista creua la plaça i continua per l'altre costat.

BELLAVISTA (Plaça)

Es evident que la plaça porta aquest nom perquè la travessa el Pg. de Bellavista, que sí que pot presumir de tenir bella vista. Però la plaça, envoltada de cases i de bosc allà on no hi ha construccions no solament no té vista sinó que és més aviat ombrívola.

La plaça forma una rotonda "avant la lettre" perquè ja hi era quan encara no es parlava d'aquest tipus d'encreuament i el desconeixement o la poca cura d'alguns conductors provocava ensurts i multes: alguns en lloc de donar la volta a la plaça tiraven al dret circulant per l'esquerra i creant situacions de risc. Algun desaprofiteu encara ho fa ara malgrat els senyals.

Entre Bellavista i Can Solé surt un passatge de vianants que porta al bosc i una mica més endavant s'hi poden veure les restes d'una antiga gran bassa construïda a la manera de presa

sobre el torrent de Can Aimerich. Aquella bassa retenia les aigües pluvials i les aprofitaven per regar les terres de més avall.

Es una petita obra d'enginyeria rural que es pot veure en d'altres indrets del Garraf com, per exemple a Vallgrassa, masia situada a la riba del torrent del mateix nom, prop de la Plana Novella. Si sortint de Vallgrassa tirem torrent amunt (atenció a les serps) trobarem un petit embassament emparentat amb aquest.

BARRI: Centre.

INICI: Av. Primer de Maig, a tocar de la Pl. Església.

FINAL: A la confluència de Dr. Marañón amb Isaac Peral. Dr. Marañón n'és la continuació, fent un cert angle.

LONGITUD: 380m aprox. Ultim número: 52

AMPLADA: Calçada 7m, vorera parells: 1,5m més una zona d'aparcament en línia de 1,5m; vorera senars variable. Total uns 13m.

DIRECCIÓ: SW-NE

PENDENT: Pla fins a Thomas Edison, ascendent fins a Isaac Peral.

EDIFICACIÓ: Vorera senars: blocs de pisos, lateral del club de tennis, escola d'idiomes, Can Roca de Baix, Sala Margarida Xirgu, Ràdio Castelldefels, Can Ballester, també dit La Goma, ara Casal de Cultura (amb la seva entrada subterrània) i muntanya escarpada fins al final.

PAVIMENT: Vorera parells: blocs de pisos. Standard.

BISBE URQUINAONA (Carrer del)

José Maria Urquinaona: Cádiz 04/09/1813, Barcelona 31/03/1883. Ordenat sacerdot l'any 1837 va ser promogut bisbe de Canàries l'any 1868 (Diòcesi de San Cristobal de la Laguna) i de Barcelona l'any 1878.

Es veu que era home d'iniciativa i d'empenta perquè va impulsar moltes activitats, sobretot de caire benèfic, cosa que el va

ARBRAT: Sí, a dues bandes.
A la banda dels senars on el carrer llinda amb la muntanya hi ha un mur de pedra i el vessant tot cobert d'heura i de vegetació diversa.

CIRCULACIÓ: Doble, s'aparca a la banda parells a la zona reservada.

COMENTARI: la vorera de la banda senar és molt variable: primer tram ampla i amb jardinetes, tram del tennis estreta, davant l'escola d'idiomes fa una placeta, etc. A partir de la rampa de la Pl. de la Cultura és de llambordes roges i de 3m.

Carrer molt característic de la vila amb nombroses institucions i un tràfic dens, busos inclosos, perquè enllaça el centre amb els barris del Castell, Vista Alegre i els Canyars. L'any 1980 encara era un camí de terra.

fer molt popular entre la població.

Un cop mort a Barcelona li van dedicar una plaça important, a la Laguna un carrer important, a Cádiz un carrer digne i a Castelldefels un camí polsegós i deshabitat que, amb el temps, ves per on, ha esdevingut una de les vies principals de la vila.

BARRI: del Castell, marcant el límit amb el de Vista Alegre.
INICI: Pl. Joan XXIII a la confluència amb Torras i Bages.
FINAL: Tallat al sector anomenat "Pou dels Quirante" amb sortida per Lola Anglada (banda senars) i Cibeles (banda parells).
LONGITUD: 600m aprox. Ultim número: indeterminat.
AMPLADA: Calçada 6m, vorera senars 5m, vorera parells 4m més zona d'aparcament en bateria diagonal de 3m. Total 18m.
DIRECCIÓ: SE-NW, a partir de Maria Aurèlia Capmany gira a N.
PENDENT: Ascendent suau.
EDIFICACIÓ: Vorera senars: placeta ajardinada, blocs de Can Vinader, lateral del Club de Futbol Vista Alegre, Polisportiu de Vista Alegre i terreny sense edificar, amb bosc, fins al final. Vorera parells: plaça ajardi-

nada, lateral de l'Escola Bressol Municipal i zona ajardinada fins al final.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Sí, a dues bandes.

CIRCULACIÓ: Única ascendent, s'aparca a la banda senars en línia i a la banda parells en bateria diagonal, excepte els dimecres.

COMENTARI: Carrer de construcció relativament recent que segueix la vall de Can Vinader, antigues vinyes i horts. La zona ajardinada de la banda parells correspon als darreres de les cases adosades del carrer Agustina d'Aragó. Els dimecres hi planten bona part del mercat setmanal, el qual s'embrancha també per Maria Aurèlia Capmany. Duen que aquest mercat és el tercer en importància de Catalunya, després dels de Tarragona i Badalona. Jo no ho sé, però per si de cas fos cert, ho deixo dit.

BLAS INFANTE (Rambla de)

Casares (Málaga) 05/07/1885, afusellat sense judici l'11/08/1936. Notari, jurista, polític i escriptor.

Va estudiar el batxillerat a Archidona i Dret a Sevilla. Va guanyar les oposicions a notaria amb 24 anys. Molt sensible a les injustes i miserables condicions de vida dels jornaleros del camp es va dedicar a la política a temps parcial, defensant els drets dels treballadors en front dels grans terratinents i promovent la consciència territorial andalusa, a cavall entre el nacionalisme (expressió que no li agradava) i el regionalisme (que tampoc). Va escriure, entre d'altres, "El ideal andaluz" i "El estado libre de Andalucía". Adscrit als ideals georgistes (la terra, espai públic; impost únic) va treballar intensament en la seva difusió. Són fa-

moses algunes de les seves frases: *La terra més fèrtil d'Espanya està tancada al treball. Els toros s'engreixen a les terres que es neguen als humans. Ha arribat l'hora que l'home s'emancipi del jou de l'home.* Va formar part de la comissió que va estudiar la reforma agrària -durant la II República- i de la que va redactar el primer Estatut d'Autonomia d'Andalusia. Propugnava l'ocupació dels latifundis vist que el cost d'expropiar-los era tan elevat que ho feia inviable. No cal dir que queia malament als rics propietaris i a les dretes en general. Ben al principi de la Guerra Civil un capità falangista amb un escamot de soldats el van treure de casa seva i ja no hi va tornar.

BARRI: Can Roca, sector E de nova construcció.
INICI: Carrer de Can Roca a la rotonda amb Primer de Maig.
FINAL: Carrer del Montseny, havent travessat el carrer del Julivert.
LONGITUD: 180m aprox. Ultim número: no hi ha números.
AMPLADA: 4m dels quals 1,20 corresponen a les escales.
DIRECCIÓ: SE-NW.
PENDENT: Ascendent fort salvat amb escales i replans.
EDIFICACIÓ: Banda esquerra: laterals de xalets.
 Banda dreta: bosc.
PAVIMENT: Ciment, graons prefabricats i zona ajardinada.
ARBRAT: No, plantes de jardí i plantes silvestres.
CIRCULACIÓ: Vianants.
COMENTARI: És freqüent a Castelltdefels i en zones de muntanya la presència de passatges de vianants amb escales que uneixen carrers que recorren paral·lels a nivells diferents. Pertany al conjunt de vials de Can Roca que porten noms d'arbres.

BOIX (Passatge del)

Nom científic: *buxus sempervivens*. Petit arbre d'uns 5m d'alçada de fulles petites, ovalades, coriàcies, d'un verd mat a l'estiu i tirant a rogenques a l'hivern. Fa flors blanquinoses i perfumades i fruit en càpsula, no comestible. Espècie típica de la mediterrània, creix espontàniament en llocs secs de mitja muntanya i per cultiu arreu on les condicions climatològiques no siguin extremes.

Molt apreciat per la seva fusta que és dura, densa, homogènia i de color groguenc. Té múltiples aplicacions, tals com: gravats (xilografia), instruments musicals de vent, peces d'escacs, regles de dibuix, escaires, plantilles i altres utilitats de precisió, llançadores per a telers, etc.

L'arbre en si s'utilitza sovint en jardineria perquè admet la poda decorativa en formes geomètriques sense que el seu

fullam, que és força compacte, en surti perjudicat, de manera que se'l veu sovint en parterres de parcs i jardins, sobretot a França (Versailles, Fontainebleau, castells, parcs públics, etc.)

Es planta tòxica perquè conté alcaloides. Hi ha una variant balearica, andalusa i també marroquina que és més gran. El boix grèvol és en realitat el grèvol, el boix marí és el galzeran. Són espècies diferents encara que el nom popular generi una certa confusió.

Hi ha un poble, una cala, un coll de muntanyes i un castell (enrunat) que porten aquest nom. També és cognom de persona, com sol succeir amb altres arbres (pi, om, alzina, roure, freixe, castanyer, ametller, etc.)

BARRI: Montmar.
INICI: Pg. de la Ribera.
FINAL: A la confluència del Pg. Miramar amb 329 i 345.
LONGITUD: 800m aprox. Ultim número: 97.
AMPLADA: Calçada 6m, cada vorera 2m, total 10m.
DIRECCIÓ: SE-NW, amb dues virades, a W i a N, respectivament.
PENDENT: Ascendent fort, després suau i el darrer tram s'empina.
EDIFICACIÓ: Xalets. Queda algun solar, pocs, en forma de bosc.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: A la part més alta hi ha alguns pins i al final una morera.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: És un dels pocs carrers de Montemar que tenen nom en lloc de número.
 Uneix la plana, a l'alçada de Can Ferret, amb la muntanya.

BOSC (Passeig del)

El motiu del nom es fa evident si recorrem el carrer, sobretot en la seva part més alta, a partir de l'Av. Diagonal: als jardins dels xalets hi abunden els pins, de manera que es pot parlar d'una pineda urbanitzada.

Pel que fa al nom en sí, és ben sabut que consisteix en un conjunt més o menys gran d'arbres, que poden ser tots de la mateixa espècie o d'espècies diferents barrejades.

Quan els arbres són de la mateixa espècie sol rebre noms específics tals com pineda, fageda, castanyeda, alzar, roureda o avetosa. Les plantacions d'arbres fruiters no reben el nom de bosc, que es reserva als arbres de caire silvestre, encara que de vegades hagin estat plantats per l'home.

A la mediterrània abunden els boscos de pins i d'alzines, sovint barrejats. L'abandó de terres de conreu i d'antigues vinyes ha propiciat el creixement espontani del bosc, que a Catalunya ocupa un 10% de la superfície.

Per contra, els incendis forestals en retallen cada any una porció variable.

Antigament el bosc era molt preuat com a font de recursos: fusta, llenya, carbó vegetal, caceria, etc. En l'actualitat el seu valor ha minvat considerablement fins el punt que molts boscos es veuen abandonats ja que l'explotació comercial no compensa el cost.

Fins i tot així el bosc ofereix un bon servei ecològic: fixa la terra evitant la seva erosió pluvial, genera i conserva humitat, afavorint l'aparició de pluges, atempera la calor a l'estiu i les glaçades a l'hivern, genera oxigen i a canvi absorbeix CO₂, de manera que, en conjunt, és un tresor valuós.

Un altre alicient del bosc, a part del paisatgístic i ecològic, és el de permetre la proliferació de bolets, alguns dels quals són molt apreciats.

BARRI: Montmar.
SITUACIÓ: Al Pg. Circumvalació a la confluència amb Ficus, Oleandre i 316.
DIMENSIONS: De forma irregular, com una L jacent, fa uns 60 x 60m aprox.
PENDENT: Ascendent suau.
EDIFICACIÓ: Xalets. N'hi ha dos que porten numeració de la plaça.

PAVIMENT: De terra, terreny natural.
ARBRAT: Pins, tamarius i vegetació diversa. No hi ha gespa.
CIRCULACIÓ: Per Circumvalació i els altres carrers.
COMENTARI: Malgrat la coincidència de noms amb el Pg. del Bosc plaça i passeig no solament no són adjacents sinó que el passeig del mateix nom passa a una distància considerable.

BOSC (Plaça del)

L'origen del nom és prou evident si s'observa l'entorn: es tracta d'un indret boscos, tranquil i de notable bellesa. Pel que fa al bosc, diuen els que hi entenen que és una comunitat d'organismes independents que se solen organitzar d'una manera més o menys estratificada, amb estrats arboris, estrats arbustius, un estrat herbari o de tapís i encara un estrat muscínic (boletaire). Completen el bosc les espècies animals que hi tenen el seu habitat i que d'alguna manera es correlacionen amb els estrats indicats: ocells als arbres i arbustos, mamífers al sol i al subsol, rèptils i insectes una mica per tot arreu. Quan el bosc és de pins també hi sol haver –i en aquest cas n'hi ha-esquirols per les branques. Abans de la intervenció humana els boscos cobrien la major part de la superfície terrestre fèrtil. En terrenys intermedis entre el bosc i el desert hi havia la praderia, la sabana, la màquia i l'estepa, per aquest ordre. La intervenció humana ha transformat notablement aquest aspecte original talant boscos per aconseguir terra de conreu (artigar), per construir camins, cases i poblacions, per aprofitar la fusta, etc. Els incendis delmen el bosc però en canvi l'abandó de terres

de conreu li facilita l'expansió. El bosc que conserva la fulla tot l'any s'anomena perennifoli i el que la perd a la tardor caducifoli o decidu. La majoria dels boscos europeus són de coníferes i per tant perennifolis.

Un bosc especial és l'anomenat de ribera que es fa a les vores dels rius i llacs allà on el nivell freàtic és proper a la superfície. Està format per àlbers, trèmols, pollancres, verns, salzes i altres espècies semblants. En el cas dels corrents d'aigua sol ésser lineal i en zones lacustres perimetral. Un cas especial són els manglars, que creixen dins de l'aigua somera. Avui la majoria dels països protegeixen la seva riquesa forestal mitjançant lleis i regulacions, que no sempre són ateses perquè al primer món la febre immobiliària no minva mentre que al tercer la que mana és l'avidesa de sòl agrícola per ampliar les collites. De vegades, a un i altre món, són les obres públiques les que malmeten, si més no en part, els boscos. I és que segurament no es pot tenir tot: volem carreteres i que no toquin els arbres i això és un pèl difícil.

BARRI: Les Botigues (a tocar de Can Bou).
INICI: Lateral N de l'autovia C31 o Av. de Castelldefels.
FINAL: Tallat per la línia de FC amb accés pel Pg. del Ferro-carril.
LONGITUD: 260m aprox. Darrer número: 30
AMPLADA: Calçada 6m, cada vorera 2m, total 10m.
DIRECCIÓ: Primer tram S-N, al travessar el Pi Tort gira a NW.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i alguns blocs d'apartaments.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No. Sovint sobresurten els arbres dels jardins particulars.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: No hi queda cap botiga. Ara en parlarem.

BOTIGUES (Carrer de les)

Una de les accepcions del terme descriu una barraca ran de platja on els pescadors solien desar els ormeigs per tenir-los alhora protegits i disponibles. La barraca original va anar evolucionant cap a un local diàfan de planta baixa amb una porta de fusta ampla de dos batents, és a dir, un magatzem. Posteriorment bastants pescadors es van construir el seu propi habitatge a sobre de la botiga, en segona planta, de manera que tenien a baix el magatzem i a dalt la llar. En alguns casos l'habitatge era al costat i no a dalt i encara en d'altres una part era al costat -entrada-cuina-menjador- i la resta -els dormitoris- era a dalt. Però en qualsevol cas el nom de botiga es va mantenir invariable.

A les poblacions costaneres (no a la nostra) és molt freqüent veure un rengle de construccions a primera línia de mar amb magatzem en planta baixa i habitatge en planta pis. Avui gene-

ralment la planta baixa està ocupada per una pizzeria i el dalt és un apartament llogat, car, a uns turistes.

Per cert que aquest estil de construcció no és pas privatiu dels pescadors sinó molt comú als pobles: a baix hi ha un comerç, un obrador, o un magatzem (abans una quadra) i a dalt l'habitatge familiar. D'aquestes cases a Castelldefels encara se'n poden veure unes quantes, cada vegada menys, a l'Av. Constitució i carrers adjacents.

El barri on està ubicat aquest carrer abans quedava ran de platja i en aquest indret hi havia no menys de 15 botigues de pescadors, algunes amb habitatge afegit. La majoria no eren pròpiament a aquest carrer, que és perpendicular i no paral·lel a la platja, sinó a l'actual vora de lateral N de l'autovia.

A l'alçada de Can Ferret n'hi havia algunes més.

BARRI: Les Botigues.
INICI: Carrer de les Botigues.
FINAL: Pl. de Salvat Papasseit, sense sortida.
LONGITUD: 50m aprox.
AMPLADA: Calçada 5m, cada vorera 1.5m, total 8m.
DIRECCIÓ: W-E aprox.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Doble, com tots els vials que no tenen sortida.

COMENTARI: Neix a la banda parells del carrer de les Botigues entre l'autovia i el Pg. del Pi Tort. Em diuen que aquí no fa pas tant (uns 30 anys) encara s'hi podia veure una botiga que va ser modificada per convertir-la en un xalet modest.

BOTIGUES (Ramal de les)

Segons el diccionari Alcover, la botiga és l'estança de les cases rurals on els pagesos (i en aquest cas els mariners) hi guarden material, eines i estris diversos. En general, els baixos d'una casa quan es fan servir de rebost, magatzem, i també de comerç, taller, obrador, etc.

Es veu que el mot procedeix del grec "apothēke", on "apo" = fora i "theke" = casa en sentit de llar, per tant indica una construcció que no és un habitatge. De la rel thek procedeixen tècnica, arquitectura i el castellà "techo" entre d'altres.

En castellà ha derivat en "botica", expressió avui una mica arcaica que significa establiment de farmàcia. Es dona el cas curiós que la mateixa expressió, adaptada, i el mateix significat es donen també en català i en alemany: aquí l'apotecari és el farmacèutic i a Alemanya "apotheken" vol dir farmàcia.

Un altre derivat és bodega, que en termes comercials és un magatzem de vins i en termes nàutics és la cavitat del buc on s'hi estiben les mercaderies, queviures i d'altres subministraments.

En qualsevol cas sempre subsisteix el concepte de magatzem.

Enllà del Poal hi ha un altre barri de botigues que s'anomena "Les Botigues de Sitges" pel fet d'estar ja en terme de la població veïna. Diu que anys enrera diversos pescadors sitgetans i fins i tot vilanovins tenien botigues en aquell indret per raons de conveniència.

BARRI:	Can Bou.
INICI:	Av. Ciutat de Màlaga a tocar del lateral N de l'Av. de Castelldefels (autovia C31).
FINAL:	Carrer de Teruel.
LONGITUD:	70m aprox. Darrer número: 13
AMPLADA:	Calçada 5m, vorera senars 1m, zona d'aparcament 2m i vorera del que serien els parells, 2m, total 10m teòrics.
DIRECCIÓ:	W-E
PENDENT:	Pla.
EDIFICACIÓ:	Xalets a la banda senars, res a la banda contrària.
PAVIMENT:	Modern, amb voreres a nivell separades per una línia blanca, llambordes a la calçada i rajoles a les voreres.
ARBRAT:	Una línia d'arbres a la banda parells seguida de 2 parterres longitudinals amb gespa, el segon dels quals té una altra línia arbòria.
CIRCULACIÓ:	Doble, aparcament a la banda parells. Entrada i sortida per Teruel. A tocar de Ciutat de Màlaga hi ha

una petita placeta perquè els vehicles puguin girar i retrocedir ja que per aquesta banda l'accés està vedat als vehicles.

COMENTARI: A la banda senars hi ha un rengle de xalets, a la banda contrària, que serien els parells hi ha els parterres i línies d'arbres descrits i a continuació el lateral de l'Av. de Castelldefels (autovia C31).

Curiosament la numeració d'aquest vial creix en sentit contrari del que és el criteri general a la vila de Castelldefels: la majoria dels carrers que van en direcció E-W (més o menys paral·lels a la platja) comencen la numeració per l'E, a la banda de Gavà, i la fan créixer en direcció W, cap a Sitges. En aquest cas, el número 1 és a tocar de Ciutat de Màlaga, per tant a l'extrem W i el 13 a la cantonada amb Teruel, a l'extrem E.

Tal vegada ho han fet perquè al ser colindant amb l'Av. de Castelldefels no es pugui confondre aquesta numeració amb la pròpia de dita avinguda, que sí que segueix la norma general.

BOU (Passatge de)

Com tothom haurà endevinat no es tracta del mamífer ungulat del mateix nom sinó que la denominació al·ludeix a que no solament aquest passatge sinó tot el barri està urbanitzat i construït a sobre de les terres que pertanyien a la família i casa pairal d'aquest nom.

La família Bou segueix entre nosaltres i que sigui per molts anys. No així la casa, que va desaparèixer ja fa temps, com tantes altres masies del terme. N'hi havia una trentena i només en queden sis o set i encara, algunes, remodelades i d'altres en mal estat.

BARRI: El Poal / Bellamar.
INICI: Pg. de la Muntanya.
FINAL: Pl. de Brasília, sense sortida.
LONGITUD: 50m aprox. Darrer número: 4
AMPLADA: Calçada: 5m, voreres 1m, total 7m.
DIRECCIÓ: N-S
PENDENT: Descendent.
EDIFICACIÓ: Apartaments (1) i xalets (2).
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Forçosament doble.

COMENTARI: Carrer curt sense sortida. Abans d'aquests carrers en deien atzucacs, que és una paraula ben estranya. Popularment se'n sol dir cul de sac.

BRASILIA (Carrer de)

Capital dels Estados Unidos do Brasil. Situada en un altiplà a la regió del Nordeste. Es una ciutat de nova creació, feta exprés per assumir el paper de capital del país trencant així la rivalitat entre Rio de Janeiro (11M d'habitants) i Sao Paulo (20 M d'habitants) i creant un pol de desenvolupament a l'interior del país, en una zona pràcticament deshabitada, ja que la majoria de la població es concentra al litoral.

El projecte urbanístic i arquitectònic fet per Lucio Costa, deixeble de Le Corbusier i aprovat l'any 1956, és d'una gran modernitat i la distribució dels espais és altament racional, com correspon a una ciutat feta a cop de *rotring*. Així, hi ha un sector de ministeris, un d'ambaixades, un de serveis, un de residencial, un d'esportiu, una petita zona industrial als afores i fins i tot una universitat, tot plegat unit per una xarxa de grans avingudes.

La majoria dels grans edificis són obra de l'arquitecte Oscar Niemeyer.

Les comunicacions estan assegurades per un aeroport, una línia fèrria i carreteres radials, tot de nova creació al mateix temps que la ciutat o poc després.

La ciutat està mig envoltada per un llac que en realitat és un embassament artificial sobre el riu Paranoà.

Té 1,8 M d'habitants (la van projectar per 800K) i segueix creixent encara que a ritme lent perquè alguns dels seus pobladors i les seves famílies (polítics, funcionaris o militars) tornen al seu lloc d'origen quan se'ls acaba el mandat o quan es jubilen.

BARRI: El Poal / Bellamar.
INICI: Al final del carrer Brasil·lia.
DIMENSIONS: De forma circular i d'uns 25m de diàmetre aprox.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: 1 xalet i 2 blocs d'apartaments. Darrer número el 3.
PAVIMENT: Encimentat, sense voreres.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Els cotxes que baixen pel carrer Brasil·lia aquí han de donar la volta i retrocedir perquè no té sortida per vehicles.

COMENTARI: Hi ha una sortida per vianants en forma de passatge no urbanitzat, amb pins, que dóna al carrer Becquer i que no figura al plànol de la vila.

Aquesta plaça quan la van fer era un magnífic mirador des d'on es veia la petita plana que va de l'Av. Constitució a la platja i una gran extensió de mar. Però la construcció de dos blocs d'apartaments ha constituït una barrera visual que fa que actualment no es vegi res.

BRASIL·LIA (Plaça de)

La ciutat forneix una bona excusa per comparar l'urbanisme informal amb el formal: la majoria de les ciutats han anat creixent al llarg de la història per l'afegit de noves construccions a continuació de les antigues o bé al llarg de les vies de comunicació així com per l'absorció de barris o pobles perifèrics. El resultat, només cal veure els plànols de la majoria, és una mica laberíntic, amb carrers estrets, sovint arquejats, o amb barris que s'allargassen a banda i banda d'una via de comunicació, a l'estil far-west. Però quan la ciutat ha estat planificada al despatx d'un arquitecte i aquest és el cas de Brasil·lia (de Barcelona pel que fa a l'Eixample i de NYC pel que fa a Manhattan, etc.), impera la racionalitat, els carrers amples i rectes, l'accés de llum i sol a totes les edificacions i la previsió d'espais suficients per a cobrir totes les possibles necessitats. En el cas de Brasil·lia fins i tot les futures.

A Brasil·lia els barris estan organitzats de manera funcional: tots

els ministeris junts, totes les ambaixades, els barris residencials una mica apartats, els serveis concentrats, la zona esportiva en un sector específic, prop del Campus, i una petita zona industrial als afores, on no molesti. El mateix passa amb els edificis: són fets exprés per la funció que han de realitzar, aprofiten al màxim la llum natural, l'espai interior, etc.

El resultat és una ciutat modèlica en molts aspectes i que al mateix temps mira de compensar la possible fredor pròpia de tanta racionalitat amb façanes arquejades i revestiments de ceràmica típica del país que recorda les ciutats colonials, que són al mateix temps alegres i acollidores. Però totes les monedes tenen dues cares: als afores hi ha un gran barri de favelas ocupades pels obrers que han fet i fan possible aquesta ciutat de cine. Quan van planificar el barri residencial pensaven en ambaixadors, polítics i funcionaris... però no amb els treballadors de base. Lamentable.

BARRI: Bellamar.
INICI: Pg. dels Pins, allà on forma una petita plaça amb un gran pi.
FINAL: Av. de Bellamar (segueix però amb altre nom).
LONGITUD: 200m aprox. Darrer número: 30.
AMPLADA: Calçada 6m, cada vorera 1.5m, total 9m.
DIRECCIÓ: E-W, cap a la meitat gira a N i torna a girar a W.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets, blocs d'apartaments, una residència d'avis, i

serveis.

PAVIMENT: Standard. En alguns trams les voreres no estan pavimentades.

ARBRAT: Sí, a totes dues bandes, amb arbres grans.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: A la banda parells hi ha una antiga pedrera i unes instal·lacions de la SGAB, a més d'una caseta amb un transformador elèctric.

BROLLADOR (Passeig del)

El nom no podria ser més apropiat perquè, efectivament, a la banda parells i al peu del penyasegat hi ha un brollador natural. Avui aquesta font queda dins del jardí d'una residència d'avis que es diu, lògicament, "El Manantial", però com que queda alt i ran de la tanca es pot veure clarament des del carrer. S'anomena brollador el lloc on surt aigua de forma natural i del terra. També rep aquest nom quan és artificial, decoratiu. En aquest cas concret l'aigua no brolla de terra sinó del vessant d'un penyasegat i per tant el nom de brollador és una mica discutible i fruit de la traducció del castellà "manantial". Potser "font" seria més apropiat però resulta que a Castelldefels hi ha un carrer de la Font i per tant, a l'hora de batejar aquest carrer van haver de buscar un sinònim i van trobar brollador que, si més no, és bonic.

Aquestes surgències d'aigua del subsol solen ser el punt de descàrrega de:

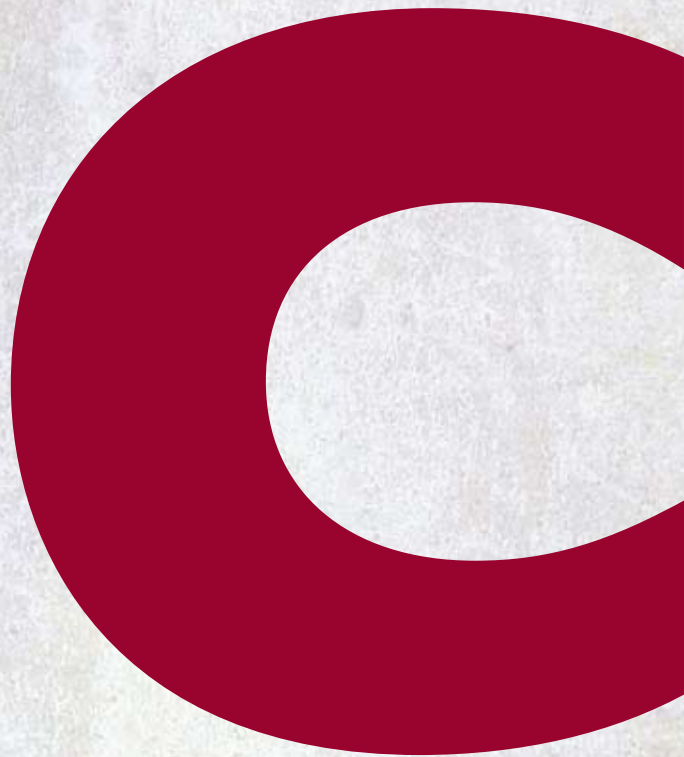
- a. un riu subterrani que deixa de ser-ho.
- b. un llac subterrani.

c. un estrat impermeable al peu d'una zona permeable.

Els casos "a" i "b" són prou clars i al Garraf de rius subterranis n'hi ha uns quants, essent La Falconera el més conegut.

En el cas "c" l'aigua de pluja es filtra a través de la terra o d'esclotxes a la roca i va baixant fins que troba un estrat impermeable que no li permet baixar més. Aleshores no té altre remei que buscar una sortida i allà on la troba tenim la font o el brollador. De fet, els tres casos s'interrelacionen. En qualsevol cas l'aigua que brolla és anomenada "mineral" i sempre és d'origen pluvial. L'aigua mineral no sempre és potable. De vegades, i al Garraf sol passar, està contaminada per abocaments diversos, o bé porta en dissolució minerals no recomanables com ara sofre, metalls, sal, o d'altres. En ocasions la contaminació és bacteriana. En qualsevol cas, abans de fer ús d'una aigua mineral cal assegurar-se de la seva salubritat i no deixar-se enganyar per la seva aparença "natural" i "transparent". En el cas que ens ocupa no puc opinar perquè desconec les propietats o riscos d'aquest brollador en particular.

**CARRERS, PLACES
I CAMINS DE
CASTELLDEFELS**

BARRI: Marisol.
INICI: Carrer de Barcelona.
FINAL: Carrer d'Almeria.
LONGITUD: 380m aprox. Darrer número: 52.
AMPLADA: Calçada 4m, cada vorera 1.5m, total 7m.
DIRECCIÓ: E-W.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments.
PAVIMENT: Standard. De Girona a Almeria, paviment modern.
ARBRAT: Sí, a una banda. De Girona a Almeria a totes dues

bandes.

CIRCULACIÓ: Única ascendent.

COMENTARI: carrer típic de Marisol, travessia de l'Av. de la Pineda que porta nom de ciutat. Al costat del número 49 surt un passatge particular sense nom que dóna accés als garatges de les cases i que arriba fins una mica més avall del carrer de Sevilla, on queda tallat sense sortida.

CADIZ (Carrer de)

Ciutat d'Andalusia occidental i capital de la província del mateix nom. Està situada sobre una península que s'endinsa al mar unida al continent per un istme estret formant una gran badia que és un magnífic port natural. Tenia 134.989 habitants el desembre de 2003. Però el creixement en terra ferma fa que l'àrea gaditana totalitzi uns 500.000 habitants.

Segons que sembla la van fundar els cartaginesos que hi van fer un port de mercaderies molt important i unes drassanes. L'anomenaven Cadix. Els romans la van fer seva l'any 205AC i van continuar amb la intensa activitat mercantil i amb les drassanes. A més van construir un aqueducte que subministrava aigua potable a la ciutat. La invasió àrab va suposar un fort retrocés perquè els àrabs, que l'anomenaren Agadir, van preferir el port d'Algecires de manera que aquest va quedar gairebé abandonat. Només les drassanes van seguir en activitat. L'aqüeducte es va perdre i molts edificis es van enrunar.

Alfons X de Castella, el Savi, la va conquerir, reconstruir i revitalitzar com a port i com a ciutat. Les drassanes van seguir funcionant i d'elles en va sortir un nou model d'embarcació que van anomenar carabela i que va donar molt de si.

D'aleshores ençà ha seguit funcionant com a port de mar, mercantil i militar, i com a seu de les drassanes. Però aquesta especialització al final l'ha perjudicat econòmicament perquè el port, que té poc calat, no pot acollir les grans embarcacions actuals i perquè avui les drassanes, com és ben sabut, estan en crisi, de manera que la ciutat ofereix poques perspectives als joves, molts dels quals se'n van a buscar-se la vida a d'altres indrets. La seva ubicació –gairebé una illa– el traçat dels seus carrers i els seus edificis en fan una atracció turística de primer ordre que les platges properes completen. Tret de l'hivern, que sol portar boires, té un clima agradable. Es famós el seu carnaval i és la ciutat natal del compositor Manuel de Falla.

- BARRI:** A la muntanya, al turó de Can Vinader.
- INICI:** El primer tram és un passatge de vianants amb escales que neix al carrer del Julivert a tocar de la Pl. del Castell i de la carretera de la Sentiu. A partir de la confluència entre els carrers del Montseny i de l'Heura és obert al trànsit i canvia el nom de passatge pel de camí.
- FINAL:** Cal Ganxo, en una esplanada d'aparcament, sense sortida.
- LONGITUD:** 900m aprox. Darrer número: no hi ha números.
- AMPLADA:** 4m, en algun moment 3m i en indrets concrets fa petites placetes perquè els vehicles es puguin creuar.
- DIRECCIÓ:** SE-NW. amb petits revolts.
- PENDENT:** Ascendent fort, després pla, altre cop ascendent, pla i descendent.
- EDIFICACIÓ:** Només hi ha, a l'E, un dipòsit d'aigua que subministra els barris que queden al peu del turó i, al final, el propi

- PAVIMENT:** Cal Ganxo. La resta és bosc. El passatge és encimentat amb escales, el camí té dos trams: el primer és encimentat, fins al dipòsit d'aigua, i el segon, fins al final, encimentat o enllosat en forma de dues bandes de rodadura. No hi ha voreres.
- ARBRAT:** A banda i banda hi ha la vegetació pròpia del Garraf.
- CIRCULACIÓ:** Doble i sortosament escassa.
- COMENTARI:** és un antic camí per vianants. L'excés de pendent el feia inviable per als carros. Hi ha un altre camí, no tan costerut, que neix de la carretera de la Sentiu, un cop passada la Deixalleria. Avui aquest altre camí no es fa servir i està en mal estat. Encara hi ha un tercer camí per vianants que neix a la vall de Can Roca (on ara hi ha el pic-nic) i enllaça amb el Centre de Documentació de l'Aigua i amb el carrer de l'Alzina. De Cal Ganxo surten uns altres dos senders que porten cap el Pla de les Basses i cap a la Sentiu, respectivament.

CAL GANXO (Camí i passatge de)

Antiga masia de muntanya, una de les poques que no tenia torre de defensa, segurament per la seva ubicació enlairada i allunyada del mar. Està situada en un collet sota el turó de Can Vinader, a uns 120m d'altitud i dins del Parc del Garraf. Les restes de feixes llargues fetes amb murs de pedra seca fan pensar que s'hi conreava sobretot la vinya, acompanyada, potser, de l'olivera i el garrofer. Com la majoria dels masos de Castelldefels Cal Ganxo ha canviat de mans en diverses ocasions amb el pas dels segles. La darrera vegada que va estar ocupat i en actiu com a entitat agrícola era una masoveria de Can Vinyes.

Abandonat i en desús es va anar enrunant en època recent fins que l'Ajuntament el va adquirir i reconstruir convertint-lo en un centre d'estudis i d'estades del Garraf. També és la seu de l'Agrupació Astronòmica de Castelldefels, amb un petit observatori. L'edifici original presentava la particularitat de tenir dos rellotges de sol, l'un a la façana principal i l'altre a la façana de ponent, fent un angle de 90° amb l'anterior, un fet curiós que a Castelldefels hem vist també en alguna altra masia, per exemple, a Can Roca.

BARRI: Can Roca. Passatge de vianants amb escales.
INICI: Carrer dels Faigs, banda parells, passat el carrer del Montseny.
FINAL: Carrer de l'Heura.
LONGITUD: 100m aprox. Darrer número: no hi ha números.
AMPLADA: 5m. L'escala en fa 1,5 i la resta és talús ajardinat.
DIRECCIÓ: S-N.
PENDENT: Salva un fort desnivell. Pujar-lo és un bon exercici.
EDIFICACIÓ: Dóna a laterals de xalets, sense accés, i al bosc.

PAVIMENT: Les escales són de rajoles, els replans encimentats.
ARBRAT: A la zona ajardinada hi ha arbustos d'espècies diverses.
CIRCULACIÓ: Vianants.
COMENTARI: Al peu del passatge hi ha uns bancs de carrer.

CAL TIESSO (Passatge de)

El nom fa referència a una antiga masia de Castelldefels citada ja l'any 1553 i ubicada a pocs metres del passatge. Abans aquest mas havia portat els noms de Can Saltó, Can Muntaner i Can Perers, noms que corresponen a d'altres tants canvis de propietat. Hem de pensar que el Tiesso no devia ser pròpiament un nom sinó un malnom, costum freqüent a la Catalunya rural: el tiesso, el coix, el petit, etc. Quan l'actual propietari la va adquirir, ja fa anys, ja duia aquest nom i l'ha mantingut.

Aquesta masia ha tingut més sort que d'altres perquè no solament es conserva dempeus sinó que està habitada i el seu propietari era el famós pintor Josep Guinovart que hi tenia l'estudi i la seva residència habitual.

Gràcies a aquest fet la casa està en perfecte estat de conservació.

Tant el passatge com la casa referenciada gaudeixen d'una excel·lent vista panoràmica.

Fins fa pocs anys el passatge no existia i la casa era una edificació aïllada i envoltada de bosc. Recentment han urbanitzat la zona i ara el passatge uneix dos carrers, un dels quals (Heura) era l'antic camí del Cal Tiesso.

La masia està flanquejada per xalets de nova construcció.

BARRI: El Rourell.
INICI: Lateral de l'autopista C-32.
FINAL: Lateral de l'autopista C-32, 350m més al W.
LONGITUD: 1100m aprox. Darrer número: no n'hi ha.
AMPLADA: Calçada 19m, voreres 2m cada una, parterre ajardinat 3m, total 26m. De la calçada n'hem restar 3m que formen una mitjana amb herba, de manera que en realitat són dues calçades de 8m cada una. Al tram de la curva s'estreny i després recupera l'amplada.
DIRECCIÓ: Inici SE-NW, a partir del Pg. del Ferrocarril inicia una llarga curva de gairebé 180° cap el W i cap el S i acaba en direcció NW-SE.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: A l'inici i a la banda que correspon als parells hi ha diverses naus industrials que corresponen a la zona anomenada del Camí Ral i a la banda senars un hotel; a l'interior de la curva, zona senars, hi ha el centre

comercial anomenat l'Anec Blau; a continuació a la banda parells llinda amb el lateral d'un supermercat, d'una benzina i d'alguna nau industrial. La resta dóna a terra camps.

Es territori en procés de desenvolupament.

PAVIMENT: Standard, amb la citada mitjana a la major part.

ARBRAT: Sí, a totes dues bandes, més la vegetació de la mitjana i un parterre que va seguint un tram del carrer per la banda parells.

CIRCULACIÓ: Doble sentit, amb rotondes a les principals cruïlles.

COMENTARI: En aquest cas el nom de "ronda" respon a una realitat perquè el carrer fa la forma d'un arc, gairebé una ferradura, que envolta bona part de l'indret anomenat "El Rourell". Travessa dues vegades el Camí Ral de València i el Pg. del Ferrocarril i passa per sota de l'Av. del Canal. Al punt NW llinda amb la via del FC.

CAL RABADA (Ronda de)

Masia ubicada en aquest indret a la qual pertanyien les terres que van des de l'IES Les Marines fins a la zona industrial del Camí Ral. La masia en si era prop de l'IES.

Recordem que les Marines es van començar a explotar com a terres agrícoles a mitjans del s.XVIII.

La casa i les terres van estar en ple funcionament fins que es va urbanitzar tota aquella zona, urbanització que va començar precisament amb la construcció de l'IES Les Marines.

BARRI:	El Rourell.		
INICI:	Antic Camí Ral de València, prop de l'IES Les Marines.	PAVIMENT:	camps agrícoles. De terra amb una capa de grava.
FINAL:	Tallat per la tanca d'un camp agrícola	ARBRAT:	No.
LONGITUD:	100m aprox (oberts al pas).	CIRCULACIÓ:	Doble sentit, no es pot aparcar perquè és estret.
AMPLADA:	5m, sense voreres.		
DIRECCIÓ:	N-S.		
PENDENT:	Pla.		
EDIFICACIÓ:	A la banda E hi ha dues cases de planta baixa amb jardí, magatzems i horts, a la banda contrària hi ha		

CAL RABADA (Camí de)

Els camins agrícoles entre camps no solen aparèixer al plànol municipal de la vila. Si aquest ho fa es deu, segurament, a l'existència de dues cases habitades. Si hi ha adreces al padró, hi ha d'haver referència d'aquestes adreces i algun mitjà per trobar-les.

Això explicaria la presència d'aquest camí al mapa tot i ser curt, estret i sense sortida, i no la d'altres que són més llargs i tenen sortida.

Es evident que era un camí que portava a la masia de Can Rabada, de manera que el nom no pot ser més descriptiu.

Es habitual el fet que quan unes terres es requalifiquen per fer-hi una zona industrial, un barri d'habitatges, etc. es bategi l'indret amb el nom de la masia que, de vegades durant segles, havia posseït i treballat aquelles terres.

Els exemples són nombrosos a Castelldefels: Can Roca, Can Bou, Can Vinader, Can Aimerich, Can Ferret, Can Vinyes, el Poal (de Can Pou Alt).

BARRI: Can Roca.
INICI: Plaça de Can Roca.
FINAL: Plaça del Castell.
LONGITUD: 300m aprox. Ultim número: 17.
AMPLADA: Calçada 6m, voreres 2m cada una. De Can Roca a Primer de Maig hi ha una zona d'aparcament a la banda senars de 2m. A la resta en lloc d'això hi ha una mitjana ajardinada.
DIRECCIÓ: SW-NE amb dos petits girs de sentit invers.
PENDENT: El primer tram és pla, a partir de Primer de Maig ascendent.
EDIFICACIÓ: Entre la Pl. Can Roca i Primer de Maig a la banda senars hi ha xalets i a la banda parells els darreres

de l'Escola Can Roca. Al tram Primer de Maig i la Pl. del Castell actualment hi ha: jardins de xalets a la banda senars i bosc a la banda parells.

PAVIMENT: Standard, amb la mitjana comentada entre Primer de Maig i la Pl. del Castell.

ARBRAT: A la banda senars.

CIRCULACIÓ: Doble sentit.

COMENTARI: La numeració avança en sentit contrari del que és habitual: comença a la Pl. de Can Roca i creix en direcció a Gavà. Fa uns anys era un camí de terra. Cap a l'any 80 el van asfaltar com una carretera. El darrer tram no seguia exactament l'itinerari actual sinó que passava una mica més avall. Encara avui se'n pot seguir un tros, a peu, entre Primer de Maig i la Pl. del Castell.

CAN ROCA (Carrer de)

Antiga masia de Castelldefels remodelada el s.XVIII on va adquirir l'aparença que té avui, amb esgrafiats a la façana principal i un rellotge de sol que indica 1725, probable data de la remodelació. A les darreries de l'Edat Mitjana el mas era propietat de la família Gual de Puig de Gall. A finals del s. XVI eren els Esteve de Puigdegall, com es veu, emparentats o descendents dels anteriors. L'any 1725 Francesc Esteve el va vendre a un botiguer barceloní anomenat Josep Roca, juntament amb un altre mas situat a l'actual carrer Urquinaona (Can Roca de Baix). El nom actual prové d'aquest nou propietari i els seus descendents.

El mas és habitat i en perfectes condicions de manteniment. Al capdamunt de la riera de la vall que senyoreja hi havia una font

que convenientment canalitzada sobre teula girada donava aigua al mas, a les basses que la recollien per regar i, arribant fins a Can Roca de Baix fornïa aigua potable als veïns mitjançant una font i un abeurador situats on ara hi ha el carrer del Bisbe Urquinaona. Posteriorment, havent-se perdut la conducció, la font va quedar ubicada darrera del mas, al costat de les basses, que també servien de safareigs, i va donar aigua fins a la dècada de 1980 quan malauradament l'abocador del Garraf la va contaminar i es va haver de tancar. Abans ja havien derruït les basses perquè un nen s'hi va ofegar. On naixia l'aigua avui hi ha La Guixera antiga casa pagesa reconstruïda que avui conté el Centre de Documentació de l'Aigua.

BARRI: Can Roca.
INICI: A la confluència entre els carrers de Can Roca, Faigs, Salze, Dr. Trueta, Xiprer i Castanyer.
FORMA: Rectangular, amb un tall a un costat provocat pel lateral de l'edifici del Polisportiu i Biblioteca Municipal.
DIMENSIONS: 40x40m aprox.
PENDENT: acusat, més alt el costat N.
ESTRUCTURA: 3 calçades per vehicles, amb voreres, que envolten un terreny natural en pendent, amb nombrosos pins adults, dos margallons, una palmera, una alzina i

diverses plantes. Al mig hi ha jocs infantils i el local de l'Associació de Veïns del barri.
PAVIMENT: De terra, excepte les calçades i voreres. A tocar del Polisportiu hi ha un pas de vianants encimentat que permet passar de Castanyer a Dr. Trueta.
CIRCULACIÓ: La pròpia de cada carrer.
COMENTARI: Aquesta plaça sovint esdevé un veritable centre cívic del barri on s'hi organitzen festes, celebracions i reunions, generalment a iniciativa de l'Associació de Veïns.

CAN ROCA (Plaça de)

Les terres de labor de la finca que porta el mateix nom, així com els vessants de muntanya que conformen la vall les van parcel·lar i vendre. De primer els compradors hi van construir cases senzilles, sovint autoconstruïdes i un xic amuntegades. Però posteriorment hi van anar fent xalets, alguns d'ells de luxe (ara en diuen alto standing) que de mica en mica han anat canviant la fesomia del barri.

Recentment han urbanitzat el tros que estava pendent, entre la plaça que ens ocupa i la Pl. del Castell per la vessant N, obrint nous carrers i edificant xalets d'obra vista fins al límit del parc del Garraf.

Com sol passar, el barri ha pres el nom de la casa pairal que en principi era la propietària de les terres on s'ha desenvolupat.

Com que ens els temps que corren l'activitat agrícola no sol ésser gaire ben remunerada no és estrany que els propietaris de finques rústegues prefereixin parcel·lar i vendre la terra a bon preu enlloc de continuar plantant patates. En alguns casos –però no en el que ens ocupa– el mas acaba convertit en restaurant, sobretot de carn a la brasa, conill amb allioli i seques amb butifarra.

BARRI: Montmar.
INICI: Pg. del Parc Forestal, a l'alçada de Can Vinyes, per canvi de nom.
FINAL: Pl. de Bellavista
LONGITUD: 450m aprox. Ultim número: 35.
AMPLADA: Calçada: 5m, voreres 1,5m cada una.
DIRECCIÓ: NNW-SSE.
PENDENT: El primer tram és pla, després puja una mica fins a la Plaça.
EDIFICACIÓ: Xalets a banda i banda.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No, però es veu molta vegetació que sobresurt dels jardins.

CIRCULACIÓ: Doble sentit.

COMENTARI: Segurament aquest carrer és fet a sobre de l'Antic Camí Ral de València, en el tram que anava des de l'actual Pg. Bellavista fins a Can Vinyes, que, com recordarem un cop més, era ermita i hostal de traginers i viatgers i per tant pas obligat per a tots aquells que anant o venint de les Costes de Garraf feien camí, parada o nit, en aquell indret. A la banda parells surten dos passatges de vianants, un d'ells urbanitzat amb escales, que desemboquen al bosc, és a dir, a cap lloc concret, l'existència dels quals no té gaire explicació si no és que hi hagués intenció d'obrir un nou carrer paral·lel a aquest i que finalment la idea no prosperés, quedant allà els passatges sense gaire utilitat

CAN SOLE (Passeig de)

Per a mi és tot un misteri l'origen del nom d'aquest carrer. Per molt que he mirat i rebuscat no m'apareix cap mas en aquest indret, ni amb aquest nom, ni amb cap d'altre, així com tampoc cap propietari o pagès que es digués Solé.

No obstant, l'existència del nom assignat al carrer fa pensar que alguna relació hi deu haver. Potser es tracta d'un propietari recent, potser el primer comprador d'una parcel·la o d'un xalet a l'hora d'urbanitzar.

Si fos així tindria una possible explicació ja que el tal Solé seria, en un moment donat l'únic veí i seria normal que el camí o carrer s'anomenés d'aquesta manera. Però tampoc no he

trobat constància de cap propietari de l'indret que es digui o es digués Solé.

Així que de moment ho hauré de deixar en suspens. Dic en suspens perquè no perdo l'esperança d'esbrinar-ho.

BARRI: Gran Via Mar i el Rourell.
INICI: Pont sobre la carretera C-31 (Av. Castelldefels), com a continuació del carrer 17.
FINAL: Av. de la Constitució a la Pl. Colom.
LONGITUD: 1600m aprox. Darrer número: no n'hi ha.
AMPLADA: Calçada: 19m, voreres de 3m, total 25m, de l'inici fins a la Pl. de la Barona a banda i banda hi ha zones ajardinades amb herba.
DIRECCIÓ: A l'inici S-N, gira una mica a W i torna a girar acabant NW.
PENDENT: Pla la major part, puja una mica per sobrevolar la C32, l'Av. de Can Rabadà i la via fèrria, seguidament torna a baixar per empalmar amb l'Av. Constitució.
EDIFICACIÓ: A la banda senars i a una certa distància hi ha el campus de l'UPC, a la banda parells hi ha el Canal Olímpic i les seves instal·lacions. Al darrer tram, a

drete i esquerra hi ha el centre comercial l'Anec Blau.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a totes dues bandes, més la vegetació que va seguint a banda i banda el tram que va des de l'inici fins a la Pl. Barona.
CIRCULACIÓ: Única ascendent, sentit cap a l'Av. de la Pineda.
COMENTARI: Segueix l'itinerari de l'antic Camí de la Barona, gairebé en paral·lel al Canal Olímpic, ben visible a la banda parells. Per la banda S, amb el nom de carrer 17 s'arriba al Passeig Marítim i pel NW amb el nom de Manuel Girona es pot continuar fins a la Pl. del Castell i cap a la Sentiu. Forneix l'accés al Canal i l'accés rodat a la UPC, amb sengles explanades de parking a banda i banda. Es doncs un dels carrers principals de Castelldefels encara que no hi visqui ningú.

CANAL OLÍMPIC (Avinguda del)

El nom és evident que fa referència al Canal Olímpic que ressegueix i al qual facilita l'accés tant des de la C32 com des de la C31 o des del centre urbà per la Pl. Colom. Aquest vial va ser construït al mateix temps que buidaven el terreny per fer el Canal Olímpic de cara als Jocs de Barcelona de 1992. El motiu de triar aquest indret és prou clar: a les Marines de Castelldefels hi ha una gran abundor d'aigua dolça a un nivell

freàtic molt proper a la superfície: 2,20m de mitjana. Es pot dir que la plana deltaica descansa sobre un gran llac. Aquest fenomen, que sovint complica la construcció d'edificis, clavagueram, etc. va suposar en canvi un avantatge inestimable per la ubicació del canal: només calia treure material –sobretot sorra- i el canal s'omplia d'aigua tot sol. El van revestir amb pedres per poliment i va quedar acabat. Té 1200m de longitud, 100m d'amplada i 3m de profunditat.

BARRI: Bellamar.
INICI: Av. de Bellamar a l'alçada del Pg. dels Eucaliptus.
FINAL: Pg. de Can Solé, que el talla.
LONGITUD: 570m aprox. Darrer número: 49, que correspon a Can Vinyes.
AMPLADA: Calçada: 6m, voreres 1m cada una, total 8m.
DIRECCIÓ: A l'inici S-N, fa un gir a la dreta de 180° i continua N-S, torna a girar i acaba en direcció NE.
PENDENT: Ascendent excepte els darrers metres, que és pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i al final, a la banda senars, la masia de Can Vinyes.

CAN VINYES (Passeig de)

Va començar essent una ermita dedicada a Sant Salvador, dita St. Salvador dels Arenys. Es d'estil romànic i de petites dimensions. Al costat hi van fer una petita casa per als ermitans, una família que tenia cura del santuari.

Aquesta casa s'esmenta per primer cop l'any 1256 i es deia Can Ferrer de St. Salvador. Amb el temps la família Ferrer va demanar permís per vendre queviures i begudes als traginers i viatgers que passaven pel Camí Ral de València, ran de l'ermita. Posteriorment van fer una segona ampliació i van obtenir permís per llogar habitacions.

Així la casa va esdevenir hostal. La família que el regentava va prosperar i va anar adquirint les terres de l'entorn fins que va aconseguir una finca de notables proporcions.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble sentit.
COMENTARI: És la via que uneix la plana i l'Av. Constitució amb Can Vinyes. Al davant de la masia forma una plaça, sense nom, on hi ha la columna del que fou una creu de terme (van escapar la creu) que marcava el límit del senyoriu del monestir de St. Cugat. També hi ha un margalló gegantí. El margalló rep el nom científic de *chamaerops humilis*. Doncs bé, aquest d'*humilis* no en té res.

Finalment, el s.XIX, amb l'abandó del camí per la construcció de la carretera, van tancar l'hostal i es van centrar en l'activitat agrícola i ramadera. En algun moment imprecís, però bastant antic, els Ferrer van vendre i els Viñas van comprar i són encara avui els propietaris i veïns de la masia, que ha estat remodelada i modernitzada per adaptar-la a les necessitats actuals. Malauradament l'ermita ha quedat dins del recinte de la finca i no és oberta al públic. Abans hi feien casaments.

De la parcelació i venda de les terres del mas en va sortir la urbanització de Bellamar, part de la de Montemar i el barri del Baixador. També l'església de Sta. Eulàlia i l'escola Gaudí estan construïdes en terres de Can Vinyes.

BARRI:	Vista Alegre.
INICI:	Dr. Marañón, al davant de l'església de la MD. de Montserrat.
FINAL:	Carrer de la Cibeles (encara que el plànol digui una altra cosa).
LONGITUD:	450m aprox. Darrer número: 12G.
AMPLADA:	5m, sense voreres.
DIRECCIÓ:	A l'inici apunta al NW però va girant i acaba apuntant al N.
PENDENT:	Ascendent suau.
EDIFICACIÓ:	A la banda parells cases adosades, a senars, zona ajardinada.
PAVIMENT:	Encimentat sense voravia.

CAN VINADER (Carrer de)

Antiga masia situada ran del Camí de la Sentiu que era propietària de les terres on s'ubica el barri del Castell. Apareix citada per primera vegada l'any 1427 amb el nom de Can Coma, que després va ser Can Pagès per acabar prenent el nom actual. Era una casa bastant gran amb planta basilical i dependències adosades: quadra, corral, etc.

Dóna nom al turó que s'alça al seu darrera, al torrent que en davalla i a tota la vall formada pels carrers de Santa Marta, Blas Infante i Torras i Bages, fins a la Pl. Joan XXIII, amb les travessies corresponents.

Així mateix, també porten aquest nom el polisportiu municipal de Blas Infante i un sector d'habitatges que comença a Blas

ARBRAT: A la banda senars hi ha una filera d'acàcies més una tanca de pitosporum a tot el llarg.

CIRCULACIÓ: No s'hi circula excepte en accessos a garatges de les finques.

COMENTARI: No és un carrer sinó un passatge que va resseguint tots els habitatges adosats que per una banda donen a Agustina d'Aragó i per l'altra s'obren a aquest passatge. Cada bloc té un número però cada número té 7 portes que van de l'A a la G. Per això la darrera porta és el 12G. A l'alçada de Maria Aurèlia Capmany forma una placeta amb jocs infantils i un passatge de vianants amb rampa que uneix Blas Infante amb Agustina d'Aragó. Més amunt, entre el 10 i el 12, encara hi ha un altre passatge amb rampa i escales.

Infante i arriba fins el carrer Pietat, formant un sub-barri dins del barri del Castell. La finca original inclou el cementiri municipal, l'Escola Margalló i l'IES Mediterrània, l'empresa Metrocompost, la Deixalleria Municipal i el Camp de Futbol de Vista Alegre.

La masia ha estat restaurada i actualment és la seu de la companyia Jarfels, empresa d'iniciativa municipal dedicada a la cura i manteniment de la jardineria i l'arbrat de la nostra vila.

BARRI: Els Canyars
INICI: Neix al final d'Agustina d'Aragó.
FINAL: La Sentiu.
LONGITUD: En terme de Castelldefels uns 200m, en total 1Km aprox.
AMPLADA: 2m.
DIRECCIÓ: Comença apuntant a NE però immediatament gira a NW.
PENDENT: Primer baixa fins a trobar la riera, després planeja seguint-la.
EDIFICACIÓ: No n'hi ha.

PAVIMENT: Camí de terra.
ARBRAT: Bosc a la banda W, la riera i bosc a la banda E.
CIRCULACIÓ: Tancat als vehicles.
COMENTARI: És un camí antic que segueix la llera de la riera per la banda dreta (W) i que porta a la Sentiu seguint un itinerari molt directe (20'). Si bé és cert allò de que la distància més curta entre dos punts és la línia recta, no ho és menys que l'itinerari més curt entre dos indrets és el que segueix l'aigua. El camí en un moment donat baixa a la riera i mor allà, però uns metres més amunt torna a sortir. Després travessa la riera i va a parar a la Carretera de la Sentiu, prop de Can Llonch i havent passat al costat d'una vella casa enrunada.

CAMI DE LA RIERA DELS CANYARS (Camí)

La riera dels Canyars neix al peu del turó anomenat La Desfeta, a uns 400m d'alçària, rep diversos afluents, essent el principal la Romaguera, que ve de la Vall de Joan, és a dir, de l'abocador, i que conflueix amb la riera a La Sentiu.

Un cop passat Can Llonch gira cap el S i rep aigües del Torrent de les Comes, que baixa de Bruguers. Apareix a Castelldefels a l'extrem del barri que porta el seu nom, fent de línia divisòria entre el nostre terme i el de Gavà. A l'alçada del final d'Antonio Machado gira a l'E i s'endinsa en el terme de Gavà.

Torna a girar cap el S i travessa la carretera 245 per sota del pont que porta el mateix nom (Pont dels Canyars) i tira recte cap el mar travessant camps de conreu, la pineda de Gavà i

desembocant a la platja, havent passat per sota de l'autovia i dels carrers transversals de Gavamar.

L'origen del nom no presenta gaires dificultats: és habitual que a la riba de les rieres quan recorren per terra plana no pedregosa s'hi facin canyars. En canvi no n'hi ha a la part mitja i alta perquè el sòl és pedregós i el bosc de pins arriba fins a la mateixa ribera.

Aquests canyars, a part de donar nom a la riera han servit des de fa segles per fornir les canyes que apunten les tomaqueres, mongeteres i d'altres plantes enfiladisses. També per fer encanyissats. Les fulles es fan servir en cistelleria.

BARRI: Can Bou.
INICI: Rambla Marisol, de la que és continuació, a partir de Ciutat de Màlaga.
FINAL: Queda tallat a l'Av. del Mar, amb accés per la pròpia Av.
LONGITUD: 500m aprox. Darrer número: fa de mal dir.
AMPLADA: Calçada: 6m, zona de parking de 2m a banda de mar, vorera de 2m a la mateixa banda, no hi ha vorera a la banda de muntanya.
DIRECCIÓ: De NE a SW.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: A la banda de muntanya no hi ha edificis sinó una zona ajardinada contínua que ocupa l'espai entre la

calçada i el talús de l'autopista
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a la banda de mar acàcies i a la banda de muntanya til·lers.
CIRCULACIÓ: Única en sentit descendent, és a dir, cap a la Rambla Marisol.
COMENTARI: Carrer de construcció recent. A la banda de muntanya com ja hem dit dóna a un parc allargassat que el va seguint i que té, a més d'arbres i arbustos, bancs i jocs infantils, amb paviment de sauló. A la banda de mar dóna als darreres de cases adosades que tenen l'entrada principal a d'altres carrers. Així i tot té accessos a garatges i a jardins, accessos que no porten número.

CANYES (Carrer de les)

Tenint en compte la proximitat de la Corredora Mestra i que l'indret era de terra baixa pantanosa podem suposar que s'hi devien fer canyars.

La canya, de nom científic *arundo donax*, és una planta graminia de fulla perenne que arriba als 5m d'alçada, que per una graminia és molt encara que al costat del bambú resulta petita. Floreix en forma de plomall blanc. Es d'origen asiàtic i s'ha extès àmpliament per la regió mediterrània on creix espontàniament en zones planes i humides, sobretot a les riberes de rius i torrents. Sovint l'home la planta de forma expressa en marges de vies fèrries i de carreteres per tal d'evitar l'erosió del terreny ja que les arrels, en forma de cabellera, s'arrapen fort i aprofundeixen en terrenys tous, compactant-los.

Un fenomen curiós d'aquesta planta és que la flor és estèril i per tant no es reproduïx per llavor sinó mitjançant riçomes que

treu la tija i que s'inserten al terra a poca distància. Això explica perquè els canyars solen ser seguits i compactes. I un altre curiositat és que la tija seca de la canya, un cop afinada i polida serveix per fer les embocadures de la majoria dels instruments musicals de vent fusta: oboes, clarinets, saxos, fagots, gralles, dolçaines, etc.

Una variant és la canya de sucre, planta tropical originària de l'Índia i actualment conreada en països de clima càlid i humit i de la qual se n'extreia i encara se n'extreu sucre, tot i que actualment el seu conreu està en declivi perquè resulta més pràctic treure el sucre de la rel de la blada-rave (cast. remolacha), planta semblant al nap que es pot conrear fàcilment en zones temperades. Un altre derivat de la canya de sucre és el rom i aquest sí que no s'obté d'enlloc més.

BARRI: El Poal.
INICI: Av. del Poal, a la banda senars i a poca distància de l'inici.
FINAL: Carrer de la Cova Fumada, al davant de la cova.
LONGITUD: 110m aprox. Darrer número: 11.
AMPLADA: Calçada: 6m, voreres 2m cada una, total 10m.
DIRECCIÓ: E-W.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Sentit únic descendent, cap a l'Av. del Poal.
COMENTARI: Forma part del conjunt de carrers del Poal que porten nom de poeta o d'escriptor i que són la majoria.

CARLES RIBA (Carrer de)

Barcelona, 1893-1959. Escriptor, poeta i humanista. Va estudiar Dret i Lletres i es va doctorar amb una tesi sobre la Nau-sica de Joan Maragall. L'any 1916 es va casar amb la també poetessa i escriptora Clementina Arderiu. L'any 1927 va entrar a la Universitat com a professor de grec.

D'idees republicanes, l'any 1939 es va exiliar a França fins el 1943. Foragitat de la universitat pel règim militar es va guanyar la vida com a traductor del grec: Kavafis, Homer, Sófocles, Esquil, Plutarc i també d'altres llengües: Hölderlin, Poe, Rilke i Kafka.

Va publicar, entre d'altres, *Elegies de Bierville*, *Sis Joans*, *La paraula a lloure*, *Guillot*, *bandoler*, *Estances*, *Tres suites*, *Del joc i del foc*, *Salvatge cor*, *Esbós de tres oratoris*, *Els marges*, *Per comprendre*, etc.

També va exercir la crítica literària en la qual va destacar per la seva visió positiva dels autors, fins i tot dels de segons ordre, ressaltant les idees i continguts més que no pas les possibles deficiències.

La seva lírica és molt refinada, com correspon a un erudit, íntima, més intel·lectual que apassionada, decantada, neta i polida. Es nota que abans de publicar una línia la treballava a fons, mesurant cada paraula, cada frase, cada gir, fins a assolir una perfecció estilística exquisida. Un deixeble seu deia d'ell que feia versos de porcellana xinesa. Entre els seus deixebles cal esmentar: Joan Teixidor, Joan Triadú, Jaume Bofill, Joan Ferraté, Gabriel Ferrater, o Joaquim Molas.

S'ha dit i escrit més d'una vegada que és el millor poeta en llengua catalana de tots els temps. El més universal.

BARRI: Del Castell.
INICI: Final de Manuel Girona.
FINAL: Rotonda de carrer Can Roca i carretera de la Sentiu.
LONGITUD: 160m aprox. Ultim número: no n'hi ha.
AMPLADA: 50m al punt més ample.
DIRECCIÓ: E-W.
PENDENT: Descendent molt suau en direcció al carrer de Can Roca.
EDIFICACIÓ: La muralla i l'entrada principal al recinte del Castell i una casa aïllada a la banda N.

PAVIMENT: Standard amb dos parterres a banda i banda de la torre.
ARBRAT: Als parterres, al parc i al bosc que l'envolten.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Té una forma atípica on l'últim tram s'estreny esdevé més un carrer ample que no pas una plaça. Just al centre hi ha una antiga torre de guaita de planta circular del s.XIII.

CASTELL (Plaça del)

Anteriorment hi havia hagut primer un assentament ibèric i després una vila romana que va estar en actiu uns 300 anys. La construcció actual va començar com una església pre-romànica citada l'any 967 i acompanyada d'una casa de reduïdes dimensions on hi vivien un petit grup de monjos, segurament no més de 2 o 3, que depenien del monestir de St. Cugat. La inseguretat d'un territori que era fronterer va propiciar la fortificació del petit monestir que va esdevenir una casa forta. El s.XIII i XVI el van ampliar i el s.XVIII el van gairebé doblar, donant-li aproximadament l'aspecte que té actualment. El cos del s.XIII és fet de marès roig i el s.XVIII de pedra més clara, de manera que a cop d'ull els dos cossos es poden diferenciar. Militarment i feudal era subsidiari d'Eramprunyà (excepte l'església) essent els seus principals propietaris: el comte Sunyer, Borrell II, Gispert de Relat, Mir Geribert (d'Olèrdola), Jordà de Sant Martí, Pere Marc, son germà Jacme Marc, Francesc

de Cardona, Francesc d'Erill, Ramon de Torrelles, Jaume de Copons i descendents, Maria Vidal+Caietana de Copons, Bernat de Garma i descendents, Manuel Girona i descendents i l'Ajuntament de Castelldefels. Val a dir que els dos propietaris darrers es limiten al Castell que ens ocupa mentre que els anteriors ho eren d'Eramprunyà.

Manuel Girona el va fer restaurar per l'arquitecte Enric Sagnier i actualment la Diputació de Barcelona ha fet una nova restauració. Durant la Guerra Civil va ser ocupat per les Brigades Internacionals que el van utilitzar com a presó d'afers interns. No cal dir que el Castell és l'edifici més emblemàtic de Castelldefels, li dona nom a la vila i marca el seu *skyline*. A l'església annexa, que no funciona com a tal des de 1906, l'Ajuntament hi programa concerts de música clàssica. Al seu jardí s'hi celebra cada mes de juliol el Festival de Dansa de Castelldefels, que s'ha guanyat un merescut prestigi.

BARRI: Marisol.
INICI: Carrer del Molinot.
FINAL: Tallat per la via fèrria amb sortida pel Pg. del Ferrocarri.
LONGITUD: 60m aprox. Ultim número: 8.
AMPLADA: Comença en forma de plaça d'uns 25m d'ample i segueix com a carrer amb calçada de 5m més 2 d'aparcament, vorera senars de 1m i vorera parells de 2m, total 10m.

DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Cases unifamiliars i algun solar sense edificar.
PAVIMENT: Modern, amb voreres a nivell marcades amb línies blanques.
ARBRAT: Sí, més al tram en forma de plaça.
CIRCULACIÓ: Doble, s'aparca a una banda a la franja reservada.

CASTELLÓ (Carrer de)

Ciutat del Regne de València, capital de la província més septentrional, que limita amb la de Tarragona. Té 166.201 habitants. L'origen és degut al pas de la Via Augusta romana, a la vora de la qual hi van aparèixer algunes cases. Aviat es va construir un recinte emmurallat i fortificat dalt del turó de Sta. Magdalena, origen del topònim Castelló. El dia 8 de setembre de 1251 Jaume I va prendre als àrabs aquesta petita plaça forta i va donar permís als seus habitants per construir una nova ciutat a baix, a la plana, en un lloc més adient per l'agricultura. D'aquí prové nom complet actual: Castelló de la Plana.

La banda de marina de la província és una plana amable però a l'interior hi trobem el Sistema Ibèric amb serralades d'alçada modesta. L'activitat tradicional ha estat l'agricultura i en especial la taronja, però aviat va adquirir pes i prestigi la indústria de la ceràmica i en especial la rajola vidriada utilitzada àmpliament

en la construcció, fabricada a diversos municipis tals com Vila Real, Onda, Burriana, etc. i que en part s'exporta des del Grau (port) de Castelló. Recentment també s'ha desenvolupat la indústria química i en paral·lel, no cal dir, el turisme a la costa, que està creixent amb molta força gràcies en bona part a les bones platges i el bon clima. A l'interior de la província hi trobem la vila medieval fortificada de Morella, ben conservada i que val la pena visitar, i a la costa l'indret excepcional de Peníscola, petita península amb el castell del Papa Luna envoltat de mar i de bons restaurants. Els llagostins de Castelló són tan o més famosos que les rajoles vidriades, que hon són molt.

A la capital val la pena veure el Museu de Belles Arts que mostra, entre d'altres obres, diversos retaules gòtics i pintures de Ribalta.

BARRI: Gran Via Mar.
INICI: Ramal de l'Av. de Castelldefels (C31) que enllaça amb l'Av. de la Pineda, sense accés rodat.
FINAL: Al carrer del Pi Tort
LONGITUD: 280m, últim número, 28.
AMPLADA: Calçada: 7m més 2 parterres de 5m, total 17m.
DIRECCIÓ: SW a NE.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i algun bloc d'apartaments.
PAVIMENT: Modern, sense voreres però amb badies per facilitar l'accés a les finques. Algunes d'elles formen placetes amb bancs.

ARBRAT: Abundós als parterres i també arbustos de jardí i gespa.

CIRCULACIÓ: Doble, s'aparca a banda i banda en bateria als llocs reservats

COMENTARI: És un carrer de cine . Si no el coneixeu aneu-lo a veure. El primer tram és el model de com hauria de ser un carrer. El segon tram és un passeig entre arbres, gespa i un llac amb ànecs i diversitat d'ocells aquàtics.

CATALUNYA (Avinguda de)

Bé haurem de parlar de Catalunya o Catalònia. Nació, nacionalitat, comunitat autònoma, territori de forma triangular situat al NE de la península ibèrica on hi viuen, alguns bé i d'altres no tant, uns 7M d'essers humans, la meitat dels quals parla llemosí i l'altra meitat una mica de tot. El tret més característic és que sempre ha rebut turistes: primer van venir els fenicis i els grecs, després ei, que vénen els romans , que vinguin, que faran 'gasto', és que en vénen molts i amb cavalls , millor, necessitaran menjar, pinso i de tot . Van arribar i els va agradar tant que s'hi van quedar i es van casar amb les íberes. Després van venir els alemanys i també s'hi van quedar i també van matrimoniar. Per això diem blat , blau i bosc entre d'altres coses. Tot seguit van arribar els àrabs i es veu que la gent era una mica racista perquè no van ser ben rebuts. De primer la

gent se'n va anar de vacances a les valls del Pirineu, tot i que no hi havia les estacions d'esquí que hi ha ara. Aleshores van baixar els francesos a pescar truites i a empenyer els àrabs cap el sud. Finalment entre tots els van fer fora. Encara el segle XIX els francesos, que es veu que tenien bon record, van tornar, però aquest cop no van caure amb gràcia i van acabar marxant amb la cua entre cames.

Ara ve gent de tot arreu i sort en tenim, encara que mai no falta qui rondini, perquè uns deixen divises i altres fan les feines que ningú no vol, de manera que ja ens va bé. De resultes de tot plegat Catalunya és un poti poti i tal vegada això sigui cosa bona i digna d'imitació sempre que siguem capaços de respectar-nos els uns al altres i de tirar endavant tots plegats.

BARRI: Centre.
INICI: Carrer Major, seguint el carrer d'Albert Einstein.
FINAL: Carrer de l'Església.
LONGITUD: 40m aprox. sense comptar els carrers.
AMPLADA: 20m aprox, sense comptar el carrer.
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Ascendent suau.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos. No hi ha números perquè són dels

carrers adjacents.
PAVIMENT: De sauló, amb jocs infantils i bancs.
ARBRAT: Sí i també gespa.
CIRCULACIÓ: Plaça ajardinada de vianants. Es circula pels carrers adjacents.
COMENTARI: A mitja alçada en surt un passatge de vianants sense nom que va a parar al carrer Thomas Edison.

CATALUNYA (Plaça de)

Com bé sabem forma un triangle al NE de la península ibèrica. Limita al N amb França i amb Andorra, a l'E amb la Mediterrània, que és un límit però també una barcopista molt transitada des de sempre, al S amb el regne de València, una mica més avall del riu Ebre i a l'W amb l'Aragó. Es un territori majoritàriament muntanyós amb diverses serralades: el Pirineu i el prepirineu, que és com un aperitiu per fer boca. La Serralada Litoral que comprèn les Gavarres, el Montnegre, Collserola i el Garraf i la Prelitoral, amb les Guilleries, el Montseny, St. Llorenç de Munt i l'Obac, Montserrat, el Montmell, la Serra d'Albinyana, el Montsant, Beceit, i la Mussara. Només hi ha una plana gran, que és el Pla d'Urgell i algunes de petites a l'Empordà, al Penedès i al Camp de Tarragona. La resta són valls entre muntanyes o franges costaneres. Aproximadament el 10% de la superfície és bosc.

A part de l'Ebre també té alguns rius com ara el Fluvià, el Ter, el Besòs, el Llobregat, el Gaià, el Francolí i sobretot el Segre, que és fill dels dos Noguera: el Noguera Pallaresa i el Noguera Ribagorçana, i de l'andorrà Valira. La pluviositat oscil·la entre els 1200mm anuals a les serralades i els 400mm a les zones més secanes

del camp de Tarragona. La mitjana és d'un 700mm anuals i la de Castelldefels d'uns 500mm. Això sí: mal repartit, amb estacions seques i aiguats excessius.

La major part de la població es concentra a la costa i sobretot a les proximitats de la capital. De fet, el 70% dels habitants resideixen en un radi de 30Km de Barcelona mentre que el 30% restant es reparteix entre la resta del territori. També la indústria té tendència a concentrar-se en aquesta àrea: els dos Vallès, el Baix Llobregat, el Maresme i el Barcelonès, tot i que n'hi ha una mica arreu i especialment al Bages. El turisme es concentra a la costa i al Pirineu i l'agricultura i ramaderia són majoritàries a l'interior: Osona, Urgell, Segrià, Les Garrigues, La Segarra, El Priorat, La Terra Alta, etc. El clima és molt divers: alpí al Pirineu, suau al Delta de l'Ebre i a la costa en general, sobretot a la meitat sud, i tirant a extremat a l'interior, amb estius càlids i hiverns freds i amb boires persistents. Per tots els gustos.

Els ports més importants són els de Barcelona, Tarragona, St. Feliu de Guíxols i Vilanova. Hi ha nombroses marines de lleure i esport.

BARRI: Vista Alegre.
INICI: Agustina d'Aragó.
FINAL: Ramon y Cajal.
LONGITUD: 400m aprox. en dos trams units per escales. Ultim número: 81.
AMPLADA: Calçada 5m, vorera senars 1m, vorera parells 1,5m, total 7,5m.
DIRECCIÓ: De W a E aprox. virant cap a N.
PENDENT: Ascendent excepte els últims metres, que és descendent.

EDIFICACIÓ: Cases unifamiliars i alguns blocs de pisos.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única en sentit ascendent.
COMENTARI: Carrer amb sorpresa: sembla acabar en un petit pasatge de vianants de 1,5m d'amplada amb escales, però sorprenentment segueix a continuació de les escales, a un nivell més elevat. De manera que es pot resseguir a peu però no amb vehicle. Per accedir amb vehicle al segon tram cal agafar-lo des de Cortes de Cádiz.

CERVANTES (Carrer de)

Va néixer a Alcalá de Henares l'any 1547 de pare castellà i mare jueva conversa i va morir a Madrid l'any 1616. Escriptor i poeta. Es va exiliar a Roma fugint de la justícia per haver agredit un individu. El 1570 es va allistar a les forces de Miquel de Montcada i va participar en la batalla de Lepant on fou ferit. De resultes, la mà esquerra li va quedar anquilosada. Encara va seguir a l'exèrcit fins que el 1575 va caure presoner dels turcs, que el portaren a Alger. Va ser rescatat el 1580 per un frare trinitari que va reunir i pagar els 300 escuts que demanaven de rescat per ell.

El 1582 va escriure *Galatea*, publicada el 1585 a Alcalá de Henares. El 1587 va ingressar a l'administració reial com a funcionari. L'any 1605 va publicar la primera part de *El ingenioso hidalgo Don Quijote de la Mancha* que de sobte li va atorgar un prestigi extraordinari i que va ser immediatament traduït i difós per Europa. El 1613 va publicar les *Novelas ejemplares*, el 1614 *Viaje al Parnaso* i el 1615 la segona part del *Quijote*. També va escriure obres de teatre però amb poca fortuna perquè l'autor de moda a l'època era

Lope de Vega i ho eclipsava tot. La més coneguda és *El retablo de Maese Pedro* sobretot gràcies a Manuel de Falla que la va posar en solfa i la va convertir en una mena de musical sui generis. La seva darrera obra va ser *Los trabajos de Persiles y Sigismunda* publicada després de la seva mort.

Els personatges del *Quijote* i el seu replicant *Sancho* han esdevingut un model de referència per a certes actituds entre agressives, altruistes i forassenyades, sovint ben intencionades però fallides, tocades de demència per una banda i de sentit comú per una altra, de misticisme i fantasia per un cantó i de materialisme i sentit pràctic per l'altre, retratades de forma intel·ligent i amb una punta d'ironia crítica. Ai, que quan Cervantes ens parla del *Quijote* i de *Sancho* potser ens està parlant del país. Cervantes i Shakespeare són els dos grans totems de la literatura mundial, l'un com a novel·lista i l'altre com a autor teatral. La casualitat va voler que tots dos morissin el mateix dia: el 23 d'abril de 1616, que per aquest motiu ha esdevingut al nostre país el dia del llibre.

- BARRI:** Vista Alegre.
- INICI:** Final de Blas Infante a la confluència amb Lola Anglada i Cibeles.
- FINAL:** Tallat sense sortida. Dóna al bosc i del final en surt un senderol que enllaça amb el camí (avui carretera) de la Sentiu per una banda i amb el camí de la Casa Vella per l'altra.
- LONGITUD:** 60m aprox. Últim número: 15.
- AMPLADA:** Comença en forma de plaça d'uns 25m d'ample i segueix com a carreró amb calçada de 2m sense voreres.
- DIRECCIÓ:** S-N.
- PENDENT:** Pla.
- EDIFICACIÓ:** Cases unifamiliars, algunes abandonades, altres en mal estat
- PAVIMENT:** A trossos encimentat i a trossos enrajolat amb panots i tot en mal estat. La placeta inicial és de terra.
- ARBRAT:** No.
- CIRCULACIÓ:** No n'hi ha. Els cotxes s'aparquen a la mica de placeta que hi ha a l'entrada, on s'hi pot veure el pou conegut com "dels Quirante".
- COMENTARI:** Carrer degradat, sense manteniment, aparentment oblidat per part de l'administració. Em diuen els veïns que està afectat de reforma urbanística i que per aquest motiu ningú no hi fa res. Els veïns es lamenten que allà no hi arriba ni la publicitat.

CHOTIS (Carrer del)

Nom d'un ball de saló, de parella, d'origen escocès, el nom original del qual era "schottish", que significa literalment escocès. Data de les darreries del s.XIX i es va posar molt de moda a principis del segle passat especialment a Madrid on es ballava de forma habitual a les sales de ball i a les anomenades *verbena*s organitzades al carrer.

Peça obligada als *organillos*, que no eren tals sinó pianos de manubri, i a les orquestines populars. Alguns tenien lletra i per tant eren també cantats. Segurament el més cèlebre és el que va compondre el mestre José Manuel Lara, músic mexicà enamorat d'Espanya, i que es diu *Madrid, Madrid, Madrid*.

Algunes "sarsueles" l'incorporen com a número dansat. Té un ritme de dos temps, semblant a la polka, marcant bé el primer temps fort de cada compàs. El fet que els balladors adoptes-

sin una postura dreta, una mica rígida i com displicent, va ser l'origen de la frase feta: *es más chulo que un chotis*.

El motiu d'aquest nom el trobem a l'època del batlle Barberán, que va batejar molts carrers de Vista Alegre amb noms de danses populars: *fandanguillo*, *bulerías*, etc.

Posteriorment i a petició dels veïns, que ho trobaven poc seriós, l'Ajuntament va substituir aquests noms pels de personatges cèlebres: Cervantes, Manuel de Falla, Ramón y Cajal, etc. Però pel que sembla, aquest carrer se'l van oblidar i s'ha quedat fins avui amb nom de ball.

BARRI: Vista Alegre.
INICI: Com a continuació de Lola Anglada a partir de Blas Infante.
FINAL: Agustina d'Aragó, d'on continua però amb un altre nom.
LONGITUD: 50m aprox. Ultim número: no hi ha.
AMPLADA: Calçada 6m, vorera senars: 1m, vorera parells: 5m, total: 12m.
DIRECCIÓ: W-E.
PENDENT: Ascendent fort.

EDIFICACIÓ: A la banda senars, el lateral d'una casa vella que té entrada per un altre lloc i un solar. A la banda parells lateral d'una casa adosada que tampoc no té accés per Cibeles escepte una entrada de garatge.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Sí, a la banda parells.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: Via d'enllaç entre la part alta de Vista Alegre i la resta de la vila.

CIBELES (Carrer de la)

Deessa frígia de la fertilitat de la terra. Frígia era un antic reialme de l'Assia Menor. Un dels seus reis va ser el famós Mides, i un altre, Gordion, el del nus gordià.

El culte a Cibeles, molt extès, va ser acceptat per Roma l'any 204AC dut a la capital de l'imperi per immigrants orientals. La seva festa anual coincidia amb l'equinocci de primavera, a finals de març. Començava amb planys fúnebres i s'acabava amb cants d'alegria per la resurrecció de la natura. Com es pot veure hi ha un cert paral·lelisme amb la Setmana santa i la Pasqua cristianes.

A Roma aquest culte es va confondre una mica amb l'anterior, retut a la deessa romana Ceres, patrona de l'agricultura (d'on prové "cereal") i a la deessa grega paral·lela Deméter. En ser totes tres representades per matrones de bon any i totes elles

protectores de l'agricultura, al final hom ja no sabia qui era qui. L'adveniment del cristianisme amb l'emperador Constantí, al s.III de la nostra era, va acabar amb la confusió: cap de les tres.

Tradicionalment Cibeles es representava asseguda en un carro tirat per una parella de lleons i portant el corn de l'abundor, exactament tal i com la podem veure en la reproducció moderna que hi ha a la coneguda plaça del mateix nom de la ciutat de Madrid.

COMENTARI: El primer tram està sense urbanitzar i és un abocador. El segon tram dóna, per la banda senars, al sector anomenat “Can Vinader”. El tercer comunica Agustina d’Aragó amb Blas Infante. Llàstima que el primer tram no estigui obert i que el tercer tingui la

BARRI: Del Castell. El darrer tram a Vista Alegre.
INICI: A la plaça del Castell.
FINAL: Agustina d’Aragó.
LONGITUD: 350m aprox. Ultim número: 60
AMPLADA: I tram: Pl. Castell a Pietat: calçada 5m, sense voreres i sense urbanitzar.
 II tram: Pietat a Blas Infante: calçada 5m, vorera senars 4m, vorera parells 1m, total 10m.
 III tram: Blas Infante a Agustina d’Aragó: vorera parells: 5m.
DIRECCIÓ: SW-NE.
PENDENT: I tram: descendent.
 II tram: descendent fins a Sta. Marta i ascendent de Sta. Marta a Blas Infante.
 III tram: ascendent.
EDIFICACIÓ: I tram: bosc a banda i banda.
 II tram: blocs de pisos,
 III tram: laterals de cases adosades
PAVIMENT: I tram: terra, herba i deixalles.
 II i III trams: standard.
ARBRAT: I tram: no.
 II tram, sí a banda senars.
 III tram: a dues bandes.
CIRCULACIÓ: I tram: tallat, només per vianants decidits.
 II tram: única ascendent (pel que fa a la numeració).
 III tram: única descendent.

direcció inversa del segon, cosa que obliga als vehicles a fer voltes segurament innecessàries. El fet que el primer tram no estigui edificat fa que la primera porta que trobem ja tingui el número 28.

CID (Carrer del)

De l'àrab “caíd”, que significa senyor. Sobrenom del senyor feudal i guerrer medieval lleonès Rodrigo Díaz de Vivar, Vivar 1043, València 1099.

Va lluitar a favor dels àrabs contra Ramiro I d'Aragó. Amb Sancho II contra el seu germà Alfonso. L'any 1079 va ajudar el rei àrab de Sevilla contra el de Granada. Expulsat de Castella per haver atacat el regne àrab de Toledo sense permís, va oferir els seus serveis al comte de Barcelona Ramon Berenguer II, que no el va acceptar. L'any 1094, novament al servei del rei de Castella, va prendre València als àrabs, però la va perdre uns anys després.

El Cid tenia el seu propi exèrcit i de fet mai no va parar de lluitar pels uns o pels altres, generalment per encàrrec i amb fortuna diversa. Era un típic senyor de la guerra, avui en diríem soldat mercenari o de fortuna, que es llogava amb la seva gent al millor postor, ja fos moro o cristià, cosa que li va valdre en més d'una ocasió l'epítet de traïdor. Finalment va morir al llit als 53 anys.

El poema anònim “El Cantar del Mio Cid” n'ha fet una figura mítica i de la seva vida una llegenda que no sempre s'ajusta a la realitat.

BARRI: Bellamar.
INICI: Plaça del Cim empalmant amb Joan Alcover.
FINAL: Pg. de la Muntanya.
LONGITUD: 130m aprox. Ultim número: 55 (vegeu comentari).
AMPLADA: Calçada 6,5m, vorera senars: 1,5m, vorera parells: 1m, total: 9m.
DIRECCIÓ: SW-NE girant a N.
PENDENT: Descendent.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments. A la banda parells encara hi ha solars sense edificar amb bosc. Davant

del #23 hi ha un repetidor i antenes de TV i telèfon de Retevisión.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: La numeració de la banda senars salta de sobte del 23 al 49 de manera que una casa té el 23 i la contigua el 49. La de la banda parells és indefinida per la inexistència de construccions al darrer tram del carrer.

CIM (Passeig del)

Dit del punt més alt d'una muntanya, carena, o serralada. També per extensió del punt més alt d'una cosa, per exemple, d'un moble, d'una torre, d'una teulada, d'una curva gràfica, etc.

Ha donat lloc a les expressions *estar-ne fins el cim* per indicar cansament o fastigueig d'una persona o situació, *fer el cim*, assolir una fita o un objectiu en sentit literal o figurat, o *arribar al cim*, aconseguir una posició social, econòmica o de celebritat.

En aquest cas, es tracta d'un carrer que no arriba al cim però s'hi acosta ja que s'enfila i ocupa una posició elevada i comunica un carrer més baix, el passeig de la Muntanya, amb la plaça del Cim. No cal dir que està situat a un lloc alt del barri de Bellamar, allà on es troba amb el del Poal.

Entre aquest carrer, el de Joan Alcover, el del Collet i la plaça

del Cim envolten un petit turó que constitueix pròpiament el cim i que és inaccessible al vianant per estar situat a l'interior de les finques que donen a aquests carrers.

BARRI: Bellamar, al límit amb el Poal.
INICI: Joan Alcover.
FINAL: Passeig del Cim.
LONGITUD: 100m aprox. No té numeració pròpia sinó del passeig del Cim.
AMPLADA: Calçada 6,5m, vorera senars: 1,5m, vorera parells: 1m, i a la banda parells parterres amb gespa, pins i pitosporum, en forma de mitja lluna i amb una amplada màxima d'uns 11m, que fa un total de 20m.
DIRECCIÓ: W-E.
PENDENT: Canvi de rasant amb pendents suaus.

EDIFICACIÓ: Apartaments a la banda senars i xalets a la banda parells.

PAVIMENT: Standard a la calçada.

ARBRAT: Pins als parterres.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: És un eixamplament semicircular del Pg. del Cim, que enllaça amb el carrer de Joan Alcover. Els parterres estan ben cuidats però no hi ha bancs ni jocs infantils. També és cert que totes les construccions del sector tenen jardí propi.

CIM (Plaça del)

La plaça no fa honor al seu nom perquè no està al cim de cap turó sinó a la falda o vessant sud d'un turó de 70m d'altitud sobre el nivell del mar que queda just a sobre de la Penya Escorxada i que és com un braç de la muntanya coneguda com la Romaguera que avança en direcció al mar.

Això fa que les construccions de la plaça i en especial les de la banda senars gaudeixin d'una vista panoràmica excel·lent.

BARRI: Bellmar.
INICI: Plaça del Cim.
FINAL: Passeig de la Muntanya.
LONGITUD: 90m aprox. Ultim número: 21.
AMPLADA: Comença amb 5m però després d'un revolt passa a 3m.
DIRECCIÓ: N-S.
PENDENT: Descendent, la segona meitat fort i amb escales.
EDIFICACIÓ: Xalets i algun bloc d'apartaments.
PAVIMENT: Encimentat de color roig
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: A la primera meitat, accés a les finques.
COMENTARI: Passatge de vianants però obert als vehicles a la seva primera meitat només com a accés als garatges i jardins de les cases. La segona meitat només per vianants amb escales, atenció, no senyalitzades. L'entrada al passatge és poc visible i es queixen els veïns que sovint les visites, repartidors o reparadors no el troben, però tenen un rètol a l'entrada que indica PROPIETAT PARTICULAR, cosa que, a més de no ser certa, fa pensar que es tracta de l'accés a una finca o a un garatge i no a una via pública com és en realitat. L'existència d'un revolt a pocs metres de l'inici encara accentua més aquesta sensació.

CIM (Passatge del)

Si la plaça del Cim ja no responia al seu nom, el passatge que surt de la plaça i tira muntanya avall encara menys. Però d'altra banda és lògic que un vial que neix a una plaça porti el nom de la plaça.

El cas és que tenim Passeig del Cim, Plaça del Cim i Passatge del Cim i que, en aquesta ocasió, formen conjunt. No passa sempre.

El passatge, en no tenir sortida per vehicles, és molt tranquil. Només hi passen els veïns i no són gaires. Tant és així que quan algú hi posa els peus li pregunten si s'ha perdut.

BARRI: Montemar.
INICI: Pg. del Bosc a la confluència amb 323.
FINAL: Av.302 confluència amb 315.
LONGITUD: 650m aprox. Ultim número: 83.
AMPLADA: Calçada: 5m, voreres 1,5 cada una, total 8m.
DIRECCIÓ: Inici S-N, final W-E.
PENDENT: Inici ascendent, final descendent.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard (excepte el tram no urbanitzat).
ARBRA: No, però n'hi ha molts als jardins de les cases.

CIRCULACIÓ: Doble (excepte el tram no urbanitzat).

COMENTARI: El tram entre el carrer 325 i la plaça del Mas Jové no està urbanitzat i no s'hi pot passar amb vehicles. Van talar el pins per obrir la via a tota amplada però no van fer res mes. Ara és ple d'herba i de deixalles. Potser amb un 4x4 es pugui passar. A peu, amb prou feines. No cal dir que no hi ha cap casa: bosc a banda i banda.

CIRCUMVALACIÓ (Passeig de)

El sentit del nom és prou clar i seria força cert perquè el carrer, sobre el mapa, puja Montemar amunt i torna a baixar, una mica com una ronda.

Però el fet que el tram del mig no existeixi, encara que al mapa estigui marcat com a carrer, desvirtua la finalitat que pogués tenir. Un carrer que li'n falta un bon tros ja no circumvala res. Qui es veu obligat a fer circumvalacions és qui el vol seguir perquè l'ha d'anar buscant.

Una cosa bona que té aquest carrer és que travessa la plaça del Bosc, que és una plaça força endregada i amb un xalet que surt fotografiat a les publicacions d'arquitectura i d'urbanisme com a mostra de disseny ben fet.

BARRI: Bellamar.
INICI: A la confluència del Pg. del Cim amb el de la Muntanya.
FINAL: Av. Bellamar, a la part alta.
LONGITUD: 300m aprox. Ultim número: 17.
AMPLADA: Calçada: 4m, voreres 1,5 cada una, total 7m.
DIRECCIÓ: Inici SE-NW, final SW-NE, amb gir a la plaça del Collet.
PENDENT: Inici ascendent, a partir de la plaça del Collet descendent.

EDIFICACIÓ: Blocs d'apartaments i algun xalet.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Forneix la connexió entre els barris de Bellamar i el Poal.

COLLET (Passeig del)

Bellamar és una vall i el Poal una altra, situada al costat i pràcticament paral·leles entre si.

Enmig hi ha un turó que, de fet és un contrafort, una mena de braç que avança cap al mar de la muntanya dita la Remuguera. Aquest turó està totalment urbanitzat i els noms d'alguns dels seus carrers són testimoni de la topografia: de la Muntanya, del Cim, etc.

En un punt concret hi ha un petit coll que facilita el pas d'una vall a l'altra. El carrer que porta de l'Av. Bellamar a aquest petit coll es diu, lògicament, del Collet.

BARRI: Límit entre Bellamar i el Poal.
SITUACIÓ: Més que una plaça és la confluència de diversos carrers: Collet, que entra i surt, Panoràmic, Comte Güell i Joan Alcover.
DIMENSIONS: Uns 20m de diàmetre aprox.
 Només hi ha un número: 1.
PAVIMENT: Standard.
EDIFICACIÓ: Blocs d'apartaments i un xalet.
ARBRAT: No.
PENDENT: És un petit pla a cavall entre dues vessants.

CIRCULACIÓ: Cruïlla múltiple en estrella.

COMENTARI: A la banda E, que correspon a Bellamar, hi ha un pas-satge peatonal que comunicaria amb el passeig de la Muntanya, però de no fer-lo servir és ple d'herbes i matolls i pràcticament inaccessible. A la banda W, que correspon al Poal n'hi ha un altre, amb escales, que comunica amb Joan Maragall a la confluència amb Av. Poal. Aquest està en bon estat.

COLLET (Plaça del)

De fet el nom és molt més antic que la plaça perquè correspon a un accident geogràfic.

Segons tots els indicis per aquest petit coll de muntanya hi passava el Camí Ral de València després d'haver deixat enrere Can Vinyes i seguint el seu itinerari cap a Sitges a través de les costes del Garraf.

Es força probable que el camí passés per l'actual Pg. del Collet, continués per Comte Güell fins al Pou Alt, bon lloc per aprovisionar-se d'aigua, i continués per Anton Gaudí fins a enllaçar amb el tram visible que s'ha conservat i que, sortint del carrer Gaudí s'enfila per passar encara un altre collet.

BARRI: Centre.
SITUACIÓ: A la confluència entre l'Av. Constitució amb l'Av. del Canal, arribant fins al carrer Major i Juan de la Cierva.
LONGITUD: 140m aprox.
AMPLADA: 100m aprox. al punt més ample.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos a la banda interior, res a la banda de mar.
ARBRAT: Sí.

PENDENT: Pla.
CIRCULACIÓ: En rotonda i pels carrers adjacents.
COMENTARI: Forma una gran rotonda ovalada i ampliada per dos rectangles a banda i banda de Manuel Girona, amb aparcament de vehicles, jardins i jocs infantils. A la rotonda hi ha gespa. A la banda ajardinada, arbres i arbustos.

COLOM (Plaça de)

Cristoforo Colombo, Gènova 1451, Valladolid 1506, pilot i comerciant. De primer va navegar per la Mediterrània. Posteriorment va viatjar per l'Atlàntic cap a Anglaterra i fins a la Guinea, comprant i venent productes d'alimentació. En una ocasió va arribar a Islàndia. Va fer uns càlculs, erronis, sobre la circumferència terrestre i com a conclusió va imaginar que el camí cap a Xina i Índia per l'oest era més curt del que tothom pensava perquè molt abans Ptolomeu ja havia calculat correctament el perímetre del planeta. Va voler convèncer el reis d'Anglaterra, de França i de Portugal, que no li van fer cas, considerant-lo un fantasiós. Finalment els reis de Castella-Aragó, que pel que sembla no anaven forts de geografia, es van interessar en el projecte. Vençudes diverses dificultats de tot ordre es va fer a la mar amb tres vaixells i un centenar de mariners. Va fer escala a les Canàries i d'allà cap a l'Oest empès pels vents alisis (com ho sabia?) va arribar a les Bahames i després a Cuba, pensant-se que era terra ferma de l'Índia. A Haití la nau Santa Maria va embarrancar i aprofitant la fusta van construir un fort on s'hi

van quedar 39 homes. Va tornar per la latitud de les Açores en un viatge molt difícil i va tocar terra a Lisboa. D'allà va anar a Paços de Moguer i finalment a Barcelona perquè els reis hi eren. Tot seguit va preparar un segon viatge amb més gent i més material. Arribant a Haití van trobar que els nadius havien exterminat els 39 pioners del viatge anterior. Van descobrir Puerto Rico i més illes caribenyes. Una insubordinació dels *hidalgos* i dels eclesiàstics que formaven part de l'expedició va forçar el retorn (tothom volia manar i en canvi no trobaven les immenses riqueses que cobejaven) i no va ser fins al tercer viatge que els expedicionaris, amb Colombo al davant, van tocar terra ferma americana. Va explorar Hondures, Panamà, etc. i va quedar immobilitzat a Jamaica per manca de naus i de material. Finalment va poder tornar i va morir a Valladolid havent perdut bona part de la seva fortuna i privilegis degut sobretot a acusacions de malversació i abús de poder, algunes probablement fundades i d'altres fruit d'enveges i rivalitats. Entre els primers que van anar a Amèrica qui no corria volava i si et distreies, punyalada.

BARRI: Platja, sector del Baixador.
INICI: Passeig Marítim.
FINAL: Carrer de Mèxic on queda tallat per la via fèrria.
LONGITUD: 50m aprox. Ultim número: no n'hi ha, dóna a laterals de finques.
AMPLADA: Calçada: 3m, vorera senars 3m, vorera parells 2m i franja per aparcar a la banda parelles de 2m, total 10m.
DIRECCIÓ: S-N.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Laterals de blocs d'apartaments.
PAVIMENT: Standard, la franja d'aparcament és encimentada.
ARBRAT: Sí, a la banda senars.
CIRCULACIÓ: Única ascendent amb sortida per Mèxic.
COMENTARI: En aquest sector hi ha diversos carrers amb noms de països de l'Amèrica llatina: Venezuela, Chile, Perú, Ecuador, a més de Mèxic i d'aquest.

COLOMBIA (Carrer de)

País situat al NE d'Amèrica del Sud situat entre Panamà, Venezuela i Brasil. Li van posar aquest nom en homenatge al descobridor del Nou Món ja que no li havien posat al continent que va descobrir sense voler. Es pla a la meitat E i andí a la meitat W. La capital, Bogotá, és a 2547m d'altitud cosa que li proporciona un clima temperat en una latitud tropical. El cim més elevat és el Cristóbal Colón, de 5780m. La principal activitat és l'agricultura i el conreu oficial principal és el cafè, molt apreciat arreu del món.

Al llarg del s.XX la població ha crescut i s'ha concentrat progressivament a les ciutats principals: Bogotá, Medellín, Barranquilla, Cartagena i Antioquia. S'ha desenvolupat un sector industrial, sobretot alimentari, que no ha anat més lluny per manca d'inversions ja que els capitalistes prefereixen altres activitats o altres països pel col·locar els seus recursos.

La concentració d'habitants a les ciutats, molts d'ells sense educació, ni serveis socials, ni perspectives, ha donat peu a un grau preocupant d'inseguretat ciutadana, que els grups mafiosos alimenten al mateix temps que en treuen partit. Per acabar-ho d'arrodonir, grups guerrillers esquerranistes d'estil castrista, i paramilitars d'extrema dreta fan el seu joc rivalitzant amb altres grups, perpetrant segrestos econòmics i oprimint la pagesia en un escenari on la violència és una llarga tradició.

Bona part de la causa de tanta desgràcia caldria buscar-la en els governs successius que ha patit el país: dictadures, cops d'estat, guerres civils, corrupció desaforada, abusos de poder i tutti quanti, una situació endèmica que sembla voler canviar darrerament.

BARRI: El Poal.
INICI: Av. del Poal, al final, a la confluència amb Anton Gaudí.
FINAL: Pl. del Collet.
LONGITUD: 420m aprox. Ultim número: 25.
AMPLADA: Calçada: 5m, voreres 1,5 cada una, total 8m.
DIRECCIÓ: Neix en direcció W, gira tot seguit a N i en travessar el torrent torna a virar cap a SE.
PENDENT: A l'inici, ascendent, després baixa una mica i puja suaument.

EDIFICACIÓ: Blocs d'apartaments i xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble. Hi passa una línia de bus urbà.
COMENTARI: És la continuació de l'Av. del Poal, artèria principal del barri i connecta amb el de Bellamar per la plaça del Collet. El número 1 és l'edifici singular Can Pou Alt, que dóna nom a la vall, obra d'un deixeble de Gaudí. Aquest aspecte gaudinià de la casa ha donat lloc a comentaris i confusions: no és de Gaudí.

COMTE GÜELL (Carrer del)

Eusebi Güell i Bacigalupi. Barcelona 1846-1918, empresari industrial i mecenes de les arts. Economista i llicenciat en dret, va continuar i engrandir els negocis de son pare. L'any 1871 es va casar amb Isabel López, hereva dels marquesos de Comillas. En terme de Sta. Coloma de Cervelló i en societat amb Ferran Alsina va fundar una gran fàbrica de pana, la Colònia Güell. També va fundar i dirigir la companyia de ciments Asland a la Poble de Lillet i a Montcada i encara va tenir temps de conrear la vinya i fer vi al Garraf i a les muntanyes de Prades. A més era accionista de diversos bancs i grans companyies.

Protector del jove arquitecte Gaudí, li va encarregar nombroses obres: el palau Güell, el Parc Güell (que havia de ser una urbanització de luxe però va fracassar, quedant només els jardins i una sola casa), la Bodega de Garraf, etc. També va protegir altres artistes com ara el poeta Josep Maria López Picó, el pin-

tor Clapés o el novelista Pin i Soler. Personalment va conrear l'aquarel·la i el dibuix. L'any 1918 Alfonso XIII li va concedir el títol de comte.

El motiu de posar-li el seu nom a aquest carrer és que tota aquesta vall, les muntanyes del seu entorn i la casa Can Pou Alt eren propietat dels descendents d'Eusebi Güell, els quals, a la dècada de 1960 i en societat amb Miquel Creus, van urbanitzar la vall, parcel·lant-la i venent els solars.

BARRI: Travessa tot el terme municipal.
INICI: Al límit de Gavà, barri dels Canyars al N i zona industrial al S.
FINAL: Al límit de Sitges, passat el pont del carrer de la Cova Fumada.
LONGITUD: 4250m aprox. Últim número: 462
AMPLADA: Calçada: 8m, voreres molt variables, de 3m a res, o a vorals.
DIRECCIÓ: Inici de NE a SW, gira a l'alçada de Can Aimerich i va a W.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos o d'apartaments, naus industrials,

algun xalet.

PAVIMENT: Standard.

ARBRA: No. Abans hi havia plàtans però ja fa anys que els van treure. Ara hi ha arbres quan hi ha vorals o laterals: eucaliptus etc.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: És l'antiga *Carretera de Sta. Creu de Calafell*, codi antic C245, codi actual C33. Neix a Esplugues i ve per Cornellà, St. Boi, Viladecans i Gavà. Segueix cap a Sitges, Vilanova, Cubelles, Cunit, Segur de Calafell, Calafell i acaba al Vendrell. Durant la dictadura es va dir *Via Triunfal* perquè per ella i procedents de Sitges hi van entrar les forces franquistes.

CONSTITUCIÓ (Avinguda de la) *abans Via Triunfal*

Llei bàsica que té el seu origen al Dret Romà per la que es regulen els drets i deures dels ciutadans d'un estat concret, el funcionament de les institucions públiques i les seves relacions amb la ciutadania a títol individual i social. Entre d'altres coses determina el règim polític i de govern, la separació i límits dels poders, les fronteres i l'estructura del territori, i el caràcter de l'estat.

Totes les altres lleis del país emanen d'aquesta o –si eren anteriors– s'hi han d'adaptar, de manera que la Constitució és present al rerafons de tot el dret civil, administratiu, mercantil, fiscal i penal del país. En la majoria dels països el control del compliment de la Constitució correspon al Tribunal Suprem. En d'altres a un tribunal especial, dit Constitucional.

Alguns països de caràcter totalitari no tenen Constitució considerant que no la necessiten perquè el llibre sagrat, o la llibre

voluntat del dictador, segons el cas, la supeix amb escriure. En qualsevol cas sempre es tracta de països que no respecten els drets humans. La Llei Constitucional per tal que s'adapti al canvi social i a les noves circumstàncies de tot ordre sol ésser esmenada de forma periòdica, de manera que evoluciona amb el temps i en funció de les necessitats i noves prioritats de la societat. En alguns països les esmenes modifiquen el redactat de la llei i en d'altres s'afegeixen al final per respectar el text original, encara que modifiquin el seu contingut.

El motiu de posar-li aquest nom al carrer principal de Castelldefels és obvi: a l'any 1979 quan es va fer càrrec de la gestió municipal un consistori democràtic la nova Constitució democràtica que substituïa els *Principios Fundamentales del Movimiento* i el *Fuero de los Españoles* era un assoliment de cabdal importància.

BARRI: Zona Industrial del Camí Ral.
INICI: Carrer de Miquel Servet.
FINAL: Tallat pel FC passat el carrer del Rourell.
LONGITUD: 400m aprox. Ultim número: no n'hi ha, són laterals de naus.
AMPLADA: 2 calçades de 4m cada una separades per una mitjana que té 1m més dues bandes d'aparcament de 2m cada una; les voreres tenen 2m cada una més una franja ajardinada d'1m, total 19m.
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Pla.

COPÈRNIC (Carrer de)

Nom autèntic Mikolaj Kopernik. Torun 1473, Frauenburg 1543. Astrònom, matemàtic i metge polonès. Va estudiar a la Universitat de Karkov i posteriorment a la de Bologna. L'any 1500 va rebre un curs de matemàtiques i astronomia a Roma.

Després va tornar al seu país on va exercir la medecina i va dur a terme un immens treball en el camp de l'astronomia. Se'l considera el pare de l'astronomia moderna perquè va capgirar la noció que es tenia fins aleshores d'un univers geocèntric, per establir un univers heliocèntric, és a dir, postulant que la terra i els planetes giren a l'entorn del sol i a l'inrevés.

La seva obra mestra *De revolutionibus orbium celestium* li va costar 25 anys de labor. De fet la teoria heliocèntrica ja l'havia publicat el savi grec Aristarc de Samos però no l'havia pogut provar.

EDIFICACIÓ: Naus industrials i laterals de naus que donen a d'altres carrers.

PAVIMENT: Standard, la franja d'aparcament té llambordes, les voreres són de rajoles i la mitjana és encimentada amb diversos parterres.

ARBRAT: Sí, a totes dues bandes, més arbustos a les franges.

CIRCULACIÓ: Doble, s'aparca a les bandes destinades a aquesta funció.

COMENTARI: El darrer tram que va del carrer Rourell a la via fèrria com que no té sortida s'utilitza com a aparcament de camions i remolcs. El carrer travessa, envoltant-la, la plaça del mateix nom.

La previsible oposició de l'església va fer dubtar Kopernik de publicar la seva obra en vida. Finalment va sortir a la llum a Nürtemberg, Alemanya, el mateix any de la seva mort, quan ja no hi podia haver represàlies.

Poc després el científic italià Galileo Galilei va revalidar al seu país les tesis de Kopernik, ampliant i perfeccionant l'argumentació matemàtica del seu predecessor, amb el resultat que tots co-neixem.

Un altre aspecte de la tesi de Kopernik que ha passat a la posteritat és la frase feta "gir copernicà" que significa fer un tomb radical per emprendre la direcció contrària a la que hom duia fins el moment anterior.

BARRI: Zona Industrial del Camí Ral.
INICI: Com a eixamplament del carrer de Copèrnic a l'alçada del Camí Ral de València.
FINAL: A l'alçada del carrer del Ferrocarril.
DIMENSIONS: 120x80m comptant les calçades dels carrers. El centre fa 80x60.
DIRECCIÓ: la plaça té forma rectangular. L'eix més llarg va de SE a NW.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Naus industrials i laterals de naus que donen a d'altres carrers.
PAVIMENT: L'interior de la plaça és de terra recoberta de grama,

amb arbres dispersos i algun banc per seure. A l'entorn hi ha les calçades dels carrers mencionats, amb paviment standard. El carrer Copèrnic no travessa pel mig sinó que envolta la plaça passant per les vores.

ARBRAT: A l'interior de la plaça.
CIRCULACIÓ: Les calçades que envolten la plaça tenen sentit únic, una mica sorprenent perquè no és l'habitual.
COMENTARI: Plaça gran que representa un pulmó, oasi, zona verda, o com es vulgui dir, situat al bell mig de la zona industrial.

COPÈRNIC (Plaça de)

Com ja sabem es tracta del famós astrònom polonès Mikolaj Kopernik que va propugnar que la terra girava a l'entorn de sol i no a la inversa com es creia fins aquell moment (i encara bastant després).

La seva teoria entrava en contradicció d'una banda amb el sentit comú de l'època: tothom veia el moviment del sol i ningú no experimentava que la terra es mogués; i de l'altra amb la doctrina (no evangèlica) de l'església que considerava que l'home (no pas la dona) era el centre de l'Univers i que per tant també ho era la terra que el sustentava, mentre que tots els altres cossos estelars o planetaris, essent com eren de rang inferior, havien de girar a l'entorn de la terra.

El mèrit principal de Kopernik no és tant l'haver fet un postulat que després s'ha vist que era correcte sinó que ho va fer valent-se d'un model matemàtic que donava com a resultat una estructura científica coherent. Kopernik no feia filosofia ni especulacions: feia ciència.

Newton es va basar en els descobriments de Kopernik, que li van servir de base per anar més enllà. També ho va fer Galilei, com sabem.

Referint-se a Kopernik, Adam Smith va dir: "la ciència és el gran antídoto contra els verins de l'entusiasme i de la superstició."

BARRI: Can Bou.
INICI: Carrer del Pi Tort.
FINAL: Carrer de les Canyes.
LONGITUD: 120m aprox. Últim número: 14
AMPLADA: Calçada: 5m, voreres: 1,5m cada una, total 8m.
DIRECCIÓ: Inicia apuntant al NW, gira a SW i finalment a NW.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Blocs d'apartaments i alguns xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Única ascendent.

COMENTARI: Malgrat ser un carrer de recent construcció fa una "essa" força pronunciada seguint un vell camí i respectant, per tant, els antics límits de les finques.

CORBA (Carrer de la)

Segons el diccionari, femella del corb. Però segurament no era aquesta la intenció de l'Ajuntament al batejar aquest carrer sinó que més aviat devia voler al·ludir al doble revolt en forma d'essa que dibuixa aquesta via.

Efectivament, una corba també pot ser una línia que es desvia de la recta sense formar angle sinó formant un arc o una paràbola.

Les corbes són molt freqüents en la naturalesa, com qualsevol haurà tingut ocasió d'observar. Algunes corbes resulten especialment inquietants, sobre tot quan agafen moviment.

Tothom ho sap això. Per exemple, la corba que fan els preus en funció del temps, dita IPC.

També ho són les corbes a les carreteres, que obliguen a dir allò de agafa't que vénen corbes. Sobretot si vas amb moto, com ens recorda l'Antoni Tàpies a la seva cançó La moto.

Als mapes solen sortir les corbes de nivell que indiquen els pendents i penyasegats. O sigui, que t'avisen d'on suaràs la samarreta, pujant, i d'on no has de caure mai, baixant.

Els homes del temps també fan servir corbes però com que són personal tècnic en diuen isòbares i en teoria serveixen per predir el temps que farà. Però ja se sap que no hi ha res tan inconstant com una corba, de manera que si has de sortir pren el paraigua per si de cas.

Avui els fan molt petits i els pots dur sempre a sobre. Si no paren la pluja paren el sol.

BARRI: Zona del Campus de la UPC.
INICI: Carrer Barcelona, com a continuació de la Rambla Marisol.
FINAL: Tallat pel parking de la UPC.
LONGITUD: En terme de Castelldefels, 650m aprox. Ultim número: no
AMPLADA: 2m. amplada típica d'un antic camí agrícola.
DIRECCIÓ: Paral·lel a la Corredora apunta a l'E, una mica ENE.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Cap el final llinda amb un mur de contenció de la UPC.

PAVIMENT: Terra natural.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Tallada a uns 100m de l'inici. Es pot passar a peu.
COMENTARI: Camí obert el s.XVIII al mateix temps que construïen la corredora. La va seguint per facilitar-ne la neteja i manteniment. Part d'ell és actualment la Rambla Marisol. En alguns punts queda tallat pel pas de vials (p.e. la passarella de vianants que va de l'estació a la UPC). En un tram algú, aprofitant que no hi passa gent perquè queda tallat, s'hi ha fet un hortet llarg i prim.

CORREDORA MESTRA (Camí de la)

La Corredora Mestra o principal fou construïda entre l'any 1721 i l'any 1722 a càrrec de la desena de promotors agraris que foren establerts pels barons a les 3000 mujades de terres ermes i pantanoses de les Marines. (Josep Campmany, Castelldefels, temps d'Història, ed. Ajt. de Castelldefels, 2003, p.239).

La iniciativa de sanejar i posar en explotació agrícola les Marines va partir dels barons d'Eramprunyà, Francesc de Copons i Manuela d'Erill. El motor era econòmic però al mateix temps va aportar a Castelldefels, com a beneficis colaterals, la desaparició momentània de la zona pantanosa, focus de malalties infeccioses, i un període de prosperitat per als veïns, ja que no els va mancar la feina.

Malauradament, l'alegria va durar poc. El projecte no va tenir l'èxit esperat. Pocs inversors van acudir a l'oferta de terres i

aquests, l'any 1746 ja havien abandonat els conreus. La Corredora estava bruta, mig reblerta i pràcticament inservible. Les noves propietàries d'Eramprunyà, Caietana de Copons i Maria Vidal (que no era baronessa sinó una burgesa barcelonina amb empenta) van reprendre, aquest cop en primera persona, la tasca de restaurar, sanejar i posar en explotació l'indret. Entre d'altres obres i millores van construir 6 ponts, un dels quals encara existeix, a la Rambla de Marisol.

La iniciativa era ben intencionada i molt pròpia de la il·lustració, però l'èxit altra vegada va ser relatiu. La naturalesa sorrenca del terreny i la seva gairebé total manca de desnivell feien que els camps es neguessin amb les pluges i que el drenatge fos sempre insuficient. Això provocava el desànim de la pagesia. I a sobre, els mosquits.

BARRI: Vista Alegre.
INICI: Vista Alegre.
FINAL: Ramón y Cajal.
LONGITUD: 150m aprox. Últim número: 50.
AMPLADA: Calçada: 5m, cada vorera 1m, total 7m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant al N i gira a NE.
PENDENT: Ascendent fort a l'inici i descendent fort al final.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos i alguna casa unifamiliar o de planta i pis.
PAVIMENT: Standard. A la cruïlla amb Giralda fa una placeta.

ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única primer en sentit descendent i després ascendent.

COMENTARI: La relació entre els números i la longitud d'un carrer ens dona un índex relativament fiable de la densitat de població d'un carrer i fins i tot del barri on està ubicat: 50 números en 150m vol dir un número cada 6m de carrer. Densitat elevada. No és més exacte perquè no ens indica l'alçada dels edificis però així i tot resulta d'utilitat com a orientació.

CORTS DE CADIZ (Carrer de les)

Organ legislatiu establert a Espanya des de la Constitució de Cádiz l'any 1812. El s.XIX, amb la caiguda de l'antic règim, les Corts esdevingueren una institució de característiques molt diferents. El fet de mantenir el nom de Corts, enlloc de Parlament, va obeir a un desig de fer pensar en una línia de continuïtat o de tradició històrica (les Corts eren una institució reial). A banda d'aquest interès formal, les Corts de Cádiz eren de l'estil dels parlaments constitucionals europeus (França, Anglaterra) i defensaven les llibertats públiques. Representaven "la nació sobirana" i la nació la formaven el conjunt d'individus.

Dins la divisió de poders, les Corts de Cádiz, que eren de caire liberal, van assumir el poder legislatiu, que era l'essència del parlamentarisme. Però aviat el poder monàrquic, que tenia molt suport en els estaments aristocràtic, terratinent, eclesiàstic, i conservador en termes generals, va anar limitant i aigualint aquest poder legislatiu, que va acabar essent "compartit". Des-

prés, la corona va introduir la cambra alta, el Senat, constituït per membres no electes sinó de dret propi: títols nobiliaris, jerarquies eclesiàstiques, o càrrecs judicials. Alguns eren de designació reial directa i bastants ho eren a títol vitalici. El Senat tenia les mateixes atribucions que la cambra de diputats.

Amb el pas dels anys les Corts van patir tota mena de contratemps, amb dues curtes revifalles que es corresponen amb els dos períodes republicans que va viure el país: 1873 i 1931. Les últimes Corts republicanes, hereves directes de les Corts de Cádiz, es van reunir a Figueres l'1 de febrer de 1939.

L'actual Congreso de Diputados és la renovació d'aquelles Corts després del llarg parèntesi dictatorial. Les Corts actuals són bicamerals sense que el Senat respongui a criteris territorials -pel que la seva utilitat pràctica no queda massa clara- però sí que s'ha de dir que ja no queden senadors de dret propi, de designació reial, ni vitalicis, ni res de semblant.

BARRI: Marisol.
INICI: Carrer de Barcelona.
FINAL: Av. de Màlaga.
LONGITUD: 450m aprox. Ultim número: 62.
AMPLADA: Calçada: 4m, cada vorera 1,5m, total 7m.
DIRECCIÓ: Aprox.E-W. al final fa un doble revolt i manté la direcció.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Sí, a trams.
CIRCULACIÓ: Única descendent.
COMENTARI: Continua a partir del carrer Barcelona endinsant-se al Campus, només per a vianants. Travessa el llac mitjançant un pont. Es dels carrers de Marisol que porten noms de ciutats. Els darrers metres ja són de Can Bou.

CORUÑA (Carrer de la)

Ciutat de la Comunitat Gallega, situada al NO de la península, a la costa atlàntica. Té uns 300.000 habitants. La ciutat està situada en una península i té un important port pesquer i mercantil.

Durant el s.XIX la península se li va quedar petita i va començar a créixer en terra ferma formant nous barris, entre ells el de Riazor, que és el nom d'una platja i també de l'estadi futbolero local. Ciutat bàsicament comercial té també indústries, sobretot conserveres de peix i marisc, tot i que en els darrers anys les inversions s'han anat diversificant.

L'indret ha estat habitat des de temps prehistòrics. Durant la dominació romana hi van construir un enorme far anomenat Farum Brigantium, actualment conegut com a Torre de Hércules, que va ser reconstruït l'any 1791. A més té dues esglésies romà-

niques del s.XII: Sta. Maria del Campo i Santiago. Va conèixer una relativa prosperitat ran del descobriment d'Amèrica, però el monopoli sevillà va provocar tot seguit una forta decadència. Carles III va liberalitzar el comerç i de resultes la ciutat i port de La Coruña van tornar a prosperar.

De clima humit i atlàntic, el territori de la província és d'una gran bellesa, tant pel que fa a la costa, amb nombroses ries i penysegats, com a l'interior, cobert de boscos i conreus. Aquest atractiu ha permès el desenvolupament d'una intensa activitat turística que es centra sobretot als mesos d'estiu.

BARRI: El Poal.
INICI: Av. Constitució (amb accés només per a vianants).
FINAL: Plaça de Pio Baroja.
LONGITUD: 250m aprox. si no comptem el pont. Ultim número: 17.
AMPLADA: Calçada: 6m, cada vorera 2,5m, total 11m.
DIRECCIÓ: S-N.
PENDENT: Pla , si no comptem el pont.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Sí, xiprers a banda i banda.
CIRCULACIÓ: Doble. Té bastant trànsit de vehicles.
COMENTARI: Hi va a parar el pont que neix al Pg. Marítim i que vola per sobre l'autopista, el FC i l'Av. de la Constitució. Aquest pont ha tallat l'accés rodat per Constitució, deixant només un petit passatge per vianants. Si consideréssim que aquest pont és una prolongació del carrer la seva longitud total seria de 420m. Es l'últim carrer del terme de Castelldefels per la banda W. A pocs metres ja comença el terme de Sitges.

COVA FUMADA (Carrer de la) *nom antic: Spelunca Cremata*

A l'interior de la finca #1 del carrer hi ha la famosa Cova Fumada on s'hi van trobar restes prehistòriques consistents en òssos d'animals i també eines de pedra d'una antiguitat que va dels 90.000 als 35.000 anys.

El nom li ve d'haver estat habitada i haver-hi fet foc els personatges prehistòrics del paleolític que s'hi aixoplugaven, de resultes del qual les parets i el sostre estan tots ennegrits.

La cova té una boca de 4,5m d'ample per 5 d'alt seguida d'una sala d'uns 12m de llarg i d'un sífó format per aigües freàtiques, a 1m sobre el nivell del mar. La longitud total de la cova és d'uns 35m i no és del tot cega perquè s'acaba en una esquadra impracticable que continua muntanya endins.

Pel que sembla, la cova donava directament sobre la platja i en

alguns moments les onades hi arribaven.

Opinen els arqueòlegs que la població de la cova no era estable sinó de caire temporal: grups de caçadors o bé grups familiars nòmades que anaven seguint la cacera i que hi passaven una o diverses nits per continuar després el seu camí.

Llàstima que en l'actualitat la boca de la cova quedi a l'interior del jardí d'una casa particular, motiu pel qual no es pot visitar amb facilitat.

BARRI: Bellamar, l'indant amb Montemar.
INICI: Pg. de Can Vinyes, a tocar de la creu termenal.
FINAL: Pl. Bellavista.
LONGITUD: 550m aprox. Ultim número: 47.
AMPLADA: Calçada: 4m, cada vorera 1m, total 6m.
DIRECCIÓ: S-N amb diversos revolts.
PENDENT: Variable, en conjunt descendent.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Alguns pins grans, probablement anteriors al carrer.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: A l'inici, a la banda senars neix un passatge sense nom i sense sortida que dóna accés a diverses finques. Probablement aquest carrer estigui fet seguint l'antic Camí Ral de València, un cop passada l'ermita de St. Salvador i Can Vinyes, en direcció cap a les costes i Sitges. Això explicaria els revolts.

CREU (Passeig de la)

El nom fa al·lusió a una creu de terme de pedra picada que marcava el límit de la jurisdicció del monestir de St. Cugat, tot just passada l'ermita de St. Salvador i la casa annexa. Enllà de la creu la jurisdicció corresponia a la baronia d'Eramprunyà, que per tant senyorejaven, entre d'altres indrets, les valls que avui reben els nom de Bellamar i El Poal.

Era habitual marcar l'inici o final d'un terme amb una creu de pedra més o menys esculpida i la presència d'una creu en aquest lloc confirma la hipòtesi del pas del Camí Ral de València per aquest punt.

L'any 1936 algú va escapar el símbol religiós de manera que allò que era una creu avui és únicament la columna de pedra que la sustentava. En aquest cas el nom ha durat més que l'objecte anomenat, tot i ser de pedra.

BARRI: Vista Alegre.
INICI: Mezquita de Córdoba.
FINAL: A pocs metres de l'inici.
LONGITUD: 5m aprox. Ultim número: no n'hi ha.
AMPLADA: 2m.
DIRECCIÓ: S-N.
PENDENT: Ascendent.
EDIFICACIÓ: Laterals de les cases adjacents.
PAVIMENT: Sense pavimentar.

ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: No s'hi entra ni a peu.

CREU DE MAIG (Passatge de la)

En un poble on hi ha places grans i maques que no tenen nom, li han posat nom a un racó inútil que ni és res ni porta enlloc. Amb prou feines una excletxa entre dues cases, sense sortida i fins i tot sense entrada perquè hi han posat una tanca d'obra, suposo que per evitar que hi entri algun nen i prengui mal.

El nom és de caire religiós i al·ludeix a una festa cristiana de primavera que es celebrava el dia 3 de maig. Els capellans beneïen el terme municipal des d'un lloc elevat: el campanar de l'església, un turó proper, la torre d'un castell, etc. per demanar a la divinitat que protegís les collites. Mentrestant, la mainada recaptava diners per fer un berenar.

A França eren els homes joves els que, en grup, anaven cantant de casa en casa i recaptant diners o espècies, un costum força semblant al de les nostres caramelles. Arribats a una porta

deien "Venim a cantar el maig". Si els habitants de la casa sortien a la porta o a la finestra assumien el compromís de donar alguna cosa als cantaires. En cas contrari, tancaven portes i finestres i els cantaires passaven de llarg. Les caramelles practiquen un ritual per l'estil quan pregunten: "Cantem o no cantem?". Tot plegat s'emparenta amb les festes prehistòriques de primavera.

Hi cap la possibilitat que en alguna ocasió, quan el turó d'en Llopart encara no estava edificat, el mossèn hagués beneït, no el terme sinó una part d'ell, la vall de Can Vinader, des d'aquest indret que, efectivament, és elevat. Això explicaria que li haguesin posat aquest nom a un punt tan concret. Però no he pogut trobar cap document que pugui confirmar aquesta hipòtesi. El fet desgraciat que l'arxiu parroquial fos cremat l'any 1936 fa gairebé impossible la comprovació d'aquestes intuïcions.

- BARRI:** Centre.
- SITUACIÓ:** Adjacent al carrer Bisbe Urquinaona, a diferent nivell, gairebé al davant del carrer d'Albert Einstein i al costat de Can Roca de Baix.
- DIMENSIONS:** 50m aprox. l'eix més llarg i uns 25 d'ample.
- PENDENT:** És gairebé plana, amb una mica de gradient per desguàs pluvial.
- EDIFICACIÓ:** Pujant a l'esquerra hi ha la Sala Margarida Xirgu i un edifici annex anomenat "l'Esplai". A la dreta hi ha l'annex a la Casa de Cultura que actualment és la seu del Patronat Municipal de Comunicació en planta

baixa i de l'emissora Ràdio Castelldefels en planta pis.

PAVIMENT: El primer tram és pavimentat amb llambordes roges i el segon està cobert amb sauló. Voreres enrajolades.

ARBRAT: Sí, i alguns parterres amb arbustos i plantes.

CIRCULACIÓ: En principi és per vianants, però hi ha una rampa i espai per aparcar-hi uns quants vehicles.

COMENTARI: Passant pel carrer del Bisbe Urquinaona no és visible perquè està a un nivell elevat. S'hi accedeix mitjançant tres rampes i dues escales.

CULTURA (Plaça de la)

El nom al·ludeix a la presència de la Sala Margarida Xirgu a un costat i del Casal de Cultura a l'altre.

Entenem per cultura el conreu del coneixement i de les facultats intel·lectuals de l'espècie humana. Comprèn les lletres, les ciències i les arts en sentit ampli i s'adquireix mitjançant l'estudi, la lectura, l'assistència a cursos i conferències, els viatges, les relacions interpersonals, la reflexió i l'experiència.

En un altre sentit s'entén la cultura com el conjunt de sabers i tradicions d'un poble o d'una ètnia qualsevol, ja sigui actual o pretèrita. Així podem parlar de la cultura del neolític, de la cultura dels ibers cossetans, de la cultura dels indígenes de Nova Zelanda, etc. Però hem de vigilar de no confondre cultura amb costums: de vegades hom preten colar costums cruels o abusius argumentant que formen part d'una cultura mil·lenària i que per tant s'han de respectar. La cultura és un bé intangible que passa de generació en generació i que fins a un cert punt

defineix una societat perquè marca unes pautes de comportament. També facilita, en certa manera, la solució de problemes propis de la vida quotidiana i mira de regular-la pel que fa a les relacions socials i familiars. Però els nous reptes de la societat moderna, que es mou a base de tecnologia, competitivitat i globalització, sovint xoquen amb cultures que evolucionen més lentament i que per tant no ofereixen solucions "prefabricades" a problemes que són nous. Això obliga als individus a fer un esforç continu d'adaptació a les noves circumstàncies, posa en crisi uns valors que es consideraven immutables alhora que planteja nous coneixements, noves possibilitats i noves vies. Per això actualment es parla de la cultura del canvi, de la flexibilitat i de l'adaptabilitat. De fet, si l'espècie humana ha sobreviscut fins avui ha estat precisament per la seva habilitat per adaptar-se a noves circumstàncies i a crear noves cultures a partir de les antigues. Confio que aquest cop també ho sabrem fer.

**CARRERS, PLACES
I CAMINS DE
CASTELLDEFELS**

BARRI: Gran Via Mar.
INICI: Av. de Casteldefels (autovia).
FINAL: Pi Tort.
LONGITUD: 320m aprox. Ultim número: 40
AMPLADA: 6m, voreres 1,5m cada una, total 9m.
DIRECCIÓ: S-N.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a totes dues bandes.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: a Gran Via Mar hi ha d'altres carrers que porten nom de planta: tals com lliri o ginesta. Aquest carrer és continuació del carrer 14 de la Pineda.

DÀLIA (Carrer de la)

Dàlia: (nom científic: *dahlia sempervivens*)

Planta herbàcia perenne amb fulles oposades i una mica serrades. Es d'origen mexicà i ha estat introduïda a Europa per la vistositat de les seves flors que presenten múltiples pètals cònics acabats en punta formant entre tots una mena d'estrella tridimensional. Poden agafar una coloració diversa: roja, porpra, rosada groga o blanca.

Es fa servir tant com a planta de jardí com per comercialitzar la flor tallada en rams o centres florals. Normalment es multipliquen a partir de trossos de rizoma. Es planten a finals de març o a principis d'abril en terra flonja i si pot ser orgànica. Floreixen des del mes de maig fins que arriba el fred.

A algunes comarques distingeixen entre la planta "daliera" i la

flor "dàlia". En realitat dàlia és el nom de la planta i, per extensió, de la flor.

Al SW de la província d'Almeria, al S de la Sierra de Gador, hi ha una comarca agrícola anomenada Campo de Dalías. A més de vinya hi ha conreus intensius de regadiu en hivernacles.

BARRI: Marisol.
INICI: Carrer de Barcelona.
FINAL: Tallat per l'Av. de la Pineda a diferent nivell, amb rampa per vianants i sortida rodada trencant cap el Pg. Ferrocarril.
LONGITUD: 80m aprox. Ultim número: 19.
AMPLADA: 8m, no té voreres.
DIRECCIÓ: E-W.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments.

PAVIMENT: Modern, amb línies blanques per separar voreres i aparcament.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única ascendent.
COMENTARI: Abans aquest carrer empalmava amb l'Av. Pineda. En fer el pas per sota la via és quan va quedar tallat, però hi ha una rampa perquè a peu s'hi pugui enllaçar.

DARRERA L'ESTACIÓ (Carrer de)

Estació: Es una paraula polisèmica com poques perquè té moltes aplicacions. Es deriva de fer estada amb caire temporal en algun lloc.

Pot tractarse d'una estació del ferrocarril, de busos, de vaixells (estació marítima), d'esquí, d'un balneari (estació termal), d'un conjunt de transformadors elèctrics (estació transformadora); en la religió catòlica, d'una escena del Via Crucis; en telecomunicacions, d'una emissora de ràdio o TV, o d'un repetidor; en meteorologia d'un conjunt d'aparells de mesura (estació meteorològica); en ecologia, d'una depuradora d'aigua; al calendari hi tenim 4 estacions de 3 mesos cada una; en astronomia dit del moment que un cos celeste canvia el sentit de la seva direcció, moment en que sembla que s'aturi.

En alguns països equival a comissaria de policia o a caserna de bombers. I segurament me'n deixo alguna.

En aquest cas és prou clar que el nom del carrer fa referència a l'estació del tren i respon a una realitat: efectivament, és darrera de l'estació.

BARRI: del Castell.

SITUACIÓ: A la confluència entre Blas Infante i Dr. Marañón, travessa Rafael Casanova i arriba a tocar de la Pl. Joan XXIII.

DIMENSIONS: 150m l'eix més longitudinal i uns 90m el transversal.

PENDENT: Per fer superfícies planes ha calgut salvar el desnivell de forma esglaonada.

EDIFICACIÓ: A un costat hi ha l'església de Montserrat.

PAVIMENT: Part de sauló i part enrajolada. Hi ha un estany i una pista de skateboard. El pas de Rafael Casanova és de llambordes.

ARBRAT: El centre és ajardinat, amb arbres i bancs.

CIRCULACIÓ: Es circula pels carrers adjacents i, atenció, per Rafael Casanova, que passa pel mig de la plaça.

DEMOCRÀCIA (Plaça de la)

Sistema polític que defensa la intervenció del poble en l'acció de govern i en l'elecció dels governants. Procedeix del grec *demos* = gent i *krateia* = govern. Els primers esboços de democràcia daten d'algunes ciutats de la Grècia clàssica i especialment d'Atenes. Era molt limitada perquè només participaven a l'assemblea i tenien dret de vot els homes lliures majors d'edat. Les dones, els joves i els esclaus (3 per cada ciutadà lliure) quedaven exclosos de les tasques públiques. Els romans més aviat van tornar enrere en substituir la república dels primers temps per un sistema imperial. Tot i així van mantenir el Senat com a institució teòricament moderadora del poder unipersonal. El cristianisme, de caire teocràtic, jeràrquic i centralista, no va afavorir l'aparició de sistemes democràtics. A les darreries de l'Edat Mitjana alguns reis, entre ells Pere III el Cerimoniós (s.XIV), van crear les primeres Corts però els seus integrants eren designats pels estaments o pel propi rei.

Les bases de la democràcia moderna van néixer a Anglaterra el s.XVII amb la promulgació del Bill of Rights (1689) i les teories de John Locke, que dissenyaven un estat constituït pel consens entre homes lliures. Montesquieu i Rousseau van fer noves aportacions a aquest ideari i l'ascens de la burgesia, que volia minar el poder

de l'aristocràcia i de l'església va fer prosperar la teoria d'un govern més popular i de la separació de poders: legislatiu, executiu i judicial. La Constitució Americana de 1751 i posteriorment la Declaració dels Drets de l'Home i del Ciutadà, copiada en part de l'anterior (França 1791) van ser passos importants. El pensament de Tocqueville va polir l'invent. Durant els segles XIX i XX la democràcia s'ha fonamentat en el sistema parlamentari, en la igualtat dels ciutadans i ciutadanes davant la llei, en la responsabilitat del govern davant del poble, en el sufragi universal, en els partits polítics de colors diversos i en el reconeixement d'una sèrie de llibertats personals i col·lectives: d'expressió, de premsa, de reunió, de circulació, d'empresa, de religió, etc. que, en la pràctica, han sofert grans altibaixos segons el país i l'època, amb parèntesis dictatorials i pràctiques imperialistes o totalitàries ja siguin d'extrema dreta o d'extrema esquerra. A Winston Churchill se li atribueix la frase: *La democràcia és el pitjor sistema de govern, a excepció de tots els altres.*

Amb totes les seves virtuts i febleses, el seu principal defecte és estar incompleta: no ha arribat al món de l'empresa ni, sovint, al de la família. Encara n'hem d'aprendre molt.

BARRI: sector de Les Marines i del Campus.
INICI: Al S del camp de futbol de darrera de l'estació.
FINAL: Tallat per la C32, abans seguia per l'altre costat però actualment ha desaparegut dins del Campus Universitari de la UPC.
LONGITUD: Practicable, uns 250m aprox. Ultim número: no n'hi ha.
AMPLADA: 2m.
DIRECCIÓ: Neix en direcció E però tot seguit gira al S.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: No n'hi ha si exceptuem alguns petits corrals i magat-

zems agrícoles.

PAVIMENT: Camí agrícola de terra.

ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: el primer tram, a tocar del camp de futbol té un pas estret que impedeix l'entrada de vehicles. Després agafa l'amplada de 2 fins a trobar el camí del Molinot on, en la pràctica, s'acaba. En tot aquest tram hi pot circular un vehicle entrant i sortint pel camí del Molinot.

DEPURADORA (Camí de la)

Depuradora: Instal·lació bioquímica on es tracten les aigües subterrànies, fluvials o residuals per decantar-les, netejar-les, filtrar-les i desinfectar-les de manera que puguin ser utilitzades. Bàsicament hi ha dos sistemes: l'aeròbic i l'anaeròbic.

El primer sistema funciona a base de bacteris aeròbics que s'alimenten dels residus orgànics en suspensió, en presència de l'oxigen atmosfèric.

El segon funciona a base de bacteris anaeròbics, que es reproduïxen en absència d'oxigen. Un cop depurades les aigües podran rebre diferents tractaments segons l'ús que se'n vulgui fer: agrícola, industrial o domèstic. En el cas d'ús domèstic finalment es dissol clor a l'aigua resultant per desinfectar-la.

En el cas de Castelldefels hi havia una estació depurado-

ra aeròbica de dos mòduls que produïa aigua aprofitable per l'agricultura i, com a subproducte, un residu sòlid, neutre, que servia com a adob.

Recentment ha estat substituïda per la gran depuradora anaeròbica de Viladecans que tracta les aigües de tota la subcomarca del delta.

BARRI: El Castell
SITUACIÓ: Delimitada per Sta. Marta, Blas Infante, Dr. Marañón i Torras i Bages.
DIMENSIONS: Eix N-S: 90m, eix E-W: 30m aprox. Darrer número: no n'hi ha.
PAVIMENT: De sauló, amb algun parterre de gespa i pitosporum.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos dels carrers colindants.
ARBRAT: Sí. També hi ha bancs i jocs infantils.

PENDENT: Ascendent suau. A la part alta hi ha escales per salvar el desnivell.

CIRCULACIÓ: La plaça és per vianants. Es circula pels carrers de l'entorn.

COMENTARI: A la part superior i més gran de la plaça hi ha una placa de ferro plantada al terra que indica el nom, però no a les façanes de les cases perquè pertanyen als carrers adjacents ja mencionats.

DRAC (Plaça del)

Animal mític que apareix en nombroses llegendes i contes d'origen medieval. El drac acostuma a simbolitzar l'opressió exercida sobre el poble pels poders fàctics. Com que no se'ls podia anomenar directament es feia servir la metàfora del drac. En la iconografia de l'època –i d'èpoques posteriors– se'l sol representar com un rèptil de grans dimensions, semblant a un cocodril, sovint amb ales de rat penat i de vegades, significativament, amb dos o més caps.

Més modernament el drac ha passat a ser una de les figures que formen part de les festes tradicionals, acompanyant els gegants, capsgrossos i altres figures d'animals.

A Castelldefels tenim un drac de dos caps anomenat *Garigot*. Es de l'Agrupació de Cultura Popular i es passeja pels carrers treient foc pels queixals cada vegada que hi ha un cercavila o

una festa popular. També hi ha una llegenda local segons la qual aquest drac, excepcionalment, no era una amenaça per a la població sinó que era un bon drac, amic de grans i xics, i que si de vegades treia foc era precisament per avisar la població de la presència de pirates o d'altres enemics.

Tenim per tant un drac entranyable i esperem que no vingui cap santjordi a fer-li mal.

BARRI: Montmar.
INICI: A la cruïlla entre Dr. Ferran i Arcadi Balaguer.
FINAL: A l'alçada del Pg. de Miramar.
LONGITUD: 1100m aprox. Ultim número: 118.
AMPLADA: Calçada 7m i cada vorera 2m, total 11m.
DIRECCIÓ: ENE-WSW.
PENDENT: Primer pla, després ascendent suau i al final més fort.
EDIFICACIÓ: A l'inici blocs de pisos, a partir de l'Av. 300, xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a banda i banda, amb espècies canviants.

A trossos en lloc d'arbres hi ha oleandres.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: És la columna vertebral del barri de Montmar. El travessa d'extrem a extrem i facilita la comunicació d'aquest barri amb el centre urbà i amb els barris de Bellamar i el Poal per la part alta del terme.

DIAGONAL (Avinguda)

A Barcelona hi ha una avinguda Diagonal. A Castelldefels no podríem ser menys i en tenim tres. Aquesta és potser la Diagonal més coneguda, però a la Pineda hi ha també la Diagonal de Ponent i la d'Orient.

S'anomena diagonal la línia que travessa un pla seguint un itinerari oblicu. Tots els polígons excepte el triangle poden tenir dues o més diagonals.

Si els polígons són tetràgons (rectangles o quadrats) les diagonals seran les hipotenuses de sengles triangles rectangles. Una característica pròpia de les diagonals és la d'escurçar les distàncies entre dos punts separats per dos o més costats del polígon.

Així, sobre el terreny, un camí en diagonal serà més curt que dos camins en angle i aquest és sovint el motiu que els urba-

nistes tinguin una flaca per les diagonals.

La diagonal més célebre, després de la nostra i la de Barcelona, òbviament, és la Broadway de NY, que travessa la major part de l'illa de Manhattan baixant del NNW fins al SSE. Les diagonals donen lloc a unes cruïlles força curioses com ara la placeta de Can Baixeres, el Cinc d'Oros, o el Times Square, dit sigui per ordre d'importància.

BARRI: La Pineda.
INICI: La Plaça de les Palmeres, al Pg. Marítim.
FINAL: Al carrer 22, a tocar de La Pava.
LONGITUD: 650m aprox. Ultim número: 38.
AMPLADA: Calçada: 6m i vorera senars 2m, vorera parells 2m, total 10m.
DIRECCIÓ: SW-NE.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i alguns apartaments.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Si mirem el mapa veurem que la Pineda fa una forma simètrica amb dos carrers corbats i dues diagonals. Aquesta n'és una.

DIAGONAL ORIENT (carrer)

Orient: Est, llevant, lloc de l'horitzó per on dos cops l'any i no més dos surt el sol.

País indefinit d'on cada 6 de gener arriben tres simpàtics reis mags (reis i mags, així qualsevol).

Petita regió geogràfica que comença a Turquia pel cap baix i que només arriba fins al Japó i les illes del Pacífic. Això sí: del primer tram se'n diu Pròxim Orient, com si fos aquí a la cantonada. De l'Irak i els seus veïns en diuen l'Orient Mitjà i de la Xina i el Japó l'Extrem Orient o l'Orient Llunyà. Curiosament ningú no associa Austràlia amb Orient.

Del Pròxim Orient arriben males notícies. Del Mitjà encara pitjors. Mala peça al teler. En canvi de l'Extrem Orient n'arriben tovalloles, mitjons, bambes, camises i una mica a de tot i de

més enllà electrodomèstics, ordinadors, calculadores, cotxes, motos, pianos i turistes fotògrafs ben educats.

De buscar la bona direcció en diuen orientar-se, que vol dir mirar cap a Llevant. Quan hom sap on és i on va diuen que està ben orientat, que vol dir que va cap a l'Est. Però no gaires persones van cap a l'Est, de manera que és ben cert allò que la majoria estem una mica desorientats.

BARRI: La Pineda.
INICI: A la Plaça de les Palmeres, al Pg. Marítim.
FINAL: Al lateral de l'Av. de Castelldefels, autovia, o C31.
LONGITUD: 650m aprox. Ultim número: 51.
AMPLADA: Calçada: 6m, vorera parells 3m, vorera senars 2m, total 11m.
DIRECCIÓ: SE-NW.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i alguns apartaments.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Carrer simètric de la Diagonal Orient. Neix al mateix lloc i se n'allunya fent un angle una mica més gran que l'angle recte.

DIAGONAL PONENT (carrer)

Ponent: Punt de l'horitzó on dos dies a l'any i només dos es pon el sol. També dit Oest i Occident.

Si la diagonal que fa parella amb aquesta es diu Orient aquesta s'hauria de dir Occident. O bé l'altra s'hauria de dir Llevant. Però ja sabem que a l'univers tot té la seva lògica excepte l'espècie humana.

Així com dividim l'Orient en tres zones: pròxim, mitjà i llunyà o extrem, no fem el mateix amb l'Occident. Per començar hauríem d'aclarir per on passa la línia divisòria perquè tothom sap on és l'Orient i que nosaltres vivim a l'Occident, però a l'Occident d'on? On comença? Pels americans hauríem de ser orientals, però no, ens consideren occidentals, com ells, malgrat l'evidència.

En canvi, els mateixos americans diuen que els japonesos són orientals quan és ben clar que són a l'Oest d'Amèrica, més a l'Oest que el *Far West* que ja és dir. Potser del Japó n'haurien

de dir el "Very Far West", però no. Contra tota lògica en diuen el *Far East*.

I no és per criticar els americans. Nosaltres diem que vivim a l'Occident però no és cert: nosaltres vivim aquí. L'Occident comença just a mà esquerra si mirem al Nord. Per tant, Sitges deu ser Occident, però Gavà no.

Em sembla que el problema radica en que confonem la Geografia amb l'Economia Política. Segons això, Occident equivaldria a societat industrial desenvolupada i avançada. Per exemple: Japó.

Total, que si parlant d'Orient vàrem arribar a la conclusió que la majoria anem una mica desorientats, ara haurem de pensar que tampoc tenim clar per on es pon el sol. Però com ho podríem tenir clar si no ho sap ni ell, que cada dia es pon en un lloc diferent i a una hora diferent i només l'encerta dos cops l'any i ben bé de passada?

BARRI: Platja, sector del Baixador.
INICI: Pg. Marítim entre Ones i Romaní.
FINAL: Pg. Ferrocarril entre Navegants i Romaní.
LONGITUD: 220m aprox. Ultim número: 17
AMPLADA: Calçada: 2,5m, zona parking 2m, vorera senars 2,5m, vorera parells 2m, total 9m.
DIRECCIÓ: Carrer en corba, neix mirant a NW i acaba mirant NE.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Un conegut hotel, apartaments i xalets.
PAVIMENT: Standard amb zona d'aparcament en línia encimentada.

ARBRAT: Sí, a la banda senars.
CIRCULACIÓ: Ascendent, s'aparca al costat dels parells.
COMENTARI: Neix al Pg. Marítim a la conjunció amb el carrer de les Ones en un indret dit Plaça de Màlaga. A l'inici hi ha una mitja rotonda ajardinada.

DOFÍ (Carrer del)

Mamífer cetaci marí o fluvial, de nom científic *delphinus delphis*. Té el cos fusiforme i esvelt d'uns 2m de longitud. Té el cap petit i acabat en forma de musell afuat. Té de 80 a 100 dents petites i esmolades. Es de color negre blavós amb la panxa més clara. Els dofins són animals sociables que solen viure en grups familiars que poden arribar al centenar d'individus. S'alimenten de peixos.

Es comuniquen entre si mitjançant un codi força complex de sons i ultrasons que els científics malden per desxifrar, de moment sense gaire èxit. Viuen als mars temperats i són molt corrents a la Mediterrània. Neden a gran velocitat i poden recórrer llargues distàncies.

Són fàcilment domesticables i per aquest motiu solen formar part d'espectacles aquàtics. La seva amistat amb l'espècie humana és proverbial i no gaire merescuda per part nostra. Al-

gunes subespècies s'han adaptat a l'aigua dolça i viuen a rius com l'Amazones, el Ganges o el riu de la Plata.

També porta aquest nom un estel nan blau de magnitud 3,86 i nom científic *Alfa Dophinis*, que dona nom a una constel·lació de 42 estels. Es a l'hemisferi boreal entre les constel·lacions de Pegassus i Àguila.

BARRI: Montmar.
INICI: Neix del Pg. de la Ribera quan aquest fa un angle cap el N.
FINAL: Acaba en un camí de terra però té sortida per la 309.
LONGITUD: 150m aprox. Ultim número: no n'hi ha de moment.
AMPLADA: Calçada: 8m, vorera senars 3m, vorera parells 1m, total 12m.
DIRECCIÓ: E-W aprox.
PENDENT: Pla. Es carrer de cornisa.
EDIFICACIÓ: Banda senars: cases noves del sector de Can Ferret

i solars amb bosc. Banda parells darreres de finques de la 309.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Sí, a la banda senars.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: Carrer de nova creació. Al final enllaça amb una pista sense asfaltar que és prolongació del 309 i que baixa cap el Fondo de Can Aimerich i empalma amb el Camí Antic de Can Vinyes.

DOLORES IBARRURI (Carrer de)

Gallarta, Vizcaya 1895-1989. Dirigent comunista, una de les fundadores del Partido Comunista de España PCE. L'any 1918 va publicar el seu primer article al "Minero Vizcaíno" amb el pseudònim de *Pasionaria*, que li va quedar ja per sempre.

L'any 1930 va ser elegida membre del Comitè Central del PCE i poc després diputada en Corts per Astúries. Els seus discursos, forts i agressius, li van costar la presó en diverses ocasions. Com que no tenia temps per atendre els seus fills i s'havia separat del marit, els va enviar a estudiar a la URSS. Es va distingir especialment durant la Guerra Civil, moment en que, de forma una mica sorprenent, va defensar els catòlics de la persecució que sofrien i també l'ordre institucional davant d'aquells que el volien destruir.

Abans d'acabar la guerra es va exiliar a la Unió Soviètica. Va

perdre un fill a la batalla de Stalingrad. La van enviar a Txekoslovàquia per treballar a l'emissora "Radio España Independiente", més coneguda com *La Pirenaica*. Va viatjar a Cuba, Xina i Iugoslàvia.

Un any després de la mort del dictador va tornar a Espanya, quan ja tenia 80 anys. Es va establir a Astúries i va ser elegida diputada per segona vegada. Encara va viatjar a Buenos Aires per manifestar-se amb les Madres de Mayo. Va morir a la seva vila natal als 94 anys.

BARRI: Centre.
INICI: Av. Constitució, a la Plaça Pau Casals.
FINAL: Acaba desembocant a l'Av. Primer de Maig.
LONGITUD: 300m aprox. Últim número: 31
AMPLADA: Calçada: 7m, vorera senars 2m, vorera parells 3m, total 12m.
DIRECCIÓ: SE-NW.
PENDENT: Ascendent molt suau.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos, al darrer tram de la banda parells hi ha un conegut club de tenis, i a la banda senars el

local de la Creu Roja.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a la banda senars i només a trams.
CIRCULACIÓ: Única ascendent.

DR. BARRAQUER (Carrer del)

Ignasi Barraquer, Barcelona 1884-1965. Metge oftalmòleg i iniciador d'una nissaga d'oftalmòlegs famosos. Es va llicenciar en Medicina a la Universitat de Barcelona l'any 1907. Especialitzat en cirurgia ocular, va inventar noves tècniques i millorar-ne d'altres i va operar milers de pacients d'arreu del món.

L'any 1947 va fundar a Barcelona l'Institut Barraquer, que és al mateix temps consulta, clínica, centre d'estudi i laboratori de recerca.

Va ser professor de la Universitat de Barcelona, de la Universitat Autònoma de Barcelona i també va fer classes a l'Hospital de la Sta. Creu i de St. Pau, a més de conferències i classes magistrals arreu d'Europa i d'Amèrica.

Va ser nomenat Doctor Honoris Causae per nombroses universitats.

Els seus dos fills han continuat la seva tasca i han assolit un immens prestigi internacional.

BARRI: Centre.
INICI: Av. Constitució, com a continuació de l'Av. de la Pineda.
FINAL: Dr. Trueta.
LONGITUD: 220m aprox. Ultim número: indefinit.
AMPLADA: Calçada: 7m, vorera senars 3m, vorera parells 3m, total 13m.
DIRECCIÓ: SE-NW, al creuar la Diagonal vira a N.
PENDENT: Al principi pla i ascendent suau el darrer tram.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos. Al final, alguna casa unifamiliar.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: A banda i banda excepte el darrer tram.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Carrer cèntric, important, que distribueix la circulació cap el centre i juntament amb l'Av. Pineda forneix un enllaç amb l'autovia i la platja.

DR. FERRAN (Carrer del)

Jaume Ferran, Corbera de Terra Alta 1852, Barcelona 1929. Metge bacteriòleg. Es va dedicar a la investigació de les malalties infeccioses i especialment, a rel d'una epidèmia de còlera a França, d'aquesta en concret.

Prenent com a base el bacil del còlera descobert per Koch, anomenat *bacillus virgula*, i els mètodes científics de Louis Pasteur, va assolir una vacuna eficaç contra aquesta malaltia.

Tristament, va topat amb una forta oposició en aquest país, que va arribar fins i tot a la prohibició de les campanyes de vacunació i que no va remetre fins que l'any 1907 l'Acadèmia de les Ciències de París li va concedir el Premi Bréant.

Posteriorment va trobar altres vacunes i medicaments, però va ser la primera la que li va donar fama mundial ja que va aconse-

guir aturar el que sense ella haurien estat epidèmies de resultats tràgics.

Per això està considerat com un dels grans benefactors de la humanitat.

BARRI: Centre, Muntanyeta i Can Roca.
INICI: Av. Constitució entre Dr. Ferran i l'Av. 300.
FINAL: Carrer del Castanyer.
LONGITUD: 670m aprox. Ultim número: 93.
AMPLADA: Calçada: 8m, vorera senars 2m, vorera parells 2m, total 12m
DIRECCIÓ: SE-NW aprox.
PENDENT: Primer tram pla, després ascendent.
EDIFICACIÓ: Banda senars: blocs de pisos; banda parells: blocs de

pisos, parc de la Muntanyeta i lateral del Polisportiu de Can Roca.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Sí, a trams.

CIRCULACIÓ: Única ascendent.

COMENTARI: Passada la Diagonal vira a W i després redreça. Es un dels 6 carrers que la vila de Castelldefels ha dedicat a científics de la branca sanitària.

DR. FLEMING (Carrer del)

Alexander Fleming. Lochfield 1881, Londres 1955. Biòleg i químic escocès. Va estudiar a Londres i es va llicenciar l'any 1908 especialitzant-se en bacteriologia. Feia recerca per trobar un medicament que destruís els bacteris patògens respectant al mateix temps les cèl·lules vives. La base de l'estudi consistia en fer cultius de bacteris en laboratori i després trobar la forma d'eliminar-los de forma selectiva. Ja portava 8 anys treballant-hi quan, tornant d'un cap de setmana llarg, es va trobar que en una de les plaques de cultiu s'hi havia desenvolupat un fong de color verd, força usual i molt conegut -tots l'hem vist a la pell de taronges que se'ns han florit- que s'anomena *pennicillium notatum* i que allà on havia arribat la floridura havia creat una aureola neta de bacteris: els havia destruït. S'ho va quedar mirant bocabadat. Ell sabia que aquell fong no era tòxic per a les persones. La casualitat li havia posat davant dels ulls allò que feia anys de buscava. Un cas típic de "serendipitat". Ell, modest, sempre deia que tot el seu mèrit consistia en no passar per alt aquell incident i no haver llençat directament a la brossa aquella placa feta malbé. Uns altres dos científics van agafar el re-

lleu inoculant el fong a ratolins que patien algun tipus d'infecció i van comprovar en la pràctica la qualitat del descobriment d'Alexander Fleming: els ratolins es curaven ràpidament. Aquests científics eren Howard Florey i Ernest Chain. La II Guerra Mundial, que acabava de començar, va ser la gran ocasió de provar el nou medicament en éssers humans: soldats i civils ferits en batalles i bombardejos. L'èxit va ser immediat i espectacular i la penicilina, nom amb que és conegut el principi actiu del fong, ha salvat d'aleshores ençà milions de vides humanes i ha erradicat malalties que adés eren letals. L'any 1945 els tres científics van rebre conjuntament el Premi Nobel de Medicina, si bé Fleming, per ser el descobridor del fong matamicrobis és el més conegut dels tres.

Són poques les ciutats que no tenen un carrer o plaça dedicats a la persona que ha salvat més vides des que el món és món. A Barcelona hi té un monument consistent en un bust de bronze en el que destaca un tret facial característic del personatge: una berruga sobre el nas, entremig dels ulls.

BARRI: Centre, Vista Alegre i el Castell.
INICI: Bisbe Urquinaona a la confluència amb Isaac Peral.
FINAL: Carrer Santa Marta, entre Rafael Casanova i Jaume I.
LONGITUD: 530 aprox. Últim número: 44
AMPLADA: Calçada: 8m, vorera senars 4m, vorera parells 2m, total 14m, però el darrer tram s'estreny a 5+1,5+1,5=8m.
DIRECCIÓ: Inici: S-N, a Agustina d'Aragó gira a SW.
PENDENT: Primer pla, després puja, gira, torna a baixar i acaba pla.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos, el CAP, el centre cívic Frederic Mom-

DR. MARAÑÓN (Carrer del)

Gregorio Marañón, Madrid 1887-1960. Metge, historiador i as-sagista. Es va llicenciar en Medicina a Madrid i va prosseguir els estudis a Alemanya. Va ser catedràtic d'endocrinologia. Juntament amb Ortega i Gasset y Pérez de Ayala va constituir la "Agrupación al Servicio de la República".

D'idees republicanes, durant la Guerra Civil es va exiliar a París. Posteriorment va tornar a Madrid on va realitzar importants estudis sobre l'endocrinologia de la sexualitat i sobre la relació entre les glàndules endocrines i la psicologia. Va estudiar especialment l'adrenalina i les disfuncions de la glàndula tiroides.

Entre les seves obres científiques cal destacar: *Las glándulas de secreción interna y las enfermedades de la nutrición*, *Tres ensayos sobre la vida sexual*, *Amor, conveniencia y eugenesia*, *Los estados intersexuales en la especie humana*. Entre les

pou i l'església de Montserrat.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Sí, a trams.

CIRCULACIÓ: Única ascendent el primer tram i descendent el segon.

COMENTARI: Un carrer complicat: surt d'Urquinaona, allà on hi ha l'ambulatori, travessa la Pl. Joan XXIII, continua per l'altra banda fins a trobar Agustina d'Aragó. Llavors, com si aquesta senyora li fes respecte, gira en rodó i fuig avall, baixa cap a Blas Infante passant per la nova església de Montserrat, travessa Blas Infante i va a morir a Sta. Marta, allà on hi ha la Plaça del Drac.

obres històriques cal mencionar: *Ensayo biológico sobre Enrique IV de Castilla*, *El Conde Duque de Olivares*, *Antonio Pérez i Liberalismo y Comunismo*. Menció a part es mereix el llibre *Don Juan*, una anàlisi psicològica de l'arquetip de la qual se n'ha parlat molt.

Va donar nombroses conferències arreu del país i a l'estranger. Va publicar articles en prestigioses revistes científiques i va ser citat i pres com a referència per molts científics de diversos països. Algunes de les seves troballes i opinions encara són vàlides avui.

Es considerat com un dels intel·lectuals punters de la postguerra.

BARRI: Centre, Muntanyeta.
INICI: Av. Constitució, entre Av. Sta. Maria i Dr. Ferran.
FINAL: Pl. de Can Roca.
LONGITUD: 670m aprox. Ultim número: indefinit.
AMPLADA: Calçada: 6m, voreres variables a trams. Max. 3.5m
DIRECCIÓ: SE-NW. al final gira a N.
PENDENT: Ascendent.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos, a la banda senars, el Parc de la

Muntanyeta i l'accés a la Biblioteca Ramon Fernández Jurado i a la banda parells, al final, el lateral de l'Escola Can Roca i la pista de patinatge.

PAVIMENT: Standard. A trams la vorera senars és de llambordes.
ARBRAT: A banda i banda
CIRCULACIÓ: Ascendent de l'inici a Santiago Rusiñol i descendent de Pl. Can Roca a Santiago Rusiñol.

DR. TRUETA (Carrer del) *abans José Antonio*

Josep Trueta, Barcelona 1897-1977. Metge cirurgià. Llicenciat a Barcelona l'any 1921 i doctorat a Barcelona l'any següent. Va treballar a l'Hospital de St. Pau amb el Dr. Manuel Corachan i l'any 1935 va ser nomenat cap del Servei de Cirurgia del mateix hospital. Durant la Guerra Civil va desenvolupar una nova tècnica per tractar les fractures obertes que va salvar nombroses vides i sobretot membres de ferits de guerra. Va publicar aquesta tècnica i va assolir difusió i prestigi. L'any 1939 es va exiliar per disconformitat amb el nou règim i va ser invitat pel Cap de Defensa Passiva de Gran Bretanya. Es va instal·lar a Oxford i va publicar en anglès el seu llibre sobre les fractures obertes. La seva tècnica va ser adoptada pels serveis mèdics dels exèrcits aliats. Mentrestant ell treballava al Radcliffe Hospital d'Oxford i posteriorment al Wingfield Morris Orthopaedic Hospital de la mateixa ciutat. L'any 1949 va ser nomenat catedràtic d'Ortopèdia de la Universitat d'Oxford, funció que va

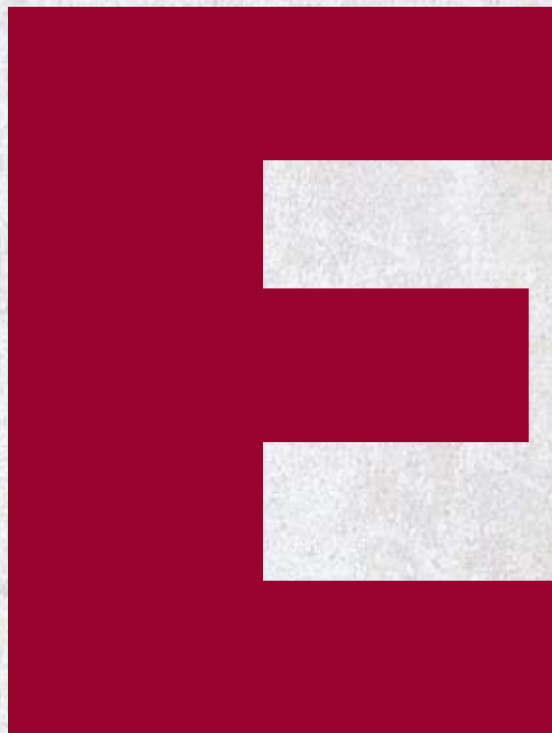
exercir fins a la seva jubilació l'any 1965.

Al mateix temps i a estones feia treballs de recerca, essent notables les seves publicacions sobre circulació renal, polio-mielitis, luxació congènita del maluc, estimulació del creixement de l'os, escoliosi i osteoartritis.

L'any 1940 va publicar *The Spirit of Catalonia* en un intent de difondre el caràcter i la situació de la nació catalana en aquells moments crítics. L'any 1952 va promoure l'Anglo-Catalan Society i les emissions en llengua catalana la BBC. L'any 1960 va presidir el Congrés de la Societat Internacional d'Ortopèdia i Traumatologia de New York. Va ser investit doctor Honoris Causa de les Universitats de Buenos Aires, Göteborg i Autònoma de Barcelona. Va rebre la Medalla d'Or de Barcelona, la Medalla d'Or de St. Jordi i el Premi Jaume I.

Un cop retirat va retornar a Barcelona on va viure els seus darrers anys.

**CARRERS, PLACES
I CAMINS DE
CASTELLDEFELS**

BARRI: Bellamar.
INICI: Pg. de Can Vinyes.
FINAL: Pg. del Mirador.
LONGITUD: 80m aprox. Ultim número: 3
AMPLADA: Calçada 5m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 7m.
DIRECCIÓ: Carrer en corba, neix mirant a E i acaba mirant a SE.
PENDENT: Ascendent.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard. Manca un tros de vorera.

ARBRAT: No, però hi ha 2 pins grossos.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: A la banda parells hi ha una casa enrunada amb el solar ple de vegetació i aspecte abandonat. A continuació hi ha un solar sense edificar.

ENLLAÇ (Passeig del)

Unió o connexió d'una cosa amb una altra. En aquest cas es tracta d'enllaçar dos carrers, cosa que solen fer la majoria dels carrers del món, però aquest a més de fer-ho, ho diu.

No cal dir que l'expressió té múltiples significats: en el terreny militar un enllaç és un correu que va i ve entre dues unitats, o bé una línia telegràfica o telefònica, o bé un sistema de ràdio.

En el terreny jurídic familiar un enllaç és un casament.

En química és la interacció entre dos o més electrons d'àtoms diferents que dóna lloc a un compost.

En l'argot ferroviari un enllaç és el punt, generalment una estació, on es troben dues o més línies i els trens poden intercanviar passatgers o vagons de mercaderies, o simplement canviar de direcció.

En nàutica un enllaç és una línia marítima regular entre dos ports; en aeronàutica un enllaç és el lloc i moment intermedi en que un passatger, havent baixat d'un avió, en pot agafar un altre; i el mateix es pot aplicar a línies d'autobusos, de metros, de tramvies, etc.

També es pot anomenar enllaç el punt d'unió de dues cintes, cordes, o cadenes i per extensió de dos camins o carreteres.

En internet un enllaç és el salt opcional i prèviament programat d'una pàgina a una altra de caràcter més o menys afí. De l'anglès *link*.

I per acabar, es parla d'enllaçar quan s'atrapa un animal amb una corda que porta una llaçada corredora a l'extrem.

BARRI: Platja, sector Baixador.
INICI: Pg. Marítim.
FINAL: Pg. Ferrocarril.
LONGITUD: 140m aprox. Ultim número: 14.
AMPLADA: Calçada: 2,5m, zona parking 2m, vorera senars 2,5m, vorera parells 2m, total 9m.
DIRECCIÓ: S-N.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Apartaments i xalets.

PAVIMENT: Standard amb zona d'aparcament en línia encimentada.
ARBRAT: Sí, a la banda senars.
CIRCULACIÓ: Única ascendent.
COMENTARI: Neix al Pg. Marítim a la conjunció amb el carrer del Timó i forma part del conjunt de carrers d'aquesta zona que porten noms de països d'Amèrica del Sud.

EQUADOR (Carrer d')

Estat situat als Andes, a la costa del Pacífic, que limita amb Colòmbia i amb Perú. La seva superfície és de 263.000Km² (la meitat d'Espanya) i comprèn també l'arxipèlag de les famoses illes Galápagos. Els Andes ocupen un terç del país i la seva capital, Quito, és en una vall alta, el que fa que malgrat la situació geogràfica del país, indicada pel seu propi nom, tingui una temperatura moderada. El cim més elevat és el Chimborazo, de 6.272m.

Es un país econòmicament i socialment poc desenvolupat. La principal activitat és l'agricultura, però les terres de cultiu són escasses (13% del sol) poc productives per la duresa del clima, que en alguns llocs és tropical fort i en d'altres glacial, i amb la propietat mal distribuïda, amb grans latifundis.

Històricament formava part de l'Imperi Inca fins que se'n van apoderar Francisco Pizarro i Diego de Almagro, que van saquejar les seves riqueses i el van integrar dins del virregnat del Perú.

L'any 1822 el general Antonio José de Sucre va vèncer els espanyols a la batalla de Pichincha i va assolir la independència donant lloc a una república. Però el país mai no ha conegut una estabilitat duradora: guerres civils, cops d'estat, dictadures militars, etc. L'oligarquia econòmica financera tenia molt de pes i solia influir en el nomenament de presidents, que eren deposats o assassinats si no complien amb els que els havien promogut. Tot plegat ha portat el país al declivi econòmic, a l'agitació social, la inseguretat i el malestar general, que es tradueixen d'una banda en una pèrdua d'habitants per l'emigració i de l'altra en la fuga de capitals i la pràctica inexistència d'inversions productives per la desconfiança en el futur.

Això fa que malgrat una natalitat elevada, la població s'hagi quedat estancada en uns 7M d'habitants. Darrerament el turisme, especialment a la costa i a les Galápagos, està aportant una nova font de divises que és ben rebuda però insuficient.

BARRI: El Poal.
INICI: Av. Constitució, entre Garrofers i Av. del Poal.
FINAL: Carrer de Becquer
LONGITUD: 240m aprox. Ultim número: 19
AMPLADA: Calçada: 6m, vorera senars 2m, vorera parells 2m, total 10m.
DIRECCIÓ: A l'inici mira al N, en travessar Joaquim Ruyra vira una mica al NW.
PENDENT: A l'inici pla, a partir de Joaquim Ruyra ascendent.

EDIFICACIÓ: Apartaments i xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: És un dels primers carrers que es van obrir al barri.

ESCOLANA (Avinguda d')

Nom de la família que era propietària d'aquell indret abans d'iniciar la urbanització el Poal.

Tenien una casa, terra i la pedrera que, avui abandonada, es pot veure pujant a mà dreta en forma de penyasegat entre aquest carrer, que passa a poca distància del peu, i el de Becquer, que passa per dalt.

La casa va desaparèixer per donar lloc a un dels primers blocs d'apartaments de segona residència que es van construir a la zona i al terme municipal, un bloc que, per cert, es va quedar a la meitat del que estava projectat i començat a construir.

El nom es deriva d'escolania (en castellà) i fa referència a la casa, generalment annexa a un monestir, on hi vivien els escolans.

BARRI: Centre.
SITUACIÓ: Confluència dels carrers Av. Sta. Maria, Arcadi Bala-guer (amb entrada i sortida), Església, Primer de Maig, Pintor Serra Santa i Onze de Setembre.
DIMENSIONS: 100m aprox. per l'eix més llarg i 50m aprox. al punt més ample.
PAVIMENT: Enrajolat com a espai de vianants.
EDIFICACIÓ: La Casa de la Vila, l'Església Parroquial i les seves dependències, els dos edificis de l'Escola Lluís Vives, una casa de planta baixa i pis i blocs de pisos. Ultim

número el 8, que correspon a la rectoria.
ARBRAT: 16 palmeres, 6 pins, 3 acàcies, 2 plàtans i un altre arbre.
PENDENT: Pla.
CIRCULACIÓ: No n'hi ha.
COMENTARI: És el centre neuràlgic de la vila, lloc de trobada, de festes i celebracions, de concentracions cíviques, de casaments, de rituals religiosos, una mica de tot. Té un escenari permanent a l'E.

ESGLÉSIA (Plaça de l') *abans Carrero Blanco*

El nom fa referència a l'església parroquial de Sta. Maria de Castelldefels. La van acabar de construir l'any 1906 essent l'arquitecte Enric Sagnier, per encàrrec i finançament de Manuel Girona, amb la finalitat de substituir l'església del Castell, que havia estat seu de la parròquia des del s.X fins a primers del XX.

Va patir danys durant les revoltes de la Guerra Civil i no va quedar enrunada mercès a que la van convertir en seu del mercat municipal. Sí que va ser destruït el seu contingut, inclòs l'arxiu, i el campanar d'espadanya que rematava la façana principal. Restaurada al llarg de la postguerra presenta dos trets característics importants: els cavalls que aguanten la coberta, que tenen un disseny tècnicament agosarat i estèticament valuós, i els frescos murals del pintor Josep Serra Santa, enllestits l'any 1957 i finançats per sufragi popular. El campanar actual, de ferro, imitant en certa manera el disseny de l'original, és obra

de l'arquitecte Miquel Pérez i va ser encarregat per l'Ajuntament l'any 1983.

Els murals de Serra Santa representen diverses escenes bíbliques o tradicionals, i segurament el més rellevant entre ells és el que apareix darrera de l'altar major i que representa l'escena dels deixebles d'Emaús. El mural que apareix a l'esquerra del presbiteri i que representa una processó té com a tret rellevant que les cares corresponen a persones reals: el capellà és Mn. Josep Codinach, que era el rector de la parròquia en aquell moment, les quatre noies que porten la imatge de Sta. Maria són quatre veïnes del poble, etc. Aquesta característica es veu que es repeteix també en d'altres pintures perquè l'artista demanava a la gent del poble que fessin de models. Amb l'excepció de Santa Maria que és sempre representada per l'esposa del pintor. Aquestes pintures són una de les principals atraccions artístiques de Castelldefels i un museu en si mateixes.

BARRI: Centre i els Canyars.
INICI: Pl. de l'Església.
FINAL: Pg. de l'Havana Vella, gairebé al límit de Gavà.
LONGITUD: 1120m aprox. Ultim número: 182.
AMPLADA: I tram: 9m sense voreres, per vianants (fins a Pl.de Catalunya)
 II tram: calçada 5m, zona d'aparcament en bateria a la banda parells de 4m, vorera senars 2,5m i vorera parells 1,5m, total: 13m. (de Pl. de Catalunya a Otero Pedrayo)
 III tram: calçada de 5m, zona d'aparcament en bateria a la banda senars de 4m, vorera senars 4m i vorera parells 3m, total: 16m
DIRECCIÓ: SW a NE. la numeració comença a la Pl. de l'Església.
PENDENT: Pla.

ESGLÉSIA (Carrer de l')

Del grec *ekklesia* que significa assemblea, trobada de persones per parlar o debatre alguna cosa. Va ser el nom que els primers cristians donaven a les seves reunions per escoltar la prèdica o per celebrar el culte religiós. En principi no era un lloc concret i molt menys un edifici fet ad hoc: la reunió es podia celebrar en una casa particular, en un magatzem, a l'aire lliure, o en una catacumba.

A partir de l'Emperador Constantí el Gran, el s.III, quan el cristianisme va passar de ser clandestí a constituir la religió oficial de l'Imperi Romà, els cristians van començar a construir temples

EDIFICACIÓ: l'ampliació de l'Escola Lluís Vives i blocs de pisos, entre ells el grup d'habitatges coneguts com de la Rocalla. Passa tangencialment per la Pl. de Catalunya i el parc dels Xiprers. Al final a la banda senars hi ha el camp de futbol dit dels Veterans.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: I tram: una línia d'arbres excèntrica respecte de l'eix del carrer.

II i III arbres a banda i banda.

CIRCULACIÓ: I tram: només vianants. II i III trams única descendent.

COMENTARI: És un carrer que s'ha anat allargant a mesura que creixia el teixit urbà. Primer arribava a Manuel Girona, després a Otero Pedrayo i ara ja toca el límit del terme municipal per Gavà. També s'eixampla a mesura que creix. El primer tram constitueix un eix comercial de primer ordre dins del municipi.

on celebrar les seves reunions. Finalment, per allò de "vaig a l'església" o "vinc de l'església" el continent va acabar prenent el nom del contingut.

D'altra banda, l'entitat en que es va plasmar la religió cristiana del punt de vista organitzatiu també va prendre el nom d'Església, volent dir que aquella entitat era l'assemblea de tots els cristians, una denominació una mica discutible, com tot, perquè mai no va tenir caràcter assembleari sinó més aviat una estructura jeràrquica que, amb algunes modificacions, ha arribat fins als nostres dies.

BARRI: Centre.
INICI: A la confluència entre Dr. Trueta, Pompeu Fabra, Llibertat i Onze de Setembre.
DIMENSIONS: Uns 25m aprox. de diàmetre. Ultim número: 11.
PAVIMENT: Standard. al centre hi ha un parterre amb gespa i una escultura.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos i una casa de planta baixa i pis.
PENDENT: Pla.
ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: En rotonda.

COMENTARI: També és coneguda com Plaça de la Caputxeta per l'escultura que hi ha al centre. Ja hi era abans de la Guerra Civil. Després va desaparèixer i va ser substituïda per un bust del general Franco.

Amb el retorn de la democràcia l'Ajuntament va retirar el bust i posteriorment va reincorporar la caputxeta, només que es tracta d'una nova escultura perquè la vella no es va trobar

ESPANYA (Plaça d')

També dit Iberia, Celtiberia, Hispania, Spain (is different) i d'altres variants que no cal dir. Estat compost que alguns voldrien federal mentre d'altres criden el llop tot dient que és a punt de trencar-se i desaparèixer. Es al sud dels Pirineus, cosa que no ajuda, al nord d'Àfrica (ja m'ho semblava), a l'oest d'Itàlia i a l'est dels Estats Units, amb aigua per entremig. El componen 17 territoris que a manca d'un nom adient s'anomenen Comunitats Autònomes. Una d'elles és al mig i les altres giren al seu entorn.

Cada una de les 17 Comunitats té el seu propi Parlament i el seu propi Executiu i això dóna resultats un xic curiosos. De resultes no és que Espanya sigui diferent d'altres països, com diu el slogan turístic, sinó que és diferent de si mateixa i hi ha llocs i moments en que no t'hi acabes de trobar. Però això passa a tot arreu, de manera que és el més normal del món.

Es un país que al llarg dels segles ha sofert nombroses invasions, és a dir, que ha sofert. També ha envaït d'altres indrets, o sigui que ha fet sofrir. Abans o després s'ha barallat amb mitja humanitat i generalment n'ha sortit escaldat.

La darrera *hazaña bélica* (fins ara) va ser fa quatre dies a l'Iraq, enemic secular que ens la tenia jurada, com és ben sabut. L'anterior, aquesta victoriosa, va ser la de la illa del Peregil on les forces conjuntes de terra, mar i aire van vèncer 27 policies que feien un pic-nic allà on no tocava.

Diuen alguns savis que algun dia els habitants d'aquest país ens farem grans, que ens posarem al dia i que fins i tot serem gent neta, discreta i puntual. No hem de perdre l'esperança.

BARRI: Gran Via Mar.
INICI: A la porta d'un conegut club de tennis, passat el c/. de la Ginesta.
FINAL: Av. de la Pineda, al ramal que empalma l'autovia amb l'Av. de manera que només s'hi entra venint de l'autovia.
LONGITUD: 570m aprox. Ultim número: 63.
AMPLADA: Calçada: 8m, cada vorera 2,5m, total 13m.
DIRECCIÓ: E a W.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Xalets, blocs d'apartaments, un hotel i un club de tennis.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: A banda i banda.
CIRCULACIÓ: Única descendent pel que fa a la numeració.
COMENTARI: és paral·lel a l'autovia. Entre l'Av. de Catalunya i el carrer del Lliri fa un petit doble revolt d'origen incert. A pocs metres de l'Av. de la Pineda té un passatge de vianants que el comunica amb el carrer d'Aragó i que porta aquest mateix nom.

ESPANYA (Passeig d')

Si busques aquest nom al diccionari et pots endur una sorpresa perquè diu: força una porta a base de trencar el pany. Però el cas que ens ocupa no va per aquí sinó que es refereix al país que ocupa la major part de la Península Ibèrica més unes quantes illes. Té 550.000Km² i uns 40 Mega-habitants. Es un país amb molt de mar, a l'E, al S, al N i al NW, i notòriament muntanyós. Les serralades solen anar d'W a E: Pirineus, Sistema Ibèric, Guadarrama, Sierra Nevada, amb l'excepció de la serralada mediterrània prelitoral, que corre paral·lela a la costa. Com que els rius principals van per valls entre muntanyes també tendeixen a circular en sentit més aviat horitzontal: l'Ebre, d'W a E, el Duero, el Tajo i el Guadalquivir d'E a W, però aquest darrer en arribar a Sevilla gira al sud i desemboca en terres de Cádiz. El clima és molt variat: continental al centre, atlàntic al N i al NW, càlid al S i típicament mediterrani a l'E i al SE. La mitjana de pluja es situa sobre els 700mm anuals però mal repartida: en alguns llocs de muntanya i al N sobrepassa els 1200mm i en d'altres amb prou

feines si arriba a 250mm. El 50% de les terres són de conreu amb una majoria de secà (cereals, oliveres, fruits secs, etc). Un 21% és ocupat per prats i pastures, un 24% pel bosc i el 5% restant és erm o inaprofitable (alta muntanya, lleres de rius i rieres, platja, etc.). La pesca és encara un sector important tot i que la creixent migradesa dels caladors obligui sovint als vaixells a viatjar cada vegada més lluny. A les darreres dècades el país s'ha industrialitzat i terceritzat notablement al mateix temps que el seu PNB ha crescut i s'ha situat prop de la mitjana de la UE (abans de l'ampliació). Segons les últimes dades del BE era de 745kM d'Euros (zona Euro = 7265kM), pes sobre la zona Euro = 10,3%. La taxa d'atur fluctua entre el 10% i l'11% amb distribució irregular: en alguns llocs és un problema crònic i en d'altres no passa del 5%. En conjunt és un país de tipus mitjà dins l'àmbit europeu, però en alguns paràmetres només va per davant de Grècia i Portugal, que no és gaire reconfortant. Val a dir que té tendència a créixer i això és positiu.

BARRI: Centre
SITUACIÓ: Entre l'Av. Constitució i el carrer Indústria, i entre Edison i Peral.
DIMENSIONS: Uns 70x50m aprox. dels quals la meitat no són accessibles perquè estan tancats amb un mur d'obra. Últim número: 5.
PAVIMENT: Sauló. Prop de l'Av. Constitució hi ha una escultura de Clemente.

EDIFICACIÓ: Blocs de pisos i la seu de la Policia Municipal. A la banda S hi ha la línia del FC.
ARBRAT: Sí i plantes de jardí, també bancs i jocs infantils.
PENDENT: Pla.
CIRCULACIÓ: A la plaça no n'hi ha i tampoc als primers trams d'Edison i Peral, que formen part de la plaça.

ESPERANTO (Plaça de l')

Llengua internacional artificial inventada a Polònia per Lazarus Zamenhof com a instrument neutral de comunicació. Esperanto significa aquell que té esperança, en esperanto. La gramàtica és d'una gran simplicitat i no té excepcions. L'alfabet té 28 lletres de fonètica constant i ben definida. Tots els polisíl·labs són plans. Les terminacions en o, a, i, e designen respectivament substantiu, adjectiu, verb (en infinitiu) i adverb. Tots els verbs són regulars i tots es conjuguen de la mateixa manera. El vocabulari és eclèctic i agafa mots d'origen grec, llatí, germànic o eslau. El diccionari té unes 16.000 rels que poden donar fins a un 160.000 mots.

S'ensenya arreu del món i s'hi publiquen nombroses obres literàries, especialment traduccions dels clàssics. També hi ha publicacions periòdiques i algunes emissores de ràdio. L'oficina central de l'Associació de l'Esperanto és a Rotterdam i la fede-

ració s'esten per la majoria dels països desenvolupats.

Malgrat tot, la incidència social de l'esperanto és limitada perquè ni els polítics ni la majoria dels ciutadans no mostren gaire interès per aquesta via de comunicació verbal tot i els seus avantatges pràctics com a lingua franca i la facilitat del seu aprenentatge. El cert és que quan va sortir només s'hi van interessar a fons les comunitats europees de llengües minoritàries.

A principis del s.XX a aquest país hi va haver un important moviment esperantista que fins i tot va organitzar jocs florals essent Joan Amades un dels seus promotors. A Castelldefels durant la dècada de 1970 el que fou regidor i diputat Ramon Fernández Jurado, expert esperantista, va organitzar cursos d'esperanto al Casal de Cultura. A St. Pau d'Ordal (Alt Penedès) hi ha un museu i biblioteca de l'Esperanto.

BARRI: Can Roca.
INICI: Al carrer del Xiprer.
FINAL: Al carrer del Castanyer a la placeta que fa amb la confluència amb el carrer de l'Ametller.
LONGITUD: 70m aprox. Ultim número: no n'hi ha cap.
AMPLADA: 5m, sense voreres.
DIRECCIÓ: E-W.
PENDENT: Descendent acusat.
EDIFICACIÓ: Els darreres de la masia de Can Roca, el lateral d'un bloc d'apartaments del carrer del Xiprer i una cabana

de fusta que té entrada pel passatge però que no indica número.
PAVIMENT: Sense urbanitzar: terra i herba. Només hi ha un caminet que, a trams, està encimentat de forma artesanal.
ARBRAT: No, però els costats estan coberts d'heura.
CIRCULACIÓ: No n'hi ha
COMENTARI: Al mapa de la ciutat hi apareix com un carrer normal obert al tràfic.

ESPÍGOL (Passatge de l')

També dit lavanda. Nom científic: *lavandula angustifolia*. Planta herbàcia perenne de fulles estretes molt verdes i flors blaves agrupades a l'extrem d'una tija. Creix de forma natural a alçades mitjanes i terrenys pedregosos.

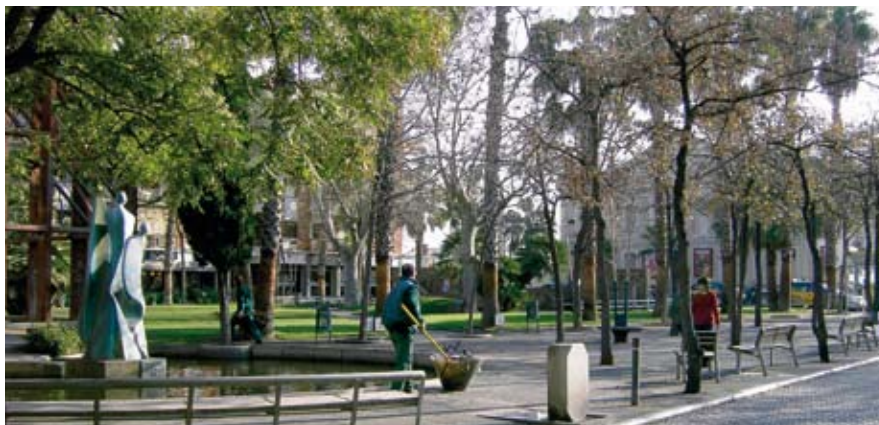
De l'espígol se n'extreu un oli essencial molt apreciat en perfumeria i sobretot en la fabricació d'aigua de colònia.

També s'acostuma a barrejar amb el sabó de bany i se'n fan bossetes que es posen dins dels armaris perquè impregnin amb el seu perfum els llençols i d'altres peces de roba.

Aquestes aplicacions són causa d'un gran consum i fan que en zones temperades es conreï de forma extensiva, sobretot a la Provença, però en general a tot l'arc mediterrani i també a Grècia.

Juntament amb el romaní i la farigola o timó constitueix la triada d'aromes boscans més apreciats per la ciutadania.

A Castelldefels el podem veure als parterres interiors d'algunes de les rotondes construïdes en cruïlles de carrers, com a planta decorativa.

- BARRI:** Centre.
- SITUACIÓ:** A l'Av. Constitució davant de l'Av. Sta. Maria.
- DIMENSIONS:** Uns 70x50m aprox. Darrer número: tot i estar envoltada d'edificis no hi ha ni un sol número a la vista. Planyo al carter i als repartidors.
- PAVIMENT:** A trossos, enllosat, de sauló, amb gespa, l'accés rodat és de llambordes i al perímetre hi ha voreres normals de panots.
- EDIFICACIÓ:** L'estació del FC, el local del nou teatre-auditori municipal, blocs de pisos i el lateral d'un edifici de planta baixa i planta pis amb entrada per Constitució. Al mig hi ha una estructura reticular de fusta que la "vox

populi" ha batejat com la gàbia del King Kong.

- ARBRAT:** Sí i gespa i plantes de jardí.
- PENDENT:** Lleument descendent cap a Constitució.
- CIRCULACIÓ:** Hi ha un accés per anar a l'estació i al tros de carrer sense nom ni sortida que es fa servir d'aparcament.

COMENTARI: al centre hi ha una escultura de l'escultor Clemente, un kiosk de premsa i l'estructura reticular mencionada, que no se sap ben bé per a què serveix però que ha donat peu a nombrosos acudits. També hi ha un pas subterrani per vianants que comunica amb el Pg. del Ferrocarril.

ESTACIÓ (Plaça de l')

El nom al·ludeix evidentment a l'estació del FC. De fet primer va ser l'estació que la plaça, però la plaça, tot i que no pas urbanitzada com ara, no va trigar a aparèixer.

L'any 1877 Francesc Gumà va constituir una companyia anomenada "Societat del Ferrocarril de Valls a Vilanova i Barcelona" i va aconseguir la llicència i el capital necessaris per obrir la línia fèrria que passa per la nostra vila. Manuel Girona va ser un dels inversors i promotors del projecte. Els treballs van durar tres anys. Poc si es considera la dificultat tècnica del traçat per les Costes de Garraf. La línia té 15 túnels i tres ponts: al Llobregat, al fons de Vallcarca i al Foix. Van inaugurar la línia el desembre de 1881. Era de via única.

L'any 1914 van desdoblar la via i l'any 1956 la van electrificar.

L'edifici de l'estació és calcat del model homologat per la companyia constructora. Si mirem altres estacions del recorregut veurem que amb un sol projecte arquitectònic en van fer una colla. A la planta baixa destaca la tribuna des d'on el responsable del tràfic podia maniobrar les agulles i veure els trens que venien o marxaven en ambdues direccions. A la planta pis hi ha dos habitatges pel cap d'estació i el factor amb les seves famílies.

L'estació compta amb dues vies principals, dues auxiliars (una amb andana) i una via morta amb andana a la banda de Gavà. N'hi havia una altra a la banda de Sitges però la van anul·lar. La numeració de les vies està en funció de la situació de Madrid: la via que va a Madrid sempre és la via 1, la que en ve la 2, la 3 va a Madrid, etc. La via morta és la via 0.

BARRI: Platja, sector dels Banys.
INICI: Passeig Marítim, entre Masteler i Barques.
FINAL: Pg. del Ferrocarril.
LONGITUD: 360m aprox. Últim número: 36.
AMPLADA: Calçada 3m, zona d'aparcament en bateria 4m, cada vorera 3m, total 13m.
DIRECCIÓ: S-N.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments. A la cantonada amb Marina el lateral de l'Hotel Ciutat de Castelldefels.

PAVIMENT: Al final a la banda senars, un petit jardí públic. Standard. La zona d'aparcament és encimentada.
ARBRAT: Sí, a la banda parells.
CIRCULACIÓ: Única descendent.
COMENTARI: Al final, entre Remers i Pg. del Ferrocarril, el carrer passa per sota de la carretera C31 mitjançant un pont.

ESTRELLA DE MAR (Carrer de l')

Equinoderm marí de la classe dels *asteroideus*. Es un animal de simetria radial amb el cos aplanat format per un nucli pentagonal del que en surten cinc braços (algunes espècies en tenen més) que li serveixen per desplaçar-se pels fons marí. Té la boca al centre i a la cara inferior.

Els braços poden ser aplanats o de secció circular, segons les espècies, i el seu gruix relatiu també varia d'una espècie a una altra. Alguna espècie té els braços coberts d'espines als costats.

Malgrat ser un animal simple té dos sexes amb fecundació externa, com els peixos. Una característica molt curiosa és que si perd un braç el pot regenerar, però sobretot, i això és sorprenent, és que a partir d'un braç pot regenerar tot l'animal.

L'estrella de mar és carnívora i s'alimenta de crustacis, moluscs,

i d'altres equinoderms (l'estrella gran es menja la petita).

El color del seu dors varia segons el color del fons marí on viu, per tal de passar desapercebuda tant dels predadors com de les víctimes.

Les més grans poden arribar als 60cm de diàmetre.

BARRI: Canyars
INICI: Actual: Gral. Palafox davant del Parc dels Xiprers.
FINAL: Actual: Antonio Machado, entre Lormont i Havana Vella.
LONGITUD: 120m aprox. Ultim número: 6 del Pg. de Lormont.
AMPLADA: actual 3m.
DIRECCIÓ: S-N aprox (no és rectilini).
PENDENT: Ascendent
EDIFICACIÓ: Banda senars: jardí públic, banda parells, blocs de pisos.
PAVIMENT: Actualment encimentat.

ARBRAT: Sí, al jardí adjacent.
CIRCULACIÓ: Única ascendent. Només hi passen els veïns per accedir als seus garatges.

COMENTARI: Era un camí agrícola de terra de 2m d'amplada que arrencava del Camí Vell de Castelldefels i, passant per Ca l'Estudiant, anava a sortir al Camí de la Riera dels Canyars. Probablement el seu nom correcte hauria de ser Camí de Ca l'Estudiant. Presenta una contradicció: les plaques no diuen el nom correcte sinó Passeig de Lormont, un vial que discorre a poca distància separat del camí per un petit parc. Així mateix, els números de les cases corresponen al Pg. de Lormont. En canvi al mapa apareix amb el seu nom.

ESTUDIANT (Camí de l')

Antiga masia avui desapareguda. Al seu lloc hi ha una casa no massa vella abandonada i en mal estat, encerclada per una tanca metàl·lica.

El camí que hi duia neixia del Camí Vell de Castelldefels. Aquest era un camí que venia de Barcelona per Cornellà. Un cop passat el riu seguia per St. Boi i anava cap a Viladecans.

Travessava Viladecans per l'actual carrer de Gavà (abans camí de Gavà). Després travessava Gavà per l'actual carrer de Castelldefels (abans camí de Castelldefels), passava pel davant de Can Horta i un cop a Castelldefels esdevenia el carrer Major, travessava la Pl. Major i seguia fins a empalmar amb el Camí antic de València a Montemar Baix, aproximadament a l'alçada de l'Av. 300 amb 305.

El podem veure amb claredat als mapes antics. Aquest Camí

Vell de Castelldefels va perdre la seva raó de ser amb la construcció de la carretera de Sta. Creu de Calafell que discorre paral·lela al vell camí i a escassa distància. Per això avui el camí pràcticament ha desaparegut del tot.

Pel que fa al Camí de la Riera dels Canyars, on s'acaba el Camí de l'Estudiant, ja ha estat ressenyat en el seu moment.

A la banda senars del Camí de l'Estudiant s'hi pot veure una figuera de molts anys i de grans dimensions. Al costat de l'arbre encara hi ha el pou i el safareig que pertanyien a Ca l'Estudiant.

BARRI: Bellamar.
INICI: Av. Constitució, amb accés per dos passatges estrets, un d'ells per vianants i l'altre només per als veïns.
FINAL: Av. de Bellamar.
LONGITUD: 120m aprox. Ultim número: 17.
AMPLADA: Calçada: 12m, vorera senars 3m, vorera parells 2m total 17m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant al N però gira i acaba NE.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets. A la banda senars hi ha l'església de Sta.

Eulàlia i a continuació un jardí públic.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: A la banda senars hi ha un petit grup d'eucaliptus. Al jardí hi ha pins i gespa, jocs infantils i bancs.

CIRCULACIÓ: Doble, s'aparca a banda i banda.

COMENTARI: Aquest carrer empalma amb el pont que travessa l'Av. Constitució, l'autopista C32 i el FC i que desemboca al Pg. Marítim. A la banda parells neix un passatge que porta el mateix nom i que arriba a l'Av. Bellamar.

EUCALIPTUS (Carrer dels)

A la banda senars del carrer hi ha un petit grup d'aquests arbres. No sé si la seva presència anterior és el motiu del nom del carrer o si els hi van plantar per donar sentit al nom del carrer. La seva relativa joventut em fa pensar més en la segona opció.

Arbre de nom científic *eucalyptus sempervivens* original d'Austràlia i de Malàisia. Assoleix gran alçada i és objecte de plantacions extensives arreu del món sobretot per l'obtenció de cel·lulosa i pasta de paper ja que és una espècie molt adaptable i de creixement ràpid. Té fulla perenne de forma lanceolada i un fruit en forma de càpsula campaniforme. L'escorça es pot retirar amb facilitat.

Altres aplicacions de l'eucaliptus són: la preparació d'infusions, inhalacions i caramels amb les fulles, ja que són adients per millorar la respiració bronquial. Pel mateix motiu l'extracte de

fulla d'eucaliptus (eucaliptol) sovint forma part de medicaments per a les vies respiratòries ja que és anestèsic (bo per la tos) i antisèptic (mata bitxos petits). Encara d'altres aplicacions són: la fusta, l'obtenció de resina que té diversos usos i del pigment anomenat caoba vermella que s'utilitza en pintura i tintoreria.

Tants avantatges vénen acompanyats d'alguns inconvenients: un és que el seu ràpid creixement empobreix la terra ja que n'extreu els nutrients que necessita; i un altre que les branques no són gaire resistents de manera que un fort vent les pot trencar. De resultes l'eucaliptus pot esdevenir un perill quan és en un carrer, al costat d'una carretera, o en un jardí.

BARRI: Bellamar.
INICI: Carrer dels Eucaliptus.
FINAL: Av. de Bellamar.
LONGITUD: 70m aprox. en total. Últim número: no n'hi ha cap.
AMPLADA: Calçada: 3m sense voreres. A la meitat fa una placeta en forma de polígon irregular d'uns 20m de diagonal màxima de la que en torna a sortir amb 3m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant al E però surt de la placeta desviat cap a NE.

PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets, sovint darreres d'aquells que tenen l'accés principal pels carrers adjacents.
PAVIMENT: De sauló.
ARBRAT: No, però està envoltat de jardins.
CIRCULACIÓ: És obert però només hi entren els veïns per aparcar.

EUCALIPTUS (Passatge dels)

Conten que el Capità Cook quan va posar el peu a Austràlia va quedar admirat d'aquells arbres tan grans i ornamentals. A més va veure com els naturals del país feien infusions i sopes amb les seves fulles i flors. Les va tastar i li van agradar tant que va decidir carregar llavors i planters al vaixell i dur-los a Anglaterra de tornada per mirar de reproduir-los al seu país.

L'èxit va ser relatiu: l'eucaliptus es caracteritza per resistir bé la sequera i els incendis i per refer-se ràpidament després d'un desastre natural. Però tot i que aguanta el fred no és una espècie adient per països molt freds ja que és originari de climes tropicals o temperats tirant a càlids.

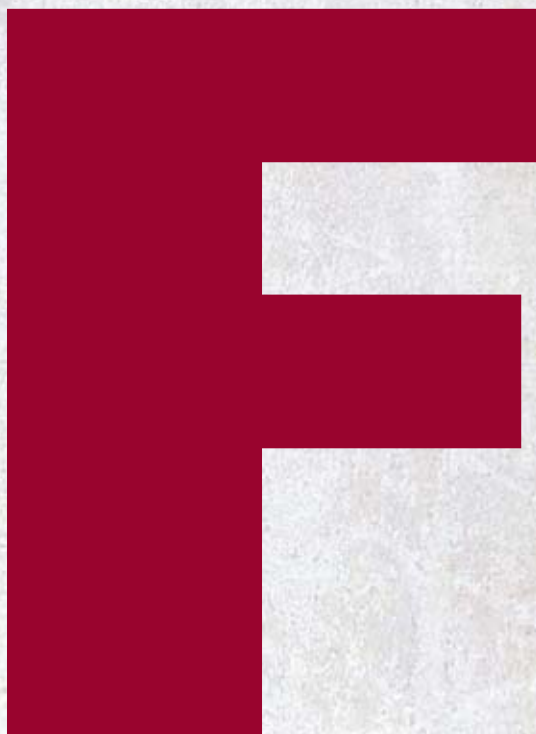
Aleshores el govern de sa majestat britànica va decidir plantar-los en llocs assolellats i temperats, cosa que la posterior expansió imperial va afavorir.

A Espanya es fan pràcticament arreu però el seu conreu és més extensiu a la zona Nord ja que amb més pluja creixen més ràpidament. On més se'n troben és a Galícia on n'hi ha unes plantacions espectaculars.

Parlant del Capità Cook d'ell se'n conten moltes i vés a saber si són veritat. Diuen que una altra cosa que li va cridar molt l'atenció d'Austràlia van ser els cangurs, uns animalons ben diferents dels europeus. Li va demanar a un nadiu com es deien aquelles bestioles i ell li va respondre *kangarú*. A partir d'aquell mateix moment el marsupial per excel·lència va quedar batejat ja per sempre.

Va ser bastant després que es va aclarir que en llengua nadiua australiana kangarú significa "no t'entenc".

CARRERS, PLACES
I CAMINS DE
CASTELLDEFELS

BARRI: Can Roca.
INICI: Pl. de Can Roca.
FINAL: Carrer del Xiprer.
LONGITUD: 400m aprox. Darrer número: 65.
AMPLADA: Calçada: 6m, cada vorera 1m, total 8m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant gairebé al N, gira a W i acaba ben bé cap al S.
PENDENT: Ascendent fins al carrer del Freixe i descendent fins al final.
EDIFICACIÓ: Xalets i cases unifamiliars.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única ascendent.
COMENTARI: És l'espina dorsal del barri de Can Roca, però una espina doblegada perquè cap a la meitat de la seva longitud gira en rodó i torna enrera, això sí, a un nivell més elevat. Al final baixa fortament i acaba al carrer del Xiprer a pocs metres d'allà on havia començat. Si de savis és rectificar ens trobem davant d'un carrer savi i no és l'únic: recordem que el carrer d'Antonio Machado fa el mateix i la Ronda de Can Rabadà no es queda enrere, bé que a una ronda ja li escau.

FAIGS (Carrer dels)

Atenció al diccionari, sobretot si és electrònic: si li preguntem que significa faig en castellà possiblement ens respondrà *hago*. Però ens haurà ben enganyat perquè com sabem, un faig és un arbre que en castellà s'anomena *haya*.

El nom científic és *fagus sylvatica*. Es un arbre caducifoli que assoleix uns 30m d'alçada. Té l'escorça llisa i d'un to gris i les fulles ovalades o el·líptiques. Els fruits, anomenats fages, són ovoides, de color marró i lluent.

El faig viu en climes temperats i humits i sol formar –si el deixen– grans boscos anomenats fagedes d'ombra espessa i fresca a l'estiu.

Es un arbre típicament europeu i se'l pot trobar pràcticament arreu excepte a l'extrem nord dels països escandinaus (Lapònia) i a les zones seques i caluroses del sud. A Espanya a tota

la franja Nord: Huesca, Navarra, Euskadi, Cantabria, Astúries, Galícia i també a zones muntanyoses i humides del centre, com ara Gredos i Guadarrama, sobretot a la cara nord de les serralades o a les valls ombrívols. A Catalunya el trobarem al N del riu Llobregat.

Cal destacar per la seva bellesa i proximitat les fagedes del Montseny i la famosa Fageda d'en Jordà, a la Garrotxa, prop d'Olot.

A la tardor les fulles prenen un color daurat i quan finalment cauen formen una tupida capa al terra on els peus del passejant caminen sobre una magnífica catifa que pot assolir uns 20cm de gruix.

BARRI: Montmar.
INICI: Passeig de Bellavista, a la banda de muntanya entre el Pg. del Sol i el 339.
FINAL: Dóna al bosc, sense sortida, un cop passat el 342.
LONGITUD: 140m aprox. Ultim número: 10.
AMPLADA: Calçada: 4.5m, vorera parells 1.5m, total 6m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant a N, fa un revolt i contrarevolt i finalment gira a W.
PENDENT: Ascendent excepte els darrers metres que és pla i forma una placeta rodona amb una excel·lent vista panoràmica

EDIFICACIÓ: Xalets a la banda parells.
PAVIMENT: Standard. A la banda senars no hi ha voravia.
ARBRAT: No, però a la banda senars tot és bosc.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Es un dels pocs carrers de Montmar que tenen nom en lloc de número perquè els veïns, a principi de la dècada de 1980, reunits en assemblea, van acordar demanar a l'Ajuntament que hi posés aquest nom.

FARIGOLA (Carrer de la) *abans 339*

També dita timó. Nom científic *thymus vulgaris*. Es una mata boscana de 10 a 30cm d'alçada, molt aromàtica.

Té fulles linears petites i flors de colors diversos que varien del blanc al blau o al púrpura. Creix en llocs àrids i pedregosos de la Mediterrània Occidental.

Es una planta tan humil com apreciada pel seu aroma, que no és limita a la flor sinó que també el despren la fulla, i també per les seves reals o suposades virtuts curatives.

Se'n fan infusions i sopes i es diu que té propietats antiespasmòdiques, antisèptiques i tòniques, que va bé per l'aparell digestiu, per la bronquitis, per les embarassades i per gairebé tot.

A més, té bon sabor i n'aporta a aquells menjars que acompanya, especialment carns i aus, però també llegums, bolets i un llarg etcètera perquè va bé amb tota mena de plats.

El seu oli essencial és el timol que es fa servir habitualment per a aromatitzar aigües de colònia, caramels i d'altres llaminadures.

BARRI: Platja sector Baixador i Can Bou.
INICI: Accés pel carrer de Xile. Comença una mica abans però forma un cul de sac.
FINAL: S'acaba a la zona industrial del Cami Ral, al terme municipal de Gava.
LONGITUD: 3.300 m aprox. Darrer número: 190.
AMPLADA: Calçada: 3m, vorera parells 2m, vorera senars no n'hi ha excepte algun petit tram d'amplada variable, total 5m. SW a NE aprox. gira una mica seguin la corba de la via.
DIRECCIÓ: Pla.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i apartaments a banda parells. A l'inici hi ha dos blocs d'apartaments a la banda senars. A poca distància de l'inici hi ha el baixador de la RENFE dit "Castelldefels Platja", al darrer tram hi ha naus industrials."

PAVIMENT: Standard. A la banda senars no hi ha voravia, excepte en alguns moments, degut a la proximitat de la via del ferrocarril.

ARBRAT: En alguns llocs hi ha arbres entre el carrer i la via fèrria.

CIRCULACIÓ: Ascendent segons la numeració.

COMENTARI: Aquest carrer queda tallat un cop passat el carrer dels Navegants i reapareix a l'alçada del de les Barques. Atenció perquè mirant el mapa no ho sembla. El talla la carretera C31 que passa elevada sense que en aquest punt hi hagi pont. Abans el carrer enllaçava amb el carrer del Molinot, però la construcció de l'autopista C32 i la supressió del pas a nivell van destruir aquest tram. Una altra curiositat és que la numeració segueix l'itinerari invers de l'habitual: comença pel carrer de Xile i acaba al terme de Gava.

FERROCARRIL (Passeig del)

Com és sabut es tracta del primer mitjà de transport públic terrestre capaç de córrer més que un cavall. El va fer possible la conjunció de dos invents: la màquina de vapor, que podia generar la força suficient per arrossegar-lo, i la via fèrria, que subministra una superfície de rodatge llisa i de resistència mínima. El ferrocarril va néixer a les mines de carbó angleses constituït per trens de vagonetes tirades per cavalls, generalment ponies, pel seu tamany. Posteriorment van substituir els cavalls per petites màquines de vapor, sobretot a l'exterior de la mina. Eren trens de format reduït i de recorregut local. El primer tren no miner va circular a Wales (Gales) entre Penryn i Abercynon l'any 1804, amb una màquina construïda per Richard Trevithick que remolcava 5 vagons carregats amb 70 passatgers i 10 tones de ferro. El trajecte era de 15Km. L'any 1825

van inaugurar a Anglaterra la primera línia regular de passatgers entre Stockton i Darlington, amb una màquina construïda per George Stevenson. S'ha de dir que els vagons de passatgers eren antics cotxes de cavalls als que havien tret les rodes i els havien muntat sobre un bastidor amb rodes d'acer. Aquest fet explica perquè fins fa ben poc la distribució interior dels trens anglesos i europeus estava formada per compartiments amb seients encarats. A aquells antics cotxes de cavalls els van afegir posteriorment una passera lateral que, en principi, només era pel revisor i que després, un cop tancada i coberta va esdevenir un passadís. En canvi a Amèrica els primers vagons ja tenien passadís central, seients a banda i banda i plataformes als extrems de cada vagó.

BARRI: Les Botigues.
INICI: A la rotonda formada per l'Av. de la Platja i el Pg. del Pi Tort.
FINAL: Av. de la Constitució a l'alçada de Can Ferret.
LONGITUD: 180m aprox.
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera NE 2,5m, total 7,5m.
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Ascendent i descendent.
EDIFICACIÓ: Tractant-se d'un pont elevat no hi ha edificis, només

baranes.

PAVIMENT: Standard. A la banda SW no hi ha voravia.

ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Doble

COMENTARI: A diferència d'altres ponts, aquest té nom propi, però enganya una mica perquè no connecta amb el passeig del mateix nom. El passeig passa per sota sense cap mena d'accés directe.

FERROCARRIL (Ramal del) - (de fet és un pont)

El que marca la diferència entre el ferrocarril i altres mitjans de transport terrestre és l'existència de la via fèrria. Està composta per dues vigues d'acer paral·leles que descansen sobre un seguit de travesses que abans eren de fusta tractada i actualment de formigó. Les travesses, també dites dorments, al seu torn reposen sobre un llit de pedres que assegura la seva immobilitat al mateix temps que reparteix el pes i proporciona una base regular homogènia. Les rodes de les màquines i vagons són d'acer i estan equipades amb una pestanya a la banda interior. L'efecte de les dues pestanyes de cada eix impedeix que les rodes es puguin desplaçar lateralment i abandonar la via. Per tant és la via i no el conductor qui guia el tren i li fa agafar els revolts. La feina del conductor actual consisteix bàsicament en controlar la velocitat, les arrancades i les parades. Antigament amb les màquines de vapor la tasca del maquinista era més complexa perquè havia d'estar atent al foc, a mantenir el nivell d'aigua, a gestionar la pressió del vapor, ni poca ni massa, en

funció del perfil de la via i al mateix temps a controlar la velocitat, les arrancades i les parades. A Europa els trens són elèctrics, que no contaminen ni fan més soroll que el mínim imprescindible. En canvi als Estats Units les màquines porten motors Diesel, més sorollosos i contaminants. La contrapartida és que a Europa els ferrocarrils necessiten una instal·lació elèctrica cara i complexa: pals de ferro, línies catenàries, estacions transformadores i alimentadores d'energia, etc. i que en cas de tall del subministrament elèctric s'aturen tots els trens del sector afectat. La circulació es regula mitjançant semàfors semblants als dels carrers, només que amb l'ordre dels colors canviat: el verd va a dalt, el roig va al mig i el groc a baix. El sistema, integrat i amb dispositius automàtics de seguretat, impedeix, almenys en teoria, l'eventualitat d'accidents.

A la Península Ibèrica, el primer tren va circular entre Mataró i Barcelona l'any 1848 a iniciativa dels mataronins i en especial de l'enginyer i empresari Miquel Biada.

BARRI: Montmar.
INICI: Plaça del Bosc com a continuació del 316.
FINAL: Surt al 332 i ja no el travessa perquè dóna al bosc.
LONGITUD: 80m aprox. Darrer número: 12.
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera parells 1m, vorera senars 1m, total 7m.
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Ascendent fort.
EDIFICACIÓ: Xalets.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: És un dels pocs carrers de Montemar que té nom. De fet el nom només el porta aquest darrer tram del carrer 316, segurament a iniciativa dels veïns. Al número 2 hi ha un xalet que ha aparegut sovint fotografiat i comentat en revistes tècniques d'arquitectura.

FICUS (Carrer del) *abans 316*

En llatí significa literalment figa. El nom científic d'aquesta planta és *figus sempervivens* i és una de les 2000 espècies de la família de les moriàcies. Una altra, ben coneguda, és la figuera típica i encara una altra és la *figus elastica* o arbre del cautxú, d'on s'extreu la goma natural.

El ficus que coneixem és una planta pròpia de climes tropicals o subtropicals que s'ha adaptat a la Mediterrània i que creix sense massa problemes en jardins i fins i tot en testos. Si les condicions són propícies arriba a ser un arbre de bona mida (uns 6m d'alçada). Té fulles grans en forma lanceolada, gruixudes i d'un verd fosc brillant.

Pel fet de ser una planta tropical una forta gelada la pot matar. Per tant és convenient protegir-la en cas de "fred siberià" o "aire polar".

BARRI: El Castell, sector de Can Vinader.
INICI: Carrer del Cid.
FINAL: Rambla Maria Aurèlia Capmany.
LONGITUD: 40m aprox. Últim número: 4.
AMPLADA: Calçada: 5m, voreres 1,5m cada una, total 8m.
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Ascendent suau.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos. En una planta baixa hi ha una església dels Testimonis Cristians de Jehovà.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única ascendent.
COMENTARI: És una petita travessia que comunica els dos carrers mencionats i que dóna accés a garatges, a locals comercials i a l'entitat religiosa citada.

FLORS (Carrer de les)

Són els òrgans sexuals i de reproducció de les plantes superiors, dites fanerògames. Presenten pistil, estams, pètals i sèpals. El pistil és una tija central i fa les funcions d'òrgan femení. Els estams són una mena d'antenes que envolten el pistil i que contenen el pol·len. Fan les funcions d'òrgans masculins. Els pètals són fulles evolucionades que formen una mena de copa a l'interior de la qual hi ha el pistil i els estams. Finalment, els sèpals són una capa inferior de fulles evolucionades que formen una base per a tot plegat.

El pol·len, ja sigui transportat pel vent o pels insectes, insemina el pistil i la flor, fecundada, es transforma en el fruit que conté les llavors, les quals un cop escampades pel terra facilitaran el naixement d'una nova planta.

Les flors de colors vistosos o perfumades pretenen atraure els

insectes els quals en posar-se sobre la flor per llibar el seu nèctar s'embruten les potes amb el pol·len. Quan visiten una altra flor probablement part d'aquest pol·len caurà sobre el pistil. De fet la flor, en ser bisexual, es pot fecundar a si mateixa però la natura prefereix la fecundació a distància per mesclar gens diferents, evitar els inconvenients de l'endogàmia i propagar l'espècie a distància.

Les flors que no són vistoses (p.e. la del pi) confien en el vent perquè transporti el pol·len d'un arbre a un altre.

La vistositat d'algunes flors ha donat lloc a una important indústria i comerç de plantes o de flor tallada. L'aplicació de tècniques biogenètiques ha aconseguit flors de formes i colors diferents i més vistosos que les que creixen de forma natural.

BARRI: Can Ferret
INICI: Plaça sense nom a l'inici del carrer 305.
FINAL: Tallat per una finca particular, sense sortida.
LONGITUD: 100m aprox. Darrer número: 14.
AMPLADA: Calçada: a l'inici 2,5m total, sense voreres, després 7m i vorera parells 1,5m, total 8,5m.
DIRECCIÓ: NE a SW.
PENDENT: Pla. Baixa una mica en direcció al fons i per això quan plou s'hi fa una piscina.
EDIFICACIÓ: Cases unifamiliars tipus xalet.
PAVIMENT: Piscina quan plou, fangar després i en cas de sequera, polseguera

ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble quan no plou. Quan plou fort només hi circulen els bombers que van a treure l'aigua de les plantes baixes de les cases i del propi carrer.
COMENTARI: El carrer no s'assembla al que diu el mapa actual de la ciutat. Una mica més a les edicions antigues. Es un cul de sac amb una entrada estreta perquè hi ha una casa (aparentment abandonada) ocupant bona part del que hauria de ser la calçada, segurament construïda quan encara era un camí. Segons el mapa, el carrer continua fins al nou barri de Can Ferret i no hi apareix la casa que mig tapa l'entrada. Segurament aquest deu ser el projecte, però de moment no està ni començat. Tenim un mapa una mica futurista.

FONT (Carrer de la)

Així com al carrer del brollador n'hi ha un de ben visible, aquí no hi ha cap font (només hi faltaria una font). Segons els veïns més grans, allò abans era *el camí de la font* i menava a una font que estava més enllà, on encara s'hi pot veure una mena de masoveria mig enrunada. La font, segons sembla, era al peu del penyasegat de Can Ferret. Va quedar, ja fa anys, a l'interior d'una finca i al darrera de la casa, inaccessible per tant als vianants.

Com que a més es va vendre i edificar part del camí, motiu pel qual va quedar tallat, ara ni tan sols s'hi pot anar a l'indret de la font si no és donant una volta. Havent donat la volta, la font no es veu per enlloc. Potser està canalitzada o potser ja no existeix.

BARRI: Can Ferret
INICI: El que serà el carrer de la Font quan estigui obert.
FINAL: Tallat per la muntanya, sense sortida.
LONGITUD: 100m aprox. Ultim número: 2.
AMPLADA: Calçada: 2m, voreres 1m cada una, total 4m.
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: 2 blocs de pisos.

PAVIMENT: Modern, amb les voreres a nivell i marcades amb línia blanca.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Al nou sector de Can Ferret hi han construït diversos blocs d'habitatges. Entre bloc i bloc hi va un passatge d'accés per als veïns. Aquest és un dels passatges.

FRANCESCA BONNEMAISON (Passatge de)

Barcelona 1872-1949. Bibliotecària, pedagoga i promotora de l'educació femenina popular.

Com a bibliotecària va transformar la "Obra de buenas lecturas" d'una obra benèfica en una veritable biblioteca per a la dona treballadora, especialitzada en el camp educatiu i professional.

L'any 1932 va organitzar la branca femenina de la Lliga Regionalista. A partir de 1939, retirada i amb poca salut, va residir llargues temporades a Montserrat.

Amb el pseudònim de *Franar* va publicar diversos articles al setmanari *La Veu de Catalunya*.

BARRI: Els Canyars.
SITUACIÓ: A la confluència entre el Carrer Major i Montserrat Roig.
DIMENSIONS: 50x40m aprox. Ultim número: no hi ha números.
PAVIMENT: En part enrajolat i en part de sauló.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos la majoria dels quals tenen l'entrada pels carrers adjacents.
ARBRAT: Arbres i arbustos de jardí. També hi ha bancs i jocs infantils.

PENDENT: Pla.
CIRCULACIÓ: Accessible només per vianants. Els vehicles circulen pels carrers adjacents.
COMENTARI: Plaça de nova creació dins del nou barri dels Canyars. Si hi voleu anar localitzeu-la al mapa local, però un cop allà no busqueu les plaques d'identificació perquè no n'hi ha ni una.

FREDERICA MONTSENY (Plaça de)

Madrid 1905, Toulouse 1994. Política i ideòloga anarquista i feminista. Filla d'anarquistes catalans va estudiar Filosofia i Lletres a la UB al mateix temps que militava a la CNT, on col·laborava amb articles a la seva "Revista Blanca". Posteriorment es va adscriure també a la FAI.

Entre els mesos de novembre de 1936 i maig de 1937 va ser Ministra de Sanitat i Assistència Social al govern que presidia el socialista Largo Caballero. Les seves accions més conegudes van ser la nova llei que legalitzava l'avortament i l'atenció social dedicada a les prostitutes, a les que facilitava allotjament i l'aprenentatge d'un ofici. D'un altre ofici, evidentment.

Al final de la contesa es va exiliar a França, a la Borgonya, i poc després va ser detinguda pels invasors Nazis. El govern franquista en va demanar l'extradició però els Nazis la van denegar considerant que estava embarçada.

Acabada la Guerra Mundial es va instal·lar a Toulouse on va residir fins a la seva mort l'any 1994. Un cop recuperada la democràcia a Espanya va fer diverses visites donant conferències i concedint entrevistes. Va aparèixer a la pel·lícula "La vieja memoria" de Jaime Camino.

Va escriure diversos llibres: "La dona, problema de l'home", "Cent dies a la vida d'una dona", "Crònica de la CNT", "L'anarquisme", "Els meus primers 40 anys", etc.

Casada amb Germinal Esgleas va tenir dues filles una de les quals va morir, un fet que la va colpir fortament perquè pensava que la seva militància no li havia deixat prou temps per dedicar-lo a la família.

BARRI:	Can Roca.	PAVIMENT:	Standard.
INICI:	Carrer dels Faigs.	ARBRAT:	Hi ha 2 pins adults.
FINAL:	Carrer de l'Om.	CIRCULACIÓ:	Doble.
LONGITUD:	120m aprox. Ultim número: 16.	COMENTARI:	És un dels carrers de Can Roca que porta nom d'arbre.
AMPLADA:	Calçada: 5m, voreres 1,5m cada una, total 8m.		
DIRECCIÓ:	E a W.		
PENDENT:	Primer ascendent i després descendent.		
EDIFICACIÓ:	Xalets. Com a curiositat, a la banda parells hi ha una casa que té una talaia de ferro força alta, la utilitat de la qual desconec.		

FREIXE (Carrer del)

Fraxinus ornus. Arbre caducifoli de la família de les oliàcies que comprèn unes 65 varietats escampades per les regions temperades de l'hemisferi nord.

Les fulles tenen forma lanceolada. En castellà es diu *fresno*.

La fusta és al mateix temps dura i elàstica, semblant a la del roure però d'un color més clar. Es molt apropiada per ebenisteria i per fer peces de precisió.

La seva presència ha donat lloc a diversos topònims: n'hi ha un al Pallars Sobirà, un altre a l'Anoia, un altre a l'Alt Empordà i un altre a la Garrotxa, tots ells de petites dimensions.

També és relativament freqüent com a cognom de persona, sovint mal escrit com *Freixa* o en plural: *Freixas*, o en diminutiu: *Freixenet*.

El bosc de freixes rep el nom de freixeda o freixeneda indistintament, segons comarques.

**CARRERS, PLACES
I CAMINS DE
CASTELLDEFELS**

BARRI: Zona Industrial del Camí Ral.
INICI: Plaça Copèrnic, a continuació del Camí Ral.
FINAL: S'endinsa en terme de Gavà fins al final de la Zona Industrial.
LONGITUD: A Castelldefels 3m aprox.
AMPLADA: Calçada: 6m total, voreres 3m cada una, total 12m.
DIRECCIÓ: SW a NE
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Naus industrials.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Sí, a banda i banda.
CIRCULACIÓ: Única en sentit Castelldefels.
COMENTARI: En realitat és un carrer de Gavà. Però com que el límit passa en diagonal fa que uns pocs metres d'aquest carrer quedin dins el terme de Castelldefels. Per això figura al mapa i a la llista de carrers.

GALILEO (Carrer de)

Pisa 1564, Arcetri 1642. Físic i astrònom jueu italià. Va estudiar Medicina i Matemàtiques a Pisa i va ser professor de Matemàtiques a la mateixa Universitat. Les seves idees, contràries a la física aristotèlica, i els seus experiments sobre mecànica (inèrcia, caiguda dels sòlids, moviment pendular, etc.) li van ocasionar tants retrets que va abandonar Pisa i es va establir a Venècia.

Assabentat de la invenció del telescopi, ell mateix se'n va construir un i va començar l'observació de l'espai. Les seves descobertes: cràters a la Lluna, fases de Venus, satèl·lits de Júpiter, etc. li van donar fama internacional.

Però la defensa del sistema heliocèntric explicat per Kopernik i confirmat per ell va ser considerat herètic per l'Església Catòlica i li va causar seriosos problemes amb la Inquisició. No va tenir altre remei que renegar de la tesi copernicana (i pròpia) per evi-

tar la presó, la tortura, i la foguera.

Decebut, gran i gairebé cec, es va retirar a Arcetri. Però allà encara va escriure i va fer diversos invents com ara la balança hidrostàtica, un nou sistema per fixar les coordenades geogràfiques en alta mar, perfeccionaments en el telescopi, l'ús del pèndol com a regulador de la marxa dels rellotges, un aparell per mesurar la pressió atmosfèrica (el baròmetre), etc.

Es pot dir que amb Galileo Galilei va néixer la ciència moderna basada en l'observació intel·ligent de la natura, la comprovació de les tesis pel mètode experimental i la formulació de teories d'acord amb fets reals demostrables, lluny de dogmes i d'idees preconcebudes.

BARRI: Platja: recorre La Pineda i Lluçanet.
INICI: Carrer 22, prop del límit de Gavà.
FINAL: Carrer dels Navegants, on queda tallat.
LONGITUD: 2700m aprox. Últim número: 244.
AMPLADA: Tram I: calçada 5m total, voreres 2m cada una, total 9m.
 Tram II: calçada 3m+2m de parking, voreres 3m, total 11m.
 El segon tram comença a l'Av. dels Banys.

DIRECCIÓ: E a W.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Tram I: no, però hi ha algun pi adult. Tram II sí a banda i banda.
CIRCULACIÓ: Única en sentit ascendent (sentit Sitges).
COMENTARI: Dos dels tres carrers que recorren paral·lels al Pg. Marítim porten noms de vents: el primer és aquest i el tercer, Tramuntana.

GARBÍ (Passeig del)

De l'àrab *garb* que vol dir Sud (recordem que la regió més meridional de Portugal es diu Algarve, que significa *El Sud*). Es el nom del vent dominant en aquesta costa i curiosament no ve del Sud com el seu nom semblaria indicar sinó del SW. Si observeu els arbres vells situats prop de la platja veureu com solen estar inclinats cap el NE. Es per causa del vent de Garbí.

El Garbí se sol associar amb el bon temps i bona mar, per contraposició amb el Llevant que acostuma a portar pluja i maror quan no temporal. De manera que el Garbí és un vent de bona fama. Però de tant en tant bufa una forta garbinada que pot portar problemes a la mar, de manera que no us en refieu.

Els castel·lofelençs sabem, a més, que el vent de Garbí significa aigua neta a la mar, perquè és aigua que ve dels penya-

segats del Garraf. En canvi quan bufa Llevant arrossega aigua del port de Barcelona i del Llobregat i ja no és el mateix. Això és tan sabut que hi ha veïns que quan veuen des de casa que bufa Llevant ja no baixen a la platja. En canvi quan bufa Garbí, au som-hi, que és bon moment.

Si sentiu parlar de la marinada sapigueu que és un altre nom del garbí. Aquest segon nom el fan servir sobretot terra endins. Un mariner no ho diria mai.

Té dos derivats, segons la intensitat: garbinet i garbinada. A St. Feliu de Guíxols hi ha una punta, un petit cap, que s'anomena la Punta de Garbí. No cal dir on està situada.

BARRI: Vista Alegre.
INICI: Agustina d'Aragó, davant de Dr. Marañón.
FINAL: Cervantes.
LONGITUD: 130m aprox. Ultim número: 26
AMPLADA: Té 3 trams: de l'inici a Mansió, de Mansió a Andalusia i d'Andalusia a Cervantes.
 Trams I i III: calçada 3m, cada vorera 1m, total 5m.
 Tram II: passatge amb escales, amplada 3m.
DIRECCIÓ: Aprox. de S a N.
PENDENT: Ascendent pronunciat.

EDIFICACIÓ: Blocs de pisos.
PAVIMENT: Standard, excepte el II tram que és encimentat.
ARBRAT: No, però entre Mansió i Andalusia a la banda senars hi ha una placeta amb arbres i jocs infantils.
CIRCULACIÓ: Entre l'inici i Mansió, accés reservat a veïns, ascendent. entre Mansió i Andalusia és passatge de vianants. Entre Andalusia i Cervantes sentit únic descendent.
COMENTARI: És un carrer atípic pel fet de quedar tallat a la seva part central i convertit en un passatge de vianants amb escales.

GARCIA LORCA (Carrer de)

Fuente Vaqueros 1898, afores de Granada 1936. Poeta, dramaturg, músic i també dibuixant. Va estudiar Música i Filosofia i Lletres primer a Granada i després a Madrid on, a la Residencia de Estudiantes, va fer amistat amb Antonio Machado, Juan Ramón Jiménez, Salvador Dalí i Luis Buñuel. A Barcelona va conèixer l'actriu Margarida Xirgu que més endavant estrenaria les seves principals obres de teatre i les donaria a conèixer a Amèrica Llatina. L'any 1931 va fundar la companyia de teatre universitari La Barraca que recorria els pobles de Castella. Va visitar New York, Cuba i Argentina.

En poesia va publicar: *Impresiones y paisajes*, *Libro de poemas*, *Canciones*, *Romancero gitano*, *Poema del cante jondo*, *Llanto por Ignacio Sánchez Mejías*, *Oda a Walt Whitman* i *Poeta en Nueva York*.

En teatre: *Mariana Pineda*, *La zapatera prodigiosa*, *Bodas de sangre*, *Yerma*, *La casa de Bernarda Alba*, *Así que pasen cinco*

años, *Retablillo de don Cristóbal*, *Amor de don Perlimplín con Belisa en su jardín*, *El público*, *Doña Rosita la soltera* i *El lenguaje de las flores*.

Persona de gran sensibilitat i amb una profunda consciència social malgrat el seu origen burgès, tot i no entrar mai en política va fer sempre costat als més febles i va fustigar els poderosos i els seus abusos, una actitud que va provocar l'hostilitat dels sectors més conservadors de la societat de l'època i en particular d'alguns estaments com ara la Falange i la Guàrdia Civil. En esclatar la Guerra Civil va ser detingut i afusellat sense judici. La seva mort va contribuir a engrandir el mite que ja era en vida i que el pas dels anys no ha fet més que consolidar. García Lorca és, sens dubte, un dels més grans poetes i dramaturgs que ha donat Espanya i la seva obra ha estat traduïda, estudiada i representada en nombroses llengües i no pocs països.

BARRI: Bellamar, prop del Poal.
INICI: Av. del Pinar.
FINAL: Carrer dels Til·lers a la confluència amb el dels Taron-gers.
LONGITUD: 220m aprox. Ultim número: 18
AMPLADA: Calçada: 5m, voreres 1,5m cada una, total 8m.
DIRECCIÓ: Carrer amb revolts: comença apuntant a l'W, vira a SW i acaba mirant al S.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i algun bloc d'apartaments. A la banda parells la major part del carrer dóna directament a la muntan-

ya. Al #3 hi ha un bloc d'apartaments abandonat i en mal estat.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No al carrer, però a la banda que llinda amb el bosc hi ha la vegetació típica: pins, garritx, i, efectivament, algun garrofer.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: en aquest sector de Bellamar hi ha diversos carrers amb noms d'arbres, fent-li la competència a Can Roca. Si el carrer fa revolts és perquè va resseguint el peu de la muntanya. Se'n diu passeig perquè si cal s'hi pot passejar. Per la vorera en fila índia.

GARROFERS (Passeig dels)

Arbre perennifoli de nom científic *ceratonia siliqua*, de 4 a 10m d'alçada i de soca grossa. Les fulles són petites i les flors surten agrupades en raïms. El fruit té forma de beina o llegum i s'anomena garrofa. Segons que sembla és un arbre d'origen africà que va ser portat a la península pels invasors àrabs i s'ha adaptat bé a tota la franja mediterrània. Li va el sol calcari i necessita poca aigua. És molt resistent i viu molts anys, però el seu creixement és lent.

La garrofa és un llegum de crosta dura, polpa carnosa i gra aplanat. Històricament ha tingut una intensa aplicació com a pinso, ja sigui directament o formant part de pinsos compostos. També se n'han fet aliments per als humans, tals com un suc-cedani barat del cacau i, per tant, de la xocolata. En farmàcia se sol utilitzar com a astringent per combatre diarrees cròniques. Una aplicació del gra de la garrofa avui en desús però antiga-

ment de gran importància era com a unitat de mesura de pes per a metalls i pedres precioses perquè té la propietat que tots els grans pesen igual i que no els afecten els canvis de temperatura ni d'humitat. El seu nom en àrab és *kirat* i aquest nom ha perdurat fins avui com a unitat de pes de pedres precioses, sobretot diamants. El pes del *kirat* equival a 1/24 d'unça, uns 0,2g.

Hi havia una antiga moneda àrab que duia aquest mateix nom i que no pesava un *kirat* sinó més però que, segons deien, contenia en el seu aliatge 1 *kirat* d'or.

D'aquí ve que també es fa servir aquesta expressió per mesurar la llei de l'or. Un or de 24 *kirats* és un or 100% pur. El de 18 *kirats* (75%) és un or comercial, d'ús corrent en joieria i orfèbreria.

BARRI: Bellamar.
INICI: Pg. dels Til·lers
FINAL: Pg. de la Muntanya, tot i que el mapa de la ciutat diu que queda tallat sense sortida a poca distància del Pg. dels Garrofers.
LONGITUD: 180m aprox. (segons el mapa uns 70m).
 Ultim número: 9
AMPLADA: Té 3 trams diferenciats: de Til·lers a Garrofers, de Garrofers a uns 40m de Garrofers i d'aquí fins al Pg. de la Muntanya.
 Tram I: passatge de vianants de 3m, sense voreres.
 Tram II: calçada de 3m acompanyada d'escalas d'1,5, total 4,5m

Tram III: escalas de 2m fins el final.
 La calçada del tram II dona accés als vehicles a dos garatges particulars i mor en arribar al segon garatge.
 De SE a NW.
DIRECCIÓ: Tram I, pla, trams II i III ascendent fort.
PENDENT: Xalets. Al tram III a la banda parells dona al bosc.
EDIFICACIÓ: Tram I: de terra natural, amb una mica de sauló.
PAVIMENT: Tram II: la calçada és de formigó i les escalas de ciment rogenic.
 Tram III: escalas de ciment rogenic amb alguns replans.
ARBRAT: No, però allà on dona al bosc hi ha la vegetació típica.
CIRCULACIÓ: Només al tram II, per als veïns, sense sortida.

GARRROFERS (Ramal dels)

Essent el sol de Castelldefels majorment calcari (excepte la plana deltaica) i de secà, és apropiat per la plantació de garrofers. Però només els plantaven allà on el terreny no permetia altres conreus més rendibles. Això fa que moltes vessants de muntanyes estiguessin cobertes de garrofers, entre elles: el turó del Castell, per totes bandes; els vessants de Cal Ganxo, allà on no hi havia vinya; la part alta de Can Roca, la part alta de l'actual Montmar; els vessants de la vall de Bellamar i, en el cas del Poal, tota la vall sencera.

D'aquells garrofers encara avui en podem veure bastants, escampats pel tot el terme municipal. Alguns a la muntanya, alternats amb pins i d'altres espècies que han anat envaint el

terreny abans reservat al garrofer. D'altres a l'interior de finques particulars, havent esdevingut arbres de jardí i d'ombra. Alguns assoleixen dimensions considerables, sobretot en amplària i cal apuntalar les seves branques ja que en suportar tant de pes es podrien trencar.

Una curiositat del garrofer és que tot l'any té fruit a les branques: gran o petit. Del fruit petit se'n diu garrofina i va creixent lentament fins a madurar. Aquesta particularitat va donar lloc a una llegenda popular segons la qual un pagès es va vendre l'ànima al diable, a pagar quan el garrofer no tingués fruit. Es veu que el diable no tenia gaires coneixements d'agricultura ja que altrament no s'hauria deixat enganyar d'aquella manera.

BARRI: Centre urbà-Canyars.
INICI: Narcís Monturiol entre Palafox i Machado
FINAL: Pg. de Lormont.
LONGITUD: 250m. aprox. Darrer número: 29.
AMPLADA: Calçada: 6m total, voreres 2,5m cada una, total 11m.
DIRECCIÓ: SW a NE.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos, alguna casa unifamiliar i l'Escola Frangoal.
PAVIMENT: Standard als trams I i II. Enrajolat al tram III (pastge).

ARBRAT: Sí, a totes dues bandes.
CIRCULACIÓ: Tram I: única en sentit Gavà.
 Tram II: tallat al trànsit de vehicles.
 Tram III: passatge de vianants.

COMENTARI: Es un carrer relativament curt, paral·lel a Gral. Palafox, que abans s'acabava a la Rda. Otero Pedrayo, però que amb la construcció del nou barri dels Canyars l'han perllongat un tram més en forma de passatge entre blocs de pisos.

GENERAL CASTAÑOS (Carrer del)

Francisco Javier Castaños, Madrid 1758-1852. Militar i polític. Va ser educat a Barcelona i a Madrid. Va participar en la reconquesta de Menorca contra els anglesos i després va guerrear contra la República Francesa als Pirineus Occidentals fins a la Pau de Basilea, l'any 1795.

El primer ministre Godoy, que desconfiava d'ell, el va exiliar a Badajoz.

En esclatar la Guerra del Francès va formar un exèrcit improvisat i va vèncer el General Dupont a Bailén l'any 1809.

L'any 1810 va ser president de la Regència i, essent de tarannà conservador, es va manifestar en contra de les Corts de Càdiz i del règim que en va sortir. L'adveniment de Fernando VII li va valdre el nomenament de Capità General de Catalunya.

L'agost de 1815 va ocupar el Vallespir en un intent de recuperar el Rosselló, però no va reeixir.

A Barcelona va fomentar les representacions d'òpera i va promocionar l'activitat universitària. En canvi va reprimir el ferment liberal i va establir una forta censura de premsa. A la mort de Fernando VII els carlins el festejaven però ell, curiosament, es va mantenir fidel a Isabel II i va ocupar càrrecs polítics importants fins a la seva mort.

Ha passat a la història com un dels herois de la Guerra del Francès i com a aquell que va demostrar que l'exèrcit napoleònic no era imbatible, cosa que va donar molta moral als resistents i va irritar fortament en Napoleon.

BARRI: Centre-Canyars.

INICI: Av. Manuel Girona, entre Església i Machado (Pl. Joan XXIII).

FINAL: Av. de l'Havana Vella.

LONGITUD: 520m. aprox. Darrer número: 55.

AMPLADA: Calçada: 6m total, zona d'aparcament senars 2m, vorera senars 4m, zona d'aparcament parells 3m, vorera parells 3m, total 18m.

DIRECCIÓ: SW a NE.

PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Blocs de pisos, l'Escola Frangoal, una explanada d'aparcament, el Parc dels Xiprers i el darrera del Camp de Futbol dels Veterans.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Sí, a totes dues bandes.

CIRCULACIÓ: Única en sentit descendent de Narcís Monturiol a Manuel Girona. Doble la resta.

COMENTARI: Abans s'acabava a Otero Pedrayo. Amb la construcció del nou barri dels Canyars l'han perllongat fins a l'Havana Vella, a tocar del límit de Gavà.

GENERAL PALAFOX (Carrer del)

José Rebolledo de Palafox. Zaragoza 1776, Madrid 1847. Militar aragonès.

Essent Capità General d'Aragó va organitzar la defensa de la capital aragonesa contra l'escomesa de les tropes napoleòniques.

Va resistir amb èxit el primer setge (1808), però no va poder amb el segon (1809). Va ser fet presoner i deportat a Vincennes fins l'any 1813, en que fou alliberat coincidint amb la vinguda a Espanya de Fernando VII.

Durant aquest regnat va ser dues vegades senador per Zaragoza.

Ha passat a la història com a un dels herois de la Guerra del Francès.

BARRI: Vista Alegre.
INICI: Carrer Cervantes entre Picasso i Corts de Cádiz.
FINAL: Sense sortida.
LONGITUD: 30m. aprox. Darrer número: 5B.
AMPLADA: 3m, sense voreres.
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Ascendent pronunciat.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos.
PAVIMENT: De formigó, amb alguns graons salvats per una petita rampa.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Passatge de vianants.
COMENTARI: Si bé el seu nom apareix a la llista de carrers dels mapes urbans, amb indicació de les coordenades "L2", no apareix reproduït al mapa i a més les coordenades són errònies: haurien de ser "K2". Per trobar-lo físicament cal buscar el número 56 del carrer Cervantes. Neix al davant.

GENERALIFE (Passatge del)

De l'àrab *Djin al khalifi*, alguna cosa així com "el geni del califa". Palau d'estiu dels sultans de la nissaga dita Nazarí del regne de Granada, a la ciutat del mateix nom i a escassa distància de l'Alhambra. Està situat dalt d'un turó anomenat Cerro del Sol. El van construir entre els s.XIII i principis del XIV.

Més importants que el palau pròpiament dit ho són els seus patis i jardins, no gaire grans però molt ben pensats, amb uns jocs d'aigua que han assolit merescuda fama mundial.

Val a dir que l'aigua flueix de Sierra Nevada i que arriba per gravetat, mitjançant un sistema de sífo, de manera que als nombrosos brolladors l'aigua hi salta de forma natural, sense cap mena d'ajut mecànic.

El pati més important és el nomenat Acequia (de l'àrab *sakia* = canal), que té efectivament un canal al mig envoltat de dos ren-

gles de brolladors i d'innombrables flors, quan n'és el temps.

Manuel de Falla va dedicar una secció de la seva obra pianística *Nits als Jardins d'Espanya* a aquest jardí.

El s.XVI van construir uns edificis annexos al palau, sense cap mena de respecte pel monument, que van desfigurar el conjunt. Encara hi són.

En opinió d'alguns visitants, l'Alhambra és més monumental però el Generalife posseeix una bellesa harmònica relaxant i ofereix una atmosfera amable que fa que t'hi trobis bé. L'Alhambra imposa. El Generalife acull.

BARRI: Can Roca.
INICI: Carrer dels Faigs.
FINAL: Carrer del Xiprer.
LONGITUD: 120m. aprox. Darrer número: 22.
AMPLADA: 5m, voreres 0,5m cada una = 6m.
DIRECCIÓ: N-S aprox.
PENDENT: Primer ascendent i al final descendent.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard, amb les voreres molt estretes.

ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única en sentit Faigs-Xiprer (ascendent).
COMENTARI: És un dels carrers de Can Roca que porten nom vegetal.

GERDS (Carrer dels)

Castellà *frambuesa*. Anglès *raspberry*. Aquesta vegada no es tracta d'un arbre i ni tan solament d'una planta, sinó d'una fruita. El gerd és el fruit de la gerdera.

De nom científic *rubus idaeus*, la gerdera és un arbust de 1m a 1,5m d'alçada, de flors blanques i de fruits vermells, carnosos i de sabor agradable. Els gerds tenen una forma arraimada semblant a les mores.

La gerdera creix de forma espontània en latituds de temperatures a fredes d'Europa i d'Amèrica del Nord.

Es una planta freqüent a Catalunya, sobretot en boscos humits. Es fàcilment conreable en plantacions si té bones condicions de temperatura i humitat.

El gerd no solament és comestible de forma directa sinó que

s'utilitza profusament en la producció de mermelada, en pastisseria, gelateria i com a aromatitzant per caramels, refrescos, medicaments i fins i tot ambientadors.

BARRI: Gran Via Mar.
INICI: Av. de Casteldefels (Autovia) en línia amb el carrer 15. Es l'últim carrer abans de l'Av. del Canal Olímpic.
FINAL: Carrer del Pi Tort. Llindant amb la UPC.
LONGITUD: 320m. aprox. Darrer número: 49.
AMPLADA: 5m, voreres 2m cada una = 9m.
DIRECCIÓ: S-N.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets, apartaments, a la banda parells hi ha The

British School of Barcelona i el Club de Tennis Gran Via Mar.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a totes dues bandes.
CIRCULACIÓ: Única en sentit ascendent, amb sortida pel Pi Tort.
COMENTARI: És un dels carrers de Gran Via Mar que porta nom de flor.

GINESTA (Carrer de la)

Flor de la ginestera. Nom científic: *spartium junceum*. La ginestera és un arbust de tiges verdes gairebé desprovist de fulles i amb aspecte de jonc. Creix als llocs assolellats de la Mediterrània però s'esten també pel sud de França gairebé fins arribar a l'Atlàntic.

Es planta de creixement lent i arriba com a màxim a uns 2m d'alçada. Abunda a la costa catalana i, sense anar més lluny, a Casteldefels, on en podem trobar tant a la zona de platja com als vessants del massís del Garraf i fins i tot en places i parcs de la vila.

La seva abundància ha donat nom a una cala de les Botigues de Sitges on modernament s'hi ha construït una marina que porta el mateix nom.

La ginestera floreix en profusió en primavera, al maig, i fa una flor d'un groc viu molt aromàtica. En alguns pobles, com ara a Sitges, la fan servir tradicionalment per ornamentar els carrers amb motiu d'alguna festivitat.

Joan Maragall li va dedicar un poema que diu (fragments):

*Floriu, floriu, ginesteres
dalt dels monts, davant del mar
enceneu'se com fogueres
al sagrat de cada llar.*

*Per la costa a grans esteses
tot el ginestar fa llum
les candeles són enceses
totes flaire i sense fum.*

BARRI: Vista Alegre.
INICI: Agustina d'Aragó, a la part alta, entre Cervantes i Murillo.
FINAL: Ramon y Cajal. De fet continua però amb el nom de Lormont.
LONGITUD: 300m. aprox. Darrer número: 64.
AMPLADA: 5m, voreres 1m cada una, total 7m.
DIRECCIÓ: Tendència W a E, amb alguns revolts.
PENDENT: Primer puja, després planeja i finalment baixa fortament.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos i alguna casa unifamiliar. Tots els edifi-

cis tenen un pati davanter, molts d'ells ajardinats, fins i tot amb arbres, mentre que algun l'han cobert fent una miqueta de tripijoc. Llàstima perquè el carrer amb els jardinets era i és força agradable.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No, excepte als patis.

CIRCULACIÓ: Única en sentit ascendent fins a Cortes de Cádiz, a partir d'aquesta cruïlla, única en sentit descendent.

COMENTARI: Cap a la meitat més o menys hi ha una capella musulmana o maskita. Es natural perquè la majoria dels immigrants àrabs de la vila viuen en aquest barri.

GIRALDA (Carrer de la)

Rep aquest nom el minaret de l'antiga maskita de Sevilla. Es una torre de planta quadrada de 13,60m de costat i de 60m d'alçada. L'exterior està recobert amb rajola ceràmica.

La va construir el mestre d'obra Ahmad bin Bassu entre 1184 i 1198. Una característica curiosa és que en lloc d'una escala interior per accedir al terrat hi ha una rampa de 35 trams.

Aquest fet ha donat peu a diverses anècdotes, no totes certes, i també a algunes proves de tipus esportiu com ara pujar i baixar amb bicicleta, amb patins, etc.

Posteriorment i amb motiu de la Reconquesta, la maskita va ser convertida en catedral catòlica i l'any 1560 l'arquitecte Hernán

Ruiz, dit el Jove, li va afegir 3 cossos rematats per una escultura que representa la fe.

Actualment és el monument més representatiu de la ciutat i una de les atraccions turístiques més conegudes, visitades i fotografiades de Sevilla.

El motiu de posar aquest nom a un carrer de Vista Alegre és prou conegut: al barri hi ha tres carrers més dedicats a monuments d'Andalusia: *l'Alhambra* [de Granada], la *Mezquita de Córdoba* i *el Generalife*.

BARRI: Marisol, entre els carrers de Tarragona i Màlaga.
INICI: Al lateral de l'Av. de Castelldefels (autovia) a la confluència amb el Pge. de Teruel.
FINAL: Rambla Marisol, on queda tallat per la Corredora Mestra i la C32, amb sortida per la Rbla. Marisol en direcció a l'Av. de la Pineda.
LONGITUD: 430m. aprox. Darrer número: 32.
AMPLADA: 5m, voreres 2m cada una, més una franja d'aparcament a la banda parells de 2m, total 11m.

DIRECCIÓ: Aproximadament de S a N, amb un petit gir cap a W.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Cases adosades a la banda senars i xalets a la banda parells.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a totes dues bandes.
CIRCULACIÓ: Doble sentit. S'aparca en línia a la franja reservada.
COMENTARI: És un dels carrers de Marisol que porten nom de ciutat.

GIRONA (Carrer de)

Ciutat del NE de Catalunya, capital de la província del mateix nom. Es a la confluència entre els rius Ter, Onyar, Güell i Galligans, en una vall fluvial entre les Guillerries i les Gavarres. L'Onyar és el riu que la travessa longitudinalment donant lloc a les fotografies més típiques de la ciutat. La part més antiga s'enfila dalt d'un turó, amb carrers estrets i costeruts, a la riba esquerra de l'Onyar, mentre que la moderna s'escampa per la plana a la dreta de l'Onyar. El clima és continental temperat, amb hiverns tirant a freds i estius suaus. La pluviositat mitja és d'uns 800mm anuals.

La població és d'uns 80.000 habitants, sense comptar la població veïna de Salt, que avui dia està pràcticament adosada a Girona per causa del seu intens creixement urbanístic. Té un important parc industrial però és fora del terme municipal, a la població veïna de Celrà. Té aeroport, però també a una certa distància (com passa a la majoria de les ciutats), en terme de Vilobí d'Onyar.

Tant Ptolemeu com Plini ja l'esmenten, de manera que el seu origen deu ser preromà. El fet que hi passi la Via Augusta li devia donar una empenta demogràfica i d'aquella època daten les primeres muralles i torres defensives. Els àrabs la van conquerir malgrat la resistència dels seus habitants, però de forma precària perquè l'any 785 les forces de Charlemagne la van alliberar i va entrar tot seguit a formar part de la Marca Hispànica. Durant l'Edat Mitjana va hostatjar una nombrosa comunitat jueva que li va donar llustre intel·lectual, comercial i artesanal, però que es va acabar de mala manera amb el *pogrom* de 1391, que en va suposar la liquidació.

Durant la Guerra del Francès va patir un llarg assetjament que va acabar en desastre més per la fam que per les bales. La població va quedar reduïda a 4.000 habitants. Es va refer al llarg del s.XIX mercès a la industrialització que va facilitar la presència de rius i d'un canal anomenat de Monar.

BARRI: Marisol, al S del Pi Tort.
INICI: Av. de Màlaga, entre Pi Tort i Huesca.
FINAL: Pg. del Pi Tort, després d'haver fet un revolt tancat.
LONGITUD: 460m. aprox. Darrer número: 49, número amb diverses cases que porten lletres: 49A, 49B, etc. La numeració va a l'inrevés del que és habitual: creix de cara a Gavà.
AMPLADA: 6m, voreres 2m cada una, més una franja d'aparcament a la banda parells de 2m, total 12m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant a l'E però al final gira gairebé 180° i acaba de cara al NW.
PENDENT: Pla.

GRANADA (Carrer de)

Ciutat de l'Andalusia oriental interior, capital de la província del mateix nom. Esta situada al peu de Sierra Nevada a la confluència entre els rius Darro i Genil. Ja existia en època romana com ho testimonien les restes que s'hi han trobat. Va assolir el màxim esplendor durant la dominació àrab, en que va ser seu dels reis de la nissaga Umaia i més tard Nazarí. Al seu sí hi van conviure àrabs, berbers, jueus i cristians. Al pes específic en el terreny polític i militar s'hi unia una gran activitat intel·lectual, artística, cultural i mercantil, amb especial dedicació a la indústria tèxtil sedera. Aquest esperit culte, tolerant i laboriós, que havia convertit la ciutat en un punt de referència a tot Europa va entrar en forta decadència amb motiu de la reconquesta duta a terme pels Reis Catòlics els quals van incomplir els pactes de respecte mutu i tot seguit van discriminar els moros i van expulsar els jueus. El descontentament va produir una revolta dels morescs, els quals, en conseqüència,

EDIFICACIÓ: Apartaments, xalets i cases adosades. A la banda parells hi ha l'Escola Edumar, s/n (per seguir el costum) i al final també a la banda parells una estació de servei.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a totes dues bandes.
CIRCULACIÓ: Doble sentit. S'aparc a línia a la franja reservada.
COMENTARI: Un altre carrer de Marisol amb nom de ciutat. Es curiós el traçat final d'aquest carrer, que sembla que vulgui sortir a l'Av. de la Pineda però en canvi gira, com si s'ho repensés, i torna enrera desembocant de biaix al Pi Tort.

van ser expulsats. Eren uns 80.000. Al s.XIX la van ocupar les forces napoleòniques entre 1810 i 1812. Amb posterioritat es va destacar com a nucli liberal i republicà. Amb motiu de la Guerra Civil de 1936 el seu republicanisme va provocar un atac immediat per part de les forces franquistes, que la van conquerir pocs dies després de l'aixecament del 18 de juliol, amb la subseqüent repressió. En l'actualitat té uns 250.000 habitants, una zona industrial als afores i un actiu centre comercial. Però la principal font d'ingressos l'obté del turisme ja que afortunadament en té tot l'any pels seus monuments: l'*Alhambra* i el *Generalife* i per la proximitat de Sierra Nevada, que proporciona esports de neu tot l'hivern i turistes estiuencs. El fet que estigui situada en una vall alta fa que els seus estius siguin suaus malgrat la latitud i aquest és un altre fet que atrau estiuejants i visitants d'arreu.

BARRI: Gran Via Mar, entre els carrers de la Dàlia i la Ginesta.
INICI: Al carrer de Terrassa.
FINAL: Al Pg. del Pi Tort entre els carrers esmentats.
LONGITUD: 90m. aprox. Darrer número: 12.
AMPLADA: 5m, voreres 1,5m cada una, total 8m.
DIRECCIÓ: de S a N.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a totes dues bandes.
CIRCULACIÓ: Doble sentit.
COMENTARI: És un carrer curt que neix d'un altre carrer curt. Per aquest motiu és molt tranquil ja que només hi entren els veïns.

GRANOLLERS (Carrer de)

Ciutat del Vallès Oriental del que n'és capital, situada ran del riu Congost sobre una plana ascendent suau, a la depressió prelitoral, a uns 150m sobre el nivell del mar.

Té una forma allargassada de N a S i està flanquejada per dues vies fèrries: la que uneix Barcelona amb França per Girona i Portbou i la que sortint també de Barcelona, va a Vic, Ripoll i Puigcerdà i enllaça amb la xarxa francesa a La Tour de Querol. Pels afores, a l'E hi passa l'autopista AP7 (E15) i per l'W la carretera C17 de Barcelona a Puigcerdà. L'origen de la vila es romà i coincideix amb la cruïlla de dos camins, un de N a S, coincident amb la C17 i un altre que en sortia en direcció a l'E, a buscar la vall del Tordera i cap a la costa.

La vila era coneguda com a Granulario, nom que fa pensar que s'hi conreaven cereals o que n'hi havia un mercat important. En època més recent Granollers s'ha destacat per l'activitat ramadera, sobretot porcina, i més modernament per una forta industrialització.

Entre els seus edificis històrics cal esmentar la plaça porticada

del mercat, que era en el seu origen una llotja de gra construïda l'any 1586, un bon testimoni de l'activitat mercantil de la vila en el pal dels cereals. Hi ha noms que no enganyen.

En l'actualitat té uns 50.000 habitants, una Escola Industrial, una Escola Municipal de Música, un Museu Municipal, un Auditori Municipal, la Casa de Cultura dita de St. Francesc i un bon equipament esportiu, amb piscina olímpica inclosa.

NOTA: al llistat de carrers de Castelldefels hi apareix el "Camí de Girona al Llopart". No el busqueu al mapa perquè físicament ja no existeix ja que és el tram més nou del carrer d'Agustina d'Aragó, entre Otero Pedrayo i el Camí de la Riera dels Canyars. El nom sona una miqueta presumptuós si tenim en compte que era un ramal del Camí Antic de Castelldefels, però dóna una idea de la xarxa de camins que hi havia i de com seguint-los es podien fer llargs recorreguts. Fins a Roma, deien, i era cert perquè els romans van omplir el sud d'Europa de camins en forma d'arbre, prenent sempre Roma com a punt de referència.

BARRI: Centre.
INICI: Al carrer de l'Església entre Isaac Peral i Juan de la Cierva.
FINAL: Al carrer Dr. Marañón.
LONGITUD: 80m. aprox. Darrer número: 9.
AMPLADA: 7m, voreres 2m cada una, total 11m.
DIRECCIÓ: De SE a NW.
PENDENT: Ascendent

EDIFICACIÓ: A senars, blocs de pisos i el CAP #1. A parells blocs de pisos i la Pl. de la Música.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a totes dues bandes.
CIRCULACIÓ: Única ascendent.

GUGLIELMO MARCONI (Carrer de)

Bologna 1874, Roma 1937. Físic italià. De molt jove es va interessar per l'estudi de la propagació de les ones electromagnètiques que l'oscil·lador ideat per Heinrich Hertz llançava a l'espai. Utilitzant aquell oscil·lador, que ell mateix va perfeccionar, i un cohesor de Branly, que també havia millorat, l'any 1895 va aconseguir enviar un senyal radioelèctric a uns 400m de distància. Un senyal continu no servia de gaire res de manera que li va aplicar el codi Morse emprat en telegrafia i al seu invent el va anomenar "telegrafia sense fils", un nom que al continent europeu amb el temps vàrem substituir pel de "ràdio" però que als països anglofons ha perviscut fins avui com a "wireless".

Com que al seu país ningú no li feia cas se'n va anar a Anglaterra on li van posar un laboratori a la seva disposició juntament amb una beca. L'any 1897 va convertir els 400m en uns 5Km i l'any 1899 va enllaçar Anglaterra i França a través del Canal. Ara el nou invent ja començava a tenir interès comercial, però Marconi no en tenia prou i l'any 1901 va aconseguir que les seves

ones creuessin l'Atlàntic unint Anglaterra amb els USA.

Aquest fet va causar sensació, però Marconi es va trobar que per molt que incrementés la potència de l'emissor i la sensibilitat del receptor les ones ja no anaven més enllà. Sense desanimar-se va experimentar amb freqüències més elevades, és a dir, amb ones més curtes, i eventualment va arribar a connectar amb Austràlia.

L'any 1909 li van atorgar el premi Nobel de Física. Posteriorment ell i d'altres van anar millorant el seu invent substituint el codi Morse per ones modulades que permetien transmetre veu humana, música, etc. Marconi va fundar una companyia productora d'equips de ràdio, tant emissores com receptors, més repetidors, antenes, etc. i va prosperar econòmicament. Els darrers anys de la seva vida ja feia recerca sobre la manera de transmetre imatges a més de so. Si hagués viscut una mica més encara hauria inventat la TV.

BARRI: El Poal.
INICI: Carrer de Valle Inclán.
FINAL: Carrer Anton Gaudí, que n'és continuació.
LONGITUD: 320m. aprox. Darrer número: vegeu comentari.
AMPLADA: 5m, voreres 1m cada una, total 7m.
DIRECCIÓ: De S a N.
PENDENT: Ascendent fort i després descendent suau.
EDIFICACIÓ: A senars, blocs d'apartaments la primera meitat i muntanya amb bosc la resta. A parells, xalets i apartaments.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: La numeració és caòtica: comença a Valle Inclán amb el número 1 a l'esquerra i el 2 a la dreta. Bé va. Però a la banda parells després del 12 ve el 4 i tot seguit, a la mateixa banda parells, el 19 i el 21. A la banda senars bona part és muntanya, però quan apareix un edifici no té número visible, segurament per no afegir més llenya al desgavell.

GOMEZ DE LA SERNA, Ramón (Carrer de)

Madrid 1888, Buenos Aires 1963. Escriptor. Es va donar a conèixer amb *Entrando en fuego* (1904) i *Morbideces* (1908). L'any 1915 va fundar la tertúlia literària del Café Pombo, freqüentada per diversos artistes de l'època. A rel d'aquelles trobades va publicar *Pombo* (1918), que era una col·lecció de cròniques, i *La cripta de Pombo* (1926). L'any 1937 a conseqüència de la Guerra Civil va emprendre el camí de l'exili, com tants artistes i intel·lectuals del país, i es va establir a Buenos Aires.

Allà va publicar *Ramonismo* que era l'inici d'un gènere propi que va anomenar "greguerías". Les greguerías eren imatges sintètiques, a la manera d'aforismes, que presentaven una visió sorprenent i molt personal de la realitat. A partir d'aquell moment va conrear aquest nou gènere amb *Greguerías*, *Greguerías Selectas* i *Novísimas Greguerías*.

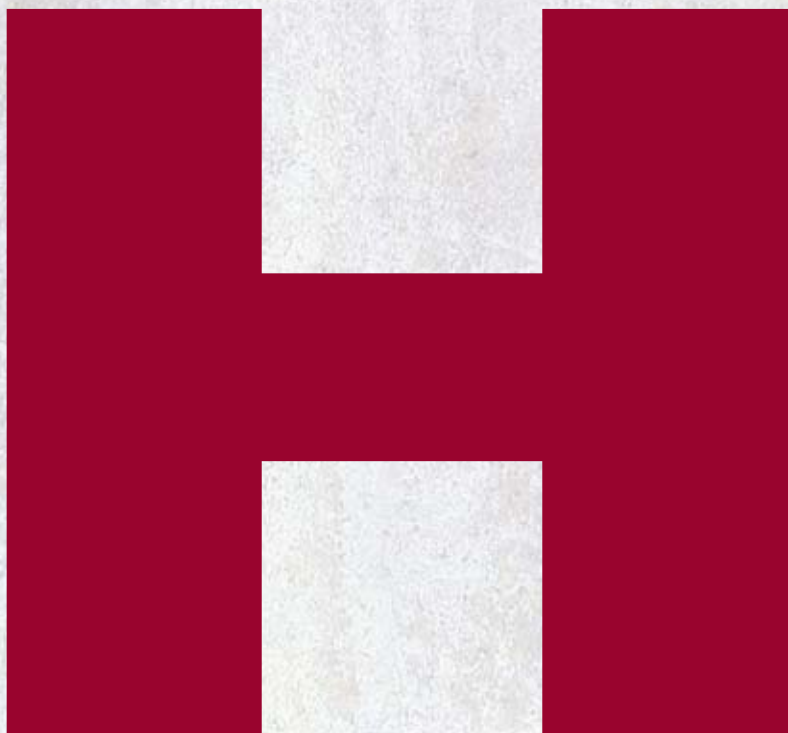
Però mai no va abandonar la novel·la: *La malicia de las aca-*

cias, *Seis falsas novelas*, *El dueño del átomo*, *La viuda blanca y negra*, *El incongruente*, *El Gran Hotel*, *El chalet de las rosas*, *El novelista*, etc.

A banda va escriure llibres sobre Goya, Van Gogh, Oscar Wilde, Valle Inclán i Azorín i finalment dos llibres de memòries: *Mi autobiografía* i *Automoribundia*.

Va morir a Buenos Aires sense haver tornat al seu país, però la seva obra va obtenir aquí, ja en vida seva, una gran difusió, especialment les greguerías que van trobar no pocs imitadors i que son objecte d'elogis i de cites freqüents per l'agudesia i enginy que manifesten. Curiosament una de les publicacions que va difondre les greguerías amb més profusió va ser la revista "La Codorniz", de grata memòria.

**CARRERS, PLACES
I CAMINS DE
CASTELLDEFELS**

BARRI: Els Canyars.
INICI: A l'Av. Constitució, al límit NE del terme municipal.
FINAL: Queda tallada per la Riera dels Canyars, amb accés per Antonio Machado, que també acaba en aquest punt.
LONGITUD: 320m. aprox. Darrer número: 79 (només hi ha senars).
AMPLADA: Hi ha un passeig central de 12m, dues calçades de 5m cada una, la vorera senars té 4m i la dels teòrics parells 3m, total 29m.
DIRECCIÓ: De SE a NW descrivint un arc que vira cap el N.
PENDENT: Ascendent suau.
EDIFICACIÓ: A senars, blocs de pisos i el lateral del Camp de Futbol dit dels Veterans. A parells primer la Zona

Industrial de Gavà i l'escola "Els Pins".
PAVIMENT: Standard pel que fa a les calçades i voreres. El passeig central és en part encimentat i en part de terra.
ARBRAT: Sí, hi ha 4 rengles d'arbres: a les voreres són acàcies i al passeig central pins.
CIRCULACIÓ: Doble. A cada cruïlla hi ha una rotonda.
COMENTARI: Vial de nova creació, de gran amplitud i presència. El passeig central és molt agradable i està equipat amb nombrosos bancs. Curiosament aquest carrer, que és un veritable passeig, no es diu passeig sinó avinguda. En canvi molts que porten el nom de passeig només en porten el nom.

HAVANA VIEJA (Avinguda de la)

Centre urbà de l'Havana, capital de l'illa de Cuba. La ciutat actual és el resultat de l'aglomeració dels antics municipis de Guanabacoa, Marianao, Regla, Sta. María del Rosario, Santiago de las Vegas i la pròpia Havana.

La dita Havana Vieja és la part més antiga i és el que queda de la ciutat colonial fundada pel governador de Cuba Pedro Velázquez l'any 1514, amb antics casals, palaus i palauets, alguns en perfecte estat de conservació i d'altres en un penós declivi per manca de manteniment. També hi ha restes de fortificacions, el Palau del Govern i edificis religiosos com ara la catedral i l'església monestir de San Francisco de Asís.

Val la pena mencionar la Plaza Vieja, espècie de rovell de l'ou

de la ciutat vella, on en alguns dies i hores s'hi forma un mercat informal de compravenda i troc; la Plaza de Armas, de caire monumental, la de la Catedral, gran i amb presència, i la de San Francisco, davant de l'església monestir del mateix nom.

Als carrers, molts d'ells estrets, hi abunden els comerços i els establiments d'hostaleria, la majoria d'ells orientats al turisme. Es digne de menció el carrer dels Oficios, on antigament s'hi concentraven els artesans.

La ciutat vella s'obre al port, un indret pletòric d'història, des dels seus orígens a l'enfonsament del Maine per part dels americans passant pels nombrosos atacs de pirates francesos, anglesos i holandesos.

BARRI: Can Roca.
INICI: Carrer del Freixe entre Faigs i Ortigues.
FINAL: Acaba en una petita placeta que connecta amb el Camí del Cal Ganxo i amb el final del carrer del Montseny.
LONGITUD: 500m. aprox. Darrer número: 28.
AMPLADA: 5m, voreres 1m cada una, total 7m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant al NNE però aviat gira a l'E i segueix en direcció E fins al final.
PENDENT: Primer ascendent, després pla i al final descendent suau.

EDIFICACIÓ: Xalets, al #13 hi ha una casa vella, el darrer tram dóna a muntanya i bosc a banda i banda.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: Carrer d'urbanització relativament recent que segueix un antic camí que ja d'antic enllaçava Can Roca amb Cal Ganxo pel darrera de Cal Tiesso. Es un dels carrers de Can Roca que porta nom vegetal.

HEURA (Carrer de l')

De nom científic *hedera helix*. Es una liana perenne de llargària molt variable, amb arrels adventícies (que neixen i s'endinsen o arrapen al llarg de les tiges), amb fulles de color verd fosc lluent. Les flors són d'un color groc verdós en forma d'umbel·la i no gaire vistoses. Creix de forma espontània als boscos i terrenys humits de gran part d'Europa i és molt abundant a Catalunya i a tota la franja nord d'Espanya.

Tant creix sobre els troncs dels arbres, com recobrint murs i tanques, com corre per terra, assolint de vegades notables extensions.

Precisament per aquest tapis que és capaç de formar es conrea i ven com a planta ornamental de jardí. Sovint la veiem cobrint façanes de cases o parterres en parcs i jardins.

En viviers s'ha aconseguit una subespècie que té les fulles orlades d'un groc viu que li afegeix un toc de vistositat a la planta.

Es una planta molt resistent però necessita humitat i per tant no massa insolació. Prefereix les valls, els boscos i els racons ombrívols. Allà on creix li dóna al paisatge un estil romàntic i una sensació de frescor.

BARRI: Bellamar.
INICI: A l'Av. Constitució, al sector de la Raconada.
FINAL: A l'explanada d'aparcament de l'Hotel Rei Don Jaume.
LONGITUD: 420m. aprox. Darrer número: 14 (vegeu comentari).
AMPLADA: Tram I: 6m, voreres 1,5m cada una, total 9m.
 Tram II: 5m sense voreres.
DIRECCIÓ: Neix en direcció NW però gira al NE.
PENDENT: Primers metres pla, després ascendent pronunciat fins al final.
EDIFICACIÓ: Tram I: apartaments i xalets; tram II, muntanya i bosc a banda i banda.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Tram I no; tram II dos rengles de xiprers, a banda i banda.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: El carrer té edificis al tram I però no al II -que té més de carretera que carrer- a excepció de l'hotel, que és al final i no té número. Això explica que un vial relativament llarg tingui pocs números. Segons el mapa de la ciutat, aquest carrer empalma amb un ramal de la Carretera dels Apartaments. No és cert perquè la propietat de l'hotel ja fa anys que va construir un mur que barra el pas, de manera que tant aquest carrer com el dit ramal queden tallats.

HOTEL (Avinguda de l')

El nom fa referència al Gran Hotel Rei Don Jaume, al que només s'hi pot accedir per aquesta via. És un hotel de 4 estrelles, equipat amb 2 piscines, una d'elles coberta, solarium, gimnàs, sauna, guarderia infantil, un auditori, i tot ell adaptat per a disminuïts físics.

És un dels hotels més antics de Castelfelers ja que el van construir l'any 1948. Durant bastants anys va ser el lloc escollit pel CFB per les seves concentracions prèvies als partits. En una de les seves habitacions s'hi va suïcidar l'actor americà George Sanders, un fet que li va donar a l'hotel i a la vila una certa notorietat. La marxa de l'establiment ha tingut alts i baixos hi ha canviat de mans diverses vegades. En l'actualitat forma

part del Grup Soteras i passa un bon moment, amb ampliacions i millores.

A l'interior de la finca i a escassa distància de la piscina descoberta hi ha la Torre de la Guàrdia (també dita Torre Barona), torre de guaita del s.XVI feta construir per Felipe II, que vigilava aquest tram de costa i que es comunicava visualment amb altres torres de l'entorn per poder passar avisos d'alarma. Posteriorment hi van instal·lar un canó i una guàrdia permanent. La torre està ben conservada i es pot visitar, però cal demanar permís a la direcció de l'establiment ja que s'hi accedeix des de l'interior.

BARRI: Vista Alegre.
INICI: Antonio Machado, entre el Pge. d'Agustina d'Aragó i Mollet.
FINAL: Agustina d'Aragó, amb continuació com a Ramón y Cajal.
LONGITUD: 70m. aprox. Darrer número: 10.
AMPLADA: 7m, voreres 2m cada una, total 11m.
DIRECCIÓ: De SE a NW.
PENDENT: Ascendent
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a totes dues bandes.
CIRCULACIÓ: Única descendent.
COMENTARI: Davant dels edificis hi ha un pati de 2m d'amplada, a totes dues bandes, excepte al #10 on un restaurant se l'ha menjat amb una estructura permanent d'obra. Alguns d'aquests patis estan ajardinats i un d'ells té una magnífica palmera.

HUELVA (Carrer de)

Ciutat d'Andalusia occidental capital de la província del mateix nom. Va ser fundada probablement pels fenicis que la van anomenar Onuba i d'ací ve que encara avui els naturals de Huelva s'anomenin onubenses. És port de mar, comercial i pesquer i està situada a la riba esquerra del riu Odiel.

El port és tant antic com la ciutat perquè els fenicis primer i després els cartaginesos i els romans el feien servir per carregar els minerals de les mines properes de coure i pirites de Tharsis i Riotinto. Durant el període visigòtic la ciutat va patir un declivi i amb motiu de la invasió àrabica va ser annexionada al regne de Sevilla.

Va ser reconquerida per Lluís de Mendoza l'any 1238 i cedida en feu a la casa ducal de Medina Sidonia. El descobriment d'Amèrica no la va afavorir perquè el port de Sevilla va gaudir del

monopoli del tràfic marítim, de manera que Huelva va quedar relegada a una província agrícola, fins que al s.XIX l'explotació minera va prendre el port de Huelva com a punt d'embarcament i aquell fet va representar un renaixement de la ciutat com a centre comercial i de serveis.

En l'actualitat Huelva és un port pesquer de peix i marisc de primer ordre. Té indústria química i alimentària (sobretot relacionada amb la pesca) mentre que el turisme ocupa un lloc cada vegada més rellevant per la suavitat del clima, la proximitat de l'aeroport de Sevilla, l'autopista A49 Sevilla-Huelva, les platges i el fet que una part de Coto de Doñana radiqui en el terme de la província. La ciutat té 140.000 habitants i el conjunt de la província uns 500.000, essent Ayamonte la població de més pes després de la capital.

**CARRERS, PLACES
I CAMINS DE
CASTELLDEFELS**

BARRI: Centre.

INICI: Av. Constitució a tocar de la Pl. de Colom.

FINAL: Tallat sense sortida al tràfic passat Pau Casals, amb sortida per vianants mitjançant un passatge sense nom (segons el mapa surt a la Pl. de l'Estació. Es un projecte no realitzat hores d'ara).

LONGITUD: 500m. aprox. Darrer número: 66 diu la darrera placa, però hi ha més construccions que no indiquen número (darreres Caprabo).

AMPLADA: Calçada 6m

Tram I, vorera senars 5m, parells 4m i franja d'aparcament en bateria a parells 3m.

Tram II: la vorera senars desapareix i hi ha 2 franges d'aparcament en bateria (zona blava). Amplada total:

18m.

DIRECCIÓ: No comptem el petit tram inicial, que és irrellevant. Hi ha un petit tram al principi que va de NW a SE. Tot seguit gira 90° i va de NE a SW fins al final.

PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: A la banda senars dona a la via del FC, a la banda parells hi ha laterals i darreres de blocs de pisos, nombrosos locals comercials i finalment els darreres del centre comercial Caprabo.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: De doble sentit.

CIRCULACIÓ: Única ascendent, sentit cap a l'Av. de la Pineda.

COMENTARI: Entre d'altres entitats hi ha l'Escola d'Hostaleria de Castelldefels.

INDÚSTRIA (Carrer de la)

Conjunt d'activitats encaminades a transformar un material, dit primera matèria, en un producte acabat útil a la societat. A la indústria hi poden intervenir: mans humanes (treball), maquinària de tota mena, reaccions químiques i processos naturals, biològics o bioquímics.

Dins la classificació d'activitats humanes la indústria representa el sector secundari i pel que fa a la indústria en si, les Nacions Unides la classifiquen en: alimentària, tèxtil (inclou la pell i alguns plàstics), de la fusta (inclou el moble), del paper (inclou les arts gràfiques), química, de productes minerals no metàl·lics, metal·lúrgica (obtenció de metalls), del metall (transformació dels metalls), petrolífera (combustibles), d'aigua, gas, electricitat, construcció i d'altres. El pes d'aquestes activitats dins l'economia d'un territori ajuda a establir el

grau d'industrialització i aquest índex permet classificar els territoris en industrialitzats, no industrialitzats o en vies d'industrialització. Del punt de vista històric, les economies solen ser, en principi, del sector primari: agricultura, ramaderia, pesca i extracció de minerals. Després es va desenvolupant el sector secundari, és a dir, es van industrialitzant de manera progressiva, i finalment creix el sector terciari: comerç i serveis. Al mateix temps el sector primari perd pes i en un darrer estadi és el terciari el que pesa més. Aquest procés implica un trasvàs de persones: del camp a la indústria i posteriorment de la indústria als serveis.

Per acabar cal dir que de vegades diem "indústria" com a sinònim de "fàbrica" o de "taller". P.e.: en aquest poble hi ha una indústria del calçat.

BARRI: Centre.
INICI: Av. Constitució, entre Thomas Edison i Juan de la Cierva.
FINAL: Bisbe Urquinaona, a la confluència amb Dr. Marañón.
LONGITUD: 170m. aprox. Darrer número: 23.
AMPLADA: 6m, voreres 2m cada una, total 10m.
DIRECCIÓ: De SE a NW. L'últim tram vira una mica a N.
PENDENT: Primer pla i a partir d'Església ascendent fins al final.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos, a la cantonada amb Major hi ha la

Torre de Can Moliner i a la d'Església la Torre de Ca l'Armand.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Única ascendent.

COMENTARI: És un dels carrers d'aquest sector del centre urbà que porten noms de científics i que són paral·lels entre si.

ISAAC PERAL (Carrer d')

Enginyer naval espanyol. Cartagena 1851, Berlin 1895. Va estudiar a l'Acadèmia Militar de l'Armada de Cartagena on poc després ja era professor de Física.

Va dissenyar un prototip de nau submarina de propulsió elèctrica equipada amb 2 torpedes. El prototip el van construir a les drassanes de Cádiz i el van botar el dia 8 de setembre de 1888.

Les proves de navegació van ser tot un èxit però les autoritats de Marina van considerar que allò era una andròmina inútil i van prohibir la seva fabricació. (Cas paral·lel al de Narcís Monturiol).

Decebut, Peral va abandonar l'Armada i ja com a civil va fundar una fàbrica de bateries elèctriques a Madrid. Al mateix temps i en tant que enginyer, va dissenyar per encàrrec les 22 primeres

centrals elèctriques que es van construir al país.

Va morir als 44 anys a Berlin a causa d'un tumor cerebral.

BARRI: Centre.
INICI: Av. Constitució, com a continuació del carrer del mateix nom.
FINAL: Carrer Indústria, on queda tallat per la via del FC.
LONGITUD: 70m. aprox. Darrer número: no n'hi ha.
AMPLADA: 5m, sense voreres.
DIRECCIÓ: De NW a SE.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos a la banda de Gavà, la plaça de l'Esperanto i un solar municipal a l'altra.

PAVIMENT: Enrajolat.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: No s'hi circula: és un passatge per vianants.
COMENTARI: És un carrer un xic enigmàtic perquè segons el mapa existeix a les coordenades que hem indicat i físicament també perquè és visible i s'hi pot passejar. Però quan hi ets t'adones que la placa de la cantonada diu "Plaça de l'Esperanto" i l'entrada de l'únic bloc de pisos que hi dona diu "Plaça Esperanto 5". De manera que segons com és un passatge, amb un nom, i segons com forma part de l'adjacent plaça de l'Esperanto. Sembla que hi ha hagut un desacord.

ISAAC PERAL (Passatge d')

El cas d'Isaac Peral és il·lustratiu de com han evolucionat la ciència i la tècnica en aquest país. Allò del "que inventen ells". Si Peral enlloc de ser de Cartagena hagués estat anglès, francès, americà, alemany, etc. hauria estat coinventor del submarí (el de Monturiol era de la mateixa època i potser de dos prototips n'haurien fet un, prenent el millor de cadascun). Però Peral era espanyol, militar, i el que proposava era una arma estratègica, de manera que no li quedava el recurs d'emigrar o de proposar el seu invent a d'altres països.

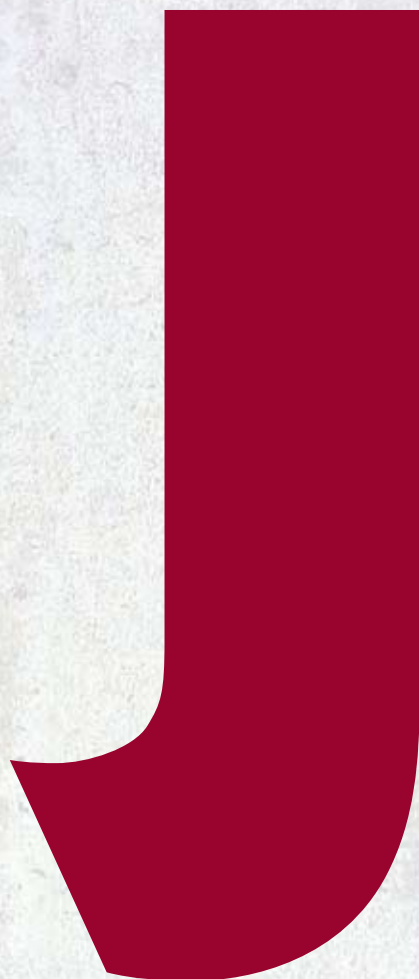
Les autoritats de l'època, amb els ulls entelats i el nas tapat, van ser incapaços de veure el futur que tenia aquell invent i el van considerar una andròmina, la joguina d'un savi, sense cap interès pràctic. A més, i això també és molt ibèric, no en van tenir prou en desestimar el projecte: el van prohibir.

De manera que el pobre inventor, frustrat i decebut, es va dedicar a guanyar diners i es va deixar d'invents.

Han passat més de cent anys i la majoria dels científics de prestigi d'aquest país estan treballant, o han treballat, a l'estranger. Es a dir, allà on els valoren, els donen facilitats i els paguen bé.

Aquí, com que sobren els diners, ens dediquem a pagar royalties fins per les xinxetes, al mateix temps que fugim de la inversió en recerca i desenvolupament, de les beques i dels projectes de futur a llarg termini. Tot allò que no doni diners la setmana vinent ja no serveix. Així ens va.

**CARRERS, PLACES
I CAMINS DE
CASTELLDEFELS**

BARRI: El Poal.
INICI: c/ Joan Maragall.
FINAL: Gómez de la Serna a la confluència amb Anton Gaudí.
LONGITUD: 400m. aprox. Darrer número: 25.
AMPLADA: 5m, voreres 1m cada una, total 7m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant a l'W, gira a NW i finalment apunta al S.
PENDENT: Ascendent
EDIFICACIÓ: Blocs d'apartaments i algun xalet.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: És un dels carrers del Poal que porten nom de poeta o d'escriptor. Com la majoria dels carrers d'aquest barri, racaneja una mica pel que fa a amplada de calçada i voreres i no té arbres perquè no hi cabrien.
Privava el pam quadrat per sobre d'altres consideracions.

JACINT VERDAGUER (Carrer de)

Folguerolès 1845, Vallvidrera 1902. Poeta i escriptor romàntic en llengua catalana. Era fill de pagesos modestos. Va ingressar al seminari de Vic i va ser ordenat sacerdot l'any 1870. Durant els seus estudis ja va guanyar diversos premis literaris i poètics. També va fundar l'Esbart de Vic, fet poc conegut. Com a capellà de la Cia. Transatlàntica va viatjar sovint a Amèrica. Després va residir al palau dels marquesos de Comillas, que eren els propietaris de la companyia, època en que va poder contactar amb la societat més il·lustrada de Barcelona. Una crisi personal mal interpretada per les autoritats eclesiàstiques el va confinar al poblet de La Gleva, a Osona on va viure uns quants anys fins que es va revoltar i va tornar a Barcelona sense permís, el que va provocar que li retessin les llicències. Finalment reivindicat, va esdevenir capellà (no rector) de l'església de Betlem, a la Rambla. Malalt de tuberculosi pulmonar es va retirar a la Vila Joana de Vallvidrera, on va morir.

Entre la seva obra, molt extensa, cal destacar *l'Atlàntida*, *Montserrat*, *Canigó*, *Lo somni de Sant Joan*, *Flors del Calvari*, *Aires*

del Montseny, *Roser de tot l'any*, *Excursions i viatges*, *Rondalles*, *Colom*, *Tenerife*, *Amors d'en Jordi i na Guideta*, *Prosa florida*, *Epistolari (4 volums)*, *Escrips inèdits*, *Folklore*, *Càntic dels càntics*, *Al cel*, *Eucarístiques*, *Dietari d'un pelegrí a Terra Santa*, *Nit de Sant Joan* i *En defensa pròpia*. La majoria de les seves obres han estat traduïdes a diversos idiomes i algunes d'elles musicades (*l'Atlàntida*, amb música de Manuel de Falla, i cançons diverses). També va fer traduccions de textos clàssics o de Frederic Mistral. Es va relacionar amb els principals literats locals de la seva època, com ara Apel·les Mestres, Milà i Fontanals i Marià Aguiló. La seva popularitat va ser immensa tot i que no li van faltar detractors. Com que sempre es va posar al costat dels pobres, ell que tota la vida va anar carregat de deutes, aquella popularitat va traspasar els límits de la literatura per esdevenir un mite social, estimat fins i tot pels anticlericals. Ho demostra el fet insòlit que la seva estàtua a Barcelona (Diagonal/Pg. de St. Joan) va ser l'única imatge religiosa respectada durant la Guerra Civil.

BARRI: El Poal.
INICI: Juan Ramón Jiménez, prop de la Pl. Pío Baroja.
FINAL: Queda tallat sense sortida per vehicles.
LONGITUD: 85m. aprox. Darrer número: 10.
AMPLADA: 5m, voreres 1m cada una, total 7m.
DIRECCIÓ: De S a N.
PENDENT: Ascendent
EDIFICACIÓ: Apartaments i xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.

JACINTO BENAVENTE (Carrer de)

Madrid 1866-1954. Dramaturg. Va iniciar la seva carrera literària alternant la poesia, la narrativa i el periodisme. La seva primera estrena va ser *El nido ajeno*, l'any 1894, amb gran èxit.

Amb aquesta obra va assenyalar l'estil que seguirien les posteriors: drama realista basat en un diàleg intel·ligent que suggereix les passions dels personatges més que no pas les exposa. Era doncs una reacció contra les expressions exagerades, melo-dramàtiques i grandiloqüents d'altres autors.

Van seguir: *Los intereses creados*, *Señora ama*, *La malquerida*, *La ciudad alegre y confiada*, *La comida de las fieras*, *Rosas de otoño*, *Lo cursi*, y *Pepa Doncel*, entre d'altres.

Els seus treballs van ser traduïts a diversos idiomes i l'any 1922 va guanyar el Premi Nobel de Literatura.

COMENTARI: Membre del conjunt de carrers del Poal que porten nom de literat. Al final el carrer segueix en forma de passatge de viants sense nom i sense figurar al mapa. Es encimentat, de 2,5m d'amplada. Es bifurca i per la dreta baixa a unes pistes de petanca i jocs infantils, amb sortida a l'Av. Poal; mentre que per l'esquerra puja fins a una segona bifurcació. El ramal esquerra puja fins a Juan Ramón Jiménez, amb escales, el travessa i continua amunt amb més escales fins a Gómez de la Serna. El ramal dret va directament a Juan Ramón Jiménez. El fet que Juan Ramón Jiménez surti tantes vegades és degut a que fa revolts.

Es va interessar pel cinema, va escriure diversos guions, va dirigir algunes pel·lícules i fins i tot va fundar una productora.

BARRI: El Castell.
INICI: Carrer de la Pietat, entre Pelayo i Rafael Casanova.
FINAL: Rambla de Blas Infante.
LONGITUD: 180m. aprox. Darrer número: 34.
AMPLADA: 5m, voreres 1m cada una, total 7m.
DIRECCIÓ: De SW a NE.
PENDENT: Descendent fins a Sta. Marta i ascendent de Sta. Marta al final.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos. al #19 hi ha una església evangèlica.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Ascendent (en sentit numèric) de Pietat a Sta. Marta i descendent de Blas Infante a Sta. Marta.
COMENTARI: Hi ha 4 carrers contigus al barri del Castell que porten noms d'antics herois: Rafael Casanova, Jaume I, Pelayo i El Cid. Tots ells neixen al carrer Pietat i són gairebé paral·lels. No així les seves vides. Per cert, aquest és un altre carrer que les direccions úniques contrarien.

JAUME I (Carrer de)

Montpellier 1208, València 1276, dit el Conqueridor. Era Comte de Barcelona i Rei d'Aragó. Posteriorment va ser també rei de Mallorca (1229) i de València (1239) pel fet d'haver-les conquerit als àrabs. Per família va ser també senyor feudal de Montpel·lier. Era fill de Pere I, dit el Catòlic, i de Maria de Montpel·lier. Es va criar primer amb Simó de Montfort i posteriorment amb els templers al castell de Monzón.

Es va casar primer amb Leonor de Castella, de la qual va tenir un fill, Alfons. Després va aconseguir de l'església l'anul·lació del matrimoni. Posteriorment es va casar amb Violant o Yolanda d'Hongria, amb qui va tenir més fills i filles.

Després d'haver-se imposat als nobles indisiplinats, va emprendre la conquesta de Mallorca, que va ser bastant ràpida. Posteriorment va endegar la conquesta de València, que va durar anys. Tanta empena duia que va conquerir també Múrcia, que per un acord signat amb Alfonso X el Savi –que era el seu gendre– havia de ser per a Castella. De manera que, complint

l'acord, li va cedir al rei savi la terra conquerida de més, tot i que ambdós havien tingut una topada quan Alfonso es va voler apoderar de Xàtiva i Jaume li va haver de parar els peus. En canvi, va perdre terres al nord els Pirineus a favor del rei francès i sense guerra, per un acord: el tractat de Corbeil. També va fracassar la seva temptativa de croada a Jerusalem.

En un altre ordre de coses, va iniciar l'expansió comercial del casal barceloní per la Mediterrània; va protegir els jueus; va redactar el *Llibre de Consolat de Mar*, recopilació de normes i costums de la navegació, els *Usatges*, codi jurídic que posava ordre a la societat al mateix temps que limitava el poder dels senyors feudals sobre els vassalls; els *Furs de València* i d'altres compilacions, totes elles basades en el dret romà; i va crear la institució de les Corts, primer nucli parlamentari del país. Per acabar, va redactar o dictar el *Llibre dels Feits*, a mig camí entre la crònica i l'autobiografia.

BARRI:	El Poal.	PAVIMENT:	Standard.
INICI:	Av. del Poal, a l'alçada de Juan Ramón Jiménez.	ARBRAT:	No.
FINAL:	Av. del Poal. Es a dir, que neix i mor al mateix carrer.	CIRCULACIÓ:	Única ascendent.
LONGITUD:	400m. aprox. Darrer número: 25.	COMENTARI:	Membre del conjunt de carrers del Poal que porten nom de literat.
AMPLADA:	5m, voreres 1m cada una, total 7m.		
DIRECCIÓ:	Neix apuntant al NE però va virant cap el N.		
PENDENT:	Ascendent.		
EDIFICACIÓ:	Blocs d'apartaments i algun xalet. A la banda parells hi ha un tram on llinda amb muntanya, amb garrofers, margallons, oliveres, pins.		

JOAN MARAGALL (Carrer de)

Barcelona 1860-1911. Escriptor i poeta. Va estudiar la carrera de Dret. Va iniciar el seu camí literari col·laborant al Diari de Barcelona. Es va casar amb l'anglesa Claire Noble i van tenir 13 fills. La seva poesia defugia la retòrica romàntica de l'època i buscava conscientment la senzillesa i la fusió entre el fet poètic i la vida. Va assolir la fama amb diverses obres de joventut com ara *Pirinenques* i la celebèrrima *La vaca cega*.

Posteriorment va publicar *Visions i cants*, *Elogi de la paraula i Elogi de la poesia*, *Seqüències*, *Oda nova a Barcelona*, *Nausica* i el també celebrat *Cant espiritual*.

A part, va publicar nombrosos articles, els més coneguts dels quals són *La ciutat del perdó* i *L'església cremada*. També va traduir autors tals com Goethe, Nietzsche i Homer.

Va presidir l'Ateneu Barcelonès, va fundar la secció filològica de l'Institut d'Estudis Catalans i va col·laborar en diverses obres i institucions del país.

No va voler entrar en política, tot i rebre oferiments, perquè si bé tenia consciència cívica, era de tarannà independent. A causa d'alguns articles va ser processat. De vegades sembla que en aquest país nostre qui no ha estat perseguit per les autoritats no és ningú.

Personatge molt apreciat a Catalunya, dóna nom a carrers, places, escoles i d'altres entitats arreu del país. Un dels seus néts és també força conegut, però no com a poeta sinó per la seva dedicació a aquelles activitats que ell, per no mullar-se, defugia.

BARRI: Les Botigues.

INICI: Al final del Ramal de les Botigues. Es una placeta sense sortida.

DIMENSIONS: 30 x 25m aprox.

PAVIMENT: La meitat és asfaltada i amb voreres de 1,5m de tipus standard i l'altra meitat és de terra amb herba petita (no gespa), arbres i jocs infantils.

EDIFICACIÓ: Xalets.

ARBRAT: 6 arbres, 3 dels quals són pins.

PENDENT: Pla.

CIRCULACIÓ: Com que no té sortida, no n'hi ha, només accés per als veïns.

A més, hi caben uns quants cotxes aparcats.

COMENTARI: És un racó molt tranquil i silenciós.

JOAN SALVAT PAPASSEIT (Plaça de)

Barcelona 1894-1924. Escriptor i poeta. Cap a 1915 va començar a col·laborar en castellà a "Justicia Social", de Reus, i a "Sabadell Federal", on va publicar diversos articles d'ideologia llibertària i temàtica obrera.

L'any 1919 va publicar la revista "Un enemic del poble", que segons ell era *un fulletó de subversió espiritual*. El seu pensament fluctuava entre l'anarquisme, el socialisme i el catalanisme, tot en versió pròpia i personal.

L'any 1921 va publicar el seu primer llibre de poesia: *Poemes en ones hertzianes*, seguit de *L'irradiador del port i les gavines*. Posteriorment van seguir *Les conspiracions*, *La gesta dels estels* i finalment *Ossa Menor*. Va morir de tuberculosi amb 34 anys. Alguns dels seus poemes, els més nostàlgics, els va escriure mentre estava internat en un sanatori.

- BARRI:** Frontisa entre els barris del Centre, el Castell i Vista Alegre.
- SITUACIÓ:** A la confluència entre els carrers de: Manuel Girona, Dr. Marañón, Antonio Machado, Blas Infante i Juan de la Cierva
- DIMENSIONS:** 90m de diàmetre, aprox.
- PAVIMENT:** Centre enrajolat amb 8 alveols radials amb sauló; perifèria amb paviment standard i voreres de 3m.
Al bell mig hi ha un escut de Castelldefels fet amb mosaic per l'artista Sr. Ventura.
- EDIFICACIÓ:** Blocs de pisos, a l'W hi ha el centre cívic Frederic

Mompou i al S una plaça o esplanada que anomenen Plaça de la Música.

ARBRAT: Hi ha dos cercles concèntrics d'arbres, a més d'arbusts de jardí.

PENDENT: El conjunt és ascendent suau, però el centre és pla, salvant el desnivell amb uns graons.

CIRCULACIÓ: En rotonda.

COMENTARI: En un dels alveols, el que mira al NW, i situat al mig d'un brollador hi ha un grup escultòric de l'artista local Manolo Rivera que representa una parella humana i està dedicat a la gent gran.

JOAN XXIII (Plaça de)

Angelo Giuseppe Roncalli. Sotto il Monte 1881, Ciutat del Vaticà 1963. Pontífex de l'Església Catòlica Romana entre 1958 i 1963. Nomenat bisbe l'any 1925 va residir a Bulgària, Turquia i Grècia. Posteriorment va ser nomenat nunci a París (equivalent a ambaixador) i després cardenal i bisbe de Venècia, on va restaurar la basílica de San Marco.

Tot just elegit papa l'any 1958 va convocar un concili, l'anomenat Vaticà II, que va inaugurar l'any 1962. Va obrir l'església catòlica al diàleg amb el món i va afavorir la relació entre cristians de diverses adscripcions amb la creació del Secretariat per la Unió de les Esglésies.

Home d'una gran humanitat i senzillesa es va acostar al poble

i en especial als més necessitats, trencant una imatge secular de distanciament i rigidesa, cosa que va fer que la seva popularitat anés més enllà del conjunt dels creients. Volia obrir i modernitzar l'església i possiblement ho hauria aconseguit, si més no en part, si hagués viscut més anys, però va morir l'any 1963 quan tot just en feia un que havia començat el concili que havia convocat. D'aleshores ençà les forces conservadores eclesials han procurat minimitzar o contrarestar els seus avenços.

Entre els seus escrits val la pena mencionar les cartes obertes -anomenades "encíclics" en llenguatge eclesial- *Mater et Magistra* i *Pacem in terris*.

BARRI: Centre i Les Marines.
INICI: Camí Ral de València, davant de l'Institut Les Marines.
FINAL: Rotonda de l'Av. Constitució a la Pl. Pau Casals.
LONGITUD: 180m. aprox. Darrer número: no n'hi ha.
AMPLADA: 6m, vorera senars 2m, vorera parells 4m, total 12m. La meitat del carrer és un túnel. Al túnel desapareix la vorera senars i l'amplada total queda reduïda a 10m. De SE a NW.
DIRECCIÓ:
PENDENT: Primer és pla, després descendent i finalment ascen-

dent.
EDIFICACIÓ: No hi ha cap edifici.
PAVIMENT: Standard, les voreres són enrajolades i la vorera parells té una franja encimentada, probablement per a bicicletes.
ARBRAT: Sí, a banda i banda, excepte al túnel i a la rampa.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Connecta mitjançant un túnel per sota la via del FC el centre del poble amb la zona de Les Marines, on hi ha l'IES del mateix nom i la zona industrial dita del Camí Ral.

JOANOT MARTORELL (Carrer de)

Gandia 1413-1468. Escriptor valencià. Era cavaller d'un linatge de la petita noblesa. Va viure durant un any a la cort de Londres on va conèixer el cerimonial i els costums dels ordes de cavalleria britànics, com la de la Lligacama (*Garter*), i va tractar personalment diversos cavallers d'arreu d'Europa. Era home batallador i va desafiar a lluita diversos personatges amb els que tenia plets, lluites que finalment no es celebraven ja que un jutge o un mitjancer imparcial acabava posant pau abans que les coses empitjoressin. Un d'aquests plets va implicar el poeta Ausias March, casat amb una germana de Joanot. El dia 2 de gener de 1460 va iniciar la redacció de la novel·la cavalleresca *Tirant lo Blanch*, obra que va deixar inacabada i que va concloure el seu amic Martí Joan de Galba.

El seu coneixement de la prosa és sorprenent en un home que, pel que sembla, era més d'acció que no pas d'estudi i reflexió.

Tirant lo Blanch va esdevenir un llibre de referència, model de les típiques novel·les de cavalleria, equivalent del actuals *thrillers*, *westerns* i *Indianes Johns*, per a entendre'ns, i va ser traduït a totes les llengües europees. Encara avui és objecte d'estudi i d'admiració tot i que alguns experts afirmen que la història que explica no era original de l'autor sinó una síntesi o compendi d'un cert nombre de narracions de l'època, entre elles un antic poema de Guy de Warwick.

Cervantes cita positivament aquest llibre en el *Quijote*. Quan els veïns del personatge cremen les novel·les de baixa qualitat que l'hi havien trastocat el cervell (ocasió que aprofita l'autor per fer crítica literària com qui no diu res), fa que salvin el *Tirant* de la foguera argumentant que es tracta d'un llibre de qualitat, que val la pena conservar.

BARRI: El Poal.
INICI: Al peu d'una pedrera, a la banda parells del carrer Escolana.
FINAL: A l'Av. Poal.
LONGITUD: 100m aprox. Darrer número: 6.
AMPLADA: Tram I: de la pedrera a Escolana: 9m sense voreres.
 Tram II: d'Escolana a Poal: 5m, voreres 2m cada una, total 9m.
DIRECCIÓ: D'E a W, aprox.
PENDENT: Bàsicament pla. El primer tram baixa una miqueta.

EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments.
PAVIMENT: Tram I: encimentat roig sense voreres.
 Tram II: standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: És un dels carrers del Poal que porta nom de literat. La numeració comença al carrer Escolana, de manera que les dues cases que hi ha al primer tram no tenen número. Aquest primer tram és un atzucac.

JOAQUIM RUYRA (Carrer de)

Girona 1858, Barcelona 1939. Escriptor. Va passar la seva infantesa a Blanes, un fet que va marcar la seva obra literària. Va estudiar Dret a Barcelona. La seva formació literària la va adquirir llegint els clàssics: Homer, Cervantes, Shakespeare, etc. Va iniciar la carrera d'escriptor col·laborant amb articles a diverses revistes. Va freqüentar Jacint Verdaguer i Josep Carner.

El seu primer llibre, i primer èxit, va ser el recull de contes d'ambient mariner blanenc publicat amb el títol de *Pinya de Rosa*. Entre ells hi ha el més conegut i valorat: *Jacobé*. Van seguir *La Parada*, *Entre flames*, *El frare escalfallits* (de gènere humorístic), *El país del pler*, *Fulles ventisses*, i *La cobla*.

Amic i col·laborador de Pompeu Fabra, el va ajudar a fixar i consolidar la filologia catalana. Des de 1918 va ser membre de l'Institut d'Estudis Catalans.

Ha passat a la posteritat com a hàbil retratista dels ambients mariners i pescadors de la Costa Brava, amb trets realistes, molt a prop del poble, però sense caure en l'hiperealisme sòrdid i descarnat. Tracta els personatges i les situacions d'una forma amable i més aviat enaltidora. No és doncs estrany que el seu nom sigui recordat i apreciat en forma de carrers, places, escoles, etc. a tot el llarg de la costa catalana i sobretot al nord de la Tordera.

BARRI: El Poal.
INICI: Av. del Poal.entre Carles Riba i Pío Baroja.
FINAL: Carrer de la Cova Fumada d'on no pot seguir perquè hi ha muntanya escarpada.
LONGITUD: 70m aprox. Darrer número: 7.
AMPLADA: Calçada: 5m, voreres 2m cada una, total 9m.
DIRECCIÓ: E-W.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única ascendent.
COMENTARI: Del conjunt de carrers del Poal que porten noms de literats.

JOSEP CARNER (Carrer de)

Barcelona 1884, Bruxelles 1970. Escriptor, fill del llibreter de "La hormiga de Oro". Es va llicenciar en Dret i en Filosofia i Lletres. Juntament amb Ruyra va ajudar eficaçment a Pompeu Fabra en l'enriquiment i normativa de la llengua catalana. Més que autor de llibres, que també en va escriure, ho va ser, al llarg de tota la seva vida, d'articles publicats en diaris i revistes, i de poesies. Va crear un estil propi de periodisme polític. Paral·lelament va fer carrera diplomàtica, cosa que el va allunyar del país durant llargs períodes de temps.

Durant la Guerra Civil va fer costat a la República des de la seva destinació a Bruxelles. Acabada la guerra de moment s'hi va quedar. Després va anar a Mèxic per exercir un temps de professor de la Universitat de la capital mexicana. Retornat a Bèlgica va ser professor de la Universitat Lliure i del Col·legi d'Europa a Bruges. Va escriure un sainet anomenat *Al vapor* seguit de

Els fruits saborosos, El verger de les galanies, Les Monjoies, La paraula al vent. (tots ells reculls de poesia), *Auques i ventalls* (crítica satírica), *Les bonhomies* (recull d'escrits diversos), etc.

També va escriure textos diversos en castellà (per a la revista de Madrid *El Sol*), en italià i en francès, per diverses publicacions, i va traduir autors clàssics al català tals com Dickens, Shakespeare, Mark Twain i d'altres.

Està considerat com un dels pilars del noucentisme, en contraposició al modernisme, els dos corrents estètics que polemitzaven durant el primer terç del segle XX a Catalunya i forma, amb Verdaguer i Maragall, la triada d'autors catalans amb més renom internacional de l'època. Alguns opinen que és el millor poeta que ha donat la llengua catalana fins ara.

BARRI: El Poal.
INICI: Av. Constitució entre Av. del Poal i Cova Fumada.
FINAL: Joaquim Ruyra, on queda tallat.
LONGITUD: 60m. aprox. Darrer número: 3.
AMPLADA: Calçada: 4m, cada vorera 1m, total 6m
DIRECCIÓ: de S a N aprox.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: A la banda senars hi ha el Restaurant Lloret i un xalet.
a la banda parells hi ha una esplanada amb pins on hi
aparquen vehicles, i un xalet.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: És un dels carrers del Poal que porta nom de literat.

JOSEP M. DE SAGARRA (Carrer de)

Barcelona 1894-1961. Escriptor, poeta i dramaturg. Va estudiar Dret a la UB i posteriorment va seguir la carrera diplomàtica a Madrid, però no va exercir perquè es va dedicar de ple a la literatura. L'any 1914 es va estrenar amb *Primer llibre de poemes*, un títol que indicava la intenció de reincidir. Poc després va publicar la primera peça teatral *Rondalla d'esparvers*, seguida de la novel·la *Paulina Buxareu*. Va entrar al periodisme professional com a corresponsal a Berlin del diari madrileny *El Sol*.

Home cosmopolita i vitalista, a la seva extensa obra recull amb fidelitat algunes de les aspiracions més representatives d'una època, els anomenats felços vint. Però també va conrear el drama íntim i el realista. Cal destacar: *Cançons de rem i de vela*, *El comte Arnau* –una de les seves obres més celebrades- *La Rambla de les floristes*, *l'Hostal de la Glòria*, *El Café de la Marina*, *Vida privada*, *La ruta blava*, *El poema de Montserrat*,

El prestigi dels morts, *La fortuna de Sílvia*, *Galatea*, *L'hereu i la forastera*, *La ferida lluminosa* –de la qual Jaime Camino en va fer una versió cinematogràfica- *La paraula de foc*, *El senyor Perramon*, *El fiscal Requesens*, etc.

També va publicar nombrosos articles en diaris i revistes, sobretot a *La Vanguardia* i *Destino*, sense comptar les cròniques que enviava des de Berlin durant la seva estada en aquella ciutat. Finalment va escriure les seves *Memòries*. Va ser membre de l'Institut d'Estudis Catalans, de l'Acadèmia de les Bones Lletres i obtingué diversos premis literaris, entre ells el Fastenrath. Bona part de les seves obres han estat traduïdes a diversos idiomes.

BARRI: La Muntanyeta.
INICI: Primer de Maig, entre Santiago Rusiñol i Lluís Companys.
FINAL: Tallat pel Parc de la Muntanyeta, amb sortida per Dr. Trueta.
LONGITUD: 200m. aprox. Darrer número: 18.
AMPLADA: Començant pel centre: té un passeig central de 12m vorejat per sengles parterres d'1m cada un. Segueixen de forma simètrica dues zones d'aparcament de 4m cada una, dues calçades per vehicles de 5m, una en cada sentit; unes altres zones d'aparcament de 4m cada una i finalment les voreres a peu d'edifici, que fan 5m cada una. Total 50m.
DIRECCIÓ: NE a SW
PENDENT: El primer tram és descendent suau i després pla.

EDIFICACIÓ: Blocs de pisos.
PAVIMENT: El passeig central és de sauló, les zones d'aparcament són encimentades, les calçades asfaltades i les voreres de rajols grans.
ARBRAT: Hi ha 6 rengles d'arbres, més arbres dispersos pel passeig central i, a banda i banda del passeig, sengles rengles de pitosporum.
CIRCULACIÓ: Doble. S'aparca en bateria a les zones reservades.
COMENTARI: És probablement el vial més ample i més vistós de Castelldefels. La presència de jocs infantils, sorral i bancs per seure atreu una bona quantitat de pares, mares i avis amb criatures petites que li donen vida i alegria. El nom de Rambla no és gaire apropiat perquè rambla significa riera i aquest carrer, essent travesser, mal podria haver estat mai una rambla. De fet és un passeig.

JOSEP TARRADELLAS (Rambla de)

Cervelló 1899, Barcelona 1988. Polític català. Després de passar per diverses formacions d'esquerra va ingressar a ERC l'any 1931. Seguidament va ser nomenat Conseller de Governació i Sanitat del govern Macià. Posteriorment va formar part del govern Companys amb les carteres d'Economia i Finances i Cultura. Durant la Guerra Civil es va fer impopular perquè, argumentant necessitats bèliques, es va incautar dels saldos dels comptes bancaris. L'any 1939 es va exiliar a França i després va anar a Mèxic on va formar part del govern de la Generalitat a l'exili essent president Josep Irla. Mort Irla l'any 1954 i havent tomat a França, el va succeir com a president i va viure precàriament a St. Martin le Beau –prop de París– fins que l'any

1977 el president Adolfo Suárez el va convocar a Madrid on va ser rebut, també, pel rei. En aquella trobada van pactar el seu retorn i el restabliment de la Generalitat. Tarradellas va tornar en olor de multituds l'octubre del mateix any i va prendre possessió de la Generalitat provisional amb aquella frase que s'ha fet famosa: *Ciutadans de Catalunya, ja sóc aquí!* El seu mandat es va acabar l'any 1980 amb motiu de les primeres eleccions democràtiques a la Generalitat de Catalunya que va guanyar la coalició CiU liderada per Jordi Pujol. Retirat de la vida pública, Josep Tarradellas va morir a Barcelona l'any 1988.

BARRI: Centre
INICI: Arcadi Balaguer, a tocar de la Plaça Colom, entre Isaac Peral i Manuel Girona.
FINAL: Plaça Joan XXIII.
LONGITUD: 250m. aprox. Darrer número: 52.
AMPLADA: Calçada: 6m, cada vorera 2m, total 10m.
DIRECCIÓ: SE a NW
PENDENT: Ascendent suau, gairebé pla.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos. A l'inici a la banda parells l'inda amb una esplanada que forma part de la Plaça Colom. A la banda senars l'inda amb una gran plaça dura, la Pl. de la Música, que és al mateix temps la

coberta d'un parking subterrani privat. A la plaça hi ha una placa que diu: Prohibido jugar a la pelota. I jo em pregunto si en una plaça dura i gran no es pot jugar a pilota, on es deu poder?

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Hi ha 2 rengles d'arbres, un a cada banda, però no tota l'estona: a la banda senars hi ha tot un tram sense arbres.

CIRCULACIÓ: Única ascendent.

COMENTARI: Forma part del conjunt de carrers paral·lels entre sí que porten noms de científics.

JUAN DE LA CIERVA (Carrer de)

Múrcia 1895, Croydon (UK) 1936. Enginyer de camins i pilot d'aviació. Es va especialitzar en aparells aeronàutics com a projectista i constructor. Des del principi es va interessar per la sustentació aèria a baixa velocitat, cosa inabastable amb els avions convencionals.

L'any 1923, després de diverses proves va aconseguir volar amb un giny que substituïa les ales per pales giratòries lliures i que va nomenar *autogir*. No era encara l'helicòpter però era el seu antecessor immediat. L'any 1935 el Ministeri de l'Aire britànic i la companyia aeronàutica Vickers el van convidar a fer un seguit de demostracions pràctiques del seu invent i a desenvolupar-lo.

De resultes es va establir a Londres i va fundar una companyia

per a construir models més avançats, la *La Cierva Autogiro Ltd*. L'any 1934 va aconseguir envolar-se i aterrar en vertical, sense necessitat de pistes: l'helicòpter era a tocar.

L'any 1936, de la Cierva, que era un fervent partidari del cop d'estat militar a Espanya, feia viatges per recaptar fons per tal de finançar-lo. En un d'aquells viatges va morir d'accident d'aviació, no pas en un autogir sinó en un avió comercial. Focke, a Alemanya, i Sikorsky a USA van adquirir les seves patents amb l'ànim de seguir millorant el producte i al cap de poc van presentar, cada un pel seu costat, l'helicòpter tal com avui el coneixem.

BARRI: El Poal.
INICI: Al bosc, en un cul de sac en forma de petita placeta rodona per poder girar, entre Jacinto Benavente i Gómez de la Serna.
FINAL: A l'Av. del Poal, davant per davant de Joan Maragall.
LONGITUD: 550m. aprox. Darrer número: 48.
AMPLADA: Calçada: 5m i cada vorera 1m, total 7m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant al N, gira a l'E i acaba en direcció SE.
PENDENT: El primer tram és ascendent però passat el revolt baixa.

EDIFICACIÓ: Blocs d'apartaments, cases adosades i xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble. S'aparca al costat dels parells.
COMENTARI: Es un dels carrers del Poal que porten nom de literat. Hi ha carrers que acaben en un cul de sac o aztucac. Aquest va més enllà: aquest hi comença. No és l'únic: el carrers Garbí i Joaquim Ruyra presenten el mateix fenomen.

JUAN RAMON JIMENEZ (Carrer de)

Moguer (Huelva) 1881, Santurce (Puerto Rico) 1958. Escriptor i poeta líric andalús. Va estudiar Dret a la Universitat de Sevilla però tot seguit es va dedicar a la literatura. Durant la II República va ser agregat cultural a l'Ambaixada de Washington i acabada la contesa es va quedar a l'exili, primer a NY, després a Miami i finalment a Puerto Rico. Mai no va tornar. Va ser un dels màxims exponents del modernisme en llengua castellana i va influir poderosament en tota una generació de poetes espanyols, cubans i sudamericans i en més d'una generació de lectors.

Les seves obres més conegudes són: *Platero y yo*, *Diario de un poeta recién casado*, *Arias tristes*, *La estación total* i *Animal de fondo*. La seva és una poesia –o una prosa– senzilla, fàcil de llegir, i al mateix temps rica en metàfores imaginatives i lluminoses que contrasten amb el seu caràcter tendent a la malenconia i la depressió.

L'any 1956 l'Acadèmia Sueca li va atorgar el Premi Nobel de Literatura.

S'explica d'ell una anècdota significativa. Quan encara vivia a Moguer ho feia en una típica casa de poble. Un dia va voler repintar la façana i abans de fer-ho li va demanar al veí del davant quin color li agradava més. El veí en principi no ho entenia però el poeta l'hi ho va aclarir: "Jo, la façana de casa meua de dins estant no la veig, en canvi vostè la veurà tot el dia. Es just que triï un color que li agradi".

- BARRI:** Can Roca.
INICI: Carrer dels Faigs, entre els carrers de Can Roca i del Montseny.
FINAL: Acaba a la rotonda que formen la Pl. del Castell, la Carretera de la Sentiu, el carrer de Can Roca i aquest mateix.
LONGITUD: 300m. aprox. Darrer número: 36.
AMPLADA: Calçada: 5m, franja d'aparcament 2m, vorera de parells 1,5m i vorera de senars 0,5m, total 9m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant a l'E, gira cap el NE i finalment torna a l'E.

- PENDENT:** Descendent suau, després pla i finalment baixa un altra vegada.
EDIFICACIÓ: A la banda parells, xalets, a la banda senars un talús ajardinat. L'últim tram dona al bosc a banda i banda, però a la banda senars es manté una franja ajardinada.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Hi ha arbres a la banda parells, on la vorera és ampla.
CIRCULACIÓ: Doble. S'aparca en línia a la zona reservada, a senars.
COMENTARI: Carrer de nova creació que manté el criteri de portar nom vegetal.

JULIVERT (Carrer del)

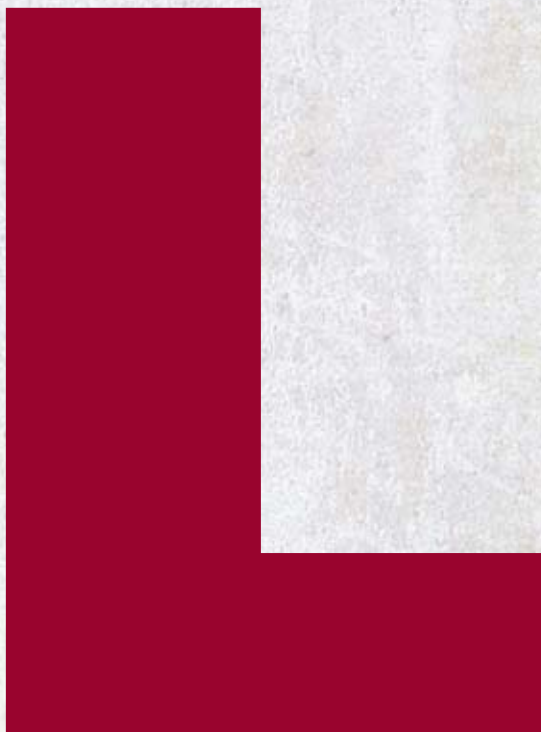
Nom científic *petroselinum crispum*. Planta de la família de les umbel·líferes, herbàcia, biennal, de 40 a 80cm d'alçada, de fulles triangulars i flors d'un color verd groguenc. Creix de forma espontània en zones templades i humides però sobretot és conreada per la freqüent utilització de les seves fulles com a condiment culinari, sovint combinades amb l'all. En castellà s'anomena *perejil*.

Hi ha una variant anomenada julivert de muntanya que creix de forma abundant ens boscos i pastures de les regions muntanyoses. Fa una flor blanca en forma d'ombrel·la i no és comestible pels humans, sí pels ramats.

Encara n'hi ha una altra, anomenada julivertassa, que és la tristament famosa cicuta. Però són tan diferents en el seu aspecte que no hi pot haver confusió.

Valgui però per recordar que no sempre allò que és natural és bo. Hi ha plantes –i bolets– que maten.

**CARRERS, PLACES
I CAMINS DE
CASTELLDEFELS**

- BARRI:** Partida del Rourell en direcció a la de l'Arbret de Dalt. Es a dir, a l'altra banda del Canal Olímpic, en direcció al terme de Gavà.
- INICI:** Començava a les immediacions de Can Rabadà, prop de l'Institut de Les Marines. Discorre entremig del Camí Ral de València i del Camí del Pi Tort i en paral·lel amb tots dos.
- FINAL:** Desemboca al camí de La Pava i ja no continua.
- LONGITUD:** En terme de Castelldefels 100m. La resta fins al Camí de La Pava ja és terme de Gavà.
- AMPLADA:** 2,5m, en alguns punts arriba als 3m.
- DIRECCIÓ:** De W a E aprox.
- PENDENT:** Pla.
- EDIFICACIÓ:** Camps de conreu. En terme de Gavà hi ha algun magatzem.
- PAVIMENT:** Camí agrícola de terra.
- ARBRAT:** Sí a les immediacions.
- CIRCULACIÓ:** Doble.
- COMENTARI:** És un de la xarxa de camins que van obrir el s.XVIII amb motiu del sanejament i colonització agrícola de Les Marines. En l'actualitat el tram que queda en terme de Castelldefels no té sortida perquè queda tallat pel Canal Olímpic.

LIMANYA (Camí de la)

Aquest topònim sembla correspondre a una corrupció del mot "alimanya" que se sol aplicar de forma genèrica a qualsevol animal predador del bestiar domèstic o dels ramats i, per extensió, dels conreus. Les alimanyes solen o solien ser llops, gossos asilvestrats, guineus, senglars i de vegades animals més petits com ara fures, talps, etc.

A alguns indrets, no pas aquí, també óssos. Els pagesos els tenien la guerra declarada fins el punt d'haver-los liquidat bo i totalment.

En l'actualitat a la serralada del Garraf hi torna a haver guineus i senglars. De vegades a l'hivern i de nit, sobretot les femelles amb cadells, baixen al llinar de la nostra població –Montemar, Bellamar, El Poal, Can Vinader, Vista Alegre- a la recerca de deixalles que puguin aprofitar.

Només a l'hivern perquè es veu que és quan l'aliment natural escasseja a la muntanya. Se'ls pot veure a l'entorn dels contenidors de brossa i fugen ràpidament en ser descoberts.

Tornant al camí que ens ocupa, aquest nom fa pensar que en aquell indret a algun veí li devia sortir un animal d'aquests i li devia donar un bon ensurt. Qui sap si es tracta de la famosa Caputxeta immortalitzada en un conte i també en una plaça del poble.

BARRI: Gran Via Mar.
INICI: Carrer del Pi Tort, entre el Pge. de la Pineda i l'Av. de Catalunya.
FINAL: Carrer d'Aragó.
LONGITUD: 80m aprox. Darrer número: 7
AMPLADA: Calçada: 6,5m, vorera senars 2m vorera parells 2,5m, total 11m.
DIRECCIÓ: De N a S aprox.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Apartaments i xalets.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a totes dues bandes.
CIRCULACIÓ: Doble. S'aparca a totes dues bandes.
COMENTARI: És un dels carrers de Gran Via Mar que porten nom de ciutat. Es un carrer curt i molt tranquil perquè només hi passen els veïns. La numeració creix en direcció al mar, al contrari del que és habitual.

LLEIDA (Carrer de)

Ciutat situada a l'W de Catalunya i capital de la província del mateix nom. Es a la plana del Segrià, a 150m sobre el nivell del mar i ha crescut en forma d'anella a l'entorn del turó del Castell al cim del qual hi ha també la Seu Vella (s.XIII). La banya el riu Segre, travessat per diversos ponts. Pels afores, al S de la ciutat hi passa l'autopista AP2 i per la vessant N la línia fèrria Barcelona-Zaragoza, amb un ramal que va cap a la Pobla de Segur, i les noves instal·lacions del TAV.

Té 120.000 habitants amb una mitjana d'edat a l'entorn dels 30 anys. La població activa representa un 41% dels habitants, essent la taxa d'atur d'un 6,5%. Molt baixa en relació a la majoria de les ciutats.

El clima és continental i sec i la pluviositat mai no depassa els 300mm essent la mitjana d'uns 200mm. A l'hivern és habitual la boira, que pot ser gebradora.

L'origen de la ciutat és un poblat ibèric situat dalt del turó que

dominava la vall i la plana. Va resistir l'arribada dels romans sense èxit i amb la mort dels líders polític militars ibers Indíbil i Mandoni. El fet que hi passés la Via Augusta i que fos una cruïlla entre aquesta, la que anava cap a Tarraco i la que anava cap a Empúries (actual Eix Transversal) li va donar una empenta demogràfica i comercial. La van conquerir els àrabs i com que no va formar part de la Marca Hispànica la seva reconquesta va ser tardana: l'any 1149 per obra de Ramon Berenguer IV i d'Ermengol VI d'Urgell. Durant la Guerra del Francès, Lleida va ser assetjada i saquejada per l'exèrcit del mariscal Suchet. Després de la Guerra Civil Lleida va créixer en població i en urbanisme, passant de ser una població de carrers estrets a tenir grans avingudes i, en l'actualitat, parcs i bones infraestructures i serveis.

BARRI: Gran Via Mar.
INICI: Carrer de Lleida entre Aragó i Pi Tort, a la banda E.
FINAL: Acaba en una placeta quadrada sense sortida.
LONGITUD: 30m aprox. Darrer número: 2
AMPLADA: Calçada: 5m, no hi ha voreres.
DIRECCIÓ: De W a E aprox.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Sí, n'hi ha una filera.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: Són relativament nombrosos a la nostra vila els passatges que s'obren camí a l'interior d'una illa de cases i que donen accés a algunes d'elles. Constitueixen racons recollits de pau i silenci.

LLEIDA (Passatge de)

La ciutat en temps medievals estava en poder dels àrabs però al N hi havia un potent comtat que arribava als Pirineus i que dominava també una franja del que avui és província de Huesca. Concretament la vall de Benasque i les subsidiàries. Era el comtat d'Urgell.

En un moment donat, a principis del s.XIII, mort el comte sense descendència masculina, castells, terres i títol van recaure sobre la seva jove filla: la comtessa Aurembiaix d'Urgell. Alguns personatges de la noblesa van pensar que era un bon moment per arrabassar-li terres i castells, amb les rendes corresponents, considerant que una noia jove devia ser feble i no gaire llesta. Però Aurembiaix no s'estava als núvols: va anar a veure el comte de Barcelona i rei d'Aragó, que era en Jaume I per demanar-li ajut i protecció. Jaume I va quedar prendat a primera vista d'aquella noia tan ben plantada com ben parlada. Li va oferir la seva protecció i al mateix temps la va convertir en la seva amant. Per alguna cosa l'anomenen el conqueridor. Això sí, les coses les van fer bé: no es veien d'amagat sinó tot

el contrari: van signar un contracte davant notari especificant quins eren els drets i deures de l'un i de l'altre, què passava si se'n cansaven i quins serien els drets dels fills que eventualment poguessin haver (no va ser el cas).

Però Jaume I no badava i es cobrava els favors fins i tot quan s'enrotllava amb una dama: va pactar amb Aurembiaix que la ciutat de Lleida no estaria, en avant, subjecta al poder feudal sinó que dependria directament de la casa de Barcelona. Aquest tracte perjudicava Aurembiaix i la seva descendència perquè perdia la ciutat principal del seu territori, però era bo pels habitants de Lleida que d'aquesta manera quedaven a cobert per sempre dels mals usos dels senyors feudals.

El rei també cobrava impostos, però de forma raonable i a més era lluny. La protecció reial era un bon paraigua i una garantia de llibertat per als habitants d'una ciutat, cosa que va afavorir la seva expansió i el desenvolupament del seu comerç. De manera que podem dir que el rei hi va sortir guanyant, Lleida també i Aurembiaix... li ho hauríem de preguntar a ella.

BARRI: Del Castell, sector de Can Vinader.
INICI: A la Carretera de La Sentiu, gairebé al davant de Can Vinader.
FINAL: Rambla de Blas Infante, a tocar del pou dit dels Quirante i del carrer del Xotis. El carrer continua però amb el nom, primer, de Cibeles, i després, de Murillo.
LONGITUD: 250m aprox. Darrer número: 9
AMPLADA: Calçada: 6m, vorera senars 2m vorera parells 2,5m, zona d'aparcament a la banda dels parells, 3,5m total 14m.
DIRECCIÓ: De SW a NE aprox.

PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: A la banda dels parells hi ha el CEIP Margalló, a la banda dels senars hi ha alguns xalets i un edifici de 3 apartaments. Bona part del carrer llista, a banda i banda, amb el bosc.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble. S'aparca a la zona reservada.
COMENTARI: És un carrer molt transitat perquè forneix un bon enllaç entre Vista Alegre i el centre passant per la Pl. de Castell i la Carretera de la Sentiu.

LOLA ANGLADA (Carrer de)

Barcelona 1896, Tiana 1984. Escriptora, il·lustradora i pintora especialitzada en temes infantils. Il·lustrava els seus propis llibres però també els d'altres autors del país i francesos.

Paral·lelament es va fer un nom com a pintora i té obra al Museu d'Art Modern de Barcelona. El seu estil era netament "noucentista", presidit per la claredat i l'ordre en l'exposició tant dels textos com dels dibuixos i pintures.

Entre les seves obres cal mencionar: *Contes del paradís*, *En Peret*, *Margarida*, *Monsenyor Llargandaix* i la que li ha donat més fama: *El més petit de tots* que es va convertir en tot un símbol. Al mateix temps va col·laborar en gairebé totes les revistes infantils del primer terç del s.XX, entre elles el conegut Patufet.

Hi ha dos trets de la seva vida i personalitat que són menys coneguts: un és la seva important col·lecció de nines, avui radicada a la vila de Sitges, i l'altre, segurament més important, és la creació del famós "cupó dels cecs", actualment gestionat per la ONCE, una acció totalment desinteressada per part d'ella que responia a la seva preocupació pel benestar d'un col·lectiu que a les primeres dècades del s.XX no disposava d'altres recursos econòmics que els de la beneficència.

BARRI: Els Canyars.
INICI: Carrer General Palafox entre Otero Pedrayo i Havana Vieja.
FINAL: Carrer Ramón y Cajal, a Vista Alegre, entre Cervantes i Cortes de Cádiz. Continua però amb el nom de Giralda.
LONGITUD: 600m aprox. Darrer número: 29
AMPLADA: Tram I: calçada 3,5m, vorera senars 2m, vorera parells 2,5m, dues zones de parking de 2m cada una, total 12m. Tram II: a la banda dels parells hi ha una àmplia zona ajardinada amb arbres, arbustos, bancs, etc. que llin-da amb el Camí de l'Estudiant i que en el seu punt més ample arriba als 30m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant al NW, vira al N, torna al NW i finalment

gira a SW.

PENDENT: Ascendent i al final pla.

EDIFICACIÓ: Blocs de pisos.

PAVIMENT: Standard pel que fa a la calçada, amb passos de vianants recrescuts. Les voreres són de rajoles i la que llin-da amb els jardins és d'una rajola diferent. Pel que fa als jardins domina el sauló.

ARBRAT: Sí a totes dues bandes, amb zona ajardinada.

CIRCULACIÓ: Sentit únic ascendent. S'aparca a les zones reservades.

COMENTARI: És un vial de nova creació que, al primer tram, és d'una gran bellesa gràcies a la franja ajardinada que l'acompanya. El segon tram té la particularitat que la banda dels parells llin-da amb bosc i muntanya.

LORMONT (Passeig de)

Vila d'Aquitània (*Aquitaine*) situada a la dreta del riu Garona da-vant per davant de Bordeus i unida a la ciutat per 3 ponts. Un d'ells és de pedra, molt sòlid, i el va construir Napoleon per tal d'enviar tropes a Espanya. Un altre, el més modern, forma part d'una autopista i té un disseny molt airós. Lormont té uns 25.000 habitants. Disposa d'una biblioteca pública municipal i d'un teatre auditori també municipal que s'anomena *Espace Culturel*. Antigament Lormont era un poble pescador de peix fluvial però en l'actualitat la seva principal font d'ingressos és la proximitat de Bordeus ja que molts dels lormontesos treballen a la ciutat i van i vénen amb el seu vehicle o fent servir la línia de bus que uneix ambdues poblacions en pocs minuts. Als anys 80 els dos ajuntaments van decidir fer un "agermana-

ment", en francès *jumelage*, i d'aleshores ençà un cop a l'any els lormontesos visiten Castelldefels o els d'aquí van a Lormont, celebrant a un i altre lloc competicions esportives, concerts de música, espectacles de dansa, tallers i exposicions d'artesanía local i acabant sempre amb un dinaret. També s'ha de dir que els castelldefelencs solen tornar amb alguna ampolla de vi a l'equipatge perquè Lormont és en plena zona vitivinícola borde-lesa. Així com a Castelldefels tenim el Passeig de Lormont, allà tenen l'Avenue de Castelldefels. El *maire* de Lormont va tallar la cinta del nostre passeig i el de Castelldefels va inaugurar la sevaAVINGUDA. Tot cortesia i cordialitat. Una cosa curiosa: l'equip de petanca de Castelldefels sol guanyar el de Lormont, tot i que es tracta d'un esport típicament gal. *C'est la vie*

BARRI: Centre.
INICI: Pl. Espanya.
FINAL: Av.300 entre Constitució i Arcadi Balaguer.
LONGITUD: 200m aprox.
AMPLADA: Calçada: 6m, , voreres de 2m, total 10m.
DIRECCIÓ: De NE a SW aprox.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a totes dues bandes.
CIRCULACIÓ: Única descendent de Dr. Ferran a Pl. Espanya i única ascendent de Dr. Ferran a Av. 300.
COMENTARI: És la continuació de Pompeu Fabra i al final continua però amb el nom de 305. O sigui, que és una llibertat limitada per tots dos extrems.

LLIBERTAT (Carrer de la)

Facultat de poder triar entre dues o més opcions. Dic jo que més llibertat encara deu ser no haver de triar.

Deia Pericles que la llibertat és una qüestió de coratge. Segurament volia dir, primer, que la llibertat cal conquerir-la; segon, que implica una responsabilitat paral·lela; i tercer, que comporta un risc que cal conèixer i assumir.

Per això no és estrany que a alguns els faci tanta por. La llibertat pròpia i també la des altres. N'hi ha que prefereixen renunciar a la pròpia llibertat a canvi que els altres tampoc no en tinguin.

Deia un savi anònim que els humans van aprendre les primeres lliçons de llibertat observant el gat de casa. Per això van obrir gateres a les portes, per respectar la llibertat del mestre.

Cal defensar la llibertat en tot moment. Si no ho féssim, els que ens envolten ens l'anirien menjant de mica en mica.

Prou que ho intenten. Per això en matèria de llibertat cal ser una

mica descarat: la llibertat es guanya prenent-se-la.

Però hem de ser conscients que llibertat = responsabilitat.

Som lliures d'actuar però hem de respondre de les nostres accions, davant nosaltres mateixos i davant dels altres.

Rarament les persones lliures enceten un conflicte, inicien una guerra o agredeixen algú. Per agredir primer cal ser presoner de l'agredit, d'un líder, d'una idea, o d'una por.

Els deterministes neguen la llibertat. Diuen que és un miratge. Quan els engego a passeig els admira que m'hagi pres aquesta llibertat. No hi comptaven.

Acabo amb una cita erudita:

Tanta llibertat com sigui possible. Tant d'ordre com calgui.

Karl Popper

BARRI: Bellamar
INICI: Tarongers entre Pinar i Eucaliptus.
FINAL: Til·lers, entre Pinar i Av. de Bellamar.
LONGITUD: 70m aprox. Ultim número: no n'hi ha cap. Son laterals de finques.
AMPLADA: Calçada: 3m, cada vorera 1m, total 5m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i cases adosades sense accés per aquest carrer.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única descendent.
COMENTARI: A la banda parells hi ha dos passatges de vianants que donen accés a les cases adosades. Per això al carrer pròpiament dit no hi ha portes ni números. Pel que fa als xalets s'hi accedeix pels carrers adjacents. Seria un carrer summament tranquil si no fos per la proximitat de l'Av. de la Constitució.

LLIMONERS (Carrer dels)

Arbre fruiter que té per nom científic *citrus limon*. Es perennifoli, assoleix una alçada de 3 a 6m, les fulles són elíptiques, les flors blanques i els fruits oblongs, de color groc quan són madurs i de sabor àcid. El seu conreu als països mediterranis es perd a la llunyania dels temps.

La llimona té una pell forta i rugosa. La polpa es divideix en grills com els altres cítrics. Tant la pell com la polpa com el suc, dit llimonada, s'utilitzen profusament com a condiment o per amanir, per fer o per aromatitzar multitud de productes tals com refrescos, caramels, gelats, pastissos, ioghurts, crema catalana, sangria, cocktails, tè, medicaments, ambientadors, etc. Es molt rica en àcid cítric, més conegut com a vitamina C.

Es conrea a tot l'arc mediterrani i al nostre país a la franja costera catalana, valenciana, i mallorquina.

El País Valencià s'endu la palma pel que fa a volum de producció i d'exportació.

Sovint el planten també com a arbre de jardí. Es decoratiu tot l'any però sobretot quan floreix i quan se'l veu ple de llimones.

Hi ha una dita de caire filosòfic que diu:

Si la vida et dóna una llimona, fes-te una llimonada.
(Assumpta Fuster).

BARRI: Gran Via Mar.
INICI: Av. de Casteldefels entre Av. de la Pineda i Manresa.
FINAL: Pi Tort, entre Av. de Catalunya i Manresa.
LONGITUD: 280m aprox. Ultim número 36.
AMPLADA: Calçada: 5m, voreres de 2m, total 9m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i apartaments.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Sí, a totes dues bandes.
CIRCULACIÓ: Única descendent.
COMENTARI: És un dels carrers de Gran Via Mar que porta nom de flor.

LLIRI (Carrer del)

Gènere de plantes herbàcies, de fulles allargades i de flors molt variades segons l'espècie: lliri blanc, lliri blau, lliri d'aigua (que té forma de campana), lliri dels blats, lliri de mar, lliri de neu, lliri de maig, lliri de St. Antoni, lliri de St. Bru, lliri de St. Joan, lliri groc, etc.

Cada una d'aquestes espècies té un nom botànic específic. Per exemple, el lliri blanc es diu *lilium candidum* i el lliri d'aigua, *zantedeschia aethiopica*. Els que porten nom de sant al·ludeixen a l'època de la seva floració.

Els lliris creixen de forma espontània en llocs temperats i humits però són sobretot conreats i comercialitzats com a planta de jardí o de test i com a flor tallada.

Hi ha també un animal aquàtic del gènere dels moluscs equinoderms que es diu lliri de mar i que, evidentment, no té relació amb la planta i flor del mateix nom, dita així perquè creix a les platges.

El lliri de mar del gènere animal té el cos en forma de disc del que surten un seguit de tiges i s'arrapa a la roca mitjançant un peu. Tot plegat li dona un aspecte de flor i d'aquí que li hagin posat aquest nom.

BARRI: Vista Alegre.
INICI: Agustina d'Aragó entre Manuel de Falla i Cervantes.
FINAL: Carrer de la Giralda, d'on ja no continua.
LONGITUD: 100m aprox. Darrer número: 22
AMPLADA: Calçada: 2,5m, voreres de 1m, total 4,5m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Ascendent pronunciat.
EDIFICACIÓ: Cases unifamiliars i blocs de pisos de poca alçada.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Única descendent.

COMENTARI: Si algú busca el passatge del Lliri a les immediacions del carrer del mateix nom, no el trobarà. Aquí el nomenclator ens enganya perquè el carrer del Lliri és a Gran Via Mar mentre que el passatge del Lliri, com hem vist, és a Vista Alegre. Ben lluny l'un de l'altre. Si teniu una mica de temps us recomano una passejada, amb la càmera de fotos, pel passatge del Lliri. Les cases tenen un petit pati al davant i la majoria dels veïns l'han convertit en un jardí ple de flors.

LLIRI (Passatge del)

Ja el Càntic dels Càntics de Salomó, datat entre els s.V i III AC., un dels llibres que formen part del conjunt que coneixem amb el nom de Bíblia, fa servir la imatge del lliri com a "piropo" aplicat a una dona.

Diu l'amant: *"Com un lliri entre cards és la meua estimada entre les donzelles."* (CdC.2.2). Molt bonic i molt poètic Aquest Salomó en sabia un niu, però les altres donzelles no devien quedar gaire contentes...

D'aleshores ençà, poetes, pintors, escriptors i tota la gent del pal de les arts i les lletres, teòlegs inclosos, han fet servir la metàfora del lliri per representar la bellesa, la innocència, la bona fe, la bondat de cor, la santedat i, de vegades, la niciesa, perquè la frase *"anar amb el lliri a la mà"* té com a mínim dues lectures.

BARRI: La Muntanyeta.
INICI: Primer de Maig entre Tarradellas i el carrer de Can Roca.
FINAL: Av. 300, on s'estreny i continua com a 311.
LONGITUD: 430m aprox. Darrer número: 31
AMPLADA: Dues calçades de 5m cada una separades per una mitjana ajardinada d'1,5m, dues zones d'aparcament en bateria (no a tot el carrer) de 5m cada una, la vorera dels senars és de 5m i la dels parells de 3.
 Al tram que passa pel davant de l'Escola Can Roca la zona d'aparcament és de 2m i s'aparca en línia.
 En alguns trossos, ran de parets encara hi ha un parterre ajardinat. Amplada total: 25m
DIRECCIÓ: NE a SW.

PENDENT: El primer tram descendent suau i el segon, pla.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos, l'Escola Can Roca, l'Agrupació de Cultura Popular (avui centre cívic municipal), els darreres del Poliesportiu de Can Roca i a la banda senars el Parc de la Muntanyeta.
PAVIMENT: Standard. Vorerres enrajolades, zones d'aparcament encimentades
ARBRAT: Sí, a dues bandes, més parterres amb pitosporum.
CIRCULACIÓ: Doble, s'aparca a les zones reservades.
COMENTARI: És un dels carrers més amples i vistosos de Castelldefels. A cada cruïlla hi ha una rotonda ajardinada i a la del carrer Dr. Trueta hi ha una escultura de gran bellesa obra de l'artista Clemente que representa una lletra L i una lletra C enllaçades i que és un homenatge al President Companys.

LLUÍS COMPANYS (Avinguda de)

El Tarròs 1883, Barcelona, 1940. Advocat i polític. Va militar a la Unió Republicana, juntament amb Layret i Bastardas. Va ser redactor en cap del setmanari *"La Barricada"*. Després va ser cofundador del Partit Republicà Català i regidor de la ciutat de Barcelona al mateix temps que exercia d'advocat laboralista i feia costat a les reivindicacions obreres. El seu partit es va anar desfent per contradiccions internes i Companys va anar a Esquerra Republicana de Catalunya, amb el qual va tornar a ser regidor i després alcalde de Barcelona. L'any 1933 va ser elegit diputat i després President de la Generalitat. El 6 d'octubre de 1934 va proclamar l'Estat Català dins la República Federal Espanyola, un fet que li va costar la presó al penal del Puerto de

Sta. Maria. Va ser alliberat a rel de la victòria del Front Popular a les eleccions de 1936. Va tornar a ser diputat i President de la Generalitat.

El 19 de juliol de 1936 es va veure desbordat per la revolució. Va intentar mantenir l'equilibri entre les forces polítiques, sense gaire èxit. A l'entrada de les forces franquistes a la ciutat es va exiliar a França. Allà va ser arrestat per la Gestapo i extraditat a Espanya. Després d'un consell de guerra sumaríssim i de tramoia el van afusellar el 15 d'octubre de 1940 als fossats del Castell de Montjuïc. La seva mort a mans de la dictadura militar el va convertir en un mite de la resistència, de la llibertat i de la catalanitat.

BARRI: La Muntanyeta, a tocar de Montemar.
SITUACIÓ: Adjacent a l'Av. 300, entre 309 i 310.
DIMENSIONS: 40x40m aprox.
PENDENT: Gairebé pla.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos. Darrer número el 3.
PAVIMENT: Gespa a les vores, sauló, i al centre un cercle enllosat amb pedres blanques i negres que dibuixa una lluna en posició creixent.

ARBRAT: Sí, amb profusió. Hi ha bancs, jocs infantils i una font.
CIRCULACIÓ: És per vianants. S'hi pot accedir directament des de l'Av.300 i també des de Dr. Fleming mitjançant dos passatges de vianants sense nom.

COMENTARI: És un racó deliciós de la nostra vila i força desconegut. La idea de reproduir una lluna a l'enllosat de la plaça és bona i ben realitzada. Si voleu llegir un llibre tranquil·lament tot prenent la fresca, és un lloc ideal. També per anar-hi amb parella en pla romàntic.

LLUNA (Plaça de la)

Petit planeta que gira a l'entorn del planeta Terra i que és el seu únic satèl·lit. Té forma esfèrica i 3.473Km de diàmetre. La seva distància mitjana de la Terra és de 384.000Km. La lluna és de roca i té una fina capa de pols a la superfície. Pràcticament no té atmosfera perquè la seva massa és petita i no pot retenir els gasos (hi ha traces d'He i Ar). Tampoc no s'hi han trobat indicis d'aigua. Una característica curiosa és que la seva rotació equival exactament al seu període de translació a l'entorn de la Terra, de manera que sempre veiem la mateixa meitat i no sabríem res de l'altra meitat si les naus espacials no l'haguessin envoltat i fotografiat. L'orografia de la Lluna és molt accidentada, amb un gran nombre de cràters que la manca d'erosió fa que s'hagin conservat bé a través dels temps. A més dels cràters, té sistemes muntanyosos i també zones de superfície plana que els antics anomenaven "mars". La temperatura de la superfície oscil·la entre els 130°C de dia i els -150°C de nit. La manca d'una atmosfera reguladora és la responsable d'aquest contrast.

El 19 de juliol de 1969 dos astronautes americans: Neil Armstrong i Edwin Aldrin arribaren a la Lluna a bord del mòdul de l'Apollo 11 i van prendre mostres de roca que posteriorment diversos laboratoris van analitzar.

La Lluna ha tingut de sempre molt de predicament entre escriptors, poetes i enamorats. El seu període de 28 dies ha estat útil a moltes societats per a comptar el temps.

Es parla de la bona i la mala lluna, que si s'alternen amb certa assiduitat converteixen el seu protagonista en un llunàtic.

Dos casos especials són la "lluna de mel" dels casats que significava que tot anava bé durant els primers 28 dies i la "lluna de València" que és on resideixen –de vegades de forma habitual– algunes persones.

La Lluna sol aparèixer a la bandera dels països islàmics i també és la forma típica d'una pasta anomenada en francès *croissant* que significa creixent, al·ludint a aquesta fase de la Lluna.

**CARRERS, PLACES
I CAMINS DE
CASTELLDEFELS**

BARRI: La Muntanyeta i Montemar, a tocar de Can Roca.
INICI: Dr. Fleming entre 312 i carrer de la Vinya.
FINAL: Carrer de la Noguera, havent travessat l'Av.300.
LONGITUD: 150m aprox.
AMPLADA: 5m. sense voreres. Es de vianants.
DIRECCIÓ: De NE a SW aprox.
PENDENT: Descendent suau fins a l'Av. 300 i ascendent suau fins al final.

EDIFICACIÓ: Laterals de blocs de pisos.
PAVIMENT: De llambordes.
ARBRAT: No, però està flanquejat per patis i jardins, alguns molt vistosos.
CIRCULACIÓ: No n'hi ha.
COMENTARI: És un indret tranquil i agradable. Els nens hi juguen.

MADUIXES (Passatge de les)

Fruits de la maduixera, planta de la família de les rosàcies, de nom científic: *fragaria vesca*. Es planta herbàcia de fulla perenne.

La fulla és trifoliada, les flors blanques i els fruits agrupats i de color vermell quan maduren. Creix de forma espontània en boscos i llocs ombrívols de latituds temperades. Conreada des de temps molt antics per la seva fruita, sovint se la substitueix per la varietat americana, que dona uns fruits més grossos.

Abans les maduixes venien del Maresme i de les terres de ribera del Baix Llobregat i només n'hi havia quan era temporada: finals de primavera i estiu, però actualment gràcies a les noves tècniques agrícoles se'n conreen tot l'any, sobretot a Alacant, Múrcia, Almeria, Màlaga i també a Canàries.

Algunes arriben a tenir unes dimensions notables. Es producte d'exportació a països europeus del nord que, pel seu clima fred, només les poden conrear uns mesos l'any i no cobreixen la demanda. Significativament en anglès s'anomenen *strawberries*, on *straw* significa palla perquè tradicionalment les cobrien de palla per protegir-les de les glaçades.

Les maduixes amb nata, amb suc de taronja, o amb d'altres acompanyaments, són delicioses tot l'any.

L'extracte de maduixa també és molt apreciat per la fabricació de gelats, de caramels, xarops i d'altres productes alimentaris i farmacèutics.

BARRI: Vista Alegre.
INICI: Carrer de la Giralda, entre Agustina d'Aragó i Pge. del Lliri.
FINAL: Carrer de Murillo, entre Agustina d'Aragó i Mezquita de Córdoba.
LONGITUD: 70m aprox. Darrer número el 22.
AMPLADA: Calçada: 5m, cada vorera 1m, total 7m.
DIRECCIÓ: De SE a NW aprox.
PENDENT: Ascendent.
EDIFICACIÓ: Cases unifamiliars i blocs de pisos.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única en sentit ascendent.
COMENTARI: Cada casa té un pati davanter, alguns d'ells ajardinats i molt ben cuidats. Aquests patis són la corona del barri de Vista Alegre.

MAGALLANES (Passatge de) *abans Manoleta*

Nom veritable: Fernao Magalhaes. Porto 1480, Filipines 1521. Navegant portuguès. Va estudiar nàutica, geografia i arts militars. Va navegar per l'Extrem Orient. Caigut en desgràcia al seu país per dir que les illes Moluques pertanyien a Espanya (cosa que es veu que era certa) va emigrar a Espanya i es va posar al servei del rei Carles I, a qui li va suggerir la possibilitat d'arribar, precisament a les Moluques, per la ruta Oest, considerant que devia ser més curta que la ruta tradicional per l'Est.

Va sortir de Sevilla l'any 1519 amb 5 vaixells. Va anar a Rio de Janeiro i d'allà a la Patagònia. Seguint cap el Sud va descobrir l'estret que porta el seu nom i va iniciar la travessa del Pacífic. Va fer escala a les illes Marianes i després a les Filipines. Allà va ser ben rebut pel rei però pocs dies després, el 27 d'abril de 1521, va tenir una topada amb un grup de filipins i va morir en la lluita.

De passada, Magalhaes va descobrir dues nebuloses australs que des d'aleshores porten el seu nom: el Gran Núvol de Magalhaes i el Petit Núvol de Magalhaes. En realitat són dues galàxies properes al sistema solar: només estan a 170.000 anys llum.

Mort Magalhaes, males llengües diuen que per culpa del seu caràcter prepotent, es va fer càrrec de l'expedició el segon oficial, un mariner basc de nom Juan Sebastian El Cano (o Elcano, segons els documents) que va acabar tornant per India i Africa, de manera que va completar, per primer cop, la volta al planeta.

BARRI: Centre i Canyars.
INICI: Carrer d'Arcadi Balaguer a la confluència amb Dr. Barraquer.
FINAL: Av. de l'Havana Vieja, a tocar del terme de Gavà.
LONGITUD: 950m. aprox. Darrer número: 111
AMPLADA: Calçada: 5m, cada vorera 2m, total 9m.
DIRECCIÓ: De SW a NE aprox.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Sí, a banda i banda.
CIRCULACIÓ: Única en sentit ascendent de la numeració (direcció Gavà).
COMENTARI: Com el seu nom indica havia estat el carrer principal de Castelldefels. Gairebé tots els pobles i ciutats tenen el seu carrer Major. En anglès en diuen Main Street, que significa carrer principal.

MAJOR (Carrer)

Que signifiqui el més important no vol dir que sigui un carrer ample i vistós. Ben al contrari, generalment es tracta d'un carrer estret que travessa tot o part d'una població i que generalment passa per la Plaça Major.

En el nostre cas era part del Camí Vell de Castelldefels, camí que naixia a St. Boi, on es podia travessar el riu. De St. Boi el camí anava a Viladecans i el travessava per l'actual Carrer de Gavà. De Viladecans anava a Gavà i el travessava per l'actual Carrer de Castelldefels. Sortia de Gavà i seguia paral·lel a l'actual carretera vella, passant pel peu del Calamot, per sota de Can Horta i per l'actual zona industrial de Gavà. Entrava al terme de Castelldefels per on entra ara, travessava la Pl. Major i continuava (ara no ho fa) fins a confluir amb el Camí Ral de València a l'actual cruïlla entre el Pg. de la Ribera i el de Bellavista. No cal dir que era un camí de terra, de carro, que no va ser urbanitzat fins ben entrat el s.XX.

BARRI: Centre.
SITUACIÓ: Al carrer Major entre Thomas Edison i Isaac Peral, fent cantonada amb Isaac Peral.
DIMENSIONS: 40x20m aprox. No té numeració pròpia sinó la del carrer Major.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos, una casa baixa i una torre de defensa.
PAVIMENT: La zona de vianants està enllosada però queda el que que era una calçada lateral asfaltada i amb voravies standard.

ARBRAT: Sí, 3 rengles, dos dels quals corresponen al carrer major.

CIRCULACIÓ: Pel carrer Major. La plaça, placeta, és de vianants.

COMENTARI: A la cantonada amb Isaac Peral hi ha la torre de defensa del que havia estat Cal Moliner, avui de propietat municipal. Cal Moliner era antigament hostal i taverna i també la seu del consistori.

MAJOR (Plaça)

La plaça Major solia ser l'espai central i més gran de tota població, encara que no sempre duia aquest nom. La norma era que a la plaça Major hi hagués l'església, la casa de la vila i al mig, una font. En moltes poblacions la plaça Major és porticada de manera que permet passejar a l'ombra i protegit de la pluja o la neu. Tradicionalment és també on hi havia les botigues, la taverna o cafè, la fonda o hostal i també on es feia el mercat o la fira, quan se'n feia. Algunes places majors són famoses, com ara la de Madrid, la de Vic, etc. D'altres, com la de Barcelona, porten un altre nom: Pl. de St. Jaume.

La tradició de la plaça Major prové de les ciutats romanes, que solien tenir dos carrers principals, un de N a S, Cardum, i un d'E a W, Decumanum, que es creuaven al bell mig de la població i a la cruïlla hi havia una plaça relativament gran que anomenaven Forum. Al Forum hi celebraven les reunions, assemblees, festivitats, mercats etc. Moltes ciutats del sud d'Europa –Barcelona

entre elles- encara conserven al seu centre antic aquesta disposició.

Castelldefels, modestament perquè no era pròpiament un poble sinó un conjunt de masies disperses, també tenia aquests dos carrers: l'un era el carrer Major i l'altre era el camí de la Riereta, que arrencava del Camí Ral de València, passava pel que avui és Isaac Peral, formant el petit forum de la Plaça Major, i continuava amunt fins al Castell passant més o menys per la part alta de l'actual Manuel Girona.

A la Plaça Major, tot i ser tan petita, hi havia efectivament l'hostal, la taverna i l'ajuntament, tot al mateix edifici. En canvi no hi havia l'església perquè el poble la tenia a dalt al Castell i no va ser fins l'any 1906 que es va inaugurar la nova església. No la van fer a la Pl. Major sinó on és ara, en un indret que en aquell moment estava cobert de vinya, com es pot veure a les fotos antigues.

BARRI: Can Bou.
INICI: Lateral de l'Av. Castelldefels (Autovia, C31).
FINAL: Lateral de Av. Constitució havent travessat l'autopista C32 i el FFCC per sota.
LONGITUD: 570m. Darrer número: 24
AMPLADA: Dues calçades de 6m separades per una mitjana d'1m. Vorera de 3m a banda senars i de 2m a banda parells. Total: 18m.
DIRECCIÓ: De S a N aprox. Descriu un arc que l'inclina cap a W.
PENDENT: Pla, excepte el túnel sota el FC i la C32, que fa una concavitat.
EDIFICACIÓ: El CAP #2, algun xalet, blocs de pisos i sobretot laterals de cases adosades.

PAVIMENT: Standard amb mitjana ajardinada. Les voreres son de rajoles.
ARBRAT: Sí: té 3 rengles d'arbres, un a cada vorera i una a la mitjana. A més té dues files de pitosporum, una a la mitjana i una a la banda senars.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: A la banda dels senars l'acompanya una franja ajardinada i amb arbres, un veritable parc, de 25m d'amplada. Hi ha bancs per seure. Es un dels carrers més vistosos de Castelldefels i és modèlic en molts aspectes. Forma un eix de comunicacions N-S, unint Can Bou i l'autovia amb el centre vila i connectant amb la C32. Val la pena visitar-lo amb la càmera de fotos.

MÀLAGA (Avinguda de la Ciutat de)

Ciutat mediterrània d'Andalusia oriental i capital de la província del mateix nom. Té en aquests moments 558.265 habitants, però si hi afegim els de Torremolinos, que és un suburbi, i els de Marbella, s'acosta al milió. Està situada a la desembocadura del riu Guadalhorce i la presideix visualment el castell de Gibralfaro. El creixement de la ciutat es deu d'una banda a la immigració procedent dels pobles de la província i, sobretot, a l'atracció turística de la costa malaguenya. A banda dels serveis turístics i derivats (construcció, comerç, etc.) Màlaga produeix vins d'alta qualitat, olis, taronges, panses i també mineral de ferro. A més, el port té una important activitat pesquera. La ciutat la van fundar els fenicis, la van ocupar els cartaginesos (que també eren fenicis) i després els romans, l'any 205 AC. A l'època romana va assolir un notable esplendor com a port,

centre comercial i focus cultural, essent habitada per jueus, siris i grecs. L'any 551 la van ocupar els bizantins i poc després, el 570, els visigots, que no van aportar nous valors. En canvi va prosperar molt sota el domini àrab iniciat l'any 714. Els Reis Catòlics la van recuperar l'any 1487 però la posterior expulsió dels jueus i dels morescs va destruir la seva economia. Quan Carles III va alliberar el comerç amb Amèrica va renéixer l'activitat portuària i comercial. Durant la Guerra Civil va caure en mans dels sublevats després d'un fort bombardeig el dia 13 de febrer de 1937.

Els seus principals monuments són la Alcazaba, una fortalesa musulmana del s.XI restaurada posteriorment, i la Catedral, del s.XVI. Té un aeroport amb un tràfic intens amb ciutats d'Europa i especialment de Gran Bretanya.

BARRI: Platja.
SITUACIÓ: És un tram del passeig Marítim, entre Navegants i Dofí.
DIMENSIONS: Uns 100m de llarg. Calçada 20m, voreres 5m cada una.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Blocs d'apartaments, el Club Nàutic, l'Hotel Mediterráneo, un supermercat.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: No hi ha cap placa indicadora. La numeració de les finques és la del Pg. Marítim.

MÀLAGA (Plaça de)

Es tracta d'una plaça virtual. Figura al nomenclàtor i està assenyalada al mapa de la ciutat però no existeix físicament. Es un tram del Passeig Marítim que, en el mapa, porta aquest nom. Ni és un eixamplament ni té res de particular que el pugui diferenciar dels trams anterior i posterior.

El motiu, pel que he pogut esbrinar, és que ja fa anys l'alcalde de la ciutat de Màlaga va visitar Castelldefels i s'hi va quedar uns dies. Els dos ajuntaments, sense arribar a fer un agermanament, van col·laborar en diversos aspectes i un d'ells, de cortesia, va ser l'intercanvi de noms: un vial a Màlaga amb el nom de Castelldefels i un a la nostra vila amb el nom de Màlaga.

Però a l'hora de fer-ho l'ajuntament d'aquí es va trobar amb el problema que en aquell moment no hi havia cap carrer ni plaça de nova creació per "batejar".

Solució: posar-li el nom a alguna cosa ja existent sense crear problemes als veïns, per exemple, a un tros del Passeig Marítim. Es ample, és vistós, l'alcalde de Màlaga quan el va veure es va quedar content i nosaltres també: ves per on per pocs diners tenim una plaça que no teníem.

No hi ha com ser creatiu i tenir recursos.

BARRI: Gran Via Mar.
INICI: Av. Castelldefels (Autovia, C31) entre Lliri i Dàlia.
FINAL: Tallat pel campus al carrer del Pi Tort.
LONGITUD: 280m. Darrer número: 34
AMPLADA: Calçada: 6m, cada vorera 2m. Total: 10m.
DIRECCIÓ: De S a N.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets amb jardí.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí: té 2 rengles d'arbres.
CIRCULACIÓ: Única ascendent.
COMENTARI: En aquest sector s'alternen els noms de flor amb els topònims. Es tracta d'un carrer força tranquil per on només hi passen els veïns i són pocs.

MANRESA (Carrer de)

Ciutat del Bages situada a la confluència entre els rius Llobregat i Cardener. Ocupa una posició central en la geografia catalana, a l'extrem sud de la comarca de la que és capital. L'activitat principal és la indústria, que es remunta a l'Edat Mitjana, sobretot tèxtil però també d'adoberia de pells, de paper i metal·lúrgica. Per a la indústria aprofitava l'energia hidràulica. Actualment sobrepassa els 60.000 habitants.

Hi ha indicis de població neolítica, ibèrica al cim del Puig Cardener i després romana, que l'anomenaven Minorisa. Va ser envaïda pels àrabs, posteriorment abandonada i ocupada novament fins que la va reconquerir Jofre el Pilós. En temps de Pere III el Cerimoniós, al s.XIV, va ser cap de la vegueria. L'any 1393 ja tenia un Consell de Cent per al govern municipal. El s.XVI hi va fer estada el que seria el fundador de la Companyia de Jesús, Iñaki de Loyola. Durant la Guerra dels Segadors, l'any 1651, Manresa va acollir la Generalitat de Catalunya. Durant la Guerra de Successió va ser antiborbònica i per tant va ser

atacada i sotmesa per Felipe V.

A l'inici de la Guerra Napoleònica el batlle de Manresa va cremar públicament els edictes de l'exèrcit francès, acte de rebel·lia que va donar lloc a la batalla del Bruc. L'any 1811 va sofrir un incendi que va cremar més de 700 cases, però es va refer. L'any 1859 hi va arribar la línia fèrria Barcelona-Lleida i el 1883 el ferrocarril de via estreta que va arribar fins més enllà de Berga. Actualment hi arriba l'autopista C16, procedent de Barcelona, Sabadell i Terrassa.

Entre els seus equipaments actuals cal destacar l'Escola Municipal d'Arts i Oficis, el Conservatori Municipal de Música i les Escoles Universitàries d'Enginyeria Minera, d'ATS, d'Assistents Socials i de Formació de Professorat.

El principal monument és la Col·legiata de Manresa, basílica gòtica que per les seves dimensions bé podria ser catedral i que conté retaules, entre d'altres autors, de Pere Serra. Va ser declarada monument nacional l'any 1931.

BARRI: Vista Alegre i els Canyars.
INICI: Garcia Lorca, a la placeta que forma amb Andalusia.
FINAL: Pg. de Lormont, a tocar de la Riera dels Canyars.
LONGITUD: 350m. Darrer número: 72.
AMPLADA: Té 2 trams, l'antic, a Vista Alegre i el nou als Canyars.
 I tram: calçada 5m, cada vorera 1m. Total: 7m.
 II tram: 15m en urbanització moderna, sense voreres.
DIRECCIÓ: SW a NE.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Cases unifamiliars i de pocs pisos. Blocs de pisos al final.
PAVIMENT: I tram: standard.
 II tram: de rajoles, separant les voreres amb línia blanca.

ARBRAT: No al primer tram i sí, a dues bandes al segon.

CIRCULACIÓ: Única descendent.

COMENTARI: Al primer tram moltes cases tenen patis ajardinats al davant. Es dona la circumstància que el segon tram, prolongació del carrer al barri dels Canyars, no està alineat amb el primer sinó que surt del carrer Ramón y Cajal un tros més amunt. De fet, aquesta prolongació hauria de ser un altre carrer, però com que porta el mateix nom, doncs no ho és. A l'encreuament amb Otero Pedrayo forma la Plaça de l'Amistat. En aquest carrer hi ha la "Villa Monse" que és la primera casa que es va construir a Vista Alegre –a banda de les masies antigues– quan era un turó cobert de garrofers.

MANSIÓ (Carrer)

El nom fa referència a una granja que hi havia a l'actual Plaça de la Democràcia: Can Mansió. Els que portem uns quants anys a Castelldefels la recordem bé. La família que la regentava, molt coneguda a la vila, criava animals de corral i venia gallines, pollastres, conills, ous, llavors de plantes i altres productes d'alimentació.

La reforma urbanística realitzada entre 1993 i 1995 va suprimir tota la finca, que actualment és el triangle inferior de la plaça, allà on hi ha la pista de skateboard. La família Mansió va obrir un comerç a escassa distància, però d'un altre ram.

Queden poques masies i construccions antigues dempeus i algunes en mal estat. Voldríem fer una crida a les autoritats perquè mirin de preservar el que resta. Potser no té gaire valor artístic però és història, la nostra història.

BARRI: Vista Alegre.
INICI: Agustina d'Aragó, entre Andalusia i el passatge del Lliri
FINAL: Al carrer Andalusia, on arriba convertit en passatge de vianants.
LONGITUD: 140m aprox. Darrer número: 27.
AMPLADA: Calçada: 3m, cada vorera 1m. Total: 5m. El passatge és de 2,5m
DIRECCIÓ: De W a E, però el passatge final va de N a S.
PENDENT: Ascendent fins al passatge, que és descendent fort.

EDIFICACIÓ: Cases unifamiliars i de pocs pisos.
PAVIMENT: Standard. El passatge té escales i és formigonat.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble fins al passatge, que és tallat al tràfic.
COMENTARI: El tram obert a la circulació acaba en una placeta quadrada on hi aparquen alguns veïns. De la placeta i en un angle de 90° surt el passatge que baixa fins al carrer Andalusia. El passatge té uns 20m.

MANUEL DE FALLA (Carrer de) *abans Fandanguillo*

Cádiz 1876, Alta Gracia (Argentina) 1946. Músic andalús, fill de valencià i de catalana. Va estudiar primer amb la seva mare, Maria Jesús Matheu, després a Madrid amb Felip Pedrell i posteriorment a París on va conèixer Debussy, Ravel, Albeniz i Strawinsky. De tornada es va establir a Granada fins que amb motiu de la Guerra Civil es va exiliar a l'Argentina, d'on ja no va tornar.

Les seves obres més importants són els ballets: *El amor brujo* i *El sombrero de tres picos*; l'opereta *La vida breve*. La suite *Noches en los jardines de España* per a piano i orquestra; la *Fantasia bética* per a piano sol; la pantomima per a titelles (sovint substituïts per actors) *El retablo de Maese Pedro*; i el *Concierto para Clave y cinco instrumentos*.

Algunes d'aquestes obres tenen un marcat sabor andalús, amb

clares referències al flamenc, mentre que d'altres, com el *Retablo* o el *Concert per a clave*, són d'un estil completament diferent, clàssic i alhora modern.

Per la qualitat de la seva música se'l considera el compositor espanyol més rellevant del s.XX i les millors orquestres i pianistes del món tenen les seves obres en el seu repertori habitual. Pel que fa al piano destaquen les interpretacions d'Àlícia de Larrocha.

Es dona el cas que el tenor Josep Carreras va debutar com a cantant solista fent el paper de nen –quan ho era- al *Retablo de Maese Pedro*, al Liceu

BARRI: Centre / Castell.
INICI: Plaça de Colom.
FINAL: Plaça del Castell.
LONGITUD: 500m aprox. Darrer número: 72
AMPLADA: Calçada: 8m, cada vorera 4m, total 16m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant al NW, després vira a W.
PENDENT: De l'inici a Joan XXIII és pràcticament pla. D'allà fins al final ascendent.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos. A partir de la Pl. Joan XXIII, a la banda senars hi ha els laterals del Centre Frederic Mom pou i de l'Escola Jacint Verdaguer. A continuació, el

parc del Castell fins al final. A la banda parells, a partir del carrer Pietat dóna al bosc.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Sí: té 2 rengles d'arbres, un a cada vorera. Al tram que va de l'inici a Joan XXIII són molt frondosos i fan una ombra densa.

CIRCULACIÓ: Descendent segons el tram.

COMENTARI: Forneix una segona centralitat urbana en connexió amb Joan XXIII i un també un eix circulatori entre l'Av. Constitució i la Pl. de Castell, amb les derivacions corresponents. El primer tram, entre Pl. Colom i Joan XXIII és molt comercial.

MANUEL GIRONA (Avinguda de)

Tàrraga 1818, Barcelona 1905. Banquer. Va ampliar l'entitat bancària heretada de son pare i en va crear una de nova amb el nom de Banc de Barcelona. Va invertir en línies de ferrocarril –entre elles la nostra- i en l'ampliació i modernització del port de Barcelona. Va patrocinar la Universitat de Barcelona, el Teatre del Liceu i l'Exposició Universal de 1888 (la de la Ciutadella). Va ser alcalde de Barcelona i en va millorar les finances, reduint notablement el dèficit crònic que patia. Va promocionar la creació de la Cambra de Comerç.

Va presidir l'Ateneu Barcelonès i va ser diputat i senador, conservador of course. Per tres vegades Cánovas el va voler nomenar ministre de finances però sempre va declinar l'ofertament. L'any 1879 va comprar el castell de Castelldefels i el que que-

dava del d'Eramprunyà, amb les terres annexes. Va restaurar el de Castelldefels i va arreglar l'interior per convertir-lo en la seva casa d'estiueig. Per tal de tenir privacitat va finançar la construcció de l'església de Sta. Maria de manera que la seu de la parròquia va deixar de ser l'església del castell (ho havia estat com a mínim des del s.XIII) per radicar en la nova església a baix al pla (avui Pl. de l'Església). Tant la restauració del Castell, feta amb criteris històrics contra la creença popular, com la construcció de la nova església van anar a càrrec de l'arquitecte Lluís Sagnier.

Estava a favor dels impostos directes i, per tant, contra els indirectes, i volia que l'estat abolís la imposició sobre el consum. Avui, amb l'IVA, es posaria les mans al cap.

BARRI: Can Bou, tot i que el carrer és molt anterior al barri.
INICI: Lateral de l'Av. Castelldefels, entre el carrer de les Botigues i el Ramal del Ferrocarril.
FINAL: Tallat a l'alçada del Pg. Ferrocarril per la via fèrria i l'autopista C32, amb sortida per aquest carrer.
LONGITUD: 210m aprox. Darrer número: 26.
AMPLADA: Calçada: 5m, cada vorera 2m, total 9m.
DIRECCIÓ: De S a N, una mica inclinat cal a l'W.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i alguns blocs d'apartaments.
PAVIMENT: Standard.

MAR (Avinguda del)

El mar ha acompanyat l'aventura humana des de la prehistòria. Els humans sempre l'han volgut convertir, d'una banda, en camí en lloc de barrera i han trobat la forma de creuar-lo en totes direccions, i d'altra banda, han mirat de fer-ne una font de recursos aprenent a treure'n peixos, crustacis i fins i tot algues comestibles. Encara avui hi ha societats que subsisteixen gràcies a la pesca.

Es constata com el sentit comú, quan n'hi ha, fa que davant problemes semblants els humans acabem trobant solucions semblants. Si mirem una barca actual veurem que el seu perfil s'assembla força a les embarcacions antigues, ja siguin fenícies, africanes, americanes, asiàtiques, o de la Polinèsia.

També el sistema de propulsió a vela és comú a la majoria de les civilitzacions així com la manera d'orientar-se en alta mar

ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Única ascendent.

COMENTARI: És un antic camí que baixava des de la carretera, avui Av. de la Constitució, cap al mar travessant la via per un pas a nivell amb barrera que avui ja no existeix. Era una de les vies més utilitzades per anar del poble a la platja i viceversa. Quan va augmentar la freqüència dels trens, en aquell pas a nivell s'hi feien unes cues de cotxes memorables.

Aquest carrer en travessar l'autovia (avui Av. de Castelldefels) per sota mitjançant un petit túnel de vianants canvia de nom i pren el d'Av. dels Banys.

mitjançant la contemplació de les constel·lacions, de nit, i del sol, de dia.

En temps remots –i també ara- el mar ha facilitat l'intercanvi de mercaderies així com el diàleg i el coneixement entre pobles i cultures diferents. Llàstima que aquest aspecte positiu vagi acompanyat d'altres negatius com són, d'una banda, les batalles navals de les que la Història en va plena, i d'altra el fenomen, que no és nou, de la pobra gent que busca refugi o un futur incert travessant el mar en fràgils embarcacions que de vegades arriben i d'altres no.

El mar, de vegades amic i d'altres enemic, dóna vida i la treu, és motiu de diversió, lleure i vacances i també causa tragèdies, de vegades evitables.

BARRI: Platja.
SITUACIÓ: Al peu de l'Av. dels Banys, entre la Ribera de St. Pere i el carrer del Carme. De fet és un eixamplament de la Ribera de St. Pere.
DIMENSIONS: Uns 40 m de llarg per 25m, d'amplada.
 Darrer número: 4
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Un bon nombre de restaurants i algun xalet. Destaca

pel seu valor arquitectònic la casa que ocupa el #4.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Tres rengles de palmeres.
CIRCULACIÓ: Única en sentit al carrer del Carme.
COMENTARI: Anys enrere l'urbanisme d'aquest poble anava de tal manera que des de la plaça del Mar no es pot veure el mar. Deixaven construir directament sobre la línia de platja, de forma que els edificis fan una barrera física i visual.

MAR (Plaça del)

Petit xargall d'aigua, a sobre salada, que ocupa el 71% de la superfície del planeta. I ens queixem que hi ha poca aigua. Diuen que a la joventut del planeta la temperatura era elevada de manera que no hi havia aigua com la coneixem sinó grans quantitats de vapor d'aigua a l'atmosfera. Quan el planeta es va anar refredant aquell vapor es va condensar i les aigües resultants van anar ocupant les cotes més baixes. De manera que els continents i les illes no són més que els cims que sobresurten. Pel que sembla, al mar hi havia una bona quantitat de matèria orgànica i aquella matèria va donar lloc a la formació de les primeres cèl·lules vives, les quals, agrupades i organitzades, van anar donant lloc a la formació de plantes i d'animals fins arribar a la gran varietat actual de formes i espècies. Es veu que els límits del mar no sempre han estat on són ara. Les freqüents troballes de fòssils de petxines i caragols marins als Garraf i a Montserrat, per exemple, donen fe que en èpoques remotes aquestes muntanyes eren al fons marí. Una certesa que inquieta una mica per allò que l'aigua té tendència

a tornar allà on havia estat. Sortosament aquests moviments del planeta són tan lents que segur que l'any vinent Castelldefels encara serà on és ara. L'altre vés a saber. El que sí que podem constatar és que en aquests moments, almenys en aquesta zona, el mar encara recula perquè la nostra platja segueix creixent i per mullar-nos els peus cada any hem d'anar una mica més lluny. Quan van fer la línia fèrria, el s.XIX, diuen que a la zona de Bellamar i Poal, el tren passava ran de platja i si tirem més enrera, es veu que el mar arribava prop del Camí Ral de València. Recordem, per acabar, que el barri de Les Botigues –cases de pescadors ran de platja– és entre l'autovia i el Pi Tort, a bona distància del mar. Aquests terrenys que el mar en retrocedir anava deixant enrere eren maresmes o aiguamolls, amb aigües estancades, eficients productores de mosquits i d'altres petits inconvenients. De resultes Castelldefels era un lloc infecte i malsà on ningú no hi volia venir i la terra es venia a baix preu. Ara també.

BARRI: Can Ferret.
INICI: Carrer d'accés a Can Ferret. Probablement serà el carrer de la Font el dia que l'obrin.
FINAL: Tallat sense sortida per la muntanya.
LONGITUD: 100m escassament. No hi ha números de moment.
AMPLADA: Calçada: 2m, cada vorera 1m, més dues franges d'aparcament en bateria de 4m cada una, total: 12m.
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Tres blocs d'de pisos dos a senars i un a parells.

PAVIMENT: Modern, a nivell, amb les voreres marcades amb línies blanques.

ARBRAT: Sí, a banda i banda.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: Al sector de Can Ferret hi ha un passatge entre bloc i bloc per facilitar els accessos als veïns. Aquest és el més occidental. Es una mostra de la norma actual de l'ajuntament de posar als nous carrers noms femenins, segurament per compensar la seva clamorosa absència.

MARIA RÚBIES (Passatge de)

Camarasa (La Noguera) 1932 – Lleida 1992. Va cursar Magisteri a l'Escola Normal de Lleida i en acabat va ensenyar a les Escoles Lestonnac i MD de Lourdes de Barcelona al mateix temps que a la UB seguia estudis de Matemàtiques. L'any 1957 va obtenir la llicenciatura en Matemàtiques i tot seguit va esdevenir professora d'aquesta matèria a les escoles Mater Salvatoris i Sagrada Família, de Lleida.

L'any 1960 ja era catedràtica de Matemàtiques de l'Escola Normal de Lleida i posteriorment de l'Institut de Batxillerat de la mateixa ciutat (es veu que només n'hi havia un). A partir de 1965 va organitzar cursos de didàctica de les matemàtiques per als mestres i va normalitzar la nomenclatura de la teoria dels conjunts en català. Va participar durant molts anys a l'Escola d'Estiu que organitzava cada juliol l'Escola de Mestres Rosa Sensat, com a professora de matemàtica moderna i de didàctica de

les matemàtiques. L'any 1970 va esdevenir la responsable del professorat de l'Institut de Ciències de l'Educació (ICE) de la UAB. Posteriorment va posar en marxa l'ICE de la Universitat de Girona i va iniciar l'Escola de Mestres de Sant Cugat del Vallès, de la que va ser la primera directora.

Va escriure llibres sobre la seva matèria i va col·laborar en la redacció d'altres. Militant de CDC va ser senadora per Lleida, després diputada i també regidora de la Paeria (Ajuntament) de Lleida. L'any del seu decés encara va ser vice-presidenta de la Comissió Gestora de la nova Universitat de Lleida.

Va morir als 60 anys havent deixat feta una bona labor i un estol de deixebles en situació de continuar-la.

BARRI: El Castell, sector de Can Vinader.
INICI: Carrer de la Pietat, a tocar del cementiri.
FINAL: Blas Infante, entre Cid i la zona esportiva de Vista Alegre.
LONGITUD: 180m aprox. Darrer número: 20.
AMPLADA: Vorera 3m, calçada 5m, franja d'aparcament 4m, passeig 30m i parterre ajardinat 3m, total 45m.
DIRECCIÓ: SW a NW.
PENDENT: Descendent fins a Sta. Marta (torrent de Can Vinader) i ascendent de Sta. Marta a Blas Infante.
EDIFICACIÓ: A la banda parells blocs de pisos de Can Vinader, a

senars el lateral del cementiri i el Club de Futbol de Vista Alegre.

PAVIMENT: Standard a la calçada i la vorera. El passeig és encimentat llis de color roig.

ARBRAT: Sí, 4 rengles d'arbres al passeig. Alguns són oliveres.

CIRCULACIÓ: Única de Blas Infante a Pietat.

COMENTARI: Passeig vistós obert amb motiu de la construcció del sector de Can Vinader l'any 1995. Té bancs però no jocs infantils perquè forma part del mercadal. Passeig ideal per jugar les criatures i per patinar quan no és dimecres.

MARIA AURELIA CAPMANY (Rambla de)

Barcelona, 1918-1991. Escriptora. Va estudiar a l'Institut Escocla i després Filosofia a la Universitat de Barcelona. Va treballar com a talladora de vidre i també es va dedicar a la pedagogia. Com a novel·lista l'any 1952 va publicar *Necessitem morir* seguit de *El cel no és transparent*. Va continuar amb *Betúlia*, *El gust de la pols*, *Un lloc entre els morts*, *Feliçment jo sóc una dona*, *Vitrines d'Amsterdam*, *Quim/Quima*, etc.

També va escriure teatre: *Tu i l'hipòcrita*, *El desert dels dies*, *Vent de garbí i una mica de por*, *Dones, flors i pitança*, *L'ombra de l'escorpí*...

Finalment, va escriure assajos tals com: *La dona a Catalunya*, *La joventut, és una nova classe?* i el més conegut de tots: *Pedra de toc*.

Té un estil molt personal, entre líric i impressionista. Era activa en temes com la història de Catalunya, el feminisme, i el socialisme democràtic. L'any 1960 va ser cofundadora de l'Escola d'Art Dramàtic Adrià Gual.

Els darrers anys de la seva vida va ser diputada al Parlament de Catalunya pel PSC.

BARRI: Platja: Pineda, Lluminetes, Baixador.
INICI: Al límit de Gavà a la confluència amb el carrer 23.
FINAL: Al passatge del Timó a tocar del Pg. del Timó.
LONGITUD: 3500m aprox. Darrer número: 331.
AMPLADA: Calçada: 8m, cada vorera 2,5m, total 13m, però a partir del carrer de l'Avet s'estreny i a partir del carrer Argentina encara més.
DIRECCIÓ: E a W. al final gira cap el S.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets, apartaments i diversos hotels. A les immediacions de la cruïlla amb l'Av. dels Banys hi ha uns

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No té arbres de carrer però en diversos llocs hi ha pins adults la distribució dels quals indica que eren anteriors.

CIRCULACIÓ: Doble. Hi ha diverses rotondes.

COMENTARI: És un dels carrers més llargs de Castelldefels i l'espina dorsal del sector de la Platja, sobretot de la Pineda. Per la banda de Gavà s'endinsa en el seu terme, de manera que el carrer, en si, és més llarg encara. Pel que fa a la numeració, salta del 313 al 331.

MARINA (Passeig de la)

Paraula que té diverses accepcions. La principal, segons el diccionari, és: qualsevol cosa del gènere femení relativa al mar. La que motiva el nom d'aquest carrer fa referència a la zona terrestre contigua o propera al mar. Si la zona és urbana, serà el barri marítim d'un poble o ciutat. Per extensió s'aplica als camps de cultiu o vinyes properes al mar així com a camins i accidents geogràfics sempre que compleixin la condició de proximitat al mar. En ocasions es fa servir el plural: les marines, amb el mateix significat que el singular.

Una altra accepció fa referència a la pintura: és qualsevol quadre paisatgístic en que aparegui el mar. Els grans mestres iniciadors del gènere van ser els holandesos del s.XVII Van de Velde i Van Ruysdael. Va seguir, el s.XVIII, l'escola veneciana, el representant més destacat de la qual va ser Canaletto (amb aquest

nom semblava predestinat). A partir d'aquell moment el gènere es va escampar per tot Europa i posteriorment per Amèrica. Alguns dels seus conreadors més destacats són William Turner, Edgar Manet, i Claude Monet entre d'altres. Al nostre país cal citar: Rafael Monleón, Antoni Viladomat, Joaquim Sorolla i Eliseu Meifrén.

Una tercera accepció fa referència a la nàutica, ja sigui civil o militar. Així per exemple es diu d'algú que és capità de la marina mercant o bé oficial de la marina de guerra.

Una quarta accepció fa referència al recinte portuari, especialment al de caràcter esportiu i de lleure. Així es parla, per exemple, de la Marina Port Ginesta, de la Marina d'Arenys o la de Salou.

Last but not least: Marina és també un nom de dona relativament freqüent i molt eufònic.

BARRI: Marisol i Can Bou.
INICI: Carrer de Barcelona, a tocar del Campus (penetra al campus però en forma de camí de terra i de 2m d'amplada).
FINAL: Av. de la Ciutat de Màlaga, on canvia el nom pel de Canyes.
LONGITUD: 500m aprox. Darrer número: 47
AMPLADA: Calçada: 6m, vorera senars 2m, total 8m. No hi ha vorera parells perquè aquest vial llinda directament amb la Corredora Mestra.
DIRECCIÓ: Apunta al WSW.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Xalets i alguns apartaments.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Única de Canyes a l'Av. de la Pineda. Doble la resta.

COMENTARI: La companyia constant de la Corredora Mestra, avui que no és aromàtica, li dona un atractiu especial a aquest carrer. Val la pena mencionar el petit pont construït s.XVIII per la propietària del Castell, Maria Vidal, més coneguda com *la Barona*, per tal de posar les marines en explotació agrària. Aquest pont ha fet disparar unes quantes càmeres de fotos i també alguna fantasia: s'ha arribat a dir que era romànic. Si el canal és del s.XVIII difícilment pot ser anterior el pont que la travessa.

MARISOL (Rambla de)

Contracció dels mots "mar" "i" "sol". Prové del nom comercial adjudicat a aquesta urbanització pel seu promotor.

La intenció publicitària és prou evident: prop del mar –en realitat no gaire- i amb molt de sol –això sí, perquè allà en principi no hi havia arbres i per tant ombres-.

Mar i sol és precisament allò que busquen milions de turistes de països nord enllà, tips de pluja, de fred i de dies grisos. Els encanta, amb raó, la llum mediterrània i sovint hi deixen com a penyora tota o part de l'epidermis.

Mar i sol és també el que agrada a la gent que viu del mar, ja

siguin pescadors, hotelers, restauradors, botiguers, etc. Quan el mar està en pla pocasolta i el sol fa vaga, ells es queixen dels diners que perden. Sovint han de treballar fort quatre mesos per viure tot l'any. Cada dia lleig és per ells una petita tragèdia perquè el calaix que no han fet avui ja no el faran.

BARRI:	Platja: Pineda, Lluminetes, Baixador.
INICI:	Al límit del terme de Gavà, enllà del carrer 23.
FINAL:	En terme de Castelldefels arriba fins al carrer de la Penyeta Roja. De fet continua fins a la Marina Port Ginesta.
LONGITUD:	4500m aprox. Darrer número: a Castelldefels el 394, però la numeració continua en terme de Sitges fins el 454.
AMPLADA:	Variable: calçada entre 10 i 15m, voreres entre 2 i 5m, total entre 15 i 25m segons trams.
DIRECCIÓ:	E a W, amb alguns revolts en forma d'arc.
PENDENT:	Pla, com correspon a un carrer que discorre paral·lel al mar.
EDIFICACIÓ:	Xalets, apartaments, hotels, dos clubs nàutics i nombrosos establiments, sobretot de restauració. En el primer i darrer tram a la banda dels senars el passeig llinda amb la platja, però al sector central hi ha edificis que el separen del mar. Entre els carrers Estrella de Mar i 4 fins i tot hi ha un carrer entre el Pg Marítim

i el mar: Ribera de St. Pere i Carme, amb la Pl. del Mar.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: A trams hi ha rengles d'arbres, en d'altres no. Al darrer tram, entre Argentina i el final, hi ha un rengle de palmeres a la banda de mar. Allà on hi ha mitjana hi ha, a més, arbusts de jardí.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: És el carrer més llarg de Castelldefels i podria ser el més vistós si no fos perquè l'especulació del sòl en èpoques passades va aconseguir desviar-lo terra endins per tal de construir a primera línia de mar, desvirtuant el passeig precisament en la seva part central i a llarg de 2Km. En anys recents l'ajuntament ha aconseguit fer desaparèixer els nombrosos *xiringuitos* alliberant i ajardinant una part del passeig, i ha urbanitzat el tram més oriental millorant notablement el seu aspecte i dotant-lo de serveis. El projecte és que aquest passeig arrenqui de la desembocadura del Llobregat i arribi fins al Port Ginesta sense interrupció.

MARÍTIM (Passeig)

Relatiu o pertanyent al mar. En aquest cas el significat és clar: es tracta d'un passeig que —en teoria— segueix paral·lel a la platja facilitant la contemplació del mar i l'accés al sorral. Ja hem comentat que al llarg de 2Km malauradament no és així. L'expressió, com que és molt genèrica, admet nombrosos significats: tràfec marítim, transport marítim, comerç marítim, club marítim, etc.

Per als que tenim la sort de viure prop del mar, tot el que és marítim ens resulta familiar fins el punt de donar-hi poca importància. En canvi per als que viuen terra endins, lluny de la costa, la qualificació de marítim té un ressò una mica fascinant, entre poètic i vacacional. Marítim vol dir estiu, vol dir deixar la feina i la rutina, sortir a la carretera (o a l'aeroport) i no parar fins a topar amb aquella línia on la terra diu prou i l'aigua diu aquí mano jo.

- BARRI:** Montemar alt.
- SITUACIÓ:** A la confluència entre els carrers: Circunvalació, Ramal del Mas Jové, Aigua, 326,331 i 332.
- DIMENSIONS:** És circular, de 30m de diàmetre aprox. L'espai central en té 24.
- PENDENT:** Pla. La plaça està situada en un collet entre vessants.
- EDIFICACIÓ:** Alguns xalets. Un sector de la plaça llinda amb el bosc.
- PAVIMENT:** Standard. L'espai central és de sauló, amb vegetació i bancs.

ARBRAT: Al centre de la plaça hi ha diversos pins i arbustos de jardí.

CIRCULACIÓ: En rotonda.

COMENTARI: La plaça és molt propera al Mas Jové però no s'hi accedeix directament. La finca del Mas Jové té l'entrada principal al carrer 326 i una altra al carrer de l'Aigua.

Una part de la urbanització de Montemar és feta en terres que anteriorment pertanyien al Mas Jové.

MAS JOVÉ (Plaça del)

Moltes cases duïen el nom del seu propietari. Per aquest motiu quan canviaven de mans solien canviar també de nom.

Jover és un dels cognoms catalans que fan referència a un ofici artesà. El jover era el que construïa, venia i reparava jous per a les parelles de bous. Antigament era costum llaurar els camps amb parelles de bous. Els animals anaven subjectes a un estri de fusta corbada en forma de doble arc, folrada i encoixinada, que el pagès els posava damunt del coll, allà on comencen les espatlles. La rella de llaurar se subjectava al centre el jou mitjançant una biga o tirant i els bous en caminar la feien avançar.

Quan es van solidificar els cognoms de les persones corrents –el poble– i van esdevenir hereditaris, al s.XIV, molts artesans van escollir el nom del seu ofici, en part com a reclam publicitari i en part perquè així eren coneguts entre els veïns: el ferrer, el

fuster, el sastre, el sabater, el pintor... i el jover.

Per extensió, el jou ha esdevingut símbol d'esclavitud real o figurada. Curiosament -o no- també s'associa el jou al matrimoni. L'expressió castellana *cónyuges* significa literalment "que comparteixen el jou". Doncs què bé. En aquest cas em quedo amb la versió catalana, que també es pot dir en castellà: con-sorts: que comparteixen la sort.

Hi va haver uns reis de Castella i d'Aragó que van triar el jou com a símbol d'unitat de les terres hispàniques. Unitat potser sí... però posats a fer, no podrien haver escollit un símbol més, diguem-ne, positiu?

BARRI: Montemar alt.
INICI: Carrer 325, entre Circumvalació i 326.
FINAL: Plaça del Mas Jové
LONGITUD: 70m aprox. Darrer número: 16. (vegeu comentari).
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera parells 1,5m, total 5,5m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant al N i després vira a NE.
PENDENT: Ascendent.
EDIFICACIÓ: A la banda parells hi ha un xalet i els darreres d'un altre. A la banda senars llinda directament amb el bosc.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No al carrer. Els pins del bosc són a tocar.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Es un carrer curt que dóna accés a una sola casa. Per alguna raó que se m'escapa del tot, a la porta d'aquesta casa hi figura el número 16. Com que és a l'inici del carrer hauria de ser, en teoria, el 2. Ja hem vist en d'altres ocasions que els números d'aquest poble solen saltar, ballar, i fer coses sorprenents.

MAS JOVÉ (Ramal del)

Es un carrer curt que dóna accés a una sola casa. Per alguna raó que se m'escapa del tot, a la porta d'aquesta casa hi figura el número 16. Com que és a l'inici del carrer hauria de ser, en teoria, el 2. Ja hem vist en d'altres ocasions que els números d'aquest poble solen saltar, ballar, i fer coses sorprenents.

Mas Jové:

Antiga masia medieval, avui remodelada, ampliada i habitada, situada dalt d'un turó no gaire lluny del Camí Ral de València, avui Passeig de Bellavista, del qual sortia un ramal que duia directament a la casa. Aquest carrer és tot el que queda avui d'aquell camí.

La menció més antiga d'aquest mas data de l'any 1329 i s'escriu amb "r" final: Jover.

Amb el pas del temps va canviar de propietat i de nom diverses vegades: Can Ferrer dels Pujols, Can Virginal i Can Nadal. Finalment ha recuperat el nom original però havent perdut una lletra.

Durant uns quants anys fa funcionar com a restaurant i això permetia visitar-ne l'interior, senyorial i ben conservat.

BARRI: Platja, sector Av. dels Banys.
INICI: A la platja.
FINAL: Al carrer dels Remers.
LONGITUD: 420m aprox. Darrer número: 26
AMPLADA: Calçada: 3m, vorera senars 4m, vorera parells 3m, banda d'aparcament 2m, total 12m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i alguns apartaments.
PAVIMENT: Standard. La franja d'aparcament és de formigó.

ARBRAT: Sí, a totes dues bandes.
CIRCULACIÓ: Única ascendent excepte el tram que va de la Ribera de St. Pere al Pg. Marítim, que és doble i el tram que va de la platja a la Ribera de St. Pere, que és de vianants.
COMENTARI: Forma part del conjunt de carrers de la platja que porten noms mariners: Barques, Timó, Navegants, Remers, Estrella de Mar.

MASTELER (Carrer del)

En els velers amb aparell de creu, cada un dels pals horitzontals que sostenen les veles. Prenen el nom de la vela que suporten: masteler de major, de gàbia, de mitjana, etc. En castellà es diu *jarcia*.

Generalment el masteler no és fet d'un sol pal sinó de dos pals lligats entre sí pel mig de manera que la part més estreta quedi situada als extrems.

El masteler va lligat al màstil de manera que pugui girar a dreta i esquerra per tal d'orientar la vela segons el vent. Als extrems de cada masteler hi ha sengles cables que els mariners poden estirar de la coberta estant per tal de fer-lo girar.

Amb vent de popa els mastelers van perpendiculars a la quilla. Si el vent ve d'estribord, giren els mastelers cap a babord i

viceversa.

Quan el vaixell arriba a port els mariners s'enfilen al pal i es desplacen transversalment sobre els mastelers per tal de plegar les veles que finalment queden lligades sobre el propi masteler. Per fer possible aquesta maniobra, dels mastelers pengen unes cordes a la manera d'estreps que permeten als mariners posar-hi els peus i treballar amb relativa seguretat. No cal dir que quan el veler surt a mar oberta fan la maniobra contrària.

BARRI: La Muntanyeta.
INICI: Al carrer Santiago Rusiñol entre Primer de Maig i Pintor Serra Santa.
FINAL: A l'Av. Lluís Companys, davant de les Escoles de Can Roca.
LONGITUD: 240m aprox. Darrer número: 18
AMPLADA: 18m. En ser un passatge per vianants no hi ha vore-res.
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Ascendent.

EDIFICACIÓ: Blocs de pisos amb locals comercials en planta baixa.
PAVIMENT: De rajoles. Al centre són blanques i a les vores fosques.
ARBRAT: Dos rengles.
CIRCULACIÓ: Tancat al tràfic de vehicles.
COMENTARI: Vial de creació relativament recent. Forneix una bona connexió entre el centre urbà i les Escoles de Can Roca.

MERCÈ RODOREDÀ (Passatge de)

Barcelona 1908, Girona 1983. Escriptora catalana. Va iniciar la seva carrera literària amb col·laboracions en diverses revistes: Mirador, La Rambla, La Publicitat, etc.

L'any 1938 va publicar la seva primera novel·la important: *Alo-ma*, que va guanyar el premi Creixells. En acabar-se la Guerra Civil es va exiliar primer a París i després a Ginebra, on va residir bona part de la seva vida. L'any 1962 va publicar l'obra cime-ra de la seva narrativa: *La Plaça del Diamant*, novel·la alhora històrica, simbòlica i psicològica, que ha estat traduïda a pràcticament totes les llengües cultes i també portada al cine. Van seguir: *El carrer de les Camèlies* (Premi St. Jordi), *Jardí vora el mar*, *La meua Cristina i altres contes* i *Mirall trencat*.

Les seves obres tenen algunes característiques en comú: el personatge central sol ésser una dona i per tant la visió del món

és del punt de vista femení. Les seves heroïnes solen ser per-sones corrents i al mateix temps lluitadores que van a contra corrent, que tenen problemes i que, finalment, reïxen. Les rela-cions amoroses són a estones poètiques i en d'altres moments frustrants per les limitacions o defectes dels *partenaires*.

Malgrat tenir un pis a Barcelona va preferir passar els darrers anys de la seva vida a Rodonyà de la Selva (Girona) on està enterrada.

- BARRI:** Platja, sector occidental, prop de les Botigues de Sitges.
- INICI:** Al Passeig Marítim, entre Chile i Venezuela.
- FINAL:** Al límit del terme municipal a l'alçada del carrer de la Penyeta Roja, d'on continua en terme de Sitges i amb un altre nom.
- LONGITUD:** 500m aprox. Darrer número: 25 (vegeu comentari).
- AMPLADA:** Calçada: 3m. cada vorera 2m, franja d'aparcament 2m, total 9m.
- DIRECCIÓ:** E-W.
- PENDENT:** Pla.

MÈXIC (Carrer de)

país federal de nom oficial Estados Unidos Mexicanos. Limita al N amb els USA (Texas) i al S amb Guatemala. A l'E hi té l'Atlàntic i a l'W el Pacífic. Té una extensió de 1.972.547Km² (3,5 la d'Espanya). Segons l'últim cens disponible té 97.483.412 habitants dels quals més d'11M viuen a Mèxic DF. La taxa de creixement de la població és de l'1,9, la de fecunditat del 2,4, l'esperança de vida de 75 anys i la mitjana d'edat de 22 anys. La taxa d'atur oficial no la dic perquè no me la crec. Al N i NW hi ha la Sierra Madre, a l'E una plana de tendència estepària, al centre una cadena de volcans i terres altes. El clima és molt variat però majoritàriament subtropical, en molts indrets àrid però en d'altres cobert de selva humida. Les ciutats més importants, a part de la capital són Monterrey, Veracruz, Durango, Mérida, Tampico i Chihuahua.

Previ a l'arribada dels espanyols, el país estava habitat per nacions diverses entre les que destacava l'imperi Tolteca al N i la cultura Maia al S. Diverses guerres i invasions van destruir unes

- EDIFICACIÓ:** A la banda senars blocs d'apartaments. A la banda parells només hi ha un bloc. La resta són solars sense edificar o pistes de tennis.
- PAVIMENT:** Standard. La franja d'aparcament és de formigó.
- ARBRAT:** A la banda parells.
- CIRCULACIÓ:** Única en sentit Sitges.
- COMENTARI:** Forma part del conjunt de carrers de la platja que porten noms de països americans: Venezuela, Chile, Argentina, Ecuador, Colòmbia, Uruguai. Pel que fa a la numeració és escassa en relació a la longitud del carrer perquè la majoria dels edificis tenen l'entrada pel Passeig Marítim. A aquest carrer hi donen els darreres

cultures per implantar-ne unes altres. A l'arribada d'Hernán Cortés l'hegemonia la detentava la nació Azteca. Hernán Cortés va entrar pacíficament a Tenochtitlan on fou rebut pel rei Moctezuma. Però al cap de poc temps, els abusos dels seus homes van provocar la revolta, l'expulsió i la posterior guerra. Finalment Cortés va vèncer la resistència azteca i es va anar estenent per tot el país. Els conqueridors es van apropiar de les millor terres i van obligar la població autòctona a treballar per a ells en condicions de pràctica esclavitud. Aquell comportament va provocar la ruïna social i econòmica del país i les epidèmies (verola, tuberculosi) van empitjorar encara més la situació. A partir de 1810 la lluita per l'alliberament no va cessar i el 1814 els mexicans van proclamar la independència i la constitució. Diverses revoltes i dictadures i fins i tot una monarquia van portar el país per mal camí fins la instauració de la república democràtica federal, que no ha aconseguit erradicar la corrupció i el caciquisme.

BARRI: Vista Alegre.
INICI: Carrer Murillo
FINAL: Carrer de les Corts de Cádiz.
LONGITUD: 130m aprox. Darrer número: 42.
AMPLADA: Calçada: 5m, cada vorera 1m, total 7m.
DIRECCIÓ: NW a SE
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Cases unifamiliars i blocs de pocs pisos.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Hi ha una morera.
CIRCULACIÓ: Única en sentit Murillo.
COMENTARI: És un dels carrers de Vista Alegre que porten un nom relacionat amb Andalusia.

MEZQUITA DE CORDOBA (Carrer de la)

Es el monument islàmic més important d'Occident i un dels més admirables de tots temps. La va començar el rei Abd al Rahman I l'any 785 aprofitant els materials d'una basílica cristiana que va desmuntar. La va ampliar Abd al Rahman II l'any 833, després Al Hakim l'any 961 i finalment la va acabar el militar, que no rei, Al Mansur, l'any 961.

El que més crida l'atenció del visitant és la regularitat geomètrica de les seves 11 naus amb arcs lobulats alguns dels quals encara conserven els capitells originals de la basílica. L'estructura reticular de la gran sala forneix diverses perspectives que sorprenen pel seu ritme i perfecció, entre artística i matemàtica. Rematen el conjunt una torre o minaret i un pati adossat conegut com el Pati dels Tarongers per raons òbvies i sense que en tingui el monopoli.

L'any 1236, amb motiu de la reconquesta, el rei Fernando I, més conegut com San Fernando, la va convertir en catedral cristiana. A partir d'aquell moment li van anar afegint altars, capelles, un creuer, etc. per tal d'adaptar l'edifici al culte catòlic. No van respectar gaire l'aspecte ni l'estil original i així podem veure un altar barroc tirant a recarregat en mig d'aquella meravella, una de les virtuts de la qual és la senzillesa de línies i la diafanitat del conjunt.

BARRI: El Poal.
INICI: Carrer Joan Maragall a la confluència amb Becquer.
FINAL: Carrer Azorín a la confluència amb Alcover.
LONGITUD: 50m aprox. Darrer número: no n'hi ha.
AMPLADA: 3m. L'escala en fa 1.
DIRECCIÓ: De W a E, però sobretot de baix a dalt!
PENDENT: Molt pronunciat i salvat amb escales i alguns replans.
EDIFICACIÓ: Dóna a jardins de blocs d'apartaments que tenen l'entrada pels carrers mencionats.
PAVIMENT: De ciment, tant les escales com les rampes laterals. Les escales van flanquejades per sengles baranes de

ferro.

ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: És de vianants i, per circulació, l'arterial, que tot pujant s'accelera cosa fina.

COMENTARI: Es un dels vials del Poal que porta nom de literat. En aquest cas d'un autor contemporani que domina la prosa castellana amb gran mestratge. El passatge és un dels diversos que comuniquen carrers paral·lels entre si però situats a nivells diferents facilitant que els vianants puguin escurçar notablement les distàncies. Els vehicles per salvar els desnivells han de donar una bona volta.

MIGUEL DELIBES (Passatge de)

Valladolid 1920. Va estudiar Comerç i Dret i amb el temps va esdevenir catedràtic de Dret Mercantil a la seva ciutat natal, però va perdre la plaça per haver fet oposició al règim franquista. Va iniciar la seva carrera literària de forma autodidacta col·laborant amb el diari El Norte de Castilla. L'any 1948 va enviar l'original de la seva primera novel·la al Premi Nadal i el va guanyar. Era *La sombra del ciprés es alargada* i en ella ja s'hi podia veure el tractament magistral de la llengua, dels personatges i de les situacions que caracteritza aquest autor, un dels màxims exponents de la prosa castellana actual.

Van seguir: *Las ratas*, *El camino*, *La hoja roja*, *Cinco horas con Mario*, i *Parábola del naufrago*. La Universitat de Maryland el va contractar com a professor visitant i durant una temporada va

estar residint als Estats Units. De tornada va escriure les seves impressions a *Los USA y yo*.

Recentment ha publicat *El hereje*, una forta denúncia contra la intolerància tan característica d'aquest país i en concret de la seva terra natal i al mateix temps una defensa de la llibertat de pensament.

Ha guanyat els Premis Cervantes i Príncep de Asturias i no seria cap sorpresa que un d'aquests dies li atorguessin el Nobel. Potser la sorpresa és que encara no el tingui.

BARRI: Els Canyars, llindant amb el Centre.
INICI: Carrer Església entre Narcís Monturiol y Otero Pedra-
yo.
FINAL: Carrer General Palafox, en línia amb el carrer Mollet.
LONGITUD: 90m aprox. Darrer número: no n'hi ha.
AMPLADA: Calçada: 3m, cada vorera fa 2,5m i hi ha una franja
d'aparcament de 2m, total 10m.
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Ascendent suau.
EDIFICACIÓ: A la banda senars hi ha blocs de pisos, a la banda

parells hi ha una esplanada d'aparcament.
PAVIMENT: Standard. La franja d'aparcament és de llambordes.
ARBRAT: Sí a dues bandes. A més hi ha un rengle de pitos-
porum que separa el passatge de l'esplanada
d'aparcament.
CIRCULACIÓ: Sentit únic descendent, en direcció al carrer Església.
COMENTARI: No hi ha números perquè els edificis de la banda se-
nars tenen l'entrada principal a Palafox, a Narcís Monturiol o al carrer
Església.

MIGUEL HERNANDEZ (Passatge de) *abans Belchite*

Orihuela 1910, Alacant 1942. Poeta. Fill de pastors. Acabat l'ensenyament primari va ajudar els pares en les tasques fami-
liars i al mateix temps es formava de manera autodidacta. Va
publicar les seves primeres poesies a una revista local dirigida
per Mario Sijé, a la mort del qual va escriure una famosa *Elegia*.
Va anar a Madrid on es va relacionar amb Pablo Neruda, Jorge
Guillén y Vicente Aleixandre els quals, en vista del seu talent, li
van facilitar l'accés a prestigioses publicacions de la capital.

Quan va esclatar la Guerra Civil es va apuntar voluntari per de-
fensar la República. Va ser comissari de cultura del batalló de
l'anomenat *Campesino* i va seguir col·laborant amb diverses
revistes. Acabada la guerra va ser fet presoner i va morir per
causes naturals (tuberculosi pulmonar) a la presó d'Alacant.
S'ha comentat bastant que en d'altres circumstàncies potser
s'hauria salvat. La tristesa, la mala alimentació, la deficient as-

sistència sanitària...

Entre les seves obres cal destacar: *Perito en lunas*, *El rayo que
no cesa*, *Viento del pueblo*, *El hombre acecha*, *Cancionero y
romancero de ausencias*, *Quien te ha visto y quien te ve*, *Los
hijos de la piedra*, *El labrador de más aire*, *La cola*, *El hombrecito*,
El refugiado i *Los sentados*.

Una de les característiques que més criden l'atenció del seu
estil és que es tracta d'una poesia culta, sorprenent en una per-
sona d'extracció rural i sense més estudis oficials que l'escola
primària. El secret, pel que sembla, consisteix en que ja des de
la infància llegia tot el que li queia a les mans, de manera que va
fer certa la frase que diu que s'aprèn a escriure llegint.

BARRI: Zona Industrial Camí Ral, partida de Can Rabadà.
INICI: Ronda de Can Rabadà.
FINAL: S'endinsa en terme de Gavà.
LONGITUD: En terme de Castelldefels 150m aprox. Darrer número: van cars.
AMPLADA: Calçada: 7m, cada vorera fa 5m i hi ha una franja ajardinada d'1m, total 18m. Hi ha també 2 franges d'aparcament de 2m cada una, però prenen l'espai de les voreres. Allà on hi ha aparcament la vorera és de 3m en lloc de 5m.

DIRECCIÓ: SW a NE.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Naus industrials.
PAVIMENT: Standard. La franja d'aparcament és de formigó i les voreres de rajoles grans.
ARBRAT: Sí, a totes dues bandes.
CIRCULACIÓ: Sentit únic ascendent, en direcció a Gavà.
COMENTARI: A la confluència amb Copèrnic, al límit de Gavà i a la banda de mar hi ha una esplanada amb arbres i bancs de jardí, espècie de plaça sense nom.

MIGUEL SERVET (Carrer de)

Nom real Miguel Serveto. Villanueva de Sigüenza, Aragó, 1511, Ginebra 1553. Metge, humanista i teòleg de la Reforma. Va estudiar a Barcelona i a Toulouse, d'on va haver de fugir perquè el perseguia la Inquisició. Va anar a Basilea i a Strassbourg on va entrar en contacte amb diversos reformadors protestants.

Va publicar tres versions de la Bíblia i va escriure *Christianismi restitutio*, una obra majoritàriament teològica però on descrivia, suposadament per primera vegada, la doble circulació de la sang: pulmonar i general. Aquest descobriment li va donar fama universal tot i que els àrabs van protestar dient que 300 anys abans ja ho havia explicat un metge àrab nomenat Bin al Nafis. Sembla ser que era cert, però que el llibre de Bin al Nafis no era conegut a Occident.

Quan el reformador Jean Calvin va veure el llibre de Servet el va

denunciar a la Inquisició *-en todas partes cuecen habas-* no pel contingut anatòmic sinó pel teològic. El van detenir i processar a la ciutat francesa de Lyon, però es va escapar. De camí cap a Itàlia va passar per Ginebra i allà fou reconegut pel propi Jean Calvin que, en matèria teològica, era, com hem vist, adversari seu.

El va fer agafar i després d'un judici de tot menys imparcial va ser condemnat a mort per heretge i cremat el 27 d'octubre de 1553. La seva mort va generar una gran controvèrsia sobre la llibertat religiosa... que en cert sentit encara dura.

BARRI: Bellamar.
INICI: Aparcament de l'hotel Rei Don Jaime.
FINAL: A la porta del jardí d'una finca particular, on queda tallat.
LONGITUD: 200m aprox. Darrer número: no n'hi ha.
AMPLADA: 3m.
DIRECCIÓ: Apunta al SW
PENDENT: Primer pla i després descendent suau.
EDIFICACIÓ: Xalets. En bona part dóna directament al bosc.
PAVIMENT: De terra amb grava afegida.

ARBRAT: Està vorejat en bona part per dos rengles de xiprers.

CIRCULACIÓ: Doble i restringida als veïns i visitants.

COMENTARI: El fet que surti de l'extrem de l'aparcament de l'hotel fa pensar que forma part de l'establiment, però no és així. En realitat dóna accés a unes finques particulars, poques, una de les quals, situada a l'extrem, tanca el camí. Es tracta per tant d'una via pública i com a tal figura al nomenclator i al mapa de la ciutat. Però és cert que presenta unes circumstàncies poc usuals.

MIRADOR (Camí del)

Dóna la impressió que en un principi aquest camí devia enllaçar, o estava previst que ho fes, amb el ramal i per tant amb el passeig del mateix nom. Ramal i camí queden tallats a escassa distància l'un de l'altre.

En qualsevol cas el potencial mirador es quedarà una mica frustrat perquè des d'aquest camí no es veu gran cosa. Hi ha millors llocs i més fàcils sense sortir de Castelldefels per gaudir de la vista panoràmica.

Però sí que abans que s'urbanitzés i construís tot aquest entorn, el lloc devia tenir bona vista perquè queda just a sobre de la pedrera de Bellamar, la que dóna al Pg. dels Pins i el del Brollador.

BARRI: Bellamar.
INICI: Al final del Pg. de Can Vinyes, allà on forma una placeta.
FINAL: Pl. del Pi.
LONGITUD: 400m aprox. Darrer número: 25.
AMPLADA: Calçada: 5m, cada vorera fa 1,5m, total 8m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant al S, gira a E i acaba a NE.
PENDENT: Ascendent, descendent i altre cop ascendent.
EDIFICACIÓ: Xalets. Encara hi ha algun solar sense edificar.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No. Però hi ha una fantàstica bouganvília.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: És un carrer que va resseguint el perfil del turó, per sobre de la pedrera de Bellamar. Això explica els canvis de direcció i de rasant.

MIRADOR (Passeig del)

Dit del lloc des d'on es pot contemplar amb comoditat una bona vista panoràmica. Els italians l'anomenen belvedere que significa bell veure o bella vista, que ve a ser el mateix.

En un país muntanyós com el nostre abunden els miradors. Els trobem a les carreteres i camins, als colls de muntanya i a qualsevol lloc elevat, encara que sigui el balcó o el terrat d'una casa. A les carreteres hi solen posar un senyal que representa una càmera fotogràfica o unes ratlles divergents.

Per cert, hi ha una sardana del compositor Jaume Reventós que es diu *Balconada de Castelldefels*. Pel que sembla l'autor es va inspirar en el magnífic mirador que oferia anys enrere la Plaça de la Torre Moruna, a pocs metres del carrer que ens ocupa, abans que les construccions privessin, si més no en part, la vista sobre la costa i la mar. Però d'altres entesos opinen

que es tracta de la balconada que hi ha a la Carretera de la Sentiu, pujant a mà dreta, on hi ha una barana de fusta rústega i, certament, una vista esplèndida de la vila amb el Castell al bell mig i la mar al fons.

BARRI: Bellamar.
INICI: Pg. del Mirador, a la banda parells.
FINAL: Queda tallat sense sortida per la tanca d'una finca.
LONGITUD: 80m aprox. Darrer número: 4.
AMPLADA: Calçada: 6m, vorera parells 1m, total 7m.
DIRECCIÓ: Apuntant a l'E, aprox.
PENDENT: Descendent i després pla.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: El primer tram és encimentat amb formigó però els darrers 30m són de terra.

ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble. Vegeu comentari.
COMENTARI: A la banda dels senars hi ha el que havia estat una porta de garatge amb la seva corresponent placa de gual permanent. Van tapiar la porta i avui és un mur cec, però continua ostentant la placa de gual.

MIRADOR (Ramal del)

La primera accepció ens parla d'un lloc adient per contemplar la vista panoràmica i, si és el cas, fer unes quantes fotos.

Però n'hi ha una altra i és així: tota persona que mira i en especial si ho fa amb una especial dedicació. En castellà en solen dir *mirón* y també *figón* i en francès *voyeur*, que queda molt fi.

El mirador té una llarga tradició, que es remunta a la Bíblia. Diu que hi havia una dona anomenada Susanna que es banyava al riu mentre que, amagats entre les canyes, un petit grup d'avis aprofitaven l'espectacle gratuït. Eren miradors. Es veu que la tal Susanna s'ho va prendre malament. I jo, que sóc més dolent que la tinya, em quedo amb el dubte de què es va prendre malament la Susanna: que la contemplessin en tot el seu esplendor, o que fossin avis.

BARRI: Can Bou.
INICI: Av. de Màlaga, a la depressió dels ponts sota la via i la C32.
FINAL: Carrer de Barcelona.
LONGITUD: 470m aprox. Darrer número: 19.
AMPLADA: Calçada: 6m, vorera senars 3m, vorera parells 2m. Hi ha una franja d'aparcament a la banda parells de 8m, total 19m. A partir de l'Av. de la Pineda s'estreny la banda d'aparcament a 3m i queda el carrer en 14m.
DIRECCIÓ: De W a E, una mica desviat cap a N.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: A la banda senars hi ha blocs de pisos i la comissaria dels Mossos d'Esquadra, a la banda parells hi ha l'autopista C32. Entre el carrer i l'autopista queda un petit espai més o menys verd.
PAVIMENT: Standard. La franja d'aparcament és de formigó.
ARBRAT: Sí, hi ha 3 rengles d'arbres, un a senars i dos a parells.

CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Aquest carrer antigament era el Camí del Molinot. En asfaltar-lo i urbanitzar-lo han respectat el nom. Allà on s'acaba el carrer continua el camí.

MOLINOT (Carrer del)

Variet de molí que pot significar un molí de grans dimensions o un molí lleig i tronat. En el primer cas la terminació en *ot* seria un augmentatiu i en el segon un pejoratiu.

L'origen d'aquest nom és una mica enigmàtic perquè ni als llibres d'Història ni als mapes antics no s'hi troba cap molí en aquest indret. Els molins feien servir la força de l'aigua i per tant necessitaven un riu o una riera per funcionar. A la plana deltaica les aigües eren estancades i no podien moure res. Si que hi havia un molí al terme de la baronia però era a La Sentiu i el movia la Riera dels Canyars quan baixava. Una petita presa embassava l'aigua i assegurava al mateix temps una reserva i un desnivell. En queda alguna runa.

A la web municipal s'hi troba un document que parla d'aquest camí però no aclareix l'origen del nom. Només diu que segura-

ment hi havia un vell molí.

Una possibilitat hipotètica però no descabellada, és que entre els segles XVIII i XIX, probablement el XIX, algun pagès instal·lés a la seva finca un molí de vent per elevar l'aigua de la capa freàtica o d'un pou i d'aquesta manera poder regar els seus camps i que per aquest fet la gent s'acostumés a parlar del molinot. Aquests molins de vent, avui bastant en desús, es van escampar per la geografia mediterrània al llarg del s.XIX i encara se'n veuen bastants a Catalunya, a València i sobretot a les Illes Balears.

Al carrer 319, a tocar del 311 i a pocs metres de la Diagonal n'hi ha un en actiu i en perfecte estat de conservació. A dalt del torreó de Ca l'Armand encara s'hi poden veure les restes rovellades d'un altre.

BARRI: Partida de Can Rabadà.
INICI: Carrer de Barcelona, gairebé al davant del carrer del Molinot.
FINAL: Queda tallat per una finca agrícola un cop passada, per sota, la passera que porta de l'Estació al Campus, a la confluència amb el Camí de la Depuradora.
LONGITUD: Uns 200m aprox.. No hi ha números.
AMPLADA: Comença amb 5m i s'acaba amb 3m.
DIRECCIÓ: De SW a NE amb algun revolt.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: No hi ha construccions.
PAVIMENT: De terra.
ARBRAT: No hi ha arbres.
CIRCULACIÓ: Doble com accés a diverses finques i magatzems agrícoles.
COMENTARI: És pràcticament la continuació del carrer del mateix nom. En realitat el carrer és fet seguint l'itinerari aproximat del camí.

MOLINOT (Camí del)

Quan na Maria Vidal, copropietària del Castell, el s.XVIII va fer obres per sanejar la plana deltaica i dedicar-la a l'agricultura va obrir o reparar una xarxa de camins que donaven accés als camps.

Alguns d'aquests camins eren perpendiculars al mar, com per exemple el Camí de la Barona (la tal barona era ella), el de La Pava, el que avui figura al nomenclator com Travessia del Molinot, etc. D'altres eren paral·lels al mar, formant tots plegats una quadrícula. A partir del Camí Ral de València eren: el Camí del Molinot, el Camí de la Corredora, el de la Limanya, el del Pi Tort i el del Riuet.

Un cop sanejada la plana, oberta la Corredora Mestra i les valls auxiliars i tots aquests camins, la propietària (que, per cert, no era baronessa), va posar les terres en arrendament, a un tant

per anyada. Pensava que havent-hi aigua i essent prop de Barcelona, hi hauria empentes per arrendar els camps i posar-los en explotació, però l'èxit va ser relatiu i, sobretot, lent. A la gent li costava invertir en unes terres que havien estat pantanoses i que per tant eren inundables i bona part d'elles van quedar, de moment, abandonades.

Aquest desinterès per part dels inversors va provocar que novament s'hi fessin aigües estancades, canyars, jonqueres... i mosquits, de manera que la idea, que en teoria era bona, en la pràctica no ho va ser tant.

BARRI: Partida de Can Rabadà, avui Marisol.
INICI: Probablement naixia del Camí Ral de València.
FINAL: Devia arribar fins a tocar de la platja.
LONGITUD: Si és així, devia tenir uns 1.000m, potser una mica més.
AMPLADA: 2m, com és costum als camins agrícoles de carro.
DIRECCIÓ: de N a S aprox.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: No. Era un camí agrícola.
PAVIMENT: De terra.

ARBRAT: No consta.
CIRCULACIÓ: Si dos carros es trobaven, calia que un fes pas a l'altre.

COMENTARI: Aquest camí apareix mencionat al nomenclator però no figura al mapa ni tampoc sobre el terreny perquè al llarg del temps ha estat ocupat, urbanitzat i edificat en tot el seu recorregut. De fet ja no existeix i segurament no en quedaria ni memòria si no fos perquè ens ha deixat com a record un interessant vestigi: un pont de pedra sobre la Corredora Mestra, a la Rambla Marisol, entre l'Av. de la Pineda i el carrer Barcelona.

MOLINOT (Travessia del)

S'entén que vol dir travessia del Camí del Molinot. Segons la web municipal el Camí del Molinot travessava la Corredora Mestra i anava cap a mar. Mal podia fer-ho si camí i canal tenen itineraris paral·lels. El que creuava la Corredora Mestra i baixava cap a la platja no era el Camí del Molinot sinó aquesta Travessia.

Sabem per on passava gràcies a que els anys, els ajuntaments i les promotores han respectat el pont que formava part d'aquest camí i que permetia que els carros poguessin passar d'una banda a l'altra de la Corredora Mestra.

Es tracta d'un pont construït amb pedra roja de marès, la pedra típica del Garraf Roig, i morter. Aquesta pedra la trobem a la part més antiga del Castell, a les torres de defensa, a l'ermita de Bruguers i al castell d'Eramprunyà, entre d'altres llocs. El pont

és de petites dimensions i una mica rústec però molt sòlid. Té una amplada útil de 2m, que confirma l'amplada que devia tenir el camí. La longitud és d'uns 4m i té un sol arc que es repenja sobre els talussos de la Corredora Mestra. No té baranes però algunes fonts indiquen que probablement en devia tenir i que s'han perdut al llarg del temps.

Hi ha qui diu que el pont és romànic. D'altres que data del s.XVI, de quan van construir les torres de defensa. Penso que si la Corredora Mestra és del s.XVIII, mal podria ser anterior ser el pont que la salva.

Nota: aquest pont ja el vàrem mencionar en fer la descripció de la Rambla Marisol.

BARRI: Vista Alegre.
INICI: Agustina d'Aragó.
FINAL: General Palafox.
LONGITUD: 230m aprox. Darrer número: 16.
AMPLADA: Calçada: 6m, vorera senars 2m, vorera parells 2m. Hi ha una franja d'aparcament a la banda parells de 2m, total 12m. D'Agustina d'Aragó a Antonio Machado és més estret: calçada 4 voreres 1 i parking 1 = 7m
DIRECCIÓ: De NW a SE

PENDENT: Descendent.
EDIFICACIÓ: Blocs d'habitatges i al final a l'esquerra el lateral de l'escola CEIP. Frangoal.
PAVIMENT: Standard. La franja d'aparcament és de formigó.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única descendent.
COMENTARI: La numeració comença per l'extrem més alt i creix en direcció al mar, és a dir, a la inversa del que és norma. Les excepcions no confirmen la norma sinó que la qüestionen.

MOLLET (Carrer de)

En castellà *mojadito*. Significa mullat però no gaire. També és diminutiu de moll i un moll és una andana que serveix perquè les embarcacions o els vehicles de càrrega s'hi puguin atansar per facilitar les operacions de càrrega i descàrrega. També és el diminutiu d'un peix blau ben vermell molt apreciat, el qual, quan el pesquen, efectivament surt de l'aigua ben moll.

Però segurament el nom del carrer al·ludeix a una població important del Vallès Oriental, a la dreta del riu Besòs. Hi ha restes arqueològiques ibèriques però la primera menció històrica és de l'any 993. L'església (reconstruïda després de la Guerra Civil) té un campanar medieval. Ha estat tradicionalment una vila agrícola i ramadera, però al llarg del s.XX i sobretot durant la segona meitat la seva progressiva industrialització l'ha capgirat totalment fins el punt que ara només un 4% de la població activa treballa al sector primari.

Les primeres indústries van ser tèxtils i de la pell. Posteriorment s'hi van incorporar les indústries del metall, que avui són majoria tot i que es manté una notable diversitat.

A principis del s.XX tenia 2.000 habitants. Avui són 50.883, la majoria dedicats a la indústria i als serveis del seu entorn. Molts d'aquests habitants procedeixen de la immigració, interior primer i exterior en els darrers anys. Aquest ràpid creixement demogràfic ha propiciat també la indústria de la construcció i el comerç minorista. En alguns moments va crear un dèficit de serveis públics escolars i sanitaris que avui dia estan, segons m'informen, totalment superats. Les comunicacions estan assegurades per la via fèrria Barcelona-Portbou, l'autopista AP7 i les carreteres C17 i C33. Gairebé forma conurbació amb Parets del Vallès, Montmeló, Sta. Perpètua, La Llagosta i Martorelles.

BARRI: Can Roca.
INICI: Carrer del Castanyer, passat el carrer de la Vinya.
FINAL: Carrer de la Noguera.
LONGITUD: 110m aprox. Darrer número: no hi ha construccions.
AMPLADA: Calçada: 6m. No hi ha voreres.
DIRECCIÓ: Neix apuntant al SW i va virant cap el S.
PENDENT: Ascendent pronunciat.

PAVIMENT: De llambordes grises.
ARBRAT: No hi ha arbres de carrer però està envoltat de pins.
CIRCULACIÓ: Doble.

MOLSA (Passatge de la)

Nom científic *briofita*. Més que una planta és una classe que comprèn nombroses espècies, totes elles d'aspecte semblant. Té simetria radial i creix a la manera de taca d'oli. En vertical no sol anar més enllà de 3 o 4cm. És freqüent als boscos humits temperats i freds, però també es troba a les selves tropicals humides.

Tant pot créixer sobre les pedres com a les branques dels arbres. S'arrapa a la superfície on creix amb uns petits peus –amb aspecte de pèls- que fan la funció d'arrels. Té en general un color verd fosc, que quan envelleix tira a groc, i un aspecte avellutat.

La vida de la planta individual és curta però en morir esdevé aliment per les noves plantes i pels vegetals en general, arbres inclosos, de manera que exerceix un paper important en la conservació i regeneració de la massa forestal.

En la tradició pessebrista la molsa sol servir per simular prats i camps verds. L'expressió *tenir un llit de molsa* vol dir dormir a terra a l'aire lliure. Ser molsós significa estar cobert de molsa un indret, o bé tenir un aspecte semblant al de la molsa.

A la comarca de l'Anoia hi ha un municipi anomenat La Molso-sa, segurament perquè té boscos frondosos on se'n deu fer en abundor. No s'ha de confondre molsosa amb molt sossa, que és tota una altra cosa.

BARRI: Can Roca.
INICI: Carrer dels Faigs.
FINAL: A la confluència amb el carrer de l'Heura.
LONGITUD: 200m aprox. Darrer número: 26.
AMPLADA: Calçada: 6m, vorera senars inexistent, vorera parells 1,5m = 7,5m
DIRECCIÓ: De W a E amb dos revolts que es compensen.
PENDENT: Ascendent suau.
EDIFICACIÓ: A la banda senars hi ha la masia de Cal Queco, modi-

ficada. A la banda parells hi ha xalets unifamiliars.
PAVIMENT: De llambordes. La vorera és de rajoles al mateix nivell.
ARBRAT: Sí, hi ha 1 rengles d'arbres a la banda parells. A senars hi ha un rengle de plantes de jardí amb flors.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Carrer de nova creació que correspon a l'ampliació del barri de Can Roca per la banda E juntament amb el carrer del Julivert i el de l'Heura.

MONTSENY (Carrer del)

Massís muntanyós situat entre el Vallès Oriental, la Selva i Osona format per dos cossos bàsics: al N el sistema del Turó de l'Home (1707m) Les Agudes i el Matagalls i al S, separat per sengles valls i unit a l'anterior pel Coll Formic, el Turó de la Calma (1350m). Hi neix el riu Tordera i diverses rieres, essent la d'Arbúcies la més important (pràcticament és un riu, bé que modest, perquè porta aigua tot l'any). La vegetació està formada per alzinars als llocs assolellats, pinedes, vernedes, castanyedes (plantades per l'home) i al sotabosc heures, falgueres, ginebrons, molses, líquens i, a les clarianes, prats. En alguns llocs hi ha plantacions d'avets de caire comercial. Té un gran interès paisatgístic i per la seva biodiversitat, i ha estat relativament respectat. Habitat des de temps antics suporta diverses poblacions tals com la que porta el mateix nom, La Costa del Montseny, Fogars de Monclús, Mosqueroles, Campins, Gualba, Arbúcies, Riells, Viladrau, El Brull, etc. Als vessants hi abunden les masies, algunes d'elles encara en funcionament, d'altres tancades i d'altres convertides en restaurants o en segó-

nes residències. Ha donat peu a nombroses llegendes i poesies i és font d'inspiració per a pintors, fotògrafs i enamorats de totes les edats.

Hi ha nombroses fonts, algunes d'elles molt acreditades, que donen lloc a plantes envasadores d'aigua de marca.

També s'hi troben diverses ermites i petits santuaris: Sta. Fe, St. Marçal, St. Segimon, M.D de l'Erola, St. Cristòfol, St. Joan, Sta. Magdalena, etc. i diversos castells en relatiu estat de conservació, essent els principals el de Montsoriu, prop d'Arbúcies, i el de Monclús, en terme de St. Esteve de Palautordera..

El travessen tres carreteres principals: la 553/543 d'Hostalric a Viladrau per Arbúcies, la 5114 de St. Celoni a Viladrau per Sta. Fe i la 5301 que surt de la C35 entre Llinars i St. Celoni i va a parar a Seva per Palautordera, Montseny i Coll Formic. D'aquesta surt un ramal que porta fins el peu mateix del Turó de l'Home. Hi ha hotels i campings. Ha estat declarat Parc Natural i del seu manteniment se n'ocupa un patronat dirigit per la Diputació de Barcelona.

BARRI: Els Canyars.
INICI: Av. Constitució, entre Otero Pedrayo i Havana Vieja.
FINAL: Carrer Església.
LONGITUD: 120m aprox. Darrer número: 4
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 3,5m, vorera parells 3,5m.
 = 11m.
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Ascendent extremadament suau.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos. A senars hi ha la Pl. de Frederica Montseny.

PAVIMENT: Modern, de llambordes i voreres de rajoles a nivell.
ARBRAT: Sí, a la banda parells.
CIRCULACIÓ: Única ascendent excepte el primer tram, fins al c.Major, que és doble perquè la sortida està tallada al trànsit.
COMENTARI: Carrer de creació recent. L'entrada per Constitució està barrada al pas de vehicles, amb pilons.

MONTserrat ROIG (Carrer de)

Barcelona, 1946-1991. Escriptora. Llicenciada en Filosofia i Lletres. Va ser professora de català a la Universitat de Bristol. L'any 1971 va guanyar el Premi Víctor Català amb *Molta roba i poc sabó*.

Va continuar amb *Ramona, adéu* i amb *El temps de les cires*, que va guanyar el Premi St. Jordi. L'any 1977 va publicar un reportatge històric que va tenir –i encara té– un gran ressò: *Els catalans als camps nazis*. Van seguir: *L'hora violeta*, *L'òpera quotidiana*, *La veu melodiosa*, *El cant de la joventut*, *Melindros* i *Digues que m'estimes encara que sigui mentida*.

A més, va col·laborar de forma assídua en publicacions tals com *Destino*, *Serra d'Or*, *Tele-Expres* i *Triunfo*.

La seva mort prematura als 45 anys va truncar una carrera literària que ben segur hauria donat molt més de si.

BARRI: Montemar, a la part més alta.
INICI: A la Pl. del Munt.
FINAL: A la muntanya, sense sortida.
LONGITUD: 180m aprox. com a carrer. Darrer número: 10.
AMPLADA: Calçada: 5,5m, vorera parells 1,5m, total 7m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Ascendent pronunciat
EDIFICACIÓ: A la banda parells hi ha xalets, a la senars dóna al bosc.
PAVIMENT: Standard. A la banda dels senars no hi ha vorera.

ARBRAT: No al carrer, sí a les immediacions. També atzavares.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Passat el xalet que porta el número 10 el carrer continua en forma de camí de terra i puja com a tal fins a un dipòsit d'aigua, al qual dóna accés. Els últims metres estan encimentats. Fent cantonada amb el número 10 hi ha un passatge de vianants amb escales i sense nom que comunica amb el carrer 343. Aquest passatge no està assenyalat al mapa de la població.

MUNT (Passeig del)

Sinònim de muntanya. Altres llengües europees també presenten aquesta dualitat: castellà: *montaña/monte*; francès: *montagne/mont*; anglès: *mountain/mount*. En italià és com en castellà.

Munt també es fa servir com a comparatiu per diferenciar pobles o d'altres indrets, p.e. Arenys de Munt, Lliçà de Munt, St. Llorenç de Munt, etc.

Per extensió, s'aplica com a sinònim de pila o volent significar una quantitat considerable d'alguna cosa, p.e. un munt de diners, un munt de llibres, un munt de problemes, etc. En aquest cas l'equivalent castellà no es *monte* sinó *montón*.

El motiu de posar-li aquest nom al carrer que ens ocupa és ben clar: es tracta d'un dels indrets més elevats del terme urbanitzat

de Castelldefels.

Cal dir també que és un dels pocs carrers de Montemar que tenen nom i no número. En desconec el motiu. Sabem que en d'altres casos el canvi de número a nom s'ha degut a una iniciativa veïnal. En aquest cas no em consta que fos així.

BARRI: Montemar, a la part més alta.
SITUACIÓ: Confluència entre els carrers 343, 347 i del Munt.
DIMENSIONS: Pràcticament no en té perquè és una mera cruïlla de carrers.
PENDENT: Gairebé pla.
EDIFICACIÓ: Lateral del xalet del número 2 del Pg. del Munt. La resta és bosc.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Indret envoltat de pins.
CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: Podríem dir que és una plaça imaginària o potser una plaça “burocràtica” perquè físicament no existeix: no és altra cosa que una cruïlla, sense eixamplament ni res de semblant. El més curiós del cas és que hi ha una casa al carrer 347 que a la porta hi té una placa que diu “Plaça del Munt, 1”. Només que aquesta casa no és a la cruïlla que ens ocupa sinó un tros més avall.

MUNT (Plaça del)

Aquesta expressió en ocasions canvia la lletra “u” per una “o” i s’aplica com a rel per formar topònims. P.e. Montserrat, Montseny, Montsià, Montigalà, Montgó, Montgrí, Montgrony, Montjuïc, Montmell, Montmany, Montmajor, Montblanc, Montnegre, Montroig, etc.

Un cas curiós és el de Montmeló, que és un dels pocs termes municipals totalment plans que hi ha en un territori tan muntanyós com és Catalunya. Qui sap si per ser tan pla un meló posat de canto ja els va semblar una petita muntanya.

Aquesta mateixa rel la podem veure també en d’altres països i amb el mateix significat: Montmartre i Montparnasse a París, Mont St. Michel a la Bretanya, Mont Blanc als Alps, etc.

Per acabar, al Renaixement italià hi havia un músic famós que es deia Monteverde (més conegut avui com Monteverdi) que significa allò que diu, perquè no es pugui alegar que si hi ha un Montnegre, un Montroig, un Montgrí (gris) i un Montblanc no hi hagi també un mont verd.

BARRI: Bellmar.
INICI: Av. de Bellamar a la confluència amb el carrer de la Vall.

FINAL: Al Pg. del Collet, entre l'Av. de Bellamar i la Pl. del Collet.

LONGITUD: 1000m aprox. Darrer número: 70

AMPLADA: Calçada: 5,5m, vorera senars 1,5m, vorera parells 1m, total 8m.

DIRECCIÓ: Comença apuntant al S, gira a W, vira 180° i va a l'E, finalment gira 90° i va al N.

PENDENT: Ascendent pronunciat, pla, ascendent i al final descendent.

EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments. Un tram dona al bosc.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Doble.

COMENTARI: És un carrer especialment recargolat. Probablement guanyaria algun premi o establiria un record. El travessen alguns pas-satges de vianants amb escales, sense nom. En un indret que forma una mica d'esplanada hi ha un rètol, segurament posat pels veïns, que diu "Plaça de la Barretina".

MUNTANYA (Passeig de la)

Elevació més o menys brusca i més o menys alta del terreny. L'aparició d'una muntanya pot ser causada per un plegament de l'escorça terrestre, per l'acció d'un volcà, o pel desgast del terreny circundant. En el primer cas tenim una placa que es desplaça i que fa pressió sobre una altra. Com que el material no és elàstic i no es pot comprimir no té altre remei que aixecar-se. Ho veiem, en petit, anant pel carrer allà on hi ha llambordes: amb el temps i en alguns llocs hi ha llambordes que s'aixequen per damunt de les del seu entorn i si no vigilem hi ensopegarem.

Bons exemples d'aquesta mena de muntanyes són els Pirineus: la península ibèrica pressionant cap el N, sobre el S de França; els Alps: la península itàlica pressionant fortament sobre l'Europa central, l'Himalaya: la plataforma índica fent força, molta força, sobre l'Àsia central, i les Rockies i els Andes, formats pel desplaçament cap a l'W del continent americà. Quan això passa les plaques i estrats es posen més o menys drets formant pics abruptes. Després

l'erosió causada per la pluja i d'altres factors els van desgastant i suavitzant.

En el cas dels volcans, la muntanya està formada pel material que el volcà expulsa per la seva boca: roques i lava líquida. La lava en refredar-se es solidifica i barrejada amb les roques forma un conglomerat que generalment adopta la forma d'un con. Un bon exemple és el Teide, el cim més elevat de l'estat espanyol.

En el cas del desgast del terreny circundant el fenomen parteix d'un altiplà. L'erosió va arrossegant els materials menys resistents mentre que la roca més dura persisteix i acaba formant un turó, sovint de forma allargada, que en moltes ocasions té el cim pla. Un bon exemple són els coneguts farallons del "Monument Valley" d'Arizona i, sense anar tant lluny, molts turons de les terres de Lleida i de l'Aragó. Són unes muntanyes que, vistes a distància, sovint recorden la forma del casc d'un vaixell posat de cap per avall.

BARRI: El Castell.
INICI: Av. Manuel Girona, al davant del carrer Viriat.
FINAL: A la muntanya, en forma de camí.
LONGITUD: 120m aprox. Darrer número: no n'hi ha.
AMPLADA: Calçada: 10m, no hi ha voreres.
DIRECCIÓ: De N a S. aprox.
PENDENT: Ascendent.
EDIFICACIÓ: A la banda senars hi ha el lateral del Centre Cívic Frederic Mompou i a la banda parells l'entrada de l'Escola Jacint Verdaguer.

PAVIMENT: De ciment de color groc.
ARBRAT: Hi ha 2 rengles d'arbres.
CIRCULACIÓ: Tallat el pas a vehicles. Es per vianants.
COMENTARI: Al final abans hi havia un tram d'escales que comunicava amb el carrer Dr. Marañón. Actualment hi ha un camí que es bifurca i porta d'una banda a aquest carrer, a tocar del Centre Cívic Frederic Mompou, d'una altra al Casal de Cultura i, a partir d'una segona bifurcació, al Castell.

MURALLA (Carrer de la)

Mur més o menys alt i ample que antigament envoltava les ciutats i les fortaleses i castells per tal d'impedir el pas de les forces enemigues. El costum de bastir muralles és tan antic que ja la Bíblia parla de les muralles de la ciutat de Jericó, que un guerrer anomenat Josuè va aconseguir abatre a toc de trompeta. Allò eren trompetes. Malauradament, les muralles sovint han fracassat en la seva funció defensiva i tot el que han aconseguit és allargar el setge i per tant l'angoixa i el patiment dels assetjats.

La muralla més famosa del planeta és segurament la muralla xinesa, que té més de 1000Km de longitud i que tampoc no va servir per aturar uns invasors que van arribar per una altra banda.

Modernament, ja al s.XX França va ensopegar amb la mateixa pedra en construir, després de la primera Gran Guerra,

l'anomenada Línia Maginot: una successió de fossats, fortificacions, bunkers i barreres per evitar una segona invasió germànica del seu país. Però els alemanys va envair França procedents d'Holanda i van agafar l'exèrcit francès pel darrera, descol·locat i mirant cap a l'Est.

Muraleja: fora les muralles i cerquem la pau en el diàleg i la bona entesa més que no pas en unes parets que tanquen els de dins i no els de fora.

L'origen del nom d'aquest carrer no és gaire clar perquè el mur que encerclava el nostre castell passava més amunt. Potser només es tractava de recordar-ne l'existència encara que fos fora de lloc.

BARRI: Vista Alegre.
INICI: Carrer d'Agustina d'Aragó, com a continuació de Cibeles.
FINAL: Al carrer de l'Alhambra.
LONGITUD: 150m aprox. Darrer número: 10
AMPLADA: Calçada: 5m, voreres 1m cada una, total = 7m.
DIRECCIÓ: De SW a NE aprox.
PENDENT: Ascendent fort.
EDIFICACIÓ: Blocs d'habitatges i alguna casa unifamiliar.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única descendent.
COMENTARI: A mitja alçada i a la banda parells surt un passatge de vianants sense sortida que dóna accés a un parell de finques.

MURILLO (Carrer de)

Bartolomé Esteban Murillo. Sevilla 1617-1682. Pintor de l'escola sevillana. Va ser deixeble de Juan del Castillo i amb el temps va fundar i presidir l'Academia de Pintura y Dibujo. Es va dedicar principalment als temes de caire religiós i són especialment conegudes les seves *Immaculades*, d'un gust amable i una mica sentimental, propi de l'època. Però també va conrear altres temàtiques i estils, tals com retrats per encàrrec, paisatges i escenes de nens, un gènere que anomenaven *pícaros*, és a dir, entremaliats: nens menjant, jugant, rient, de vegades amb la roba mig esparracada no se sap ben bé si per pobresa o com a conseqüència dels jocs esvalotats.

Murillo era un bon coneixedor de les pintures italiana, flamenca i holandesa i el seu estil és una mica una barreja de les tres amb l'afegit de la seva pròpia personalitat.

En el passat de vegades ha estat mal comprès pels crítics que n'han fet una lectura superficial i l'han titllat de sentimentaloides o d'una certa cursileria. El fenomen era segurament degut a que aquells crítics no aprofundien en els valors pictòrics de la seva obra, avui reconeguts sense objeccions.

Al Museo del Prado hi ha una bona representació de la seva obra que, per la resta, està dispersa entre diversos museus del país i estrangers. Se n'han fet nombroses reproduccions gràfiques en forma d'estampes, posters, portades de calendaris, etc. que l'han popularitzat, sobretot en la seva vessant religiosa.

**CARRERS, PLACES
I CAMINS DE
CASTELLDEFELS**

BARRI: Centre.
INICI: Av. de la Constitució, entre Manuel Girona i Otero Pedrayo.
FINAL: Antonio Machado, entre Pl. de Joan XXIII i Mollet.
LONGITUD: 350m aprox. Darrer número: 51.
AMPLADA: Calçada: 7m, voreres: 2,5 cada una, total= 12m.
DIRECCIÓ: De SE a NW.
PENDENT: Ascendent suau.

EDIFICACIÓ: Intensiva. Blocs d'habitatges.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única ascendent.
COMENTARI: És un dels carrers d'aquest sector que porten noms de científics o tècnics. A la cruïlla amb General Palafox hi ha una rotonda.

NARCIS MONTURIOL (Carrer de)

Figueres 1819, Barcelona 1885. Inventor i polític. Va estudiar Dret a Cervera i a Barcelona, però mai no va exercir d'advocat. De conviccions republicanes va col·laborar a la revista "El Republicano". Va aprendre l'ofici de caixista i va fundar les revistes "La Madre de Familia" i "La Fraternidad". El govern d'Isabel II va tancar-li "La Fraternidad" i ell es va exiliar a Perpinyà. Havent tornat a Barcelona encara va fundar "El Padre de Familia", que no guanyava per multes i clausures. Per sobreviure imprimia material escolar. També pintava quadres amb més èxit de crítica que de venda. Es va traslladar a Cadaqués i allà va començar a idear un vaixell submarí que s'havia de dir *Ictineo* i que segons ell seria un *vaixell peix*.

Va fundar una societat amb uns quants amics empordanesos i l'any 1859 va avarar i provar el seu submarí a les aigües del port de Barcelona. El govern d'Isabel II, en vista de l'èxit de les proves, va prometre un ajut que mai no va arribar. Al contrari, tot eren traves burocràtiques. L'exèrcit va adquirir el primer exem-

plar, però el segon no va trobar comprador i va acabar venut com a ferralla al mateix temps que la companyia constructora feia fallida.

L'any 1873 va ser nomenat director de la Fàbrica Nacional del Sello (avui FNMT) i va inventar un procediment per agilitzar el procés d'engomat del paper.

Posteriorment va projectar la portada d'aigües del Ter a Barcelona. Alguns han volgut contraposar la seva figura a la d'Isaac Peral. La realitat és que Peral sempre va reconèixer la prioritat cronològica de Monturiol a l'hora que va lamentar la nul·la acceptació per part de les autoritats tant del prototip de l'un com de l'altre. A la Ronda de Dalt, al davant del Museu de la Ciència hi ha un monument que és una reproducció exacta del submarí de Monturiol. La presència d'un torpede que treu el nas per una escotilla dona fe del caràcter bèl·lic de l'invent.

Monturiol era una figura molt popular, sobretot en àmbits republicans. Les seves restes descansen al cementiri de Figueres.

BARRI: Platja, sector del Baixador.
INICI: A la mateixa platja, entre el carrer de les Barques i el de les Ones.
FINAL: Tallat per la línia del FC al passeig del mateix nom.
LONGITUD: 250m aprox. Darrer número: 23.
AMPLADA: Calçada: 3m, vorera senars 2m, parells 3m i a senars una franja d'aparcament de 2m, total = 10m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Apartaments, xalets i cases adosades.
PAVIMENT: Standard. La franja d'aparcament és de formigó.
ARBRAT: Hi ha 1 rengle d'arbres a la banda parells.
CIRCULACIÓ: Única descendent (en direcció al mar).
COMENTARI: És un dels carrers d'aquest sector que porten noms relacionats amb el mar i la navegació. Aquest, entre Barques i Ones no podia estar més ben situat.

NAVEGANTS (Carrer dels)

Gent de mar, mariners, pescadors, gent que navega encara que no sigui al mar: també es pot navegar als llacs, als rius, a l'aire, a l'espai i a internet. De forma més específica se sol denominar navegant aquell tècnic que, mitjançant la posició del sol i dels estels, i amb l'ajut d'estris com ara el compàs (també dit brúixola), el sextant, i les cartes de navegació, determina la situació geogràfica d'una nau i la direcció que ha de prendre per tal d'arribar a la seva destinació en el temps més curt i en les millors condicions.

Modernament els estris tradicionals han estat en part substituïts pels productes de les noves tecnologies tals com el GPS i semblants. Això no obstant la funció del navegant, ja sigui al mar o a l'aire, segueix essent essencial. Als rallies d'automòbils el navegant és el copilot, que és també qui té la culpa de tot i s'emporta les bronques del pilot.

L'art de navegar és molt antic i el van desenvolupar diverses cultures en llocs ben allunyats els uns dels altres: xinesos, po-

linesis, fenicis, egipcis, grecs, romans, normands (també dits vikings), etc. Avui ens sembla mentida com aquelles persones, amb els mitjans i coneixements propis de la prehistòria van poder travessar grans extensions de mar i arribar a terres llunyanes.

Pensem, per exemple, en l'illa de Pasqua, poblada per polinèsis des dels temps més remots. En indrets més propers, les illes de la Mediterrània i concretament les Balears han estat habitades per pobles molt primitius, del paleolític, que vivien en coves... i no obstant això havien sabut arribar-hi.

Avui naveguem en sentit figurat per internet i ens podem comunicar amb persones i entitats d'arreu del món en qüestió de segons sense barques ni ones. Això també era impensable fa només uns quants anys i a molts ens ha canviat la vida. És ben sorprenent que una espècie capaç d'aquests assoliments, ara i adés, no sigui en canvi capaç de conviure en pau i amb un mínim de justícia i de racionalitat. Potser algun dia...

BARRI: Can Roca, lldant amb Montemar.
INICI: Carrer 312.
FINAL: A la confluència amb el carrers de l'Ametller i de l'Alzina.
LONGITUD: 220m aprox. Darrer número: 29.
AMPLADA: Calçada: 6m, vorera senars 1,5m, vorera parells 2m = 9,5m.
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Fort.
EDIFICACIÓ: Blocs d'habitatges i xalets unifamiliars.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Obligat, és un dels carrers de Can Roca que porta nom d'arbre.

NOGUERA (Carrer de la)

Nom científic: *juglans regia*. Arbre caducifoli que pot arribar als 30m d'alçada. L'escorça és llisa i de color gris. Té flors masculines i femenines: unes fan el pol·len i les altres el reben. El seu fruit és la nou, uns dels més apreciats i comercialitzats dels anomenats fruits secs. Especialment recomanat perquè porta àcids oleics omega-3, que pel que sembla, destrueixen químicament el colesterol.

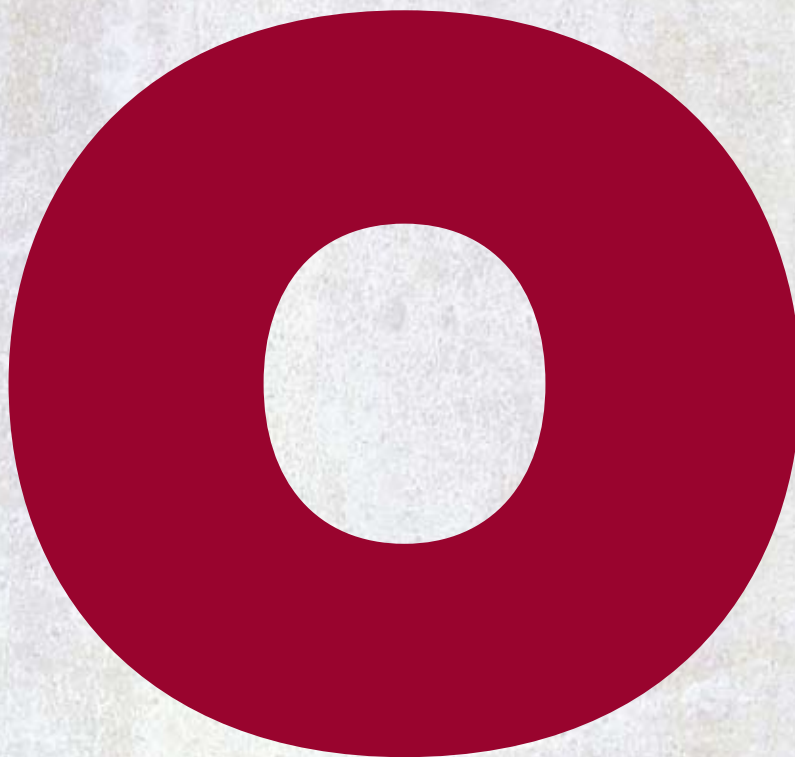
És un arbre originari dels Balcans la seva plantació i explotació es va estendre per tota Europa ja en l'antiguitat. També és molt apreciada la seva fusta en ebenisteria perquè és ferma i tenaç, en el sentit que dura molts anys.

A Amèrica hi ha una varietat anomenada noguera blanca, pròpia de les zones més orientals dels Estats Units, però avui conreada arreu.

D'altra banda i per pura coincidència, la Noguera és una comarca de Catalunya. El nom no li ve de l'arbre sinó de dos rius: la Noguera Pallaresa i la Noguera Ribagorçana, ambdós afluents del Segre. El cap de la comarca és la ciutat de Balaguer.

Pel que sembla el nom d'aquests rius es deriva de l'euskera arcaic *ngerra*, que significa lloc on hi ha aigua. És ben sabut que a la prehistòria el poble basc habitava un territori molt més ampli que l'actual i que incloïa els Pirineus i bona part del Nord de Catalunya. Els nombrosos toponímics bascos en són testimoni.

**CARRERS, PLACES
I CAMINS DE
CASTELLDEFELS**

BARRI: Montemar alt.
INICI: Pl. del Bosc.
FINAL: Dóna a la muntanya amb sortida pel 332 i Petúnia (el 332 canvia el nom per Petúnia a aquesta cruïlla).
LONGITUD: 100m aprox. Darrer número: 13.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1,5m, vorera parells 1,5m = 7m.
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Ascendent fort.
EDIFICACIÓ: Xalets.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Un pi adult a la banda senars.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Amb aquest nom vegetal aquest carrer fa la competència a Can Roca. És un dels carrers de cota més elevada de Castelldefels, sobretot al final.

OLEANDRE (Carrer de l') *abans 303*

Sinònim de baladre. Arbust de nom científic *nerium oleander*. Fa entre 2 i 4m d'alçada. Té les fulles verdes tot l'any, de forma lanceolada. A l'estiu treu flors abundoses de colors rosa, blanc o roig. El fruit pren la forma de boletes negres. Abunda a Mediterrània, sobretot en lloc càlids de Catalunya, València i Múrcia i també a les Balears. Sovint es cultiva en vivers i es comercialitza com a planta de parcs, jardins i carrers. A Castelldefels se'n pot veure en diversos carrers, sobretot a la Diagonal de Montemar. En castellà s'anomena *adelfa*.

Atenció: conté un glucòsid, sobretot a les fulles, anomenat oleandrina que és molt tòxic. S'han donat nombrosos casos d'enverinament d'animals tals com cabres, xais, etc. No són freqüents en humans perquè en principi ningú no en menja, però cal vigilar les criatures. Aquest extracte, en quantitats infinitesimals és utilitzat en farmàcia com a equivalent a la digitalina ja que té el mateix efecte cardiotònic.

BARRI: Bellamar.
INICI: Av. del Pinar.
FINAL: Av. de Bellamar.
LONGITUD: 70m aprox. Darrer número: 9.
AMPLADA: Calçada: 6,5m, vorera senars 2,5m, vorera parells 2m = 11m
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Ascendent molt suau.
EDIFICACIÓ: Un blocs d'apartaments i 3 xalets.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: A senars hi ha 2 moreres; a parells hi ha un petit parc amb gespa, moreres, una olivera, pins i palmeres.
CIRCULACIÓ: Única en sentit Av. Bellamar.
COMENTARI: Obligat: és un dels carrers de Bellamar que porta nom d'arbre. Cal remarcar que, efectivament, en aquest carrer hi ha una olivera.

OLIVERA (Carrer de l')

Arbre de la família de les oleàcies. Nom científic *olea europaea*. Arbre perennifoli de 5 a 12m d'alçada. Té la soca i el tronc gruixuts i és de creixement lent. Pot viure segles. Les flors són blanques i petites i s'agrupen en ramells. Els fruits, dits olives, són comestibles i se n'extreu un oli de cuina i taula de qualitat. La fusta és molt apreciada però es fa servir poc perquè, evidentment, implicaria destruir l'arbre. És un arbre molt conreat a tota la Mediterrània. Es diu que al nostre país el van portar els grecs en els seus viatges comercials.

L'olivera és considerada com a símbol de la pau tant pels jueus com pels grecs. Els primers perquè, segons la Bíblia, després del diluvi Noé des de la seva embarcació va enviar un colom que va tornar al vaixell amb un branquilló d'olivera al bec, senyal que havia trobat terra ferma. En el cas dels grecs perquè els fundadors d'Atenes no sabien a qui dedicar la seva nova ciutat,

si a Poseidon, déu del mar, o a Athenea, deessa de la saviesa. Competint entre ells, Poseidon va oferir als grecs un conjunt de quatre briosos cavalls blancs. Athenea va oferir una olivera. Els grecs van deliberar i van concloure que els cavalls significaven la guerra mentre que la olivera significava la pau perquè només en temps de pau es poden conrear oliveres i fer oli. Van escollir Athenea i d'ací ve el nom de la ciutat. Si no és cert, així és com ho expliquen ells. A partir d'aleshores premiaven els campions olímpics amb un got de vi i una corona feta de branquillons d'olivera.

Per la seva banda, els antics de la nostra terra deien: si treballes pensant en una dona, planta flors, però si treballes pensant en els fills, planta oliveres.

BARRI: Can Roca.
INICI: És continuació del carrer del Xiprer.
FINAL: Passat el carrer de les Ortigues esdevé un camí de terra, tancat als vehicles, que porta a La Guixera.
LONGITUD: 100m aprox. Darrer número: 4
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars 1,5m, vorera parells 2m, total = 8,5m.
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Ascendent.
EDIFICACIÓ: Xalets a la banda parells, muntanya a senars.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Obligat: carrer de Can Roca de nom vegetal.

OM (Carrer de l')

Arbre la principal particularitat del qual és que no fa peres. El cert és que això els passa a la majoria dels arbres, però ell se n'emporta la fama.

Nom científic *ulmus minor*. De la família de les ulmiàcies. És caducifoli i pot arribar als 30m d'alçada, posant en entredit això d'*ulmus minor*. Està vist que és un arbre predestinat a les contradiccions. Té les fulles ovalades i dentades i fa una flor petita de tonalitat verdosa. Creix de forma espontània a gairebé tota Europa i, a més, sovint el planten com a arbre ornamental a parcs i jardins. Arbre apreciat per la seva ombra, gran i densa.

En un terreny ben allunyat la partícula om és un conegut mantra budista de l'Upanishad. Els budistes solen repetir *om mani patme om*, que no sé què vol dir. Ho hauríem de preguntar a un expert en la matèria.

Encara en un altre terreny, Om és un riu de Rússia que passa per Novosibirsk i que té més de 1000Km de longitud.

I finalment és un topònim: Sta. Maria de l'Om. Parròquia –que no municipi- de l'Alt Empordà, prop de Ventalló.

BARRI: Platja, sector del Baixador.
INICI: Al sorral mateix i al seu nivell.
FINAL: Al Pg. de la Marina.
LONGITUD: 150m aprox. Darrer número: 10 (vegeu comentari).
AMPLADA: Calçada: 2,5m, vorera senars 2m, vorera parells 2,5m i una franja d'aparcament a senars de 2m, total = 9m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Blocs d'apartaments, xalets i el lateral d'e l'hotel Mediterráneo.
PAVIMENT: Standard, la franja d'aparcament és de formigó.
ARBRAT: Sí a la banda parells.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: És un dels carrers d'aquest sector que porten noms relacionats amb el mar i la navegació. Atenció: aquest carrer neix a tocar de la platja i la primera finca, a mà dreta, porta, com és lògic, el número 2. El carrer va a parar al Pg. Marítim i allà s'acaba perquè just al davant hi ha la façana principal de l'Hotel Mediterráneo. Uns metres més a l'Est i fent cantonada amb l'hotel, del Pg. Marítim ix un altre carrer i resulta que malgrat no estar en línia amb l'anterior continua essent el carrer de les Ones. Endevinen quin número porta la primera finca a mà dreta? Sí: el 2. Ah. Al mapa el carrer està en línia. Per tal d'aconseguir-ho han hagut de desplaçar el primer tram una mica cap a la dreta. Sobre el paper és fàcil.

ONES (Carrer de les)

Quan fa vent l'aire fricciona contra la superfície de l'aigua i genera uns petits rínxols. Aquests rínxols en sobresortir de la superfície entomen més aire, que els empeny i els fa créixer. Són les ones. Se succeeixen una darrera l'altra i poden mesurar des de menys d'un centímetre d'alçada a més de 10m. Es desplacen a una velocitat considerable i són portadores d'energia cinètica. Poden viatjar llargues distàncies i per això les veiem encara que no faci vent. Les ones normals tenen d'alçada un 20% de la seva base. Però si xoquen sistemes d'ones procedents de direccions diverses o si un vent fort les arbor a aquesta proporció pot canviar dràsticament. També creixen en alçada quan toquen fons. La manca de calat les frena per la base. De resultes la seva vessant davantera es fa més i més abrupta i finalment bolquen endavant. És el que en diem trencar. Si pel contrari no toquen fons i espeteguen sobre una costa rocosa,

la colpegen amb gran força i reboten, tornant enrere i xocant frontalment amb les ones posteriors. Tot plegat forma el que se'n diu un bullidor.

Per extensió anomenem també ones les vibracions de l'aire o d'altres materials que transporten el so i també, com és ben sabut, les oscil·lacions pròpies de les radiacions electromagnètiques, sigui quina sigui la seva freqüència, des dels raigs X, passant per la radiació gamma, la beta, l'alfa, la ultraviolada, la llum visible, el radar, la ràdio i TV, la infraroja o calorífica, etc. Una radiació important és la que rebem del sol, que és una barreja de la majoria de les mencionades. Sortosament les capes altes de l'atmosfera, especialment la capa d'ozó, filtren les freqüències més elevades i d'aquesta manera ens protegeixen. La roba i les cremetes solars també.

BARRI: Centre del centre.
INICI: A la Pl. de l'Església.
FINAL: A la Pl. d'Espanya, també coneguda com de la Caputxeta.
LONGITUD: 80m aprox. Darrer número: 22.
AMPLADA: Calçada central 2m, la resta, 6m, total = 8m.
DIRECCIÓ: N a S.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Blocs d'habitatges. Encara hi queda algun edifici de planta baixa.
PAVIMENT: Modern, a nivell. la part central és de llambordes i la

resta de rajoles.

ARBRAT: Sí a la banda senars.

CIRCULACIÓ: Forma part de l'illa central de vianants. Però com que hi ha garatges de finques, els veïns tenen permís per entrar i sortir.

COMENTARI: És un dels dos carrers de la vila que porten nom de data. L'altre és el de Primer de Maig. A d'altres poblacions també hi ha el carrer Dos de Maig i d'altres dates de rellevància local. Aquest carrer en època franquista també duia nom de data, però una altra: 18 de Julio.

ONZE DE SETEMBRE (Carrer de l') *abans: 18 de Julio*

La majoria dels països o ciutats celebren una data que per a ells és motiu de joia o d'orgull: la data de la fundació, de l'alliberament, de la independència, de l'obtenció de la carta de vila, etc. Nosaltres celebrem amb gran festa el dia que el rei contra el que ens havíem sublevat ens va vèncer i ens va omplir la cara de bufetades. En diem la diada. Som així, què voleu fer-hi.

En fi. El rei Carles II, que era un Hapsburg, és a dir, de la casa d'Austria, va testamentar en favor d'un Anjou, o sigui d'un Borbó, que es deia Felip. El Borbó va accedir al tron però l'arxiduc Carl von Hapsburg, el vienès, no s'hi va conformar i, havent desembarcat a la costa llewantina, va moure una guerra per arrabassar-li el tron a Felip V. Catalunya, per raons que mai no he acabat d'entendre, li va fer costat.

Al cap d'un temps va morir l'emperador austriac i el pretendent a la corona espanyola, davant la perspectiva d'heretar la corona austro hongaresa, es va deixar de romanços i va córrer cap a Viena, oblidant aquells que li havien fet costat. Anglesos i holandesos, que també col·laboraven en la seva causa per fer la punyeta als Borbons, veient el poc interès del seu candidat, van dir *home sweet home* i cap a casa.

Felip V amb les mans lliures i l'ajut del seu avi, el rei Lluís XIV de França, va atacar i va anar prenent ciutat rere ciutat. Barcelona va resistir 11 mesos de setge però finalment, el dia 11 de setembre de 1714 va caure. Amb aquella derrota, Catalunya va perdre les seves llibertats, institucions, autonomia, lleis i usos tradicionals. Gairebé tot. Això és el que celebrem cada any i posem, com a data assenyalada, a places i carrers.

CARRERS, PLACES
I CAMINS DE
CASTELLDEFELS

P

BARRI: Neix a Bellamar i acaba al Poal
INICI: A la Pl. de Bellavista, com a continuació del Pg. de Bellavista.
FINAL: Desemboca a la Pl. del Collet.
LONGITUD: 550m aprox. Darrer número: 43
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars 1m, vorera parells 1m = 7m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant a l'W, gira a NW, després a SW, a NW i a S.
PENDENT: Descendent, ascendent i descendent.

EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No al carrer.

CIRCULACIÓ: Doble fins Av. Bellamar i el final que es de sentit únic en direcció a la Pl. del Collet.

COMENTARI: Carrer que fa diversos revolts. Probablement segueix l'itinerari de l'antic Camí Ral de València. En alguns trams dona directament al bosc. En aquests trams no hi ha vorera. És carrer de cornisa, de manera que a banda i banda hi ha vessants de muntanya amb forts pendents.

PANORÀMIC (Passeig)

L'origen del nom és prou clar donada la topografia del terreny: carrer elevat que va seguint el vessant del massís del Garraf, com a continuació del que, segurament pel mateix motiu, porta el nom de Bellavista.

Però no totes les vistes són panoràmiques. Segons el diccionari un panorama és una visió de gran angular, amb un horitzó dilatat. Implica un punt de vista no solament elevat sinó lliure d'obstacles que limitin l'angle de visió.

Per extensió s'anomenen panoràmics els quadres, fotografies, pel·lícules de cine o pantalles de TV que tenen una dimensió horitzontal especialment gran en relació amb la vertical.

De manera artificial es pot obtenir una visió fotogràfica panoràmica de fins a 360° realitzant un conjunt de fotografies de tal

manera que una comenci on l'anterior s'acaba. El mateix efecte es pot obtenir mitjançant una càmera de cine o de video si la persona que la manipula va girant lentament fins a completar un cercle.

En sentit figurat es parla de vegades de la visió panoràmica d'algun concepte com a equivalent a una visió àmplia i comprensiva i en contraposició a una visió concentrada i detallista.

Com a curiositat cal dir que en aquest carrer hi ha un edifici d'apartaments construït de forma escalonada sobre el vessant de la muntanya, que en lloc d'anar equipat amb un ascensor convencional té un petit funicular de fabricació suïssa, país que per les seves característiques és expert en aquest tipus de màquines.

BARRI: Bellamar.
INICI: Av. de Bellamar, a la banda E, entre Brollador i Can Vinyes.
FINAL: Sense sortida, formant una placeta quadrada.
LONGITUD: 100m aprox. Darrer número: 4
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars 1,5m, vorera parells 1,5m = 8m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant a l'E gira a S i torna a W.
PENDENT: Primer pla, després ascendent fort i finalment pla
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No al carrer.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: L'origen del nom no queda clar perquè no hi ha cap parc. Això sí: alguns trams donen directament al bosc, com succeeix en d'altres carrers de Castelldefels. Imagineu un vial estret, amb fort pendent, amb revolts i sense voreres i penseu si s'adiu gaire amb el concepte de passeig. Però al que ven li agrada oferir parcel·les en passeigs i avingudes i al que compra li agrada tenir el mot "passeig" a la seva adreça encara que no sigui veritat.

PARC (Passeig del)

Hi ha parcs naturals i artificials. Parc natural és qualsevol territori que les autoritats hagin decidit protegir contra la intrusió humana, sobretot urbanística, pel seu interès ecològic, paisatgístic, etc. En aquest sentit un parc natural pot consistir, o contenir, fins i tot un desert. El parc natural més proper a casa nostra és, evidentment, el Parc del Garraf.

Per contra, el parc artificial és una zona amb riquesa vegetal i animal - creada i mantinguda per la mà humana, dins o fora del perímetre d'una població. La diferència entre "parc" i "jardí" consisteix en que el parc ha de tenir forçosament arbres, mentre que el jardí pot no tenir-ne. Per això es parla de "parcs i jardins" com a conceptes diferenciats.

Sovint al dissenyar un parc artificial s'aprofiten aquells exemplars vegetals preexistents a la zona. Sobretot arbres i arbusts. La nostra vila pot oferir alguns exemples prou il·lustratius

d'aquesta pràctica: el Parc dels Xiprers es va fer precisament per conservar una plantació de xiprers que ja existia abans que es projectés el barri dels Canyars. El Parc de la Muntanyeta aprofita els pins que ja hi havia en aquell indret.

Alguns parcs artificials són notablement grans. Pensem per exemple en el Central Park de NY, en el Hyde Park de Londres, o en el Bois de Boulogne de París. D'altres són molt petits, però entranyables: un solar amb un parell d'arbres, una mica de gespa i un banc per seure ja és un petit parc. Si té jocs infantils encara millor. Els parcs artificials són els pulmons verds de les ciutats. Els naturals són la reserva geològica i biològica del planeta.

Per acabar: actualment també hi ha parcs marítims, per exemple, l'indret protegit de les Illes Medes.

BARRI: Montemar, sector de Can Viñas.
INICI: A la Plaça del Pi.
FINAL: A partir de Can Viñas continua amb el nom de Can Solé.
LONGITUD: 170m aprox. Darrer número: 12
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars 1m, vorera parells 1m = 7m.
DIRECCIÓ: De SE a NW.
PENDENT: Descendent, ascendent i finalment pla.
EDIFICACIÓ: Xalets. En bona part llinda directament amb el bosc.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Hi ha diversos pins adults, segurament preexistents.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Alguns carrers conserven el nom malgrat canviar de direcció o de quedar trencats. D'altres, com aquest, canvien de nom de forma aparentment arbitrària a partir d'un punt donat sense que cap element físic ho justifiqui.

PARC FORESTAL (Passeig del)

En un altre moment hem parlat dels parcs. Un parc forestal és en realitat un bosc, però un bosc que algun tipus d'administració s'ocupa de mantenir net, cuidat i amb un bon manteniment dels accessos i camins. En ocasions els parcs forestals tenen, a la seva entrada, un aparcament i un edifici amb serveis d'informació, venda de mapes, llibres i records, contractació de servei de guies a peu o a cavall i de vegades fins i tot restaurant i hotel.

No és el cas que ens ocupa. Aquest carrer es pot dir Parc Forestal com es podria dir Maria Rosa. És cert que en bona part connecta directament amb la muntanya i amb el bosc, com tants d'altres, però és un bosc natural normal.

Acabarem comentant la dualitat lingüística entre els sinònims bosc i forest. Bosc es deriva del mot germànic *bosk*, expressió

aportada pels visigots. En castellà el trobem com a *bosque*. Forest en canvi ve del llatí *foreste* i és mot més antic perquè el van aportar els romans. De *foreste* es deriven el *forêt* francès i el *forest* anglès. Curiosament el derivat "forestal" es manté tant en castellà com en català mentre que el substantiu *forest* pràcticament s'ha perdut.

BARRI: Centre.
INICI: Carrer de la Indústria.
FINAL: A l'Av. Constitució a l'alçada de la Pl. Pau Casals, on canvia el nom pel de Dr. Barraquer.
LONGITUD: 70m aprox. Darrer número: hi ha edificis però cap número.
AMPLADA: Carrer de format especial perquè al centre hi ha la depressió formada pel pas sota la via que uneix l'Av. Constitució amb el Camí Ral de València i que s'anomena Joanot Martorell. Aquest pas ocupa una amplària de 13m. A banda i banda hi ha sengles calçades per vehicles de 5m cada una i voreres de 3,5m cada una que formen el carrer que ens ocupa.

Llum total: 30m, el carrer pròpiament 17 repartits en dues meitats
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Locals comercials, el lateral d'un bloc de pisos de l'Av. Constitució, a parells, i el d'una estació de servei, a senars.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a la banda senars.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Seria un carrer excepcionalment ample si noi fos per la singularitat de constituir en realitat dos carrers coaxials a dos nivells.

PAU CASALS (Carrer de)

El Vendrell, 1876, San Juan de Puerto Rico, 1973. Violoncellista, compositor i director d'orquestra. Era fill de l'organista de l'església parroquial de la seva vila natal, que va ser el seu primer mestre de música. Després es va traslladar a Barcelona per seguir els cursos del Conservatori Municipal. Posteriorment va ampliar estudis a Madrid, Bruxelles i París. L'any 1897, amb 21 anys, ja era professor de violoncel del Conservatori Municipal de Barcelona. L'èxit de la seva carrera internacional va començar a París l'any 1899, als 23 anys, amb un concert com a solista acompanyat per l'Orquestra Lamoureux. Des d'aquell dia, la seva presència va ser continua a les millors sales de concert d'Europa i Amèrica. Estava considerat, sense discussió, com el millor violoncellista del món. A més de la seva labor com a solista, també cal remarcar la seva activitat docent i la

seva col·laboració amb d'altres músics per formar conjunts de cambra. Dins d'aquesta faceta va ser famós el trio format per ell, el violinista Jacques Thibaut i el pianista Alfred Cortot, tres gegants tocant junts. Entre les seves composicions destaca l'oratori *El pessebre*, amb textos de Joan Alavedra, que ha estat tocat i enregirat per les millors formacions.

Exiliat des de 1939 va seguir les seves activitats a l'estranger, sobretot a Prades, el poblet del Conflent on va residir i on es celebrava cada any el Festival de Prades. Posteriorment se'n va anar a Amèrica on va tocar, entre d'altres llocs, a les Nacions Unides i a la Casa Blanca (en temps del president Kennedy). Als darrers anys va viure a Puerto Rico on va seguir treballant fins que un atac de cor irreversible se'l va endur als 97 anys i en plena activitat.

BARRI: Centre.
SITUACIÓ: Delimitada per Constitució, Dr. Barraquer i Pompeu Fabra, i en línia amb el carrer Pau Casals.
DIMENSIONS: 50 x 30m aprox. Darrer número: 7.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos a tres bandes i el carrer Pau Casals a la quarta.
PAVIMENT: Standard.
ARBAT: Nombrosos arbres i arbustos al centre de la plaça.

CIRCULACIÓ: Única ascendent per Dr. Barraquer, en direcció a Gavà per Pompeu Fabra. El centre de la plaça és per vianants.

COMENTARI: El fet d'estar en línia amb el carrer Pau Casals i de tenir la mateixa amplada fa pensar que n'és continuació però en tot cas seria a la inversa perquè la plaça és anterior al carrer. Hi ha bancs, una font i jocs infantils.

PAU CASALS (Plaça) *abans Generalísimo*

Ha entrat a la història com el gran músic que va ser, però la seva personalitat era molt rica i tenia diverses facetes. Essent d'idees republicanes, progressistes i catalanistes, va formar una orquestra simfònica a Barcelona perquè la ciutat estigués a l'alçada de les millors ciutats europees. Com que els concerts resultaven cars, va fundar l'Associació Obrera de Concerts, una entitat no lucrativa on les persones de classe treballadora es podien fer sòcies per poques pessetes i assistir als millors concerts amb els millors músics. Com ho va fer? Primer posant-hi diners de la seva butxaca i després fent tres sessions de cada concert: divendres al vespre, sessió de gala, amb entrades cares; dissabte a la tarda, sessió normal, amb entrades de preu mig; i diumenge al matí, sessió per als socis, amb entrada gratuïta (ja pagaven la quota mensual). D'aquesta manera uns, els que podien, pagaven pels altres.

Acabada la guerra tot es va perdre: l'orquestra i l'associació. Casals des de l'exili va col·laborar activament en favor dels refu-

giats. Organitzava concerts a benefici, on tocava sense cobrar i aconseguia que d'altres també ho fessin. S'ha sabut que per cada part que hi havia a la maternitat d'Elne (fundada per la voluntària suïssa Elizabeth Eidenbenz i que acollia les dones refugiades), ell donava de la seva butxaca 300 pessetes. Hi va haver 597 parts. Són 179.100 pessetes de l'època. Es va arruïnar. Però treballant es va refer i encara va seguir ajudant els exiliats tant com va poder. Sempre es va manifestar per la pau al món, per la justícia i pels drets dels més febles. La seva figura, abraçat al violoncel i fumant en pipa, no és solament la d'un artista insigne, és també la d'un català universal i la d'un humanista que posava en pràctica allò que pensava, amb el seu esforç personal i sense fer soroll. La seva casa al Vendrell (al barri de Sant Salvador) avui és museu i es pot visitar. Val la pena. Al davant de la casa l'Ajuntament hi ha fet un auditori que porta el seu nom i està en ple funcionament.

BARRI: El Castell.
INICI: Carrer de la Pietat entre Jaume I i Cid.
FINAL: Carrer de Santa Marta, on queda tallat amb sortida.
LONGITUD: 120m aprox. Darrer número: 32.
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars 1m, vorera parells 1m = 7m.
DIRECCIÓ: SW a NE.
PENDENT: Descendent.
EDIFICACIÓ: Blocs de pisos.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única en direcció a Santa Marta.
COMENTARI: Forma part del trio de carrers paral·lels amb noms de personatges històrics. Els altres dos són Jaume I i el Cid.

PELAI (Carrer de)

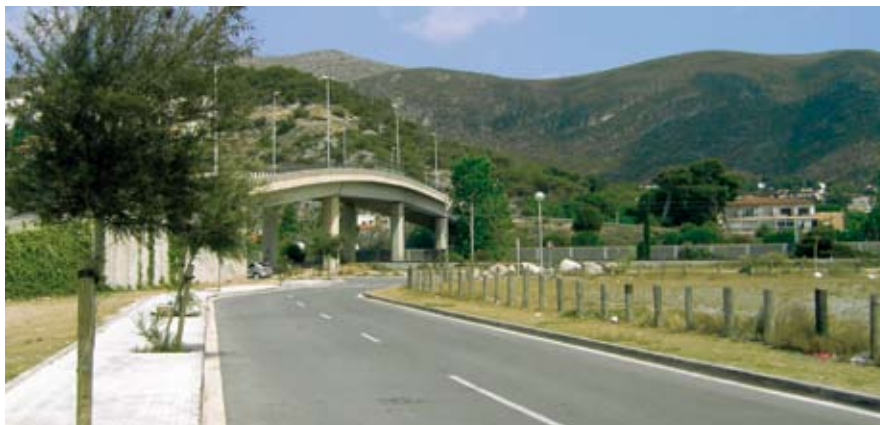
Més conegut com "Don Pelayo". El seu nom real no era ni Pelai ni Pelayo, sinó, segons consta als documents, Pelagio i si el volem traduir al català hauríem de dir Pelagi. Nascut en lloc i data desconeguts i mort l'any 737. Va ser el primer rei d'Astúries. Era cavaller de la guàrdia reial de Witiza i de Roderic, dos reis gots de la famosa llista. Va ser retengut com a ostatge pels àrabs de Córdoba. L'any 717 va fugir a Astúries i es va refugiar a les muntanyes dels Picos d'Europa. Allà va incitar els asturs a la rebel·lió contra la dominació àrab.

Havent arribat aquesta acció subversiva a oïdes dels líders àrabs (es veu que tenien espies), l'any 722 el van atacar i aconrular a la muntanya d'Auseva (avui dita Covadonga) però contra tot pronòstic va vèncer els atacants. Val a dir que sempre ha estat més fàcil defensar-se des de dalt que atacar des de baix. Aquella victòria va ser l'origen d'un petit estat cristià regit per ell amb la capital a Cangas de Onís. No tenint fills mascles el

va succeir la seva filla gran Fàfila, que va viure pocs anys, i la va succeir el marit d'Ermessenda, la filla segona, Alfonso I d'Astúries.

A la història de manual, "Don Pelayo" ha quedat com a símbol de l'inici de la reconquesta cristiano-europea de la península ibèrica. Cal aclarir que l'entrada de les forces de Charlemagne per Navarra i per Catalunya va ser posterior: l'any 769. El nacionalisme espanyol i especialment el franquisme van fer del pobre Pelagio un mite que, com tots els mites, té un valor relatiu i, sobretot, exagerat. Però això no li treu el mèrit: l'home va plantar cara, va guanyar i va fundar un reialme. No tothom ho pot dir.

Barcelona, la ciutat dels prodigis, segons un escriptor de moda, li va dedicar un dels seus carrers principals. La fonètica catalana l'ha convertit en el "Carrer Palaiu", però això no és cap demèrit per ningú.

BARRI: Platja, a lllindar amb el terme de Sitges.
INICI: Pg. Marítim entre Uruguay i el pont de la Cova Fumada.
FINAL: Tallat per la via fèrria amb sortida, a l'E pel carrer de Mèxic i a l'W pel carrer del Ferrocarril, que és el mateix carrer però en terme de Sitges.
LONGITUD: 60m aprox. Darrer número: no hi ha edificis.
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars 1,5m, vorera parells 1,5m = 8m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant a NW i vira cap a W.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Dóna a solars sense edificar a dreta i esquerra.

A l'esquerra hi ha una cabina d'obra que pot ser un transformador elèctric o quelcom semblant.
PAVIMENT: Standard. A la banda que seria parells la vorera és de terra.

ARBRAT: Sí, a la banda esquerra.
CIRCULACIÓ: Doble. Està prohibit aparcar.
COMENTARI: És l'últim carrer de Castelldefels a la banda de la platja. La línia fronterera amb Sitges coincideix amb la vorera esquerra del carrer. S'ha de dir que malgrat portar nom de passatge és tan ample –o tan poc– com alguns carrers que porten nom de passeig o d'avinguda. Un cop més es demostra que el nom no fa la cosa.

PENYETA ROJA (Passatge de la)

En el carrer i les seves immediacions no hi ha cap penyeta, ni roja, ni de cap altre color. És un indret pla que fa quatre dies era platja. Però si ens posem a l'inici del carrer i mirem més enllà en la direcció que ens marca (NW) veurem que apunta directament a un petit penyal que culmina el turó de la Cova Fumada. Aquests accidents orogràfics els feien servir antigament els pescadors com a punts de referència de la costa i els posaven noms.

Pel que sembla, aquest modest penyasegat era la "Penyeta Roja" que ha servit per anomenar el camí que probablement hi duia o s'hi acostava i que segurament devia enllaçar amb el Camí Ral de València, el qual travessava el Turó de la Cova Fumada per un collet.

Però tot això queda en el terreny de les conjectures perquè la urbanització ha esborrat la majoria dels camins i cal omplir els buits amb la imaginació. Una imaginació lògica, però no gaire segura.

BARRI: Vista Alegre.
INICI: Carrer Mansió, entre García Lorca i Ramón y Cajal.
FINAL: Carrer d'Andalusia, prop de Cervantes.
LONGITUD: 50m aprox. Darrer número: 9
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1m, vorera parells 1m = 6m.
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Ascendent fort acabat en escales.
EDIFICACIÓ: A senars cases unifamiliars i de pisos. A parells el lateral de l'Escola de Vista Alegre.

PAVIMENT: Standard. El darrer tram és d'escales de ciment.
ARBRAT: Sí, a la banda parells.
CIRCULACIÓ: Doble, sense sortida per Andalusia a causa de les escales.
COMENTARI: A la banda parells hi ha tres petites terrasses escalonades que eixamplen visualment el carrer.

PEP VENTURA (Carrer de) *abans Seguidillas*

Nom real Josep Maria Ventura. Alcalà la Real (Jaen) 1817, Figueres 1875. Flabiolista i compositor. Als dos anys la família es va traslladar a Roses, d'on eren originaris. Als quinze anys va entrar a treballar amb un sastre que era al mateix temps el cap de la cobla local. Va aprendre a tocar el flabiol i una mica de notació musical, coneixements rudimentaris que posteriorment va anar ampliant.

Als 18 anys va ingressar a la cobla de Figueres i l'any 1848 ja n'era el director. Va compondre sardanes i va modernitzar la formació de la cobla, introduint els instruments de metall. Va encarregar al constructor Turon, de Perpinyà, un instrument semblant a la xirimia que va tenir un èxit immediat: era la tenora. Va disposar els músics en dos rengles: la fusta al davant i el metall al darrera i va afegir-hi un contrabaix.

Per contra, va suprimir la cornamusa (gaita). Les altres cobles van copiar el model i aviat va esdevenir standard a tot Catalunya i al Rosselló. Es va oposar a l'adaptació de fragments d'òpera o de temes de moda, com era costum, i en canvi va promoure l'adaptació de temes del folklore local.

En total va escriure 550 títols, dels quals 312 són sardanes i la resta peces corals -sobretot per a Cors de Clavé- o instrumentals.

La col·lecció completa dels seus manuscrits es conserva a l'arxiu de l'Orfeó Català.

BARRI: El Poal.
INICI: Carrer de Becquer passat Escolana i a l'altra mà.
FINAL: Av. Poal, entre Becquer i Joan Maragall.
LONGITUD: 200m aprox. Darrer número: 21
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1m, vorera parells 1m = 6m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant al N, vira a W, torna a girar a N i finalment a W.
PENDENT: Primer pla, després ascendent i al final descendent fort.

EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única en sentit Av. Poal (entrada per Bécquer).
COMENTARI: A l'inici i a la banda parells hi ha l'esplanada d'una antiga pedrera, avui amb arbres i bancs per seure. Al final i a la mateixa banda hi ha un petit tram de bosc.

PÉREZ GALDÓS (Carrer de)

Benito Pérez Galdós. Las Palmas de Gran Canaria 1843, Madrid 1920. Novel·lista, dramaturg i articulista. L'any 1862 es va traslladar a Madrid per estudiar la carrera de Dret, que mai no va acabar.

En lloc d'estudiar va publicar la seva primera novel·la: *La fontana de oro*. A partir de 1873 va començar a publicar els *Episodios nacionales*, un extens corpus que arrenca amb la batalla de Trafalgar i arriba fins a Isabel II i que ocupa 46 volums.

Malgrat la fama dels *Episodios*, la crítica valora més les seves novel·les, algunes de les quals són veritables fites de la narrativa espanyola del segle XIX i principis del XX. Entre elles: *Fortunata y Jacinta*, *Misericordia*, *Marianela*, *Tristana*, *Nazarín*, *Doña Perfecta*, *El abuelo*, *Casandra*, i *La de San Quintín*.

BARRI: El Poal.
INICI: Carrer de Bécquer.
FINAL: Carrer Pérez Galdós.
LONGITUD: 80m aprox. Darrer número: 6 (vegeu comentari)
AMPLADA: Calçada: 2,5m. No hi ha voreres.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Primer ascendent fort amb escales i després suau.
EDIFICACIÓ: Laterals de xalets i apartaments.
PAVIMENT: Encimentat amb ciment roig.
ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Només per vianants.

COMENTARI: Tot i que dona a laterals de finques que tenen l'entrada principal per Bécquer o per Pérez Galdós, hi ha dues portes que tenen els números 2 i 4. A continuació ve una tanca llarga d'obra sense cap porta i a la tanca hi ha el número 6. Conclusió: en un poble on abunden les portes sense número fins el punt de fer pensar que els números van cars, en aquesta via, per compensar, tenim un número sense porta.

PÉREZ GALDÓS (Passatge de)

La seva adscripció al realisme, lluny de floritures i del que solem anomenar "palla" el va dur a escriure algunes obres constituïdes en un 100% per diàlegs, un estil que acostava la novel·la al teatre i, segons l'autor, a la vida real.

Era home d'ideologia liberal i progressista, contrari al fanatisme i a l'autoritarisme, però no tenia esperit revolucionari sinó reformista.

Els seus retrats de la societat espanyola i madrilenya d'entre segles són d'un realisme espantós, crític sense contemplacions però alhora afectuós.

Al mateix temps sabia descriure els ambients i els personatges de forma magistral, donant-los vida i força fins el punt d'haver estat l'origen d'un adjectiu: *galdosià*.

Pel que fa als articles de premsa, cobreixen un ampli espectre que va des de la ressenya de les sessions parlamentàries a la crítica literària i musical, ja que sense ser músic en primera persona era un gran coneixedor de la música tant de concert com d'òpera.

L'any 1897 el van elegir membre de la Real Academia Española i va intentar, sense gaire èxit, renovar una institució que considerava venerable però una mica anquilosada.

BARRI: Platja, sector del Baixador.
INICI: Pg. Marítim, entre Argentina i Timó.
FINAL: Pg. del Ferrocarril, prop del Baixador de RENFE.
LONGITUD: 180m aprox. Darrer número: 14
AMPLADA: Calçada: 2,5, vorera senars: 3m, franja d'aparcament a parells 1,5m i vorera parells 2m, total: 9m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Xalets i apartaments.
PAVIMENT: Standard. La franja d'aparcament és de formigó.
ARBRAT: Sí, a senars.
CIRCULACIÓ: Única ascendent, amb entrada pel Pg. Marítim.
COMENTARI: És un dels carrers de la zona que porten nom de país sudamericà.

PERÚ (Carrer del)

Estat de l'Amèrica del Sud, limitat al N per Colòmbia i Ecuador, a l'E per Brasil i Bolívia, al S per Chile i a l'W per l'Oceà Pacífic. Té 1.285.215Km². La capital és la ciutat de Lima i uns 15M d'habitants (dada antiga per manca de dades fiables més actuals).

Té tres regions diferenciades: la plana costanera, agrícola i densament poblada, els Andes, alta muntanya escassament productiva i escassament poblada i l'Amazònia trasnandina, selvàtica, humida i poc poblada.

Les ciutats principals, a més de Lima són Cuzco, Iquitos, Are- Les cultures precolombines van ser, en aquest indret, especialment riques i desenvolupades, amb una agricultura intensiva i tecnificada, una ramaderia centrada en la llana, un art molt depurat i unes tècniques avançades en metallúrgia, ceràmica, arquitectura i tèxtils. Pizarro, associat amb Almagro i amb el clergue Luque, va endegar la conquesta de l'imperi Inca. Li va costar tres campanyes i ho va aconseguir a la tercera gràcies a que entre els inques hi havia una guerra civil. La colonització

castellana va suposar un desastre per la societat incaica. No solament va caure la demografia, també es van perdre la majoria de les riqueses econòmiques, artístiques i culturals de l'antic imperi. El saqueig va ser sistemàtic i despietat.

El Perú, ric en or i altres metalls, va esdevenir un Virreïnat que comprenia un territori més extens, fins i tot un tros de l'actual Argentina. Els colonitzadors van imposar una estructura social estratificada en classes, quedant els natius reduïts a la més baixa i pobra. Aquesta situació va durar fins l'arribada, ja el segle XVIII, del Virrei Manuel Amat (el del Palau de la Virreïna) que, tot i enriquir-se personalment, va aplicar una reforma administrativa i social que va donar com a fruit el resorgiment de la mineria, la indústria, el comerç i, per tant, de l'economia peruana. Però poc després les revoltes indígenes i finalment la sublevació dels "criollos" (descendents d'espanyols) dirigits per Simón Bolívar y José San Martín, van aconseguir l'any 1821 la independència i van fundar una república.

BARRI: Can Bou.
INICI: Carrer dels Aiguamolls, entre Pi Tort i Canyes.
FINAL: Carrer dels Arenys.
LONGITUD: 70m aprox. Darrer número: 2 (vegeu comentari)
AMPLADA: Calçada: 5m, franja de parking a senars 2m, vorera senars 2m i franja de parking a parells 4m. No hi ha vorera a parells. Total: 13m, però al primer tram només hi ha la calçada de 5m
DIRECCIÓ: SW a NE.

PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Laterals i darreres d'apartaments i cases adosades.
PAVIMENT: Modern, amb rajoles a nivell i línies separadores.
ARBRAT: Sí, a totes dues bandes.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Tot i que dona a laterals i darreres de finques que tenen l'entrada principal en un altre carrer, té una porta amb un número: el 2. A la banda parells, passat el número 2, dona a una zona ajardinada amb una pista de basket.

PESCADORS (Carrer dels)

Les societats primitives exercien tres oficis: la caça, la recol·lecció i la pesca. No compto la guerra ni el saqueig. D'aquests oficis, els dos primers, a les societats desenvolupades ara ja només existeixen de forma residual com a esport o entreteniment pels caps de setmana. En canvi la pesca encara es practica arreu del món i en molts llocs de forma intensiva i emprant tecnologia punta. Fa de mal dir fins quan perquè la pròpia eficàcia dels nous mètodes està deixant els mars sense peix i aviat només menjarem peix de granja de la mateixa manera que només mengem animals de granja i vegetals de conreu.

Diuen els que hi entenen que l'ofici de pescar el van començar a practicar els homes primitius des de la costa o la ribera dels rius i llacs. Després l'espècie va aprendre a construir embarcacions rudimentàries per endinsar-se a les aigües i millorar el rendiment de l'activitat. Aquesta nova modalitat va servir d'aprenentatge de l'art de navegar i els homes cada vegada van fer millors embarcacions i van anar més lluny fins que va arribar el moment

que alguns d'ells van deixar la pesca com activitat principal per dedicar-se a la navegació, al comerç i a la descoberta de noves terres.

Per això sovint els mots mariner i pescador es confonen: el pescador és mariner i el mariner, quan pot i el deixen, pesca. Al nostre país, amb una llarga costa, l'activitat pescadora ve de la prehistòria: els ibers ja pescaven. Avui a Castelldefels ja no queden pescadors professionals en actiu. Els que quedaven s'han anat jubilant. Però si anem a la platja, sobretot a l'hora del crepuscle i fins i tot a la nit, podrem contemplar un cert nombre de pescadors de canya, raça filosòfica, carregada de paciència i que mai no perd l'esperança. Jo crec que els agrada tant la mar que la canya de vegades no és més que un pretext per anar al sorral i contemplar les ones, sempre tan iguals i tan diferents, i els colors, que canvien a cada moment, i la remor, tan relaxant. Els poetes canten el mar. Els pescadors el viuen.

BARRI: Montmar alt.
INICI: Neix del carrer de l'Avellaner a la confluència amb Alzina.
FINAL: A la cruïlla amb el carrer de l'Oleandre canvia el nom per 332.
LONGITUD: 400m aprox. Darrer número: 34
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1,5m, vorera parells 1,5m = 7m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant a l'W però al final vira cap el S.
PENDENT: Ascendent, descendent, ascendent i descendent.

EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Un dels carrers de Montemar que tenen nom en lloc de número. També dels que tenen la cota més elevada de la vila. Bona part del carrer, per la banda parells, dóna a solars sense edificar: bosc.

PETÚNIA (Passeig de la) *abans 301*

Nom científic *petunia hybrida*, de la família de les solanàcies. Planta herbàcia anual de 20 a 50cm d'alçada, de fulles ovalades i flors en forma de campànula.

Les flors són molt vistoses i de colors variats. És una espècie d'origen sudamericà, que es cria en vivers per comercialitzar-la de cara a jardineria, ja sigui pública o privada.

Solem anomenar petúnia la flor però en realitat la petúnia és la planta.

BARRI: Bellamar.
SITUACIÓ: A la confluència entre les vies: Pg. Forestal, Mirador i Torremoruna.
DIMENSIONS: circular d'uns 50m de diàmetre aprox.
 Darrer número: 6.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: El centre és de sauló, la rotonda d'asfalt standard.
ARBRAT: Al centre hi ha 6 pins adults.
CIRCULACIÓ: En rotonda.

COMENTARI: De la plaça en surt un passatge de vianants sense nom que s'endinsa cap a l'interior de l'illa, que és boscós i té diverses cisternes excavades i encimentades, amb la boca tapada amb fustes per raons de seguretat. Finalment va a sortir a la confluència entre Parc Forestal i Can Vinyes. Al mapa hi apareix grafiat però molt curt i sense sortida. L'amplada d'aquest passatge oscil·la entre 2 i 5m.

PI (Plaça del)

De nom científic *pinus...* seguit de l'espècie concreta: *pinus pinea*, el pinyoner; *pinus halepensis*, pi blanc, o bord; *pinus uncinata* pi negre; *pinus sylvestris* pi roig; *pinus cembra* pi dels Alps, etc.

Arbre del gènere de les coníferes, de fulla perenne en forma d'agulla. Les flors, petites i groguenques, escampen pol·len en gran quantitat i en madurar es converteixen en cons anomenats pinyes que contenen les llavors. Un cop la pinya està madura s'obre i les llavors s'escampen. Algunes de les espècies tenen una llavor amb una petita ala que facilita el seu desplaçament amb l'ajuda del vent. El pi pinyoner en canvi genera una closca dura que protegeix la llavor. És el pinyó, fruit sec de sabor molt agradable i utilitzat en profusió en pastisseria.

El gènere té més de 100 espècies diferents que, curiosament, només es troben a l'hemisferi nord. Algunes espècies arriben fins als 40m d'alçada i el seu tronc es fa servir per pals elèctrics

o –antigament– per màstils i mastelers d'embarcacions a vela. És un arbre molt resistent que prolifera en sols pedregosos, secs, inclinats, etc. Algunes espècies volen molta insolació i aguanten bé la sequera. D'altres en canvi creixen en valls humides i fredes de muntanya. La seva fusta és poc apreciada però molt utilitzada en mobles que no siguin de luxe, pallets, aglomerats, contraxapats, i un llarg etc.

Té l'inconvenient que crema amb facilitat degut en part a la fulla, que és petita i no conté humitat, a la resina, que és fàcilment combustible, i a les pinyes, que s'encenen fàcilment i que surten disparades escampant el foc.

En canvi, creix amb relativa rapidesa i tendeix a colonitzar les terres abandonades i fins i tot aquelles en que hi ha altres espècies tals com l'alzina, l'olivera, o el garrofer. Per això no és estrany que als boscos europeus i americans el pi, en alguna de les seves espècies, sigui l'arbre majoritari i de vegades únic.

BARRI:	El Castell.
INICI:	Manuel Girona, passat Viriat i abans de la Pl. del Castell.
FINAL:	Sense sortida, formant una placeta, però amb accés lateral a la rotonda formada per la Pl. del Castell, el carrer de Can Roca, el carrer del Julivert i la Carretera de la Sentiu. Vegeu comentari.
LONGITUD:	280m aprox. Darrer número: 30 (el cementiri seria el 32).
AMPLADA:	Calçada: 7m, vorera parells 1m = 8m. No hi ha vorera a senars.
DIRECCIÓ:	D'E a W, aprox.
PENDENT:	Pla.
EDIFICACIÓ:	A senars només hi ha la caseta d'un transformador elèctric. A parells blocs d'habitatges i al final el cementiri de la població.
PAVIMENT:	Standard.

PIETAT (Carrer de la)

Segons el diccionari és una virtut de doble sentit, com alguns carrers: d'una banda és sinònim de compassió, de sentir llàstima per algú i tendir a prestar-li auxili. El verb és apiadar-se. L'altre sentit és de caire religiós: la pietat és la pulsio que porta els creients a resar i a participar en cerimònies religioses. D'aquestes persones es diu que són pietoses.

El motiu de posar-li aquest nom al carrer probablement té relació amb el cementiri, que hi té la porta principal.

La idea de pietat ha inspirat nombroses obres d'art. La més fa-

ARBRAT: No al carrer pròpiament dit.

CIRCULACIÓ: Única en sentit ascendent fins al c. del Cid i doble fins a la placeta del final. A la placeta sense nom es circula en rotonda.

COMENTARI: a la banda senars –exceptuant– el transformador– el carrer llinda directament amb el bosc. Aquest carrer té la particularitat urbanística de no seguir tota l'estona l'alineació de les cases. Si ho fes aniria a petar contra la tanca del cementiri. Per evitar-ho, a partir del carrer del Cid la calçada gira una mica cap a l'W. Això fa que el carrer vagi creixent en amplada, una amplada que es materialitza a la vorera de parells, que va creixent del metre inicial fins a 4m a la cantonada amb Maria Aurèlia Capmany. Un cop arriba al cementiri, es torna a estrènyer. Per acabar: segons el mapa aquest carrer té sortida a la Carretera de la Sentiu: atenció conductors: el que hi ha és un mur. La carretera passa uns 3m més amunt. Ai, els mapes. Sí que hi ha una sortida per vianants, mitjançant una escala de pedra força empinada.

mosa és la *Pietà* de Michel-Angelo Buonarroti, que es pot veure a l'església de St. Pere del Vaticà.

Acabem amb una anècdota: a la cantonada de Pietat amb Cid hi ha una xicranda adulta (en castellà jacarandá, un arbre sud-americà). Aquest arbre el va trobar un veí del carrer, ja fa anys, llençat a la brossa. Aleshores era petit (l'arbre, no el veí). El va plantar al xamfrà i el va regar. L'arbre el va premiar arrelant i creixent i ara cada estiu ens obsequia amb les seves flors blaves. Això és un veí i això és un arbre.

BARRI: Vista Alegre.
INICI: Agustina d'Aragó entre García Lorca i Andalusia.
FINAL: Sense sortida.
LONGITUD: 30m aprox. Darrer número: 7
AMPLADA: Calçada: 3m. No hi ha voreres.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Ascendent
EDIFICACIÓ: Blocs d'habitatges.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: És de vianants però algun veí hi aparca el seu cotxe.
COMENTARI: El passatge penetra dins l'illa i dona accés a blocs que queden darrera, diríem en segona fila, dels que donen a Agustina d'Aragó. Arreu en general i a Vista Alegre en particular s'aprofita cada m² de sol.

PILAR (Passatge del)

Segons el diccionari és una columna que no té secció circular sinó quadrada o rectangular. En sentit figurat significa, suport, puntal, o persona important dins d'un col·lectiu.

Segons la tradició, l'apòstol Jaume predicava per terres aragoneses, a la riba dreta de l'Ebre, i no tenia gaire èxit, de manera que, fatigat i desanimat, estava pensant en deixar-ho córrer i tornar cap a casa, o anar-se'n a d'altres terres on li fessin una mica de cas. En aquestes se li va aparèixer Sta. Maria, dreta dalt d'una columna, animant-lo a continuar. Després d'aquella injecció de moral, es va posar dempeus i va seguir predicant sense defallir. Es veu que aquest cop se'n va sortir.

Al lloc on va esdevenir el prodigi, els manyos, finalment convençuts, hi van aixecar, amb el temps, una gran església i, al cim d'una columna, que per cert és rodona i no quadrada, hi

van posar una imatge de Sta. Maria a qui anomenen, carinyosament, la Pilarica.

D'aleshores ençà a l'Aragó i a tot Espanya hi ha moltes dones que porten nom de columna i fan el sant el dia 12 d'octubre.

BARRI: Bellamar.
INICI: Av. de la Constitució, entre Eucaliptus i Garrofers.
FINAL: Av. de Bellamar, entre Til·lers i Oliveres.
LONGITUD: 400m aprox. Darrer número: 26
AMPLADA: Calçada: 6m, vorera senars 2,5m, vorera parells 2,5m = 11m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant al N però vira cap a l'E formant un arc.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i els darreres de l'Escola Anton Gaudí.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única en sentit ascendent (sortida per Av. de Bellamar).
COMENTARI: A la banda senars hi ha un tram on llinda directament amb muntanya i bosc. A la banda parells i després del #26 (seria el #28 si hi hagués placa) hi ha la seu de l'AV. de Bellamar).

PINAR (Avinguda del)

Usat com a sinònim de pineda. En realitat s'hauria de dir pineda. És un bosc de pins. A la regió mediterrània són molt freqüents els boscos de pins i a Catalunya ocupen aproximadament un 10% de la superfície. Malgrat els incendis que malauradament en destrueixen un nombre important cada any, tenen tendència a estendre's, ocupant terres abandonades per l'agricultura o bé colonitzant boscos d'altres espècies com ara els d'alzines, que de mica en mica van cedint davant del pi.

Actualment, el valor econòmic de les pinedes no és el d'abans. Com que la fusta de pi no es valora gaire al mercat, sovint no compensa el cost de mantenir, talar i transportar la fusta. De resultes moltes pinedes estan abandonades, brutes i plenes de matolls que afavoreixen la propagació del foc.

Una aplicació ancestral de la fusta de pi consistia en fer llenya

del producte de la poda. L'escassa demanda de llenya també ha fet que sovint no es podin els pins, de manera que les branques baixes se solen assecar, facilitant encara més la propagació dels incendis.

A nombrosos contes i llegendes hi apareixia la figura del llenyataire. Era l'home que esporgava i netejava el bosc i després venia la llenya com a combustible per cuinar i per calefacció. El carbó primer i els derivats del petroli després van fer desaparèixer l'ofici. Si hem de fer cas dels contes, els llenyataires eren pobres, de manera que potser millor que es perdés un ofici que devia ser molt pesat i poc lucratiu. Tal vegada els descendents dels llenyataires ara venen *butano* o passen per les cases mirant els comptadors del gas.

BARRI:	Fa de límit entre els de Marisol i Gran Via Mar. Can Bou el travessa.
INICI:	Av. de Castelldefels (C31) com a continuació del carrer 11 (pont).
FINAL:	Av. de la Constitució (pas deprimit). Continua com a Dr. Ferran.
LONGITUD:	640m aprox. Darrer número: 101
AMPLADA:	Dues calçades de 4m amb mitjana d'1m i dues vore-res de 3m, total = 15m.
DIRECCIÓ:	De N a S, aprox.
PENDENT:	Pla, (excepte el pas deprimit).
EDIFICACIÓ:	Xalets i edificis d'habitatges. També alguns comerços.
PAVIMENT:	Standard. La mitjana és ajardinada i a la banda parells

també hi ha un rengle de pitosporum entre la vorera i la calçada.

ARBRAT: Hi ha un rengle d'arbres a cada vorera i en alguns llocs hi ha palmeres a la mitjana.

CIRCULACIÓ: Doble. A la majoria de les cruïlles hi ha rotondes.

COMENTARI: És un dels vials principals de Castelldefels. Connecta el centre urbà amb l'autovia (Av. de Castelldefels, C31) i amb la platja pel carrer 11. Es un dels 6 passos per vehicles que superen la via fèrria i l'autopista. Cal remarcar que abans només n'hi havia 3 i passaven la via a nivell, amb barreres. Al pas a nivell d'aquesta avinguda s'hi formaven unes cues memorables. El pas deprimit data de principis de la dècada de 1970.

PINEDA (Avinguda de la)

Aviat està descrita: és un bosc de pins. El pi, arbre omnipresent als boscos mediterranis, dona nom a un municipi del Maresme, a nombroses urbanitzacions i a nombrosos barris o sectors, que se solen anomenar "La Pineda de...". Aquesta, en canvi, és la pineda a seques. Evidentment fa referència al bosc de pins que cobreix bona part de la banda dreta del delta del Llobregat. Els va plantar la Mancomunitat de Catalunya, sobre l'any 1920 per tal de fixar les dunes i dessecar el terreny. Però el s.XVIII ja n'hi havia (entre d'altres el famós Pi Tort) perquè les ordinances de l'època en parlaven, així com de la seva conservació, del dret de fer-ne llenya mitjançant la poda racional i de la prohibició de talar-los o de podar-los en excés, cosa que, pel que sembla, alguns veïns tenien tendència a fer, sobretot a l'hivern.

Aquesta pineda de Castelldefels té, a més, una producció gens menyspreable de pinyons, que anualment es recullen i s'exporten o comercialitzen al mercat interior, sobre tot per a pastisseria.

A diferència d'altres boscos de pins aquest s'ha salvat dels incendis (almenys fins el moment d'escriure aquesta fitxa) perquè estan plantats sobre sorra de platja, que és un sòl difícil per la proliferació de matolls que són, generalment, els que propaguen el foc, si més no en el seu inici.

BARRI: Gran Via Mar.
INICI: Pg. del Pi Tort, entre l'Av. de la Pineda i el carrer de Lleida.
FINAL: Carrer d'Aragó.
LONGITUD: 80m aprox. Darrer número: 5, però hi ha més construccions.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1m, total: 5m.
DIRECCIÓ: De N a S, aprox.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.

PAVIMENT: Modern de llambordes a nivell. La vorera marcada amb una línia.
ARBRAT: Hi ha un rengle d'acàcies a la banda senars.
CIRCULACIÓ: Única ascendent segons la numeració (entrada per Pi Tort).
COMENTARI: És un passatge estret, gairebé per vianants. Passat el carrer d'Aragó en surt un altre, gairebé en línia amb aquest, que porta el nom del carrer i que va a sortir al Pg. d'Espanya.

PINEDA (Passatge de la)

En aquestes fitxes hem comentat tantes vegades el pi, els pins, i la pineda que gairebé ja no queda res per dir. Val a comentar, però, una cosa: quan el pi és pinyoner (*pinus pinea*) constitueix un bon habitat pels esquiroles, petits rosegadors arborícoles de color vermellós i cua provista de pèls. Són animalets de bona estampa i força simpàtics.

A la Pineda de Castelldefels n'hi ha i de vegades se'ls pot veure fins i tot per terra, quan corren d'un arbre a l'altre. Acostumen a viure en parelles, nien dalt dels arbres, per raons de seguretat. Són difícils de veure quan van per la copa de l'arbre però en canvi se'ls pot sentir quan es dediquen a rosegat els pinyons per trencar-ne la closca.

El pinyó és gairebé l'únic aliment de que poden disposar i per aquest motiu acostumen a emmagatzemar-los a l'estiu per po-

der menjar a l'hivern.

No cal dir que a la Pineda també hi nien diverses espècies d'aus les quals, al matí, fan un servei bucòlic de despertador per als veïns. La majoria ho agraeixen, en gaudeixen i fins i tot en presumen davant d'aquells que no tenen aquest privilegi.

Però mai no falta qui d'un luxe en fa un motiu de queixa: "coi de moixons que no em deixen dormir". Hi ha gustos per tot i en la meua immodesta opinió a la Pineda se senten sorolls un xic més molestos que el cant dels ocells.

BARRI: Bellamar.

INICI: Empalma amb el carrer de la Raconada amb accés per l'Av. de la Constitució.

FINAL: Empalma amb el carrer del Brollador en una placeta sense nom que també dóna accés a l'Av. de la Constitució.

LONGITUD: 170m aprox. Darrer número: 20

AMPLADA: Té dos trams diferenciats:

Tram I: calçada 5m, franja d'aparcament 2m, vorera senars 1.5m, vorera parells 2,5m = 11m.

Tram II: calçada 5m, voreres 1,5 cada una = 8m.

DIRECCIÓ: E-W.

PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Xalets, edificis d'habitatges i establiments d'hostaleria.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Única en sentit ascendent (direcció a Sitges).

COMENTARI: Segons el mapa no comunica amb el carrer de la Raconada. En realitat ambdós carrers són continuació l'un de l'altre i es troben a l'accés que els dóna entrada des de l'Av. Constitució. Al mapa són dos accessos separats gairebé 100m l'un de l'altre.

PINS (Passeig dels)

La profusió dels pins al nomenclator de la nostra vila és gairebé tan frondosa com la pròpia existència de pins al terme municipal. Hi ha pins al carrer, als jardins de les cases, al bosc, als marges, etc. La majoria dels pins de carrer són a les voreres però de tant en tant n'hi ha algun que és al mig del carrer i que, oh misteris de la raça humana, ha estat respectat tot i les malèvoles intencions d'alguns veïns que opten per empotrar-hi el seu cotxe amb més energia que bona vista.

També hi ha pins a moltes de les places. I de fet cal dir que abans hi havia més pins que no pas ara perquè moltes de les cases s'han edificat en terreny de pins i, vulgues que no, ha calgut sacrificar-ne uns quants per tal de poder construir. Es dóna el cas d'un veí tant respectuós amb l'espècie arbòria pínica

que, tenint-ne un just allà on el seu jardí llinda amb el carrer, ha interromput la tanca del seu terreny per tal de respectar el pi. Alguns veïns es queixen que les rels dels pins aixequen el paviment del carrer, però cal dir dues coses: primera: quan l'ajuntament diu de suprimir aquests pins surten al carrer en manifestació i aturen la iniciativa municipal; i segona: allà on no hi ha rels de pins l'Ajuntament hi posa unes petites carenes de ciment o de material sintètic que travessen el carrer de banda a banda i que fan el mateix efecte que les rels de pi: obligar els conductors a frenar. De manera que, bony per bony, almenys el bony de pi no li costa diners al contribuent.

BARRI: Centre i La Muntanyeta.
INICI: Pl. de l'Església fent cantonada amb la rectoria.
FINAL: Av. Lluís Companys entre Mercè Rodoreda i Dr. Trueta.
LONGITUD: 390m aprox. Darrer número: 27
AMPLADA: presenta dos trams:
 Tram I: calçada de 10m, sense voreres, fins a Santia-go Rusiñol.
 Tram II: calçada de 15m, sense voreres, fins al final. (vegeu nota).
DIRECCIÓ: De SE a NW, aprox.
PENDENT: El primer tram és pla i el segon ascendent.
EDIFICACIÓ: A senars té el lateral de la antiga Escola Lluís Vives,

cases unifamiliars i blocs d'habitatges. A parells té el lateral de la rectoria, l'Oficina d'Informació Municipal, el lateral del parking municipal a cel obert i blocs d'habitatges.

PAVIMENT: De llambordes i rajoles el tram I. De rajoles el tram II.
ARBAT: De l'inici a Tarradellas té un rengle d'arbres i d'aquí fins el final, dos.

CIRCULACIÓ: És carrer per a vianants.

COMENTARI: El primer tram és antic i abans de ser tancat al tràfic era un carrer standard amb voreres estretes. El segon tram correspon al sector de La Muntanyeta, més nou, i per això segurament és més ample. Aquest segon tram té una amplada variable, que va dels 15 als 20m. En algun moment arriba als 25m.

PINTOR SERRA SANTA (Carrer del)

Josep Serra Santa. De vegades conegut com a "Serrasanta". Va néixer a Buenos Aires l'any 1916 fill d'emigrants catalans, procedents de les terres de Lleida. Als cinc anys van tornar i es van establir a Sabadell on va viure gairebé sempre, excepte els darrers anys de la seva vida, que es va instal·lar a un xalet de Valldoreix. Es va formar a l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell i va ser un artista precoç que als 17 anys ja recollia els primers premis i èxits com a pintor. Tenia dues especialitats: els quadres a l'oli, sobretot paisatges, però també altres temes, i com a muralista. Nosaltres a Castelldefels coneixem sobretot aquesta segona faceta perquè la podem trobar a tres llocs emblemàtics:

1. Pintures murals de l'església de Santa Maria. Les va acabar l'any 1952 i es van finançar per col·lecta popular. La

més important, segons els crítics d'art, és també la més petita: la que està darrera l'altar i que porta per títol *Camí d'Emaús*. Aquestes pintures són un dels pols d'atracció turística de Castelldefels i ho serien més encara si fossin més conegudes fora de la vila.

2. Absis de la capella de Sant Salvador dels Arenys, dins del recinte de la masia de Can Viñas. Llàstima que aquesta pintura mural no estigui a l'abast del públic.

3. Dues pintures murals sobre temes mariners al menjador de l'Hotel Playafels, amb la vila de Cadaqués al fons.

L'artista va morir a Valldoreix l'any 1998. Uns anys abans havia donat una conferència a Castelldefels explicant la gènesi i creació de les seves pintures de l'església.

BARRI: El Poal.
INICI: Av. Poal entre Josep Carner i Juan Ramón Jiménez, davant per davant de Bécquer.
FINAL: A la confluència entre el carrer Cova Fumada i el de Juan Ramón Jiménez (no és un error: és que el Sr. Jiménez dóna la volta).
LONGITUD: 40m aprox. Darrer número: 3
AMPLADA: Calçada: 8m, vorera senars 2,5m, vorera parells 2,5m = 13m.
DIRECCIÓ: De E a W, aprox.
PENDENT: Descendent suau.

EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, un rengle d'acàcies a la banda parells.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Cal dir que de plaça no en té res, a part del nom. És un carrer amb tots els atributs d'un carrer i amb la particularitat de ser curt. Però que sigui curt no és excusa. Té una calçada central i voreres a banda i banda. Els cotxes hi circulen en doble direcció i les persones passen en general per les voreres. El motiu de posar-li plaça és un d'aquells misteris de la ment humana que potser mai no arribarem a esbrinar.

PIO BAROJA (Plaça)

Don Pío li deien els que el coneixien tot i que de "pío", ni "pío", que era d'idees liberals i poc amic de les sotanes. Va néixer a San Sebastian, Donosti, l'any 1872 i va morir a Madrid l'any 1956. Novel·lista basc en llengua castellana pertanyent a l'anomenada generació del 98. Com que son pare era enginyer de mines i anava allà on el necessitaven, la família va residir en llocs diversos. Va estudiar Medicina a València i posteriorment va fer el doctorat a Madrid. Va exercir la professió només dos anys a Cestona (Zestua). Es va traslladar a Madrid i va començar a col·laborar en revistes radicals. L'any 1900 va publicar el seu primer llibre: *Vidas sombrías*. Es va fer ferrouxista i la va espifiar perquè no va arribar enlloc. Amb motiu de la Guerra Civil es va exiliar a França des d'on escrivia diatribes contra ambdós bàndols. L'any 1940 va tornar i no va parar d'escriure: 75 novel·les, més llibres d'assaig, de teatre, de poesia, biografies de per-

sonatges, etc. un veritable allau. Cal citar, entre tants títols: *La busca*, *Mala hierba*, *Aurora roja*, *La casa de Aizgorri*, *El mayorazgo de Labraz*, *Zalacain el aventurero*, *Aventuras, inventos y mixtificaciones de Silvestre Paradox*, *Camino de perfección*, *César o nada*, *El árbol de la ciencia*, *La sensualidad pervertida*.

Baroja és un sobretot un escriptor ideològic. Les seves idees provenen del seu ideari sociopolític, però també dels seus sentiments i del seu estat d'ànim. Aquests darrers components humanitzen els seus escrits allunyant-los del que altrament potser serien pamflets o manuals polítics. En síntesi, són llibres filosòfics però al mateix temps d'amena lectura (dels que "enganxen") i amanits amb els seus comentaris. Els seus personatges són plens de vida i de significat.

BARRI: A la zona del Canal Olímpic.

INICI: A l'Est del Canal.

FINAL: Al Camí de la Pava, en terme de Gavà.

LONGITUD: 200m aprox. En terme de Castelldefels. Vegeu comentari.

AMPLADA: Comença amb 2m, després passa a 3m i finalment a 4m. Però en terme de Castelldefels són 2m.

DIRECCIÓ: De W a E, aprox., una mica desviat cap el N. De fet: ENE.

PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: No hi ha edificis: els darrers del Club Esplai, camps, una hípica, un club de tennis, magatzems a l'aire lliure, etc.

PAVIMENT: De terra, excepte els darrers 100m que són asfaltats (és Gavà).

ARBRAT: A les vores hi ha arbres i arbustos diversos. Cap pi tort.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: hauria de començar just a l'altra banda del Canal, com a continuació virtual del Pg. del Pi Tort, però no és així perquè ran de canal hi ha un camp de golf, de manera que el camí apareix just a la tanca del terreny de golf. Significa que s'han perdut els primers 100m i només podem passar pels 100m restants. Una cosa semblant ha passat també amb el camí de la Limanya, descrit anteriorment, només que en aquell cas es tractava d'un camp de conreu.

PI TORT (Camí del)

Estem parlant sempre del mateix pi i del mateix camí. Es dona la circumstància que el famós pi deu ser mort perquè en tot el recorregut del passeig/camí no he estat capaç de trobar ni un sol pi tort. Tots són drets. Ja se sap que sovint la fama dura més que la persona o, en aquest cas, que el pi.

Aquests camins agrícoles entre camps tenen el seu encant, sobretot en una població com Castelldefels on de camins i de camps en queden ben pocs. Els hauríem de declarar monument històric i ensenyar-los a les criatures: mireu nens, un camí, guaitau: un camp. Allò són tomaqueres. I la mainada potser preguntaria qui ha penjat els tomàquets de les tomaqueres, com si algú les hagués volgut guarnir a la manera d'un extemporani arbre de Nadal.

BARRI: Les Botigues, Can Bou, Marisol i Gran Via Mar.
INICI: Ramal del Ferrocarril (vegeu comentari).
FINAL: Av. del Canal on queda tallat pel propi Canal.
LONGITUD: 1700m aprox. Darrer número: 188 (vegeu comentari).
AMPLADA: Calçada: 6m, vorera senars 2,5m, vorera parells 2,5m = 11m però no és constant i a partir del c.Barcelona no hi ha vorera a senars.
DIRECCIÓ: WSW a ENE.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i apartaments, en algun moment cases adosades (Can Bou) i a partir del c.Barcelona a senars llinda amb el Campus.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a totes dues bandes, però no sempre.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: El darrer número és el 188, però –atenció– l'anterior és el 192. És un carrer important de Castelldefels que forneix un enllaç horitzontal E-W i comunica diversos barris. Els veïns, sobretot al barri de Les Botigues, es queixen de la velocitat d'alguns vehicles. Quan un carrer és ample i recte...
 Segons el mapa, el carrer comença més a l'esquerra del Ramal del Ferrocarril. Físicament no és així: aquest trosset que apareix dibuixat és introbable si el busques a peu i és impossible que neixi d'un pas elevat.

PI TORT (Passeig del)

Al s.XVIII quan van endreçar les marines per posar-les en explotació agrícola –un fet que ja hem comentat en diverses ocasions– van obrir uns quants camins, més o menys paral·lels entre sí i al Camí Ral de València.

Aquest n'era un. L'origen del nom sembla evident: en aquest indret hi devia haver un pi tort. No cal donar-hi més voltes. Era freqüent a l'època i encara avui nomenar els camins, rieres, etc. fent referència a algun accident geogràfic o a la presència d'espècies vegetals: la Penyeta Roja, les Marines, els Aiguamolls i els Canyars, en són bons exemples.

Posteriorment, van eixamplar i asfaltar bona part del camí, con-

vertint-lo en via urbana i nomenant-lo passeig encara que no correspongui.

De fet, passat el Canal el camí continua com a tal i s'endinsa en terme de Gavà.

Per cert: de vegades escriuen Pitort, tot seguit. Em sembla que no és correcte. És en alemany que empalmen les paraules, no pas en català.

BARRI: Les Botigues.
INICI: Pg. del Pi Tort, entre l'Av. del Mar i el carrer de les Botigues.
FINAL: Sense sortida, formant una placeta.
LONGITUD: 50m aprox. Darrer número: 7
AMPLADA: Calçada: 3m, vorera senars 1m, vorera parells 1m = 5m.
DIRECCIÓ: De N a S, aprox.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: És de fet un passatge que s'endinsa a l'interior de l'illa i que dona accés a uns quants xalets (set per ser exactes). Com tots aquests passatges, forneix un racó de tranquil·litat que seria també de silenci si no fos pel concert que t'ofereixen els gossos quan hi passes.

PI TORT (Ramal del)

L'origen del nom ja el vàrem comentar en parlar del Pg. del Pi Tort. Simplement voldria comentar que aquest arbre, tort o dret, ha donat nom a carrers i places d'altres poblacions i fins i tot a una església.

El cas de l'església és digne de comentar perquè habitualment porten noms relacionats amb la religió, com és força lògic.

En canvi, una església amb nom vegetal arbori no deixa de ser una curiositat i, possiblement, un cas únic.

No ens crida l'atenció perquè hi estem acostumats però us imagineu per un moment que la nostra església de Santa Maria es digués *església del Garrofer*?

BARRI: Gran Via Mar.
INICI: Carrer del Lliri, entre Pi Tort i Aragó.
FINAL: Sense sortida, formant una placeta rodona.
LONGITUD: 90m aprox. Darrer número: 12.
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars 2m, vorera parells 2m = 7m.
DIRECCIÓ: E-W.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, moreres a dues bandes.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: És un d'aquests racons de quietud que abunden a la nostra vila, només trencada per l'orfeó cacofònic que formen els gos-sos quan hi passes.

PLACETA (Carrer de la)

La majoria d'aquests carrers, ramals, passatges, etc. sense sortida acaben en una placeta, de vegades rodona, d'altres quadrada. Aquest en porta el nom: carrer de la placeta. Tot un símbol de simplicitat gairebé ingènua. La placeta és un lloc de trobada, de cases, de portes i de veïns. Potser és coincidència però quan hi he anat hi havia dues veïnes i un veí fent petar la xerrada a la placeta. És cert que generalment els xalets donen la impressió de viure tancats en sí mateixos: cadascú a casa seva i el gos a la de tots. Però en aquesta placeta s'ha de dir com a mínim que els veïns es coneixen i que si més no alguna vegada surten a la seva placeta i fan un cordial i divertit intercanvi d'opinions a tres bandes: banda d'alemanya reciclada, banda de catalana nova amb accent del sud i banda de català de naixença.

El tema també era entranyable: parlaven de flors. Què maques les teves hortènsies. Si vols en guardo unes llavors i te les dono. Doncs aquests geranis roses són molt originals i mira com se t'han fet, es veu que els cuides bé.

La civilització de l'hortènsia i del gerani no és, com pugui semblar a ulls de persones que van per la vida de conscienciades, una civilització amable però superficial. No. És una destil·lació de la cultura europea més refinada. Aquestes persones que parlen de flors no són insensibles a les tragèdies del món ni a les necessitats del veí.

Són persones cultivades, sovint solidàries i, per pura finor intel·lectual, són capaces d'admirar la flor de la veïna i a la veïna li falta temps per oferir les llavors de la flor admirada per tal que ningú no es quedi enrere i que tothom en pugui gaudir. El retorn a la natura, ni que sigui natura domesticada, de jardinet, ens fa persones i ens dóna la distància necessària per encarar els problemes propis i aliens amb la mateixa estoicitat amb que les plantes resisteixen les inclemències i reprimeixen, no els seus sentiments, sinó l'exteriorització intempestiva d'aquests sentiments.

BARRI: Entre la Platja i les Botigues.
INICI: Pg. Marítim.
FINAL: Empalma amb el Ramal del Ferrocarril a la confluència amb Pi Tort.
LONGITUD: 330m aprox. Darrer número: 24
AMPLADA: Calçada: 6m, voreres 4m cada una, total 14m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant a NE però gira cap el N.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Dos rengles de palmeres, excepte el darrer tram.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Amb la seva continuació, el Ramal del Ferrocarril, comunica el Pg. Marítim amb l'interior (Av. de la Constitució). Abans ho feien l'Av. del Mar i la de la Banys, mitjançant un pas a nivell.

PLATJA (Avinguda de la)

El mar i la terra ferma es troben al llarg de milers de kilòmetres arreu del món, però tenen diverses maneres de contactar. Abunden els penyasegats (com els del Garraf), les costes rocoses (com la Costa Brava), les maresmes (com el Delta de l'Ebre) i també les platges. A les platges el mar i la terra es donen la mà de forma amistosa, excepte en cas de temporal, com és ben sabut. La platja pot ser de còdols o de sorra. Segons quin material geològic hi ha a la costa, les anades i vingudes de l'onatge el van desgastant i polint fins a formar grans de sorra més o menys fins.

La platja de Castelldefels es caracteritza per una sorra excepcionalment fina que, segons diuen, és pròpia d'una platja amb molt poc pendent, perquè en aquest cas la mar es passeja molt per damunt la sorra i la desgasta més que allà on per causa d'un gradient més fort, el passeig de l'aigua és més curt.

Aquesta platja fina que tenim té avantatges: per exemple, s'hi pot caminar i córrer descalç sense que faci mal als peus i s'hi poden construir castells de sorra amb facilitat, però també té inconvenients: s'enganxa a la pell, al calçat i a la roba, i el vent, quan en fa, que és sovint, l'aixeca i forma un polsim volador semblant a una microtempesta d'arena que es fica per tot arreu.

BARRI: Platja de la Pineda.
INICI: Al Pg. Marítim de vianants, a tocar de la platja.
FINAL: Empalma amb el carrer 11 a la cruïlla amb el Pg. Marítim.
LONGITUD: 85m aprox. Darrer número: no n'hi ha.
AMPLADA: Calçada: voreres no n'hi ha però a la banda senars i separat amb estakes hi ha un pas per vianants d'uns 2m d'amplada.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: A la banda senars llinda amb zona verda ajardinada i a la banda parells amb tanques de finques (el mapa indica zona verda).
PAVIMENT: De terra i grava.

ARBRAT: Hi ha un rengle d'arbres a la banda senars i un pi a parells.
CIRCULACIÓ: Doble sense sortida. Es fa servir sobretot d'aparcament.

COMENTARI: els veterans de Castelldefels recorden que a la confluència d'aquest passatge amb el Pg. Marítim hi havia un edifici a mig construir que, fent un pont, passava per sobre el carrer. Havia de ser un hotel. L'ajuntament de l'època li va donar llicència d'obra al promotor contravenint les normes urbanístiques vigents i la Comissió d'Urbanisme va aturar la construcció. El promotor va demanar danys i perjudicis al·legant que tenia llicència municipal i el plet es va allargar anys i anys fins a arribar, diuen, al Tribunal Suprem que finalment va fer enderrocar l'andròmina.

PLATJA DE LA PINEDA (Passatge de la)

La platja, amb independència de la seva naturalesa geogràfica o geològica és i ha estat sempre un lloc de trobada i d'activitat humana i no solament a l'estiu. Qui té la sort de poder-ne gaudir tot l'any no se n'està. Hom hi passeja, hi juga, hi practica algun esport, o simplement contempla la mar de la sorra estant. Els que tenim el privilegi de viure-hi a prop potser no ho valorem prou pel fet de ser quelcom quotidià, plenament integrat a les nostres vides. Alguns, cada dia menys, fins i tot la menyspreen embrutant-la.

Per calibrar la importància de la platja cal preguntar als que

viuen lluny d'ella. Potser ni tan sols cal preguntar. Només cal veure com esperen les vacances, com es gasten el que tenen i part del que no tenen per llogar un apartament o una cambra, com embussen les carreteres i, finalment, com l'enyoren durant els llargs mesos d'hivern.

La platja, ho deia en el bloc anterior, és allà on la terra i la mar es fan amics. I nosaltres hi podem trobar l'harmonia de l'ésser humà amb la natura i amb els seus orígens. Mar i cel, deia l'Àngel Guimerà. Mar i terra i persones, podem dir nosaltres.

BARRI:	El Poal.	DIRECCIÓ:	neix apuntant al N aprox. gira a NE, torna a N i finalment fa un revolt tancat i acaba apuntant a SSW.
INICI:	A l'Av. de la Constitució entre Escolana i Josep Maria de Sagarra.	PENDENT:	Tram I pla, trams II i III ascendents.
FINAL:	Empalma amb el carrer Gaudí a la confluència amb Comte Güell.	EDIFICACIÓ:	Xalets i blocs d'apartaments. A senars hi ha un supermercat.
LONGITUD:	950m aprox. Darrer número: 77.	PAVIMENT:	Standard.
AMPLADA:	Presenta tres trams diferenciats: I- de Constitució a Juan Ramón Jiménez, calçada 6m, vorera senars 2,5, vorera parells 2 i zona d'aparcament en línia a parells 2. Total 12,5m. II- De J.R. Jiménez a Joan Maragall (dalt), calçada 5m, vorera senars 2, vorera parells 3,5 i zona d'aparcament en línia a parells 2. Total 12,5m III- De Joan Maragall al final, calçada 5m, voreres 1,5 cada una. Total 8m	ARBRAT:	Sí, a totes dues bandes.
		CIRCULACIÓ:	Tram I: doble; Tram II: única en sentit descendent Tram III: doble.
		COMENTARI:	És l'artèria principal de la vall i barri del Poal, bé que desdoblada pel que fa al trànsit en el seu tram central, amb pujada per Joan Maragall. Segueix més o menys la llera d'una torrentera i per sota hi circula un petit riu subterrani que durant anys va donar aigua a les cases del barri.

POAL (Avinguda del)

Al capdamunt de la vall i a tocar de l'antic Camí Ral de València hi ha un pou. Per la seva ubicació insòlita en una cota relativament elevada va rebre el nom de Pou Alt. Allà els traginers i viatgers que anaven i venien del Garraf pel Camí Ral podien fer aigua i abeurar les bèsties.

A principis del s.XX Eusebi Güell, propietari de totes aquelles terres, va encarregar la construcció d'una casa al costat del pou a un deixeble i ajudant de Gaudí anomenat Domènech (res a veure amb Domènech i Muntaner).

La casa, d'estil gaudinià, feta de pedra picada del Garraf i amb

teulada de trencadís de ceràmica va esdevenir "Can Pou Alt". Avui la casa està habitada i el seu propietari la va restaurar i s'ocupa de mantenir-la en perfecte estat.

Amb el pas del temps l'expressió "pou alt" s'ha encongit fins a quedar en "poal". Però al portal de la casa encara s'hi pot veure un rètol de majòlica que diu "Can Pou Alt".

BARRI: Centre.
INICI: Pl. d'Espanya.
FINAL: Pl. de Pau Casals a la confluència amb Dr. Barraquer.
LONGITUD: 230m aprox. Darrer número: 45
AMPLADA: Calçada: 8m, voreres: 2m cada una. Total 12m.
DIRECCIÓ: SW a NE.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Blocs de pisos.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única ascendent (direcció Gavà).
COMENTARI: Carrer cèntric i molt comercial. Travessa l'Av. Sta. Maria.

POMPEU FABRA (Carrer de) *abans Calvo Sotelo*

Barcelona 1868, Prades (Fr.) 1948. Enginyer industrial, químic, gramàtic i lexicògraf. Va ser catedràtic de Química a la Universitat de Bilbao durant 10 anys. En paral·lel es va dedicar a l'estudi i difusió de la llengua catalana. Curiosament, la seva primera obra la va escriure en castellà: *Ensayo de gramática del catalán moderno*, (1891). Va continuar amb: *Contribució a la gramàtica de la llengua catalana* (1898). L'any 1904 va publicar el *Sil·labari català* i el *Tractat d'ortografia catalana* en col·laboració amb Jaume Massó i Joaquim Casas. L'any 1906 va tenir una intervenció destacada al Primer Congrés Internacional de la Llengua Catalana. L'any 1912 va publicar la *Gramàtica de la llengua catalana*, l'obra més sòlida fins aquell moment. Prat de la Riba el va cridar per ocupar la càtedra de català creada per la Diputació de Barcelona. També va ser membre i després president (1911) de l'Institut d'Estudis Catalans. L'any 1913 l'Institut va publicar les *Normes ortogràfiques*, un treball que no va signar però que havia sortit majoritàriament de la seva ploma. L'any 1917 va aparèixer un *Diccionari Ortogràfic* confeccionat sota la seva di-

recció i l'any 1918 una nova *Gramàtica Catalana*. Havent establert la normativa de la llengua es va dedicar a la seva difusió amb Introducció a la gramàtica catalana, *Curs mitjà de gramàtica catalana*, *El català literari i Converses filològiques*. L'esforç va culminar amb la publicació, l'any 1932, del *Diccionari General de la Llengua Catalana*.

Va ser nomenat catedràtic de la Universitat de Barcelona. Perseguit i empresonat l'any 1934 per raó del seu càrrec, les coses se li van complicar més amb motiu de la Guerra Civil. L'any 1939 va marxar a l'exili, primer a París, després a Montpel·lier i finalment a Prades. La Universitat de Toulouse el va nomenar Doctor Honoris Causa. Encara va redactar una nova *Gramàtica catalana* que va ser publicada després de la seva mort, l'any 1956, per Joan Coromines.

Ha estat considerat l'ordenador de la llengua catalana moderna. Va ser molt popular en vida tot i que algunes de les seves tesis van ser criticades i fins i tot combatudes per alguns intel·lectuals de l'època.

BARRI: Centre.
INICI: Pl. de l'Església.
FINAL: Tallada a la confluència amb el carrer de Can Roca, amb accés per aquest carrer.
LONGITUD: 460m aprox. Darrer número: no hi ha números a la part alta.
AMPLADA: presenta 3 trams diferenciats:
 I- Pl. Església a Bisbe Urquinaona: calçada: 20m. Només vianants, no hi ha voreres.
 II- Bisbe Urquinaona a Tarradellas i Dr. Barraquer: calçada 10m, vorera senars 2,5, vorera parells 3m, franja d'aparcament a parells 2m. Total 17,5m.
 III - Tarradellas a carrer de Can Roca: 2 calçades de 5m cada una separades per una mitjana ajardinada d'1m. Vorera senars 5m, parells 2,5. Total 18,5

DIRECCIÓ: Neix apuntant al NNW i gira cap a NW.
PENDENT: El tram I és pla, els II i III ascendents en sentit carrer Can Roca.
EDIFICACIÓ: I - lateral església i 1 xalet a senars. Pisos a parells.
 II - Pisos i establiments comercials a banda i banda.
 III - Laterals de blocs i de l'Escola Can Roca a senars, bosc a parells.
PAVIMENT: Tram I de rajoles, II standard, III standard amb mitjana. Té 4 rotondes ajardinades.
ARBRAT: Sí, a la banda senars i a les rotondes. Al tram I també a parells.
CIRCULACIÓ: El tram I només vianants, II i III doble.
COMENTARI: Connecta el centre vila amb els barris de Can Roca, el Castell i, per la Carretera de la Sentiu, Vista Alegre, La Sentiu i Gavà.

PRIMER DE MAIG (Avinguda del) *abans Av. de la Paz*

A la darrera sessió del Congrés Internacional Socialista celebrat a París el dia 20 de juliol de 1889 van acordar instituir la Festa del Treball i situar-la al dia 1 de maig de cada any en commemoració dels fets de Chicago de 1886.

La diada tenia una triple finalitat: aplegar la classe obrera en una jornada de lluita pels drets dels treballadors; reivindicar la implantació urgent dels "Tres vuits": 8 hores de treball, 8 hores de formació o de lleure i 8 hores de descans; i, a més llarg termini, promoure la transformació de la societat capitalista en una societat socialista per vies pacífiques i democràtiques.

Amb el pas dels anys la naturalesa reivindicativa de la festa s'ha

anat diluint i en l'actualitat el Primer de Maig té un caràcter més festiu que en els seus orígens. Això no obstant a les principals ciutats dels països desenvolupats les centrals sindicals solen organitzar manifestacions multitudinàries que circulen de forma ordenada per carrers cèntrics onejant banderes, cantant i corejant consignes.

Amb la instauració de l'Ajuntament democràtic a Castelldefels, el nou consistori va considerar convenient posar-li aquest nom a l'anomenada "Av. de la Paz" perquè tothom, o gairebé, sabia de quina "paz" s'estava parlant.

**CARRERS, PLACES
I CAMINS DE
CASTELLDEFELS**

R

BARRI: Bellamar.
INICI: Av. de la Constitució.
FINAL: Av. de la Constitució.
LONGITUD: 200m aprox. Darrer número: 9.
AMPLADA: Calçada: 5m, voreres: 1,5m cada una. Total 8m.
DIRECCIÓ: Forma un arc: neix apuntant al N i mor mirant al S.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i apartaments.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Pins a la banda senars.

CIRCULACIÓ: Doble excepte el darrer tram, que és única amb entrada per Av. Constitució.

COMENTARI: Cap a la meitat del carrer neix l'Av. de l'Hotel. Una mica més a l'Est surt el Ramal de la Raconada. La Raconada constitueix un sector diferenciat en si mateix, amb caràcter propi.

RACONADA (Carrer de la)

Sinònim de racó. Un racó és l'espai interior adjacent o proper a dues parets que formen angle. En lloc de dues parets es pot tractar d'una vall estreta sense sortida, del diedre format per una cinglera en angle o en curva tancada, o de qualsevol accident geogràfic similar. El cas que ens ocupa pertany a la segona accepció: la primera estribació del massís del Garraf fa en aquest punt un entrant que dóna lloc a una petita plana semicircular.

L'expressió té també diversos sentits figurats: un racó de món és un lloc allunyat i mal comunicat encara que no tingui forma de racó. Arraconar una persona o una idea significa marginar-la. De vegades també es relaciona amb la neteja o la seva manca i es parla de netejar sense deixar racons, o de la presència de racons de brutícia.

Quan una persona, o un animal, es troben malament solen acomodar-se en un racó perquè allà se senten més protegits. Es freqüent que els animals malalts o ferits busquin un racó per morir.

En un altre àmbit també es parla de racó com a sinònim d'indigestió.

Però l'expressió té al mateix temps connotacions positives. De vegades hom al·ludeix al seu racó volent expressar una petita llar càlida i acollidora on s'hi troba bé. Per si això fos poc, sovint es parla d'arraconar o de disposar d'un racó referint-se a fer o a tenir estalvis.

BARRI: Bellamar.
INICI: Carrer de la Raconada.
FINAL: Sense sortida.
LONGITUD: 100m aprox. Darrer número: 3
AMPLADA: Calçada: 10m, sense voreres.
DIRECCIÓ: SW a NE.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i apartaments.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Doble, com tots els vials que no tenen sortida.

COMENTARI: Vial que neix del carrer del mateix nom i que dona accés a algunes construccions i als darreres d'altres. Acaba al peu d'un penyasegat. En aquest ramal hi ha la seu de l'entitat IBSTE: Institut Bíblic i Seminari Teològic d'Espanya.

RACONADA (Ramal de la)

Realment aquest indret sense sortida constitueix un racó i s'adapta al racó format per la muntanya.

Tots aquests indrets que només són freqüentats pels veïns i els visitants són efectivament racons, però en el bon sentit: racons de pau.

Si no fos per la proximitat de l'Av. de la Constitució seria també un lloc de silenci. El trànsit del vial proper és l'únic factor que trenca una mica la tranquil·litat d'aquest lloc privilegiat.

A aquest ramal hi donen els darreres de les primeres cases adossades que es van construir a Castelfels.

Formen un arc a l'entorn d'un espaiós jardí central i són habitatges de dues plantes, no gaire grans, però d'aspecte agradable. En aquests darreres hi han construït uns rafals per tal que els veïns puguin aparcar els seus vehicles sota cobert, amb una plaça per cada veí.

BARRI: El Castell i Vista Alegre.
INICI: Carrer de la Pietat, entre Manuel Girona i Jaume I.
FINAL: Carrer d'Antonio Machado.
LONGITUD: 350m aprox. Darrer número: 35
AMPLADA: Presenta tres trams diferenciats:
 I - de Pietat a Santa Marta i Blas Infante, calçada 3m, voreres d'1m i franja d'aparcament a senars de 2m. Total 7m.
 II - de Blas Infante a Dr. Marañón travessa la Pl. de la Democràcia.
 Calçada 6m. No hi ha voreres perquè hi ha la plaça.

III - de Dr. Marañón a Antonio Machado. Calçada 10m, dels quals 4m són per aparcar an diagonal, vorera senars 3,5m i vorera parells 1,5m. Total: 15m. SW a NE.
DIRECCIÓ: Tram I descendent. Trams II i III pla.
PENDENT: Trams I i III blocs d'habitatges. Tram III sense edificis.
EDIFICACIÓ: Trams I i III standard. Tram II de llambordes a nivell de la plaça.
PAVIMENT: Tram I no. Trams II i III arbres a dues bandes.
ARBRAT: Única ascendent, sentit cap a l'Av. de la Pineda.
CIRCULACIÓ:

RAFAEL CASANOVA (Carrer de) *abans Zumalacárregui*

Moià 1660, St. Boi de Llobregat 1743. Advocat i polític. Es va instal·lar a Barcelona per estudiar i després exercir el Dret. L'any 1696 es va casar amb Maria Bosc, de Sant Boi. En esclatar la Guerra de Successió es va comprometre políticament. L'any 1706 va ser elegit membre del Consell de Cent (avui Ajuntament de Barcelona). Ran de la renovació del consistori del 30 de desembre de 1713 va ser designat Conseller en Cap (avui diríem alcalde). Quan les tropes borbòniques van iniciar el setge a la capital catalana va organitzar políticament la resistència i en especial la gestió de la intendència. El dia 29 de juliol de 1714 va decretar la mobilització de tots els homes útils de 14 anys en amunt. Vista la mala situació de la ciutat, Casanova va suggerir un armistici de 12 dies que hauria permès adquirir queviures i reorganitzar la defensa. Però es va quedar en minoria. El dia 11

de setembre es va situar al Portal Nou amb un cos de tropa i va contraatacar diverses vegades fins que va rebre un tret a la cama. Va ser hospitalitzat i des del llit va haver de signar, per no haver-hi altra sortida, el projecte de capitulació. Els seus familiars i amics temien per la seva vida si l'enemic el trobava a l'hospital de manera que van afegir el seu nom a la llista de defuncions del dia i durant la nit el van treure de la ciutat en un carro que duia difunts al cementiri. Un cop fora muralles el van traslladar a la casa pairal de la seva muller, a St. Boi. Un cop refet de la ferida es va exiliar a França. L'any 1719, amb motiu d'una amnistia, va tornar a Barcelona on va exercir d'advocat fins que, ja gran, es va retirar a St. Boi on va morir als 83 anys.

Nota: es deia Casanova, no Casanovas, i no duia cap "de" al davant.

BARRI: Vista Alegre.
INICI: Carrer Mansió, entre Pep Ventura i Otero Pedrayo, com a continuació del carrer de Huelva.
FINAL: Tallat pel Turó d'en Llopart, amb sortida per Cortes de Cádiz.
LONGITUD: 200m aprox. Darrer número: 43
AMPLADA: Presenta 2 trams diferenciats:
 I - de Mansió a Giralda, calçada 6m, vorera senars 2m, vorera parells 5m i franja d'aparcament a parells de 4m, total: 17m.
 II - de Giralda a Cortes de Cádiz, calçada 5m, voreres

d'1m cada una, total 7m.

DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Ascendent. El tram II més pronunciat que el I.
EDIFICACIÓ: Blocs d'habitatges. Al tram II a parells hi ha una explanada d'aparcament.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Al tram I a dues bandes, al tram II només a parells.
CIRCULACIÓ: Tram I doble, tramm II única descendent.
COMENTARI: El tram I llinda a parells amb el nou barri dels Canyars. Per això el carrer és més ample i més ben urbanitzat.

RAMON Y CAJAL (Carrer de)

Petilla de Aragón 1852, Madrid 1934. Metge històleg. Va estudiar Medicina a Zaragoza, va fer oposicions a Sanitat Militar i l'any 1874 el van enviar a Cuba en plena revolta independentista. Va tornar malalt de malària. No podent treballar, va preparar el doctorat i l'any 1877 el va obtenir a Madrid, entrant de ple a la branca de la histologia. L'any 1883 va obtenir per concurs la càtedra d'anatomia a València, l'any 1887 la d'histologia a Barcelona i el 1892 la mateixa a Madrid.

Va investigar la transmissió dels impulsos nerviosos de neurona a neurona, és a dir, entre cèl·lules independents, i va exposar la seva teoria de la neurona a *Textura del sistema nervioso del hombre y de los vertebrados*. Aquest treball va representar un descobriment científic important perquè fins aleshores es creia que els nervis eren estructures filiformes contínues. Al principi li va costar que el món científic l'escoltés perquè semblava im-

possible que un impuls pogués viatjar tan ràpid si havia d'anar passant d'una neurona a la següent fins a arribar al cervell o viceversa. A més, el fet de ser espanyol no l'ajudava perquè no hi havia tradició de científics espanyols i a l'estranger no se'l prenién seriosament.

Però finalment, en un congrés internacional, gràcies a la seva constància i al perfeccionament del microscopi, va aconseguir demostrar la seva teoria de forma irrefutable i va saltar a la fama mundial. Les associacions científiques d'arreu el van honorar i l'any 1906 l'Acadèmia Sueca li va atorgar el premi Nobel de Medicina.

A banda de la seva obra mestra va publicar llibres i articles sobre temes diversos.

BARRI: Vista Alegre llindant amb Els Canyars.
INICI: Av. de la Constitució entre Narcís Monturiol i Agricultura.
FINAL: Pg. de Lormont, on queda tallat pel Turó d'en Llopart.
LONGITUD: 620m aprox. Darrer número: 99 (vegeu comentari)
AMPLADA: Calçada: 6m, vorera senars 2,5m més 2m d'aparcament; vorera parells 4m més 4m d'aparcament. Total: 18,5m.
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Pla fins al carrer Església, després ascendent de forma progressiva.
EDIFICACIÓ: Blocs d'habitatges

PAVIMENT: Standard. Hi ha tres rotondes: a Major, Església i Palafox.
ARBRAT: Sí, a totes dues bandes.
CIRCULACIÓ: Doble. Hi passen busos.
COMENTARI: Quan arriba a la Pl. de l'Amistat la calçada es desdobra per envoltar-la. A la sortida es retroben i el carrer continua fins al final. Es una via important de comunicació entre l'Av. Constitució i els barris de Vista Alegre i Els Canyars. El nom de "ronda" no respon a cap realitat física. La numeració pateix un desfasament: mentre els senars arriben al 99, la casa del davant té el 44.

RAMON OTERO PEDRAYO (Ronda de)

Ourense 1888. Santiago de Compostela 1976. Escriptor. Va estudiar Dret, Filosofia i Lletres a Madrid. De tornada a la seva ciutat va col·laborar en la revista cultural *La Centuria* entre 1917 i 1918. Va militar a les files del galleguisme. L'any 1919 va guanyar la càtedra de Literatura d'ensenyament mitjà i va romandre a Ourense.

Va publicar, entre d'altres, *Pantelas, hombre libre, Os camiños da vida, Arrededor de sí, A romaría de Xelmirez* i nombrosos articles en diaris i revistes.

Va ser un dels fundadors del Partido Galeguista i l'any 1931 va ser elegit diputat a Corts. Otero era d'esperit conservador i

religiós però quan el seu partit va decidir formar part de Front Popular va acatar la decisió. De resultes, acabada la Guerra Civil va ser expedientat i cessat. Retirat a la seva casa pairal es va concentrar en la redacció d'articles que li publicava la premsa americana i després la catalana i també la madrilenya.

L'any 1949 li van restituir la càtedra i després va guanyar la de Santiago. Va participar en la fundació de l'Editorial Galaxia. En el moment de la seva mort era considerat el patriarca de les lletres gallegues, home d'una cultura amplíssima i un exemple de resistència galleguista durant la llarga etapa de la dictadura.

BARRI: Platja, entre Sector Baixador i Sector Banys.
INICI: Pg de la Marina a la confluència amb Navegants. Surt de biaix.
FINAL: A l'Av. de la Platja.
LONGITUD: 460m aprox. Darrer número: 17.
AMPLADA: Calçada: 3m, vorera senars 3m, vorera parells 2m més 2m de franja d'aparcament a parells. Total: 10m.
DIRECCIÓ: Apunta a ENE.

PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: A la banda senars.
CIRCULACIÓ: Única ascendent (direcció Gavà).

REMERERS (Carrer dels)

Homes que remen en una embarcació. Atenció al pas a versió femenina, que es presta a mala interpretació. Avui el rem és una pràctica esportiva amb diverses modalitats, des de la típica trainera a les versions més actualitzades de *skiff*, *kayak* i similars. El rem com a pràctica esportiva sembla que el van introduir els estudiants de les universitats angleses d'Oxford i Cambridge, ambdues situades a la ribera d'un riu. Val a dir, de passada, que Oxford significa "El gual del bou" i Cambridge "El pont sobre el riu Cam". Els estudiants necessitaven fer exercici físic i veien com els habitants de les ciutats que els acollien es desplaçaven amb petites barques pel riu transportant productes del camp i d'altres mercaderies. De manera que van decidir imitar-los però en equip i a la màxima velocitat. No van trigar a rivalitzar en campionats on s'hi jugaven el prestigi de la seva respectiva universitat.

Els bascos primer i tothom després es va anar afegint a l'afició i avui el rem es practica als Jocs Olímpics i també, modestament, els diumenges al matí si el temps acompanya. A Castell-

defels té especial rellevància el club del Canal Olímpic. Però antigament el rem era el "motor" principal de la navegació. Entre els fenicis el practicaven homes lliures però ben aviat les societats antigues els van substituir per forçats, ja fossin presoners de guerra, esclaus, o bé *galíots*, presos condemnats a pena de *galeres*. Aquesta pràctica va arribar fins al s.XVII, quan l'art de la navegació a vela va assolir un nivell tal de desenvolupament que feia inútil la propulsió a rem.

Això no obstant els mariners van seguir remant de forma puntual per remolcar els vaixells en les maniobres dins del port, tant de sortida com d'arribada. Amb l'aparició de la màquina de vapor, aquesta feina, tan pesada, va passar als remolcadors. I no cal dir que els pescadors artesans van seguir remant, com a recurs auxiliar de maniobra, fins ben entrat el s.XX.

Amb aquest carrer sembla que l'Ajuntament de Castelldefels va voler homenatjar aquells homes de mar que amb el seu esforç personal van tirar la navegació endavant.

BARRI: Platja, Sector Baixador.
INICI: Pg Marítim, entre Perú i Ecuador.
FINAL: Al Pg. del Ferrocarril, just davant l'accés al Baixador del tren.
LONGITUD: 180m aprox. Darrer número: 13.
AMPLADA: Calçada: 10m, vorera senars 5m, vorera parells 5m. Total: 20m.
DIRECCIÓ: Apunta al N.

PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Dos rengles de palmeres entre Pg. Marina i Pg. Ferrocarril.
CIRCULACIÓ: Doble.

REPUBLICA ARGENTINA (Carrer de la)

Estat que ocupa la major part de les terres meridionals del continent sudamericà. Té una superfície de 2.779.741Km². (5 vegades Espanya). La capital és Buenos Aires. Té 36.000.000 d'habitants gairebé la meitat dels quals resideixen a la capital. Això fa que la densitat de població fora de la capital sigui especialment baixa, amb zones, com la Patagònia, molt poc poblades.

El clima varia des dels boscos subtropicals del Nord, on hi ha les catarates de l'Iguazú, a les terres inhòspites de la Tierra del Fuego, que tenen una latitud equivalent a la de Scandinàvia. La banda E està formada per grans planures amb explotacions agrícoles i ramaderes, mentre que la franja W és purament andina, amb altes serralades, glaceres i penyasegats.

El sistema polític és la República Federal, amb eleccions cada 4 anys.

El nom és un derivat d'argent. Els primers espanyols que hi van arribar ho van fer per naufragi, l'any 1524, sota el comandament de Díaz de Solís. Es van relacionar amb els natius (avui només

un 5% de la població ho és) i van rebre com a obsequi objectes d'argent. Vist el detall posteriorment van explorar el territori i van trobar riquesa de mineral a la Sierra de la Plata, riquesa que van explotar i transportar a la costa pel Río de la Plata.

Argentina es va sublevar contra la dominació espanyola i va obtenir la independència el dia 9 de juliol de 1816.

La seva població està formada majoritàriament per immigrants espanyols i italians i els seus descendents. Això no obstant, també ha rebut immigrants d'altres terres: Alemanya, Rússia, les Illes Britàniques, Japó, etc. Abans i durant la II Guerra Mundial va acollir un bon nombre de refugiats jueus procedents d'Alemanya, de països de l'Europa de l'Est i també de països envaïts tals com França, Bèlgica, Holanda i Dinamarca. La majoria s'hi van quedar i van fer-hi arrels. Curiosament també hi ha un bon nombre d'habitants d'origen àrab, sobretot libanesos i sirians. De resultes, la societat argentina és diversa, cosmopolita i, gràcies a un bon sistema educatiu, culta, bressol de bons professionals i artistes.

BARRI: Montemar.
INICI: Av. 305, a tocar de l'Av. de la Constitució i el carrer de la Font.
FINAL: A la confluència entre l'Av. de Bellavista i el carrer 309.
LONGITUD: 300m aprox. Darrer número: 27.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1m, vorera parells 1m. Total: 6m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant al NW, fa angle a W i després torna a NW.

PENDENT: Ascendent. el primer i el darrer trams, molt pronunciat.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'habitatges
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Hi ha arbres a la banda senars i, a trams, llinda amb el bosc.
CIRCULACIÓ: Única ascendent.

RIBERA (Passeig de la)

Sorprèn una mica aquest nom en un carrer que està situat a més de 900m en línia recta del mar. La raó és de caire geogràfic: en èpoques passades, no tan llunyanes, la mar arribava aproximadament a l'indret per on avui passa la línia fèrria. Per tant aquest carrer, quan era un camí, passava vora la platja. Però aquest carrer encara té més història perquè és fet a sobre i seguint l'itinerari del Camí Ral de València, un camí l'obertura del qual alguns atribueixen als romans. Amb un mapa a la mà el podem anar seguint: venia per la zona industrial, pel carrer que porta el seu nom. Travessava en diagonal l'actual Av. Constitució entre Dr. Ferran i Dr. Fleming, on encara en podem veure un tram. Seguia aproximadament el recorregut del carrer 305 fins a empalmar amb el Pg. de la Ribera. Per allà s'enfilava muntanya amunt (forçosament perquè a baix hi havia el mar) i continuava pel Pg. de Bellavista, Pg. Panoràmic, Comte Güell (on es beneficiava del Pou Alt) i Anton Gaudí. El tornem a tro-

bar deixant Anton Gaudí i enfilant-se al collet que hi ha entre la Penya Senyal i el Turó de la Cova Fumada per endinsar-se en terme de Sitges.

Per tant estem parlant d'un dels camins més antics –i el més important– de Castelldefels. El que unia Barcelona i València per la costa. Era un camí modest, que no es podia comparar amb la Via Augusta. Però era utilitzat de forma habitual des de temps antics, sobretot pels traguers que anaven i venien de Sitges, Vilanova, i els pobles de la demarcació. Més al sud, entre el Vendrell i Barà, el Camí Ral s'unia a la Via Augusta.

Val a dir que a Castelldefels hi convergien dos camins: el Camí Ral, que sortia de Barcelona passant per Bellvitge, travessava el Llobregat pel Prat, per on ara passa l'autovia, i venia seguint la costa (la costa d'abans), i un altre que venia de St. Boi travessant Viladecans i Gavà. Aquest també passava el Llobregat, però ho feia per St. Boi i Cornellà.

BARRI:	Motmar.	PENDENT:	Primer ascendent i després descendent.
INICI:	Pg. de la Ribera, a la confluència amb el carrer 348.	EDIFICACIÓ:	Xalets.
FINAL:	Sense sortida. Acaba en una petita rotonda perquè els vehicles puguin girar. Al mapa sembla que continuï en un camí estret, però en realitat no es passa perquè hi ha un desnivell.	PAVIMENT:	Standard.
		ARBRAT:	Hi ha arbres a la banda senars i, a trams, llinda amb el bosc.
LONGITUD:	100m aprox. Darrer número: 9	CIRCULACIÓ:	Doble.
AMPLADA:	Calçada: 5m, vorera senars 1,5m, vorera parells 1,5m. Total: 8m.		
DIRECCIÓ:	Neix apuntant al S, però vira a W.		

RIBERA (Ramal de la)

Terrenys propers al mar, riu, o llac. En aquest cas al mar que, com sabem, arribava fins a aquest indret fins que el ràpid creixement del delta el va anar allunyant i, segons sembla, encara ho fa.

L'expressió ha donat peu a derivades com ara: *bosc de ribera*, *horts de ribera*, *cases de ribera*, *terres de ribera*, *molins de ribera*, etc.

També ha donat lloc a nombrosos topònims. A Barcelona, Cornellà i St. Boi, sense anar més lluny, hi ha sengles barris de ribera. A Sicília una ciutat, prop d'Agrigento, porta aquest nom. Finalment, és un cognom freqüent. El va dur a la fama un pintor valencià, de Xàtiva, Josep de Ribera (1591-1652) que va viure i treballar a Itàlia i va ser conegut com *Spagnoletto*.

Del punt de vista geohistòric és interessant –però no sorprenent– comprovar com la majoria de les ciutats del món són de *ribera*. La raó és òbvia: la societat necessita aigua per a poder-se desenvolupar. Un pou o una font poden cobrir les necessitats d'unes quantes famílies, però no d'una població més o menys gran. Per això cal un riu o un llac. Simplement de memòria podem anomenar unes quantes ciutats importants de *ribera*: París, Londres, Roma, Madrid, Lisboa, Ginebra, Zürich, Berna, Stockholm, Oslo, Berlín, Praga, Budapest, Moscou, New York, Washington, Porto Alegre, Buenos Aires, Lyon, Shanghai, Beijing, Tokyo, Adelaide... No acabariem.

BARRI: Platja. Sector dels Banys.
INICI: Pl del Mar.
FINAL: Queda interromput a la confluència amb Estrella de Mar.
LONGITUD: 300m aprox. Darrer número: 21.
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars 2m, vorera parells 1m.
 Total: 8m. En alguns trams s'eixampla i en algun moment s'estreny.
DIRECCIÓ: E a W.

PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets, blocs d'habitatges i l'Hotel Playafels. A la banda parells encara queda un edifici, avui tancat, que era establiment de banys.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Hi ha arbres a la banda senars.
CIRCULACIÓ: Única descendent (direcció Gavà).

RIBERA DE SANT PERE (Carrer de la)

Aquest nom data de la segona dècada del s.XX, quan es va començar a urbanitzar aquest sector precisament amb la construcció d'establiments de banys com el que encara podem veure, fora de servei, en aquest carrer.

La primera part del nom té una clara relació amb l'indret: a tocar de la platja.

La segona part és de suposar que al·ludeix a l'ofici que segons la documentació exercia l'apòstol Simó, anomenat després *Pedra* per Jesús de Natzareth, i que s'associa fàcilment amb la gent de mar. Aquell "Pedra" ha anat evolucionant amb el pas dels anys fins a acabar en Pere. En canvi en francès ha conservat el seu significat original: *Pierre* és Pere i pedra alhora.

A la costa de l'Empordà hi ha un poble que s'anomena St. Pere Pescador. En aquest cas l'associació no s'insinua sinó que no pot ser més clara.

BARRI: Les Marines.

INICI: Carrer del Molinot entre Joanot Martorell i la Ronda de Can Rabadà.

FINAL: Pg. del Ferrocarril. Aquest carrer queda tallat pels dos extrems.

LONGITUD: 180m aprox. No hi ha números.

AMPLADA: Hi ha dos trams: I tram: de Molinot a Camí Ral. II Tram: de Camí Ral a Pg. Ferrocarril.
I - calçada 4m, vorera parells 2m, més 1m de parterre. A senars no hi ha vorera: dóna directament al camp. Total 7m.
II - dues calçades de 4m separades per una mitjana

de 2m. Voreres de 2m cada una i parterre a parells d'1m. Total 15m.

DIRECCIÓ: SE a NW.

PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: A parells, el lateral d'una nau industrial. A senars, camps i els darreres d'unes construccions del Camí de la Riereta.

PAVIMENT: Standard. Voreres de rajola gran.

ARBRAT: Sí, a totes dues bandes.

CIRCULACIÓ: I tram: única ascendent. II tram: doble.

RIERETA (Carrer de la)

A les immediacions d'aquest carrer hi ha l'antic Camí de la Riereta, que es descriu a continuació. Probablement és aquesta proximitat la que ha motivat el nom.

Riereta és diminutiu de riera. Riera és un riu petit o rierol. La majoria de les rieres del nostre país només porten aigua quan plou i de vegades ho fan de forma impetuosa.

Aquestes vies d'aigua s'acostumen a dir rieres només quan travessen terra plana o amb poca inclinació. Al seu inici, que generalment és al vessant d'una muntanya, reben el nom de torrents. Sovint una riera és el resultat de la confluència de dos o més torrents.

En algunes comarques, les rieres s'anomenen robines i en d'altres, rambles, nom derivat de l'àrab *ramla*, que té el mateix significat.

Al terme municipal de Castelldefels hi ha –o hi havia- diverses rieres. La més important i l'única que es manté en l'actualitat és la dels Canyars, que voreja el barri que porta el seu nom. Antigament les rieres eren una font de subministrament de sòls, graves i còdols per la construcció. En l'actualitat aquestes extraccions estan prohibides. Cal respectar la llera natural.

BARRI: Les Marines.
INICI: Vestigis en un solar entre el Pg. del Ferrocarril i la via fèrria, darrera d'un edifici d'oficines a l'indret del supermercat Carrefour.
FINAL: Tallat per la via fèrria a l'alçada de la Pl. de l'Esperanto.
LONGITUD: Uns 10m.
AMPLADA: 5m. Hi ha restes d'una vorera d'1m.
DIRECCIÓ: Corria, més o menys, de N a S.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: No.
PAVIMENT: Asfaltat.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Nul·la.
COMENTARI: Prop del final surten dos passatges: en direcció S el Pge. d'Aragó, curt, que arriba al Pg. d'Espanya i en direcció N el Pge. de la Pineda, tam

RIERETA (Camí de la)

Aquest camí formava part de la xarxa de camins agrícoles que va obrir la propietat del Castell el S. XVIII per tal de posar en explotació les terres de Les Marines. Alguns anaven de N a S i d'altres d'W a E.

Entre els camins que circulaven de N a S hi havia, a més d'aquest, el de la Barona, el de la Pava, etc. Avui la majoria han desaparegut o s'han convertit en carrers asfaltats.

D'aquest en resta un tram d'uns 10m no gaire visible si no fos perquè estava asfaltat i a l'esquerra es pot veure una voravia i un petit tram de vorera.

Els veïns antics de Castelldefels el recorden bé perquè passava ran de la tanca de la fàbrica Rocalla, travessava la via del tren mitjançant un pas a nivell i anava a sortir al Camí Ral.

Avui, en haver suprimit el pas a nivell i haver construït a sobre del camí només queda aquest vestigi que gairebé en podríem dir arqueològic.

BARRI: Zona del Canal.
INICI: Actualment surt del Camí de la Pava entre el Camí del Pi Tort i l'estació de servei del mateix nom de la carretera C31 (Autovia).
FINAL: Tallat pel Canal. Hi ha una tanca de tela metàl·lica.
LONGITUD: En terme de Castelldefels, 260m aprox.
AMPLADA: 5m. Cap el final s'estreny una mica i queda en 4m aprox.
DIRECCIÓ: Corre, més o menys, d'E a W.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: No, però dóna als patis d'una escola (en terme de Gavà), als terrenys del Camping Tres Estrelles i de diverses instal·lacions esportives, sobretot pistes de tennis. Al final llinda amb els darreres de l'Esplai.
PAVIMENT: De terra natural.
ARBRAT: Sí, i frondós, a les vores.
CIRCULACIÓ: Doble. En surten un parell de camins que van a trobar el Camí del Pi Tort, o bé la carretera C31.

RIUET (Camí del)

Aquest és un altre dels camins agrícoles oberts el s.XVIII per posar en conreu els terrenys deltaics fins aleshores pantanosos. El projecte va fracassar del punt de vista financer perquè va tenir un cost considerable i en canvi no va despertar l'interès dels inversors. La mala fama de la contrada i la desconfiança envers uns terrenys sorrencs i inundables va poder més que les bones condicions econòmiques en que els oferien: un lloguer amb una quota anual força raonable. Finalment aquelles terres es van conrear, però va ser bastant més tard. De fet, encara hi queden sembrats.

Aquest camí travessava una de les petites rieres que baixaven del Garraf cap a mar. Aquesta riera passava més o menys per on ara hi ha el Canal i l'anomenaven el riuert, segurament en virtut de les seves dimensions.

No cal dir que abans de la urbanització del terme i de la construcció de Canal, aquest camí, que discorre paral·lel al del Pi Tort, era molt més llarg.

BARRI: Bellamar.

SITUACIÓ: A la confluència entre l'Av. Bellamar i Angel Guimerà.

DIMENSIONS: Té forma triangular d'uns 30m de costat.

PENDENT: Ascendent seguit, en part, la inclinació natural del terreny. A la part mes alta el centre queda rematat amb un mur de pedra i s'hi accedeix per unes escales.

EDIFICACIÓ: Xalets.

PAVIMENT: El centre és de terra natural. Per la perifèria passen carrers asfaltats.

ARBRAT: Sí, al centre, juntament amb arbustos i herba (no gespa).

CIRCULACIÓ: Única ascendent, sentit cap a l'Av. de la Pineda.

COMENTARI: Pels carrers mencionats. A la banda S hi ha un tram asfaltat per donar accés a les cases.

ROMANÍ (Plaça del)

Arbust boscà de nom científic *rosmarinus officinalis*, de la família de les labiades. Es perennifoli i pot arribar a una alçada màxima de 1,5m. Les tiges són llenyoses i les fulles de forma linear. Fa flors blanques, rosades, o blavoses aplegades en petits ramells.

Creix espontàniament en llocs secs de la Mediterrània. També es conrea com a planta ornamental i per extreure'n els olis essencials, que són molt aromàtics.

Des de l'antigor se la considera planta remeiera. De fet, el cognom *officinalis* fa referència a l'oficina de farmàcia. Finalment, la fulla seca i triturada es fa servir com a condiment culinari, sobretot per plats de carn, d'embotit, o de bolets, és a dir, de cuina de muntanya.

BARRI: Bellamar.
INICI: Surt del Pg. de Can Viñas.
FINAL: Desemboca al Pg. del Mirador.
LONGITUD: 400m aprox. Últim número: 38
AMPLADA: Calçada: 4m. Vorerres d'1m cada una, total 6m.
DIRECCIÓ: Surt apuntant al S, fa un doble revolt i finalment acaba mirant a l'E.
PENDENT: Ascendent.

EDIFICACIÓ: Xalets. A trams, sobretot a la banda parells, dóna directament al bosc.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No hi ha arbres plantats però sí pins, sobretot allà on no està edificat i el carrer llinda amb el terreny natural.
CIRCULACIÓ: Doble.

RONDA (Passeig de)

Des de l'antigor són coneguts els *camins de ronda* que envolten una ciutat emmurallada, una finca, un turó, o que segueixen la línia costanera. Sense anar més lluny, hi ha un camí de ronda que segueix tota la costa des d'Hendaya fins a Portbou. Com que aquest camí continua per terres franceses, tant per l'Atlàntic com per la Mediterrània, i després per Itàlia, fa de mal dir on comença i on acaba. Potser a Istanbul o potser més enllà...

En aquest cas, probablement hi havia un camí que, sortint del camí de Can Viñas (avui Passeig del mateix nom), seguia el turó a mitja alçada, amb vistes al mar, connectava amb la Torre de la Guàrdia (avui dita Torre Barona) i finalment anava a parar al Camí Ral. La seva funció sembla clara: de vigilància de la costa des d'un lloc elevat i segur. Aquest camí devia formar part integrant d'aquell camí de llarg recorregut que he esmentat al principi.

Es freqüent, sobretot en zones de muntanya, que els carrers d'una urbanització -i fins i tot no poques carreteres- segueixin el traçat d'antics camins. Aquest fet, observat en nombroses ocasions, dóna fe de l'habilitat dels nostres avantpassats a l'hora de dissenyar l'itinerari dels camins que obrien.

- BARRI:** Límit entre la Pineda, Gran Via Mar i Can Bou.
- SITUACIÓ:** A la cruïlla entre l'Av. de Castelldefels (autovia, C31), el Carrer 11 i l'Av. Pineda, que n'és continuació.
- DIMENSIONS:** Té forma circular d'uns 130m de diàmetre (vegeu comentari).
- PENDENT:** La plaça en si és plana (vegeu comentari).
- EDIFICACIÓ:** A l'entorn de la plaça hi ha blocs d'apartaments.
- PAVIMENT:** Asfaltat en la quasi totalitat. Hi ha alguns trams de vorera.
- ARBRAT:** A la banda N hi ha un parterre amb alguns arbres i

arbustos.

CIRCULACIÓ: Pels vials esmentats.

COMENTARI: La plaça com a tal va quedar desfigurada per la construcció d'un pas elevat per sobre l'Av. Castelldefels i els seus accessos en rampa, de tal manera que la seva primitiva forma circular només s'aprecia al lateral de la banda S. Des d'aquest lateral es pot accedir, a peu, al Carrer 11 per sengles passatges a banda i banda de la rampa del pas elevat. Un ramal d'accés a l'Av. Pineda situat al quadrant NE comunica, a peu, amb l'Av. Catalunya.

ROSA DELS VENTS (Plaça de la) *abans: Calvo Sotelo*

Per la seva similitud amb els pètals d'una flor s'acostuma a posar aquest nom poètic a l'esfera que assenyala els quatre punts cardinals i els vents principals amb la direcció de la que procedeixen (no a la que es dirigeixen). Els noms d'aquests vents varien d'un lloc a l'altre, però com a nomenclatura més freqüent assenyalen la que se sol utilitzar en aquesta àrea geogràfica: N = Tramontana. NE = Gregal (també Grec). E = Llevant. SE = Xaloc. S = Migjorn (també Migdia). SW = Garbí (també Llebeig i sovint Marinada). W = Ponent (també Terral). NW = Mestral (també Cerç). Aquests noms són antics i solen tenir un significat: Tramontana significa que ve de l'altra banda de la muntanya (el Pirineu) i és vent fort i fred. El vent Gregal o Grec és que duia els vaixells grecs que a l'antiguitat visitaven les nostres costes. Els grecs no travessaven la mar sinó que venien costejant, procedents de Marsella (Marsília, ciutat grega). Llevant és l'orient i s'associa amb mal temps i mala mar. Porta humitat i sovint pluja. Els temporals forts de la costa mediterrània

solen ser de Llevant. Només cal veure l'orientació de les escolleres dels ports. El Xaloc ve del desert africà i sol arrossegar partícules de pols sahariana. Si plou, aquest polsim ho deixa tot de color groc-roigenc. Migjorn equival a Sud. Garbí és paraula àrab i significa Sud, de manera que no està massa ben posat. El Garbí és el vent dominant a la platja de Castelldefels. En són testimonis els arbres propers a la costa, que estan inclinats cap al NE. El Garbí se sol associar amb la bonança i és la popular Marinada, però en aquestes qüestions del temps mai no es pot dir. El Ponent ve de terra ferma i és vent sec. Calent a l'estiu i fred a l'hivern. El Mestral en alguns llocs és sinònim de Tramontana però aquí és un vent que ve del NW. Sol ésser fort i fred. Tramontana i Mestral són dolents per la navegació a vela perquè empenyen mar endins. Del Penedès cap avall el Mestral s'anomena Cerç (castellà Cierzo) i té mala fama, sobretot cap a les terres de l'Ebre, on pot bufar tan fort com ho fa la Tramontana a l'Alt Empordà.

BARRI: Zona Industrial del Camí Ral.
INICI: Ronda de Can Rabadà, entre el Pg. del Ferrocarril i la línia de l'ídem.
FINAL: S'endinsa en terme de Gavà.
LONGITUD: 300m aprox. a Castelldefels. Darrer número: 34 dins el terme.
AMPLADA: Calçada: 9m, vorera senars 2m més 1m d'e parterre; vorera parells 2m més 1m de parterre. Total: 18,5m.
DIRECCIÓ: SW a NE.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Naus industrials.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: A dues bandes.
CIRCULACIÓ: Única descendent (direcció Sitges).
COMENTARI: Tenim la bona fortuna de disposar d'una zona industrial ben urbanitzada, amb carrers amples, amb places espaioses, amb arbres i amb parterres ajardinats a banda i banda. Però no sempre aquests parterres reben el manteniment que necessitarien.

ROURELL (Carrer del)

En el món rural, i Castelldefels ho era de ple fins a mitjans del s.XX, era habitual posar noms als indrets o "partides" per tal de situar ràpidament l'interlocutor i fins i tot el notari. Noms com *El Llopart, El Molinot, El Pi Tort, Les Marines, Els Aiguamolls, L'Arbret, El Riuat, La Limanya, La Pineda, Lluminetes, La Sentiu de Gavà, o El Rourell*, eren plens de significat al terme i als seus encontorns.

Avui, amb la creixent urbanització alguns d'aquests nom han perdut la seva utilitat orientadora però la majoria romanen en el nomenclator de la vila ni que sigui com a record de topònims tradicionals, avui ja històrics.

Rourell és diminutiu de roure. Si el Pi Tort ens situa prop d'un pi emblemàtic que no devia anar gaire dret, el Rourell ens parla d'un roure que es resistia a créixer. Però també pot passar que

el diminutiu sigui afectuós, sobretot tenint en compte que els arbres tendeixen a fer-se grans amb el pas del temps i que aquest nom deu haver perdurat durant segles.

En qualsevol cas, el Rourell era la porció de terreny on ara hi ha aquest carrer. Abans terres de conreu, avui zona industrial, el Rourell ha vist l'evolució de la societat i els canvis que ha viscut Castelldefels en pocs anys.

**CARRERS, PLACES
I CAMINS DE
CASTELLDEFELS**

S

BARRI: Gran Via Mar.
INICI: Neix a l'Av. Castelldefels (autovia, C31) entre Dàlia i Ginesta.
FINAL: Queda tallat a l'alçada del carrer d'Aragó, amb sortida.
LONGITUD: 190m aprox. Últim número: 18.
AMPLADA: Calçada: 3m. Voreres d'1m cada una, total 5m.
DIRECCIÓ: S a N.

PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No hi ha arbres al carrer, sí als jardins de les cases.
CIRCULACIÓ: Única descendent.
COMENTARI: Carrer curt perquè no passa del carrer Aragó. A l'alçada del carrer Terrassa reapareix, però amb el nom de Granollers. Es bastant tranquil.

SABADELL (Carrer de)

Ciutat industrial del Vallès Occidental. Té 38Km2 de superfície. Està a una altitud mitjana sobre el nivell del mar de 190m i fa poc ha arribat als 200.000 habitants. La distància de Barcelona és de 27Km. Té autopista sense peatge, dues línies de FC i cinc estacions. També un petit aeroport amb aeroclub.

Els seus primers habitants s'hi van establir fa 7000 anys i eren pagesos i ramaders íbers. El procés de romanització va ser lent i d'escassa entitat perquè es tractava d'un poblet molt petit. Fins el s.XV no va assolir una població d'entre 500 i 600 habitants. A partir d'aquell moment, va trencar la muralla que l'encerclava i va començar a créixer. La base de l'economia seguia essent l'agricultura però com que el terreny era propici va generar excedents que els sabadellencs van dedicar a activitats industrials, primer a escala artesanal i posteriorment amb més entitat, encara que sempre fragmentada i distribuïda entre clans familiars: els Llonch, els Marcet, els Gorina, etc. El s.XIX va veure la gran florida industrial i demogràfica, passant dels 2000 habitants a l'inici a 23.000 a final de segle. El mateix segle

va veure la incorporació de les màquines de vapor i la fundació de les dues entitats financeres de la ciutat: el Banc de Sabadell i la Caixa de Sabadell. Una i altra foren creades per les famílies de pes de la ciutat, però la Caixa tenia objectius de caire ètic i social. A la primera meitat del s.XX els productes tèxtils de Sabadell van gaudir d'un extraordinari predicament, però cap a la meitat del segle el sector va entrar en declivi i els inversors van reorientar els negocis cap el sector del metall. Avui la indústria del metall ja és més important que no pas la tèxtil i dóna feina a més gent. Com a anècdota curiosa val la pena esmentar la vaga de bicicletes de primers del s.XX. Les distàncies començaven a ser grans, no hi havia transport públic i tothom es movia amb bicicleta. L'ajuntament, detectant una possible font d'ingressos, va implantar un impost per a les bicicletes. La gent, indignada, va protestar desant la bici i anant a treballar a peu. Arribaven tard i amb aire cansat. Els empresaris es van queixar, l'ajuntament va haver de fer marxa enrere i les bicis van tornar a sortir al carrer.

BARRI: Montmar.
INICI: Neix al Pg. del Sol, un carrer que puja des de la Pl. de Bellavista
FINAL: Queda tallat sense sortida, donant directament a la muntanya.
LONGITUD: En total uns 330m. Ultim número: 28.
AMPLADA: Calçada: 4m. Voreres d'1m cada una, total 6m.
DIRECCIÓ: Presenta tres trams:
 I - D'E a W i empalma amb el Ramal de la Salut.
 II - De SW a NE, virant cap a N.
 III - D'E a W.

PENDENT: Ascendent, en alguns moments bastant fort.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No hi ha arbres al carrer, sí als jardins de les cases.
CIRCULACIÓ: Doble com és forçós als carrers sense sortida.
COMENTARI: Com es pot veure per les direccions que pren, fa una zigazaga tot enfilant-se muntanya amunt. Al final del II tram sembla com si volgués continuar recte però el projecte no prospera i gira a l'esquerra per agafar el III tram. El III tram és un dels vials amb la cota més elevada del terme urbanitzat, amb bona vista panoràmica des de les cases, però no des del propi carrer.

SALUT (Passeig de la)

Equilibri dinàmic físic i químic d'un ésser viu. També es pot definir a la inversa, com l'absència de tota malaltia, lesió, o defecte.

Segons la popular Llei de Murphy, la salut és un estat transitori que no augura res de bo. Ho demostra el fet que, no podent millorar, només pot empitjorar. També es pot mantenir i és el que tots voldríem, però l'experiència ens recorda la provisionalitat d'aquest cobejat i valorat estat d'equilibri.

No cal dir que la salut es pot dividir en diverses parts integrants: salut física o mental per començar i, a partir d'aquí, el terme s'aplica als diversos òrgans i teixits: pell, ossos, sistema digestiu, respiratori, circulatori, etc.

Una particularitat de la salut és que no dóna de si com a tema de conversa. Dient bé, gràcies, hem acabat. En canvi la manca de salut és motiu de llargs monòlegs i també de diàlegs del

tipus doncs mira que jo... El tema és inesgotable perquè quan ja no sabem què més dir o quins detalls més precisar podem recomençar amb la mala salut dels membres de la família, dels amics, dels veïns i no acabariem. Un cop la informació és exhaustiva ve la segona part: l'actualització o posada al dia cada vegada que ens retrobem, de manera que la font d'explicacions no s'esgota fins que...

La salut acostuma a guardar una correlació inversa amb els anys de vida que hom acumula. Ja ho diu el refrany: *caldera vella, bony o forat*. Per això les reunions de persones de la tercera edat són tan animades.

De salut ve *saludar* i *salutació* que significa literalment desitjar salut a l'interlocutor. Els romans deien *salve*, que vol dir el mateix.

BARRI: Montmar.
INICI: Neix del Pg. de la Salut, a l'angle que fan el I i el II tram.
FINAL: Queda tallat a poca distància, donant directament a la muntanya.
LONGITUD: 70m aprox. Ultim número: 3.
AMPLADA: Calçada: 4m. Vorerres d'1m cada una, total 6m.
DIRECCIÓ: d'E a W.
PENDENT: Gairebé pla.
EDIFICACIÓ: Xalets.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.

SALUT (Ramal de la)

La salut no solament és tema personal i de conversa. També afecta la cosa pública del moment que els governants es preocupen per l'estat de salut de la comunitat tant de de forma genèrica com individual

Fruit d'aquesta preocupació són dues branques d'activitat clarament diferenciades: la prevenció i la recuperació.

La prevenció comprèn mesures d'higiene, profilaxi i asèpsia tals com el tractament de les aigües; la vigilància sobre la qualitat dels aliments; el control o la prohibició de substàncies tòxiques tals com les drogues, el tabac o l'alcohol; la limitació de velocitat a les carreteres i d'altres mesures complementàries (cinturó, casc, etc); la recollida i tractament de la brossa; la neteja viària; el clavagueram; i d'una manera especial les campanyes de vacunació i d'autoprotecció que han salvat milions de vides. Cu-

riosament, algunes d'aquestes campanyes han trobat i troben fortes resistències entre alguns sectors de la societat.

La recuperació comprèn sistemes sanitaris complexos tals com la Seguretat Social, la xarxa d'hospitals, l'assistència primària, la flota d'ambulàncies, la producció i distribució de medicaments, etc. Unes activitats que al llarg de l'any mouen una quantitat ingent de recursos humans i econòmics i que no sempre arriben a temps o a qui més ho necessita.

BARRI: Can Roca.

INICI: Carrer de Can Roca, a l'inici de la Plaça del mateix nom i com a continuació del carrer del Dr. Trueta.

FINAL: Com a carrer queda tallat sense sortida, però continua en forma de passatge amb escales fins el carrer del Montseny, havent travessat el del Julivert.

LONGITUD: 100m aprox. fins a Montseny, dels quals només uns 50m són accessibles amb vehicle. Últim número: 19.

AMPLADA: 5m. Vorerers d'1m cada una, total 7m. L'amplada de 7m es manté al tram amb escales fins a Julivert, però el passatge de Julivert fins a Montseny només té 3m

d'ample, amb les escales alternades amb zona ajardinada.

S a N.

DIRECCIÓ: S a N.

PENDENT: El carrer ascendent suau. Les escales, ja se sap.

EDIFICACIÓ: Habitatges unifamiliars.

PAVIMENT: Standard. Les escales són de ciment.

ARBRAT: Sí, a totes dues bandes.

CIRCULACIÓ: Doble fins al peu de les escales. Allà fa una mica de placeta que facilita la maniobra de gir.

SALZE (Carrer del)

De nom científic *salix alba*, arbre de la família de les salicàcies, caducifoli, que pot arribar als 25m d'alçada. Té l'escorça grisa i les branques llargues, primes i flexibles. Forma part del bosc de ribera i el podem veure a la vora dels llacs, estanys, sèquies, rius, etc. Creix pràcticament a tot Europa i sovint el planten com a arbre ornamental a parcs i jardins.

Per als humans té més importància de la que sembla perquè la seva escorça conté un àcid anomenat àcid salicílic –salicílic de salze– que té propietats analgèsiques, antiinflamàtores i antipirètiques. Antigament bullien l'escorça per fer-ne infusions, però la concentració era baixa i per tant els efectes una mica insuficients.

Ara fa poc més de cent anys un científic que treballava en una

gran companyia química farmacèutica va aïllar l'àcid salicílic, en va trobar la composició i va aconseguir sintetitzar-lo al laboratori.

D'aleshores ençà es comercialitza en forma de comprimits amb una concentració elevada i, per tant, amb una eficàcia més gran i duradora. Qui no n'ha pres alguna vegada? Però atenció: mai amb l'estómac buit. Com que és un àcid, ataca les parets de l'estómac i ens pot donar un bon ensurt. Cal acompanyar la pastilla amb alguna cosa, ni que sigui un mos de pa.

BARRI: Centre lldant amb Montemar Baix.
SITUACIÓ: A la cruïlla entre Arcadi Balaguer i l'Av. 301.
DIMENSIONS: Té forma circular d'uns 50m de diàmetre.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Blocs d'habitatges i cases adossades.
 Ultim número: 4
PAVIMENT: El centre és de sauló, l'entorn asfaltat standard amb voreres.

ARBRAT: Hi ha 3 cercles concèntrics d'arbres i un cercle de pitosporum.

CIRCULACIÓ: En rotonda.

COMENTARI: Al centre hi ha jocs infantils i bancs de jardí. Està encerclat d'una tanca de fusta baixa per evitar que els nens puguin sortir corrents cap a les calçades. Es un lloc agradable a la vista i que fa de bon estar.

SANT JAUME (Plaça de)

Personatge bíblic esmentat als quatre evangelis. El seu nom original era Jakob i era un dels 12 deixebles de Jesús de Natza-reth. Segons la tradició va predicar a Hispania, se li va aparèixer Sta. Maria a Zaragoza, i les seves despulles estan enterrades a la catedral de la ciutat que porta el seu nom: Santiago. Per cert que el seu nom ha estat objecte de transformacions i versions. De Jakob es deriva Yago, que unit a la preposició "Sant" fa Santiago. Una altra versió és Diego. En llatí es deia Jacobus. En català antic Jacme, que ha derivat en l'actual Jaume, però també es pot dir Dídac, versió que s'emparenta amb Diego. En francès es diu Jacques. En anglès James, que es relaciona amb el català Jaume. Però sovint en diuen Jack, que fonèticament sona com el francès Jacques. Per acabar: en castellà es pot dir Jacobo, Jaime, Yago, Santiago, o Diego.

La possible explicació de tants noms pot raure en l'enorme popularitat que al llarg de la història, i encara avui, ha gaudit aquest

sant. Com a mostra n'hi ha prou amb citar el famós "Camí de Santiago" que, procedent de França, recorre tota la franja nord d'Espanya fins arribar a la mateixa catedral de Santiago. Des de l'Edat Mitjana fins avui mateix milers de pelegrins recorren aquest camí per anar a presentar els seus respectes al sant. El camí va donar lloc a la construcció d'una cadena d'esglésies, monestirs, hostals, refugis, etc. que el van acompanyant i que facilitaven i faciliten assistència espiritual i material al caminant. Avui no tothom fa el camí a peu: també es pot fer en bicicleta o a cavall.

L'Església Catòlica celebra en sant el dia 25 de juliol amb festa grossa, sobretot a Espanya, país del que és el Sant Patró. No cal dir que al marge del fet religiós pròpiament dit, al llarg dels segles el poble ha anat teixint nombroses llegendes en les que apareix el sant fent una mica de tot.

Per cert: de quin color era el cavall blanc de Sant Jaume?

BARRI: Vista Alegre.
INICI: Neix de la Rambla Blas Infante entre Cid i Cibeles.
FINAL: Agustina d'Aragó, davant del carrer de Cervantes.
LONGITUD: 40m aprox. Últim número: no n'hi ha cap.
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars 4m, vorera parells 6m, total 15m.
DIRECCIÓ: SW a NE.
PENDENT: Ascendent bastant fort.
EDIFICACIÓ: Laterals de cases adossades.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Sí, a totes dues bandes.
CIRCULACIÓ: Única ascendent, amb entrada per Blas Infante.
COMENTARI: Les cases que hi donen tenen l'accés per Agustina d'Aragó o pel Pge. de Can Vinader. Per això no hi ha números.

SANT RAFAEL (Carrer de)

Personatge bíblic, de nom original Raphael. No era pròpiament un sant perquè tampoc no era un home, sinó un arcàngel. Apareix al llibre de Tobies com a enemic de l'esperit maligne i guaridor de la ceguesa de Tobies. Per aquest motiu durant el s.XIX se'l considerava protector dels malalts. Raphael en hebreu significa *Déu guareix*. La seva festa se celebra el dia 29 de setembre. A Catalunya de vegades s'empra una versió abreviada: Rafel.

Són força nombroses les persones que porten aquest nom, que també s'aplica al sexe femení. Com que el sexe dels àngels no s'ha pogut aclarir, tan bé està Rafael com Rafaela. Segurament el personatge més conegut que porta aquest nom, després de Rafaela Carrà, és Raffaello Sanzio, pintor renaixentista italià que va viure a cavall entre els s.XV i XVI.

BARRI: Montmar.
INICI: Neix del Pg. de la Creu passant pel darrera de Can Viñas.
FINAL: Mor al Pg. de Can Solé. No té continuïtat per cap dels dos extrems.
LONGITUD: 70m aprox. Ultim número: 4.
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 7m.
DIRECCIÓ: SW a NE.
PENDENT: Ascendent suau, canvi de rasant i descendent suau.

EDIFICACIÓ: Darreres de finques. Només hi ha una porta que dóna accés al jardí de Can Viñas.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: A l'interior de la finca de Can Viñas hi ha una ermita romànica, que va ser el nucli impulsor de la casa, dedicada a Sant Salvador. Probablement aquest sigui l'origen del nom de carrer.

SANT SALVADOR (Carrer de)

Es un dels diversos epítets amb que s'al·ludeix a Jesús de Nazareth. Salvador perquè, segons la tradició cristiana, va venir per salvar la humanitat.

També se l'anomena Redemptor; Messies, expressió bíblica (Masiah) que en hebreu significa ungit; Crist, que en grec (Christos), té el mateix significat. De vegades s'uneix el nom Jesús amb l'epítet Crist i es fa la contracció Jesucrist. També se l'anomena Fill de Déu, Anyell de Déu, etc. Els seus deixebles l'anomenaven simplement Rabí, que en hebreu significa mestre.

L'expressió ha donat lloc a nombrosos topònims, com ara la República del Salvador, el barri de Sant Salvador (El Vendrell), etc. Es nom d'home bastant freqüent, sense la partícula "sant".

BARRI: Centre.
INICI: Neix a l'Av.de Constitució davant la Pl. de l'Estació.
FINAL: Mor a la Pl. de l'Església. Visualment la tanquen per un extrem l'estació del tren i per l'altra l'església de Sta. Maria.
LONGITUD: 120m aprox. Ultim número: 36.
AMPLADA: Calçada: 15,5m. No hi ha voreres.
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Blocs d'habitatges amb locals comercials en planta

PAVIMENT: De rajoles..
ARBRAT: Dos rengles d'arbres grans.
CIRCULACIÓ: Ja fa anys que l'Ajuntament va declarar aquest carrer reservat a vianants. Va ser el primer de la vila.
COMENTARI: A diferència dels pobles veïns, Castelldefels no té la típica "rambla". Aquest carrer en fa les funcions. Molt concorregut i comercial, és gairebé impossible passar-hi sense saludar com a mínim una persona amiga o coneguda. Quan el temps ho permet, el carrer s'omple de taules i cadires de les gelateries i cafeteries que l'ornen.

SANTA MARIA (Avinguda de)

Personatge bíblic. El nom original en hebreu és Myriam. Apareix als 4 evangelis. Maria era la mare de Jesús de Natzareth i l'autora del text, tantes vegades musicat, que comença dient: *La meva ànima magnifica el Senyor...*

Segons Lluc (Lluc, 1.35), la concepció de Jesús va tenir lloc per acció divina sense la participació de cap home i, per tant, la tradició cristiana sempre ha considerat que Maria va ser alhora verge i mare.

L'Església Catòlica sempre ha homenatjat Maria dedicant-li nombrosos temples i encarregant innumbrables obres d'art a la seva laor. D'alguna manera la figura de Maria representa l'estament femení en contraposició i buscant un cert equilibri amb el concepte i iconografia indiscutiblement masculins de la divinitat. Així i tot, en la tradició catòlica, Maria, més que el pa-

radigma de la dona representa el de la mare. La mare afectiva, que té cura, i la mare sensible que pateix pel seu fill i també pels fills dels altres.

La devoció popular ha arribat en alguns moments a extrems anecdòtics i un xic delirants, com és el cas de contraposar una imatge de la santa a una altra considerant que *la nostra és millor o que fa més miracles que la vostra*.

Maria és nom de dona molt freqüent, sovint una mica amagat sota nombroses advocacions, i també d'home en la forma original, o les de Màrius o de Marià. La seva festa és el 15 d'agost però algunes advocacions es commemoren en dies diferents.

BARRI: El Castell.
INICI: Neix a la confluència entre Viriat i Rafael Casanova, a la Pl. del Drac.
FINAL: Mor a la rambla de Maria Aurèlia Campmany. Visualment el tanca el camp d'esports de Vista Alegre.
LONGITUD: 220m aprox. Últim número: 42.
AMPLADA: Presenta dos trams:
 I - de l'inici a Cid: calçada 5m, voreres d'1m, total 7m
 II -de Cid al final: calçada 5m, vorera senars 3,5m i vorera parells 5m, total: 13,5m.
DIRECCIÓ: SE a NW.

PENDENT: Ascendent suau.
EDIFICACIÓ: Blocs d'habitatges.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No al carrer. Sí a la Pl. del Drac i a uns jardinetes que hi ha al principi, a la banda parells, passada la plaça.
CIRCULACIÓ: Única descendent.
COMENTARI: Aquest carrer segueix l'itinerari del torrent o riera de Can Vinader, que abans circulava a cel obert. Ara ho fa per sota. Es dona la coincidència que en pocs metres i a la banda parells hi ha tres tallers de fusteria.

SANTA MARTA (Carrer de)

Personatge bíblic citat per Lluç.10.38-42 i Joan 11.1-5//19.28//19.39-40.

El nom original sembla que era Martha. Era germana de Maria (res a veure amb la mare de Jesús) i de Llàtzer. Pel que sembla els tres germans eren amics de Jesús de Natzareth i quan els anava a veure la Marta s'entaforava a la cuina a fer menjar per a tothom. Mentrestant sa germana Maria s'asseia a escoltar les paraules de Jesús. Marta rondinava però Jesús va alabar l'actitud de Maria perquè preferia les coses de l'esperit als afers, diguem-ne, pràctics. No ho discutiré pas. Però si no arriba a ser per la Marta allà no hauria dinat ningú.

Més endavant Llàtzer va emmalaltir i tururut. El van posar al se-

pulcre familiar. En aquestes va arribar Jesús i Marta el va renyar: *Si haguessis estat aquí, això no hauria passat.* La resta és prou coneguda.

A Marta, la feïnera, avui li diuen santa i li posen carrers. Es nom de dona molt freqüent. Als països del nord conserva la forma Martha. També ha donat lloc a nombrosos topònims: arreu del món occidental hi ha ciutats i pobles amb el nom de Santa Marta.

M'han dit que en hebreu Martha significa alguna cosa així com mestressa de casa. No deu ser casual.

BARRI: Can Bou.
INICI: Neix al lateral de l'Av. de Castelldefels (autovia) entre Arenys i Botigues.
FINAL: Mor al Pg. del Pi Tort.
LONGITUD: 200m aprox. Últim número: 30.
AMPLADA: Calçada: 5m, cada vorera 1m, total 7m.
DIRECCIÓ: SW a NE.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: Carrer anterior al pla parcial de Can Bou. El pla el va respectar a petició dels veïns afectats perquè ja estava edificat.

SANTACANA (Carrer de)

Són relativament nombrosos els noms de carrers que fan referència, no a un personatge cèlebre de la història, de les arts o de les ciències, sinó a un propietari o a un veí. A Castelldefels, sense anar més enllà, podem citar els casos d'Arcadi Balaguer, Pg. de Can Solé, Pg. de Can Viñas, Av. Escolana, Carrer Manió, etc.

Ens trobem davant d'un d'aquests casos. Quan el barri de Can Bou era terra campa, amb uns quants arbres i també alguns aiguamolls, una persona que duia aquest cognom va comprar un tros de terra i s'hi va fer una casa. Per accedir a la casa bé calia un camí i el camí enllaçava per N amb el del Pi Tort i pel S amb la nova autovia.

Ben aviat, a la vora d'aquell camí s'hi van construir més xalets. Finalment, com tantes vegades, el camí va esdevenir carrer i li

van posar el nom del "pioner" Sr. Santacana.

Si hi passegeu –i fa de bon passejar perquè és un carrer molt tranquil– podreu observar que els xalets i jardins que el flanquegen tenen ja uns quants anys i, per tant, un sabor especial.

Passar-hi és una mica com fer una mirada enrere, cap a la meitat del segle passat. Són uns xalets que ens parlen de la il·lusió de la *caseta a fora*, del temps del 600 i dels pagaments a terminis a base de signar una rastellera inacabable de lletres de canvi que es pagaven amb hores extres i "pluriempleo". Es portaven els quadres escocesos i es ballava la *yenka* al compàs del *Duo dinámico*, els *Sirex*, o els *Pekenikes*.

Avui, si no han canviat de mans, aquells xalets són la *caseta dels avis*.

BARRI: Centre.
INICI: Neix a l'Av. Primer de Maig, entre el carrer Església i l'Av. Tarradellas.
FINAL: Surt al carrer Dr. Ferran a l'alçada de la Torre de Can Valls de la Muntanyeta. A peu es pot accedir al carrer Dr. Fleming o endinsar-se al Parc de la Muntanyeta.
LONGITUD: 250m aprox. Últim número: 39.
AMPLADA: Presenta dos trams:
 I - de l'inici a Dr. Trueta, calçada 7m, vorera senars 2m, vorera parells 6m i franges d'aparcament en semibateria de 2,5m cada una. Total 20m.
 II - de Dr. Trueta al final: calçada 5m, voreres d'1m i franja d'aparcament en bateria a parells de 5m.
 Total: 12m.

DIRECCIÓ: De NE a SW. El segon tram vira a W.
PENDENT: Pla el primer tram i ascendent el segon.
EDIFICACIÓ: I - Parking descobert a senars i blocs d'habitatges a parells.
 II - Habitatges a senars i Parc de la Muntanyeta a parells.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí al primer tram i no al segon, però el segon llienda amb el bosc per la banda de parells.
CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: Quan encara no tenia el nom que porta actualment era el "camí de darrera l'església". Posteriorment i ja amb el nom actual, per la vox populi, era "el carrer de darrera l'església" i sovint encara ho és.

SANTIAGO RUSIÑOL (Carrer de)

Barcelona 1861, Aranjuez 1931. Autor dramàtic, pintor, narrador, col·leccionista, forjador d'innombrables anècdotes, amic de mitja humanitat, artista pels quatre costats i bohemí per tres (el quart seria el de la cartera: era de família rica). En companyia de Ramon Casas va fer la volta a Catalunya en carro. L'any 1888 se'n va anar a París i hi va viure set anys. De tornada va adquirir una casa a Sitges, el Cau Ferrat, avui museu, i hi va situar les obres d'art que havia anat comprant, especialment un Greco que, a París, es venia per pocs diners un aristòcrata arruïnat. Va ser un dels capdavaners del modernisme (a França *art nouveau*). Va publicar: *L'alegria que passa*, *El jardí abandonat*, *Cigales i formigues*, *Llibertat*, *L'heroi*, *l'Auca del senyor*

Esteve, *El místic* i *La mare*, entre d'altres títols.

En pintura destaquen: *El pati blau*, *Le Moulin de la Gallette*, *Pati de Montmartre*, i sobretot la col·lecció paisatgística dels jardins d'Aranjuez. Al llarg de la seva vida va publicar nombrosos articles, sobretot a La Vanguardia, va organitzar les *Festes modernistes* de Sitges, així com diverses exposicions d'artistes amics seus al Cau Ferrat. Era un animador nat. Personatge popular, divertit i pintoresc a la vegada, avui és més conegut per la seva obra pictòrica, d'alta qualitat, que per les seves agudeses i sortides de to, que eren, pel que sembla, moltes i tirant a trencadores... això sí, sempre amb humor. Amb bon humor i satiritzant la seva pròpia gent, és a dir, la burgesia catalana de l'època.

BARRI: Can Bou.
INICI: Neix a la calçada lateral de l'Av. Castelldefels (autovia) entre Av. Pineda i Tarragona.
FINAL: Acaba a la confluència amb el carrer de Granada.
LONGITUD: 250m aprox. Últim número: 3 (vegeu comentari).
AMPLADA: Calçada: 6m, vorera senars 8m, vorera parells 2m i dues franges d'aparcament en bateria de 4m cada una. Total: 24m
DIRECCIÓ: Neix apuntant a l'E però descriu un arc continu i acaba mirant al N.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: A senars, habitatges amb comerços en planta baixa, a parells hi ha una zona ajardinada amb arbres.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Sí, a totes dues bandes.

CIRCULACIÓ: Única descendent.

COMENTARI: Té un únic edifici, de considerables proporcions, que en planta baixa forma un petit centre comercial amb diverses galeries, i un interior d'illa accessible als vianants on també hi ha establiments comercials i la terrassa d'algun bar. L'edifici té, per als veïns, una entrada única que porta els números 1 i 3. Es un carrer vistós i forma un petit nucli d'activitats al barri, a tocar de l'estació de servei.

SARAGOSSA (ZARAGOZA) (Carrer de)

Saragossa, Zaragoza, Caesar Augusta, o Salduba, en versió original:

Ciutat capital de l'Aragó, situada al marge dret del riu Ebre, tot i que modernament s'ha extès també pel marge esquerre. La van fundar els romans amb el nom de Caesar Augusta, en homenatge a l'emperador homònim a l'entorn on ja hi havia un poblat ibèric anomenat Salduba i mencionat per Plini. L'any 714 la van conquerir els àrabs i la van nomenar Sarakusta Al Baida, que significa "la blanca".

Carlemany va intentar recuperar-la però sense èxit. Finalment la va conquerir Alfons el Bataller l'any 1118. L'any 1808 va guanyar una merescuda fama internacional per l'aferissada defensa contra les tropes napoleòniques. Finalment la ciutat va caure, en part per l'atac francès i en part per l'atac d'una epidèmia de tifus, que va causar més baixes entre la població que no pas

la guerra.

La seva situació, equidistant de Barcelona, Madrid i el País Basc, ha fet de la ciutat un important centre comercial agrícola i de transports ja des de temps antics. Al s.XX, aquestes activitats es van ampliar amb la progressiva implantació d'un gran nombre d'indústries, que no ha parat de créixer.

Actualment té 650.692 habitants, universitat, aeroport, autopistes, i importants centres esportius i de lleure, entre els que destaquen els esports de rem al riu. Cal destacar la catedral, coneguda com *La Seo*, prop del santuari del Pilar.

A l'illa de Sicília hi ha una ciutat que, a l'època daurada de la Corona d'Aragó, es deia Saragossa de Sicília. Amb el pas dels anys el topònim ha derivat en Siracusa.

BARRI: El Castell.
INICI: Neix a la Pl. del Castell, a la confluència amb el carrer del Julivert.
FINAL: Desemboca a la carretera que va de Gavà a la Vall de Joan, ja en terme de Gavà.
LONGITUD: 700m aprox. en terme de Castelldefels.
AMPLADA: Presenta 2 trams diferenciats:
 I - calçada 6m, vorera senars 2m, vorera parells 4m i dues franges d'aparcament en bateria de 2m cada una = 16
 II - Calçada 7m, ja no hi ha voreres, només una vorera a la banda parells.
DIRECCIÓ: Neix apuntant al NW però després gira a l'E.
PENDENT: Tram I pla, tram II ascendent.

EDIFICACIÓ: A senars, la institució La Guaita, el Parc de la Grana ta, la masia Can Vinader (avui seu de Jarfels SA), les instal·lacions de Metrocompost SA i la Deixalleria de la vila. A parells: l'IES Mediterrània.
PAVIMENT: Standard.
ARBRA: Arbres a senars al tram I. Bosc de pins a dues bandes al tram II.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Antic camí que unia Castelldefels amb la partida de La Sentiu. Alguns pagesos de Castelldefels hi tenien terres a La Sentiu. També hi havia l'únic molí de gra de la contrada i, sobretot, era el camí que unia Castelldefels amb Eramprunyà i, per tant, els dos castells. Asfaltat i convertit en carretera en època recent.

SENTIU (Carretera de la)

Una sentiu, segons el diccionari, és un indret cobert d'esbarzers. Podríem també dir un esbarzerar. Pel que sembla allà antigament n'hi devia haver una colla, d'esbarzers, segurament pel pas de la riera dels Canyars i d'algun torrent afluent.

Les terres de La Sentiu han estat habitades i treballades des de temps antics. El fet de constituir una vall abrigada i una mica amagada, per on hi passa una riera, va facilitar l'establiment humà i el treball de la terra. L'existència de masies potents com ara Can Dardena i Can Llonch és un bon testimoni d'una prosperitat ja peril·litada.

La Sentiu formava part del terme del Castell d'Eramprunyà i el molí que hi havia era de propietat baronial. Probablement tot el

fons de la vall, avui cobert de bosc en la seva major part, eren terres de cultiu. Des de Castelldefels s'hi podia accedir per tres camins: el que ens ocupa, que sortia del Castell, un altra que surt del que avui és el final del carrer Agustina d'Aragó i que envolta el turó d'en Llopart (Camí de la casa vella) i el tercer segueix el recorregut de la riera dels Canyars i és el més planer. En un moment donat en que Castelldefels era feble i Gavà fort, Gavà li va arrabassar a Castelldefels una part del seu terme i actualment la Sentiu pertany a Gavà. Hi ha una urbanització de xalets, una casa de colònies, un restaurant i una zona de picnic. També un viver de jardineria i d'altres instal·lacions.

BARRI: Marisol i una mica a Can Bou.
INICI: Neix al carrer de Barcelona, entre Corunha i Pi Tort.
FINAL: Acaba a l'Av. de la Ciutat de Màlaga.
LONGITUD: 500m aprox. Últim número: 65.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1,5m, vorera parells 1,5m, total: 7m.
DIRECCIÓ: D'E a W aprox.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i blocs d'apartaments.
PAVIMENT: Standard, excepte el darrer tram, que és de llambor

des.
ARBRAT: A totes dues bandes però només a trams.
CIRCULACIÓ: Única ascendent.
COMENTARI: Abans s'acabava al carrer de Girona. En fer el barri de Can Bou el van perllongar fins a Ciutat de Màlaga. Aquest nou tram està pavimentat amb llambordes, sense voreres, assenyalat amb línies blanques.

SEVILLA (Carrer de)

Ciutat d'Andalusia occidental, capital de la Comunitat Autònoma i una de les principals ciutats d'Espanya. Està situada a la vall del riu Guadalquivir, a només 10m d'alçada sobre el nivell del mar. Important port fluvial ja des de l'època preromana, en que s'anomenava Hispalis. El seu origen és incert però se sap que abans de la dominació romana ja estava habitada per fenicis, grecs i cartaginesos. Els romans li van canviar el nom pel de lúlia Romulea. Posteriorment va ser ocupada per vàndals, sueus i visigots. L'any 712 la van conquerir els àrabs i la van anomenar Isbiliya, d'on prové el nom actual. Fernando III de Castella-Lleó la va recuperar l'any 1248 i la va convertir en la capital del seu reialme. A partir d'aquell moment va adquirir un gran pes específic econòmic i cultural. S'hi va establir la primera impremta de Castella i posteriorment (1503) hi van crear la *Casa de contratación de las Indias*, a l'aixopluc del monopoli del comerç amb Amèrica. En paral·lel hi va créixer la indústria naval, amb unes

drassanes, i també la tèxtil i ceràmica. A partir dels s.XVII i XVIII va patir una forta decadència: el monopoli va desaparèixer i el port americà per excel·lència va ser el de Cádiz. L'any 1808 es va aixecar contra Napoleon i va ser ocupada pel mariscal Víctor. A partir de la dècada dels anys 60 del s.XX ha viscut un fort creixement industrial i demogràfic.

La seva catedral és gòtica i està construïda on hi havia l'antiga mesquita. Conserva una torre quadrada de gran alçada, que era el minaret, anomenada *La Giralda* i un pati interior anomenat *de los naranjos*. Un altre monument d'interès és la *Torre del Oro*, magatzem ben protegit on es descarregaven l'or i l'argent que venien de les colònies americanes. Queden també restes d'antigues muralles. Tot plegat, més els barris antics, com el de Santa Cruz, fan de Sevilla un important centre turístic que arriba al cim en època de Setmana Santa i també durant la *Feria de Abril*.

BARRI: Montmar.
INICI: Neix a la Pl. Bellavista, a la banda N.
FINAL: Queda tallat sense sortida, donant directament a la muntanya.
LONGITUD: 300m aprox. Últim número: 23.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1,5m, vorera parells 1,5m, total: 7m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant al N, gira a NE i torna a N.
PENDENT: Ascendent.

EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRA: Hi ha alguns pins i en especial un de gran al mig del carrer, a la confluència amb el Pg. de la Salut.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Carrer típic de Montemar alt, estret, en pendent perquè s'enfila per la muntanya i envoltat de xalets amb pins al jardí. El darrer tram, a la banda parells, dóna directament al bosc.

SOL (Passeig del)

Estel gasós de magnitud mitjana constituït per hidrògen i heli, situat en un dels braços de la galàxia coneguda com la Via Làctea. En estat de permanent reacció nuclear de fusió converteix els nuclis d'hidrògen en altres d'heli, generant en el procés una gran quantitat de radiacions de diverses freqüències: alfa, beta, gamma, x, llum i calor, que s'estenen en totes direccions.

El diàmetre de l'esfera visible –per estar incandescent– és de $19,92 \times 10^5 \text{ Km}$ i la massa d' $1,99 \times 10^{30} \text{ Kg}$. Com a estel pertany al tipus espectral G2 i la seva magnitud lluminosa aparent és de -26,7.

El sol gira sobre ell mateix però atès que està constituït per una gran massa de gasos, les distintes regions no giren solidàriament sinó que ho fan a velocitats diferents, en funció de la latitud. Així, a les regions de l'equador, el període de rotació és de 25,4 dies terrestres, mentre que a 75° de latitud, tant N com S, és de 33 dies terrestres. Té també un moviment de translació d'uns 250Km per segon, que arrossega tot el sistema solar.

La temperatura del sol visible evoluciona des del centre a la perifèria. S'estima que la temperatura del centre és d'uns $18.000.000^\circ\text{C}$, mentre que al límit de l'esfera visible és només d'uns 6000°C .

La superfície de l'esfera visible no és uniforme sinó que presenta taques fosques, que corresponen a zones menys calentes, ondulacions, i protuberàncies ígnies, a la manera de flamaredes, com és d'esperar del comportament d'una gran foguera. L'estel no s'acaba a la superfície de l'esfera visible sinó que segueix més enllà, però en no estar incandescent ja no és visible a l'ull humà. A mesura que ens allunyem de l'esfera visible, el gas es fa progressivament menys dens, de manera que és molt difícil determinar on s'acaba i, per tant, calcular el seu diàmetre total.

Per cert: a certa distància del sol hi ha un planeta que es diu Terra i que gira al seu entorn donant-li una volta completa cada any. Ho puc certificar perquè hi he estat.

BARRI: Montmar.
INICI: Neix al Pg. del Sol, a la banda senars.
FINAL: Queda tallat sense sortida, donant directament a la muntanya.
LONGITUD: 100m aprox. Últim número: 8.
AMPLADA: Calçada: 4m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total: 6m.
DIRECCIÓ: Apunta a l'W però vira una mica cap al NW.

PENDENT: Pràcticament pla.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Hi ha alguns pins.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Són relativament nombrosos els carrers de Castelldefels que tenen un ramal que se'n deriva, generalment sense sortida.

SOL (Ramal del)

Expressió que, en català, té quatre accepcions completament diferents: a) l'estel que ens il·lumina i ens escalfa; b) el terra que trepitgem i sobre el que alguns especulen i no pas poc; c) estat d'una persona o cosa que no està acompanyada; i d) tercera persona del singular del verb soler: jo solc, tu sols, ell sol. A més, el sol és la moneda oficial del Perú.

D'aquest fenomen els que hi entenen en diuen *polisèmia*, que vol dir que un concepte, en aquest cas una paraula, té diversos significats.

Hem de suposar que quan li van posar nom al vial que ens ocupa estaven pensant en l'astre solar.

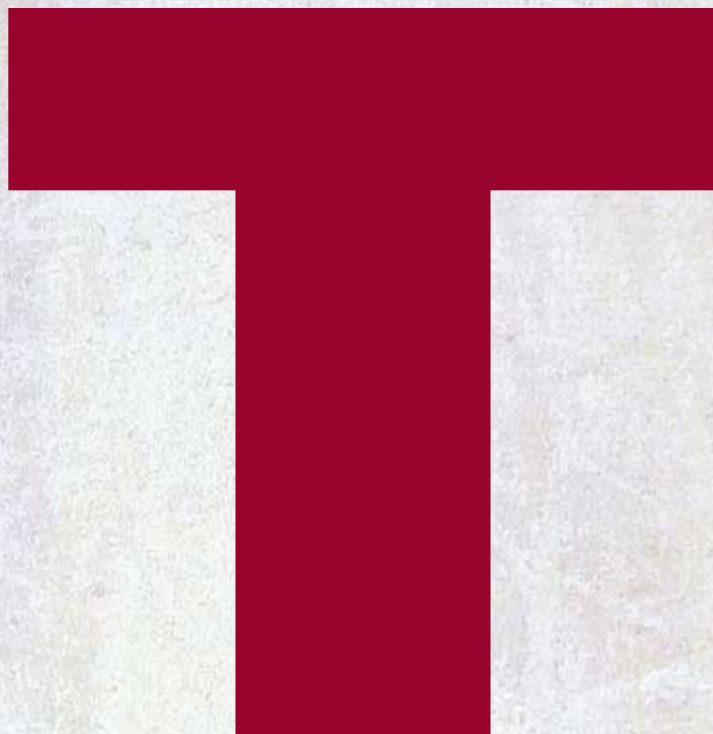
Antigament es creia que el sol donava voltes a l'entorn de la terra. Hom pensava que el nostre pobre planeta era el centre de l'univers. Nicolàs Kopernik va descobrir i demostrar matemàticament que era la terra la que es passejava a l'entorn del sol i no a l'inrevés. Posteriorment, Galileo Galilei va perfeccionar i difondre la tesi de Kopernik. Galilei, com és ben sabut, va topiar amb l'església. Kopernik no perquè, malfiant, no va publicar la

seva obra en vida sinó que la va deixar a un editor amb la condició que sortís al carrer quan a ell ja no el poguessin empaitar. Que si no...

L'energia solar és present arreu –de dia-, no passa pel comptador –de moment- i dóna molt de si. Evapora l'aigua que després cau en forma de pluja o neu; alimenta les plantes amb la seva llum; fa que el nostre planeta tingui una temperatura que el faci habitable; en èpoques passades va alimentar els vegetals que, amb els temps, es van convertir en petroli, carbó i gas natural. Per si fos poc, li dóna a la pell dels turistes un agradable color torrat, que de vegades esdevé vermell gamba a la planxa. L'afició a aquest color torradet fa que la indústria del turisme prosperi als països assolellats i dóna feina a moltes persones que, quan treballen, prefereixen l'ombra.

Als països freds, sobretot, el sol és molt valorat, com sol succeir amb els béns que escassegen. Aquí el més valorat és el sol edificable. Es pot dir que qui té sol per vendre mai no sol estar sol ni li manca el sol.

**CARRERS, PLACES
I CAMINS DE
CASTELLDEFELS**

BARRI: Bellamar enllaçant amb El Poal.
INICI: Av. de Bellamar, entre Av. Constitució i Til·lers.
FINAL: Av. del Poal entre Av. Constitució i Joaquim Ruyra.
LONGITUD: 650m aprox. Últim número: 71.
AMPLADA: Presenta 3 trams diferenciats:
 I - Calçada 6m, voreres d'1m, total: 8m.
 II - Calçada 5m, voreres d'1,5m, total 8m.
 III - Calçada 5m, voreres de 2m, total 9m.
DIRECCIÓ: E-W.

PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets, cases adossades i algun bloc.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a parells, al tram III.
CIRCULACIÓ: Única ascendent al tram I i doble a la resta.
COMENTARI: El tram I va de l'inici a l'Av. del Pinar, el tram II d'aquí fins al Pg. dels Til·lers i el tram III fins al final. El Pg. dels Til·lers fa un revolt, per això és al mateix temps paral·lel i secant d'aquest carrer.

TARONGERS (Passeig dels)

Arbre fruiter, de nom científic *citrus sinensis*. El cognom fa referència al seu origen geogràfic: Xina. Fa de 3 a 7m d'alçària, té la capçada arrodonida i les fulles el·líptiques acabades en punta. Fa flors blanques i oloroses. El seu fruit, prou conegut, és la taronja, de forma esfèrica i de polpa saborosa, entre àcida i dolça. La pell sol ésser gruixuda, d'aspecte granel·lut i de color, casualment, ataronjat.

El seu cultiu és molt antic i s'estén per totes les regions de clima temperat tirant a càlid, ja que les glaçades maten la flor. Es molt corrent a tota la conca mediterrània i especialment al País Valencià, que ha esdevingut una de les principals zones productores i exportadores del món. També es conrea a les zones temperades d'Amèrica, sobretot a Califòrnia.

La taronja és rica en vitamina C (àcid cítric) i en fibra vegetal.

No solament es consumeix directament sinó que també se'n fan suc, extractes i melmelades o confitures. La pell, sobretot la cara interna, conté un oli essencial aromàtic molt utilitzat en alimentació, pastisseria i fins i tot farmàcia.

La taronja està emparentada amb la llimona, la llima i la mandarina, entre d'altres. En alguns llocs sostenen que el mandariner és en realitat una varietat de taronger i l'anomenen taronger mandarí.

A la dècada dels anys 40 un locutor del noticiari de RNE explicava que s'havien exportat tants milers de tones de taronges, quedant la qualitat anomenada rebuig per al consum interior. Ell pronunciava "rebuij" i evidentment no tenia ni idea del significat de l'expressió.

BARRI: Marisol i Can Bou.
INICI: Lateral de l'autovia, continuació del carrer de Zaragoza.
FINAL: Rambla de Marisol.
LONGITUD: 420m aprox. Últim número: 34 (vegeu comentari).
AMPLADA: Presenta 3 trams diferenciats:
 I Zaragoza a Granada. II Granada a Pi Tort. III Pi Tort al final.
 I - Calçada 5m, vorera senars 2,5m, vorera parells 3m i franja d'aparcament d'1,5m, total 12m.
 II - Calçada 6m, vorera senars 3m, vorera parells 4m i 2 franges d'aparcament de 4m cada una, total 21m.

III - Calçada 4m, voreres de 1m, total 6m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets, cases adossades, algun bloc, i el lateral de l'Escola Edumar.
PAVIMENT: I i III standard. II de llambordes a nivell.
ARBRAT: I 2 rengles d'arbres. II 4 rengles. III alguns arbres escadussers.
CIRCULACIÓ: Única ascendent, sentit cap a l'Av. de la Pineda.
COMENTARI: Els trams I i II són de recent creació i no hi ha números. La numeració comença al tram III, a partir de Pi Tort.

TARRAGONA (Carrer de)

Ciutat catalana situada a la desembocadura del riu Francolí, dominant la Mediterrània des d'un alterós penyasegat. Segons Plini, Tàrraco la van fundar els Escipions a l'inici de la colonització romana. De tota manera, el nom Tàrraco, que no és llatí sino íber, fa pensar que en aquell indret ja hi devia haver algun poblament anterior. La ciutat va tenir un pes fonamental en la conquesta d'Hispania, durant els segles II i I AC. Era un important port de mar, estava fortificada amb unes sòlides muralles que, en bona part es conserven, i August la va nomenar capital de la Hispania Citerior, que posteriorment es va anomenar Tarracensis. La ciutat tenia –i té– dos sectors clarament diferenciats: la part alta, edificada dalt del turó, i la part baixa que comprèn el port i bona part de l'activitat marinera i comercial. Entre els anys 470 i 475 Tàrraco va caure en poder dels visi-

gots i l'any 716 va ser ocupada pels àrabs. Després de diversos intents fallits, la va recuperar Ramon Berenguer IV amb l'ajut del bisbe Bernat de Tort, entre 1146 i 1163. Aquesta dualitat políticoclesial va fer de Tarragona la seu arquebisbal, un privilegi que s'ha mantingut fins els nostres dies. L'any 1811 va patir un setge tràgic per part de les forces napoleòniques, seguit de dos anys d'ocupació, que la van deixar malmesa del punt de vista demogràfic i econòmic.

A la segona meitat del s.XX ha experimentat un fort creixement industrial i demogràfic, amb la presència, sobretot, d'indústria química i petroliera.

Actualment té un cens de 121.185 habitants.

BARRI: Les Marines.
SITUACIÓ: Delimitada pels vials Camí Ral de València, Joanot Martorell, Riereta i Pg. del Ferrocarril.
DIMENSIONS: 110m de longitud per 70 d'amplada aprox.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: A la plaça no n'hi ha, però és al davant de l'IES Les Marines.
PAVIMENT: Herba, sauló i camins per vianants.

ARBRAT: Hi ha arbres, arbustos i plantes diverses.
CIRCULACIÓ: Només per vianants.
COMENTARI: Té una font, bancs per seure i un petit estany a nivell freàtic.

TERESA CLARAMUNT (Plaça de)

Barbastro 1862, Zaragoza 1929. Sindicalista militant del moviment llibertari. Defensora dels drets de la dona treballadora i de la igualtat de la dona davant de l'home.

De jove es va traslladar a Sabadell i va treballar al ram tèxtil. Per les seves idees i activitats va passar temporades empresonada. Posteriorment la van expulsar del país i va viure primer a França i després al Regne Unit.

Va tornar l'any 1898. Acusada de dirigir la vaga del tèxtil de l'any 1902 la van desterrar a Zaragoza. L'any 1903 va publicar: *Ser mujer. Consideraciones sobre su estado ante las prerrogativas del hombre*.

L'any 1909 va participar, clandestinament, a la Setmana Tràgica de Barcelona. L'any 1911 va fundar la revista "El Productor".

El mateix any, acusada de dirigir la vaga general de Zaragoza, la van condemnar a 2 anys de presó.

Va morir l'any 1929 sense haver deixat mai la vida activa, escrivint, fent mitings i celebrant reunions.

BARRI: Can Bou.
INICI: Carrer de Teruel.
FINAL: Tallat sense sortida.
LONGITUD: 60m aprox. Ultim número: casa F.
AMPLADA: Calçada: 3m, franja d'aparcament 5m. total 8m.
DIRECCIÓ: W a E.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Cases adossades.
PAVIMENT: Calçada standard, aparcament encimentat.
ARBRAT: No.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: Al barri de Can Bou són freqüents els passatges amb un rengle de cases adossades a la banda S. Aquests passatges són paral·lels entre si i els correspon un número del carrer on neixen (2, 4, 6, etc.). Dins del passatge cada casa té una lletra. Aquest passatge, que correspon al número 2 del carrer Teruel, excepcionalment té nom en lloc de número.

TEROL (Passatge de)

Amb aquesta grafia i amb independència de la ciutat aragonesa de Teruel, Terol era una nissaga de molers (picapedrers) valencians iniciada amb Jaume Terol, Alacant, s.XVII.

Jaume i els seus descendents van construir nombroses esglésies no solament a la ciutat alacantina sinó també a d'altres poblacions valencianes.

Com a mestres molers els reservaven la feina més delicada i compromesa: els pòrtics, on la feina feta transcendia l'ofici artesanal per entrar de ple dins la categoria de l'art escultòric.

Amb el temps, els nous membres de la nissaga van esdevenir arquitectes. El darrer plançò, Josep, dit el Menor, va ser arquitecte municipal de l'Ajuntament d'Alacant.

BARRI: Can Bou.
INICI: Lateral de l'autovia (Av. Castelldefels).
FINAL: Carrer de Granada.
LONGITUD: 150m aprox. Últim número: 8.
AMPLADA: Calçada: vorera senars 2m, vorera parells 1m, total 7m.
DIRECCIÓ: SW a NE.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets i cases adossades.

PAVIMENT: De llambordes a nivell.
ARBRAT: A la banda senars.
CIRCULACIÓ: Doble.

TERUEL (Carrer de)

Ciutat aragonesa, capital de la província més meridional de la comunitat. Està situada sobre una terrassa rocallosa d'uns 60m d'alçada sobre la riba del Túria.

El seu nom ibèric era Turba. Va fer front als romans, que la van destruir. Els àrabs la van reedificar i finalment la va conquerir Alfons I el Bataller l'any 1171. La implantació del tribunal de la Inquisició l'any 1485 va motivar la fugida dels jueus i la subseqüent decadència comercial i artesanal.

La ciutat va experimentar durant segles, fins i tot el s.XX, un creixement demogràfic molt baix. La construcció d'una zona industrial ha aconseguit, com a mínim, frenar l'emigració. Actualment té 32.741 habitants.

Conserva una part de les muralles medievals. Té una catedral

de tres naus, del s.XIV, a la qual el s.XVI li van afegir un cimbori. La torre mudèjar de l'església de San Martín presenta un interès arquitectònic especial.

La ciutat és recordada arreu per la cruenta batalla que hi va tenir lloc durant la Guerra Civil a l'hivern del any 1938, amb temperatures que van arribar als 20°C sota zero. Hi van morir uns 54.000 combatents republicans i uns 43.000 franquistes, als que cal afegir un bon nombre de baixes entre la població civil perquè la ciutat va ser pràcticament destruïda per l'aviació i l'artilleria franquista.

BARRI: Gran Via Mar.
INICI: Carrer de la Ginesta entre Aragó i Pi Tort.
FINAL: Carrer de la Dalia, entre els carrers mencionats.
LONGITUD: 110m aprox. Últim número: 16.
AMPLADA: Calçada: 5m, cada vorera 1,5m. total 8m.
DIRECCIÓ: E-W.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Xalets i algun bloc d'habitatges.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Dos rengles d'unes moreres precioses.
CIRCULACIÓ: Doble i escassa.
COMENTARI: Carrer curt que queda tallat pels dos que li donen accés. Es molt tranquil perquè al no anar enlloc només hi passen els veïns.

TERRASSA (Carrer de)

Ciutat del Vallès Occidental situada sobre una plana lleugerament inclinada i travessada de N a S per diverses rieres, essent la més important la de les Arenes. Les primeres restes de població daten de l'edat del ferro i radiquen a Can Misser, seguides de ceràmiques ibèriques del s.III AC.

La ciutat actual arrenca de la colonització romana, que la va construir l'any 139 AC amb el nom de *Municipium Flavium Egara*. De l'època romana es conserven uns mosaics, una necròpolis i les restes de la vila *Moderata*. Va passar a mans visigòtiques i després sarraïnes, essent reconquerida al cap de poc temps per formar part de la Marca Hispanica i de la línia defensiva de castells que l'hi donaven reforç.

La vila de Terrassa va anar creixent a l'entorn del castell i pel que sembla era pagesa però també artesana perquè ja l'any 1151 el comte Ramon Berenguer IV hi posseïa 5 molins per *moldre blat i batanar drap*. De manera que la indústria tèxtil terrassenca té *pedígree*. A mitjans del s.XIX tenia uns 5000 habitants, però a partir d'aquell moment, amb la introducció de la màquina de fi-

lar, del teler jacquard, de la màquina de vapor i amb la construcció del ferrocarril i de la carretera de Barcelona, la seva activitat industrial va donar una gran empenta, seguida automàticament del creixement demogràfic.

A finals de s.XIX ja depassava els 20.000 habitants. Els petits obradors de caire familiar es van transformar en fàbriques més o menys grans. La immigració va ser massiva a meitat del s.XX i va comportar la construcció de barris desordenats i mancats de serveis, com ara Can Anglada, el Poblenou, o Can Boada. Cal dir que entre 1940 i 1960 la població es va doblar i que al 1975 s'havia triplicat. Actualment ha sobrepassat els 200.000 habitants.

La indústria segueix essent el principal motor de la vila, però s'ha diversificat notablement.

Té esglésies romàniques, la Casa de la Ciutat és d'estil gòtic i les construccions modernistes, com l'Escola Superior d'Enginyeria Tèxtil, són nombroses i rellevants.

BARRI: Centre.
INICI: Arcadi Balaguer, entre Einstein i Isaac Peral.
FINAL: Bisbe Urquinaona,
LONGITUD: 290m aprox. Últim número: 22.
AMPLADA: Presenta 3 trams diferenciats:
 I - Calçada 5m, cada vorera 1,5m, total 8m.
 II - Calçada 6m, cada vorera 2m, més una franja d'aparcament a senars de 4m, total 14m.
 III - Calçada 7m, vorera senars minvant de 5 a 1m, vorera parells 2m i franja d'aparcament de 4m, total 17 a 13m.
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Ascendent suau.

EDIFICACIÓ: Blocs d'habitatges. Hi ha l'oficina de Correus i el magatzem municipal.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Tram I a senars, tram II, a dues bandes, tram III a senars.
CIRCULACIÓ: Única ascendent.
 Trams: I: de l'inici a Major; II: de Major a Església; III d'aquí al final.
COMENTARI: Tant el nomenclator i mapa com les plaques diuen "Tomàs". La forma correcta seria Thomas. El "misteri" de la vorera minvant s'explica perquè al tercer tram el carrer vira una mica a W i ho fa menjant-se progressivament la vorera dels senars.

THOMAS ALVA, EDISON (Carrer de)

Milan (Ohio) 1847, Orange (New Jersey) 1931. Inventor. Tècnic autodidacte, era operador del telègraf i estudiava i experimentava en les seves estones lliures. L'any 1868 va enregistrar la seva primera patent: un aparell enregistrator de votacions. Immediatament després va dissenyar el teletip i va perfeccionar els aparells telegràfics automàtics. En col·laboració amb Christopher L. Sholes, va dissenyar la primera màquina d'escriure. Va aconseguir que el telèfon patentat (que no inventat) per Graham Bell tingués una aplicació pràctica en incorporar-hi un micròfon de grànuls de carbó. L'any 1876 va instal·lar un laboratori propi a Menlo Park (New Jersey) per dedicar-se plenament a la recerca. L'any 1877 va patentar el fonògraf, que no era encara de discs sinó de cilindres de cera. L'any 1879 va encendre la làmpara

d'incandescència, la popular bombeta, que encara sobreviu. L'any 1891 el cinetoscop, diversos tipus de dínamos i la bateria alcalina, que tant es fa servir actualment. A l'Exposició de París de 1881 hi va presentar un sistema d'enllumenat públic urbà a base de bombetes que va ser ràpidament adoptat per diverses ciutats americanes i europees. Va descriure l'anomenat efecte Edison, consistent en l'emissió d'electrons lliures per part de metalls en estat d'incandescència. Per si fos poc, encara va obtenir diversos productes químics nous, com ara el fenol. En total, les seves patents sobrepassen el miler. L'any 1927 el van nomenar membre de l'Acadèmia Nacional de Ciències del seu país.

Ah! També era dibuixant.

BARRI: Bellamar, llindant amb el Poal.
INICI: Av. de Bellamar, entre Eucaliptus i Pinar.
FINAL: Av. de la Constitució, entre Pinar i Escolana.
LONGITUD: 400m aprox. Últim número: 49 (vegeu comentari).
AMPLADA: Calçada: 5m, cada vorera 1,5m, total 8m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant al SW, vira a W, després a SW i finalment a S.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets, cases adossades i blocs.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No, excepte a la placeta on hi ha 3 grans plàtans.

CIRCULACIÓ: Única ascendent fins a Pinar, doble de Pinar al final.
COMENTARI: A la confluència amb Tarongers i Garrofers forma una placeta en rotonda ovalada, que no té nom propi. Pel que fa a la numeració, més enllà del número més alt, el 49, apareixen el 19 i el 23, que ja havien aparegut abans. Segurament són restes d'una numeració anterior no corregida. No s'han acabat les curiositats: als últims metres, entre Tarongers i Constitució, a la mateixa mà, hi ha els números 2 i 4, que donen fe que en algun moment la numeració del carrer començava per on ara acaba. No cal dir que al principi, a tocar de l'Av. de Bellamar, els números 2 i 4 també hi són.

TIL·LERS (Passeig dels)

Altre nom de l'arbre més conegut com a *tell*. De nom científic *tilia sempervivens*, gènere de les til·liàcies. Pot arribar als 30m d'alçada. Les fulles són serrades i les flors groguenques o blanques i oloroses.

Una variant és el tell argentat que té el revers de les fulles de color blanc i és força usual com a arbre de jardí. Altres variants són el tell de fulla gran, propi de la muntanya mitjana, i el tell de fulla petita, que creix a les comarques més septentrionals de la península ibèrica.

Amb les fulles del tell se sol preparar una infusió que té efectes sedants, especialment apropiats contra l'excitació nerviosa, i que rep el nom de *til·la*.

Aquest remei casolà és conegut de molt antic i tan arrelat en la tradició popular que quan algú manifesta una certa nerviositat no és estrany que se sentin veus solidàries recomanant-li til·la.

BARRI: Platja, sector del Baixador.
INICI: Carrer de l'Avet, entre Pg. Marítim i Marina.
FINAL: Carrer de Chile, entre Pg. Marítim i Pg. Ferrocarril.
LONGITUD: 520m aprox. Últim número: 41.
AMPLADA: Calçada: 2m, cada vorera 2m, franja d'aparcament 2m, total 8m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant al SW i vira a W a la cruïlla amb Ecuador.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Blocs d'habitatges.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Sí, a la banda parells.
CIRCULACIÓ: Única descendent (sentit Gavà).
COMENTARI: Forma part del conjunt de carrers d'aquest sector que porten noms de caire mariner.

TIMO (Passeig del)

Peça plana de fusta o de metall articulada en un eix vertical situat a popa d'una embarcació i que, variant el seu angle respecte de l'eix longitudinal del vaixell li permet virar. La virada serà a babord si el timó es desplaça en aquest mateix sentit i a estribord si ho fa en sentit contrari. L'efecte del timó consisteix en generar una sobrepressió hidràulica sobre la cara que s'ha avançat i, de forma simètrica, una depressió a la cara contrària.

Per reacció, la popa del vaixell tendeix a desplaçar-se en sentit contrari i en fer-ho aconsegueix que la proa apunti cap al rumb desitjat pel timoner.

Segons les dimensions i característiques del vaixell, el timó es pot controlar mitjançant una palanca anomenada canya o arjau, per una roda amb o sense mànecs que tiba una cadena la qual transmet el moviment a l'eix del timó, o mitjançant un

servosistema electrohidràulic manat per un joystick o palanca de comandament, que pot ser substituït temporalment per un pilot automàtic.

Antigament el timó consistia en un rem lligat a l'amura d'estribord prop de la popa, que entrava a l'aigua en posició, en principi, paral·lela a l'eix longitudinal del vaixell. El timoner, acostant el mànec del rem a si mateix o bé allunyant-lo, a força de braç, aconseguia un efecte semblant al del timó modern.

Per cert que, segons diuen, d'aquest rem prové la veu *estribord*. Els remes normals eren fets a partir d'un tauló de fusta, en anglès *board*. Però aquest, més gran, era un rem de tres taulons, un: *three board oar*. De *three board* se'n deriven *tribord* i *estribord*. El muntaven a l'amura de la dreta perquè es donava per segur que un home tenia més força al braç dret.

BARRI: Platja, sector del Baixador.
INICI: Pg. Marítim, entre Chile i Perú.
FINAL: Pg. Ferrocarril.
LONGITUD: 80m aprox. Últim número: no n'hi ha cap.
AMPLADA: Calçada: 3m, cada vorera 3m, franja d'aparcament 4m, total 13m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant al N i vira a NW a la cruïlla amb Timó.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Lateral d'un bloc d'habitatges i lateral d'un restaurant.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única descendent (sentit mar).
COMENTARI: Segons el nomenclàtor i mapa de la vila és Passatge, però en canvi les plaques in situ indiquen Ramal. Es dona la circumstància que és més ample que no pas el "Passeig" del Timó.

TIMO (Passatge o Ramal del)

Hi ha altres tipus de timó a més del clàssic de direcció d'embarcació. Els vaixells submarins porten timons de profunditat. Són dues aletes simètriques que surten lateralment del casc. Quan el submarí navega en immersió el gir d'aquestes aletes sobre el seu propi eix pot obligar la proa del vaixell a apuntar cap a la superfície o, contràriament, cap avall, a una major profunditat.

Els avions porten a la cua 3 timons: el timó vertical és el de direcció i funciona de forma semblant al timó dels vaixells, no més que, en aquest cas, el fluid sobre el que actua és, evidentment, l'aire. Els dos timons horitzontals que completen la cua són equivalents als timons de profunditat dels submarins i serveixen per enlairar la proa de l'aeronau o, contràriament, per fer-la apuntar cap avall.

En anglès, el volant dels vehicles automòbils rep el nom de *steering wheel* que, literalment, significa roda del timó. La vara o llança que duïen els carruatges de 4 rodes i que, unida a les davanteres, feia girar el vehicle en la direcció en que anaven els cavalls, també s'anomenava timó.

A més de totes les varietats de timó existents, hi ha la del sentit figurat. Portar el timó d'un afer, d'una empresa, o d'un país, significa dirigir o governar.

Per últim cal fer constar que timó també és un sinònim de farigola, planta boscana aromàtica pròpia de les nostres terres, molt apreciada i que també té un carrer a Castelldefels.

BARRI: El Castell.
INICI: Neix del tram sense urbanitzar del carrer del Cid, entre Pietat i la Pl. del Castell.
FINAL: Va a parar a la placeta sense nom del cementiri.
LONGITUD: 80m aprox. Ultim número: no n'hi ha cap.
AMPLADA: Calçada: 5m, no hi ha voreres.
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Descendent suau.
EDIFICACIÓ: No n'hi ha.
PAVIMENT: Terra natural.

ARBRAT: Transcorre per dins del bosc.

CIRCULACIÓ: Tallada per una cadena.

COMENTARI: Es tracta d'un carrer no nat. El van obrir, li van posat voreres de pedra i rigoles de ciment, i es va quedar així. Avui s'hi pot passejar a peu. Es un racó tranquil i boscà.

TOLDRÀ, EDUARD (Carrer de)

Vilanova 1895, Barcelona 1962. Músic. Violinista, director d'orquestra i compositor. Va estudiar al Conservatori Municipal de Música de Barcelona, especialment amb Lluís Millet i Antoni Nicolau.

L'any 1912 va debutar com a violinista a l'Ateneu Barcelonès. Becat per l'Ajuntament de Barcelona, va continuar els seus estudis a París, Berlin i Viena.

Va ser professor de violí i de direcció orquestral al mateix Conservatori. La més coneguda de les seves obres és el quartet de corda *Vistes al Mar*, de fama internacional.

Altres obres són: *Suite en mi major*, *Empúries*, *Suite la Filla del Marxant*, *Quartet de corda en do menor*, *Sis sonets per a violí i piano*, *La maledicció del comte Arnau*, *Canticel*, *L'ombra del*

lledoner, *L'amor que passa*, *Vinyes verdes vora el mar*, *Cançó de vela*, *Romanç de Santa Llúcia* i l'òpera *Giravolt de maig*.

A partir de 1944 i durant molts anys va ser el director titular de l'Orquestra Simfònica Municipal de Barcelona (precedent de l'actual OBC) que actuava regularment al Palau de la Música.

BARRI: El Castell.
INICI: Plaça del Drac, cantonada amb Viriat.
FINAL: Es fusiona amb Blas Infante.
LONGITUD: 60m aprox. Ultim número: 12
AMPLADA: Vorera 5,5m, parterre de 5m i zona ajardinada d'amplada variable.
DIRECCIÓ: NW a SE.
PENDENT: Descendent suau.
EDIFICACIÓ: Blocs d'habitatges a parells. Res a senars.
PAVIMENT: Rajoles grans.

ARBRAT: Arbres i plantes als parterres i zona ajardinada.

CIRCULACIÓ: Només per vianants.

COMENTARI: Hi ha un acudit que diu que era un riu tan petit que només tenia una riba. A aquest carrer li passa el mateix: només té la banda parells. A la banda senars hi ha una zona ajardinada, prolongació de la Plaça del Drac, i a continuació la vorera i calçada de Blas Infante.

TORRAS I BAGES, JOSEP (Carrer de)

Les Cabanyes (Alt Penedès) 1846, Vic 1916. Eclesiàstic i escriptor. L'any 1869 va ingressar al seminari i va ser ordenat sacerdot l'any 1871 (sic GEC) a Girona. L'any 1899 va ser nomenat bisbe de Vic, a proposta del ministre Duran i Bas.

Va exercir diverses funcions religioses i paral·lelament va participar en la redacció de les Bases de Manresa (1892) en representació dels estaments catalanistes. Va publicar diversos llibres de caràcter religiós. L'any 1892 va aparèixer el seu llibre més conegut: *La tradició catalana*, de signe conservador, que era una rèplica a *Lo catalanisme* de Valentí Almirall.

Torras i Bages defensava les arrels cristianes de la cultura catalana. Probablement per aquest motiu se li sol atribuir una frase que no consta en cap dels seus escrits: *Catalunya serà cristiana o no serà*. Tot i ser apòcrifa, la frase reflecteix el seu pensament.

L'any 1896 va ingressar a l'Acadèmia de Belles Arts de Barcelona i el 1898 a la de Bones Lletres. Del punt de vista polític les seves idees coincidien amb les de la Lliga Regionalista.

Va gaudir de gran popularitat entre els estaments catòlics catalanistes, que el consideraven el seu mestre i llegien amb fruïció els seus escrits. No tanta entre els catalanistes republicans federalistes, que eren més aviat laicistes.

BARRI: Bellamar.
INICI: Plaça del Pi, entre Parc Forestal i Mirador.
FINAL: Plaça de la Torre Moruna, sense sortida.
LONGITUD: 80m aprox. Ultim número: 10 (vegeu la plaça del mateix nom).
AMPLADA: Calçada: 4,5m, vorera senars 1m, vorera parells 1,5m, total 7m.
DIRECCIÓ: NE a SW.
PENDENT: Ascendent.
EDIFICACIÓ: Xalets.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No al carrer.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: De la banda parells surt un passatge de vianants sense nom i en estat d'abandó que dona accés a l'interior de l'illa, un interior pel que també s'accedeix des d'altres punts. Aquest interior és cobert de bosc.

TORRE MORUNA (Carrer de la)

Aquest carrer mena a la plaça del mateix nom on hi ha una antiga torre de guaita (s.XIII). Si el nom es refereix a que la torre la van construir els àrabs, no sembla un nom gaire acurat.

En canvi si fa referència a la vigilància que exercien els habitants de Castelldefels davant l'amenaça de desembarcaments de pirates berberiscos, aleshores sí.

Per tant, el nom no deu estar fonamentat en els constructors de la torre sinó en la seva finalitat.

BARRI: Bellamar.
SITUACIÓ: Al final del carrer del mateix nom.
DIMENSIONS: Circular, de 30m de diàmetre aprox.
 Últim número: 14 (vegeu comentari).
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: No hi ha arbres, però al peu de la torre hi ha una heura que s'hi enfila i d'altres plantes decoratives.

CIRCULACIÓ: En rotonda.

COMENTARI: La numeració continua la del carrer de la Torre Moruna (que arriba al número 10).

TORRE MORUNA (Plaça de la)

Aquesta plaça és al cim d'un turó que gaudeix d'una vista panoràmica excepcional: per l'Oest es veu el port de Vallcarca i per l'Est Montjuïc. No és estrany que els antics habitants de Castelldefels escollissin aquest indret per construir-hi ja el s.XIII una torre de guaita amb la finalitat de vigilar la costa contra la possible aparició de vaixells pirates, una amenaça que es va mantenir viva durant segles.

Des d'aquesta torre es veu la seva germana, la que és a la Plaça de Castell, la qual és prop de l'Església de Santa Maria (avui capella del Castell). Si el guaita de la Torre Moruna descobria un vaixell sospitosos encenia un foc.

El seu company de l'altra torre el veia i corria a l'església a fer sonar la campana. Mercès a aquest sistema la gent podia refugiar-se, primer a la muntanya, i a partir del s.XVI a les torres de

defensa o al Castell, des d'on repel·lien l'atac.

La torre té forma circular cilíndrica (lleugerament troncocònica), d'uns 3m d'alçada i altres tants de diàmetre. Es feta de pedra sense escairar lligada amb morter i prou sòlida com per haver arribat als nostres dies en bon estat.

La conca mediterrània, des de Màlaga fins a Calàbria i més enllà, i també la riba Sud, mostren una col·lecció molt completa de torres de guaita semblants a la que ens ocupa.

La majoria d'elles (les Costes de Garraf són una excepció) estan construïdes de tal manera que des de cada torre se'n poden veure dues, de manera que els avisos podien passar ràpidament de torre en torre.

BARRI: Platja, sector Pineda.
INICI: Carrer 23 (ve de més enllà, en terme de Gavà) entre Marina i Av. de Castelldefels (autovia, C31).
FINAL: Queda tallat al carrer 7, amb accés per aquest mateix carrer.
LONGITUD: 1700m aprox. en terme de Castelldefels. Últim número: 149.
AMPLADA: De c.23 a c.11: calçada 5m, voreres d'1,5m, total 8m a partir del carrer 11 les voreres són de 1m, total 7m.
DIRECCIÓ: E-W.

PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Blocs d'habitatges i xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única en sentit descendent (direcció a Gavà).
COMENTARI: Dels tres carrers paral·lels al Pg. Marítim dos porten noms de vents: el primer és Garbí i aquest és el tercer comptant des del Pg. Marítim. Es també el més curt perquè l'Av. de Castelldefels, a partir de la Pl. de la Rosa dels Vents (carrer 11) vira una mica al S i va estrenyent l'espai.

TRAMUNTANA (Passeig de la)

Literalment: de l'altra banda de la muntanya. En aquest cas la muntanya és el Pirineu. Es tracta del vent que procedeix d'aquell indret i que, per tant, és vent del Nord.

Té fama de ser fort i fred tot i que això depèn, com és natural, de la seva intensitat i de l'època de l'any. És el vent dominant a l'Empordà i allà sobrepassa amb certa freqüència els 100Km per hora, sobretot a Portbou i rodalies.

Es un vent temut pels mariners perquè empeny les naus mar endins, posant molt difícil, en la navegació a vela, l'arribada a port.

Aquest vent és especialment intens i fred quan hi ha altes pressions a l'W i baixes a l'E de la costa mediterrània. En aquest cas es forma un corrent d'aire en "jet" que baixa directe

d'Escandinàvia o de Rússia i que, sovint, té el seu origen en el Pol Nord. Sortosament, a mesura que va travessant Europa va perdent fredor, però tot i així, es fa notar.

De vegades es fa servir l'expressió tramuntana com a sinònim de Nord, de la mateixa manera com migjorn o migdia equivalen a Sud.

**CARRERS, PLACES
I CAMINS DE
CASTELLDEFELS**

BARRI: Platja, sector Baixador.
INICI: Pg. Marítim entre Colòmbia i Penyeta Roja.
FINAL: Carrer de Mèxic, on queda tallat per la via fèrria, en línia amb l'Av. Poal.
LONGITUD: 50m aprox. Últim número: no hi ha números. Seria el 4.
AMPLADA: Calçada: 5,5m, vorera senars 2m, vorera parells 1,5m, total 9m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Blocs d'habitatges.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única descendent (direcció al mar).
COMENTARI: Forma part del conjunt de carrers d'aquesta zona que porten noms de països de l'Amèrica Llatina. Altres són: Mèxic, Argentina, Chile, Colòmbia, Ecuador i Venezuela.

URUGUAY (Carrer d')

República americana situada a la costa atlàntica, al N d'Argentina i S de Brasil. Pren el nom guaraní del riu que la travessa. Té una extensió de 177.508Km². La capital és Montevideo.

Els pobladors més antics procedien del Brasil i s'anomenaven *charrúas*. Els van seguir els *tupí*. A l'arribada dels europeus la cultura més extesa era la *guaraní*. Un cop establerta la colonització espanyola, Montevideo (primer un fortí, després una ciutat) depenia en molts aspectes de Buenos Aires, però aviat es va establir una forta rivalitat entre ambdues ciutats. La revolució independentista liderada sobretot pel General Artigas, va tenir lloc entre 1810 i 1828 i va culminar amb l'establiment d'una república independent d'Espanya i també d'Argentina, de la que havia estat, en la pràctica, una província més. Immediatament es van establir dos partits, el Blanco i el Colorado, que encara subsisteixen en l'actualitat.

La població és d'origen europeu, espanyol i italià, en la seva gairebé totalitat. El principal recurs econòmic ha estat la ramaderia i els seus derivats. Segueix a distància l'agricultura i modernament una indústria creixent. Són ciutats importants, a més de Montevideo, Colonia de Sacramento, Punta del Este, Paysandú i Salto. Es divideix en 19 *Departamentos* i té en total d'uns 3 milions d'habitants, la meitat dels quals viuen a la capital.

Els governs successius, malgrat les guerres civils, aixecaments i episodis de corrupció política, han primat la tasca educativa dels ciutadans i ciutadanes, un objectiu que ha reverterit en un nivell cultural excepcionalment elevat. De la seva intel·lectualitat en són bones mostres els escriptors Mario Benedetti i Juan Carlos Onetti, entre d'altres.

**CARRERS, PLACES
I CAMINS DE
CASTELLDEFELS**

BARRI: Marisol-Can Bou.
INICI: Carrer del Molinot entre Castelló i Av. de la Pineda.
FINAL: Pg. del Ferrocarril, on queda talla per la via fèrria.
LONGITUD: 120m aprox. Últim número: 11.
AMPLADA: Calçada: 4m, 2 franges d'aparcament de 2m i 1 voreira a parells d'1m, total: 9m.
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Blocs d'habitatges.

PAVIMENT: De llambordes a nivell, amb línies blanques de separació.

ARBRAT: Un rengle a la banda parells.

CIRCULACIÓ: Única ascendent (direcció a Av. Ferrocarril).

COMENTARI: Forma part del conjunt de carrers d'aquesta zona que porten noms de ciutats levantines. Els altres dos són Alacant i Castelló. Es carrer de recent construcció.

VALENCIA (Carrer de)

Ciutat de la costa mediterrània, a banda i banda del riu Túria. Es capital de província i de la Comunitat Autònoma del País Valencià. La va fundar, amb el nom de Valentia, el cònsol romà Junius Brutus l'any 138 AC.

S'han trobat restes del forum, del cardum (carrers del Salvador, Miquelet i Zaragoza), i del decumanus (carrers de Palau i de Cavallers). De l'any 718 al 1238 va romandre sota domini àrab. La va conquerir Rodrigo Díaz de Vivar que hi va instaurar un curiós reialme governat per àrabs però tributari de Castella. En marxar els soldats castellans a lluitar en altres fronts, la ciutat es va tornar a perdre. Finalment la va conquerir de forma definitiva Jaume I l'any citat.

Al Renaixement va assolir una gran resplendor, essent, amb 70.000 habitants, la ciutat més gran de la Península Ibèrica. Al mateix temps hi florien les arts i les lletres. Fou assetjada i

ocupada l'any 1811 pels mariscals Blake i Suchet, al servei de Napoleon. A mitjans del s.XIX va conèixer una segona florida, amb la construcció de la línia fèrria que unia el Grau (el port de mar) amb Madrid i l'inici del que seria posteriorment una intensa activitat industrial i comercial.

Avui la ciutat gaudeix d'una forta puixança econòmica, artística i cultural. Està ben comunicada amb Madrid i Barcelona per ferrocarril, hi passa l'autopista A7 (E15), que uneix París amb Alacant, té un port de mercaderies molt actiu i un aeroport a Manises amb un tràfic creixent.

Conserva dues tradicions molt arrelades: una és la del Tribunal de les Aigües, que encara es reuneix i arbitra; i l'altre és la construcció i cremà de falles per Sant Josep, que de tradició popular local ha passat a ser una atracció turística de primer ordre.

BARRI: Can Ferret.
INICI: Carrer de la Font, a poca distància de la rotonda d'accés al barri.
FINAL: Tallat per la muntanya, empalmarà amb el passatge d'Anna Frank, avui en projecte
LONGITUD: 50m aprox. Últim número: no n'hi ha
AMPLADA: Calçada: 4m i dues franges d'aparcament en bateria de 5m cada una, total: 14m.
DIRECCIÓ: SE a NW.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Blocs d'habitatges.
PAVIMENT: D'asfalt i ciment.
ARBRAT: A totes dues bandes.
CIRCULACIÓ: Doble (carrer sense sortida).
COMENTARI: Forma part del conjunt de petits vials que donen accés als blocs de nova construcció d'aquest sector.

VALERIA HALINÉ (Carrer de)

Mestressa de la vila romana existent al turó on ara hi ha el Castell. Sota el trespol de l'església es pot veure una part de les runes d'aquella mansió. La senyora Haliné ha passat a la història perquè havent perdut el seu espòs va encarregar una làpida sepulcral que ha arribat als nostres dies i que diu:

G. TROCINAE
 C. LIB. SYNECDÉMO
 IIIII VIR AUG.
 VALERIA HALINÉ.
 MARITO OPTIMO.

Sembla que G. Trocinae Synecdemo era el difunt marit. Un marit que ella no dubta en qualificar d'òptim. El nom del marit fa pensar que devia ser grec o d'ascendència grega. En canvi el d'ella és, de moment, d'origen desconegut. Valèria és un nom

llatí i, per tant, romà, però aquest Haliné, amb accent a la E final, no sembla llatí. Possiblement fos estrangera, però també podria ser tot el contrari: autòctona. No oblidem que, al mateix lloc, abans de la vila romana ja hi havia un poblat ibèric. Dues coses queden prou clares: la Valèria Haliné estimava el seu marit –o com a mínim volia que constés així- i era una vídua rica o, com a mínim, acomodada.

La làpida la va trobar l'any 1989 al recinte del Castell un equip que treballava en la restauració de l'edifici. Estava oculta rere una capa de guix, com si algú –possiblement un rector de la parròquia- l'hagués volgut amagar o bé preservar.

La data de la làpida és imprecisa però els estudiosos la situen entre els segles I i II DC.

BARRI: Bellamar.
INICI: Allà on neix el Pg. de la Muntanya, a tocar de l'Av. de Bellamar.
FINAL: A la plaça del Romaní, prop també de l'Av. de Bellamar.
LONGITUD: 150m aprox. Últim número: 31.
AMPLADA: Calçada: 4m, voreres d'1m, total 6m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant a NNW, vira i acaba apuntant a NNE.
PENDENT: Ascendent, després descendent i altre cop ascendent.

EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Dóna a dues placetes, una a escassa distància del principi i l'altra al final. El carrer és a la vall de Bellamar però no al fons, sinó al vessant dret.

VALL (Carrer de la)

Espai situat entre dues muntanyes més o menys paral·leles entre sí. Pel centre de la majoria de les valls, coincidint amb la seva cota més baixa, hi corre un curs d'aigua, ja sigui permanent o esporàdic. Cada riu té la seva vall. Així es parla de la Vall del Nil, de l'Ebre, o del Guadalquivir, etc.

Les valls poden adoptar diverses formes: hi ha valls molt amples i d'altres molt estretes. Hi ha valls més o menys planes, d'altres en forma de "V" i encara d'altres en forma de "U". Aquestes últimes solen ser el producte d'antigues glaceres. Hi ha valls altes, a l'alta muntanya, i d'altres situades vora el nivell del mar. Algunes valls són rectilínies i d'altres en canvi descriuen revolts més o menys amplis. Generalment les valls comencen essent estretes i es van eixamplant a mesura que perden alçada, acabant bé en una plana o directament a la costa. De la mateixa manera també solen néixer amb un pendent pronunciat i anar-lo suavitzant a mesura que perden alçada.

Les valls han tingut i tenen una gran rellevància en el desenvolupament humà. La necessitat d'aigua, d'una banda, i d'un

ambient més o menys acollidor, ha provocat que la majoria dels assentaments humans s'hagin produït a la vora dels rius, seguint les valls. La introducció de l'agricultura encara va accentuar més aquesta propensió. Només les necessitats defensives han donat lloc a assentaments de turó o de carena i encara aquests depenen de les valls adjacents pel seu aprovisionament. Només cal mirar un mapa, o volar de nit, per comprovar com arreu la població tendeix a congregar-se seguint les valls. Hi ha una excepció notable i és la plana costanera. Una altra serien les grans planures.

Per conveniència i facilitat, també la indústria i les comunicacions terrestres s'han desenvolupat sobretot a les valls i seguint, generalment, el seu traçat. Quan una carretera o via fèrria s'enfila i travessa muntanyes, ho sol fer per unir dues o més valls.

A Castelldefels s'anomenen valls els recs artificials oberts per tal de drenar les aigües de Les Marines. La majoria d'aquestes valls desembocaven a la Corredora Mestra. Avui han desaparegut gairebé totes.

BARRI: El Poal.
INICI: Juan Ramón Jiménez, entre Jacinto Benavente i Gómez de la Serna.
FINAL: Tallat sense sortida. Dóna al bosc.
LONGITUD: 100m aprox. Ultim número: 24.
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 7m.
DIRECCIÓ: De N a S, aproximadament perquè descriu un arc.
PENDENT: Ascendent excepte el darrer tram que és pla.
EDIFICACIÓ: Blocs d'habitatges.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Forma part del conjunt de carrers d'El Poal que porten noms de literats.

DEL VALLE INCLÁN, RAMÓN MARÍA (Carrer de)

Villanueva de Arousa 1866, Santiago de Compostela 1936. Escriptor gallec en llengua castellana. Va estudiar Dret, però no va acabar. Va viatjar a Amèrica i a diversos països europeus. Va ser empresonat per la seva pública oposició a la dictadura de Primo de Rivera.

Durant la II República va ser director de l'Academia Española de Bellas Artes a Roma. Donava de si mateix una imatge bohèmia, extravagant i pintoresca, amb multitud d'anècdotes inversemblants. Tant la seva poesia com la narrativa s'adscriuen de ple dins del gènere anomenat *esperpento*.

Va publicar tres reculls de poesia: *Aromas de leyenda*, *El pasajero* i *La pipa de kif*. L'obra narrativa es va iniciar amb: *Corte de amor* i *Jardín umbrío*, ambdues de 1903. Van seguir: *Sonata de primavera*, *Sonata d'estiu*, *Sonata de otoño* i *Sonata de invier-*

no. Posteriorment: *Los cruzados de la causa*, *El resplandor de la hoguera*, *Gerifaltes de antaño*, *Cara de plata* i *Tirano Banderas*. Continua amb la trilogia: *El ruedo ibérico* formada per: *La corte de los milagros*, *Viva mi dueño* i *Baza de espadas*. També va escriure obres de teatre, com: *Comedias bárbaras*, *Divinas palabras*, *La marquesa Rosalinda*, *Cuento de abril*, *Voces de gesta*, *Luces de Bohemia*, *Farsa y licencia de la reina castiza*, *El retablo de la lujuria*, *la avaricia y la muerte* i *Los cuernos de don Friolera*.

Havent viscut a Madrid la major part de la seva vida activa, l'any 1934, sentint-se malalt, va tornar a la seva Galícia natal on va morir dos anys després.

BARRI: Els Canyars.
INICI: A la Pl. de Frederica Montseny, entre Agricultura i Montserrat Roig.
FINAL: Ídem. (vegeu explicació).
LONGITUD: 40m aprox. Últim número: no n'hi ha.
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars 1,5m, vorera parells 1,5m, total 8m.
DIRECCIÓ: NE a SW.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Laterals de blocs d'habitatges.

PAVIMENT: Zona ajardinada
ARBRAT: Zona ajardinada.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Si el voleu trobar, aneu a la Pl. Frederica Montseny. A la banda Sud, la més propera a l'Av. Constitució, hi ha uns parterres en línia amb una plantació d'arbustos. Aquests parterres estan fets a sobre i seguint l'itinerari del que era el camí en qüestió i això és tot el que n'ha quedat del camí després d'urbanitzar el barri dels Canyars.

VELL DE CASTELLDEFELS (Camí)

Antigament hi havia dos camins importants que venien a Castelldefels. El principal era el Camí Ral de València, però n'hi havia un altre que arrencava de la riba del Llobregat a St. Boi, del punt on hi havia hagut una barca, després un pont i posteriorment, per destrucció del pont altre cop una barca. El camí travessava Viladecans pel que avui és el carrer de Gavà; després travessava Gavà pel que avui és el carrer de Castelldefels; i continuava cap a Castelldefels passant pel davant del Mas Horta. Entrava a Castelldefels pel Carrer Major, travessava la Plaça Major (on hi havia Cal Moliner, hostel i taverna) i encara continuava fins a trobar-se amb el Camí Ral de València a les proximitats de Can Ferret.

Aquest camí feia un itinerari paral·lel al de la carretera C245, només que uns cent metres més amunt, i era un camí de carro. En construir la carretera va caure en desús i avui només en queden alguns vestigis escadussers allà on la construcció no

ha arribat i encara s'hi troben camps de conreu. Per exemple, a les immediacions del Mas Horta, en terme de Gavà.

Pel que sembla, l'Ajuntament ha volgut servir un record a aquest vell camí posant el seu nom a un indret, encara que sigui poc reconeixible, i ornamentant-lo amb plantes i flors. Es un detall.

En algun mapa antic (per exemple al llibre *Castelldefels, temps d'història* d'autors diversos, editat per l'Ajuntament, pag.156) es veuen clarament dos camins gairebé paral·lels. Aquest és el de més amunt.

Aquests camins històrics tenen el seu encant i trobar-ne un tros, encara que només siguin uns metres, ens transporta a èpoques pretèrites, quan els nostres avantpassats: traguers, viatgers, pagesos, o soldats, els transitaven a peu, amb carro, o a cavall. Si poguessin parlar...

BARRI: Platja, sector del Baixador.
INICI: Pg. Marítim, entre Mèxic i Colòmbia.
FINAL: Tallat sense sortida per la via fèrria.
LONGITUD: 80m aprox. Ultim número: 5.
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars 3m, vorera parells 2m, més dues franges d'aparcament de 2m cada una, total 14m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.

EDIFICACIÓ: Blocs d'apartaments a senars i cases adossades a parells.

PAVIMENT: Standard.

ARBRAT: Un rengle a senars.

CIRCULACIÓ: Doble.

COMENTARI: Forma part del conjunt de carrers d'aquest sector que porten noms de països sudamericans.

VENEZUELA (Carrer de)

País del continent sudamericà situat a l'extrem NE del continent, a la costa atlàntica. Té una extensió de 912.050Km² i una població d'uns 11 milions d'habitants. Físicament presenta una gran varietat de paisatges i climes. Al N té al mar Carib, a l'interior una gran plana anomenada "Los Llanos" i a l'W la serralada dels Andes. El riu Orinoco travessa el país i dóna lloc a extenses selves humides.

El seu principal recurs natural és el petroli i els seus derivats, que exporta a un bon nombre de països. També és ric en ferro, té mines de diamants, gas natural, fosfats naturals, i una mica d'or. Entre d'altres activitats destaquen la ramaderia, sobretot bovina, i el conreu del cafè.

Antigament la regió estava poblada per caribs i arawaks, que conreaven panís, iuca i fruites tropicals. Fabricaven terrissa i no coneixien els metalls. A partir de 1548 s'hi van començar a asentar colons espanyols i alemanys i van néixer les primeres ciutats. El s.XVII els missioners es van anar estenent al llarg de les

riberes dels rius. Les poblacions de la costa patien l'assetjament crònic de pirates i això va afavorir el desenvolupament de nous centres urbans a l'interior. L'any 1811 l'autoanomenada "Junta Suprema" va declarar la independència del país, però no la va poder fer efectiva fins que hi va intervenir el general Simón Bolívar, que va vèncer la potència colonial l'any 1817. En principi Venezuela va formar part de Colòmbia (recordem que Bolívar volia construir un gran país que englobés tota l'Amèrica andina). L'any 1830 Venezuela es va separar aprofitant una crisi econòmica i política del conglomerat. D'aleshores ençà el país ha estat governat, sobretot, per les élites econòmiques amb seu a Caracas, de caire conservador i sovint aliades amb les forces armades. S'han succeït els cops d'estat, les dictadures i els afers de corrupció política i burocràtica. En el moment d'escriure aquestes ratlles, el país té, per primer cop, un govern popular.

BARRI: Can Roca.
INICI: Carrer del Castanyer.
FINAL: Carrer de la Noguera.
LONGITUD: 130m aprox. Ultim número: 16.
AMPLADA: Calçada: 8,5m, vorera senars 2m, vorera parells 2,5m, total 13m.
DIRECCIÓ: NE a SW.
PENDENT: Ascendent
EDIFICACIÓ: Blocs d'habitatges.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Vegeu comentari.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: Cap a la meitat té un eixamplament a la banda parells de 9m de fondària i uns 30m de longitud que forma una mena de placeta amb arbres (acàcies) i dos bancs per seure.

VINYA (Carrer de la)

Plantació de ceps (*vitis vinifera*) per la producció de raïm i, generalment, de vi. La planta té forma arbustiva, amb el tronc llenyós i les tiges noves verdes.

Algunes varietats tenen, però, forma de liana i creixen al llarg dels troncs d'arbres o de parets en forma de parra. La planta fa una fulla gran trilobulada anomenada pàmpol. Les flors són petites i verdoses.

El fruit és el raïm, una baia esfèrica o bé ovalada de color verd, groguenc, rosat, o morat, i es disposa en grups de forma cònica anomenats gotims. El raïm és comestible i té un gust excel·lent. Assecat rep el nom de pansa i és igualment recomanable. Per fermentació del raïm s'obté el vi, una beguda alcohòlica antiqüíssima.

Sembla ser que l'origen de la planta es situa vers el Caspi. Els romans en van estendre el conreu per tota la Mediterrània i més modernament la vinya va viatjar cap a indrets més llunyans: Suïssa, Alemanya, Austràlia, Califòrnia, etc. Espanya, França i

Itàlia són els principals països productors de raïm, i també de vi.

A Castelldefels, el s.XVIII, les copropietàries del Castell, Maria Vidal i Gaietana de Copons van fer plantar 30.000 ceps al terme, convertint en vinya bona part dels vessants de muntanya. La vinya va portar bonança econòmica al poble fins que l'epidèmia de fil·loxera la va destruir a les darreries del s.XIX.

Encara avui es poden veure als vessants dels turons els murs de pedra seca amb els que van fer terrasses per poder assentar els ceps. Ja entrat el s.XX la pagesia va replantar una part de la vinya perduda i alguns habitants de la vila encara recorden les vinyes de Can Vinader a la zona avui ocupada pel barri de Castell.

No és estrany que l'Ajuntament hagi volgut retre homenatge a una plantació tan entranyable com històricament important per la nostra vila posant el seu nom a un carrer. Un carrer on, probablement, abans de cases hi havia ceps.

BARRI: El Castell.
INICI: Av. Manuel Girona, entre Pl. Joan XXIII i Pietat.
FINAL: Carrer Sta. Marta, a la confluència amb Rafael Casanova i Torras i Bages (Pl. del Drac).
LONGITUD: 50m aprox. Últim número: 15.
AMPLADA: Calçada: 7m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 9m.
DIRECCIÓ: S a N.
PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Blocs d'habitatges.

PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única en sentit descendent (direcció a Manuel Girona).
COMENTARI: És un carrer comercial, amb nombrosos establiments.

VIRIAT (Carrer de)

Del llatí Viriatus. Nat a Mons Herminius (actual Serra da Estrela, Portugal) en any desconegut i mort l'any 139 AC en lloc desconegut.

Pastor i líder en la lluita contra la dominació romana. Va eludir el setge que li havia posat el pretor Vetilius (146 AC) i posteriorment el va vèncer i matar en una emboscada a les muntanyes de Ronda (146 AC). Va posar en pràctica una estratègia de guerrilla que li va donar bons resultats, venent els romans en repetides ocasions.

Posteriorment, va signar la pau amb els romans, concretament amb el cònsol Servilius (140 AC) i fins i tot el van proclamar "amic del poble romà".

Finalment, el cònsol Cepionus va anular el tractat del seu pre-

decessor i va preparar un atac contra Viriatus. Aquest, esdevinut amant de la pau, va voler pactar amb Cepionus enviant-li uns homes de confiança. Però el cònsol, que el considerava indigne, els va subornar perquè, de tornada, l'assassinessin a traïció (139 AC).

Viriatus va passar a la història com un heroi de la resistència a la dominació estrangera.

BARRI: El Castell.
INICI: Al peu del Turó d'en Llopart, directament al bosc, entre la Cra. de La Sentiu i el carrer del Xotis.
FINAL: Al carrer de Lola Anglada.
LONGITUD: 40m aprox. Últim número: no n'hi ha.
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars* 1m, vorera parells* 1m, total 7m.
DIRECCIÓ: NE a SW.
PENDENT: Ascendent.
EDIFICACIÓ: Xalets.

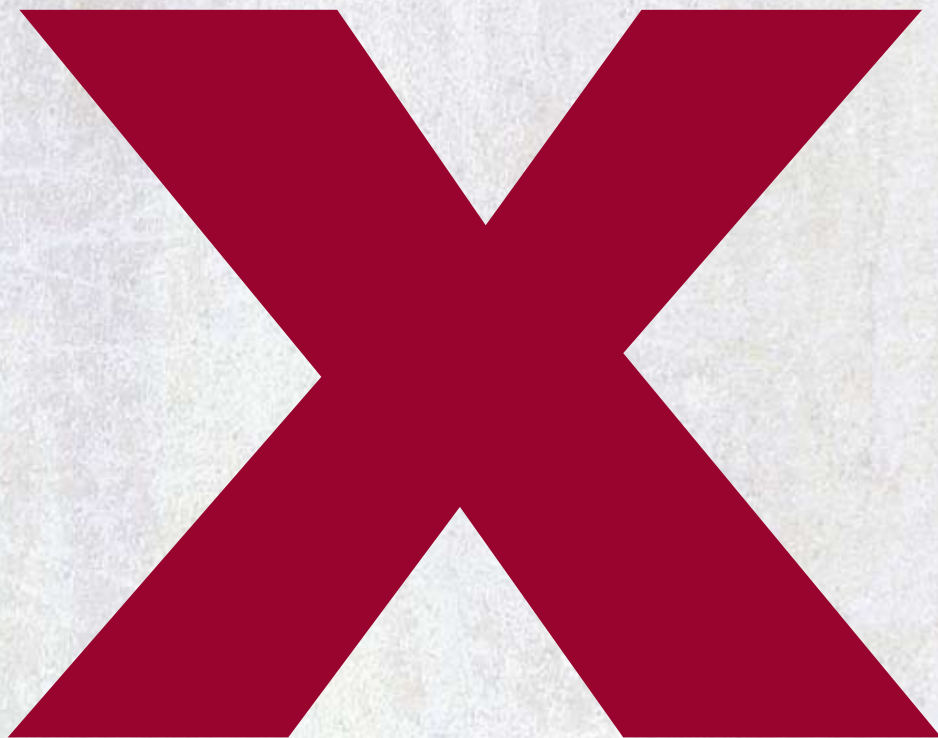
PAVIMENT: Asfaltat.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Doble.
COMENTARI: És un carrer curt, sense sortida per vehicles i no gaire ample, però s'anomena "avinguda". Curiosament la numeració no comença per Lola Anglada, com hom esperaria, sinó pel bosc. *Excepte en un petit tram (el frontal d'una casa) les voreres estan sense fer i són, per tant, de terra i herba. Al final del carrer –perdó, a l'inici- surt un camí de terra que connecta, només per vianants, amb el carrer del Xotis.

VISTAMAR (Avinguda de la)

Nom típic dels que solen posar als carrers de les urbanitzacions els seus promotors: Bellamar, Bellavista, Vistamar i similars són denominacions que en podríem dir de marketing i que es repeteixen al llarg de la costa en nombroses ocasions, així com "avinguda", "passeig", o "rambla".

Qui no es compraria una parcel·la en un vial que es diu "Avinguda de la Vistamar"? I la veritat és que es tracta d'un carrer tranquil, assolellat i força agradable, on es respira pau i bons aires, però de vistes al mar, res de res.

**CARRERS, PLACES
I CAMINS DE
CASTELLDEFELS**

BARRI: Platja, sector del Baixador.
INICI: Pg. Marítim entre Pge. del Timó i Eucaliptus (pont de Bellamar).
FINAL: A la confluència entre Timó i Pg. del Ferrocarril
LONGITUD: 70m aprox. Ultim número: 3.
AMPLADA: Calçada: 3m, vorera senars 2m, vorera parells 2m, més una franja d'aparcament de 2m, total 9m.
DIRECCIÓ: SW a NE.

PENDENT: Pla.
EDIFICACIÓ: Blocs d'apartaments.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: Un rengle d'arbres a senars.
CIRCULACIÓ: Única ascendent (entrada per Pg. Marítim).
COMENTARI: Forma part del conjunt de carrers d'aquest sector que porten noms de països sudamericans.

XILE -CHILE- (Carrer de)

País situat a l'W del continent sudamericà, que s'estén al llarg de la costa del Pacífic, formant una llarga franja entre la serralada andina i el mar. Té una superfície de 756.626Km² i uns 11 milions d'habitants dels quals uns 3,5 resideixen a la capital, Santiago. Altres ciutats importants són Viña del Mar, Punta Arenas, Valparaíso i Concepción. Els principals recursos econòmics són minerals: coure (el producte estrella), ferro, nitrats, mercuri, carbó, manganès i una mica de petroli. La indústria és, sobretot, la metal·lúrgica i química derivada dels recursos naturals. A part, té indústria tèxtil, de la pell, el calçat i la confecció, ciment i alimentària.

Pel que sembla, la població primitiva estava formada per maputxes i araucans. Posteriorment s'hi van establir els inques, però només a una part del territori. L'any 1520 Magalhaes va tocar la punta meridional de Chile, de pas cap al Pacífic. L'any 1536 Diego de Almagro va recórrer el país però sense arrelar-hi. L'any 1541 Valdivia va fundar la ciutat de Santiago i després La Serena, més al N. Valdivia va fer la guerra als araucans i

havent-los vençut va fundar Concepción l'any 1550. Posteriorment els maputxes el van atacar i matar (1553). Altres militars van consolidar la dominació espanyola i van anar baixant cap a l'Estret de Magallanes. El moviment emancipador es va iniciar l'any 1810. Va assolir la independència definitiva l'any 1818 a rel de la Batalla de Maipú, on San Martín i O'Higgins van vèncer les forces colonials. El primer president fou el propi O'Higgins, que va consolidar el poder polític autòcton i va introduir diverses reformes, com ara l'abolició dels títols nobiliaris, la reorganització de l'administració i de l'ensenyament i la pacificació de la revolta popular. Va topar amb la resistència dels grans terratinents i de l'església, que s'oposaven a qualsevol modernització de la societat. Amb el temps es va consolidar una democràcia parlamentària amb alternància de partits, que va resultar modèlica en molts aspectes, fins el cop d'estat ultradretà del general Pinochet, aliat de les élites econòmiques i dels interessos materials dels USA. Felicitament aquella etapa ja està superada i la democràcia ha recuperat la seva tradicional bona salut.

BARRI: Can Roca.
INICI: Pl. de Can Roca entre Castanyer i Faigs.
FINAL: Passat el Pge. de l'Espígol canvia de nom i continua com a carrer de l'Om.
LONGITUD: 250m aprox. Últim número: 32.
AMPLADA: Calçada: 5m, vorera senars 1m, vorera parells 1m, total 7m.
DIRECCIÓ: Neix apuntant al SW però tot seguit vira al NW-
PENDENT: Ascendent, després descendent i finalment ascendent

EDIFICACIÓ: Xalets.
PAVIMENT: Standard.
ARBRAT: No.
CIRCULACIÓ: Única descendent, excepte el darrer tram, que és doble.
COMENTARI: És un dels carrers de Can Roca que porta nom vegetal. De la banda senars en surten dos passatges de vianants que descendeixen fins al carrer del Castanyer.

XIPRER (Carrer del)

Cupressus sempervivens. Arbre del gènere de les coníferes. Es de fulla perenne i vida llarga. Pot arribar als 40m d'alçada.

La fulla té un color verd fosc i el fruit és més esfèric que no pas cònic. Es originari de Grècia, on abunda tant que ha esdevingut un símbol emblemàtic del país, però els propis grecs, primer, i els romans després, el van introduir a tota la Mediterrània.

Avui és molt freqüent en parcs i jardins, tanques, carrers i també cementiris. Al camp solen plantar xiprers en rengle perquè facin de paravent. Aquest costum és molt freqüent en territoris castigats per la tramuntana o el mestral, com ara l'Empordà.

A Catalunya, un xiprer plantat al redós d'una casa significa que els seus habitants ofereixen hospitalitat al vianant. Si n'hi ha dos vol dir que ofereixen dues places, és a dir, dos llits. Per aquest

motiu el xiprer ha esdevingut símbol d'hospitalitat i d'acolliment. En canvi en d'altres llocs s'associa amb els difunts i per tant esdevé un arbre trist.

La infusió de les pinyes de xiprer, a més de difondre un bon aroma a l'ambient, té fama de posseir propietats astringents.